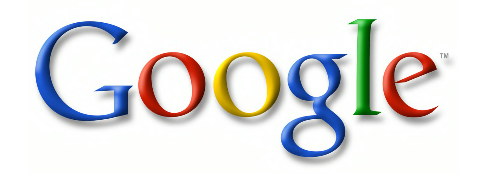

Statistická příruční knížka

král. hlavního města

PRAHY

za rok 1876.

Vydávaná

od

statistické kommisse král. hlav. města Prahy

redakcí

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Jos. Erbena.**

Ročník pátý. — České vydání.

Tisk c. k. dvorní knihtiskárny Hynka Fuchse. — Nákladem vlastním.

1877.

Prague. Statistická kommisse.

Statistická příručni knížka

král. hlavního města

PRAHY

za rok 1876.

Vydávaná

od

statistické kommisse král. hlav. města Prahy

redaktor

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Jos. Erbena.**

Ročník pátý. — České vydání.

V PRAZE.

Tisk c. k. dvorní knihtiskárny Hynka Fuchse. — **Nákladem vlastním.**

1877.

Předmluva.

Jestliže přítomná statistická příruční knížka o více než dva měsíce později se vydává, než posud v obyčeji bývalo, tož nesou toho vinu příčiny mnohé a rozlíčné, kteréž hned s prvopočátku k tomu jsou působily, aby vyjití její tenkráte nad očekávání se prodlelo. K tomu přidružilo se ještě počátkem prosínce t. r. těžké onemocnění ředitele kanceláře, kteréž mu nemožným učinilo, přihlížeti k tisku posledních částí tohoto díla. Tato politování hodná příhoda byla také příčinou, proč upuštěno tenkráte od uveřejnění onoho oddělení, kteréž k stavbám veřejným se vztahuje. Vynechání této kapitoly bude ostatně, jak domnívám se, na tomto místě méně citelné, jelikož již loňská statistická příruční knížka obsahovala téměř veškery důležitější stavby způsobu toho, pokud do konce stavební doby r. 1876 provedeny byly. Letošní zpráva o stavbách byla by se tudíž musela věčinou nésti již k r. 1877 a najde odtud zajisté příhodnějšího místa v statistické příruční knížce nejblíže příští, o jejížto skoré vyjití podlé možnosti pečováno bude.

Ze statistické kommisse král. hlav. města Prahy koncem měsíce prosínce 1877.

Předseda kommisse:
A. O. Zeithammer.

OBSAH.

Oddělení první.

K vyjasnění smrtelnosti v Praze.

Oddělení druhé.

Poměry meteorologické a topografické.

Oddělení třetí.

Obyvatelstvo.

Oddělení čtvrté.

Živnosti a osvěta.

Oddělení páté.

Věci správy obecní.

Oddělení první.

K vyjasnění smrtelnosti

v

PRAZE.

I. Dosavádní práce městské stat. kanceláře, vztahující se k smrtelnosti pražské, a registrování její.

1. Poměry smrtelnosti našeho hlavního města byly již nejednou, zejmena však v posledních dvou letech, předmětem veřejných rozprav, kteréž buď na dotýčných publikacích c. k. centrálni kommisse statistické nebo publikacích pražské městské kommisse statistické spoléhajíce, buď, a to zejmena v poslední době, z obsahu tak zvaných porovnávacích bulletinů týdenních o smrtelnosti velkých měst sobě podnět berouce, věčinou naše poměry úmrtní i zdravotní odsuzovati se jaly.

Pokud veřejná tato osvědčení zachovávala povahy zpráv denních anebo aspoň s jakousi nestranností sobě počínala, neviděla městská kommisse statistická toho pilné potřeby, aby k nim se ozvala, zvláště srovnával-li se obsah jejich, jak tomu skoro bez rozdílu bývalo, s časným stavem obecné smrtelnosti našeho hlavního města. Mlčení takové mělo s počátku i tu podstatnou příčinu, že obecní kancelář statistická co výkonný orgán kommisse po svém otevření (1. srpna 1870) nejprvé v zdělávání a uveřejňování bohatého materiálu, z popisu obyvatelstva r. 1869 získaného, se uvázala a brzo potom přípravy k vydání první statistické příruční knížky konati se jala, odkudž pak pošlo, že otázku o zdvižení obyvatelstva a zejmena o smrtelnosti v Praze v první době trvání svého jen mimochodem na zřeteli míti a jí zejmena teprvé od m. února 1872 s některou opravdivostí zabývati se mohla.

1. Prvním ovocem těchto prací, jak mile konce nějakého jsou dospěly, byly věčí tabulky o všech činitelích zdvižení obyvatelstva, zvláště však o smrtelnosti v Praze a sice pro 15leté období od r. 1857—1871 i se všemi potřebnými výpočty (u výtahu uveřejněno v Stat. přír. knížce na r. 1871—1872 str. 36 a 37, tab. XX, pak str. 39 a 40), které zdělány jsou zejmena na základě známých úředních výročních tabelek o témž předmětu, k c. k. místodržitelství předkládaných. Tabulky tyto byly až do r. 1871 od městské účtárny písmně dle nařízení, v příčině té platných, v první polovici každého roku sestavovány, majíce pramenem taktéž úředně předepsané tabellární výkazy výroční zdejších úřadů farních. Po míře původu a určení jedněch i druhých tabulek měla kancelář s počátku za to, že může na nich zcela klidně další práce své zakládati, a to tím spíše, že dáta, od c. k. centrální kommisse statistické v té příčině výročně uveřejňovaná, také neměla jiného pramene, než řečené tabulky. Ale již r. 1872, když totiž sestavování přehledných tabulek z účtárny městské na kancelář statistickou bylo přešlo, dospělo se v kanceláři za příležitostí podrobnějšího sestavování příčin úmrtí za r. 1871, jež z úmrtních protokollů, v městském úřadě popisním od desítiletí pravidelně vedených, náleželo vypisovati, — k tomu nemilému poznání, že jak v měsíčních tak u výročních summách úmrtí jevily se mezi prvějším pramenem, totiž výročními výkazy úřadů farních (jakožto výpisky z matrik úmrtních, a mezi protokolly úmrtními, kteréž přece v podstatě své na týchž základech, totiž na lístcích úmrtních a ohlédacích (vždy také od správců duchovních spolu podpisovaných) spoléhají, — závažné rozdíly, jichžto příčiny nebylo lze na ten čas náležitě vystihnouti. Když pak tento nápadný zjev r. 1873 z podnětu podobného, a sice při úmrtích za r. 1872 se opakoval a vyšetřování, v příčině té zavedené, jak omyly početní při zdělávání tabell úřadů farních, tak i časté dvojité počítání mezi jednotlivými matrikáři rozličných vyznání (zejmena vzhledem k osobám v nemocnicích nebo ústavech zemřelým) a posléze též (zejmena při duchovních protestantských a matrikáři židovském) i omylné přičítávání osob, ve vůkolí pražském bydlivších a tamtéž zemřevších, na jevo jest vyneslo: vzala sobě kancelář statistická z výsledku toho příčinu a úmysl, založiti již za r. 1872 veškery práce své

o smrtelnosti tohoto roku na úmrtních protokollech městského úřadu popisního a řiditi se jimi též v budoucnosti.*) Tomuto novému stavu věcí dán také výraz hned v Stat. přír. knížce za r. 1872 a 1873 jak v předmluvě, tak na závažných místech obsahu této publikace a ne jinak naloženo tamtéž i se smrtelností r. 1873.

2. Jakkoli vrácením se k protokollům úmrtním úřadu popisního nový, zcela spolehlivý a jednotný základ pro registrování a zdělávání smrtelnosti v Praze získán jest, zbývaly vždy ještě dva nedostatky, kteréž nad to i vědeckou povahu výsledků, touto cestou vystižitelných, k nemalé újmě přiváděly. — Bylať to především otázka posledního bydliště osob zemřelých v takových ústavech pražských, kteréž nemocné nebo jinak pomoci potřebné osoby přímo z vůkolí Prahy, jakož i z venkova přijímají, jako obecná nemocnice a filiálky její, dětská totiž nemocnice Františka Josefa a nemocnice milosrdných sester, dále nemocnice milosrdných bratří, Alžbětinek (v míře skrovnější též nemocnice gremia obchodnického a náboženské obce židovské), pak porodnice a dům nalezenců, nehledíc k pražskému blázinci, pak trestnici a káznici, kdež úmrtí z pravidla již delší zdržování se v ústavu samém podmiňují, mohouce tudíž s věčím jakýmsi právem za úmrtí zdejšího (byť i mimovolného) bydliště

---

*) Do jaké míry tato změna základu byla jesť s potřebou, viděti mezi jiným též z rozdílů, kteréž při dodatečném, v kanceláři koncem r. 1875 provedeném sestavení úmrtí za l. 1865 až včetně 1871 z úmrtních protokollů magistrátu pražského mezi sumami úmrtí pramenů starších a výsledky, poslednější cestou nabytými, na jevo jsou vyšly. Jsouť pak rozdíly tyto s přičtěním pozdějších, na témž základě spoléhajících let (1872—1874) následující:

Tab. 1.

Rok	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	Suma
Sumy úmrtí na základě výkazův úřadů farních	6.644	8.059	6.564	6.604	6.720	6.547	6.911	8.088	7.843	6.569	70.549
Sumy úmrtí na základě magistrátních protokollů úmrtních	6.435	7.843	6.102	6.490	6.548	6.397	6.806	7.940	7.700	6.453	68.714
Rozdíl	209	216	**462**	114	172	150	105	148	143	116	**1.835**
na procentech	3,3	2,8	**7,6**	1,8	2,6	2,3	1,5	1,9	1,9	1,8	**2,7**

Že takto obecné číslo úmrtnosti jak v jednotlivých letech tohoto desítiletého období, tak středním z nich vývodem k nemalému zvýšeni přišlo, nebude třeba tuto zvlášť ještě rozbírati. Tak obnášelo na př. jen střední výroční číslo úmrtnosti podlé prvého pramene 44,63‰ čili 1 : 22,41, kdežto v skutečnosti činilo toliko 43,45‰ čili 1:23,01.

pokládána býti. Jak vážné jest řešení této otázky, zejmena v příčině velikosti čísla úmrtního v Praze, ukáže se na místě jiném.

Druhý nedůstatek, s nímž kanceláři při vědeckém vzdělávání smrtelnosti pražské bylo zápasiti, byly jsou příčiny úmrtí. Byloť totiž občejem, udávati je jak na lístcích úmrtních, od lékařů rozličných ústavů a ordinujících soukromních lékařů vyhotovovaných, tak na lístcích ohledacích, od městských lékařů okresních spisovaných, a sice s části v následcích zvláštních nařízení, s části vlivem zvyku z ohledů soukromních i veřejných — ode dávna způsobem jen povrchním a ve vědeckém ohledu naprosto nedostatečným; v takovémto většinou nepotřebném, ba pravý stav věcí spíše zakrývajícím znění dostával se potom obsah jejich jak do matrik duchovních, tak do úmrtních protokollů městského úřadu popisního, které tudíž až do r. 1874, ano s části až do r. 1875, neposkytovaly nikterak dostatečného a k přímému užití způsobilého materialu ani k poznání síly epidemií, aniž k posouzení míry smrtelnosti od jiných nakažlivých a jinak povahou svou choulostivých nemocí (rakoviny, příjice, nemoci šestinedělek a t. d.), ba ani k zjištění skutečného počtu sebevražd, což věcí ještě měrou platí o matrikách úmrtních, jelikož nebylo třeba dokládati jich lístky ohlédacími.

Obě závady, totiž nedostatečnosť posavadního označování a registrování příčin úmrtí, jakož i nedostatečné registrování posledního bydliště osob, v pražských ústavech zdravotních zemřelých, neušly jsou ostatně pozornosti městské kommisse statistické, a sice hned od počátku působení jejího. Zejmena ujaly se hned koncem r. 1870 a na novo v květnu 1871 k naléhání bývalého člena statistické kommisse a rady městské, prof. dra Eiselta, jak rada městská tak kommisse statistická na všech rozhodujících místech, nejvyšší úřady zemské nevyjímajíc, příhodných prostředků, chtíce toho především dovésti, aby příčiny úmrtí v Praze způsobem, pravdě i vědě přiměřeným, a vůbec z povinnosti příště se registrovaly. Nové lístky léčebné (a ohlédací) zároveň s osnovným spiskem příčin úmrtí co rukovětí, kteréž k tomuto účelu nákladem obce pražské byly jsou tištěny a každému lékaři k bezplatnému užití přístupny učiněny, hleděly také již obsahem svým k tomu, aby neméně důležitá otázka posledního bydliště zemřelých náležitě byla řešena. Pohříchu rozbilo se tenkráte toto jak dobře míněné, tak v každém ohledu prospěšné opatření, kteréž by bylo statistiku smrtelnosti pražské o plných pět let dříve jedním rázem na výši doby i vědy vyneslo, o odpor rozhodujících kruhův a ústavů (viz o tom šíře v naší Statistice města Prahy, sv. I. str. předmluvy XVI.) a tak nezbývalo městské kanceláři statistické nic jiného, leč pokusiti se o zjednání zpráv o posledním bydlišti zemřelých oklikou, t. j. cestou písemního a ústního dohodnutí se s dotyčnými ústavy a úřady, což se teprvé r. 1874 dokonale podařilo, ana otázka vědeckého určování a zdělování pravých příčin úmrtí teprvé koncem r. 1875 podlé přání platně jesť vyřízena.

Aby i tato, se stanoviště zdravotního i lékařského zajisté nejvážnější stránka statistiky smrtelnosti pražské k žádoucí dokonalosti přivedena byla, sjednotili se počátkem r. 1875 oba spolkové zdejších lékařů po předchozí úradě s městskou kanceláří statistickou k současnému a důvodnému podání k radě městské i c. k. místodržitelství, v němž podobně, jak se to již r. 1870 z rady městské a r. 1871 z městské kommisse statistické bylo stalo, za obecné a nucené zavedení připojeného nového formuláře lístku léčebního, velice případně navrženého, resp. za podporu žádosti této se strany rady městské se zasazeli. Když pak městská kommisse statistická ve schůzi své dne 31. března 1875 jakož i městská kommisse zdravotní k vybídnutí rady městské s tímto zamýšleným opatřením souhlas svůj projevily a z nařízení c. k. místodržitelství také ostatní u věci té účastenství mající sbory lékařské a kruhy zdravotní slyšány jsou byly, jesť věc ta ještě koncem prosince 1875 na vyšším místě příznivě vyřízena a od platných výkonných orgánů všude s takovou ochotou provedena, že bylo již v lednu 1876 městské kanceláři statistické lze,

počíti pořádně s registrováním, resp. opravováním příčin úmrtí na novém tomto základě.

3. Z tohoto zběžného vyložení poznají se jednak dobrá vůle i přičinění městské kommisse i kanceláře statistické, vyříditi za poměrů dosti nepříznivých pilnou otázku vědeckého registrování smrtelnosti pražské, jednak bude lze také porozuměti, odkud to pochází, že městská kommisse statistická k veřejnému přetřásání namnoze rozkřičené smrtelnosti Prahy, jak již vzpomenuto, posud buď mlčela, buď jen obranně a výstražně se chovala, jakož i za dobré měla přestati kromě přehledů tohoto předmětu, v Stat. přír. knížce za jednotlivá léta obsažených, na pouhém uveřejnění několika z rozkazu jejího od ředitele kanceláře sepsaných článků (jako n. př. oba články v časopisu „Bohemii“ ze dne 5. května 1875, č. 124 a 18. a 20. dubna 1877, č. 107 a 109) a neukládati předkem již kanceláři, aby tato přípravy činila k zevrubnému vylíčení poměrův smrtelnosti v Praze, ač toto pro 3. svazek věcí Statistiky Prahy hned v listopadu 1874 bylo vyhlídnuto.

Přese všecky tyto překážky a bez všelikého ohledu na průtahy, s kterýmiž potkalo se řešení právě nejdůležitějších otázek naší statistiky smrtelnosti, učiněno za posledních pěti let u zdělávání a uveřejňování smrtelnosti naší skrze městskou kancelář statistickou přece mnohem více, než podlé nejistého stavu věcí slušně očekávati se dalo; ba i co do registrování smrtelnosti byla manipulace kanceláře opatrně a důsledně mezi tím zdokonalena, tak že aspoň od r. 1875 zbývá v té věci málo již na přání. Mimo to, co již řečeno, budiž zde v jednom i druhém směru toliko ještě podotknuto, že hned r. 1874 měsíční registrování pražských úmrtí z úmrtních protokollů úřadu popisního zavedeno bylo, kteréž proměněno jest v březnu 1875 v zapisování denní, a sice z opravených a doplněných kopií lístků úmrtních, jichžto obsah taktéž doslovně do úmrtních protokollů úřadu popisního přechází. Touž dobou zavedeno pro vlastní potřebu kanceláře také registrování úmrtí dle methody individuální prostředkem lístkův čítacích a spojeno též s týdenním sestavováním úmrtí ve všech směrech, jehožto obsah podlé usnešení kommisse statistické ze dne 31. března 1875 u výtahu vchází do zpráv či bulletinů týdenních, které pak rozličnými cestami v známosť obecenstva se dostávají. V měsících listopadu a prosinci 1875 a v lednu 1876 byla také, a sice s určením pro úřední publikaci „Statistique internationale des grandes villes“ od Körösiho (k usnešení VIII. mezinárodního kongressu statistického vydávanou) smrtelnosť Prahy za 10leté období od r. 1865—1874 všemi směry na základě úmrtních protokollů znova zděláná, resp. za léta 1865—1871 z nich na novo sestavena a obšírnými výpočty opatřena. Podobně byly průchodem běžícího roku z nařízení kommisse cestou dopisování vyšetřeny poměry smrtelnosti v pražských předměstích, jakož i v některých velikých městech cizích v příčině zvláštních stránek jejich, a smrtelnosť posádky pražské jakožto docelující části obyvatelstva pražského vzata v zapisování a uveřejňování skrze kancelář statistickou.

Připomeneme-li ještě, že od ledna 1876, t. j. od počátku pravidelného docházení nových lístků léčebních, týdenní sestavování úmrtí, resp. upravování příčin úmrtí za znalecké pomocí jednoho okresního lékaře městského se děje, dále že při určování posledního bydliště osob, ve veřejných nemocnicích pražských zemřelých, a sice na základě lístků úmrtních a pytevních těchto ústavů, s největší svědomitostí se obchází a v případech pochybných nové vyšetřování zavádí, resp. zemřelí původu neurčitelného bez dalších oklik k domácím se počítají, tož máme za to, že jsme pověděli aspoň tolik, čeho třeba jesť, aby všem veřejným zjevům činnosti městské kommisse statistické a kanceláře zachována byla důvěra, kteréž jim ostatně nikdy posud neupíráno, a aby i na tomto místě na jevo postavena byla snaha jejich o takové vylíčení smrtelnosti v Praze, kteréž s vědou i pravdou se srovnává.

4. Ze všeho, co posud pověděno, plynou však dále ještě následující **výsledky**, kteréž zde k uvarování všelikého pozdějšího snad matení obecenstva, ci smrtelnosť pražskou s pozorností sleduje, zvláště vytknouti chceme, totiž:

a) Že veškeré, na **starém** základě, totiž na výročních tabulkách úřadů farních spoléhající líčení a výpočty smrtelnosti pražské, buďtež původu kteréhokoli, jsou, a sice všemi směry, ceny toliko podřízené a že při nejmenším skutečnou smrtelnosť Prahy výše udávají, než v pravdě byla a jesť.*)

b) Že veškera líčení příčin úmrtí v Praze z let dřívějších, nevyjímajíc ani zprávy městské kanceláře statistické, jsou co do vědecké stránky své vělké a neúplné, a že tudíž s líčeními za r. 1876 a 1877, která teprvé na základě spolehlivém zdělána býti mohla, nedají se nikterak v porovnání uvésti.

c) Poněvadž poslední (pražské nebo venkovské) bydliště osob v Praze zemřelých teprvé od r. 1874 se zapisuje, jde konečně na rozum, že vylíčení pravé smrtelnosti v Praze, která přece toliko na osoby v Praze přebývavší vztahovati se má, také teprvé tímto 1874 rokem počínati může a že tudíž veškeré k starším rokům a obdobím hledící zprávy a výpočty důvodně jen vzhledem ke skutečné smrtelnosti, t. j. vzhledem na všecky v Praze zaznamenané případy úmrtí bez zřetele na původ zemřelých, provésti se dají a to aspoň na tak dlouho, pokud nebudou za léta předešlá počet, věk a jiné poměry zemřelých bydliště cizího dodatečně zjištěny.

II. Výška smrtelnosti pražské a příčiny její.

Načrtnuvše v předchozím úvodu chod a způsob snah a prací městské kommisse statistické a kanceláře její, nesoucí se k vědeckému registrování a líčení smrtelnosti pražské, i určivše blíže hranice, v kterých lze věc tuto míti již za vynesenou, chceme se též vysloviti o výšce úmrtnosti v Praze, jakož i o vlivech, jimiž tato se řídí a drží.

1. Jestiť nade vši pochybnost vyvýšeno (jakkoli toho posud málo dbáno bylo), že **sumy úmrtí** každého státu, země i místa, ať se vztahují k období kterémukoli, skládají se především ze dvou činitelův, jichž první, co do počtu patrně převládající, zahrnuje v sobě úmrtí takových osob, kteréž (bez dalšího zřetele k jich příslušnosti státní, zemské nebo obecní) v místě úmrtí svého byly přebývaly, ano **druhý**, vždy v menšině zůstávající činitel obsahuje úmrtí těch osob, jichžto místo úmrtí z příčin kterýchkoli nebylo zároveň jich bydlištěm. Jedná-li se o číslo smrtelnosti, resp. o poměr zemřelých k hromadné sumě živých, pro **stát** nějaký nebo **zemi**, pak zajisté druhý onen činitel netřeba za let normálních téměř ani v úvahu bráti, poněvadž tu nanejvýše jen o několik málo příslušníků cizího státu nebo země jde, kteří na cestách, v místech lázeňských a t. d. a vůbec spíše jen náhodou zemřeli; naopak může živel osob přespolních při smrtelnosti **místní** podlé okolností nabyti veliké váhy, která tím více vstoupne, čím příznivější jsou vůbec poměry jistého místa návalu takových osob cizích, které podlé tělesného stavu svého úmrtnosť jeho vlastním rychlým odumíráním zvýšiti s to jsou. To platí především o takových místech, kteréž mají nemocnice, porodnice a ústavy nalezenců, jak to zejmena věčinou bývá v městech hlavních a universitních (nevyjímajíc ovšem ani jistá místa lázeňská, jako pro nemocné od nemocí plicních a t. d.); a sice jsou sumy úmrtí takových osob přespolních z pra-

*) Výminku činí toliko úřední výroční, resp. čtvrtletní tabulky z let 1875, 1876 a 1877, kterým slouží za základ již úmrtní protokolly magistrátu pražského (a nikoli výkazy úřadů farních) a jichžto sumy odtud také se sumami zprav, z městské stat. kanceláře přímo vyšlých (v Stat. přír. knížce a jinde) dokonale souhlasí.

vidla prostě i poměrně tím věčí, čím menší jest místo, čím hustší nahromadění obyvatelstva ve vůkolí jeho a čím hojnější, rozmanitější a rozsáhlejší jsou zároveň ony ústavy, v nichž nemocní anebo jiné pomoci potřební lidé útulku hledati chtějí a hledati mohou. Ana tudíž statistika země nebo státu z pravidla nikterak není vázána, bráti zřetel k tomuto cizímu činiteli smrtelnosti, naskytne se statistice místní záhy potřeba s živlem tímto při líčení smrtelnosti počítati, resp. oba živly co močná nejurčitěji od sebe rozeznávati, aby vlastní smrtelnost ve všech svých odstínech pravdivě se objevila. Jakou medle cenu mohou na př. všeobecná líčení smrtelnosti dětí, zejmena dětí až do prvního roku věku, míti pro město takové, v jehož porodnici, resp. nalezinci na sta nemanželských dětí, k tomu ještě věčinou z matek bydliště cizího pochodící, umírají a jakých oprávněných úsudkův lze pro takové město v příčině smrtelnosti dospělého obyvatelstva jeho se dodělati, když smrtelnost jeho stižena bývá každoročně sty i tisíci úmrtími takových osob, kteréž již co nemocné z vůkolí města nebo i z věčí vzdálenosti do nemocnic jeho se dostávají a zde také umírají, aniž by bydliště svého v městě samém byly měly? Či mohou ony sebevraždy, kterých osoby cizí v městě anebo vně obvodu jeho na sobě byly se dopustily, již proto na vrub města toho se připisovati, že snad mrtvoly sebevrahů zde soudně ohledány byly? A lze-li pak v podstatě věci jisté město nařknouti z epidemie, když byla tato jen v předměstích jeho vypukla a v městě samém, resp. v jeho nemocnicích toliko osoby z těchto předměstí ošetřovány byly a zemřely?

Nerciž nikdo, že úmrtí osob cizích k vyvážení zase přicházejí úmrtími takových osob v městě osedlých, které k vůli léčení do míst lázeňských, na venkov a j. byly se odebraly a tam také zemřely. Mát věc ta přece jen za zvláštních poměrů a toliko v míře zcela skrovné svou platnost a přihází se vždy jen u zámožných, tedy vůbec méně četných tříd společnosti velkoměstské; ostatně dají se taková úmrtí jako opravy do vlastní smrtelnosti města vždy ještě vřaditi, poněvadž zde hlášena býti musí. Podobně nemůže zde v úvahu bráno býti stanoviště přísně lékařské, podlé kterého jde jisté úmrtí na účet onoho místa, v němž onemocnění původ svůj vzalo (jako při nemocech nákažlivých a t. d.), poněvadž přidržování se jeho vede k výsledkům, které by na konec každou statistiku smrtelnosti nemožnou učinily. Ovšem že by mohlo ponětí bydliště samého, resp. časné vymezení jeho, jak vůbec, tak v jednotlivých zvláštních případech (jako při šestinedělkách, v porodnici umírajících, přicestovalých dělnících a žebrácích a t. d.) některé obtíže působiti, ale těmto bylo by lze věčinou v cestě dorozumění již předkem vyvarovati.*)

*) V pražské městské kanceláři statistické děje se zejmena určování bydliště po míře pramenů po ruce jsoucích (srovn. nahoře str. 6) způsobem následujícím: Za domicilované považují se veškery osoby, v ošetřování domácím zemřelé, mimo ony velmi řídké případy, při kterých více méně náhlé úmrtí za příležitostí návštěvy, příjezdu a t. d. od lékaře okresního nebo úřadu popisního zjištěno bylo; z ústavů, a sice z veřejných nemocnic všecky osoby, při nichž lístky léčebné těchto ústavů nebo jich lístky ohledací Prahu výslovně posledním bydlištěm jmenují; není-li poslední bydliště udáno a nebylo-li úřadu popisnímu lze dodatkem je zjistiti, zaznamená se zemřelý po míře délky pobytu svého v nemocnici (pod nebo přes 14 dní) mezi cizí nebo domácí. Dělníci, o nichž udáno, že přicestovali, a žebráci bez přístřeší pokládají se za cizí, neměli-li v Praze práva domovského, taktéž i osoby zcela neznámé, pokud poměry jich zjištěny nejsou. Děti v porodnici a domě nalezenců zemřelé počítají se, poněvadž původ jich matek podlé předpisů tajiti se má, vesměs za domicilované, nebyly-li z venkova na hlídání vzaty, což však zjištěno býti musí. Matky v porodnici zemřelé pokládají se jen tenkráte za cizí, nebydlely-li před vstoupením svým do tohoto ústavu nejméně čtyři neděle v Praze (podlé dohodnutí se s výborem zemským z měsíce prosince 1874). Sebevrazi a osoby k úrazu přišlé při-

Jsouce toho daleci, abychom věc tuto snad již tím, co o ní pověděno, za vyjasněnou měli, domníváme se přece, že jsme aspoň tolik dokázali, jak pilná toho jest potřeba při statistice povahy místní (a jediným až posud skutečně rozvilým odvětvím statistiky místní jest zase jen statistika velikých měst), zejmena pak v příčině smrtelnosti místní, děliti přísně od sebe skutečné sumy zemřelých (t. j. sumy všech ve městě zapsaných úmrtí) od místních, t. j. z úmrtí obyvatelstva domicilovaného se skládajících sum zemřelých. Proto také této methody pro naše hlavní město tím více vyhledáváme, čím více v něm, jak veškery posavadní popisy obyvatelstva svědčí (srov. o tom naši Statistiku Prahy sv. I. str. 156), nejen počet obyvatelstva v právním smyslu cizího nepoměrně nad obyvatelstvo domácí předčí (což se zřetelem k smrtelnosti nemá přímé váhy), nýbrž i (jak později dokážeme) nalezající se zde nemocnice a ústavy humanitní u porovnání s jinými velikými městy hojnější i prostrannější jsou a tím i mnohem více přespolních osob chovají a umírati vídí, než se to v mnohém jiném velkém městě evropském děje.

2. Rozdělíme-li tedy při vyložení smrtelnosti pražské, jak se to pohříchu poprvé za leta 1872 a 1873, a to jen jako na zkoušku učiniti dalo, od r. 1874 však z pravidla se koná, — výroční sumy zemřelých v příčině bydliště náležitě od sebe a vypočteme-li odtud po míře obsahu tohoto ponětí, jak v předchozím poznamenání zevrubně vyloženo jest, zvláštní činitele čili číslice pro skutečnou a místní smrtelnost pražského obyvatelstva civilního, dospějeme pak k následujícím výsledkům:

---

pisují se na vrub obyvatelstva domácího jen tehdy, když v Praze přebývali, ať se již případ ten udál v Praze nebo na předměstech. Naopak počítají se osoby v blázinci, v trestnici a v káznici zemřelé vesměs mezi domácí bez ohledu na délku jich pobytu v těchto ústavech; zjištění domicilu dá se toliko při osobách, v městské věznici nebo ve vazbě vyšetřovací zemřelých provésti, poněvadž zde určitější udání na snadě bývají. Osoby zemřelé ve vazbě z trestu v jiných ústavech soudních pokládají se za domicilované, leč by vazba jejich příliš krátce byla trvala.

Tab. 2.

Rok	Počet obyvatelstva vypočtený k prostředku roku	Počet zemřelých celkem	z toho domicilovaných vůbec	domicilovaných na %	přespolních vůbec	přespolních na %	neznámých vůbec	neznámých na %	Číslo smrtelnosti z tisíce obyvatel skutečné	Číslo smrtelnosti z tisíce obyvatel místní	Rozdíl na tisíc obyvatel
1872	161.218	7.940	6.363	80,1	1.077	13,6	500	6,3	49,25	39,41[1]	9,84
1873	162.641	7.700	6.155	79,9	1.429	18,6	116	1,5	47,34	37,84[1]	9,50
1874	164.076	6.453	4.930	76,4	1.523	23,6	—	—	39,33	30,05	9,28
1875	165.526	6.415	4.909	76,5	1.506	23,5	—	—	38,76	29,66	9,10
1876	166.988	7.066	5.649	79,9	1.417	20,1	—	—	42,28	33,83	8,45
Suma z l. 1872-1876	820.449	35.574	28.006	78,8	6.952	19,5	616	1,7	43,36	34,13	9,23
Střední	164.090	7.115	5.601	—	1.390	—	308[2]	—			
Suma z l. 1874-1876	496.590	19.934	15.488	77,7	4.446	22,3	—	—	40,14	31,19	8,95
Střední	165,530	6.645	5.163		1.482		—	—			

Předchozí obraz smrtelnosti pražské vztahuje se sice jen k poslednímu pětiletí a s celou správností vlastně jen ke třítetí, kterážto doba jest arci příliš krátká, než aby o tomto velice důležitém předmětu podstatný výrok pronesen býti mohl. Že však, jak již připomenuto, smrtelnost našeho města také pro léta 1865—1871 z úmrtních protokolů pražského úřadů popisního, tudíž z pramene zcela spolehlivého, byť i bez rozvržení zemřelých na domicilované a přespolní, svého času v městské kanceláři statistické sestavena byla, dá se také pro toto starší období aspoň **skutečné číslo** smrtelnosti s plnou jistotou vypočísti. Číslo toto dá nám zejmena při sedmileté sumě

---

[1]) Totiž bez zemřelých neznámého bydliště; přičtou-li se tito k domicilovaným, vystoupne číslo úmrtnosti za r. 1872 na 42,57, za r. 1873 na 38,56 z tisíce dotýčného obyvatelstva; naopak klesne rozdíl mezi skutečným a místním číslem na 6,68, resp. 8,78 z tisíce.

[2]) Střední za r. 1872 a 1873.

obyvatelstva 1,092.959 (vypočtěné k prostředku každého roku, 7letý průřiz 156.134) a při hromadném čísle 46.621 skutečných úmrtí (střední 6660) **42,66** z tisíce a jest tudíž menší než číslo smrtelnosti posledních pěti, ale věčí než číslo posledních tří let.[1]) Kdybychom ale pro období 1865—1871 také číslo smrtelnosti místní přibližně žádali sobě vypočísti, nepochybíme po míře nabytých zkušeností nikterak[2]), užijíce k tomu konci středního procenta v posledních třech letech zemřelých osob bydliště zdejšího t. j. **77,7** %. Tím způsobem dostali bychom pro leta 1865—1871 sumu 36.224 zemřelých zdejšího bydliště (průřizem ročním 5175), což odpovídá místnímu číslu smrtelnosti toliko 33,15 z tisíce a vykazuje tudíž opětně proti poslednímu pětiletí menší, proti poslednímu třiletí však větší smrtelnosť.[3])

3. Přidržíme-li se tudíž, abychom významu této skutečné smrtelnosti v Praze porozuměli, v případě tomto s hora již uvedeného (viz str. 4 pozn.) skutečného čísla smrtelnosti 43,45 % (pro desítileté období 1865—1874) a povážíme-li, že číslo smrtelnosti (abychom jen několik případů uvedli) na základě úředních pramenů v témž období ve Lvově 36,1, ve Vídni 36,0, v Berlíně 31,8, v Římě 31,6 ‰ obnášelo a pro podobné občasí v Mnichově (1862—1870) 32,5, v Paříži (1864—1873 navzdor válce, obležení a komuně) 29,9, v Hamburku i s državou (1861—1870) 24,5 ‰ činilo, při čemž nehledíme zde k starším nebo kratším obdobím pro ta neb jiná města: tož nebudeme moci ubrániti se přesvědčení, že smrtelnosť pražská je v skutku neobyčejně veliká a že tudíž výška ta musí míti zvláštní své příčiny, jež vyskoumati a ve všeliké stránce objasniti, bylo by zajisté s velikou zásluhou.

Jak samo sebou se rozumí, nemůžeme na tomto místě k řešení tohoto úkolu přistoupiti, neníť on dílem jednotlivce nebo sboru zabývajícího se účely pouze statistickými, ale výkonem svorného a jednotného působení orgánů a úřadů, postavením svým a vědomostmi odbornými (zejmena lékařskými, fysikálními a technickými) k tomu povolaných. Arci že místní poloha našeho města, poměry meteorologické (zejmena větry), způsob stavby domů a založení ulic, ba i nedostatečná kanalisace a špatná voda pitná, jako na konec ještě u věčině velikých měst evropských, jeví svůj více méně měřitelný vliv na morbiditu a smrtelnosť našeho obyvatelstva městského a že i působení vlivů těchto poměry přibytečnými, rozdílností stavů a plemen, jakož i způsobu života tohoto obyvatelstva ještě více se sílí; a však způsob a míru těchto i jiných vlivů skoumati a vystihnouti, zůstane, jak již řečeno, vždy na práci jiných způsobilých činitelů. Nám jest zde obmeziti se prostě onou částí úkolu, která podlé stavu prací v městské kanceláři statistické již nyní k řešení dozrála, a to jest především statistické vyložení takových příčin, které u porovnání s jinými velikými městy smrtelnosť naši silnější měrou obtěžují, při tom však v podstatě své povahy zdravotní nejsou.

a) Jeť zajisté potřeba vzíti v první řadě v úvahu nestejné vždy ještě hlediště, z něhož rozličná veliká města evropská smrtelnosť svou pozorují a

[1]) Na číslo smrtelnosti tohoto období měla totiž přede vším vliv úmrtnosť r. 1866 (rok války a cholery), vykazující 7843 úmrtí a číslo smrtelnosti 51,04 ‰, ano kratší období 1872—1876 čítá tři leta epidemická (1872, 1873 a 1876).

[2]) Podíl cizích v skutečných sumách úmrtí pražských přibližuje se nejen výročnímu střednímu 22,3 %, nýbrž kolísá podlé tříletých pozorování dokonce týdně mezi 18—26 %, dávaje tudíž vždy zase tento charakteristický průřez.

[3]) K vůli porovnání podotýkáme ještě, že na základě výročních výkazů úřadů farních obnášelo by přesně vypočtěné skutečné číslo smrtelnosti pražské pro období 1857—1871 plných 45,3 ‰ a že i za dobu od 1865—1871 vykazuje ještě 43,96 ‰.

skrze prostředky, jím po ruce jsoucí, mezi nimiž zejmena vlastní, jakož i tak zvané porovnavací týdenní, měsíční a čtvrtletní přehledy či bulletiny první místo zanímají, — na veřejnosť vynášejí.

Přese všecka snešení posledního mezinárodního kongressu statistického, která pro takovéto přehledy přijala základem smrtelnosť skutečnou bez všelikého vylučování, jsou přece ještě celá skupení měst, která podlé dávního obyčeje dotýčné zprávy své prostě na úmrtí domicilovaného obyvatelstva zakládají anebo aspoň této stránce věci vedlé stránky smrtelnosti skutečné ve zprávách svých více méně zřejmé místo vykazují. [1]) Do první řady náleží města francouzská a belgická, s Paříží a Bruselem v čele, z nichž Brusel v pěkných týdenních zprávách Janssensových sice skutečná úmrtí podle dní vyčítá, všecky další výkazy a výpočty jako vždy na úmrtích osob domicilovaných zakládaje, ana Statistique municipale de Paris ve svých úředních zprávách měsíčních (aspoň od r. 1872) úmrtí přespolních toliko v poznamenání uvodí a veškery ostatní tabulky a výpočty podobně jen k osobám, ve městě přebývavším, vztahuje, ku kterýmž také tak zvané Bulletins recapitulatifs (přehledy výroční) a ostatní redakcím porovnavacích bulletinů odtud zasýlané zprávy jediné hledí. K druhému skupenství, kteréž zemřelé domicilu cizího způsobem více méně pečlivým v zprávách svých co do počtu uvodí, vypočítávajíc tudíž také věčinou dvojí čísla smrtelnosti (skutečné a místní), náleží města italská [2]) a od ledna t. r. též Vídeň a do jisté míry i Drážďany a Vratislav, ano skupenství třetí, kteréž vůbec jen ke skutečné smrtelnosti ve zprávách svých přihlíží, provádějíc tudíž dotýčná snešení Budapeštského kongressu statistického buď již dříve anebo v době nejnovější v plném znění, zahrnuje všecka (nyní zejmena ve zprávách cís. německého úřadu zdravotního) zastoupená města německá, dále města velkobritská, jakož i z měst rakouskouherských Budapešť, Lvov a Krakov, jsouc co do počtu každým způsobem nejsilnější. Jak ostatní veliká města evropská, pokud totiž redakcím vynikajících porovnavacích bulletinů týdenních (jako Londýnského, Bruselského a německého úřadu zdravotního a New Yorkského Board of health) zprávy o úmrtích svých posýlají, jakož i ne příliš četná veliká města mimoevropská v příčině základu dotyčných zpráv svých se zachovávají a zdaliž se opravdu také nebo jen všeobecně zavázala, že zmíněnými snešeními posledního kongressu řiditi se budou, o tom nejsme dostatečně zpraveni; v dubnu t. r. tomu aspoň ještě tak nebylo.

Co Prahy zvláště se tkne, spravovala se městská kommisse statistická, resp. kancelář její již od r. 1874 (v Statist. přír. knížce za l. 1872 a 1873), zejmena však od března 1875 (od které doby totiž týdenní bulletiny o smrtelnosti se uveřejňují) tím míněním, že vůči vzpomenuté povaze smrtelnosti pražské bude asi nejvýhodnější, bráti se v té příčině cestou prostřední, dle čehož se také zachovala, vykazujíc jak ve svých věčích publikacích (statistických přír. knížkách), tak zejmena v týdenních bulletinech jak úmrtí skutečná tak místní důsledně ve všech stránkách jejich a vypočítávajíc tudíž také dvojí číslo smrtelnosti. Prostředkem bruselských a frankfurtských porovnavacích bulletinů týdenních přicházely však oboje sumy úmrtí, a sice zvlášť o sobě, k veřejnosti, jelikož první bulletiny po míře vlastního stanoviště toliko místní, druhé pak skutečné sumy úmrtí do sloupců svých přijímaly. Poněvadž se však veřejná

---

[1]) Mimo vše očekávání podobá se, že zmíněná snešení způsobila proud protiběžný. Od času vyhlášení jich zvěčil se totiž nejen počet oněch měst, která ve svých nových, s oněmi snešeními jinak souhlasných týdenních zprávách též počet zemřelých bydliště cizího uvádějí a tudíž dvojité číslo smrtelnosti vypočítávají, nýbrž stává se také podlé zpráv nás v nově došlých, že i taková města (jako Lvov, Drážďany, Vratislav, Berlín a Frankfurt), jež úmrtí přespolních lidí posud sobě nevšímala, nyní i k zapisování jejich pozornosť svou obracují.

[2]) Nejnověji (t. j. od července 1876) vypočítávají Řím a Neapol také jen pouhá místní čísla smrtelnosti.

pozornost v Praze (a to pohříchu ne vždy v úmyslu kalém) k posledňějším, jakož i k Boernerovým bulletinům v Berlíně (ne přímo zpravovaným), které taktéž skutečné sumy úmrtí uveřejňovaly, prostředkem některých zdejších denníků byla obrátila a výsledkův, z těchto porovnavacích bulletinů beze všeho věcného rozboru vyvozovaných, právě tímto prostředkem netoliko k znepokojování obecenstva, ale k přímým útokům na zastupitelstvo obecní používáno jest bylo: vzala sobě z toho městská kommisse statistická v listopadu 1876 příčinu, zdělování zmíněných bulletinů týdenních především obmeziti a je posléze co do obsahu a formy tak upraviti, že se do nich ve shodě s usneseními posledního kongressu od 1. dubna t. r. sice též úmrtí činného vojska pojala, jak však toliko místní smrtelnost ve všech svých pro Prahu charakteristických stránách k poznání se přiváděla, nezamlčujíc při tom nikterak úmrtí osob bydliště cizího.

Že Praha, pokud toliko skutečná smrtelnost její, a sice zejmena prostředkem porovnavacích bulletinů týdenních k veřejnosti přicházela, proti většině velikých měst ve výhodě nebyla, ba v příčině zdravoty a smrtelnosti v světle velice nepříznivém se jevila, jde vůči zmíněným zvláštním poměrům města a vůči tomu, že obsah těchto bulletinů buď jen s těží aneb dokonce ...dá se porovnávati, samo na rozum. Neboť proti oněm městům, která jen smrtelnost místní beze všech objasnění uveřejňovala, byla Praha vždycky v nevýhodě; ale i s oněmi městy, která sice skutečné sumy úmrtí zdělovala, v jichž nemocnicích však jen nepatrný počet osob cizího bydliště konce svého ...lezá, nedala se smrtelnost Prahy měřiti, nehledíc ani ještě k jiným vlivům, které níže potom vylíčíme a kteréž zejmena i místní smrtelnosti měst ...ch ulehčují, smrtelnosti pražské pak velice přitěžují. Posléze nesluší i toho ...mentu zapomínati, že zprávy z mnohých měst, ba snad z celých skupenství ...st, pokud totiž v bulletinech porovnavacích se obsahují, bývají asi málo ...olehlivé, poněvadž samo registrování smrtelnosti jest v mnohých z nich ještě ...ce méně nedokonalé. Či mohou snad úmrtní sumy a čísla smrtelnosti Kalkutty, Madrasu, Bombaje, Alexandrie a jiných asijských i afrických, ba i také mnohých ...oamerických měst, jež přece věčinou z více méně obrovských agglomeratů ...ji nejrozličnějších plemen i národností, nejrůznějšího vyznání a vzdělání se ...tádají, vyhledávati stejné míry pravdivosti a spolehlivosti, jako sumy a čísla ...lisovaných a jednotných veleměst evropských? Podobné kritiky dalo by ...zajisté též, ač se stanoviska zcela jiného, užíti o velikých městech brittských, zejmena anglických a severoamerických, kteréž sice co do intelligence a samosprávy nad města pevniny evropské předčí, v nichž však zřízení obecní, ohlé...ní a pohřbívání mrtvol není daleko tak ústrojné, spořádané a jednotné, jako ...a pevnině evropské; pročež také jejich věčinou až ku podivu nízká čísla ...rtelnosti nezaviněnou arci neúplností ohlášek úmrtí vyložiti se dají.[1])

b) Druhá příčina, za kterouž skutečná smrtelnost Prahy u porovnání ...nými velikými městy vždycky byla i zůstane silnou, jest neobyčejně hojné ...užívání zdejších nemocnic od osob vůkolních i venkovských, v Praze před ...n nebydlivších, a v následcích toho i veliký podíl úmrtí takových ...ři v skutečných sumách úmrtí města vůbec. Střední výroční podíl ...chto úmrtí, které přece žádným způsobem na vrub města připsati nelze, udali ...me s hora na 22,3 % skutečné střední sumy úmrtí. Jak medle vypadá však ...to podíl v jiných velikých městech, kteráž zemřelé své od delší nebo kratší

---

[1]) Poukazujeme v příčině té toliko ke čtvrtletním zprávám Londýnského General Register Office, jakož i k výroku Körösiho v statistickém ročníku města Pešti za r. 1872 a 1873, kterýž spoléhá na osobním seznání. Podobně mohl by se zde uvésti úsudek cís. německého úřadu zdravotního (v příloze k 1. číslu letošních jeho zpráv) o hodnotě čísel smrtelnosti, kterýžto úřad ostatně číslům pražských bulletinů týdenních, od dubna b. r. na smrtelnosti místní založeným, v těchto svých zprávách bez rozpakův místa popřívá.

doby dělí na přespolní a domicilované? Ve všech městech, z nichž data tohoto obsahu po ruce jsou, jest podíl tento věčinou nad všeliké porovnání nižší, než v našem hlavním městě. Nejbližší zdají se nás v příčině té býti města italská; obnášelť zajisté střední výroční podíl zemřelých bydliště cizího v sumách skutečných úmrtí v Římě (1872—1876) 16,49, v Benátkách (1875 a 1876) 16,24, ve Florencí (1873—1876) 13,95, v Neapoli (1875 a 1876) však toliko 8,53 %. Brussel čítal v období od roku 1873—1876 mezi osobami tam zemřelými 14,04 % cizích, Hradec Štýrský (1873—1876) 12,3 %, Vídeň (1871—1876) vždy ještě 10,55 %; naopak obnášel podíl zemřelých cizích v hromadné smrtelnosti ve Frankfurtě (1876) jen 4—5, ve Vratislavi (střední z r. 1875 a 1876) 3,8 v Drážďanech (1873 - 1876) 2,9, v Paříži (1875 a 1876) 2,5, v Berlíně (1876) dokonce toliko 1,9 %.[1])

Jeť tudíž podíl tento v městech nám nejvíce se přibližujících (jako v Římě a Benátkách) proti tříletému průřizu pražskému (22,3 %) o 5,8 a 6,0 %, ve Vídni vždy ještě o 11,7 % menší, ano rozdíl ve Vratislavi, Drážďanech, Paříži a Berlíně na 18,5, 19,4, 19,8 a 20,4 % v újmu našeho města stoupá. V témž poměru obtíží se jak samo sebou se rozumí, též čísla smrtelnosti jednotlivých zde uvedených měst, přičtou-li se sumy zemřelých bydliště cizího k sumám domicilovaných. Zdvihne-li se tedy na př. pro zmíněná období číslo smrtelnosti v Berlíně přičtěním cizích toliko z 29,25 na 29,81, v Paříži z 25,37 na 26,02, v Drážďanech z 25,29 na 26,01, ve Vratislavi z 30,40 na 31,60, v Neapoli z 31,60 na 34,54, ve Vídni z 29,86 na 33,39, vystupuje v Bruselu z 24,55 na 28,80, ve Florenci z 25,80 na 30,00, v Benátkách z 27,07 na 32,32, v Římě z 29,82 na 36,02, v Praze však (1874—1876) z **31,19** na **40,14** ‰ dotyčného obyvatelstva[2]) a obnáší tudíž toto obtížení řadou stupnou pro Berlín jen 0,56, pro Paříž 0,65, pro Drážďany 0,72, pro Vratislav 1,20, pro Neapoli 2,94, pro Vídeň 3,53, pro Florenci 4,20, pro Brusel 4,25, pro Benátky 5,25, pro Řím 6,20, pro Prahu ale **8,95** z tisíce!

c) Třetím momentem obtížení naší smrtelnosti, o kterémž zde ještě šíře promluviti můžeme, jest u porovnání s jinými velikými městy neobyčejně veliký počet jistých ústavů humanitních a věznic, jakož i nepoměrně veliká jejich frekvence a z této i z upravení a zařízení těchto ústavů jdoucí veliká smrtelnosť, kteráž při tom bez výjimky na vrub města psáti se musí. Nemínímeť zde početné a prostranné veřejné nemocnice pražské, jichž vliv na naši smrtelnosť silným procentem umírajících

---

[1]) Pro města italská vypočteno podlé jejich týdenních, resp. měsíčních a čtvrtletních bulletinů (pro Řím též podlé ročníka: Rapporti sul movimento dello stato civile atd.), pro Brusel podlé Janssensova Annuaire de la mortalité de Brusselles, pro Paříž též podlé úředního Bulletinu de statistique municipale, pro Drážďany dle tišt. zpráv měst. stat. kanceláře za r. 1877 seš. V. str. 20, pro všecka ostatní města podlé přímých, v příčině té došlých zprav. Podlé těchto pramenů obnášela zejmena hromadná suma všech zemřelých v zmíněných obdobích nebo letech v Římě 45.647, suma zemřelých cizích naopak 7523, v Benátkách 8372 a 1360, ve Florenci (vedeno v evidenci teprvé od polovice dubna 1873) 20.986 a 2928, v Neapoli 31.197 a 2660, v Bruselu 15.350 a 582, ve Vídni 133012 a 14033, ve Vratislavi 15.350 a 582, v Drážďanech 19823 a 568, v Paříži 96.491 a 2378, v Berlíně 29.175 a 544 (z Frankfurtu a Hradce udáno jen číslo procentové).

[2]) Uvedená zde čísla smrtelnosti jsou přímo vztažena k sumám daného nebo vypočteného obyvatelstva pro zmíněná léta. Srovn. ostatně o věci té brošuru: Die Bewegung der Bevölkerung in Wien im J. 1876, vzdělanou od tamější městské kanceláře statistické (ve Vídni 1877, str. 50 a sld.), kteráž podobně důležitosť místního čísla smrtelnosti pro Vídeň vykládá, jako se toho již dříve v starších zpravách též kanceláře a purkmistra vídeňského byl pokus stal.

v nich osob cizích byli jsme právě vyložili, aniž naše rovněž tak hojné jak rozmanité ústavy zaopatřovací, o jejichž povaze a smrtelnosti nabyti lze bližších zpráv z 3. oddělení t. d. a kteréž zde tím méně v příčet vcházejí, jelikož největší z nich (jako městská chudobnice a chorobnice) jen domácí osoby přechovávají; jdeť tu zejmena o 5 velikých ústavů, jichž obyvatelstvo, byť i přímo nebo nepřímo z venkova do nich se dostávalo, při registrování smrtelnosti pražské přece k domácím přičísti se musí. Jsouť to zvláště z nemocnic pražský ústav choromyslných s dvěma svými filiálkami, z ústavů humanitních porodnice a dům nalezenců, z věznic zemská trestnice a káznice (pro mužské) na Hradčanech. Veškeři tito ústavové dostávají své obyvatelstvo (a sice na protivu našich obyčejných nemocnic nebo věznic zdejšího zemského a ostatních nižších soudů nebo c. k. stráže bezpečnosti, do nichž především osoby z Prahy a jejího užšího nebo širšího vůkolí přicházejí) nikoli z tohoto obvodu našeho hlavního města, nýbrž velikou věčinou a po míře určení svého z celých Čech, tedy z nejlidnatější země mocnářství a sice nejvíce přímo, aniž by mezi přijetím takových osob do těchto ústavů a mezi jich odchodem z místa bydliště jejich (s vyjmutím snad jistého počtu případů, kde těhotné venkovské před vstupem do porodnice zde se zdržují) bylo nějakého delšího schválního pobytu v Praze bývalo. A přece musí úmrtí, v těchto ústavech se přihazující, kteráž při silné frekvenci jejich, jakož i v následcích způsobův nemoci, věku a předchozího živobytí osob tam ošetřovaných (zajisté i v následcích nedostatečného opravení nejednoho z nich) nezbytně na sta i tisíce se počítají, téměř výhradně našemu městu v obtíž se zapisovati, poněvadž jednak (jako v porodnici a domě nalezenců) podávání zpráv o provenienci (příslušnosti a posledním bydlišti) matek umírajících tam nalezenců jistými nařízeními zakázáno jest a zejmena v poslednější příčině žádného vyznání od těhotných se nepožaduje, jednak (jako u ostatních jmenovaných ústavů) že u věčině případů delší zdržování se v ústavu samém úmrtí dotýčné osoby předcházelo, z čehož jí jakési právo (lze-li tak mluviti) na zdejší bydliště vzniklo, ač pobyt takový nikterak nebyl dobrovolný. [1])

Nedají-li se tudíž, jak již praveno, v zmíněných velikých ústavech, jejichž morbidita i smrtelnosť nad to své zvláštní, od vlivů města našeho věčinou zcela neodvislé příčiny má, přihazující se úmrtí ze sum úmrtí našeho města vyloučiti, vzdor tomu že je značně obtěžují, neměla by věc ta žádné váhy, poněvadž se tak děje i v jiných velikých městech, která na místní svou smrtelnosť váhu kladou; rozdíl záleží však právě v tom, že toto obtížení podobně jako obtížení, způsobené osobami cizími, v našich obyčejných nemocnicích umírajícími, jesť u nás opět neobyčejně veliké a že jiná veliká města takovýchto ústavů buď naprosto nemají anebo, je-li tomu na díle nebo celkem tak, že nejsou s to vykázati se tak silnou frekvencí a tudíž také tak velikým počtem úmrtí v těchto ústavech, jak to právě o Praze platí. Že pak v následcích toho tato města u porovnání s naším hlavním městem více méně příznivým číslem smrtelnosti honositi se budou, jde samo na rozum.

---

[1]) Důsledně slušelo by při povaze ústavu choromyslných jakožto nemocnice naložiti s zemřelými tam choromyslnými, pokud před přijetím do ústavu v Praze nebydleli, jako s osobami přespolními a měla by se tudíž také úmrtí jich z počtu skutečných sum úmrtí vylučovati. Naopak jest nutné úmrtí, která v trestnici a káznici se udála, přičísti bez rozdílu (kromě trvala-li vazba příliš na krátce) k úmrtím osob domácích, poněvadž příčinu onemocnění a úmrtí jejich celkem v poměrech místních hledati náleží.

Do jaké míry zmíněných pět ústavů především v smrtelnosti Prahy vliv svůj platným činí, viděti z následující, vesměs na základě úředních zpráv sestavené a přesnými výpočty opatřené tabulky.[1])

Tab. 3.

Číslo řadové	Jmeno ústavu	Ošetřovanců: Sumy z let 1871-1876	Ošetřovanců: Střední stav výroční	Ošetřovanců: Střední stav denní	Úmrtí: Sumy z let 18,1-1876	Úmrtí: Výroční střední	Úmrtí: Maximum	Úmrtí: Minimum	Střední výroční podíl úmrtí na % v sumě: všech zemřelých v Praze[2])	Střední výroční podíl úmrtí na % v sumě: úmrtí osob domicilovaných v Praze[2])	Obtížení čísla smrtelnosti z ‰ obyvatel[3])
1.	Dům choromyslných	8.782	1.464	822	1.425	238	290 (1875)	168 (1871)	3,36	4,28	1,45
2.	Porodnice	matek 15.191, dětí 14.214 } 29.405	matek 2.532, dětí 2.369 } 4.901	m. 118, d. 12 } 130	m. 374, d. 1.081 } 1.455	m. 62, d. 180 } 242	m. 133 (1873), d. 246 (1873)	m. 27 (1876), d. 143 (1875)	3,43	4,37	1,49
3.	Dům nalezenců	13.276	2.213	79	3.363	561	829 (1872)	471 (1874)	7,94	10,10	3,43
4.	Zemská trestnice	11.679	1.948	1.301	614	102	190 (1876)	65 (1871)	1,45	1,84	0,63
5.	Káznice	2.466	411	300	71	12	25 (1876)	6 (1873 a. 1874)	0,17	0,22	0,07
1-5.	Sumy	65.607	10.937	2.632	6.928	1.155	—	—	**16,85**	**20,81**	**7,07**

[1]) V příčině jednotlivých let srovn. ostatně na týchž pramenech spolehající statistické tabulky o činnosti těchto ústavů v oddělení III. starších Stat. příručních knížek, jakož i tabulky v témže oddělení t. d.

[2]) Pro léta 1871—1876 obnáší zejmena suma všech zemřelých v Praze 42.381, zemřelých domácích 33.295 (cizích 9086), výroční střední tudíž 7064, resp. 5549 (cizích 1515).

[3]) Totiž v poznam. 1. uvedené sumy úmrtí, přímo vztažené k sumám civilního obyvatelstva v Praze, vypočteného pro prostředek zmíněných 6 let (980.256, průřizem 163.376 duší).

Výroční podíl, jejž shora uvedené ústavy za posledních 6 let v smrtelnosti našeho hlavního města měly, jest tudíž jen o čtvrtinu menší, než podíl zemřelých domicilu cizího z obyčejných nemocnic města; vzhledem k smrtelnosti místní vystupuje však výročně výše jeho na pětinu všech zemřelých domicilovaných a jest tudíž teměř tak veliká, jako podíl přespolních v skutečném čísle registrovaných zde zemřelých. Poněvadž dále číslo smrtelnosti pražské místními veskrze úmrtími z oněch pěti ústavů zejmena o 7,07 z tisíce obyvatelstva civilního se obtěžuje, z čehož na dům nalezenců jediné 3,43°/$_{00}$ připadá, obnášelo by toto číslo smrtelnosti pražské (kdyby totiž oněch 5 ústavů a úmrtí v nich nebylo) průřízem posledních 6 let vzhledem k smrtelnosti skutečné ne 43,24, nýbrž jen 36,17, a v příčině smrtelnosti místní (33,96°/$_{00}$) toliko 26,89°/$_{00}$ a kleslo by po jediném vyloučení úmrtí v domě nalezenců již na 39,81, resp. na 30,53°/$_{00}$, kterážto obě čísla představují arci smrtelnost, jež směle měřiti se může s městy evropskými, v této příčině za vzor kladenými.

Mámeť však za to, že i bez vyloučení sum úmrtí zmíněných ústavů, což při skutečné a právní bytnosti jejich ovšem provésti se nedá, bude lze v následujícím vylíčení dokázati, že to jsou právě tyto ústavy, jež mocí bytí svého a frekvence své tvoří druhé závažné sudidlo, skrze něž poměry smrtelnosti jiných velikých měst budou se moci porovnati s poměry smrtelnosti v Praze s výsledkem pro Prahu dosti příznivým. Buďtež zde tedy v následující tabulce uvedeny podobné poměry z takových měst, z nichž nás v následcích zvláštních dotazů dosti stejnorodé zprávy byly došly.

Tab. 4.

Jmeno města a počet obyvatel jeho (1876)	Ústavy, jež se v něm nalezají	Doba pozorování	Ošetrovanců Sumy	Ošetrovanců Výroční střední	Ošetrovanců Denní střední	Úmrtí Sumy	Úmrtí Výroční střední	Podíl úmrtí v skutečné smrtelnosti na % [1]	Podíl úmrtí v místní smrtelnosti na % [1]	Obtížení čísla smrtelnosti na ‰ obyvatel [2]
Vídeň (697.100)	Ústav choromyslných	1872-76	—	—	503	—	138	0,63	0,70	2,70
	Porodnice	1863-72	—	M.8.644 D.8.093	—	—	M.131 D.393	2,55	2,84	
	Dům nalezenců	1863-72	—	9.655	—	—	1.009	4,92	5,48	
	Suma	—	—	—	—	—	1.671	**8,10**	**9,02**	
Lvov (96.400)	Ústav choromyslných	1870-76	—	591	—	—	71	2,19	—	2,26
	Porodnice	1870-76	—	M. 431 D. 358	—	—	M. 9 D. 31	0,87	—	
	Trestnice [3] pro mužské	1870-76	—	1.431	—	—	76	2,04	—	
	Trestnice [3] pro ženské	1870-76	—	458	—	—	30	1,15	—	
	Suma	—	—	3.269	—	—	217	**6,25**	—	
Terst (s okrškem 128.364)	Dům choromyslných [4]	1872-76	829	165	107	86	17	0,35	—	0,87
	Porodnice [5]	1872-76	990	198	10	(M. 25 D. 76)	(M. 5 D. 15)	0,45	—	
	Dům nalezenců	1872-76	1.412	282	55	364	72	1,63	—	
	Suma	—	3.231	645	172	551	109	**2,46**	—	
Hamburk (město s předměstími 260.865)	Dům choromyslných	1872-76	4.142	788	—	314	63	0,89	—	0,30
	Porodnice [6]	1872-76	686	137	—	15	3	0,04	—	
	Trestnice	1872-76	14.294	2.859	—	27	5	0,07	—	
	Káznice	1872-76	1.038	208	—	11	2	0,03	—	
	Suma		20.160	3.992	—	367	73	**1,03**	—	

[1]) Vztaženo přísně na střední nebo sumy skutečných i místních úmrtí z dotyčných let, která k zjištění čísla smrtelnosti vypočtena byla vždy také na sumy nebo střední stejnorodého obyvatelstva.

[2]) Smrtelnosť tato obnášela ve Vídni v letech 1872—1876 skutečně 33,0, místně 29,4‰, v letech 1863—1872 skutečně 33,43, místně 30,04, ve Lvově (1870—1876) skutečně 36,1, v Terstu (1872—1876) skutečně 35,23, v Hamburku (město a předměstí bez okresu) v letech 1872—1876 toliko 27,81‰. Obtížení čísla smrtelnosti bylo taktéž přímo vypočteno (totiž z prostých sum).

[3]) Obě trestnice byly ostatně koncem r. 1876 spojeny a na venek (do Kulparkova) přeneseny, proto také nepřipisují se více (od r. 1877) úmrtí jejich na vrub města.

[4]) Ostatně ošetřují se choromyslní pro nedostatek místa též v nemocnici.

[5]) Poněvadž onemocnělé šestinedělky (jako dříve i v Praze se dělo) do nemocnice se přenášejí a zde podlé okolností umírají, jsou úmrtí porodnice zdejší po míře pražského průřezu (2,5% u matek a 7,7% u dětí) vypočtena a do tabulky vřaděna.

[6]) Zprávy statistické kanceláře deputace berní vztahují se pro porodnici toliko k letům 1872—1875; stav a úmrtí za r. 1876 jsou tudíž podlé dotyčného průřezu připočtěny.

Jakkoli jest malé číslo měst, jež jsme tuto v příčině zevrubnějšího porovnání s naším hlavním městem uvésti mohli, ukazuje přece předchozí tabulka na první pohled, že žádné z jmenovaných v ní měst nemá ústavů, o nichž řeč jest, v té úplnosti jako právě Praha. Ani Vídeň, ani Terst nemají ve vůkolí svém trestnic (nyní ani více Lvov), Hamburk nemá naopak žádného domu nalezencův; a nechť jsou vídeňská porodnice a dům nalezenců s věčí nádherou založeny, než naše ústavy stejného jména, vykazujíce také mnohem věčí prosté číslo ošetřovanců a úmrtí, jest přece vůči čtyřikráte věčímu obyvatelstvu Vídně obtížení, jakého se tím smrtelnosti sídelního města dostává, na konec dvojnásobně menší, než u nás. Mimo to dá se jen ještě trestnice Hamburská s naší porovnati; veškery ostatní ústavy, a sice ve všech čtyřech jmenovaných městech, zůstávají v kusech zde rozhodujících prostě i poměrně daleko pozadu za našimi pražskými ústavy. A což teprvé obecné obtížení smrtelnosti v těchto čtyřech velikých městech! I tam, kde jest největší, jako ve Vídni a ve Lvově, překonáno jest více než třikráte obtížením, způsobeným nám ústavy našimi!! —

A nyní přistupmež k městům, jichž kanceláře nebo magistráty k dotazu, o věci té v měsících dubnu a květnu t. r. k nim vzneseném, aspoň nějakého vysvětlení byly jsou poskytly. Abychom především ještě něco o velikých městech rakousko-uherských pověděli, podotýkáme, že má zejmena Budapešt sice ústav choromyslných, porodnici a káznici, ale žádný dům nalezencův i zdá se, že též frekvence a smrtelnosť jsou v těchto ústavech mnohem menší, než u nás.[1]) Ze všech ostatních hlavních měst rakouských mají vnitř obvodu svého trestnice toliko Ljubljana, Záhřeb a Hradec Štýrský, káznice Brno, Linec a Inšpruk, domy choromyslných Krakov, Brno, Salcpurk, Inšpruk, Celovec, Ljubljana, Záhřeb, Řeka a Sibiň, porodnice a domy nalezenců všechna ostatní města universitní, ale také Brno, Linec, Salcpurk, Celovec, Ljubljana, Zader a Ključ; celkem nemůže se však ani jediný z těchto ústavů se stejnojmennými ústavy pražskými co do frekvence a (prosté) smrtelnosti zřeniti beze vzhledu k tomu, že jen Hradec Štýrský, Brno a Krakov za veliká města míti a k porovnání užiti sluší.[2]) — Města německá, zejmena však pruská, nemají, jak známo, z pravidla žádných domů nalezenců, čímž již, poněvadž právě tento ústav naši smrtelnosť a zejmena smrtelnosť věku dětského u nás nejvíce obtěžuje, v obou směrech u porovnání s námi ve veliké výhodě se nalézají, odkudž také jejich, věčinou velmi nízká čísla smrtelnosti vysvětliti se dají. Z ostatních obdobných ústavů má zvláště Berlín sice všecky pro Prahu charakteristické, ale průřízem let 1871—1875 obnášel denní střední stav ošetřovanců v tamějším městském ústavu choromyslných toliko 452 (u nás 822!), roční průměr úmrtí pak 115 (suma 576).[3]) Také v tamějším kr. klinickém ústavu pro porodnictví událo se (podlé Berliner statist. Jahrbuch pro 1875 str. 177) v studijním roce 1874—75 toliko 509 (!) porodů, z čehož se rovněž na velmi malý počet úmrtí souditi dá. Berlínská donucovací pracovna chovala

---

[1]) Budinský dům choromyslných čítal zejmena koncem r. 1875 toliko 501, koncem r. 1876 jen 332 ošetřovance (úmrtí r. 1876: 125), trestnice měla koncem r. 1869 jen 692, káznice průřízem let 1872—1876 toliko 217 ošetřovanců (všech 869), z nichž r. 1873 toliko 8 osob zemřelo.

[2]) Srovn. o tom Jahrbücher der k. k. statist. Centralcommission in Wien, a sice ročníky od r. 1871 až 1875. — V porodnici Hradecké zemřely zejmena r. 1876 jen 4 matky a 40 dětí (ošetřováno bylo jen 356 matek a 313 dětí), v trestnici (mužské) 35 osob. Nalezince, před 7 lety již zrušeného, užívá se nyní jen s výminkou; podobně i v Linci (od r. 1869).

[3]) Kromě toho ošetřuje se každoročně až do ukončení stavby nového ústavu choromyslných jistý počet choromyslních nákladem města jak v královské charité (nemocnici) tak v ústavech soukromných. Počet prvějších obnášel zejmena r. 1875 211, počet posledňějších 317 (úmrtí 95). Srovn. o tom Statist. Jahrbuch von Berlin, 1877 str. 169.

v letech 1871—1875 průřízem denním sice 771 káranců a střední výroční číslo úmrtí v ní (103, suma 513) bylo též absolutně mnohem vyšší než v naší káznici, přece jest však obtížení smrtelnosti berlínské vůči millionu obyvatel v městě nanejvýš nepatrné. Trestanci berlínského soudu městského (suma z let 1872—1875 : 34.552, výroční střední 8638), jichž úmrtí nám ostatně udána nebyla, nemohou nikterak postaveni býti do jedné řady s obyvateli naší trestnice, poněvadž jen menší díl byli odsouzeni k vazbě delší jednoho roku, zajisté však trestanci z káznice v Moabitu, jejichž denní střední stav ale opět toliko 460 obnášel, tudíž se stavem naší trestnice porovnání nesnese. (Nová trestnice při jezeře Plese (Plötzensee) nalezá se již za obvodem Berlína, nemá tudíž s jeho smrtelností ničeho činiti.)

Z jiných německých velikých měst drží Mníchov sice věčinu ústavů smrtelnosť naši obtěžujících, nemá ale ani domu nalezenců ani káznice, Drážďany pak nemají zase ani blázince ani trestnice; Vratislav má toliko 2 porodnice (porodnickou universitní kliniku a ústav babický), dvě naší trestnici podobné věznice a 1 káznici. V Královci nalezá se ze všech dotýčných ústavů jen kr. porodnická klinika, v Kamenici Saské toliko na malý počet káranců zřízená káznice. Naopak mají veliká města italská, zejmena též Řím, Florenc a Neapol, dobře upravené domy nalezenců, a odtud vyjasňuje se také jejich u porovnání s německými městy mnohem věčí smrtelnosť; kdežto anglické tak zvané domy nalezenců postrádají vlastní povahy takových ústavů, mají ji zajisté v dobré míře domy nalezenců ve Francii, Španělsku, Švédsku, zejmena však v Rusku.[1] —

Byť i uvedená zde číselná objasnění a jiná pokynutí daleko nevystihla ještě materiálu, jejž by porovnati náleželo, zůstávajíce spíše jen ponuknutím k dalšímu sbírání jeho, jest jimi přece poměrně neobyčejné obtížení smrtelnosti pražské se strany zmíněných pěti ústavů nade vši pochybnosť postaveno a každý nepodjatý musí tudíž vůči této okolnosti, jakož i v uvážení druhých dvou smrtelnosť naši obtěžujících stránek konečně vyznati, že poměry smrtelnosti a zajisté i poměry zdravotní našeho města zcela dobře snesou porovnání s mnohými jinými, na pohled v té příčině mnohem šťastnějšími velikými městy, ač nepřestane-li se toliko na pouhých číslech, nýbrž přiloží-li se něco práce i píle k tomu, aby čísla tato prostředkem vědecké analyse v prvky své mohla býti rozložena a za pomocí místních poměrův bez umíněnosti studována.

---

[1]) Dr. Ritter z Rittershainu v časopisu „Prager medic. Wochenschrift“, 1877, č. 29, str. 601.

Oddělení druhé.

Poměry meteorologické a topografické.

A. Meteorologické poměry Prahy r. 1876.[1])

I. Teplota (v C⁰).

a) Střední teplota měsíců. Tab. I.

Střední	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední . . .	-1·5	0·4	3·4	9·1	14·1	18·5	19·6
Rok 1876	-3·7	0·4	4·9	11·0	10·2	18·7	19·8
Rozdíl	-2·2	0·0	1·5	1·9	-3·9	0·2	-0·8

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední . . .	19·3	15·3	10·2	3·3	-0·2	9·3
Rok 1876	19·4	13·9	10·9	0·6	1·7	9·0
Rozdíl	0·1	-1·4	0·7	-2·7	1·9	—0·3

b) Teplota ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1876	Rozdíl
Zima[2])	—0⁰.4	—1⁰.9	—1⁰.5
Jaro	8·9	8·7	—0·2
Léto	19·1	19·3	0·2
Podzim	9·6	8·5	—1·1

c) Krajnosti r. 1876.

Krajnosti	Leden		Únor		Březen		Duben		Květen		Červen		Červenec	
Maximum	23.	4·5	22.	12·6	29.	16·4	22.	24·8	31.	26·5	7.	30·9	27.	31·2
Minimum	5.	-14·1	13.	-16·7	24.	-2·1	14.	-1·1	20.	-0·9	3.	9·8	22·	9·0
Rozdíl		18·6		29·3		18·5		25·9		27·4		21·1		22·2

Krajnosti	Srpen		Září		Říjen		Listopad		Prosinec		Rok	
Maximum	22.	30·4	6.	27·8	11.	23·9	3.	8·6	3.	12·9	27. července	31·2
Minimum	27.	8·1	23·	2·1	23.	0·4	12.	-11·6	27.	-20·2	27. prosince	-20.2
Rozdíl		22·3		25·7		23·5		20·2		33·1		51·4

[1]) Sestaveno dle dat, městské stat. kanceláři od c. k. ústředního ústavu pro meteorologii a magnetismus ve Vídni ochotně poskytnutých, a doplněno dle pozorování pražské hvězdárny, mezi tím tiskem vyšlých.

[2]) T. j. měsíc prosinec 1875, jenž měl střední teplotu — 2, 3 C⁰ a měsíce leden a únor 1876.

II. Tlak vzduchu

(v millimetrech).

Tab. II. a) Střední podlé měsíců.

Střední	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední . . .	744·9	744·3	742·4	741·7	742·0	742·9	743·4
Rok 1876	752·5	741·3	735·7	742·3	745·0	742·9	745·9
Rozdíl	7·6	-3·0	-6·7	0·6	3·0	0·0	2·5

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední	743·4	744·7	744·0	743·9	745·5	743·6
Rok 1876	744·8	740·2	745·8	744·7	738·9	741·7
Rozdíl	1·4	-4·5	1·8	0·8	-6·6	—1·9

b) Střední ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1876	Rozdíl
Zima [1])	744·9	746·5	1·6
Jaro	742·0	741·0	—1·0
Léto	743·2	744·5	1·3
Podzim	744·2	743·6	—0·6

c) Krajnosti r. 1876.

Krajnosti	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum	25. 762·7	1. 759·7	5. 743·8	5. 756·0	4. 753·2	19. 749·8	15. 753·4
Minimum	2. 743·6	6. 730·9	12. 717·5	18. 731·3	26. 734·1	9. 734·6	19. 737·5
Rozdíl	19·1	28·8	26·3	24·7	19·1	15·2	15·9

Krajnosti	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Maximum	7. 752·8	21. 751·3	2. 752·1	5. 752·1	27. 758·8	25. ledna 762·7
Minimum	31. 731·8	8. 731·6	1. 733·3	28. 736·7	22. 723·6	12. března 717·5
Rozdíl	21·0	19·7	18·8	15·4	35·2	45·2

[1]) Prosinec roku 1875 měl střední tlak vzduchu 745·6mm.

III. Výška (suma) padlé vody
(v millimetrech).

a) Sumy měsíčné. **Tab. III.**

Střední	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední . . .	19·4	21·4	23·7	30·0	42·2	60·7	46·8
Rok 1876	15·1	47·3	33·4	20·0	26·8	61·7	27·1
Rozdíl	-4·3	25·9	9·7	-10·0	-15·4	1·0	-19·7

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední . . .	51·7	26·1	26·4	27·8	19·6	395·8
Rok 1876	25·4	67·2	7·2	45·2	38·4	414·8
Rozdíl	-26·3	41·1	-19.2	17·4	18·8	19·0

b) Sumy ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1876	Rozdíl
Zima [1])	60·4	65·0	4·6
Jaro	95·9	80·2	—15·7
Léto	159.2	114·2	—45·0
Podzim	80·3	119·6	39·3

c) Počet dní s vodou padlou podlé měsíců.

Rok 1876	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Sníh	11	10	2	0	1	0	0
Dešť	1	12	16	10	10	13	10
Počet dní s vodou padlou	12	22	18	10	10	13	10
Číslo normální	14·4	12·3	13·8	12·7	14·4	15·6	15·8

Rok 1876	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Sníh	0	0	0	10	5	39
Dešť	13	16	6	9	11	127
Počet dní s vodou padlou	13	16	6	19	16	165
Číslo normální	13·5	10·9	10·5	12·8	14·6	161·3

[1]) Prosinec 1875 měl 32·6 millim. vody padlé.

Tab. III. (pokr.)

d) Počet dní s padlou vodou podlé ročních počasí.

Roční počasí	Normální číslo	Rok 1876	Poznamenání k r. 1876
Zima[1]	41·3	52	V tom 34 dní se sněhem
Jaro	40·9	38	„ 3 „ „ „
Léto	44·9	36	— — — — —
Podzim	34·2	41	„ 10 „ „ „

e) Počet mlhavých dní a bouřek podlé měsíců.

α. Mlhavé dni.

Pojmenování	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Rok 1876	22	12	13	15	18	12	5
Normální číslo	11·3	10·3	7·3	4·2	2·6	2·3	2·3

β. Bouřky.

Rok 1876	0	0	0	0	2	5	4

α. Mlhavé dni.

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Rok 1876	3	13	21	20	22	176
Normální číslo . . .	3·1	6·6	10·7	10·7	9·7	81·1

β. Bouřky.

Rok 1876	2	2	0	0	0	15

f) Počet mlhavých dní a bouřek podlé ročních počasí.

Roční počasí	Mlhavé dni		Bouřky r. 1876
	Normální číslo	Rok 1876	
Zima[2])	31·3	41	0
Jaro	14·1	46	2
Léto	7·7	20	11
Podzim	28·0	54	2

[1]) Prosinec r. 1875 měl 18 dní s vodou padlou.

[2]) Prosinec r. 1875 měl 7 mlhavých dní.

IV. Proudy vzdušné. Tab. IV.

a) Počet větrů podlé měsíců a směry jejich.

Měsíce	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Leden . .	3	14	12	5	8	17	10	12
Únor . . .	0	1	3	9	11	31	19	6
Březen . .	4	2	5	1	12	28	30	6
Duben . .	7	10	8	9	8	12	12	16
Květen . .	23	22	5	3	3	14	11	11
Červen . .	13	12	10	2	2	8	14	16
Červenec .	7	3	1	6	7	24	18	25
Srpen . . .	13	5	11	2	8	19	15	10
Září . . .	0	2	0	3	9	39	23	5
Říjen . . .	6	13	9	15	4	16	9	7
Listopad .	4	4	17	16	8	7	13	11
Prosinec .	5	6	8	6	11	26	7	10
Rok . .	85	94	89	77	91	241	181	135

b) Počet větrů podlé ročních počasí.

Roční počasí	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Zima . .	6	21	16	16	32	82	54	45
Jaro . . .	34	34	18	13	23	54	53	33
Léto . .	33	20	22	10	17	51	47	51
Podzim .	10	19	26	34	21	62	45	23

V. Výška vody na řece Vltavě (v centim.) r. 1876. Tab. V.

Stav a změny	Leden		Únor		Březen		Duben		Květen		Červen		Červenec	
Maximum .	16.	39	19. 17.	370 chod ledu	2.	144	1.	63	4.	70	18.	55	4	29
Minimum .	1. 2. 8. 31.	18	9.	5	27.	56	13. 23. 25.	35	23.	16	7.	3	28.	-7
Rozdíl . . .		21		365		88		28		54		52		36
Měs. střední		28.87		88.83		95.19		47.97		33.39		27.30		8.74

Stav a změny	Srpen		Září		Říjen		Listopad		Prosinec		Rok	
Maximum .	6.	4	30.	30	2.	22	21. 23.	24	7.	30	19. února	370
Minimum .	19.	-30	10.	0	15. 27. 31.	5	14.	0	30.	-16	19. srpna	-30
Rozdíl . . .		34		30		17		24		46		400
Měs. střední		-15.55		12.40		11.10		12.03		14.03		30.36

Poznamenání. Také rok 1876 byl jak v Praze, tak v Čechách vůbec co do povahy své studený a vlhký, ač nedosáhl v tom takové míry, jako předchozí rok 1875, a příčiny toho jiné jsou, než roku posléze jmenovaného. Obecná tato povaha roku 1876 jeví se sice vzhledem k střední teplotě jeho také v nízké střední teplotě zimy, podzimku i jara, jako roku 1875, a však roku 1876 zůstaly jen leden (a prosínec 1875), pak květen, září a listopad (v létě červenec) daleko za teplotou normální, ana roku 1875 připadla negativní tato odchylka na zcela jiné měsíce (srovn. o tom St. př. kn. IV. str. 3 a 8). Zvláště byla zima roku 1876 neobyčejně tuhá; mrzloť zajisté (nepočítaje v to měsíc prosínec 1875) v lednu 1876 za celých 28 dní, v první polovici únoru za 15 dní bez přetržky; v únoru pak dosáhla také zima svého vrcholu. Naopak čítalo se v měsíci březnu jen 8 mrazů (od 18—25.), v dubnu pouze jeden (14.), za to vystoupila v prvních třech týdnech měsíce května denní střední teplota jen čtyřikrát nad 10° C. a tak stalo se, že ještě dne 20. května objevil se proti všemu pravidlu mráz —0,9° C., kterýž byl vůbec nejpozdnější mráz, od více než 100 let pozorovaný, a tím škodlivější, že nepoměrně vysoká střední teplota měsíce dubna rostlinstvo nemálo byla uspíšila. Jinak zpronevěřil se i měsíc září obvyklé povaze své, neméně i listopad, jenž zůstal o plných —2,7° C. za normálem, vykazuje již 16 dní s mrazy (od 4—15., pak od 22—26.), kteréž měly v zápětí, že řeka Vltava dosti hutným ledem se pokryla. V druhé polovici prosínce dostavilo se pak ještě 13 mrazův.

Co se tkne výšky padlé vody, bylať ona zajisté r. 1876 sice mnohem menší než roku 1875 (srovn. St. př. kn. IV. str. 5 a 8.), předstihla však přece normál, jak vůbec, tak i podlé měsíců. Neobyčejně silné byly zejména deště i sněhy v měsíci únoru, pak v září, listopadu a prosínci (kromě toho vykazovaly jen březen a červen nevelíké plus nad normálem); naproti tomu byly měsíce květen a duben, červenec i srpen neobyčejně suché (jinak i říjen), neobešedše se takto bez škody jak rostlinstva, tak i zdraví obyvatelstva. — Dále třeba připomenouti, že sice měsíc duben minul bez sněhu, za to padal sníh ještě dne 14. května. — Naopak udržela se povrcheň řeky Vltavy přese všecka sucha, v jarních měsících dubnu a květnu panovavší, až do 29. července nad normálem, a sice věčím dílem také při značné výšce, a vystoupila ještě v prvních 14 dnech měsíce srpna šestkráte nad něj; aby pak dnem 3. září trvale zase nad normál se povýšila a v tomto stavu až do 28. prosínce vzdor časnému pokrytí řeky se zachovala. Vzpomenutí zasluhuje netoliko povodeň, kterouž způsobil lom ledu dne 17. února a následující za ním až do 21. chod ledu, ale také dlouhé trvání velké vody na Vltavě, jež tenkráte od 17. února až do 14. března ve výši více než 100 cm. bez přetržky zůstávala.

B. Povrch města a rozvržení jeho v □metrech koncem r. 1876.

Tab. VI.

Čís. řadové	Čtvrť města	Půda neplodná			Půda plodná			Výměr veškerého povrchu koncem r. 1876
		Stav konc. r. 1875	Přírůstek n. úbytek	Stav konc. r. 1876	Stav konc. r. 1875	Přírůstek n. úbytek	Stav konc. r. 1876	
I.	Staré město	1,345.468,4	—	1,345.468,4	91.853.9	—	91.853,9	1,437.322,3
II.	Nové město	2,513.819.7	+713,4	2,514.533,1	925.886,2	—7:3,4	925.172,8	3,439.705,9
III.	Malá strana	527.336,4	—	527.336,4	588.136,0	—	588.136,0	1,115.472,4
IV.	Hradčany	340.951,8	+ 55,4	341.007.2	515.977,8	— 55,4	515.922,4	856.929,6
V.	Josefov	89.998,7	—	89.998,7	2.982.3	—	2.982,3	92.981,0
VI.	Obvod fortifikační	217.224,4	—	217.224,4	889.061,7	—	889.061,7	1,106.286,1
—	Praha	5,034.799.4	+768,8	5,035.568.2	3,013.897,9	—768,8	3,013.129,1	8,048.697,3

Poznamenání. Také v předchozí tabulce nachází se přírůstek, z odtupu části okresu fortifikačního k rozšíření čtvrti Novoměstské obci Pražské vzatý, posud dle původní povahy své rozvržený (srovn. Str. př. kn. za r. 1875 str. 9 tab. VI. a za r. 1874 str. 15 tab. XI.), jelikož srovnání hořejší části onoho prostranství přese všecky jiné, zde provedené práce na sklonku r. 1876 ještě ukončeno nebylo a kromě toho také navržené a ustanovené užití ostatního prostranství pro zvláštní mezi tím se nahodivší vlivy posud za platně zřízené pokládati nelze. K sestavení hořejšího přehledu byly tudíž měřidkem toliko změny, v povrchnosti města r. 1876 buď stavbami novými nebo přestavením vzniklé. Novými takovými stavbami vzala změnu zase jen plodná půda (zejmena rozloha zahrad) Nového města a Hradčan v míře shora uvedené, any změny ostatní toliko půdy neplodné se týkají. Spadající sem nové stavby na Starém městě, jež pokrývají v hromadě toliko 971,1□m. plochy, zůstaly skoro celé vnitř plochy, dříve již zastavené, i připadlo z nich k ploše pouliční pouze 12,6□m.; též při 7 nových stavbách a přestaveních na Novém městě s hromadným výměrem 3030,5□m. získala plocha uliční ...stých 45,3□m., kdežto spadající sem nová stavba na Malé straně (553,0□m.) ...vysla nikterak z mezí plochy stavební. Stavbou nového domu na Hradčanech (220,5□m.) zmenšila se naopak plocha zahrad této čtvrti městské o 55,4□m., plocha uliční však nevzala nižádné změny.

C. Počet domů a obyvatel.

Na základě oněch momentů, kterýchž v starších našich statistických příručních knížkách na tomto místě zevrubněji bylo vzpomenuto, jeví se počet čísel domovních jakož i suma skutečného obyvatelstva civilního v Praze koncem r. 1876 způsobem následujícím:

Tab. VII.

Číslo čtvrtě	Čtvrť města:	Počet domů: Stav konc. r. 1875	Počet domů: Přírůstek vůbec	Počet domů: Přírůstek na %	Počet domů: Stav konc. r. 1876	Obyvatelstvo: Stav konc. r. 1875	Obyvatelstvo: Přírůstek vůbec	Obyvatelstvo: Přírůstek na %	Obyvatelstvo: Stav konc. r. 1876
I.	Staré město . .	1.031	2	0,2	1.033	47.471	237	0,5	47.708
II.	Nové město . .	1.546	6	0,4	1.552	78.743	1.002	1,3	79.745
III.	Malá strana . .	549	1	0,2	550	22.690	114	0,5	22.804
IV.	Hradčany . . .	200	1	0,5	201	6.195	43	0,7	6.238
V.	Josefov	283	—	—	283	11.153	100	0,9	11.253
—	**Praha**	3.609	10	0,3	3.619	166.252	1.496	0,9	167.748

Vezme-li se však zřetel k přírůstku příbytků a obydelných součástí jejich, zejmena pokojů, jak od Hromnic r. 1870 (t. j. od terminu, sčítání obyvatelstva r. 1869 nejbližšího) v městské kanceláři statistické zapisován byl, a vypočte-li se na tomto základě pravdě podobné obyvatelstvo Prahy ke konci r. 1876, při čemž za druhý činitel vypočtu náleží přijíti ona střední čísla obyvatelstva jak v bytech tak v pokojích podlé jednotlivých čtvrtí města, kteráž v naší St. př. knížce na r. 1871—1872 v tab. XII h) str. 21 se uvádějí, — pak dojde se k výsledkům následujícím:

Tab. VIII.

Číslo [illegible]	Čtvrť města	Obyvatelstvo, vyčíslené podlé počtu příbytků:			Obyvatelstvo, vyčíslené podlé počtu pokojů:			Střední
		Počet příbytků koncem r. 1876	Na 1 příbytek připadlo koncem r. 1869 obyvatel	Stav obyvatel konc. r. 1876	Počet pokojů koncem r. 1876	Na 1 pokoj připadlo koncem r. 1869 obyvatel	Stav obyvatel konc. r. 1876	z obou sum obyvatel
I.	Staré město	8.556	5,6	47.914	18.653	2,6	48.498	48.206
II.	Nové město	14.853	5,4	80.206	32.457	2,5	81.143	80.674
III.	Malá strana .	4.722	4,8	22.666	9.384	2,4	22.522	22.594
IV.	Hradčany . .	1.426	4,5	6.417	2.470	2,6	6.422	6.419
V.	Josefov . .	1.696	6,1	10.345	2.978	3,5	10.345	10.345
I–V.	**Praha** . . .	31.253	5,4	167.548	65.942	2,6	168.930	168.238

Jeť zřejmé, že všecky čtyři, rozličnými cestami vypočtené sumy obyvatelstva, pokud Prahy **vůbec** se týkají, dostatečně mezi sebou se shodují, a sice v tom způsobě, že číslo veškerého obyvatelstva, v tab. VII. položené, střednímu číslu obou hlavních sum v tab. VIII. silně se blíží, tudíž i k pravdě nejvíce se podobá. Jinak liší se čtvrti města v obou tabulkách patrně od sebe, a nedá se zejmena upříti, že při známém přelidnění Josefova a po míře stavebního ruchu za prošlých 6. let, pokud totiž na jednotlivé čtvrti města se rozděloval, čísla, v obou odděleních tab. VIII. vzhledem k nynějším summám obyvatelstva dobytá, se skutečným stavem věcí každým způsobem mnohem lépe se srovnávají a že tudíž i jejich střední více pravdě podobnosti do sebe mají, než vyvody v tab. VII. položené. Co konečný výsledek odporučuje se tudíž následující kombinace, při čemž rozdíl mezi počtem obyvatelstva pražského v tab. VII. a střední sumou v tab. VIII. (490) rozvržen jesť stejnými díly na jednotlivé čtvrti.

Pravdě podobné obyvatelstvo Prahy koncem r. 1876.

Staré město:	Nové město:	Malá strana:	Hradčany:	Josefov:	**Praha:**
48.108	80.576	22.496	6.321	10.247	167.748

Na tomto místě zbývá nám ještě, učiniti zmínku o novém udání počtu pražského obyvatelstva civilního, kteréž výši jeho pro počátek srpna 1876 nic méně než číslem **204.401** určuje, vlastníc sobě nad to záři původu úředního. Číslo toto je prý totiž výsledkem jakéhos způsobu policejního popisu čili výpočtu, jenž na základě „úředně nařízených a kontrollovaných přihlášek“ pro pp. prof. dra Příbrama a dra Poppra zdělán byl a jehož čelní výsledky od zmíněných pánů v časopise „Prager Vierteljahrschrift für practische Heilkunde“, svazek 135, v článku, nadepsaném „Untersuchungen über die Sterblichkeit in Prag“ nejen uveřejněny a co nejlépe zužitkovány, ale také již na jiném místě a k účelům jiným vykořistěny byly.

Nehodíť se sem nikterak, zmíněným vývodům odpor klásti a jejich k pravdě nepodobnosť zevrubněji rozbírati.[1]) Tolik jest však jisto, že výsledkům těm nepřímí původcové jejich sami asi hrubě se podivili; odtud také pokoušejí se o podporu jejich, odkazujíce k neobyčejnému vzrůstu obyvatelstva pražského, jenž prý způsoben byl hospodářským rozkvětem let 70tých, jakož i k (nezdařenému na neštěstí) porovnávání s obdobím 1850—1857.[2]) Nám jest zde prostě poznamenati, že jsme dokonale zpraveni jak o původu, tak zejmena o způsobu onoho sestavení, jež pp. spisovatelé zmíněného článku „authentickým spiskem veškerého v Praze počátkem srpna 1876 přítomného obyvatelstva“ nazvati sobě oblíbili, a že tudíž spisek tento, nechť i v jedné kanceláři c. k. policejního ředitelství zdělán byl, nuceni jsme prohlásiti za práci čistě soukromní, kteráž v sumování obsahu tak zvaných archů popisných starého i nového datum záležela a vzhledem k nekonskribované části obyvatelstva pražského prostředkem jistého výpočtu doplněna jesť byla. Pro znalce pražského řádu popisního a přihlašovacího napověděli jsme vůči této věci již dosti! —

---

[1]) Mimochodem budiž podotknuto, že by po míře tohoto výsledku bylo musilo obyvatelstvo Prahy od r. 1869 vůbec o 46.688 hlav čili 29,6% — a (jak páni spisovatelé sami vypočítávají) o 6669 hlav čili o **4,22**% ročně se rozmnožiti, což jest v pravdě americký a v Praze aspoň přese všechen vliv této tak zvané národohospodářské éry, která však také svůj „krach“ a svou emigraci do předměstí měla, — posud nebývalý výsledek! (Srovn. o tom naši Statistiku Prahy, sv. I. str. 192 a násl.)

[2]) Jestliže totiž pp. spisovatelé mají za svou povinnosť připomínati (srovn. zvláštní otisk zmíněného článku str. 2), že vzrůst obyvatelstva pražského v období od 1850—1857 dokonce 5 procent ročně obnášel, jest to prostý omyl, pošlý odtud, že pomátli sobě tab. LXXV str. 192 naší Statistiky Prahy (Přírůstek skutečného obyvatelstva Prahy) s tab. XLVII (Přírůstek obyvatelstva cizího) obsaženou na str. 156 téhož díla. Podlé pravdy neobnášel tedy onen přírůstek 5, nýbrž toliko **2.13**% ročně a přece byl největší ze všech předešlých i potomních období!

Oddělení třetí.

Obyvatelstvo.

A. Zdvižení obyvatelstva v Praze r. 1876.

I. Sňatky.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních.)

Tab. IX. a) **1. Dle věku a času.**

se ženskými	Zasnoubilo se mužských až do 24 let	od 24 do 30 let	od 30 do 40 let	od 40 do 50 let	od 50 do 60 let	přes 60 let	v hromadě	na %	Doba sňatkův Měsíc	Počet	na %	Měsíc	Počet	na %
až do 20 let	64	99	36	1	—	—	200	15,0	I.	85	6,4	VII.	96	7,2
od 20-24 „	112	235	83	15	—	—	445	33,5	II.	292	22,0	VIII.	122	9,2
„ 24-30 „	75	177	99	22	6	3	382	28,7	III.	19	1,4	IX.	113	8,5
„ 30-40 „	19	64	82	37	18	11	231	17,4	IV.	49	3,7	X.	98	7,4
„ 40-50 „	1	8	12	11	14	7	53	4,0	V.	135	10,2	XI.	200	15,0
přes 50	—	—	3	2	9	4	18	1,4	VI.	99	7,4	XII.	21	1,6
v hromadě	271	583	315	88	47	25	1329	100,0	Půll. I.	679	51,1	Půll. II.	650	48,9
na procentech	20,4	43,9	23,7	6,6	3,5	1,9	100,0	—	Suma výroční 1329 = 100,0.					

Tab. IX. b) **2. Dle stavu rodinného a vyznání.**

Sňatky	Katolíci	Evangel. augšp.	Evangel. helvet.	Židé	Občanské sňatky	v hromadě	Na procentech
mezi svobodnými	900	19	7	146	4	1076	81,0
„ ovdovělými	38	—	—	1	—	39	2,9
„ vdovci a svobodnými	153	2	—	16	—	171	12,9
„ vdovami a svobodnými . .	40	—	1	2	—	43	3,2
v hromadě . .	1131 [1]	21 [2]	8 [3]	165 [4]	4 [5]	1329	100,0
na procentech . .	85,1	1,6	0,6	12,4	0,3	100,0	—

[1]) V tom 16 smíšených sňatků. [2]) V tom 11 smíšených sňatků. [3]) V tom 7 smíšených sňatků. [4]) V tom 1 smíšený sňatek, ženich bez vyznání, nevěsta židovka. [5]) Z těch byly ve 3 případech obě strany bez vyznání, v 1 ženich bez vyznání, nevěsta židovka.

Poznamenání. Úbytek sňatků, od r. 1874 pozorovaný, osvědčil také r. 1876, a sice měrou zvýšenou, poznovu svou platnost. Zejmena umenšil se letošní počet sňatků proti r. minulému o 11,5%, při vyznání katolickém zvláště o 9,6%, při židovském o 19,5%, u evangelíků vyznání augšp. o 26,9% a u evangelíků vyzn. helvetského o 46,7%. Obecné číslo sňatků kleslo zejmena vzhledem k podobnému stavu obyvatelstva pražského koncem r. 1876 na 7,92 párů čili 15,84 snoubenců z tisíce (= 1 sňatek na 126,2 obyv.), vzhledem k stavu obyvatelstva pro polovici r. 1876 na 7,96 párů čili 15,92 snoubenců, t. j. 1 sňatek na 125,7 obyvatel. Jestiť to po výtce nejmenší číslo sňatků, kteréž od r. 1857 v letech pravidelných pozorováno bylo (sám rok 1865, v příčině té roku minulému nejbližší, vykazoval co číslo sňatků 8,0 párů z tisíce obyvatel, tudíž 1 sňatek na 125,0 obyvatel) a v skutečnosti stojí za ním toliko obě válečná léta 1859 (7,2 sňatků z tisíce obyv. čili 1 sňatek na 138,8) a 1866 (5,8‰ čili 1 : 172,4). Také v předchozích tabulkách se jevící úbytek sňatků mezi osobami usedlejšího věku a stavu proti letům minulým jest významným dokladem trvalé tísně hospodářského stavu naší společnosti.

II. Porody r. 1876.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních, jakož i úmrtních protokollů magist. pražského.)

1. Živě a mrtvě rozené děti

dle původu a vyznání. **Tab. X. a)**

Pohlaví a původ	Živě rozené	Mrtvě rozené	v hromadě	Poměr mezi živě rozenými	Poměr mezi mrtvě rozenými	Poměr manželských a nemanželských	Vyznání vůbec: katolick.	evang. augšp.	evang. helv.	židovsk.	ostatní	na procentech: katolick.	evang. augšp.	evang. helv.	židovsk.	ostatní
A. Chlapci: Manžel.	1928	91	2019	95,5	4,5	56,9	1771	25	19	203	1[1])	87,8	1,2	0,9	10,1	0,0
Nemanžel.	1445	84	1529	94,5	5,5	43,1	1506	2	1	20	—	98,5	0,1	0,1	1,3	—
V hromadě	3373	175	3548	95,0	5,0	100,0%	3277	27	20	223	1	92,4	0,7	0,6	6,3	0,0
B. Děvčata: Manžel.	1782	67	1849	96,4	3,6	55,5	1608	25	16	199	1[1])	86,9	1,3	0,9	10,8	0,1
Nemanžel.	1442	39	1481	97,4	2,6	44,5	1448	1	3	29	—	97,8	0,1	0,2	1,9	—
V hromadě	3224	106	3330	96,8	3,2	100,0%	3056	26	19	228	1	91,8	0,8	0,6	6,8	0,0
C. Úhrnem: Manžel.	3710	158	3868	95,9	4,1	56,2	3379	50	35	402	2	87,3	1,3	0,9	10,4	0,1
Nemanžel.	2887	123	3010	95,9	4,1	43,8	2954	3	4	49	—	98,2	0,1	0,1	1,6	—
V hromadě	6597	281	6878	95,9	4,1	100,0%	6333	53	39	451	2	92,1	0,8	0,6	6,5	0,0

2. Doba porodův.

a) vůbec. **Tab. X. b)**

Rozenců	Led.	Únor	Břez.	Lub.	Květ.	Červ.	Červec.	Srp.	Září	Říjen	Listop.	Pros.	Rok
Manželských . .	328	287	342	331	309	352	327	323	325	349	313	282	3868
Nemanželských .	253	280	283	277	295	234	216	215	222	215	236	284	3010
Celkem . .	581	567	625	608	604	586	543	538	547	564	549	566	6878
b) na procentech.													
Manželských . .	8,5	7,4	8,9	8,6	8,0	9,1	8,4	8,3	8,4	9,0	8,1	7,3	100,0
Nemanželských .	8,4	9,3	9,4	9,2	9,8	7,8	7,2	7,1	7,4	7,1	7,9	9,4	100,0
Celkem . .	8,5	8,2	9,1	8,8	8,8	8,5	7,9	7,8	8,0	8,2	8,0	8,2	100,0

3. Porody s dvojčaty a trojčaty. **Tab. X. c)**

Rozenců	Dvojčata: 2 chlapci živ.	mrtv.	v hrom.	1 chlapec a 1 děvče živ.	mrtv.	v hrom.	2 děvčata živ.	mrtv.	v hrom.	Celkem	Trojčata: živ.	mrtv.	v hromadě
Manželských	35[3])	3[2])	38	24	2	26	23[3])	3[3])	26	90	—	—	—
Nemanželsk.	26	—	26	24	—	24	22	—	22	72	—	—	—
Celkem .	61	3	64	48	2	50	45	3	48	162	—	—	—

[1]) Bez vyznání.

[2]) V tom 1 dvojčata, a sice 1 chlapec živý, 1 mrtvý.

[3]) V tom 1 dvojčata, a sice 1 děvče živé, 1 mrtvé.

III. Smrtelnosť dětí r. 1876

s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollův magistrátu pražského.)

1. Dle pohlaví, věku a původu.

Tab. XI. a)

Věk	Sumy výroční: Chlapci manželsk.	Chlapci nemanžel.	Chlapci v hrom.	Děvčata manželsk.	Děvčata nemanžel.	Děvčata v hrom.	vůbec manželsk.	vůbec nemanžel.	vůbec v hrom.	Čísla poměrná: Chlapci manželsk.	Chlapci nemanžel.	Děvčata manželsk.	Děvčata nemanžel.	vůbec manželsk.	vůbec nemanžel.	vůbec v hrom.
Od naroz. do 1 měs.	157	348	505	124	285	409	281	633	914	16,6	73,1	14,7	68,7	15,7	71,0	34,1
„ 1 m. „ 2 „	56	42	98	37	42	79	93	84	177	5,9	8,8	4,4	10,1	5,2	9,4	6,6
„ 2 „ „ 3 „	52	20	72	46	21	67	98	41	139	5,5	4,2	5,5	5,1	5,5	4,6	5,[illegible]
„ 3 „ „ 6 „	115	21	136	88	15	103	203	36	239	12,2	4,4	10,5	3,6	11,3	4,0	8,9
„ 6 „ „ 9 „	92	10	102	88	8	96	180	18	198	9,7	2,1	10,5	1,9	10,1	2,0	7,4
„ 9 „ „ 12 „	85	7	92	71	14	85	156	21	177	9,0	1,5	8,4	3,4	8,7	2,4	6,6
„ 12 „ „ 18 „	106	9	115	108	12	120	214	21	235	11,2	1,9	12,8	2,9	12,0	2,4	8,8
„ 18 „ „ 2 r.	75	6	81	93	8	101	168	14	182	7,9	1,3	11,1	1,9	9,4	1,6	6,8
„ 2 r. „ 3 „	97	10	107	81	5	86	1,8	15	193	10,3	2,1	9,6	1,2	10,0	1,7	7,2
„ 3 „ „ 4 „	67	—	67	61	3	64	128	3	131	7,1	—	7,2	0,7	7,2	0,3	4,9
„ 4 „ „ 5 „	43	3	46	45	2	47	88	5	93	4,6	0,6	5,3	0,5	4,9	0,6	3,5
Hlavní sumy .	945	476	1421	842	415	1257	1787	891	2678	100,0%						

Tab. XI. b)

2. Dle vyznání.

Původu	Katolici Chlapci	Katolici Děvčata	Katolici v hrom.	Pravoslav. Chlapci	Pravoslav. Děvčata	Pravoslav. v hrom.	Evangelici augšp. Chlap.	augšp. Děvč.	augšp. v hrom.	helvet. Chlap.	helvet. Děvč.	helvet. v hrom.	Židé Chlapci	Židé Děvčata	Židé v hrom.	Bez vyznání Chlapci	Bez vyznání Děvčata	Bez vyznání v hrom.
manželsk.	854	774	1628	—	—	—	16	6	22	6	7	13	69	55	124	—	—	—
nemanžel.	469	401	870	—	—	—	1	1	2	—	1	1	6	12	18	—	—	—
Suma	1323	1175	2498	—	—	—	17	7	24	6	8	14	75	67	142	—	—	—
Čísla poměrná	49,4	43,9	93,3	—	—	—	0,6	0,3	0,9	0,2	0,3	0,5	2,8	2,5	5,3	—	—	—

Tab. XI. c)

3. Dle času.

Původu	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
manželsk.	103	101	130	167	209	183	147	154	130	153	138	172	1787
nemanžel.	74	69	90	77	113	92	73	66	42	63	59	73	891
Suma	177	170	220	244	322	275	220	220	172	216	197	245	2678
na procentech	6,6	6,3	8,2	9,1	12,0	10,3	8,2	8,2	6,4	8,1	7,4	9,2	100,0

IV. Smrtelnosť obyvatelstva vůbec r. 1876

s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollův magistrátu pražského.)

Tab. XII.

Věk	1. Sumy výroční: vůbec: mužsk.	vůbec: žensk.	vůbec: v hrom.	na procent.: mužsk.	na procent.: žensk.	na procent.: v hrom.
od narození do 5 let	1421	1257	2678	46,9	48,0	47,4
„ 5 „ 10 „	77	80	157	2,5	3,1	2,8
„ 10 „ 15 „	31	26	57	1,0	1,0	1,0
„ 15 „ 20 „	107	74	181	3,5	2,8	3,2
„ 20 „ 25 „	134	80	214	4,4	3,1	3,8
„ 25 „ 30 „	132	88	220	4,4	3,4	3,9
„ 30 „ 35 „	118	79	197	3,9	3,0	3,5
„ 35 „ 40 „	129	84	213	4,3	3,2	3,8
„ 40 „ 45 „	118	82	200	3,9	3,1	3,6
„ 45 „ 50 „	104	79	183	3,4	3,0	3,2
„ 50 „ 55 „	105	89	194	3,5	3,4	3,4
„ 55 „ 60 „	130	105	235	4,3	4,0	4,2
„ 60 „ 65 „	100	97	197	3,3	3,7	3,5
„ 65 „ 70 „	98	101	199	3,2	3,9	3,5
„ 70 „ 75 „	101	105	206	3,3	4,0	3,7
„ 75 „ 80 „	65	101	166	2,2	3,9	2,9
„ 80 „ 85 „	37	53	90	1,2	2,0	1,6
„ 85 „ 90 „	14	26	40	0,5	1,0	0,7
„ 90 „ 95 „	4	9	13	0,1	0,4	0,2
„ 95 „ 100 „	—	1	1	—	0,0	0,0
přes 100 let	—	1	1	—	0,0	0,0
Neznámého věku . . .	7	—	7	0,2	—	0,1
Suma . .	3032	2617	5649	100,0%		
Kromě toho zemřeli v nemocnicích a t. d. nezůstavše před tím v Praze .	779	638	1417	55,0	45,0	100,0
Zemřelo tedy v Praze vůbec	3811	3255	7066	53,9	46,1	100,0

Měsíc	2. Sumy měsíční: vůbec: mužsk.	vůbec: žensk.	vůbec: v hrom.	na procent.: mužsk.	na procent.: žensk.	na procent.: v hrom.	Střední denní smrtelnosť
Led.	211	193	404	7,0	7,4	7,2	13,0
Únor	213	171	384	7,0	6,5	6,8	13,2
Břez.	245	203	448	8,1	7,8	7,9	14,5
Dub.	262	242	504	8.6	9,2	8,9	16,8
Květ.	321	304	625	10,6	11,6	11,1	20,2
Červ.	324	239	563	10,7	9,1	10,0	18,8
Červec.	265	223	488	8,7	8,5	8,6	15,7
Srp.	250	197	447	8,2	7,5	7,9	14,4
Září	207	183	390	6,8	7,0	6,9	13,0
Říjen	239	209	448	7,9	8,0	7,9	14,5
Listop.	220	208	428	7,3	8,0	7,6	14,3
Pros.	275	245	520	9,1	9,4	9,2	16,8
Rok	3032	2617	5649	100,0%			15.4

3. Vyznání.

a) Vůbec.

Pohlaví	katolick.	pravoslavn.	evang.: augšp.	evang.: helvet.	židovsk.	bez vyznání	celkem
mužští .	2800	1	50	9	172	—	3032
ženské .	2424	—	22	13	157	1	2617
V hrom.	5224	1	72	22	329	1	5649

b) Na procentech

Pohlaví	katolick.	pravoslavn.	evang.: augšp.	evang.: helvet.	židovsk.	bez vyznání	celkem
mužští .	92,3	0,0	1,7	0,3	5,7	—	100,0
ženské .	92,6	—	0,9	0,5	6,0	0,0	100,0
V hrom.	92,5	0,0	1,3	0,4	5,8	0,0	100,0

Tab. XIII.

V. Příčiny úmrtí p…

(Dle úmrtních protokollů magistrátních…

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Výroční suma	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intensivnosť úmrtí na %	Mimo to …
II.	Přiroz. slabosť[1]	13	20	18	12	15	17	19	13	19	18	22	18	204	120	84	3,6	
	Ústrojná vada[1]	6	3	2	—	1	3	—	—	—	1	—	3	19	14	5	0,3	—
	Schlipnutí plic[1]	—	—	—	5	5	4	3	—	—	4	5	2	28	20	8	0,5	
	Atrofie postupná[2] . . .	26	19	33	23	50	43	20	29	24	24	18	23	332	164	168	5,9	—
	Suma třídy II.	45	42	53	40	71	67	42	42	43	47	45	46	583	318	265	10,3	
III.	Sešlosť věkem .	48	32	33	33	41	35	28	28	28	30	36	32	404	168	236	7,1	5
IV.	Sebevražda .	—	2	6	5	9	3	4	7	3	5	2	2	48	37	11	0,8	1
	Vražda neb zabití	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	4	4	—	0,1	
	Úraz . . .	8	1	2	3	5	2	2	2	1	5	4	2	37	26	11	0,7	3
	Suma třídy IV.	8	4	8	9	15	6	6	9	4	10	6	4	89	67	22	1,6	5
V.	Zánět mozku a jeho blan .	7	10	10	9	8	11	7	19	3	5	8	12	109	65	44	1,9	1
	Vodnatosť dutin mozk. (n. a p.)	11	6	12	12	11	9	13	13	7	17	12	20	143	81	62	2,5	
	Překrvení mozku	3	6	6	4	8	8	7	—	2	5	4	2	55	36	19	1,0	—
	Úbytě mozku .	7	4	9	11	11	13	10	6	11	6	5	5	·98	75	23	1,7	
	Mrtvice . .	7	8	5	9	9	5	15	7	13	10	16	7	111	56	55	2,0	1
	Nemoci míchy	3	—	1	—	1	1	1	1	—	—	1	—	9	8	1	0,2	
	Psotník . .	12	9	6	3	3	1	—	—	—	—	—	—	34	14	20	0,6]	
	Ostatní nemoci této třídy .	2	—	2	—	1	3	4	1	5	3	1	3	25	15	10	0,4	
	Suma třídy V.	52	43	51	48	52	51	57	47	41	46	47	49	584	350	234	10,3	4
VI.	Záškrt . . .	9	7	9	12	8	9	5	5	4	5	6	5	84	46	38	1,5	1
	Zánět průdušek	6	5	5	17	14	6	7	3	5	2	13	10	.93	44	49	1,7	
	Zánět plic a pohrudnice . .	26	14	16	35	41	25	27	5	14	24	16	21	264	147	117	4,7	t
	Rozedma plic .	3	3	3	8	5	2	4	2	2	—	6	3	41	22	19	0,7	3
	Překrvení a zbubření plic .	4	1	1	4	1	2	—	1	1	4	9	12	40	24	16	0,7	
	Ostatní nemoci této třídy .	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	4	3	1	0,1	
	Zánětné nemoci cévstva . .	2	2	1	2	1	2	2	—	—	1	—	—	13	6	7	0,2	
	Organické nemoci cévstva	6	8	10	5	7	10	11	9	13	10	11	8	108	61	47	1,9	4
	Suma třídy VI.	56	40	45	84	78	56	56	25	40	46	61	60	647	353	294	11,5	1
VII.	Zánět žaludku a střev . . .	27	32	56	40	54	47	50	65	33	36	24	39	503	265	238	8,9	
	Cholerina . .	—	1	—	2	2	5	1	5	2	—	—	—	18	7	11	0,3	
	Zánět pobřišnice	—	2	2	—	1	—	2	1	5	3	1	4	21	9	12	0,4	
	Zánět a úbytě jater (n. a p.)	—	—	3	3	—	1	—	1	—	—	—	1	9	4	5	0,2	
	Žloutenka . .	8	6	9	2	5	3	2	2	—	—	5	—	42	23	19	0,7	
	Ostatní nemoci této třídy .	2	3	3	2	5	2	2	2	—	1	2	2	26	19	7	0,5	
	Suma třídy VII.	37	44	73	49	67	58	57	76	40	40	32	46	619	327	292	11,0	
	Snáška . . .	246	205	263	263	324	273	246	227	196	219	227	237	2926	1583	1343	51,8	3

[1] V prvním témdni po porodu. [2] Od prvního téhodne do dokonaného prvního roku.

zemřelých r. 1876.

…pak dle léčebních a pytevních lístků.)

Tab. XIII.

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Výroční suma	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %	Mimo to přespolních
	Přenáška	246	205	263	263	324	273	246	227	196	219	227	237	2926	1583	1343	51,8	370
	Nemoc Brightská (u. a p.)	6	10	7	9	12	5	15	8	9	13	11	11	116	70	46	2,1	63
	Horečka omladnic	3	6	2	1	4	5	5	1	1	1	8	5	42	—	42	0,7	10
	Jiné nemoci po porodu	—	1	3	—	1	2	—	—	—	—	—	1	8	—	8	0,1	2
	Ostatní nemoci této třídy	1	1	—	2	6	2	2	—	2	—	1	1	18	10	8	0,3	12
	Suma třídy VII.	10	18	12	12	23	14	22	9	12	14	20	18	184	80	104	3,2	87
	Nemoci kosti, kůže a pojiva	12	4	2	8	14	25	11	9	1	5	8	9	108	56	52	1,9	53
	Hnisavost krve	—	1	2	3	3	4	4	2	8	7	5	7	46	23	23	0,8	42
	Kurděje	—	—	1	1	1	4	—	1	—	—	—		8	8	—	0,1	—
	Křivice	2	7	8	1	8	5	2	2	2	2	—	1	40	23	17	0,7	5
	Ostatní nemoci této třídy	7	6	4	7	7	1	4	5	3	2	2	3	51	23	28	0,9	9
	Suma třídy X.	9	14	15	12	19	14	10	10	13	11	7	11	145	77	68	2,6	56
	Tuberkule plic	78	91	93	120	136	104	81	93	77	87	60	104	1124	656	468	19,9	280
	„ všeobecné	5	3	14	5	7	9	13	9	3	2	3	5	78	44	34	1,4	44
	„ náhlé	—	3	2	4	3	6	6	—	1	—	1	—	26	16	10	0,5	21
	„ jiné	3	3	4	8	13	—	14	6	8	2	—	1	62	33	29	1,1	22
	Krtičnatost	3	8	1	12	6	2	—	2	3	2	—	2	41	25	16	0,7	8
	Suma třídy XI.	89	108	114	149	165	121	114	110	92	93	64	112	1331	774	557	23,6	575
	Rakoviny	12	11	14	14	15	19	17	18	12	16	12	10	170	60	110	3,0	142
	Neštovice	1	—	—	—	—	1	3	3	2	8	31	60	109	56	53	1,9	19
	Spála	7	5	2	6	6	9	11	21	33	44	32	31	207	97	110	3,7	20
	Spalničky	1	—	3	15	32	44	30	9	1	7	—	1	143	79	64	2,5	9
	Růže	3	1	1	2	2	1	2	—	2	1	—	2	17	12	5	0,3	4
	Tyfus střevní	4	5	8	7	3	15	4	5	7	5	10	11	84	45	39	1,5	45
	„ kožní	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	0,0	1
	Cholera	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—		4	3	1	0,1	1
	Úplavice	4	1	1	1	6	11	6	3	5	11	5	4	58	33	25	1,0	22
	Nádřivka	4	3	8	6	6	7	4	11	7	9	6	6	77	37	40	1,4	2
	Záduch	2	4	3	2	5	4	—	7	5	2	5	7	46	19	27	0,8	
	Ostatní nemoci této třídy ¹)	—	4	1	6	5	5	3	4	2	3	1	1	35	17	18	0,6	10
	Suma třídy XIII.	26	23	28	45	65	97	67	64	64	90	90	123	782	399	383	13,8	133
	Neznámé příčiny	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	3	—	0,1	1
	Sumy (jako v tab. XII.)	404	384	448	504	625	563	488	447	390	448	428	520	5649	3032	2617	100,0	1417
	K tomu mrtvě narozeni	31	19	34	20	27	31	20	10	21	15	29	24	281	175	106	—	—
	Úhrnní suma	435	403	482	524	652	594	508	457	411	463	457	544	5930	3207	2723	—	—

¹) V tom 3 zdejší (1 m. 2 ž.) a 1 cizí případ (ž.) ozhřivky (Lyssa), 1 zdejší případ (m.) vztekliny, 15 zdejších případů (8 m. 7 ž.) příjice přirozené, pak 15 zdejších (7 m. 8 ž.) a 9 cizích případů (4 m. 5 ž.) příjice nabyté.

Poznamenání k tab. X. (str. 35.) o porodech r. 1876.

Mimo vše nadání a v zdánlivém odporu s kleslým číslem sňatků lze z roku 1876, a sice od r. 1872 poprvé, znamenati opět přírůstek porodů vůbec, jenž zejmena u porovnání s rokem předchozím o 338 případů (5,2 %) více vykazuje, nad počet rozenců r. 1874 a 1873 ještě o 10 a 296 případů (0,2 a 4,5 %) předčí, za rokem 1872 však s 222 případy (3,2 %) již pozadu zůstává. Při tom třeba pohříchu hned doložiti, že přírůstek tento nevztahuje se nikterak k počtu porodů manželských, nýbrž že vzniká jediné z usileného počtu rozenců nemanželských r. 1876, jenž tenkráte o 379 případů čili 14,5 % shodné číslo z r. 1875 převyšuje, s podobnou intensivností i proti ostatním třem předešlým rokům se stavě, ana prostá suma rozenců manželských r. 1876 proti r. 1875 o 41 případů (1,1 %), proti 1874 o 279 případů (7,2 %), proti 1873 o 336 (8,7 %), proti 1872 dokonce o 506 případů (13,1 %) pořád ještě v menšině zůstává, tudiž od r. 1872 ustavičně klesá. V podstatě nalezá se tedy opětný úbytek porodů manželských v dokonalé shodě s ustavičným úbytkem čísla sňatků a poněvadž úkaz tento od r. 1873 také v celých Čechách se pozoruje, nebudeť zajisté s podivením, že smutný rub tohoto mravního a hospodářského zla, totiž vzmáhání se porodů nemanželských, jichžto dějištěm pro věčí díl Čech, jak povědomo, porodnice pražská každý rok se stává, posléze také v poměrech tohoto ústavu, resp. na újmu hlavního města našeho, k platnosti se přivedl.

Té povahy jsou, jak samo sebou se rozumí, také čísla porodní r. 1876. Obecné číslo porodů (t. j. nehledíc k původu rozenců) jeví se za r. 1876 sice v míře 41,0 z tisíce pražského obyvatelstva civilního, pro konec r. 1876 vypočtěného, (t. j. 1 porod na 24,39 obyvatel), vzhledem k stavu obyvatelstva k polovici r. 1876 (166.988 duší) pak v poměru 41,13 : 1000 čili 1 : 24,28, jsouc tudíž proti r. 1875 o 1,66 (resp. 1,62) z tisíce vyšší čili výhodnější. Naopak kleslo číslo porodů manželských r. 1876 na 23,06 z tisíce (1 : 43,37), číslo porodů nemanželských usílilo se zase na 17,94 : 1000 čili na 1 : 55,73 i obnáší tudíž rozdíl proti r. 1875 při prvějším — 0,56, při poslednějším však + 2,05 z tisíce stavu obyvatelstva civilního na konci zmíněných let. Vůbec zůstávají za tímto nízkým číslem porodů manželských v celém období od r. 1857 až do 1875 jen ještě čísla manželských porodů obou let 1867 a 1868, následovavší na válečný rok 1866, v němž také cholera zuřila, a toliko léta 1861, 1863 a 1866 rovnají se mu zcela stejnou intensivností, kdežto číslo porodů nemanželských r. 1876 nedostihuje ještě ani jediného roku v období od 1857—1871, usílivší se toliko u porovnání s posledními čtyřmi lety.

Co do poměru živě a mrtvě rozených k obyvatelstvu, má se tento vůbec jako 1 : 25,43, resp. 1 : 1363,8 obyvatelům při konci r. 1876; prvější jest tudíž nepříznivější, druhý mnohem příznivější než roku předešlého nebo u porovnání s normálem (srovn. o tom St. př. kn. IV. str. 18). Při porodech manželských připadá zejmena 1 živě rozené dítě na 45,22, 1 mrtvě rozené na 1061,7 obyvatel, při porodech nemanželských však na 58,03, resp. 597,0 obyvatel. Porody mrtvé byly tudíž tenkráte právě při dětech nemanželských mnohem četnější, než jindy pravidlem bývá.

Vzhledem k číslu porodnímu co do pohlaví náleželo by ještě připomenouti, že číslo to r. 1876 při chlapcích 21,15 z tisíce obyvatel (1 : 47,28), při děvčatech však 19,18 z tisíce čili 1 : 50,38 obnáší, odkudž porody chlapců mají věčí převahu než roku předchozího, což zejmena opět u věčí míře platí o porodech manželských.

Poznamenání k tab. XI až XIII o úmrtnosti v Praze r. 1876.

1. **Smrtelnosť vůbec.** *a*) Číslo smrtelnosti. Po dvou letech pokoje a oddechu, v kterých číslo smrtelnosti v Praze bylo kleslo na takové minimum, jakéhož za 18 let nepozorováno (srovn. St. př. kn. IV. str. 18 a 19), zhoršily se r. 1876 poměry zdraví i smrtelnosti našeho hlavního města poznovu, a sice následkem vlivů, jež v tab. XIII. šíře se vykládají. Neboť místní čili pravé číslo smrtelnosti, jak zejmena již z předchozí tabulky XII. na den vyčtáno, zvýšilo se r. 1876 opět na 33,83 z tisíce obyvatelstva pro polovici r. 1876 vypočtěného, tedy na 1 úmrtí z 29,56 obyvatel, a vzhledem k číselnému stavu obyvatelstva při konci r. 1876, na poměr 33,68 : 1000 čili 1 : 29,70. Porovná-li se dále ještě suma veškerých, r. 1876 v Praze zapsaných úmrtí, t. j. připočtou-li se k úmrtím osob domicillovaných také úmrtí osob v Praze nezůstávavších (srovn. tab. XII. a XIII. t. d.), vzroste skutečné čili obecné číslo smrtelnosti ovšem ještě do vyšší míry, a sice v první příčině na poměr 24,32 : 1000 čili 1 : 23,63, v druhé pak na poměr 42,12 : 1000 čili 1 : 23,74. U porovnání s číslem normálním 42,9 $^0/_{00}$ (za období 1865—1876) jeviio by se sice obecné číslo smrtelnosti vždy ještě v míře něco příznivější; naopak vystihlo by pravé číslo smrtelnosti již o 0,6 $^0/_{00}$ nad číslo normální 33,2 $^0/_{00}$, pro též období vypočtěné. Zejmena pak byla smrtelnosť r. 1876 bez mála tak veliká, jako r. 1865 (42,25 $^0/_0$), ana všecka ostatní léta tohoto 12letého období, pro kteréž již zcela určitá dáta po ruce jsou, s vyjmutím let 1866, 1871, 1872 a 1873, těšila se vesměs výhodnějším poměrům.

b) Usílením čísla smrtelnosti domicillovaného obyvatelstva umálil se přirozeným způsobem r. 1876 počet úmrtí osob cizích; týž obnášel totiž jen 1417 čili 20,1 $^0/_0$ všech na účet Prahy zapsaných úmrtí, zůstav tedy proti normálnímu číslu (22,3 $^0/_0$) o 2,2 $^0/_0$ pozadu.

Podlé toho umenšilo se také jdoucí z toho obtížení smrtelnosti pražské (5,45 $^0/_{00}$ obyvatelstva) u porovnání se středními, pro ně v tab. 2. str. 10. t. d. vypočtěnými. Naopak byla zmíněnými ústavy zdravotními a věznicemi, resp. úmrtími v nich se přihodivšími, smrtelnosť Prahy r. 1876 více obtížena, než by podlé středního čísla posledních 10 let (7,07 $^0/_{00}$ obyvatelstva, srovn. str. 16. tab. 3. t. d.) bylo očekávati se dalo, což zejmena z následující tabulky na jevo jde.

Tab. XIV.

Číslo řadové	Jméno ústavu:	Úmrtí r. 1876	Podíl na procentech v sumě: všech zemřelých	Podíl na procentech v sumě: úmrtí osob domicilovaných	Obtížení čísla smrtelnosti r. 1876 z ⁰/₀₀ obyvatel
1.	Ústav choromyslných . . .	251	3,55	4,44	1,50
2.	Porodnice	matek 27 dětí 166	2,73	3,42	1,16
3.	Dům nalezenců	555	7,86	9,82	3,32
4.	Zemská trestnice	190	2,69	3,36	1,14
5.	Káznice	25	0,35	0,44	0,15
1—5	Sumy . . .	**1214**	**17,18**	**21,48**	**7,27**

c) Co se tkne smrtelnosti dle pohlaví, obnášelo obecné čísl smrtelnosti (vůči podobnému stavu civilního obyvatelstva v polovici r. 187 t. j. 79.436 mužských a 87.552 ženských), pro mužské obyvatelstvo 47,98 : 100 (1 : 20,85), pro ženské 37,18 : 1000 (1 : 26,90), pravé číslo smrtelnosti pa (t. j. vzhledem k úmrtím osob domicillovaných) 38,17 : 1000 (1 : 26,20) p mužském, a 29,90 : 1000 (1 : 33,46) při ženském obyvatelstvě. Smrtelnosť obo pohlaví dostoupila tudíž vyššího stupně než v příznivějších letech předchozícl při pohlaví mužském pak byla zvlášť mnohem věčí, než při pohlaví ženskén

d) Chod smrtelnosti. Jak z tab. XII. na rozum jde, připadá r. 187 maximum smrtelnosti dle pravidla sice také na měsíc květen, avšak s tí rozdílem, že dostoupila v něm jen smrtelnosť ženského pohlaví vrcholu svého ana úmrtnosť pohlaví mužského vrcholila teprv v měsíci červnu, jakkoli usíle toto vzhledem k sumě mužských úmrtí v květnu nelze nazvati značným. Dl toho byl tedy také červen r. 1876 co do intensivnosti úmrtí měsíci květn nejbližší, kteréžto místo ale v letech normálních již měsíc duben zastáv kdežto červen z pravidla již rychlejším úbytkem úmrtí se vyznamenává. Příčin tohoto nepravidelného zjevu náleží hledati hlavně v epidemii osýpek, jakož v horečce a úplavici, kteréž r. 1876 právě v červnu vrcholily, ano květnov maximum obyčejnou cestou smrtelného konce nemocí tuberkulosních způsoben jesť bylo. Druhé maximum úmrtí nastalo v prosinci r. 1876, a sice v násle cích vrcholení epidemie neštovic, jakož i vlivem vždy ještě hojných případ spály a horečky. Naproti tomu připadla minima loňské smrtelnosti na měsíc únor (vůbec a pro pohlaví ženské zvlášť), leden a září, v kterémžto posle nějším měsíci i pro mužské pohlaví nejmenší smrtelnosť se vykazuje. Tent stejnou měrou neobyčejný zjev spadá na účet tuberkulosy, kteráž v zimě ješ slabě dávala se skrze úmrtí znáti, jakož i na účet sporadických tehdáž ješt případů oněch nákažlivých nemocí, jež teprvé příchodem jara (osýpky, lét (spála) aneb podzimku (neštovice) v epidemie se proměnily. Vlivu těchto ep demií náleží také připsati, že měsíčné sumy úmrtí obou poslednějších ročníc

počasí byly r. 1876 vůbec mnohem vyšší, než ve dvou letech předchozích. V příčině chodu smrtelnosti zbývá ještě doložiti, že také obecná smrtelnost (t. j. sumy úmrtí bez vyloučení cizích) s vytknutými právě zvláštnostmi smrtelnosti lidí domicillovaných zcela se shoduje, a to v stejných příčinách. Tak vrcholila r. 1876 obecná smrtelnost zejmena také v květnu s 762 úmrtími (10,8 %, zároveň maximum pro ženské pohlaví s 369 úmrtími čili 11,3 %), nejbližší maximum bylo taktéž v červnu s 686 případy (9,7 %, zároveň maximum pro pohlaví mužské s 396 úmrtími = 10,4 %) a v prosinci s 635 případy (9,0 %); minima pak vyskytovala se rovněž v únoru s 487 případy (6,9 %), v září s 490 (6,9) a v lednu s 510 případy (7,2 %). Týdenní maxima připadla dosti pravidelně na 19. výroční týden (7—13. května) s 154 (resp. 181) úmrtími a na 21. týden (21—27. května) s 147 (resp. 180) úmrtími, absolutní minimum pak na 2. výroční týden (9—15 ledna) s 78 (resp. 103) případy. Absolutní denní maximum přihodilo se dne 12. května (29, resp. 36 úmrtí), jejž následoval nejblíže 12. červen (28 resp. 35 úmrtí); minima (8 a 9, resp. 10 a 12 úmrtí) jevila se vícekrát, a sice v měsících září, lednu a únoru.

e) Poměry věku. Nová redakce předchozích tabulek smrtelnosti za r. 1876, zejmena však tab. XII., uvádí především také poměry věku osob v Praze zemřelých do lepšího světla, než obdobné tabulky loňské St. přír. zprávy, které vždy ještě na základě skutečného počtu v Praze se přihodivších případů úmrtí, t. j. bez vyloučení úmrtí osob cizího domicilu zdělány byly. K snažšímu přehledu podílův, jakéhož jednotlivá skupenství věku v lonské sumě úmrtí byla se ujala, jsou tato, podobně jako roku minulého (St. přír. kn. IV. str. 20), v následující tabulce v přiměřené třídy věku zahrnuta.

Tab. XV.

Třída	Roku 1876 zemřelý v věku	A. Osoby zdejší						B. Zdejší a přespolní					
		vůbec			na procentech			vůbec			na procentech		
		mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě
[illegible]	až do 1 roku . . .	1005	839	1844	33,2	32,1	32,6	1012	852	1864	26,6	26,2	26,4
[illegible]	od 2 až do 5 let .	416	418	834	13,8	15,9	14,8	453	468	921	11,8	14,4	13,0
[illegible]	„ 6 „ „ 20 „ .	215	180	395	7,0	6,9	7,0	300	245	545	7,8	7,5	7,7
[illegible]	„ 21 „ „ 40 „ .	513	331	844	16,9	12,6	14,9	781	506	1287	20,5	15,6	18,2
[illegible]	„ 41 „ „ 60 „ .	457	355	812	15,0	13,6	14,4	686	528	1214	18,1	16,2	17,2
[illegible]	„ 61 do 100 let a výše	419	494	913	13,9	18,9	16,2	567	650	1217	14,9	19,9	17,2
[illegible]	v věku neznámém . .	7	—	7	0,2	—	0,1	12	6	18	0,3	0,2	0,3
	Suma jako v tab. III.	3032	2617	5649	100,0	100,0	100,0	3811	3255	7066	100,0	100,0	100,0

Již z tohoto přehledného seřadění vysvítá, do jaké míry úmrtí osob přespolních, jestli že se z čísla veškerých úmrtí města našeho nevyloučí, obraz pravé smrtelnosti, a sice v nejzávažnější stránce její, za kterouž přece smrtelnost jednotlivých tříd věku míti sluší, zšerediti mohou. Porovnáme-li totiž obě oddělení předchozí tabulky mezi sebou, shledáme na první pohled, že podíly obou skupenství věku dětského v hromadné smrtelnosti r. 1876, tudíž podíl celé třídy věku dětského v ní dle oddělení B hořejší tabulky mnohem slabší, naopak podíly všech ostatních tříd, zejmena v příčině hospodářské statečnosti nejdůležitějších tříd III. a IV. mnohem silnější býti se jeví, než dle oddělení A., že tudíž druhé oddělení naší tabulky smrtelnosť obyvatelstva prazského svrchovaně nevýhodněji zobrazuje, než ve skutečnosti byla, způsobujíc tudíž obraz zcela zvrácený, jenž by snadno k vývodům klamným podněcovati mohl.

Pravda tohoto tvrzení vychází ještě rozhodněji na jevo z porovnání obou následujících tabulek, z nichž prvá podobnou smrtelnosť jednotlivých tříd věku na základě úmrtí osob domicilovaných, druhá touž věc na základě všech v Praze r. 1876 zaznamenaných úmrtí na odiv staví, při čemž úmrtí osob neznámého věku z tab. XV. na základě oněch pokynutí, kteráž lístky úmrtní v kanceláři sestavované, na ruku dávaly, do náležitych tříd věku vpočtěna byla

Tab. XVI.

Třída	Věk	Stav živých konc. r. 1876			Sumy úmrtí r. 1876			Číslo smrtelnosti na r. 1876 z tisíce		
		mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	V hromadě
Ia	kojencův . . .	2.065	1.751	3.816	1.010	839	1.849	489,10	479,15	484,5
Ib	dětský	5.004	5.166	10.170	418	418	836	83,53	80,91	82,2
II.	nezletilý . . .	25.420	21.888	47.308	215	180	395	8,56	8,22	8,3
III.	dospělý . . .	26.929	32.657	59.586	513	331	844	19,05	10,14	14,1
IV.	letitý	14.775	19.086	33.861	457	355	812	30,93	18,60	23.9
V.	starý	5.243	7.004	12.247	419	494	913	79,91	70,53	74,5
I-V.	Suma . . .	79.436	87.552	166.988	3.032	2.617	5.649	38,27	29,89	33,8

Tab. XVII.

Třída	Věk	Stav živých konc. r. 1876 mužských	ženských	v hromadě	Sumy úmrtí r. 1876 mužských	ženských	v hromadě	Číslo smrtelnosti na r. 1876 z tisíce mužských	ženských	v hromadě
Ia	kojencův . . .	2.065	1.751	3.816	1.018	853	1.871	492,98	487,27	490,30
Ib	dětský	5.004	5.166	10.170	455	468	923	90,93	90,59	90,76
II.	nezletilý . . .	25.420	21.888	47.308	300	245	545	11,80	11,20	11,52
III.	dospělý . . .	26.929	32.657	59.586	784	509	1.293	29,11	15,59	21,70
IV.	letitý	14.775	19.086	33.861	687	530	1.217	46,50	27,77	35,94
V.	starý	5.243	7.004	12.247	567	650	1.217	108,14	92,81	99,38
I-V.	Suma . .	79.436	87.552	166.988	3.811	3.255	7.066	47,98	37,10	42,32

Jestiť patrno, že protivy mezi pravým vylíčením, kteréž jediné v tab. XVI. se obsahuje, a mezi obvyklým starším způsobem, podlé kterého tab XVII. sestavena jest, zde ještě ostřeji se obrážejí, než v obou odděleních tab. XV. Zejmena vykazují veškery třídy věku v tab. XVII. u porovnání s tab. XVI. značnější smrtelnosť, než jest ta, kteráž v pravdě nebo alespoň dle vší pravdobnosti při nich se jeví. Ba i věku kojenců, jehož smrtelnosť bez toho již podlé tab XVI. vzhledem k r. 1876 v světle velice temném vystupuje, přičítá se po míře tab. XVII. ještě intensivnější smrtelnosť a pokračujícím věkem zvěcují se též rozdíly mezi výsledky obou tabulek způsobem zrovna hrozným, kdežto podlé tab. XVI. smrtelnosť věku starého r. 1876 při nejmenším normální, smrtelnosť pak všech ostatních vyšších tříd věku, zejmena však věku dospělého (tř. III.) a věku nezletilého (tř. II.), za velmi příznivou vyhlásiti náleží.

Příčiny, jež zjevy tyto r. 1876 byly způsobily, podávají se ostatně z tab. XIII. o příčinách úmrtí, jakož i z jiných známých okolností věčinou samy od sebe. Na smrtelnosť věku kojencův, podlé tab. XVI. již velikou, působila totiž, jako vždy, také r. 1876 početná úmrtí v porodnici a domě nalezencův; a v skutku připadá po odečtení úmrtí dítek tohoto věku, v jmenovaných ústavech r. 1876 se přihodivších (721, viz ostatně více o tom v odděl. III. t. d.), na věk kojenců toliko zbytek 1128 úmrtí manželských i nemanželských dětí, tudíž číslo smrtelnosti pouhých **295,60** z tisíce k pravdě podobného stavu živých této třídy, tedy vždy ještě číslo příznivé, kteréž jedné třetiny počtu živých daleko ještě nedosahuje. Naopak bylo skupenství věku Ib. právě nejsilněji ze všech tříd věku (podlé svědectví lístků úmrtních a jiných přehledů kanceláře statistické) od tří, dílem současných epidemií r. 1876 (osypky, spála a neštovice) zachváceno, kteréž ostatně také věku kojenců neušetřily a tudíž smrtelnosť jeho také usílily (srov. o tom ostatně tab. XVIII. t. d.). Že naopak podlé tab. XVI. veškery třídy věku dospělého (III., IV. a V.) slabější smrtelnosť vykazují, než by podlé tab. XVII. se podobalo, toho příčinu náleží hledati v té okolnosti, že silná věčina osob přespolních, v zdejších nemocnicích léčených

a zemřelých, náležela do skupenství zralejšího věku a v podstatě věci též náležeti musila, kdežto umírající zde děti cizího domicilu taktéž věčinou již do třídy Ib. a II. se řadí, odkudž také po jich vyloučení tyto třídy r. 1876 podlé tab. XVI. vždy ještě skrovnější smrtelnosť vykazovaly, než jest ta, kteráž by jim po míře tab XVII. a intensivnosti zmíněných příčin úmrtí byla svědčila.[1])

Ostatně jde samo od sebe na rozum, že výsledky, zde a v tab. XVI. vyvozované, nezdržují v sobě prostou pravdu, nýbrž že se k ní toliko co možná nejvíce přiblížiti hledí, poněvadž jeden z činitelův jejich (totiž sumy živých podlé tříd věku) na žádném schválním popisu obyvatel nespoléhá, nýbrž na základě popisu z r. 1869 toliko vypočtěn jest.

2. **Smrtelnosť dětí.** Dle tab. XI. a XII. obnášel počet zemřelých roku 1876 dětí, v Praze přebývavších, a sice u věku až do 5 let, 2678 (1421 chlapců, 1257 děvčat); mimo to zemřelo v pražských ústavech zdravotních 107 přespolních dětí, 44 chl., 63 děv.), odkudž skutečná summa v Praze zapsaných úmrtí této kategorie 2785 dětí (a to 1465 chl. a 1320 děv.) obnáší. Z toho vychází vzhledem k pravdě podobnému stavu civilního obyvatelstva Prahy v polovici r. 1876, místní poměr smrtelnosti 16,04 : 1000 čili 1 : 62,35, skutečný poměr smrtelnosti pak 16,68 : čili 1 : 59,96. (Číslo smrtelnosti tříd věku dětského viz v tab. XVI. a XVII. t. d.).

U porovnání s rokem 1875 (srovn. Stat. přír. kn. IV. str. 21. a 22.) usílila se tedy skutečná úmrtnosť dětí do 5 let o 4,14 z tisíce obyvatel; přes to všecko byla by u porovnání s normálem, jenž za dvacetiletou dobu 1857—1876 19,4‰ obyvatelstva obnáší, přece ještě dosti příznivá, kdyby právě jednoroční čísla, nad zmíněný normal vystupující, nenáležela všechna do starší periody tohoto období (1857—1864), ana za novější periody (1865—1875) jen epidemická léta 1866 (18,9‰) a 1873 (17,1‰) pak r. 1871 (16,9‰) ještě neutěšenější obraz poskytují, ku kterémuž tedy rok 1876 přímo se řadí.

K přitížení tohoto výsledku budiž doloženo, že úsilnější smrtelnosť dětí zastihla roku 1876 s převahou děti manželského původu, ana úmrtnosť nemanželských dětí v stejné skoro míre zůstávala s rokem předešlým. Činíť zejména číslo smrtelnosti roku 1876 pro třídu manželských dětí místní 10,70:1000 obyvatelům (čili 1 : 93,45), skutečné 11,25 : 1000 nebo 1 : 88,82, pro třídu nemanželských dětí však místní 5,34 : 1000 (1 : 187,42) a skutečné 5,43 : 1000 čili 1 : 184,32.[2])

Poslední poměr jest tudíž něco méně výhodný, než onen z roku 1874 (5,2‰) a vůbec třetí co do výhodnosti za celé dvacetileté periody od r. 1857—1876, jejíž normal (9,2‰) daleko za sebou zůstavuje; naopak předstihuje činitel

---

[1]) Z osob přespolních, r. 1876 v Praze zemřelých (1417), nalezalo se zejmena u věku dospělém 443 osob (268 m. a 175 ž.) čili 31,3 %, u věku letitém 402 (229 m., 173 ž.) čili 28,4 %, u věku starém 304 (148 m. 156 ž.) čili 21,4 %, v hromadě tudíž 1149 osob dospělých (645 m. 504 ž.) čili 81,1 % všech zemřelých domicilu cizího; naopak bylo lidí nezletilých toliko 150 (85 chl. 65 děvč.) čili 10,6 %, dětí od 1 do 5 let 87 (37 chl. 50 d.) čili 6,1 %, u věku kojenců 20 (7 chl. 13 d.) čili 1,4 %; 11 osob (5 m. 6 ž.) bylo věku neznámého.

[2]) Ze zemřelých zde roku 1876 dětí přespolních bylo 92 (39 chlapců a 53 děvčat) manželských a 15 (5 chlapců a 10 děvčat) nemanželských, dle čehož plná summa úmrtí manželských dětí 1879 (984 chlapců a 895 děvčat) a nemanželských 906 (481 chlapců, 425 děvčat) obnáší.

úmrtnosti manželských dětí roku 1876 nejen dvacetiletý normal (10,2‰), nýbrž činí se co do úsilnosti úmrtí pátým v řadě.[1])

Hlavní příčinou intensivní úmrtnosti dětí roku 1876 vůbec a manželských zvláště jsou bez odporu vzpomenuté již tři epidemie roku 1876 (spála, neštovice a osypky), k nimž se buď co následek spály buď co samostatná nemoc také mázdřivka a záškrt přidružily.

Poněvadž všechny tyto nemoci v zdejší porodnici a v nalezinci (aspoň po míře tamějších úmrtních a léčebních lístků) více porůznu se jevily, anebo aspoň v řídkých případech smrtelný konec vzaly, ostatní město pak v úmrtích dětí nemanželských vůbec jen skrovným číslem se účastní,[2]) bude ovšem zjevno, že daleko věčí díl úmrtí, v následcích jmenovaných epidemií pošlých, manželské děti zastihnul, jichž úmrtnosť tudíž nezbytně se usílila.

Že pak řečené epidemie také roku 1876 vlastně co epidemie dětského věku se jevily, jest z následujícího přehledu zřejmo,[3]) jenž kromě toho také podíly těchto úmrtí v úmrtnosti dětí zobrazuje, šetře zároveň také obvyklých rozdílův věku dětského.

Tab. XVIII.

Roku 1876 zemřelo dětí	od neštovic			od osýpek			od spály			od mázdřívky a záškrtu			Úhrnem		
	chl.	děv.	v hr.	chl.	děv.	v hr.	chl.	děv.	v hr.	chl.	děv.	v hr.	chl.	děv.	v hr.
u věku od 0—1 roku	12	10	22	29	19	48	8	11	19	11	13	24	60	53	113
„ „ „ 1—5 „	25	27	52	46	44	90	67	66	133	61	46	107	199	183	382
úhrnem od 0—5 roku	37	37	74	75	63	138	75	77	152	72	59	131	259	236	495
Ve procentech všech od těchto nemocí zemřelých . . .	66,1	69,8	67,9	94,9	98,4	96,5	77,3	70,0	73,4	86,7	75,6	81,4	82,2	77,4	79,9
Ve procentech všech zemřelých dětí vůbec	2,6	2,9	2,8	5,3	5,0	5,2	5,3	6,1	5,7	5,0	4,7	4,9	18,2	18,7	18,6

[1]) Mělať zejmena jen léta 1873, 1864, 1866 a 1872 věčí smrtelnosť dětí (11,4, 11,6, 11,9, 12,2‰).

[2]) Zemřeloť totiž r. 1876 v zdejší porodnici 269 (163 chlapců, 106 děvčat), v nalezinci 555 (294 chlapců, 261 děvčat), v obou ústavech tedy 824 nemanželských dětí (457 chlapců, 367 děvčat), kdežto v ostatním městě toliko 67 případů zdejších úmrtí nemanželských dětí (19 chlapců, 48 děvčat) se událo, jehož podíl tedy v úmrtích nemanželských dítek vůbec jen 7,5% činí.

[3]) Jak samo sebou se rozumí, vztahují se číslice tabulky teto jen k dětem v Praze přebývavším. Mimo to zemřelo v Praze ještě 44 přespolních dětí (17 chlapců, 27 děvčat) od řečených nemocí Z celé té summy byly jen tři děti (2 chlapci, 1 děvče) pod jeden rok staré.

8. Příčiny úmrtí. Ujednání, kteréž k podnětu obou spolkův pražských lékařův v příčině zavedení nových, obsahem i formou valně zdokonalených lístků léčebních mezi městskou komissí statistickou, resp. radou městskou s jedné a vys. místodržitelstvím, jakož i výborem zemskym se strany druhé koncem měsíce prosínce r. 1875 se stalo a kteréž ve všech stránkách svých již v lednu 1876 v platnosť jesť vešlo, způsobilo netoliko v příčině registrování nejslabší posud stránky naší statistiky obyvatelstva, totiž statistiky příčin úmrtí, dávno žádaný obrat, nýbrž učinilo také letos poprvé možným, uvésti do naší tab. XIII. o příčinách úmrtí za r. 1876 takový obsah, kterýž od obsahu obdobných tabulek našich starších St. přír. knížek výhodně se liší a co do určitosti a spolehlivosti uvedených v ní příčin úmrtí málo ještě zůstavuje na přání. Pohříchu nedopouští objem, publikaci této vyměřený, jakož i nepřekročitelný rozměr pouhých přehledův, pojednati zevrubněji hned za r. 1876 o této, nyní již ze stavu polovičatosti a zanedbání šťastně vybředlé stránce naší statistiky obyvatelstva, jejíž další výsledky, spoléhající na bohatém, v městské kanceláři statistické s části již zdělaném materiálu, nebudou se ostatně skrývati veřejnosti.

V tab. XIII. podávají se vážnější, ke smrtelnosti pražského obyvatelstva civilního r. 1876 se vztahující příčiny také jen vzhledem k obyvatelstvu domicilovanému s větší zevrubností; že ale při každé příčině také výroční sumy úmrtí osob přespolních uvedeny jsou, bude zajisté bez všelikých obtíží čtenáři možné, dotyčné skutečné sumy v Praze zaznamenaných úmrtí od té neb oné nemoci sobě sestaviti, aby s obdobnými sumami let minulých po případě porovnány býti mohly. Podobně bude lze prostředkem zmíněných úmrtních sum osob přespolních snadno vypočísti sobě i podíl, jejž předměstí pražská a obce vůkolní, resp. venkov v intensivnosti jednotlivých příčin úmrtí v Praze r. 1876 měly. Že ale i zde provedeným vylučováním úmrtí osob přespolních obraz smrtelnosti v Praze získal jasnosti a pravdy, toho nelze aspoň se stanoviště statistického nikterak popírati.

Abychom pak k tab. XIII. aspoň některá podstatnější objasnění přičinili, dokládáme zde přede vším, že po míře této tabulky, jak ostatně již připomenuto, Praha r. 1876 třemi epidemiemi stihnuta byla, kteréž povahou svou podstatně co epidemie věku dětského se jevily. Z těch byla spála nejprudčí, vystoupila však co epidemie teprvé, když osypky, co do síly hned za ní jdoucí, již ubývati počaly, a dostala se zároveň od října 1876 do spolku s třetí, znenáhla se šířící epidemií, totiž s neštovicemi, které však teprvé v lednu 1877 vrcholu svého dosáhly. Zároveň se spálou dávala se hojněji než za posledních let co samostatná nemoc znáti též mázdřivka (podobně i záškrt), kteráž ostatně i smrtelné případy spály věčím dílem provázela. Naopak nebyly smrtelné případy úplavice četnější než roku minulého, přestávajíce i tenkráte věčinou na jistých ústavech, tyfus střevní pak jevil se dokonce řidčeji, než roku minulého, a sice věčinou jen v Židovském nebo dolejším Starém městě. Kurděje byly, jako vždy, i r. 1876 toliko obmezeného, přísně místního vyznamu; horečka omladnic držela se vůbec v stejné výši s rokem loňským, byla ale v nové porodnici již mnohem řidčí, any ostatní smrtelné nemoci šestinedělek klesly na čtvrtinu roku předchozího. Řídkosť případův úmrtí od psotníka u porovnání s lety minulými, jež nad to měsícem červencem na dobro přestávají, pochází od nového důkladnějšího registrování příčin úmrtí, poněvadž případy psotníka všude, kde později ještě vykazovány byly, věčinou mezi katarrhy střevní, vodnatelnosť dutin mozkových nebo atrofii postupnou vřaděny jsou, odkudž také obě prvější příčiny úmrtí v tab. XIII. mnohem silnějšími čísly se jeví, než v letech předešlých. Na podobné příčině spoléhají také ostatní rozdíly mezi jednotlivými správněji určenými příčinami úmrtí u porovnání s lety minulými, poněvadž v následcích nového způsobu určování a registrování příčin úmrtí bylo možné, dřívější jich neurčité a nevědecké názvy (ochrnutí mozku, střev, plic, vysílení a t. d.) vzhledem k r. 1876 již dokonale opustiti a pravého pojmenování se přidržeti.

Co se ještě tkne násilných případů smrti r. 1876, zvěčil se počet jich proti roku minulému téměř o třetinu; to platí zejmena jak o sebevraždách, tak o úrazech. Nejvíce sebevražd osob domicilovaných (48, a sice 37 m., 11 ž.) událo se v květnu, srpnu a březnu, z těch pak způsobeno jest zejmena 15 (muž.) zastřelením, 14 (11 m., 3 ž.) oběšením, 11 (5 m., 6 ž.) otrávením, 7 (5 m., 2 ž.) utopením a 1 (muž.) vrhnutím se s okna. Ze sebevrahů mělo 6 (5 m., 1 ž.) ne plně ještě 20 let věku (nejmladší sebevrah čítal zejmena 16, nejmladší sebevražednice 17 let), 17 (11 m., 6 ž.) nalezalo se mezi 20—30 r. věku, 8 (6 m., 2 ž.) mezi 30—40, 6 (4 m., 2 ž.) mezi 40—50, 5 (muž.) mezi 50—60, 4 (muž.) mezi 60—70, 1 (muž.) čítal přes 70 let (totiž 76, kdežto nejstarší sebevražednice měla teprvé 47 let) a 1 (muž.) byl věku neznámého. Veškeři sebevrahové byli vyznání katolického.

Ze sebevražd osob přespolních, kteréž zde nebo na předměstích pražských se udály, ale v Praze zapsány jsou byly (17, z toho 11 m., 6 ž.), stalo se 5 (3 m., 2 ž.) utopením, 4 (muž.) zastřelením, 3 otrávením (1 m., 2 ž.) a po 1 oběšením (m.), vrhnutím se s okna (m.), podřezáním tepen (m.) a vrhnutím se pod vlak železniční (m.), jedna ženská (ž. 19letá) zprovodila se se světa otrávením i zastřelením. Co do věku bylo 5 sebevrahů (4 m., 1 ž.) neplných 20 let, 3 (2 m., 1 ž.) nalezali se mezi 50—60, 2 (1 m., 1 ž.) mezi 20—30, 2 (1 m., 1 ž.) mezi 30—40 a 2 (m.) mezi 40—50 lety; 3 (1 m., 2 ž.) byli věku neznámého.

B. Ruch stavební a poměry příbytečné v Praz… r. 1876.

I. Ruch stavební.[1])

1. Daná povolení.

Tab. XIX. a) a) K stavbě domů.

Čís. řad.	Čtvrti města:	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůstek nebo úbytek proti r. 187…
I.	Staré město . . .	6	2	5	5	5	23	—1
II.	Nové město . . .	14	1	5	6	11	37	—27
III.	Malá strana . . .	—	—	3	—	—	3	—15
IV.	Hradčany	—	—	—	1	—	1	—5
V.	Josefov	—	—	3	1	—	4	—
—	**Praha** . .	20[2])	3[3])	16[4])	13[5])	16[6])	68	—48
—	Přírůstek n. úbytek proti r. 1875	—1	—14	—	—19	—14	—48	—

[1]) Dle protokollů na udělená povolení k stavbám a dle jiných zpráv měst. referátu stavebního.
[2]) Totiž na parcelách, a sice na Starém městě na č. 23, 81, 317, 757, 885, 897; na Novém městě na č. 177 (2 nové domy), 251, 449 (2 nové domy), 656, 770, 800, 1004, 1010, 1171, 1290, 1291, 1492.
[3]) Na Starém městě č. 1 a 2, a na Novém městě č. 735.
[4]) Na Starém městě při č. 238—239, 493, 681, 683, 743; na Novém městě při č. 564, 694, 1171, 1230, 1540; na Malé straně při č. 275, 293, 361; a v Josefově při č. 15, 174, 192.
[5]) Na Starém městě u č. 289, 317, 667, 688, 757; na Novém městě u č. 188, 439, 497, 605, 617, 737; na Hradčanech u č. 120 a v Josefově u č. 73.
[6]) Na Starém městě v č. 1, 172, 525, 582, 705; na Novém městě v č. 6, 369, 728, 778, 929, 979, 1171, 1196, 1226, 1228 a 1277.

Tab. XIX. b) b) K jiným pracím stavebním.[1])

Číslo řadové	Způsob stavby:	Čtvrť města: Staré město	Nové město	Malá strana	Hradčany	Josefov	Praha	Přírůstek neb úbytek proti r. 1875
1.	Uchýlky od plánu stavebn. a změny	3	6	1	—	—	10	—3
2.	Postoupení do čáry upravovací .	—	—	—	—	—	—	—7
3.	Komíny, zdi a střechy	1	5	—	—	1	7	—5
4.	Sklepy, stoky odváděcí a záchody	4	4	—	—	1	9	—6
5.	Kolny a chlévy	3	10	2	—	1	16	+1
6.	Sklenníky a besídky	—	6	2	—	—	8	+4
7.	Místnosti obchodní a dílny . . .	—	6	3	—	—	9	—6
8.	Průčelí krámů a výkladní skříně .	19	9	3	—	—	31	+14
9.	Postavení strojů	—	2	1	—	—	3	+1
10.	Stavby zatimní	1	—	—	—	—	1	—2
11.	Vedení telegrafů	—	—	—	—	—	—	—
12.	Zřízení sadů	—	—	—	—	—	—	—1
13.	Jiné úpravy a stavby	1	7	—	—	2	10	+7
—	Suma . .	32	55	12	—	5	104	—3
—	Přírůstek nebo úbytek proti r. 1875	—2	—6	+3	—2	+4	—3	—

[1]) Stavby zde uvedené byly skoro veskrz ještě průchodem téhož r. 1876 dohotoveny.

2. Dohotovené stavby r. 1876.

a) Počet a způsob jejich.

Tab. XX.

Čís. řad.	Čtvrti města:	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůstek nebo úbytek proti r. 1875
I.	Staré město . . .	2	7	7	8	10	34	+11
II.	Nové město . . .	7	12	3	7	10	39	—38
III.	Malá strana . .	1	2	3	2	1	9	—3
IV.	Hradčany	1	—	—	—	—	1	—4
V.	Josefov	—	—	1	—	2	3	—
—	**Praha** . .	11[1]	21[2]	14[3]	17[4]	23[5]	86	—34
—	Přírůstek a úbytek proti r. 1875	—16	—	+5	—11	—12	—34	—

[1] Na Starém městě zejmena č. 1032, 1033; na Novém městě č. 1492, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552; na Malé straně č. 550 a na Hradčanech č. 201.

[2] Na Starém městě č. 57, 223, 496, 757, 799, 885, 915; na Novém městě č. 56, 251, 564, 626—627, 685—686, 735, 801, 816, 886, 1171, 1247, 1546; na Malé straně č 457 a 515.

[3] Na Starém městě na č. 172, 238, 493, 683, 688, 743, 1025; na Novém městě na č. 564, 694, 1540; na Malé straně na č. 60, 293, 361 a v Josefově na č. 15.

[4] Na Starém městě při č. 71, 201, 289, 317, 667, 784, 852, 1011; na Novém městě při č. 22, 122, 439, 617, 737, 1197, 1269 a na Malé straně při č. 140, 147.

[5] Na Starém městě č. 1, 10, 357, 491, 510, 525, 582, 664, 705, 982; na Novém městě č. 6, 188, 929, 979, 1171, 1226, 1230, 1234, 1277 a 1540; na Malé straně č. 275 a v Josefově č. 73 a 213.

Poznamenání k tab. XIX. a XX. Z předchozích tabulek jeví se ...ikými směry u porovnání s rokem předchozím v podnikání a ruchu stavebním ...étné ochabnutí, kteréž zajisté, poněvadž zejmena přihlášky staveb ve ...ch čtvrtech městských celkem podstatně se umálily, také roku 1877 se p...tí. Zvláště pak bije do očí obecné poklesnutí ruchu stavebního na N...vém městě pražském, na němž přece rozšiřování našeho města hlavně ...ěhá a jehožto letošní schodek má také přední vliv na negativní výsledek ...lku. Podlé všeho podobá se asi k pravdě, že účinkové zákona ze dne ... března 1874 (srovn. Stat. př. knížku IV str. 26) budou aspoň pro naše ...avní město asi sotva trvalé, poněvadž je zase ruší neustávající tíseň obecného ...tu hospodářského.

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků částí, jimi nabytých r. 1876.[1])

Tab. XXI.

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jmeno ulice a vlastníka:
																		I. Staré město.
1.	1	—	—	9[2])	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	Staroměst. nám. - Obec pražsk
2.	57	4	2	6	1	4	2	—	13	—	2	—	2	—	—	—	—	Veleslav. ul. - V. a A. Sigmundov
3.	223	1	1	7	1	1	2	3	14[3])	—	—	—	1	—	—	—	—	Řetězová ul. - Sv. Václ. Záložn
4.	238-39	3	—	7	1	3	—	—	11	—	—	—	—	3	—	—	—	Hus. třída - A. a M. Neumannov
5.	493	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Železná ul. - A. Kleinwächterov
6.	496	15	—	28	9	10	2	9	58	—	1	—	3	3	4	4	—	Havelská ul. - M. Myslivečkov
7.	758	14	—	28	—	13	4	3	48	—	4	—	3	3	4	—	—	Haštal. ul. - Vacl. Stol
8.	852	7	—	9	3	6	—	—	18	—	—	—	4	3	—	—	—	U milosrdných. - Michal Zeye
9.	915	15	—	27	4	9	7	4	51	—	4	3	4	2	2	—	—	Kozí ul. - Starom. pořád, zednický a kamenický
10.	978	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Konv. ul. - B. Schmidt
11.	1025	2	—	7	1	2	2	1	13	—	—	—	—	—	2	—	—	Na příkopě - I. Gottwald
12.	1031	16	—	25	—	16	—	1	42	1	4	—	3	3	5	—	—	Haštal. ul. - Václ. Stol
13.	1032	13	—	28	9	8	8	6	59	—	6	—	2	2	3	—	—	Haštal. ul. - A. Wiehl a J. Zeye
14.	1033	20	—	32	3	16	3	5	59	—	5	—	5	4	6	—	—	Janské nám. - A. Dubová
Suma		110	3	214	32	88	30	34	398	1	26	3	27	23	26	4	—	—
Z toho k bytům		110	3	200	31	88	29	2	350	1	26	3	27	23	26	4	—	—

[1]) Podle fassí činžovních c. k. berní administrace pro Prahu a Vyšehrad. — Stavby r. 1876, zde zvláště nevykázané, nebyly, ač v poznamenání k tab. XX. jako dokončené uvedeny jsou, v červnu 1877 k dani činžovní ještě předepsány, nemohly tudíž býti v podrobnostech svých ještě registrovány. Naopak jsou zde dodatečně uvedeny ze staveb, z r. 1875 pochodících a v St. přír. kn. IV str. 26 jmenovaných, č. 57, 758, 978, 1031, 1032, 1033—I, pak 135, 413, 498, 514, 528, 578, 590, 625, 895, 1047, 1081/82, 1187, 1282, 1407, 1542, 1545—II, dále 97, 445—III a 12—IV.

[2]) Staroměstská radnice. — Kanceláře v 2. a 3. patře, získané přestavením zasedacích síní.

[3]) Přístavek k domu záložny Svatováclavské, obsahující kněhtiskárnu (v přízemí), místnosti hostinské (v I. patře), sál a jiné místnosti spolkové (v II. patře).

Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1876.

Tab. XXI. (Pokrač.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	jiných	v hromadě	Z příbytků nalézají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jmeno ulice a vlastníka:
									II. Nové město.									
1.	135	3	—	3	—	—	1	1	5	—	—	—	—	3	—	—	—	Mikuland. ul. - J. hr. Nostic-Rh.
2.	413	9	—	15	—	7	—	1	23	—	1	—	3	5	—	—	—	Vyšehr. tř. - J. Majd. Meykalovi.
3.	439	4	—	4	—	—	—	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	Apollinářská ul. - Ignác Svoboda.
4.	496	13	—	27	7	13	7	—	54	3	2	—	2	3	3	—	—	Salm. ul. - A. Václavíková.
5.	514	7	—	15	6	7	2	—	30	1	2	—	1	1	2	—	—	Ječná ul. - Ed. Kavalír.
6.	528	9	—	20	19	11	4	4	58	2	2	—	1	1	2	—	1	Ječná ul. - Ant. Pytlík.
7.	578	12	—	36	9	11	11	14	81	1	2	—	3	3	3	—	—	Mezibr. ul. - H. Kropp.
8.	590	—	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	V Smeč. - K. Turnwald.
9.	625	18	—	49	9	13	7	5	83	—	5	5	5	3	—	—	—	Štěpán. ul. - Fr. Vaňka.
10.	655.56[1])	2	—	34	1	2	—	14	51	1	1	—	—	—	—	—	—	Škol. ul. - Obec pražská.
11.	735	2	—	4	2	2	—	—	8	—	1	—	1	—	—	—	—	Široká ul. - Veron. Holländrová.
12.	737	1	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	Široká ul. - Jos. a Joh. Novotní.
13.	816	27	—	36	8	9	7	13	73	—	3	—	9	9	6	—	—	Václ. nám. - Alf. Kirpal.
14.	895	6	—	6	—	2	2	—	10	—	1	—	2	3	—	—	—	Panská ul. - Pojišťovací spolek cukrovarníků rak.-uherských.
15.	1047	1	—	1	3	—	—	3	7	—	—	—	1	—	—	—	—	Poříč. tř. - Jos. Jelínek.
16.	1081.82	—	1	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Alžbět. tř. - J. Skramlík.
17.	1171	—	—	—	1	—	—	-	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Petrská ul. - Jos Stárka.
18.	1187	1	—	1	—	—	—	10	11	—	1	—	—	—	—	—	—	Soukennická ul. - Mayer a Hahn.
19.	1197	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Souken. ul. - S. Fischel.
20.	1269	5	—	5	—	2	—	—	7	—	1	—	1	—	—	—	3	Vyšeh. tř. - V. Džbánek.
21.	1282	5	—	11	3	4	—	1	19	-	1	—	2	1	1	—	—	Václ. nám. - Johanna Moravcová.
22.	1407	5	—	5	—	4	—	-	9	—	1	—	2	2	—	—	—	Vyšehr. tř. - E. Babánek.
23.	1540	1	—	1	—	1	—	2	4	—	—	—	1	—	—	—	—	Kliment. ul. - A. Röders.
24.	1542	6	—	16	2	6	3	—	27	1	1	—	1	1	2	—	—	Ječná ul. - Ed. Kavalír.
25.	1545	17	—	29	8	11	8	—	56	3	6	—	2	3	3	—	—	Salmovská ul. - A. Václavíková.
26.	1547	15	—	17	—	13	—	2	32	—	3	—	4	4	4	—	—	Na slupi - Bed. a Fr. Benešovi.
27.	1548	4	—	11	—	4	3	3	21	1	1	—	1	1	—	—	—	Černá ul. - Ant. Pytlík.
28.	1549	4	—	13	—	4	2	3	22	1	1	—	1	1	—	—	—	Černá ul. - Ant Pytlík.
29.	1550[2])	3	—	21	1	3	—	6	31	—	1	—	2	—	—	—	—	Lodecká ulice - Obec pražská.
Suma		180	3	381	81	129	57	88	736	14	39	5	48	44	26	—	4	—
K bytům		180	3	333	76	129	57	25	620	14	39	5	48	44	26	—	4	—

[1]) Městská obecná a měšťanská škola pro chlapce a děvčata spolu s dětskou zahrádkou. Viz o tom bližší v St. přír. kn. IV. str. 115.

[2]) Městská dívčí škola a opatrovna u sv. Petra. Srovn. St. př. kn. IV. str. 115.

Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1876.

Tab. XXI. (Záv.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytků nalezají se v: podzemí	Z příbytků nalezají se v: přízemí	Z příbytků nalezají se v: nadzemí	poschodí 1.	poschodí 2.	poschodí 3.	poschodí 4.	pod střechou	Jmeno ulice a vlastníka:
									III. Malá strana.									
1.	60	4	—	9	—	4	—	1	14	—	1	—	1	1	1	—	—	Uhelniště - Josef Tersch.
2.	97	2	—	4	—	2	—	—	6	—	—	—	1	1	—	—	—	Cihelná ul. - A. Vrbová.
3.	140	3	—	3	1	1	—	—	5	—	—	3	—	—	—	—	—	U Písecké brány - A. Sedmiková.
4.	445	3	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	Řičná ul. - Ferd. Fleischinger.
5.	457[1])	3	—	37	3	3	2	9	54	—	2	—	1	—	—	—	—	Novodvorská ul. - Obec pražská.
6.	502	1	1	1	2	—	—	4	7	—	1	—	—	—	—	—		U Sovových mlýnů - Fr. Odkolek.
Suma		16	1	57	6	10	2	14	89	—	4	3	3	5	1	—	—	—
Z toho k bytům		16	1	26	1	10	1	1	39	—	8	6	6	10	2	—	—	—
									IV. Hradčany.									
1.	12	1	—	1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	U Daliborky - V. Šťastný.
2.	201	7	—	7	—	4	—	—	11	—	4	—	3	—	—	—	—	Pohořelec - A. Pomajzl.
Suma		8	—	8	1	4	—	—	13	—	5	—	3	—	—	—	—	—
Z toho k bytům		8	—	8	—	4	—	—	12	—	5	—	3	—	—	—	—	—
									I—IV. Praha.									
Hlavní suma		314	7	660	120	231	89	136	1236	15	74	11	81	72	53	4	4	—
Z toho k bytům		314	7	567	108	231	87	28	1021	15	74	11	81	72	53	4	4	—

Odečte-li se od sum čtvrtí města, jakož i od hlavní sumy pro Prahu dřívější stav bytů a jich částí při přestaveních a úpravách, vznikne následující

Čistý přírůstek příbytků a částí r. 1876.

Tab. XXII.

Staré město	89	-1	170	26	70	26	2	294	1	20	2	19	20	23	4	—	—
Nové město	125	-3	236	48	71	49	25	429	13	12	4	22	44	26	—	4	—
Malá strana	8	1	6	-2	4	—	1	9	—	1	3	-2	5	1	—	—	—
Hradčany	8	—	8	—	4	—	—	12	—	5	—	3	—	—	—	—	—
Josefov .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha	230	-3	420	72	149	75	28	744	14	38	9	42	69	50	4	4	—

[1]) Městské gymnasium reální. Více o tom viz v St. př. kn. IV. str. 114 a 115.

II. Hromadný stav příbytkův a částí jejich v Praze koncem r. 1876.

Tab. XXIII. a)

Číslo řadové	Čtvrti města:	Počet domů: vůbec	Počet domů: v tom obývaných	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí, a sice: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	celkem
I.	Staré město . .	1.033	1.005	8.556	1.680	18.653	3.698	7.054	1.380	30.785
II.	Nové město . .	1.550	1.502	14.853	1.695	32.457	5.236	12.631	2.347	52.671
III.	Malá strana . .	549	534	4.722	461	9.384	2.114	3.868	657	16.018
IV.	Hradčany . . .	201	201	1.426	31	2.470	553	857	106	3.986
V.	Josefov	283	283	1.696	213	2.978	585	1.162	167	4.892
—	**Praha** . .	3.616	3.525	31.253	4.080	65.942	12.186	25.567	4.657	108.352

Tab. XXIII. b)

Číslo řadové	Čtvrti města:	Z příbytků nalezá se v: podzemí	přízemí	nadzemí	I. poschodí	II. poschodí	III. poschodí	IV. poschodí	pod střechou	Celkem
I.	Staré město	19	2.317	63	2.893	2.225	879	96	64	8.556
II.	Nové město	250	5.245	194	4.979	2.954	1.123	67	41	14.853
III.	Malá strana	29	1.479	65	1.385	1.124	519	34	87	4.722
IV.	Hradčany	18	522	15	521	276	63	2	9	1.426
V.	Josefov	1	468	6	517	440	246	8	10	1.696
—	**Praha** . .	317	10.031	343	10.295	7.019	2.830	207	211	31.253

Oddělení čtvrté.

Živnosti a osvěta.

8

A. Přehled změn v držení a obtížení pražských nemovitostí r. 1876.

Tab. XXIV.

Změny:	Počet případů	Sumy určitých obnosů v rakouské měně		ročních dávek v rakouské měně	
		zl.	kr.	zl.	kr.
I. V držení.					
A. Převody:					
a) Mezi živými, a sice:					
1. smlouvami	203	4,672.872	13¹)	—	—
2. exekucí soudní	32	545.922	—	—	—
b) úmrtím	118	1,994.184	29²)	—	—
v hromadě . .	353	7,212.978	42	—	—
II. V obtížení.					
A. Novým zadlužením:					
a) Řízením mezi živými, a sice:					
1. smlouvami	745	3,644.952	58³)	5677	80
2. v následcích soudn. záznamů .	13	58.242	75	—	—
2. v následcích exekučn. vkladů .	457	264.055	30	—	—
b) uvedením v dědictví (podíly a odkazy)	25	136.837	55	—	—
v hromadě . .	1240	4,104.088	18	5677	80
B. Vyvazením:					
a) V následcích nedost. výtěžku dražby	89	512.107	97	—	—
b) V následcích jiných případů pominutí práva věcného . .	1000	2,699.045	33⁴)	1661	40
v hromadě . .	1089	3,211.153	30	1661	40
Prostých záznamů	62	70.093	85	1000	—
Vkladů práva exekučního k vloženým již požadavkům . . .	176	444.731	05	—	—
Převodů dluhů váznoucích . .	429	1,715.285	31	—	—

¹) V tom obnos 1318 zl. 45 kr. konv. m., přepočtěný na rak. měnu. ²) V tom částka [illegible] zl. konv. m. přepočtěná na měnu rak. ³) V tom 8000 ř. hřiven převedených dle hodnoty [illegible] na měnu rak. ⁴) V tom částka 55.026 zl. 11 kr. konv. m., převedená na měnu rak.

Poznamenání. Velice významná vzhledem k hospodářské tísni, pořád ještě trvající, jsou čísla předchozí tabulky, srovnají-li se s čísly roku minulého (viz St. přír. kn. IV, str 33, tab. XXI.) Veškery formy změn nemovitostí pražských, vyjmouc toliko prosté záznamy, jeví totiž u porovnání s rokem předchozím úsilné zvýšení, a sice zvláště v příčině sum obnosů určitých, ale také co do počtu případů. Tak zejmena byla jmenovitá hodnota převodů vůbec o 2,196.033 zl. 56 kr. čili [illegible] %, hodnota nového zadlužení o 174.286 zl. 78 kr. čili 4,4 % a hodnota vyvazení vůbec o [illegible] zl. 67 kr. čili 3,9 % větší než roku minulého. Naopak zvěčilo se vyvazení pominutím po[illegible] v následcích nedostatečného výtěžku dražby proti roku loňskému o 261.666 zl. 62 kr. [illegible] o **104,3 %**; taktéž vzrostly soudní záznamy požadavků, jakož i případy vkladů práva exekučního v hodnotě své více než na dvakráte tolik (onyno obnášely totiž 121,7, tyto 122,8 % u porovnání s rokem minulým) a poslednější rozmnožily se značně i co do počtu případů. Taktéž [illegible] se počet převodů v následcích exekucí soudních, ana peněžitá jich hodnota byla do [illegible] zl. 60 kr., t. j. o **202,3 %** větší než roku předešlého.

B. Poměry činžovní v Praze o Havle r. 1876.*)

I. Počet stavení činžovních u porovnání s r. 1875.

Tab. XXV.

Čtvrti města:	Počet sbořených stavení 1876	Přír.	Počet skutečných stavení 1876	Přír.	Z těch byla k daní činžovní předepsána v celosti 1876	Přír.	od ní osvobozena co stavby nové zcela 1876	Přír.	stavby nové dílem 1876	Přír.	stavení veřejná zcela 1876	Přír.	stavení veřejná dílem 1876	1876	Daň činžovní platí tedy díle neb celo stavení 1876	Přír.
Staré město .	17	—1	1077	+2	931	—11	37	+ 5	81	+ 8	20	—	8	—	1020	–
Nové město .	59	—2	1574	+5	1094	—34	180	+15	209	+24	69	—	22	—	1325	–
Malá strana .	14	—	552	—	459	— 2	14	+ 1	41	+ 1	27	—	11	—	511	–
Hradčany . .	10	—	201	—	148	—	7	—	9	—	21	—	16	—	173	
Josefov . . .	7	—	293	—	274	— 1	1	—	9	+ 1	6	—	3	—	286	
Praha . . .	107	—3	3697¹)	+7	2906	—48	239	+21	349	+34	143	—	60	—	3315³)	–
Vyšehrad . .	3	1	96²)	+3	65	—	13	+ 3	13	+ 2	2	+1	3	—3	81	–
Praha i Vyšehrad . . .	110	—2	3793	+10	2971	—48	252	+24	362	+36	145	+1	63	—3	3396	–

*) Dle zpráv c. k. berní administrace.

¹) V tom obsaženo jest 106 odloučených dílců domů (věčinou stavení nádvorní pak 88 masných krámů, ježto po jednotlivých čtvrtech města týmž způsober rozděleny jsou, jako roku předešlého. (Srov. Stat. přír. kn. IV. str. 3(tab. XXII. 1.—5.)

²) V tom 7 odloučených dílců domů.

³) S připočtěním domů dílných na Starém (238) a v Židovském městě (40(vzroste počet těchto stavení v Praze na 3953.

II. Výnosy činže domovní o Havle 1876.

a) Vůbec.

Tab. XXVI. a)

Čís. řadové	Čtvrti města	Úředně zjištěný výnos činže vůbec zl.	kr.	průřizem na 1 objekt zl.	kr.	na %	Z toho připadlo na domy daň činžovní platící vůbec zl.	kr.	na %	daně činžovní prosté vůbec zl.	kr.	n %
I	Staré město .	3,479.287	34	3230	54	36,2	3.162.014	33	90,8	317.273	01	9
II	Nové město .	4,730.115	50½	3005	16	49,2	3,653.342	41½	77,2	1,076.773	09	22
III	Malá strana .	982.958	70	1780	72	10,2	926.644	18½	94,2	56.314	52½	5
IV	Hradčany .	145.329	09½	723	03	1,5	137.158	59½	94,3	8.170	50	5
V	Josefov . .	284.819	66½	972	08	2,9	280.911	91	98,6	3.907	75½	1
—	Praha .	9,622.510	30½	2332	30	100,0 99,3	8,160.071	43½	84,8	1,462.438	88	15
VI	Vyšehrad .	75.246	61	783	82	0,7	49.548	01	65,8	25.698	60	34
—	Praha i Vyšehrad	9,697.756	91½	2556	75	100,0	8,209.619	44½	84,6	1,488.137	48	15

b) Přírůstek neb úbytek proti r. 1875.

Tab. XXVI. b)

Čís. pořadové	Čtvrti města	Při domech k dani činžovní předepsaných vůbec zl.	kr.	na % r. 1875	Při domech daně činžovní prostých vůbec zl.	kr.	na % r. 1875	Při obou druzích domů vůbec zl.	kr.	na % r. 1875
I	Staré město	-5.895	03½	-0,2	25.134	25	8,6	19.239	22½	0,5
II	Nové město	-8.076	12	-0,2	110.820	41½	11,5	102.744	28½	2,2
III	Malá strana	1.902	92	0,2	-1.423	98½	-2,5	478	94½	0,0
IV	Hradčany .	-487	70	-0,3	-253	50	-3,0	-740	20	-0,5
V	Josefov . .	-4.218	88½	-1,6	356	75½	10,0	-3.862	13	-1,3
	Praha . .	-16.774	82	-0,2	134.634	94½	10,1	117.860	10½	1,2
VI	Vyšehrad .	797	72	1,6	6.776	78	35,8	7.574	50	11,2
	Praha s Vyšehradem .	-15.977	10	-0,2	141.411	72½	10,5	125.434	60½	1,3

Poznamenání k tab. XXV. a XXVI. Výnos nájemného z r. 1876 vůbec ukazuje po míře předchozích dvou tabulek některé zvýšení proti roku minulému; jinak je ale zejména z tab. XXVIIb na první pohled zřejmo, že tento vzrůst ve zvýšeném výnosu domů daně činžovní prostých pramen svůj má, což (nehledí-li se totiž k Vyšehradu) platí jak o Starém tak o Novém městě i Josefově a ve shodě se nalézá s výsledky ruchu stavebního v obou prvějších čtvrtech, jež v předchozím oddělení t. d. zevrubněji jsou vyloženy.

Naproti tomu klesl výnos nájemného z domů dani činžovní podrobených, jenž právě nejzávažnějším činitelem bývá při posuzování našich poměrů činžovních, z čehož jediná Malá strana na pohled jest vyňata. Objasnění tohoto zjevu sluší vzhledem k Novému a Starému městu zajisté hledati předkem u velkém počtu oněch stavení, kteráž dle tab. XXV. následkem ohlášeného přestavění a t. p. vyšla jsou z třídy domů dani činžovní podrobených; že ale, jako každým rokem, tak i r. 1876 jistý počet domů v obou řečených čtvrtech města osvobození od daně zase pozbyl (jichž bylo dle znění tab. XXV. na Starém městě 10 a na Novém 29), nové pak domy z pravidla daleko věčího obnosu nájemného poskytují, než staré, k přestavění určené, vidělo by se zajisté s podstatou, očekávati na r. 1876 v obou oněch čtvrtech města také nějaký přírůstek výnosu nájemného z domů dani podrobených. Že se ale tak nestalo, nýbrž naopak t. j. že výnosu činže při domech tohoto druhu ubylo, jest nepřímým svědectvím, že nastalo r. 1876 na Starém a Novém městě slevování v nájemném, což vzhledem k Hradčanům a Josefovu z tab XXVIb přímo na den vychází. Na Malé straně naopak, kdež přírůstek nájemného při domech dani podrobených s úbytkem výnosu domů daně prostých se vyrovnává, zůstaly asi nejspíše poměry činžovní roku předešlého celkem beze změny.

C. Konsumce.

I. Příhon a dovoz dobytka i masa do Prahy vůbec a na trh, jakož i spotřeba toho r. 1876.

Tab. XXVII.

Čís. řadové	Druh dobytka	Příhon a dovoz vůbec [1]) Počet kusů	Příhon a dovoz vůbec [1]) Proti r. 1875 více (+) neb méně (—)	Přívoz a dovoz na trh [2]) Počet kusů	Přívoz a dovoz na trh [2]) Proti r. 1875 více (+) neb méně (—)	Spotřeba [3]) Počet kusů	Spotřeba [3]) Proti r. 1875 více (+) neb méně (—
1.	Hovězího . . .	30.338	— 2.246	30.847	— 3.235	11.965	— 57
2.	Telat	36.817	— 2.106	22.685	— 3.979	30 030 [4])	— 1.5
3.	Skopového . .	58.415	—16.049	47.812	—20.504	35.463	— 5.31
4.	Vepřového . .	9.707	— 1.845	6.721	— 1.596	8.281 [5])	— 96
5.	Jehňat	4.757	+ 77	2.432	— 436	12.622 [6])	— 8.1
6.	Kůzlat	2.728	+ 581	1.072	+ 265		
	V hromadě .	142.762	—21.588	111.569	—29.485	98.361	—16.5
	Dovoz masa	K i l o g r a m ů					
1.	Hovězího . . .	2,744.383	—666.413	3,222.655	—223.704	—	—
2.	Telecího . . .	22.680	— 15.519	3.040	+ 2.642	—	—
3.	Skopového . .	2.931	+ 2.034	266	— 4.353	—	—
4.	Vepřového .	2,317.645	—175.528	1,272.583	—313.276	—	—
	V hromadě .	5,087.639	—855.426	4,498.544	—538.691	5,393.718	+241.1

[1]) Dle výkazů správy městské stráže obecní.
[2]) Dle výkazů správy úřadu trhu dobytčího.
[3]) Dle tabel ředitelstva nájemné společnosti daně potravní.
[4]) Telata pod 1 rok.
[5]) Selata (357) a prasata přes 20 kilogr. těžká (7,924 kusů).
[6]) Jehňata až 14 kilogr. tíže, kůzlata a podsvinčata.

II. Ceny prodejní na dobytčím trhu pražském a váha hovězího dobyt

Tab. XXVIII. r. 1876.*)

Čís. řadové	Cena	Hov. dobytka domácího jakosti I	Hov. dobytka domácího jakosti II	Hov. dobytka domácího jakosti III	Hov. dobytka pol. a uhersk.	Telat	Skopců	Prasat českých	Prasat polských	Prasat uherských	Jehňat kus zl.	Jehňat kus kr.	Kůzlat kus zl.	Kůzlat kus kr.	Váha hov. dobytk domácího jakosti I	Váha hov. dobytk domácího jakosti II	Váha hov. dobytk domácího jakosti III	
		jednoho kilogramu krejcarů													kilogramů			
1.	Nejvyšší . .	39	38	29	37	70	46	61	59	73	4	50	2	10	720	540	452	6
2.	Nejnižší . .	32	27	22	27	41	28	42	41	61	2	25	1	36	512	427	325	4
3.	Střední . . .	36	32	25	32	56	37	52	50	67	3	38	1	73	616	484	389	5
	Proti r. 1875 více	2	6	3	1	3	1	5	3	2	—	—	—	8	—	16	—	
	Proti r. 1875 méně	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	98	—	87	

*) Dle zpráv městského úřadu trhu dobytčího.

II. Čistý dovoz čili spotřeba ostatních věcí, dani potravní podléhajících.[1])

Tab. XXIX.

Číslo řad.	Jmeno	Rok 1876	Proti r. 1875 více (+) neb méně (—)
1.	Likéru, hektol.	596,54	—369.67
2.	Rumu a lihu . . . „	65.453,69	+16.705,37
3.	Kořalky . „	564,04	—171,80
4.	Vína . . . „	6.728,72	+1.149,35
5.	Vinného moštu a stírky „	31,43	—3,09
6.	Ovoc. moštu „	2,04	+1,76
7.	Medoviny . „	0,04	—0,01
8.	Piva[2]) . . „	172.883,71	+1.186,18
9.	Octa . . . „	1.317,83	+136,96
10.	Hus, kachen, kapounů a krocanů . . kusů	326.306	+22.432
11.	Kuřat a holubů . . . „	373.279	+21.010
12.	Jelenů . . kusů	141	—9
13.	Div. prasat „	269	—80
14.	Div. selat, srnců a kamzíků . „	769	—220
15.	Zajíců . . „	48.793	+6.936
16.	Vysekávané [illegible], jelení a [illegible] . kilogr.	1.635	—576
17.	Bažantů, tetřevů a tetřívků kusů	5.659	—1.808
18.	Koroptví . . „	17.423	—7.193
19.	Drobn. ptáků, tct.	44	—1.109
20.	Obyčejných běžných . . . kilogr.	88.916	—79.879
21.	Stolních ryb „	167.079	+79.896

Číslo řad.	Jmeno	Rok 1876	Proti r. 1875 více (+) neb méně (—)
22.	Rýže . . kilogr.	326,719	+26.196
23.	Krupice . . „	40,830	—
24.	Ovesn. krupek . „	8,372	—
25.	Chleba . . „	586,412	—58.715
26.	Mouky[2]) . „	6.980,700	+469.656
27.	Ječných krup . „	235,126	– 40.715
28.	Pšenice . . „	21.158.417	+1,610.361
29.	Žita . . . „	11,011.458	+1,989.500
30.	Ovsa . . kilogr.	5,860.672	+2,233.891
31.	Otrub . . . „	63.807	—31.847
32.	Sena . . . „	5,040.679	+230.080
33.	Slámy . . „	2,061.974	—430.586
34.	Zeleniny, kilogr.	863.941	—550.903
35.	Mýdla . kilogr.	73.867	—16.249
36.	Čerstvého ovoce . kilogr.	1,772.091	—3,148.167
37.	Sušeného „ . „	302.025	+25.741
38.	Másla . . kilogr.	680.866	+36.808
39.	Vepř. sádla „	184.941	+16.115
40.	Sýra . . . „	295,986	+14.225
41.	Vajec . . kusů	21,777.108	+2,077.678
42.	Loje . . kilogr.	92.043	+22.013
43.	Lojov. svíček „	95.237	—10.169
44.	Vosku . . „	11.404	+1.415
45.	Mastn. olejů . „	1,017.969	+119.228
46.	Tvr. dříví k. metrů	10.435	—3.332
47.	Měk. „ „ „	131.414	—6.986
48.	Dřev. uhlí kilogr.	295.855	—37.661
49.	Kam. „ „	97,978.367	+841.783

[1]) Podlé zpráv ředitelství nájemné společnosti daně potravní.
[2]) Viz o tom ještě poznamenání na str. 66 a 67 t. d.

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze r. 1876

Tab. XXX.

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
I. Obilí a píce.		
Pšenice . 1 hektol.	9	53
Žito . . „ „	7	79
Ječmen . „ „	6	4
Hrách . „ „	12	80
Čočka . „ „	18	87
Boby . . „ „	10	83
Vikev . „ „	8	94
Oves . . „ „	4	68
Seno . 100 kilogr.	6	41
Sláma dlouhá „ „	5	31
„ ke krmení „ „	—	—
II. Výrobky mlýnské.		
Mouka výražková 1 kilogr.	—	23½
„ krupič. „	—	22
„ bílá „	—	17
„ podběl. „	—	14
„ zadní „	—	11
Krupice pšen. I. „	—	26
„ „ II. „	—	25
Výražek žitný „	—	18½
Žitná mouka obyč. „	—	14½
Kroupy, švábské „	—	19½
„ obyčejné „	—	17½
Krupky trhané „	—	19
Jáhly . . . . . „	—	16½
III. Maso.		
Hovězí . 1 kilogr.	—	62
Telecí přední s přívažkem „	—	63
„ zadní . . . „	—	72½
„ „ bez přívažku „	—	82½
Skopové, přední s přívažkem . . „	—	52½
„ zadní s přívažkem „	—	62

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Vepřové, s přívažkem 1 kilogr.	—	72
Uzené maso, přední . „	1	1
„ zadní . . „	1	78½
Uzený jazyk hovězí . . 1 kus	1	64½
Sele . . . . „ „	3	19½
Kůzle . . . „ „	2	25
Jehně . . . „ „	4	75
„ čtvrť přední „	—	95½
„ hřbet . . . „	2	50
IV. Zvěřina.		
Maso jelení, k vaření 1 kilogr.	—	67½
„ k pečení „	—	78
Maso srnčí, k vaření „	—	79
„ k pečení „	—	98
Srna . . . . 1 kus	10	70
Zajíc mladý „	—	72
„ starý „	1	39
Bažantů . . 1 pár	4	—
Koroptví . „	1	13½
Ptáků drobn. 6 párů	—	—
„ velkých 1 kus	—	—
V. Drůbež a vejce.		
Kachna . . . 1 kus	1	7
Hus . . . . „	3	2
Krocan . . . „	2	43½
Kapoun . . „	1	71
Kohout . . „	1	2½
Slepice . . „	—	98
Kuře . . . . „	—	62
Holoubat . . 1 pár	—	57½
Vajec . . . 1 kopa	1	66
VI. Mléko a omastky.		
Mléka dobr. 1 litr	—	17
„ sebran. „	—	11

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Smetany . . 1 litr	—	37
Másla čerst. 1 kilogr.	1	31
„ přepoušt. „	1	36
Tvarohu . . „	—	27
Syrečků čerst. 1 kus	—	3
„ nalož. 1 kopa	—	95
Loje hovězího, syrov . 1 kilogr.	—	44
„ ledvinového „	—	80
„ skopového, syrov. . . „	—	44
„ skopového, přepoušt. „	—	44
Sádla vepřov, „ přepoušt. „	—	91
„ syrového „	—	81
Slaniny . . . . „	1	12
VII. Nápoje.		
Víno české bílé 1 litr.	—	70
„ červené . „	—	81
„ staré . . „	—	99
„ rak. mladé „	—	34
„ „ staré „	—	78
„ uher. bílé „	—	45
„ „ červené „	—	70
„ „ staré „	—	81
Pivo obyčejné „	—	12
Ležák . . . . „	—	16
Pivo plzeňské „	—	26
„ bavorské „	—	42
VIII. Kořalky, octy a kvasnice.		
Líh 36—38°, . . 1°	—	40
Perlovka 14—18 . . 1 litr	—	59
Kořalka obyčejná 5—9° „	—	39

¹) Dle zpráv městského úřadu tržního.

…I. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze r. 1876.

Tab. XXX.

Pojmenování:	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
…vinný . . 1 litr	—	31
" kořalečný "	—	13
" pivný . . "	—	6
…asnice pivné "	—	10
IX. Bambuliny.		
…mbory, 1 hektol.	1	73½
…dnice, 60 otýpek	2	62½
… . . 1 košík	—	—
…rkev . 60 otýpek	2	84½
…rin . . 60 kusů	2	68
…pa . . 60 otýpek	2	25
X. Zelenina.		
… . . 1 kilogr.	1	16½
…rát . . 1 košík	—	35½
…rřal . 1 otýpka	—	9
… . . "	—	18
… hlávk., 60 kusů	1	60
…rky čerstvé "	2	71
…pinka . 1 kilogr.	—	92
…řák . 60 kusů	1	72
…sta . "	2	30½
… . . 1 otýpka	—	4
…, 1 pletenec	—	12½
…nek "	—	9½
…lí hlávkové 60 kusů	4	79
… . . 1 otýpka	2	95½
XI. Chmel.		
…ecký, 100 kilogr.	397	91½
…ecky "	315	50
" …ený (zelený) "	267	50
" starý . . . "	260	—
XII. Ovoce.		
…né čerst., 1 kilogr.	—	37
" sušené "	—	43
… čerstv. "	—	25½
" sušené "	—	37

Pojmenování:	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Jablka čerst., 1 kilogr.	—	23½
" suš. (křížaly) "	—	15
Švestky čerstvé "	—	22
" sušené "	—	28
Povidla . . . . "	—	32
Ořechy lisk. . "	—	—
" vlašské "	—	31½
XIII. Semena.		
Anýz . . 1 Kilogr.	—	52½
Fenykl . "	—	51
Kmín . . . 1 litr	—	34
Mák . . . "	—	32
Semeno řep. 100 kilogr.	19	41½
" jetel. bílé . . . "	78	50
červené . "	77	95
Semeno konopné "	15	87½
" lněné "	19	25
XIV. Mýdlo a svítiva.		
Mýdlo lojové, 1 kilogr.	—	47
" millov. "	—	44
Svíčky lojové "	—	72
" millové "	1	20
" voskové "	2	96½
Vosk žlutý . "	2	31
" bílý . "	3	21
Olej řepkový "	—	53½
" lněný . "	—	44
" makový "	1	19
" olivový "	—	60½
" terpent. "	—	42½
XV. Dříví a uhlí.		
Dub. 80 centim. pol. 2 metry	20	6
" " " hálk. "	17	95
Habr. 80 cent. pol. 2 metry	21	11
" " " hálk. "	17	95

Pojmenování:	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Buk. 80 centim. pol. 2 metry	19	—
" " " hálk. "	16	89
Břez. 80 centim. pol. 2 metry	18	31
" " " hálk. "	13	72
Jedl. 80 centim. pol. 2 metry	14	14½
" " " hálk. "	11	61
Borové 80 cent. pol. 2 metry	14	14½
" " " hálky "	11	61
Uhlí z dříví tvrd. 100 kilogr.	5	67½
" " měkkého "	5	41
" kamenné "	1	21
" hnědé . . "	—	81
Koksy . . . "	—	81
XVI. Rozličné.		
Chléb žitný, 1 kilogr.	—	20,58
" režný "	—	15,73
Žemle bílá mléčná 1 kus	—	1
" bez mléka "	—	1
Ryby obyčej. 1 kilogr.	—	88½
Káva . . . "	1	53
Cukr . . . . "	—	52
Sýrop řepný "	—	21½
" třtinový "	—	40
Rýže . . . . "	—	29
Moučka škrobová nejjem. . . 1 kilogr.	—	42
Škrob pšeničn. "	—	38½
Bobkové listí "	—	34½
Jalovec čerst. "	—	11
Limon . . . 1 kus	—	5½
Med český 1 kilogr.	—	98
Brambory "	—	6
Zelí kyselé naložené 1 kilogr.	—	18½
Kvasnice lisované 1 kilogr.	—	87½

Poznamenání k tab. XXVII. až XXX. Přese všecky zjevné i skryté rozdíly, jimiž prameny, k sestavení tab. XXVII. užité, mezi sebou se rozcházejí, svědčí přece všecky tři svorně o zmenšené spotřebě masa v Praze za rok 1876, kteráž se zejmena netoliko v umáleném dovozu dobytka a to téměř všech druhu jeho, nýbrž i (aspoň po míře dvou nejspolehlivějších pramenův) i v kleslém dovozu masa jednostejně jevila. Vůči zjištěnému za rok 1875 (srovn. o tom Stat. přír. kn. IV. str. 36, 40 a 41) zvýšení se konsumce masa proti r. 1874 — kteréž hlavně z opadlých cen dobytka pošlo — sotva asi pochybíme, počtouce při nezměněném jinak stavu hospodářském umálení konsumce masa r. 1876 hlavně na vrub nastalého mezitím zase zdražení dobytka, jež způsobeno jest jednak zředlým skrze ukvapený prodej stavem dobytka, jednak také stoupáním láže ze stříbra r. 1876, jež usílilo vývoz dobytka do ciziny. Že pak dobytku na cenách r. 1876 přiskočilo, a to všem pro konsumci důležitým druhům jeho, poznává se ostatně přímo z tabulky XXVIII., jakož i z cen masa v tab. XXX. uvedených, porovnají-li se totiž s tab. XXVII. str. 38 Stat. přír. kn. roku předešlého.

Přidržíme-li se tudíž k vyčíslení konsumce masa r. 1876, a sice pro Prahu i Vyšehrad, též methody, které již od roku 1872 v této příčině užíváno (srovn. Stat. přír. kn. IV. str. 40 i s poznamenáním), ale také jednostejných pramenů,[1]) dostaneme následující tabulku, jejíž data zároveň s tab. XXVIII. str. 40 loňské Stat. přír. kn. jsou porovnána.

Konsumce masa v Praze a na Vyšehradě r. 1876
(v kilogramech).

Tab. XXXI.

Rok	Maso hovězí	Maso telecí	Maso skopové	Maso vepřové	Jiné	V hrom.
a) Vůbec						
1876	8,370.023	1,013.670	1,171.231	2,532.951	113.598	13,201.473
Úbytek proti r. 1875	—888.093	—65.283	—318.946	—200.696	—73.710	-1,546.728
b) na hlavu veškerého obyvatelstva						
1876	46,2	5,6	6,5	14,0	0,6	72,9
Úbytek proti r. 1875	—5,7	—0,5	—1,9	—1,3	—0,4	—9,8

[1]) K tomu dokládáme, že dle výkazů městské obecní stráže v Praze roku 1876 na čtyrech městských jatkách 15926 kusů hovězího dobytka (tedy o

Neslušíť ovšem mlčením pominouti, že udání nájemníka městské daně potravní, v tab. XXVII. umístěné, pokud (nerozděleného) dovozu masa se týká, se sumami druhých dvou úředních pramenův nejen silně se rozchází, nýbrž i usilený dovoz masa proti r. 1875 výslovně klade. Jakkoli zase udání tohoto pramene v příčině příhonu dobytka (kteráž také věčinou, a sice pokud dovozu telat, prasat, jehňat a kůzlat se týkají, tabulce XXXI. za základ vzata byla) skoro bez výjimky nižší jsou, než udání obou ostatních pramenů, což dílem také na rozličném jich stanovišti vzhledem k poraženému dobytku a masu spoléhá: bude výpočet konsumce masa pro Prahu a Vyšehrad přece o něco výhodnější, jestli na místě sumy dovozu masa dle pramene prvního (totiž dle výkazů stráže obecní) vezmeme v příčet datum pramene třetího (nájemníka daně potravní). Pak obdržíme pro Prahu a Vyšehrad i s posádkou spotřebu (nerozdílného) masa v obnosu 13,507.552 kilogramů, což pak vydá 74,4 kilogramů na 1 hlavu veškerého obyvatelstva. Avšak i tyto výsledky zůstávají proti roku 1875 rozhodně pozadu (o 1,240.649, resp. 8,3 kilogramů).

Co se pak ostatních, dani potravní podléhajících věcí potřeby domácí tkne (tab. XXIX.), nedá se sice upříti, že skoro při polovici jich (22 z 49) umálil se dovoz proti roku předešlému. Avšak snížení toto jest buď nepatrné, buď přirozenou cestou ponětné.[1]) Podobně byl nahražen úbytek v dovozu ryb obyčejných dvojnásob silnějším dovozem ryb stolních, menší pak spotřeba dříví a dřevěného uhlí vyvážena jest zvýšeným dovozem uhlí kamenného.

Potěšitelným úkazem jest, že dovoz skoro všech důležitějších věcí potřeby domácí, zejmena obilí (mimo ječmen) a mouky,[2]) drůbeže, vajec, másla a sýra se zvýšil, což na každý způsob k tomu ukazuje, že obyvatelstvo městské hledělo nutné následkem cen a poměrů hospodářských uskrovnění se v spotřebě masa nahraditi sobě zvýšenou poptávkou po rostlinných a lacinějších potravinách živočišních.

Spotřeba piva r. 1876 zvýšila se proti roku předešlému ač nemnoho, přece rozhodně. Navařilo se ho zejmena v Praze a na Vyšehradě od 36 pravovárečníků (ve 22 pivovárech) roku 1876 (a sice za dobu od 1. listopadu 1875

---

672 kusů méně než r. 1875), na Vyšehradě pak asi 620 kusů poraženo bylo. Civilní obyvatelstvo Prahy vyčísleno jest k polovici r. 1876 na 166.988 hlav, Vyšehradské pro touž dobu na 4037; střední stav posádky (dle authentického pramene) obnášel 10379 mužů, veškeré obyvatelstvo Prahy i Vyšehradu tedy 181.404 duše.

[1]) Tak ubývá výtěžku honby zvěře (nehledíc ani ke skrovné poptávce po této lahůdce bohatých) jakož i lovu divokého ptactva takořka rok za rokem; také vzala mláďata od tuhé zimy a pozdních mrazův roku 1876 (srovn. Meteorologické poměry) asi nemalou škodu, což, jak známo, o zelenině a ovoci určitou má platnosť.

[2]) Naopak činil vývoz mouky r. 1876 16,663.554 kilogr., vystihnulť tedy vývoz nad přívoz mouky množstvím 9,682.854 kilogr.; ale i proti roku předešlému jesť tento vývoz věčí, a sice o 866.505 kilogr.

do 31. října 1876) 221.000 hektolitrů,[1]) v slunečním roce 1876 pak 222.691 hektolitrů.[2]) K tomu přiveženo bylo do Prahy a na Vyšehrad roku 1876 172.883,72, vyvezeno pak 41.894,05 hektolitrů; činí tedy spotřeba piva v Praze a na Vyšehradě t. r. 353.680,67 hektolitrů čili 195,0 litrů na 1 hlavu veškerého obyvatelstva (181.404), tedy o 9.424,71 hektolitrů čili na hlavu o 1,8 litrů více, než roku předešlého.

---

[1]) Tudíž o 7438 hektolitrů více než r. 1875. Největší výrobu (přes 10.000 hektolitrů) měly firmy Jul. Reitler (20.735 hektol.), J. Klička (15.300), Marie Wolfová (13.667), J. M. Schary (12.688), Fr. Vanka (12.606) a Jak. Heller (10.900 hektolitrů). V pražkém okresu opovídacím bylo v téže době ve 30 pivovarech 387.377 hektolitrů piva navařeno (o 33.033 hektolitrů více než roku předešlého), z nichž na akciový pivovar na Smíchově a na Nůselský pivovar připadlo přes 50.000 hektolitrů (74.400 a 53.600), na pivovary ve Vršovicích a v Košířích přes 25.000, na 2 jiné, druhý Libeňský a Práčský, přes 20.000 a na 8 přes 10.000 hektolitrů.

[2]) Z těch bylo 3372 hektolitrů 9stupňového, 169.035 hektolitrů 10°, 43.196 hektol. 11°, 5068 hektol. 12° a 2020 hektol. 13° piva. Obnos odvedených poplatkův činil 381.249 zl. 30½ kr. Mimo to bylo ještě 574 zl. 81½ kr. co dodatečný poplatek za 344,2° přívarku zaplaceno. (Dle ochotných zpráv c. k. vrchního fin. ředitelství).

D. Poměry hospodářské v Praze koncem r. 1876.

I. Výnosy plodné půdy (v zl r. m.).[1] Tab. XXXII.

Rok	Staré město zl.	Staré město kr.	Nové město zl.	Nové město kr.	Malá strana zl.	Malá strana kr.	Hradčany zl.	Hradčany kr.	Josefov zl.	Josefov kr.	Obvod fortifik. zl.	Obvod fortifik. kr.	Praha zl.	Praha kr.	Vyšehrad zl.	Vyšehrad kr.	Praha i Vyšehrad zl.	Praha i Vyšehrad kr.
1875	508	04 1/4	4247	35 3/4	2619	29 2/4	1724	25 3/4	20	03 3/4	1747	30 2/4	10.866	29 1/4	616	99 3/4	11.483	29
1876	495	99 3/4	4204	46	2619	73 1/4	1723	61	20	07 1/4	1746	62 1/4	10.813	51 1/4	614	56 2/4	11.428	07 3/4
Úbytek	9	04 3/4	42	89 3/4	+	43 3/4	—	64 3/4	+	03 2/4	—	68 1/4	52	78	2	43 1/4	55	21 1/4

II. Stav dobytka.[2] Tab. XXXIII.

Koncem r. 1876 nalezalo se

ve čtvrtech města, a sice	Koní, a sice: hřebců	kobyl	valachů	hříbat	v hrom.	dobytka hovězího, zejmena: býků	krav	volů	telat	v hrom.	ovcí	koz	prasat
na Starém městě . . .	—	210	166	—	376	—	110	11	—	121	—	3	—
„ Novém městě . . .	—	559	580	—	1139	1	179	19	—	199	—	7	15
„ Malé straně	—	169	149	—	318	—	56	8	—	64	—	5	2
„ Hradčanech	—	33	23	—	56	—	56	11	—	67	—	6	4
„ Josefově	—	19	25	—	44	—	36	6	—	42	—	—	—
v Praze vůbec .	—	990	943	—	1933	1	437	55	—	493	—	21	21
Přírůstek nebo úbytek proti r. 1874	—	+135	—7	—	+128	—	+9	+8	—	+17	—	+16	—14

III. Výtěžek plodin hospodářských.[2] Tab. XXXIV.

Průchodem r. 1876 vytěžilo se

ve čtvrtech města, a sice	žita	ječmene	ovsa	ovoce	mléka	medu	řepy	sena i otavy	slámy	zelí
	hektolitrů					kilogramů				kop
na Starém městě .	—	—	—	—	1.533	—	—	—	—	—
„ Novém městě .	81	20	8	—	2.068	48	190	—	3.000	131
„ Malé straně } „ Hradčanech }	26	14	—	49	1.426	—	—	12.321	3.584	—
v Josefově . .	—	—	—	—	635	—	—	—	—	—
v Praze vůbec	107	34	8	49	5.662	48	190	12.321	6.584	131
Přírůstek n. úbytek proti r. 1874 .	+1,2	—228,5	+8	+9,1	+1.715,6	+48	-15.043	-24.085	-24.779	-118

[1]) Dle zdělení městského úřadu berního, na rak. měny převedeno.
[2]) Dle výročních zprav městských dozorců okresních.

E. Zdvižení živnosti (volných i povolených) v Praze r. 1876.

Tab. XXXV.

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Barvířství	1	—	1
„ hedvábí	1	—	1
„ koží	1	—	1
Bednářství	4	3	1
Cihlářství	—	1	—1
Cukrářství	2	2	—
Čalounictví	6	3	3
Čistění bot na ulici	—	1	—1
„ skvrn	3	—	3
Dohodství	—	3	—3
Dohodce směnek	—	1	—1
Dřevařství	5	3	2
Drůbežnictví	8	4	4
Držení porážky	—	1	—1
Fotografování	3	3	—
Hodinářství	5	3	2
Hokynářství	128	91	37
Holičství	11	9	2
Hotovení deštníků a slunečníků	2	—	2
„ držadel kostěnke kartáčkům	—	1	—1
„ jupek	1	2	—1
„ prádla	4	2	2
„ pump	—	1	—1
Hrnčířství	—	1	—1
Huntýřství	2	6	—4
Jednatelství obchodní	17	14	3
Jirchářství	—	1	—1
Kamenictví	1	2	—1
Kamenotiskařství	2	2	—
Kartáčnictví	1	—	1
Kartářství	—	1	—1
Klempířství	3	2	1
Kloboučnictví	3	4	—1
Kněhtiskařství	1	—	1
Knihařství	11	3	8
Kolářství a hotovení kočárů	3	2	1
Kopytářství	—	1	—1
Koupele	—	2	—2
Kovářství	2	3	—1
Kožešnictví	4	1	3
Kramářství	4	14	-10
Kravařství	2	1	1
Krejčovství	44	38	6
Snáška	285	232	53

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška	285	232	53
Krejčovství ženské	9	1	8
Krupařství	24	30	—6
Lahůdkářství	—	2	—2
Lakování koží	1	—	1
Lékaři koní	1	—	1
Malířství pokojů	4	9	—5
„ porcelánu	2	—	2
Máselnictví	3	1	2
Materialisté	—	2	—2
Mechanikové a optikové	4	1	3
Mečířství	—	1	—1
Mlékařství	17	3	14
Mlynářství	1	5	—4
Modistství	7	10	—3
Mydlářství a obchod s mýdlem	5	7	—2
Natěračství	8	10	—2
Navštěvování trhů	7	3	4
Obchod s balony	1	—	1
„ s barvami	3	1	2
„ s bavlnou	—	2	—2
„ s bramborami a zeleninou	22	4	18
„ s čajem	—	1	—1
„ s částmi strojů	—	1	—1
„ s dobytkem	3	2	1
„ s dřívím kolářským	1	1	—
„ s droždím	3	—	3
„ s fotografiemi	2	—	2
„ s hadry a kost.	4	—	4
„ s husami krmenými	2	1	1
„ s chmelem	2	1	1
„ s kaštany	2	2	—
„ s klobouky	4	—	4
„ s knihami, s hudebninami a výrobky uměleck.	2	1	1
„ s konopím a koudelí	2	1	1
„ s kovovým zbožím a žíněmi	4	1	3
„ s kožemi	12	4	8
„ s květinami	3	1	2
Snáška	450	341	109

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1876.

Tab. XXXV. (Pokr.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	450	341	109
Obchod s lihem a surovinami	1	—	1
〃 s lučebninami .	2	—	2
〃 s masem . . .	14	3	11
〃 materiální (viz materialisty).			
〃 s moukou . . .	1	3	—2
〃 s nábytkem . .	5	2	3
〃 s nábytkem železným	—	1	—1
〃 s nadobím hrnčířským	1	1	—
〃 nitařský	51	20	31
〃 s obilím	4	3	1
〃 s obleky dětskými	3	—	3
〃 〃 ženskými	3	1	2
〃 s obrazy . . .	2	1	1
〃 〃 a zrcadly	3	1	2
〃 obstaravatelský	24	5	19
〃 s obuví	1	2	—1
〃 s odpadky bavlny	3	—	3
〃 s ovocem jižním	9	6	3
〃 〃 sušeným	1	—	1
〃 〃 a cukrovinkami	4	—	4
〃 s papírem . . .	19	6	13
〃 s papíry cennými	—	1	—1
〃 s peřím	2	3	—1
〃 s petrolejem . .	2	1	1
〃 s piany	2	—	2
〃 s plodinami zemskými	11	8	3
〃 s podšívkami . .	—	1	—1
〃 s potřebami kuřáckými	2	2	—
〃 s potřebami ševcovskými . . .	—	1	—1
〃 s prádlem . . .	5	1	4
〃 s přízí bavlněnou, hedbávnou a vlněnou . . .	1	1	—
〃 s pytli	2	—	2
〃 s rakvemi . . .	1	—	1
〃 s rybami . . .	2	3	—1
〃 s rýží	1	—	1
Snáška . .	632	418	214

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	632	418	214
Obchod se senem, slámou a ovsem	2	1	1
〃 se slastmi . . .	—	2	—2
〃 směnný	2	7	—5
〃 se srstí	—	1	—1
〃 se střívky sušenými	1	—	1
〃 se strunami . .	—	1	—1
〃 se sukny a zbožím střižným . .	—	1	—1
〃 se svršky obuvi	1	1	—
〃 se šatstvem novým	3	—	3
〃 s tapetami . . .	1	—	1
〃 s uhlím	41	20	21
〃 s uzenkami . .	13	8	5
〃 s věcmi vojenského vystrojení	1	—	1
〃 s vejci	1	—	1
〃 s vlasy lidskými	—	1	—1
〃 se zápalkami .	—	1	—1
〃 zasylatelský a obstaravatelský .	4	4	—
〃 se zbožím bednářským . . .	1	—	1
〃 se zbožím bílým	6	1	5
〃 se zbožím galanterním a hračkářským . . .	6	8	—2
〃 se zbožím hračkářským	2	2	—
〃 se zbožím hrnčířským	3	4	—1
〃 se zbožím kaučukovým . . .	1	—	1
〃 se zbožím koloniálním a specerním	36	33	3
〃 se zbož. krátkým	2	—	2
〃 se zbožím modistským . . .	1	—	1
〃 se zbož. modním	3	—	3
〃 se zbožím norimberským (v. zboží galanterní) .			
Snáška . .	763	514	249

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1876.

Tab. XXXV. (Pokr.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	763	514	249
Obchod se zbožím ozdobným	3	3	—
„ se zbožím pleteným a košíky .	2	1	1
„ se zbožím porcelánovým a hliněným	2	1	1
„ se zbožím provaznickým . . .	2	1	1
„ se zbožím rukodělným	4	—	4
„ se zbožím střižným	16	27	-11
„ se zbožím úbělovým	1	—	1
„ se zbožím vlněným	1	—	1
„ se zbraní střelnou	1	1	—
„ se zbytky zboží střižného . . .	3	2	1
„ se zeleninou . .	11	4	7
„ se železem a zbožím železným .	5	4	1
„ se železem starým a sklem . .	1	2	—1
Obstarávání bytů	—	1	—1
Obstarávání strojů . . .	—	1	—1
Optikové (viz: mechanikové).			
Ovocnářství	7	22	-15
Pasířství	2	2	—
Pecnářství	5	2	3
Pekařství	23	16	7
Pernikářství	1	—	1
Písmolijství	—	1	—1
Pivovarství	5	16	-11
Plátenictví	—	3	—3
Pokrývačství	1	1	—
Poptavárna po službách .	—	1	—1
Postřihačství	1	1	—
Pozlacovačství	2	2	—
Pouzdernictví	—	1	-1
Povoznictví	5	7	—2
„ drožkami	12	10	2
„ fiakry . . .	7	14	— 7
Snáška . .	886	661	225
Přenáška . .	886	661	225
Povoznictví omnibusy .	1	—	1
Práce ženské ruční . . .	10	4	6
Přechovávání cizinců .	1	—	1
Prodej alvy	—	3	—3
„ cukrovinek . . .	5	2	3
„ dříví	8	7	1
„ kamen, pak přístrojů ventilačních a k topení vzduchem	1	—	1
„ kapesn. hodinek .	—	1	—1
„ kartáčů a hřebenů	2	1	1
„ kouzeln. nástrojů	1	1	—
„ občerstvujících nápojů	—	2	—2
„ pečiva a ovoce .	13	2	11
„ řepkového oleje a svíček	2	1	1
„ staviva	1	—	1
„ svíček voskových	2	—	2
„ vrkočů a chignonů	1	—	1
Prošívání svršků obuvi .	—	1	—1
Průvodčí cizích	1	1	—
Prymkářství	1	—	1
Ptáčnictví a obchod s ptačí pící	2	—	2
Půjčovna kněh	—	1	—1
„ mask	2	—	2
„ pytlů	—	1	—1
Puškařství	—	1	—1
Rastrování	1	—	1
Řemenářství	2	1	1
Řešetářství	1	1	—
Řezbářství	2	—	2
Řeznictví	27	23	4
Roznášeči cedul	—	1	—1
Rukavičkářství	6	7	—1
Rumařství	—	2	—2
Rytectví	1	—	1
Sedlářství	—	1	—1
Sklad sklenných výrobků	1	—	1
„ strojů hospodářsk.	—	2	—2
„ „ šicích . . .	3	4	—1
Sklenářství a obchod se sbožím sklenným . . .	7	13	—6
Snáška . .	991	745	246

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1876.

Tab. XXXV. (Záv.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	991	745	246
Sochařství	1	1	—
Soustružnictví	4	3	1
Společnosť pro stavbu telegrafů . . .	—	1	—1
„ pro založení koněspřežné dráhy . .	—	1	—1
Spravování deštníků a slunečníků	—	1	—1
Stavění a čištění kamen .	8	—	8
Stavitelství	6	3	3
Strojnictví	—	1	—1
Svijárna zámotků	—	1	—1
Ševcovství	47	49	—2
Švadleny	—	4	—4
Tesařství	1	1	—
Tisk firem na obálky a na papír listový	2	1	1
Tkalcovství a obchod se zbožím lněným	4	3	1
Truhlářství	34	20	14
Uzenářství	31	18	13
Varhanictví	1	1	—
Veteśnictví	5	12	—7
Vinárny	4	2	2
Vinopalství	1	—	1
Vlasenkářství	8	3	5
Voňavkářství	3	1	2
Vozíčkářství	1	4	—3
Vycpávání ssavců a ptáků	1	—	1
Výčep a prodej nápojů lihových	21	16	5
„ a prodej piva v lahvích	22	12	10
Vyklízení stok	2	1	1
Výroba čokolády	—	1	—1
„ dlaždic cementov.	1	1	—
Snáška . .	1199	907	292

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	1199	907	292
Výroba chirurg. nástrojů a zavazadel . .	1	2	—1
„ inkoustu a leštidla	2	2	—
„ krabic	—	1	—1
„ krabiček na barvy	—	1	—1
„ kravat	—	2	—2
„ květin dělaných .	2	2	—
„ likérů a nápojů lihových	9	6	3
„ minerální. vod . .	—	1	—1
„ nástrojů hudeb. .	—	2	—2
„ parket	1	—	1
„ slastí	-	1	—1
„ strojeného pěnku a jantaru	2	—	2
„ šperků	—	2	—2
„ „ z kůže .	2	1	1
„ tinktury na stínky	—	1	—1
„ vaty	1	—	1
„ vosku pečetního	1	—	1
„ zboží šamotového	1	—	1
„ „ tragantov. .	1	—	1
„ železného nábytku	1	—	1
„ žensk. plášťů . .	—	1	—1
Zahradnictví	1	—	1
Zámečnictví	15	13	2
Závod bankovní	1	3	—2
Zednictví	9	5	4
Zhotovování rámců k obrazům	—	1	—1
Zlatnictví a stříbrnictví (prům.)	7	8	—1
Zlatotepectví	—	1	—1
Zvěřinářství	3	—	3
Živnosti hostinské . . .	128	95	33
Úhrnem . . .	1387	1058	329

Poznamenání k tab. XXXV. Porovnáme-li tabulku tuto především s podobnou tabulkou roku předešlého a s výsledky jejími (srovn. Stat. zpr. kn. IV. str. 42 a sl.), shledáme nejprvé, že bylo zdvižení podniknutí živnostenských a tržebních v Praze r. 1876 sice o něco slabší, než roku 1875, za to však počet vzdání se mnohem menší (o 259) a tudíž závěrečný čisty přírůstek značně věčí, než r. 1875 (329 proti 104), a sice vzdor tomu že téměř jednostejný počet podniknutí (268 proti 262) měl účastenství v tomto zdvižení. Z těchto dějných živností vykazuje zejmena 150 čili 56,0 % konečný

přírůstek, 97 čili 36,2 % vzalo věčí nebo menší ztráty a 21 čili 7,8 % zůstaly poměrně passivními, kterýžto výsledek je arci proti roku předchozímu v každém ohledu výhodnější.

Čílejší ruch (přes 20 případů přihlášek a vzdání se) jevil se celkem při 28 živnostech; bylyť to zejmena z živností, zabývajících se výrobou nebo prodejem potravin, pekařství, řeznictví, uzenářství, obchod se zbožím uzenářským, krupařství a hokynářství, obchod se zbožím koloniálním, obchod s mlékem, ovocem, brambory a zeleninou, pivovarctví a výroba i vyčep líhovin, hostinství všeho druhu, pak výčep a prodej piva v lahvích; z ostatních živností pro hospodářství domácí obchod s uhlím, obchod se zbožím střižným a nitařským, obchod se sklem a papírem a holičství; z živností zanášejících se hotovením oděvů a obuvi ševcovství a krejčovství, z živností stavebních truhlářství a zámečnictví, z živností dopravních fiakerství a drožkářství, z živností čistě obchodních toliko jednatelství a obstaravatelství.

Silnější čistý přírůstek (přes 5 případů) vykazují 24 živnosti; jsoutě to z živností, zabývajících se výrobou a prodejem potravin, v řadě sestupné hokynářství, hostinství, obchod s brambory a zeleninou, obchod s mlékem, uzenářství a obchod se zbožím uzenářským, prodej masa, pečiva a ovoce, výčep a prodej piva, zelenářství samo o sobě, pekařství a výroba líhovin spolu s prodejem jejich; z živností, zanášejících se hotovením oděvu krejčovství vůbec a počet krejčích ženských zvláště; z ostatních živností pro domácí potřebu nitařství, hotovení a prodej ženských prací ručních, obchod se zbožím bílým, obchod s uhlím a vlasenkářství; z ostatních podniknutí živnostenských a obchodních obchod obstaravatelský, obchod s papírem a kožemi, knihařství, z živností stavebních truhlářství.

Silnějších úbytků (přes 5 případů) dočkalo se toliko 9 živností, a sice pouhé ovocnářství, obchod se zbožím střižným, pivovarství a kramářství, vetešnictví, sklenářství a obchod se zbožím skleněným, krupařství, počet penězoměnců a malířů pokojů, k nimž druží se, byť i s menším počtem účastníků (2), také ševcovství. Číselný stav veškerých živnostenských a tržních podniknutí v Praze obnášel by po míře tab. XXXVIII. St. př. kn. III. a v mezích, v St. přír. kn. IV. na str. 46 vytknutých, pro konec r. 1876 celkem 11.735 živností.

F. Poměry peněžné a úvěrní.

I. Pražská bursa r. 1876.[1]

Byly-li poměry trhu peněžného r. 1875 ještě dosti stísněné, objevily se ..sté r. 1876 již některé vyhlídky na žádoucí zlepšení jejich. Zvýšená poptávka ..la se jednotlivým odvětvím průmyslu vítanou pobídkou k opětnému zahá..ní normální činnosti a v následcích toho vzniknul, byť jen v jednotlivých ..borech, čilejší ruch tržební. Nad to dostalo se nezviklanému úvěru státnímu p..nivým celkem stavem rent náležitého ocenění a ruch u vyceňování zlaté a stříbrné valuty, zároveň s ním se dostavivší, zavdal též špekulaci vítanou ..činku k účastenství v podniknutích bursovních. Odtud jde, že obchod ..rsovní r. 1876 náleží považovati skoro výhradně za obchod s papíry stát..ími a valutami, v kteréžto příčině jevilo se též na burse pražské tak živé ..častenství, že zvěčený obrat v těchto věcech obchodních byl nezřídka pří..nou jisté samostatnosti, jevící se zejmena v rozdílnosti kursů tržiště praž..ského vůči záznamkám vídeňským.

Čilejší ještě ruch, zejmena co do spojení obchodního s cizinou, mohl ..kráte nastati, kdyby tržiště pražské bylo požívalo týchž výhod jako vídeňské, ..dyby totiž kupony papírů státních ihned v den dospělosti bez předchozího ..kázání platby úrokové byly se vyplácely.

Překážka tato, svobodnému rozvoji obchodu s papíry státními v cestě ..ucí, pohnula komoru bursovní k tomu, že v obšírném pamětním spisu ..kému c. k. ministerstvu financí u vědomosť uvedla všecky škody, kteréž ..ho světu obchodnímu vznikají, a vzpomínajíc zevrubně způsobův, jimiž by ..eprodlená výplata kuponů bez všeliké újmy eráru také na tržišti pražském ..ovésti se dala, prosila spolu za změnu dotýčného ustanovení.

Obchod s ostatními cennými papíry pohyboval se též r. 1876 ..nejužších mezích. Nebyloť ještě vyčistění trhu od nedověrných papírův ..aných došlo svého ukončení a dosavadní jeho výsledky nebyly většinou ..ké podle toho, aby vzbudily u obecenstva důvěru v opětné ukládání kapi..álů v podobě papírův cenných. Mdloba obchodní a nedostatek úvěru byly ..činou, že opět dvě domácí společnosti akcijní zanikly. Dvě banky a šest ..dniknutí průmyslových zastavily buď dokonale činnost svou, buď přešly jsou ..ruce soukromníkův.

Z obchodů se zbožím vzmohl se na sklonku roku zejmena obchod ..cukrem k větší čilosti, podporován jsa usílenou potřebou a stavem valuty, ..ráž zejmena pro vývoz s výhodou býti se ukázala.

Aby též jiných druhův zboží k pravidelnému obchodu na burse přivábila, ..hodla se komora bursovní, otvírati místnosti bursovní i za doby obchodu ..uto příhodné, totiž v hodinách odpoledních. Ačkoli se opatření toto s po..ku s libostí potkalo, příčilo se přece zvyku jisté třídy obchodníků, ..mena prodavačům obilí, a jelikož se nepodařilo nepravidelnému obchodu ..ubčnímu přítrž učiniti a jej k určitému místu a určité době přivázati, vidělo .. posléze komoře bursovní od onoho opatření ustoupiti a vrátiti se zase ..době dřevní, obchodu s papíry cennými příležité.

Počet řádných členův bursy, nehledíc k zatimním, pro tak zvanou ..rsu obilní vydaným lístkům, činil 78, příjmy obnášely 4000 zl. 43 kr., vy..daj pak 6649 zl. 25 kr. a fond reservní koncem r. 1876 celých 22.526 zl. 18 kr.

Soudu smírčímu nenadešla příležitost v nějaké při prostředníkem se ..niti.

---

[1] Dle ochotných zpráv sekretariátu bursy.

II. Spořitelny

Tab. XXXVI.

Číslo řadové	Jmeno:	Obrat peněžný ve zl. rak. měny: Příjem	Obrat peněžný ve zl. rak. měny: Vydání	Aktiva v zlatých: Závěrečný stav pokladny	Aktiva v zlatých: Stav půjčených kapitálův
	a) V Praze:				
1.	Česká spořitelna v č. 1009-I. .	69,943.198	68,488.377	1,454.821	74,953.441
2.	Městská spořitelna v č. 1-I. .	14,652.711	14,206.875	445.836	5,305.253
3.	Záložna řemesl. praž. v č. 28-II.	172:999	170.227	2 772	194.973
4.	První občanská záložna v č. 720-II.	6,931.117	6,892.051	39.066	1,717.472
5.	Všeobecná záložna v č. 900-II.	1,009.954	998.271	11.683	206.623
6.	Záložna malostranská v č. 35-III.	2,747.814	2,726.028	21.786	790.179
7.	Záložna sv. Václavská v č. 223-I.	7,157.788	7,125.590	32.198	2,318.391
8.	Obchodní záložna v č. 61-II. .	783.984	774.114	9.870	74.973
9.	První živnostenská zál. v č. 478-I.	333.372	330.216	3.156	65.901
10.	Záložna řemeslníků a živnostníků v Praze v č. 824-II. .	25.313	24.914	399	6.389
11.	Hospodářská záložna 793—II.	90.258	89.679	579	18.834
12.	Spořitelna, záložna a kasa k podpoře zřízenců pražsk. obvodu telegraf. v č. 909-II.	52.791	50.589	2.202	24.295
	V hromadě . .	103,901.299	101,876.931	2,024.368	85,676.724
	b) V okolí:				
13.	Občanská zál. v Karlíně v č. 204.	9,591.911	9,566.769	25.142	2,156.777
14.	Občanská zál. na Smíchově č. 339.	5,210.758	5,183.204	27.554	755.461
15.	Spolek pro úsporu a úvěr na Smíchově č. 217.	2,615.726	2,580.994	34.732	388.449
16.	Občanská zál. v Žižkově v č. 100.	727.188	718.251	8.937	210.645
17.	Záložna Vinohradská v č. 323.	589.333	584.708	4.625	90.168
	V hromadě . .	18,734.916	18,633.926	100.990	3,601.500
	Hlavní suma . .	122,636.215	120,510.857	2,125.358	89,278.224

Poznamenání k tab. XXXV. Z uvedených v Stat. přír. kn. IV. tab. XXX. str. 48 a 49. (a poznamenání) spořitelen a záložen nuceny jsou záložna „Rtuť" a všeobecná záložna na Smíchově během r. 1876 prohlásiti likvidaci. Ústavům tohoto druhu, v činnosti zůstavším, byl ostatně po míře tab. XXXV. a dle jich vlastních zprav, rok 1876 nemnoho příznivý. Jakkoli jen tři ústavy, právě jako roku předešlého, hospodaření své skutečnými ztratami skončily, byly tyto r. 1876 přece neobyčejně velké, poněvadž právě dva nejpřednější ústavy toho druhu, jmenovitě česká a městská spořitelna, jimi jsou postiženy. U české spořitelny vznikla tato ztráta, kteráž vykázanému úbytku fondu reservního se rovná, povlovným klesáním cen zástavních listů rak. akciové společnosti pro úvěr hypoteční a rak. hypoteční úvěrní a záložní banky (čili vlastně býv. Credit foncier pro král. české) i nadešlať nyní po likvidaci těchto ústavů chvíle, aby skutečná ztráta i v rozvaze na jisto byla postavena.

a záložny.

Tab. XXXVI.

…rak. měny:		Passiva v zlatých rak. měny:					Čistý zisk v zlatých rak. měny
Cenné papíry, směnky, nemovitosti a j.	Suma	Závěrečný stav vkladův: Počet	Závěrečný stav vkladův: Obnos	Fond reservní	Úroky	Jiné	
16,083.914	92,492.176	104.467	85,439.119	6,006.416	80.161	966.480	Ztráta 997.841
903.937	6,655.026	6.012	6,625.503	—	9.143	20.380	„ 57.527
33.395	231.140	—	—	149.940	—	81.200	6.803
200.081	1,956.569	3.105	1,720.283	71.816	12.571	151.899	10.440
14.457	232.763	1.297	175.880	4.746	4.800	47.337	926
79.242	891.207	605	844.570	12.064	7.320	27.253	4.030
240.837	2,591.426	5.098	2,531.150	47.989	7.426	4.861	10.002
13.376	98.219	165	72.223	3.149	362	22.485	1.975
19.530	88.587	237	56.804	1.367	1.403	29.013	987
1.025	7.813	—	4.571	270	63	2.909	8
903	20.316	101	19.323	172	433	388	30
39.737	66.234	448	61,358	1.840	3.036	—	3.036
17,630.384	105,331.476	—	97,550.784	6,299.769	126.718	1,354.205	ztráta 1,017.131
1.065.752	3,237,671	—	2,665.527	34.850	37.730	499.564	15.998
265.633	1,048.648	—	932.1 7	59.775	14.559	42.127	7.665
129.768	552.949	—	435.799	19.684	4.400	93.066	1.460
53.701	273.283	500	186.873	1,450	839	84.121	3.121
16.650	111.443	357	92.802	623	978	17.040	ztráta 795
1,521.504	5,223.994	—	4,313.188	116.382	58.506	735.918	27.449
19,151.888	110,555.470	—	101,863.972	6,416.151	185.224	2,090.123	ztráta 989.682

…opak vzal čistý výtěžek spořitelny městské hlavní, ano jedinou újmu na…ším v 2. polovici 1876 klesáním rak. státních papírů, jichž ústav ten koncem …. 1876 ještě v nominelní hodnotě 1,112.000 zl. držel a jichž ztráta kursová při …ční závěrce 81.457 zl. obnášela, kteráž ostatně průchodem r. 1877 ustavičně …menšila. Vůči obtížím, s jakými se bezpečné ukládání vkladů již v první …ovici 1876 potkávalo, snížila česká spořitelna od 1. července 1876 míru úro…vou o 1%, načež i městská spořitelna viděla toho potřebu, přistoupiti k té…mu prostředku, aby se povážlivého přílivu kapitálův uvarovala. Že od té doby …čet i obnos vypláceným vkladů, zejmena u české spořitelny, pravidelně pře…vyšoval počet i obnos vkladův nových, nebude ovšem nikomu s podivením.

III. Banky úvěrní

Tab. XXXVII.

Číslo řadové	Jméno ústavu:	Obrat peněžný (kasový)	Závěrečný stav pokladny	A k- Stav půjček a záloh
		z l a t ý c h		
1.	Filiálka rakouské národní banky v č. p. 992—II.	207,257.775	—	12,505.193
2.	Filiálka c. k. priv. rak. ústavu úvěrního pro obchod a průmysl v č. p. 998—II.	59,154.000	448.926	5,331.570
3.	Hypoteční banka království českého v č. p. 365—I,	9,557.488	36.228	47,496.255
4.	Hospodářská úvěrní banka pro Čechy v č. p. 982—I.	69,583.473	99.497	6,390.122
5.	Česká společnosť pro úvěr hypoteční v č. p. 894—II.	50,193.280	195.863	3,684.356
6.	Živnostenská banka pro Čechy a Moravu v Praze v č. p. 957—I.	54,065.905	165.911	5,476.398
7.	Česká eskomptní banka v č. p. 969—I.	Nebyl udán.	887.948	10,966.528
8.	Česká národní banka v č. p. 583—I.	1,881.962	6.054	33.989
9.	Česká Unionbanka v č. p. 959—I.	42,498.896	264.094	4,788.933
10.	První pražská zastavárna v č. p. 37—II.	2,427.256	1.745	325.586
	Suma . .	—	2,106.266	96,998.930

Poznamenání k tab. XXXVII. U porovnání se spořitelnami a záložnami jest nám po míře této tabulky jak při obchodu vůbec tak i při výsledcích hospodaření úvěrních bank pražských zaznamenávati proti roku předešlému vůbec rozhodný obrat k lepšímu. Dividendy nezvěčily se sice (což vůči vnitřnímu se konsolidování věčiny bank snadno jde na rozum), za to byl čistý výtěžek proti roku předešlému skoro u všech znamenitější. Výminku činila ovšem česká národní banka, pak všeobecná česká banka a pražský spolek bankovní, již r. 1875 k úpadku se klonící (a proto také z tab. XXXI. přír. kn. IV. vypuštěné), kteréžto banky také vesměs již likvidaci připravují.

a peněžné.

Tab. XXXVII.

…tiva:		Passiva:			Výnosy:			
Ostatní	Suma	Složená jistina akciová	Fond reservní	Ostatní	Hrubý výnos neb ztráta (-)	Zisk nebo ztráta (-)	Dividenda vůbec	Dividenda na % akc.
…rak měny								
—	—	—	—	—	—	—	—	—
…458.535	10,269.331	—	—	10,269.331	151 554	23.780	—	—
…116.462	49,648.945	47,604.500	689.321	1,355.124	195.749	141.468	—	—
…010.456	8,500.075	1.000.900	79.732	7,419.443	752.361	192.872	100.045	10,0
…210.965	7,091.184	3,000.000	35.390	4,055.794	415,390	187.618	165.000	5,5
…924.441	8,566.750	4,000.000	202.135	4,364.615	626.494	199.109	160.000	4,0
…767.986	16,622.462	1,976.240	273.837	14,372.385	1,311.496	132.872	102.934	5,5
…45.884	485.927	300.000	—	185.927	—	-73.051	—	—
…902.389	8,955.416	5,000.000	100.000	3,855.416	342.224	143.397	100.000	2,0
27.101	354.432	200.000	5.108	149.324	45.548	23.548	20.000	10,0
[illegible]	110,494.522	63,081.640	1.385.523	46,027.359	3,840.816	1,044.664	647.979	4,3

G. Doprava r. 1876.

I. Doprava v městě.

1. **Tramway.** Přes mnohé překážky, kteréž povaha tratě, na níž jízda pražské tramwaye nutně odkázána jest, výdatnějšímu užívání tohoto prostředku dopravy osobní v cestu staví,*) zdá se podniknutí toto přece prospívati. V správ-

*) Jsoutě to zejmena početné výhybky, resp. zastávky (17, z nichž v Praze 9), pochodící odtud, že jest dráha v následcích poměrně úzkosti ulic, jimiž běží, toliko o jedné koleji. Z příčiny té prodlužuje se vozba tramwaye co do času, zejmena vnitř obvodu města, neobyčejným způsobem; mimo

ním roce 1877 (od 24. září 1876 do 23. září 1877) rozmnožily se podlé zpráv generálního ředitelství jak osoby tak prostředky dopravy a neméně vzrůstá i používání dráhy. Koncem září 1877 sloužilo zejmena dopravě 20 vozů a 80 koní, personál správní záležel ze tří, personál řídící ze čtyr, personál pak, při dopravě přímo zaměstnávaný, z 69 zřízenců. Délka dráhy rozmnožena o dvě nově zřízené výhybky (na Příkopě a na Poříčí), čas jízdy ustanoven pak v létě na dobu od 6 hodin ráno až do 11 hodin v noci a v zimě od $6^1/_2$—$9^1/_2$. Střední denní frekvence na trati udává se za správní rok 1876—77 na 4300 osob, což by vydalo měsíčně 130.000 a ročně 1,569.000 osob, tak že by byl hrubý příjem (počtouc jízdné za osobu na $7^1/_2$ kr.) obnášel 117.712 zl.

2. Omnibusy. První pražská akcijní společnost pro jízdu s omnibusy (nyní vlastně jen soukromní podniknutí) udržovala r. 1876 vždy ještě 7 vozů v činnosti (mimo 12 záložních vozů), z nichž 3 o 21 jízdách denně jezdily po trati Karlín-Smíchov (avšak jen do konce r. 1876) a čtyři o 44 jízdách denně po trati Karlín-Malá Strana. Koňů vydržováno 32 a 20 osob zaměstnáváno při dopravě (12 kočích a 8 konduktérů). Doprava udává se na 261.501 osob ročně, příjmy na 23.239 zl. 15 kr., výdaje pak na 36.299 zl. 63 kr.

Také Karlínské podniknutí s omnibusy bylo v příčině soutěže tramwaye nuceno, jízdy své na trati Karlín-Smíchov na jistou dobu (od velikonoc do polovice června 1877) zastaviti a prostředky dopravy své umáliti, ana jízda na výnosnější trati Malá Strana-Karlín vzdor konkurenci druhého podniknutí s omnibusy i r. 1876 stále provozována byla. Roku 1876 jezdilo ještě po obou tratích 11 vozů, z nichž 4 (o 42 jednoduchých denních jízdách) na trati Malostranské, 7 (o 90 jednoduchých jízdách) na trati Smíchovské. Střední denní počet vezeného obecenstva udává se na 1200 osob (100—120 osob na 1 vůz), což by rovnalo se výroční frekvenci 438.000 osob a hrubému příjmu 43.800 zl.

3. Fiakry a drožky. Do konce r. 1876 uprázdnilo se 13 čísel fiakrů, naopak bylo 5 znova propůjčeno, tak že počet fiakrů, v činnosti byvších, obnášel touže dobou 177 čísel (nejvyšší propůjčené číslo 188). Při drožkách uprázdnilo se do konce r. 1876 8 čísel, za to však propůjčeno jest 10 nových, tak že všech drožek bylo 232; nejvyšší propůjčené číslo 234. (Berní úřad městský udává však počet činných vozů fiakerských pro konec r. 1876 na 16[illegible] a počet drožek na 230 čísel).

4. Jiné prostředky dopravy. Počet kočárů hostinských (6) zůstal jako r. 1875 nezměněný, podobně i počet omnibusů hostinských (9). Veřejných vozů nákladních (o 1 koni) bylo koncem r. 1876 celkem 49. Z těch mělo 45 stanoviště svá na Starém a Novém městě a 4 na Malé straně. Počet nosiček s koncesí obnášel na sklonku r. 1876 264. Spolek posluhů „Přemysl" čítal 135 členů (z nich 123 s vozíky) a ústav posluhů „Express" 111 členů (z nichž 73 s vozíky ručními).

5. Mosty. K posouzení přechodu přes mosty v Praze budiž doloženo, že hrubý příjem fondu mýtného pražského řetězového mostu Františkova r. 1876 obnášel 93.445 zl. 52 kr. a čistý zisk 63.654 zl. 46 kr., což s připočtením přenášky zisku z roku minulého (13.683 zl. 86 kr.) vydalo 77.338 zl. 32 kr. (tudíž o 9542 zl. 46 kr. více než roku loňského).

---

to smí vozy v ulici ovocné dle nařízení jen krokem jeti. Po Františkově mostu řetězovém jest nad to převážka osob dokonale přerušena, poněvadž po marných vyjednáváních s ředitelstvím (v příčině položení kolejí přes most) i omnibusy tramwaye, na podzim r. 1876 zavedené, při nichž ovšem dvakráte třeba bylo přesedati, s jara r. 1877 jízdu zase zastavily; a tak jsou opět v platnosti dle způsobu dřevního (srovn. St. př. kn. IV. str. 5[illegible]) tak zv. lístky přesedací.

Na lávce řetězové bylo r. 1876 vybráno 19.252 zl. a čistý výnos činil 14.486 zl. Na obecním železném mostě Františka Josefa posléze obnášel příjem až do konce r. 1876 celkem 57.888 zl. 50 kr. (o 9040 zl. více než roku předchozího). Poněvadž pak výdeje, spojené s vybíráním mýtného, činily v též době 4620 zl. 87 kr., výdeje na vydržování mostu 4197 zl. 48 kr., náklady na vydržování silnice Belcrediho a Bělského a jiné tratě silničné na Letné dalších 6779 zl. 21 kr., zbylo čistého výnosu z mostu toho 42.290 zl. 93 kr. (o 1717 zl. 52$^1/_2$ kr. více než roku minulého), odkudž jistina na stavbu mostu a jmenovaných silnic vynaložená (vypočtěná vzhledem k r. 1875 na 782.402 zl. 17 kr.) zúročila se obci měrou 5,4%.

II. Doprava vnější.

1. Plavba po Vltavě. *a*) Doprava osob po hořejší Vltavě, pražskou společností pro paroplavbu na Vltavě provozovaná, počala r. 1876 dnem 7. března a přestala dne 31. října. Za této doby vykonaly oba parníky společnosti 433 jízd, z těch 278 do Štěchovic, 52 do Davel, 1 do Vraného, 74 do Zbraslavě a 64 do Chuchlí. Lístků převozných prodáno 63.863 za 32.640 zl. (tudíž o 1564 zl. více než roku předešlého). Poněvadž pak podařilo se také na uhlí ušetřiti a jiných vydejů nepřibylo, usílil se i čistý zisk (6650 zl.) části značně proti roku předešlému.

b) Výsledky dopravy, pražskou společností pro plavbu parní a plachetní provozované, byly roku 1876 rovněž tak výhodnými, jako roku předchozího. Veškeren příjem zvýšil se na 436.299 zl., výdaje pak obnášely 395.906 zl.; čistý zisk tudíž 40.393 zl. Za celou dobu plavby r. 1876 bylo po vodě dolů na 154 lodech 39,305.700 ko. nákladu (z toho z Prahy na 68 lodech 199.790 ko.) proti proudu 51,903.698 ko. nákladu na 149 lodech (z toho do Prahy 4,598.340 kilogr. na 44 lodech) rozvezeno, plavbou řetězovou pak (na trati Žandov-Ústí) 3237 lodí (věčinou prázdných) dopraveno. Prostředky dopravní, na 459.994 zl. oceněné, záležely z 6 parníků, 52 členů vlečných, 2 tuérů, 1 řetězu vlečného a 12 vlečných pramic.

2. Železnice. Následující tab. XXXVIII. ukazuje konečné výsledky dopravy osob i nákladův drah, v Praze ústících, jakož i obnosy příjmův věčiny jich vzhledem k stanici pražské za r. 1876. Pohříchu nebylo nám ani tentokrát možno, zvěděti obnos příjmů rakouské státní dráhy, pokud stanice pražské se týče. Pokud dovoleno, ze zdělených nám dat o dopravě stanice pražské soud pronésti, usílila se r. 1876 doprava osob vůbec, vozba nákladu však se zmenšila. Umenšení vozby nákladu potkalo skoro všechny dráhy s jedinou výminkou české západní dráhy, jejížto silna doprava osob rozhoduje také v příčině výhodnosti hromadného výsledku tohoto odvětví dopravy. Jinak dodělaly se jen ještě státní dráha a dráha rak. severozápadní lepších výsledkův v této poslední příčině proti roku předešlému. Následkem těchto okolností klesly také podíly pražské stanice v hromadných příjmech všech ostatních drah proti roku předešlému; toliko podíl dráhy západní usílil se rozhodně.

Tab. XXXVIII. Doprava železniční stanice pražské r. 1876.

Číslo řadové	Jmeno železnice:	Doprava osob:				Doprava zboží:				Úhrn příjmův		
		Přijelo	Odjelo	Z toho vzešlý příjem		Dovezeno	Vyvezeno	Z toho vzešlý příjem		zl.	kr.	na % veškerých příjmův
		osob		zl.	kr.	tůn		zl.	kr.			
1.	Státní dráha . . .	314.786	317.914	—	—	256.586	104.046	—	—	—	—	—
2.	Rak. severozápadní dráha	121.825	107.776	157.431	45	49.376	30.749	146.185	12	303.616	75	3,3
3.	Dráha cís. Frant. Josefa	154.965	155.189	287.632	85	185.953	51.604	591.586	63	879.219	48	11,5
4.	Česká západní dráha	159.146	167.773	442.537	29	144.512	83.195	905.061	53	1,347.598	82	41,4
5.	Dráha Buštěhradská	117.088	104.344	310.718	05	205.536	59.082	698.109	96	1,008.828	01	22,9
6.	Pražsko-Duchcovská dráha . . .	40.006	32.503	32.661	58	98.375	13.220	38.883	73	71.545	31	10,3
7.	Dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská	102.204	74.886	221. 27	40	24.438	45.077	159.443	69	380.771	09	29,2
	Suma . .	1,010.020	960.385	—	—	964.776	386.973	—	—	—	—	—
	Proti r. 1875 více (+) nebo méně (—)	+40,345	+14.933	—	—	+42.000	—45.407	—	—	—	—	—

3. **Pošty.** Jakkoli není možné, níže postavenou tabulku, kterouž podáváme ostatně v též formě, v jaké nám ji slavné c. k. poštovní ředitelství bylo zdělilo, náležitě porovnati s tab. XXXIII. str. 60 St. přír. kn. za rok předchozí, též věci se týkající, vychází z ní přece na jevo, že doprava poštová všemi směry opět se usílila, což jest zajisté zjevem potěšitelným.

Doprava poštová v Praze r. 1876.

Tab. XXXIX.

a) Zásylky listové.

Listů		Lístků korrespondenčních	Tiskových věcí	Vzorků zboží	Zásylky po poště listové	
vyplacených	nevyplacených				výplatné	bezplatné
k	u	s	ů			
4,657372	219.870	1,211.850	253.278	510.066	1,188.558	1,675.944

b) Zásylky po poště povozní.

Zásylky bez ceny:		Zásylky peněžní a cenné:		
Počet kusů	Váha v kilogr.	Počet kusů	Váha v kilogr.	Hodnota v zlatých rak. měny
63.200	205.596	1,210.410	1,913.076	295,438.032

c) Obrat peněžný.

Příjmy v zl. rak. m.		Vydání v zl. rak. m.		Cena peněžní věcí depositních v zl. r. m.	V hromadě zl. r. m.
bankovek	stříbra	bankovek	stříbra		
20,318.542	41.327	20,106.405	51.753	83.975	40,602.002

4. Telegrafy. Po míře následující tab. XL., která co do formy s tabul za rok předchozí dokonale se srovnává, zvěčil se obrat telegramů r. 1876, pokud sta pražské se tkne, měrou potěšitelnou až na depeše státní, jichž méně než roku ušlého bylo vypraveno. Mimo stanici bubenskou platí týž výrok o všech stani předměstských, neboť úbytek na Smíchově, proti roku předchozímu se jevící, sp na vrub klesléhо čísla depeší prošlých, nečině tudíž vlastnímu obratu telegr v tomto předměstí nižádné újmy.

Telegrafování v Praze r. 1876.

Tab. XL. a) — a) Stav.

Úřad telegrafní:	Počet státních dratovodů	Počet železničních dratovodů	Počet telegraf. strojů	Počet úředníků	Poznamenání
Na Novém městě (hlavní) .	39	9	51[1]	112[2]	[1]) V tom 48 Morse'ho, 2 Hughesovy a 1 Meyerův stroj. [2]) Mezi nimi 32 telegrafistek. [3]) Soukromník.
„ Malé straně	8	1	3	4	
„ Hradčanech	1	—	1	1[3]	
V hromadě . .	48	10	55	117	
V Bubnech	2	—	1	1	[4]) Telegrafistky.
„ Karlíně	3	—	1	2	
Na Smíchově	4	4	3	4	
„ Vyšehradě	2	—	1	2[4]	
V hromadě . .	11	4	6	9	
Hlavní suma . .	59	14	61	126	

Tab. XL. b) — b) Výprava.

Úřad telegrafní:	Sjednaných depeší: podáno	došlo	prošlo	v hrom.	v tom depeší státních	Příjmy v zl. rak. měny	Původ vypravených depeší: Podáno do zemí rak.	Podáno do ciziny	Došlo ze zemí rak.	Došlo z ci
Na Novém městě (hlavní úřad) .	192.190	212.091	677.556	1,081.837	10.216	121.787	163.001	29.189	181.213	30
Na Malé straně .	11.651	11.501	9.710	32.862	1.714	7.875	10.941	710	10.921	[illegible]
„ Hradčanech .	1.262	1.979	—	3.241	231	750	1.217	45	1.908	
V hromadě	205.103	225.571	687.266	1,117.940	12.161	130.412	175.159	29.944	194.042	31
V Bubnech .	904	1.253	—	2.157	—	593	776	128	1.172	
„ Karlíně .	8.516	10.545	—	19.061	88	4.921	7.604	912	9.403	1.
Na Smíchově	8.438	9.283	14.312	32.033	119	6.149	7.504	934	8.378	[illegible]
„ Vyšehradě	2.537	4.063	—	6.600	9	1.233	2.335	202	3.784	[illegible]
V hromadě	20.395	25.144	14.312	59.851	216	12.896	18.219	2.176	22.737	2.
Hlavní suma	225.498	250.715	701.578	1,177.791	12.377	143.308	193.378	32.120	216,779	33

H. Péče o blahobyt veřejný.

I. Zdvižení a stav spolků r. 1876.

1. Zdvižení jmenovité.[1])

A. Spolky náboženské.

I. Katolické.

Přírůstek: Bratrstvo „sv. archanděla Michala“ v Čechách.

B. Spolky humanitní.

(Bez vzájemnosti.)

I. K podpoře domácích chudých.

1. Vůbec.

Přírůstek: Spolek k zakládání ústavů pro laciný prodej polévky a čaje v č. 1199—II.

2. Katolické.

Přírůstek: 1. Spolek sv. panny Marie a Anežky.
2. Spolek sv. Vincence z Pauly k dobrovolnému podporování chudých v království českém sídlem v Praze v č. 135—II.

X. Spolky hasičské.

Přírůstek: Ústřední hasičská jednota zemská.

C. Spolky k vzájemné podpoře.

II. Spolky pro podporu v nemoci, při úmrtích a v jiných potřebách životních.

1. Náboženské.

Úbytek: Poaleh Chessed[2]) v č. 138—I.

3. Mezi samostatnými podnikateli a osobami.

Úbytek: 1. „Dědictví svatovojtěšské“, Spolek k podpoře potřebných kněží světských arcidiecése pražské.[2])
2. Spolek pohřební a pro podporu v nemoci obchodníků s jižním ovocem v Praze v č. 305—III.[2])
3. Spolek českých xylografů v č. 744—II.[2])

4. Mezi příručími živnostenskými.

Přírůstek: 1. Mládenecký klub typografů pražských v č. 665—II.
2. „Muzikanti“, spolek ku podporování chudých vdov po typografech aneb po případě i k jiným dobročinným neb užitečným účelům ve prospěch typografů vůbec a jednotlivců zvlášť, v č. 565—II.

Úbytek: Podporovací a vzdělavací spolek dělníků židovských v č. 213—V.[2])

6. Mezi studujícími.

Přírůstek: Spolek českých akademiků židů v Praze v č. 570—II.

---

[1]) Jmena, písmena i čísla, jichž zde k určení druhů spolkův užito, vztahují a srovnávají se s přehledem všech spolků pražských, v St. přír. kn. I. str. 60 a násl. obsaženým.
[2]) Rozešel se dobrovolně.

D. Spolky pro duševní i hmotné vzdělání.

II. Spolky pro vzdělání duševní.

1. Spolky vědecké.

Přírůstek: Spolek československého studentstva v č. 707—II.[1])

2. Spolky umělecké.

Úbytek: „Wagner-Verein", spolek k podpoře hudebních děl Wagnerových, jež v Borutech bavorských provozovati se mají, v č. 494—I.[2])

3. Spolky k rozšíření vzdělání odborného a k ochraně prospěchu jednotlivých stavů.

Přírůstek: Spolek cukrovarníků v Čechách v č. 1022—II.

7. Spolky politické.

Přírůstek: Jednota pro zastoupení poměrné v Praze.

E. Spolky povahy národohospodářské.

II. Společnosti akcijní.

1. Pro průmysl.

a) Domácí.

Úbytek: 1. Duchcovsko-Mostecko-Chomutovská akcijní společnost pro těžení hnědého uhlí v č. 982—I.[3])
2. První akcijní parní pivovár a sladovna v Praze.[4])

III. Spolky hospodářské podlé soustavy Schulze-Delitschovy.

4. Pro úvěr a peněžnictví.

a) Banky pražské.

1. Pražský bankovní spolek.[5]) 2. Všeobecná česká banka.[5])

5. Spolky podnikatelské.

Úbytek: Jednota krejčovská v Praze v č. 354—I.[2])

6. Spolky loterní (pro koupi loterních papírů a rozdělování výhry).

Úbytek: 1. „Bescheidenheit" (Skromnost).[2]) 2. „Guttenberg" v č. 1395—II.[2])

F. Spolky zábavné.

I. Povahy obecné.

Přírůstek: 1. „Humor" (bratrstvo a spolek zábavný) v č. 926—I.
2. „Universum" (spolek zábavný) v č. 102—III.
3. „Radostslav" (spolek zábavný) v č. 288—II.
4. „Tramway" (spolek zábavný) v č. 989—I.
5. „Kos" (spolek zábavný).

Úbytek: „Netopýr" (spolek zábavný) v č. 541—I.[2])

II. Povahy zvláštní.

3. Bratrstva německých studentů.

Přírůstek: 1. „Constantia", bratrstvo polytechnické v č. 1370—II.
2. „Albia", jednota německo-akademická v č. 462—II
3. „Thessalia" jednota farmaceutická v č. 271—I.
4. „Teutonia", bratrstvo akademicko-technické v č. 1285—II.
5. „Suevia" sbor polytechnický v č. 554—II.

4. Spojené s pěstováním hudby.

Přírůstek: 1. První klub pražských citeráků v č. 116—II.

5. S jinými vedlejšími účely.

Přírůstek: Pražský spolek bruslařský.

---

[1]) Úředně rozpuštěn dne 6. července 1877.
[2]) Rozešel se dobrovolně.
[3]) Usnesla se dne 10. ledna 1876 o likvidaci.
[4]) Usnesl se dne 23. července 1876 o likvidaci.
[5]) V likvidaci.

2. Přehled zdvižení a stavu spolků v Praze koncem r. 1876.

Zdvižení spolků pražských r. 1876 třeba jest ve shodě s poměry časovými, jakož i s povahou i původem jednoho dílu našich spolků (srov. o tom Sv. přír. kn. IV. str. 66), nazvati velmi slabé. Mělot v něm podlé předchozího přehledu účastenství toliko 37 spolků. Z těch přibylo nově 23 a zašlo 14, tak že spolčování naše r. 1876 vykazuje posléze přírůstek toliko devíti spolků, odkudž by hromadné číslo našich spolků (s vyloučením spořitelen a záložen a čistě úvěrních ústavů, ale naopak s přičtením filiálek rozličných cizích společností akcijních) 557 činilo.

Ze spolků zaniklých byla neméně než polovička (7) zase povahy národohospodářské, v tom 2 podniknutí průmyslová, 2 banky, 2 spolky loterní a 1 společnost podnikatelská. Kromě toho vzaly největší ztráty spolky k vzájemné podpoře, neboť jich pět zaniklo, any toliko tři přibyly. Ostatně ztratily ještě spolky vzdělavací a zábavné po jednom členu, kdežto prvějším 2, poslednějším učela 12 (!) nových tovaryšů přibylo. Beze ztráty udržely se toliko spolky náboženské (+1), jakož i spolky čistě humanitní (+4).

Tab. XLI.

Jmeno	Počet spolků konc. r. 1873	Přírůstek v letech 1874–1876	Úbytek v letech 1874–1876	Stav koncem r. 1876
A. Spolky náboženské:				
I. katolické	6	1	—	7
II. židovské	3	—	—	3
B. Spolky humanitní:				
I. pro chudé	6	3	–	9
II. pro vdovy a sirotky	4	—	–	4
III. p. chudou mládež	15	2	1	16
IV. pro slepce	2	—	—	2
V. pro spisovatele	1	—	—	1
VI. pro studující	14	2	—	16
VII. pro služebné	2	—	—	2
VIII. pro nemocné	4	–	—	4
IX. k ochraně zvířat	1	—	—	1
X. Jiné	2	1	—	3
Snáška	60	9	1	68
Přenáška	60	9	1	68
C. Spolky k vzájemné podpoře:				
I. Pensijní	24	5	3	26
II. pro podporu v nemoci atd.	92	15	11	96
III. Pohřební	26	—	1	25
D. Spolky pro vzdělání:				
I. pro vzdělání hmotné	10	4	—	14
II. pro vzdělání duševní	89	19	8	100
E. Spolky národohospodářské:				
I. Společnosti akcijní	122	41	40	123
II. Společenstva hospodářská	51	1	19	33
F. Spolky zábavné:				
I. Povahy obecné	10	13	2	21
II. Povahy zvláštní	33	18	—	51
V hromadě	517	125	85	557

II. Chudinství.

(Viz o tom odbor: Chudinství městské v odd. V. t. díla.).

III. Ústavy zaopatřovací.

1 Od povahy ústavů vychovacích.

Tab. XLII.

Číslo řadové	Jmeno a sídlo ústavu:	Učitelé	Dohližitelé	Počet chovanců vnitř ústavu mužsk.	Počet chovanců vnitř ústavu žensk.	Počet chovanců vně ústavu mužsk.	Počet chovanců vně ústavu žensk.	Počet chovanců všech	Náklad stráví vůbec v zlatých rak. měny	Náklad stráví na 1 hlavu v krejc. rak. měny	Chovanců bezplat.	Stipendistů
1.	Soukromní sirotčinec u sv. Jana Křtitele v č. 466—II.	1	1	52	—	—	1	53	12700	65,5	43	10
2.	Sirotčinec vlašský v čís. pop. 335—III.	3	5	28	—	—	—	28	8624	67,5	28	—
3.	Židovský sirotčinec pro chlapce v č. 230—V. .	1	1	18	—	—	—	18	2500	52,6	18	—
4	Ústav soukromního spolku paní k vychování chudých osiřelých děvčat židovských v č. 140-V.	1	1	—	14	—	—	14	2353	40,0	14	—
5.	Ústav spolku paní sv. Nothburgy k vychování osiřelých děvčat k stavu služebnému v čís. 321—III.	1[1]	3[1]	—	78	—	—	78	9511	33,3	30	—
6.	Soukromní ústav vyučovací a vychovací pro hluchoněmé v č. 502-II.	11	—	75	47	—	—	122	8489[2]	24,0	75	44
7.	Soukromní ústav vychovací a léčebný pro chudé dítky slepé a trpící od neduhů očních v č. 104-IV.	6	—	24	6	—	—	30	10401	115,0	29	—
8.	Ústav pro idioty v čís. 57—IV.	1	1	36	14	—	—	50	9248	50,5	50	—
9.	Vychovací ústav spolku pro blaho propuštěných káranců v čís. 522-II.	2	1	13	—	16	1	30	7719	70,3	30	—
10.	Seminář Lužický v čís. pop. 90-III.[3]	—	1	18	—	—	—	18	6500	98,7	13	5
11.	Městský sirotčinec J. V. Paní arcivévodkyně Gisely v domě čís. pop. 111-IV.	—	2	55	30	—	—	85	13450	61,0	85	—
	V hromadě	27	16	319	189	16	2	526	91495	61,7	385	59

[1]) Vyučování a dohlídka jsou vesměs v rukou milosrdných sester.
[2]) Veškeren náklad obnášel 28.560 zl.
[3]) Pro budoucí katol. kněze z Lužice saské.

2. Vlastní ústavy zaopatřovací.

Tab. XLIII.

Čís. roz.	Jmeno a sídlo ústavu:	Počet ošetřovanců			Počet dní ošetřovacích		Náklad			Úmrtí	
		mužsk.	žensk.	v hrom.	v celku	na osobu	vůbec zl.	vůbec kr.	na osobu a den kr.	v hrom.	na % ošetřovanců
1.	Městská chudobnice u sv. Bartoloměje v č. 435-II.	141	295	436	137.838	316	56.439[1])	85	25,7	65	14,9
2.	Městská chorobnice na Karlově v č. 453—II. .	176	250	426	119.677	281	54.088[2])	55	49,0	65	15,2
3.	Špitál chudých rytířského řádu Křížovníkův u sv. Františka v čís. pop. 191 – I.	6	7	13	4.380	337	3.173[3])	59	72,5	1	7,7
4.	Špitál chudých sv. Alžběty v klášteře Strahovském v č. 155—IV.	2	16	18	5.773	321	1.635	22	28,4	2	11,1
5.	Zaopatřovací ústav Barbory Lämlové v č 186 a 187—V.[4])	9	16	25	7.124	285	6.384	94	83,9	5	20,0
6.	Nadací Jachyma Wiena v č. 139-V.[5])	—	8	8	—	—	257	—	8,8	-	—
7.	Nadací Leopolda šl. z Portheimu v č. 279—V.[6]) .	17	26	43	—	—	—	—	-	—	—
8.	Špitál Isáka a Kateřiny Taussigových v č. pop. 1180—II.	3	6	9	3.245	361	1.719	85	53,0	1	11,1
9.	Ústav k zaopatření a zaměstnávání dospělých slepců v č. 131—III. .	17	28	45	14.140	314	11.118	98	78,6	1	2,2

[1]) Z toho na pouhé stravování 36 198 zl. 31 kr.
[2]) Z toho na pouhé stravování 32.369 zl. 75 kr.
[3]) Kromě toho 1.187 zl. 21 kr. almužny chudým vně ústavu.
[4]) Kromě toho má 50 rodin (s polovic židovských a s polovic křesťanských) bezplatný byt v ústavu.
[5]) Svobodný příbytek, světlo a teplo pro 8 ženských osob vyznání židovského.
[6]) Bezplatný příbytek pro 12 chudých rodin židovských.

IV. Veřejné ústavy zdravotní.

1. Nemocnice.

a) Stav.

Tab. XLIV.

Jméno a sídlo ústavu:	Počet lékařů prim.	Počet lékařů sekund.	Počet osob správních	Počet opatrovníků a opatrovnic	Počet postelí	Počet dní ošetřovacích celkem	Počet dní ošetřovacích na 1 hlavu	Náklad vůbec zl.	Náklad vůbec kr.	Náklad na 1 hlavu a den zl.	Náklad na 1 hlavu a den kr.
C. k. obec. nemocnice, č. 499-II.	12	21	13	145	948	279.023	25,5	288.200	02	1	03,3
Filiální nemocnice milosrdných sester, č. 336-III.	1	1	3	—	220	81.733	40	58.847	76	—	72,0
Dětská nemocnice cís. Františka Josefa, č. 1359-II.	1¹)	2	3	12	100	17.726	20	16.390	96	—	92,5
Nemocnice židovská, č. 258-V.	1	1	2	4	52	10.560	25,6	10.921	88	1	04
Nemocnice milosrdných bratří, č. 847-I.	1²)	3²)	—	—	166³)	41.874	16,3	61.140	72	—	—
Nemocnice Alžbětinek, č. 448-II.	1	1	3	—	60⁴)	26.952	23,8	16.980	04	—	63,0
Nemocnice gremia obchodnického, č. 458-II.	1	1	1	7	22	1.932	19,7	9.126	31	4	72,0
Domy choromyslných č. 450, 460 a 468-II.	3	5	4	122	1.348	385.872	228	245.243	—	—	63,5
V hromadě .	21	35	29	290	2.916	845.672	49,9	706.850	69	—	—

¹) Kromě toho: 1 ředitel, 1 představený dětské kliniky, 1 operatér, 1 prosektor.
²) Primární lékař, co fysikus ústavu, jest světským doktorem lékařství. Co sekundární lékaři jsou jeden diplom. vrchní ranlékař a dva podlékaři, všichni členové řádu.
³) Kromě toho ještě 10—20 postelí výpomocných a v oddělení pro choromyslné 10—15 postelí.
⁴) Kromě toho ještě 10 postelí na výpomoc.

Poznamenání k tab. XLVI. a XLVII. str. 92. (Porodnice a dům nalezenců.) Denní střední stav těhotných a matek v nové, prostrannější porodnici obnášel 182 (o 69 více než r. 1875, což také jest přední místní příčinou usileného proti r. 1875 počtu porodův dětí nemanželských, na str. 40 t. d. vzpomínaného), doba ošetřovací trvala průřizem 24 dní, z pravidla ovšem toliko 8 dní; odtud vzrostl počet dní ošetřovacích r. 1876 na 68.680, což činí o 13.075 dní více než roku předešlého. Veškeren náklad obnášel 88.823 zl. 33 kr, denní náklad na 1 hlavu matky tedy $52^1/_2$ kr., po případě 1 zl. 40 kr. i 2 zl. Denní střední počet porodův byl 7 (+1), nejvyšší počet 17 (—1), nejnižší 2 (+2). Porodů s dvojčaty bylo 33 (+9), porodů pouličných 23 (+9). Postelí pro matky bylo 322 (+70), postýlek dětských 176, postelí pro studující a báby porodní 47 a pro ošetřovatelky 27. — Službu zdravotní v porodnici zastávali 3 professoři, 6 assistentů, 4 báby a 5 bab výpomocných. Personál správní (domu nalezenců i porodnici společný) záležel z 11 osob. Služebnictvo porodnice čítalo 34 hlav (6 mužských a 28 ženských), osob, porodnici a domu nalezenců společných, bylo 14 (5 mužsk. a 9 žensk.).

V ústavě nalezenců bylo 77 postelí pro nalezence, 76 pro kojné a 7 pro ošetřovatelky. Průřizem přijímáno denně 6 dětí, největší počet obnášel 17, nejmenší 1. Střední denní stav ošetřovaných dítek obnášel 75, nejvyšší číslo 100, nejnižší 51. Na ošetřování za stravné bylo dáno celkem 2099 dětí a sice 1044 chlapců a 1055 děvčat, tudíž průřizem denně 5 dětí; největší denní počet byl 17, nejmenší 2. Kojných zaměstnáváno v ústavu 1991 (z nichž 57 z roku předešlého); z těch dodáno bylo 1893 z porodnice a 41 vráceno ústavu ze služby soukromní. Ostatně vstoupilo na složení předepsané taxy 316 kojných (o 78 méně než r. předešlého) do služeb soukromních a 35 bylo vyměněno za jiné. Pro nemoc propuštěno 36 kojných, 15 s dítětem, 1515 po uplynutí doby kojení (průřizem 6 dní) a 4 po zaplacení taxy výkupné. Zbylo tudíž koncem r. 1876 v ústavu 70 kojných. Suma veškerých vydejů na ošetřování činila 195.716 zl. 92 kr., náklad denní na hlavu nalezence 91, resp. 56 kr. — Personál zdravotní záležel z 1 professora, 1 lékaře sekundárního, 1 praktikanta a 1 dohližitelky, služebnictvo pak z 10 osob (1 mužsk. a 9 žensk.).

Jmeno ústavu:	Počet průchodem roku ošetřovaných nemocných:			Střední denní počet nemocných	Z nemocných, průchodem roku ošetřovaných														
					bylo propuštěno									zůstalo v ošetřování			zemřelo		
					vyhojených			polepšených			nevyhojených								
	mužsk.	žensk.	v hrom.		mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.	na %
C. k. obecná nemocnice	6220	4707	10927	762	3196	2281	5477	1497	1080	2577	433	436	869	400	340	740	694	570	1264	11,6
Filiální nemocnice milosrdných sester	1055	981	2036	223	508	355	863	206	208	414	31	28	59	137	106	243	173	284	457	22,4
Dětská nemocnice cís. Františka Josefa	442	439	881	48	201	175	376	34	34	68	79	72	151	25	29	54	103	129	232	26,3
Nemocnice židovská	198	214	412	29	131	133	264	34	37	71	—	—	—	14	19	33	19	25	44	10,7
Nemocnice milosrdných bratří	2573	—	2573	114	2009	—	2009	151	—	151	31	—	31	168	—	168	214	—	214	8,3
Nemocnice Alžbětinek	—	1133	1133	74	—	883	883	—	119	119	—	3	3	—	47	47	—	81	81	7,1
Nemocnice gremia obchodnického	98	—	98	5	82	—	82	—	—	—	—	—	—	8	—	8	8	—	8	8,2
Zemské domy choromyslných	945	748	1693	1054	36	57	93	111	96	207	9	14	23	585[1])	492	1077	162	89	251	14,8
V hromadě	11531	8222	19753	2309	6163	3884	10047	2033	1574	3607	583	553	1136	1337	1033	2370	1373	1178	2551	12,9

[1]) Kromě toho byli 41 ošetřovaných mužských do Kosmonos a 1 (mužsk.) do Trnavy převezeni.

2. Zemská porodnice a dům nalezenců[1])

Tab. XLVI. a) Porodnice.

Zdvižení:	Matek na třídě 1.	2.	3.	v hromadě	Dětí chlapců	d[illegible]	v hromadě
1. Přírůstek.							
Z roku předešlého zůstalo v ošetřování . .	—	1	193	194	22	22	4[illegible]
Průchodem r. 1876 přibylo	—	24	2698	2722	1362	1301	266[illegible]
Celkem . .	—	25	2891	2916	1384	1323	270[illegible]
2. Úbytek.							
Propuštěno po porodu	—	16	2553	2569	1185	1189	2347
„ před porodem	—	6	89	95	—	—	—
Zemřelo	—	—	27	27	163	106	26[illegible]
Celkem . .	—	22	2669	2691	1348	1295	264[illegible]
3. Zbylo koncem r. 1876	—	3	222	225	36	28	6[illegible]

Tab. XLVII. b) Dům nalezenců.

Přírůstek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Zůstalo z roku předchozího, a sice:			
v domác. ošetřování .	31	34	65
v ošetřování za plat mimo dům	2031	2184	4215
v hromadě . .	2062	2218	4280
b) Přijato bylo:			
z porodnice { za taxu .	83	90	173
z porodnice { bezplatně	1077	1068	2145
v hromadě . .	1160	1158	2318
odjinud { za stravné	51	48	99
odjinud { bezplatně .	—	—	—
v hromadě . .	51	48	99
celkem { za taxy a stravné	134	138	272
celkem { bezplatně .	1077	1068	2145
v hromadě . .	1211	1206	2417
Bylo tedy ošetřováno v domě i mimo dům	3273	3424	6697

Úbytek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Bylo propuštěno, a sice:			
vydáním z domu . .	46	38	8[illegible]
vydáním na ošetřování mimo dům	134	105	23[illegible]
v hromadě . .	180	143	32[illegible]
b) Umřelo:			
v domě	294	261	55[illegible]
v ošetřování mimo dům	510	441	95[illegible]
v hromadě . .	804	702	150[illegible]
Celkem tedy ubylo .	984	845	182[illegible]
Koncem roku zbylo tedy:			
v domě	36	39	7[illegible]
v ošetřování mimo dům	2253	2540	479[illegible]
vůbec .	2289	2579	486[illegible]

[1]) Dle ochotných zprav slav. ředitelství obou ústavů (srov. též str. 90 t. d.)

V. Veřejná bezpečnost.

Průchodem roku 1876 neudála se v stavu pražské c. k. stráže bezpečnosti žádná změna podstatnější. Také obvyklé rozdělení na čtvero okresních kommissařství (inspektorátů) a t. d. zůstalo nezměněno (viz Stat. př. kn. IV. str. 72); vidělo se však býti s výhodou, aby přeloženo bylo c. k. policejní kommissařství Vyšehradské do Vinohradů; přeložení to však nebylo r. 1876 ještě provedeno.

Co se tkne činnosti c. k. stráže policejní, připomínáme, že bylo dle dat c. k. ředitelstvím policejním nám ochotně zdělených, r. 1876 vnitř Prahy celkem 16.880 osob (tudíž o 1692 osoby více než roku minulého) zatknuto; z těch bylo 461 zemskému co trestnímu soudu a 2678 měst. delegovanému soudu okresnímu pro Prahu a Vyšehrad odevzdáno, postrkem vyhnáno 4927, vypovězeno s vyměřením cesty 238 osob; do c. k. obecné nemocnice odevzdáno 308, do blázince 8, do káznice 22, pražskému magistrátu k zaopatření [illegible], c. k. finančním a jiným úřadům 77, c. k. policejním kommissařstvím 2116 osob a s 4489 osobami bylo posléze policejně naloženo.

VI. Statistika přestupků, přečinů a zločinů r. 1876.

1. Činnost c. k. měst. delegovaného okresního soudu v přestupcích pro Prahu a Vyšehrad.[1])

Tab. XLVIII.

Čís. řadové	Přestupky:	Počet obviněných	Z obviněných bylo: za nevinné prohlášeno	odsouzeno: k vězení	k pokutě peněžité	k ztrátě práv a povolení	v hrom.
1.	Zločiny nezletilých, jež náleží stíhati co přestupky	2	—	2	—	—	2
2.	Proti veřejnému pořádku a pokoji	—	—	—	—	—	—
3.	Proti veřejným ustanovením a opatřením	754	48	518	188	—	706
4.	Proti povinnostem veřejného úřadu	10	2	4	4	—	8
5.	Proti bezpečnosti života	50	26	8	16	—	24
6.	Proti zdraví	1	—	—	1	—	1
7.	Proti bezpečnosti tělesné	349	118	88	143	—	231
8.	Proti bezpečnosti vlastnictví	984	315	640	29	—	669
9.	Proti bezpečnosti cti	1145	930	101	114	—	215
10.	Proti veřejné mravnosti	318	60	194	64	—	258
11.	Ostatní, v obecném zák. trest. zvlášť nevytknuté přestupky	1418	22	1351	45	—	1396
	V hromadě	5031	1521	2906[2])	604	—	3510

[1]) Dle zpráv, tímto c. k. trestním soudem ochotně zdělených.

[2]) Z těch bylo odsouzeno k vězení déle 3 měsíců 0, přes 1—3 měsíce 61, k vězení více než 8 dní až do 1 měsíce 660 a k vězení na 8 dní a méně 2185 osob.

2. Činnost pražského c. k. zemského co trestního soudu.[1])

Tab. XLIX.

Způsob zločinu:	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	nevinnými nalezeno	Způsob zločinu:	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	nevinnými nalezeno
					Přenáška . .	880	790	44	46
Uražení Veličenstva	29	26	2	1	Zpronevěření . .	57	51	3	3
Veřejné násilí . .	68	59	6	3	Loupež	3	3	—	—
Padělání peněz . .	1	1	—	—	Podvod	93	74	—	19
Rušení náboženství	3	3	—	—	Žhářství	6	6	—	—
Násilné smilství .	11	10	—	1	Nadržování . . .	1	1	—	—
Vražda a zabití .	13	7	1	5	Shluknutí	3	3	—	—
Těžké poškození tělesné	49	35	4	10	Provinění proti bezpečnosti života .	4	2	—	2
Krádež	706	649	31	26	Provinění zaviněného úpadku . .	37	30	—	7
Snáška . .	880	790	44	46	V hromadě .	1084	960	47	77

[1]) Dle ochotných zpráv téhož c. k. soudu.

Poznamenání. Průchodem r. 1876 dodáno bylo c. k. zemskému c trestnímu soudu celkem 2007 osob, z nichž bylo 1630 mužských a 377 žen ských. Podáno bylo průchodem r. 1876 38.880 čísel, z nichž 36.046 kusů I. sto lice, 2834 čísel II. stolice se týkalo. Závěrečných přelíčení drženo celkem 1736, z nichž v první stolici před porotci 76, před zkoušenými soudci 78 (v hromadě 865), v druhé stolici 871. Z 1029 osob odsouzených a trest svů nastoupivších přebývalo 290 (28,2%) v Praze, 672 na venkově (počtouc v to předměstí pražská) a 77 nemělo určitého bydliště. Co posléze výměru trest se tkne, zněla z 1086 odsouzení 2 k smrti, 2 k žaláři doživotnímu, k těžkém žaláři na dobu 10 a 8 roků po dvou, k těžkému žaláři na dobu 7 roků 6, n dobu 6 roků 8, na dobu 5 roků 10, k těžkému žaláři na dobu 1—4½ rok 141; dále vyneseno 745 rozsudků na těžky žalář 1—10 měsíců, 144 na žalá 1—3 neděl, 14 na 2—6 dní a 10 na tresty peněžité 10—40 zl. Hromadn výměr trestů činí při 997 osobách (nehledíc k trestu smrti, k trestu žalář doživotního a k trestům peněžitým) 624 roků, 7 měsíců a 1 den, střední výmě trestu tudíž na 1 hlavu 238,7 dní nebo 7,9 měsíců.

3. Trestnice a věznice. **Tab. L.**

Jmeno a sídlo ústavu:	Počet: osob správních	lékařů	duchovních	strážných	vězných průchodem roku: mužsk.	žensk.	dní všetřovacích: celkem	na hlavu	Náklad vůbec: zl.	kr.	na hlavu a den: kr.	Úmrtí: vůbec	na %
C. k. prov. trestnice, č. 329—II.	6	2	3	96	1.990	—	455.272	228,7	244.476	34[1]	53,6	191	9,5
Král. zemská trestnice, číslo 180—IV. . . .	3	2	3	40	405	—	98.583	243,4	41.098	—	41,6	25	6,2
Městská věznice, č. 374—II. . .	1	1	1	4	1.973	232	24.007	10,8	5.758	$77\frac{1}{2}$	23,5	7	0,3
Věznice c. k. měst. deleg. soudu okres., č. 587—I. . .	1	1	—	3	2.984	782	19.503	5,2	4.536	$1\frac{1}{2}$	36,5	—	—
Věznice c. k. zemsk. co trest. soudu, č. 2-II.	1	3	1	31	1.630[2]	377[3]	92.633	46,2	60.211	45	65,0	9	0,4
Suma . .	12	9	8	174	8.982	1.391	689.998	66,5	356.080	58	51,6	232	2,2

[1]) Výdělek trestníků činil 44.034 zl. 6 kr. [2]) V tom 899 vyšetřovaných. [3]) V tom 236 vyšetřovaných.

VII. Duchovenstvo katolické koncem r. 1876.

Duchovenstvo světské čítalo koncem r. 1876 celkem 146 hlav a ...lo se jak následuje: Ve správě duchovní: 1 arcibiskup, 1 biskup, 11 kano... kapituly metropolitní a 3 kanovníci v kapitule u Všech Svatých. Při ...du duchovním zvláště byl 1 kněz, v kanceláři konsistorní 4, v službě arci...biskupské 2 a při chrámu metropolitním 8, farářů 13, administrátoři 2, kaplanů ... Na universitě bylo zaměstnáno 12 kněží, v semináři 5, na ústavech vy...vacích a vychovacích 20, na ústavech zdravotních a humanitních 5, v trest... svatováclavské 3. Vojenských kněží bylo 5 a ostatních, po výtce pensistů 28.

Počet duchovenstva řeholního, a sice muzského činil 243 hlav. Z těch bylo představených klášterů 13, faráři 4, administrátorů 5, kaplanů 15, ...fessoři universitní 2, na školách 11, na ústavech zdravotních a dobročin...ných 4. Ostatních řeholníků (kněží) bylo 85 (z těch navštěvovali 3 fakultu ...sofickou). Kleriků 35 (v tom 25 studujících bohosloví), noviců 18, bratrů 52 (v tom 25 členu z řádu milosrdných bratří). Jeptišek a jiných ženských osob ...holních bylo celkem 246. Z těch bylo představených klášterů 7, zaměstna...ných na ústavech vyučovacích 45, na ústavech zdravotních a dobročinných 66, ostatních jeptišek 61; pouhých sester 25, novicek 42.

Bohoslovců studovalo celkem 65, a sice v ročníku IV. 12, v III. 10, v II. 17 a v I. 26.

VIII. Vyučování škol-

1. Vysoké školy

Tab. LI. a) Stav a

Jmeno vysokých škol:	Počet přednášek	Síly učící: Počet	Mezi těmi: řádn. professorů	mimořádn. prof.	supplentů	přiručích i assistentů	docentů	učitelů
I. C. k. universita.								
a) Zimní semestr 1875—1876.								
1. Fakulta theologická	27	13	8	—	1	2	—	2
2. „ státoprávní	47	18	10	4	1	—	3	—
3. „ medicinská	66	79	14	13	2	37	13	—
4. „ filosofická	116	62	25	11	—	12	9	5
Suma	256	172	57	28	4	51	25	7
b) Letní semestr 1876.								
1. Fakulta theologická	25	13	8	—	1	2	—	2
2. „ státoprávní	39	19	10	6	1	—	2	—
3. „ medicinská	71	79	15	14	1	37	12	—
4. „ filosofická	109	65	27	10	—	12	11	5
Suma	244	176	60	30	3	51	25	7
II. C. k. česká technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství	24	47 (1.–4.)	14 (1.–4.)	3 (1.–4.)	1 (1.–4.)	15 (1.–4.)	6 (1.–4.)	[illegible]
2. „ architekturu	27							
3. „ stavbu strojů	22							
4. „ technickou lučbu	16							
Suma	89	47	14	3	1	15	6	8
III. C. k. německá technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství	22	42 (1.–4.)	13 (1.–4.)	2 (1.–4.)	3 (1.–4.)	12 (1.–4.)	6 (1.–4.)	6 (1.–4.)
2. „ architekturu	23							
3. „ stavbu strojů	19							
4. „ technickou lučbu	18							
Suma	82	42	13	2	3	12	6	6
IV. Německá obchodní akademie[7]	22	15	11	—	1	—	1	2
V. Československá akademie obchodní	23	14	11	—	—	—	—	3
Hlavní součet (s vynecháním první sumy).	460	294	109	35	8	78	38	26

[1]) Mezi těmi 70 cizincův a to: z Uher 43, z Anglie 1, z Němec 12, z Rusi 3, ze Švýcar 3, z Italie 5, ze Srbska 1, Rumunska 1, Turecka 1. [2]) Mezi těmi 86 farmaceutů. [3]) Mimo to 260 od polovice kolejného osvobozených. [4]) V tom 64 cizincův, a to: z Uher 46, Ruska 3, Německa 9, Švýcar 1, Italie 3, Srbska 1, Rumunska 1. [5]) Mezi těmi 86 farmaceutů. [6]) Mimo to 184 od polovice kolejného osvobozeno. [7]) S touž spojena jest

[illegible]ního roku 1875—76.

[illegible] akademie pražské.

[illegible]návštěva.

Tab. LI.

Počet	Studující: Mezi těmi: řádn. posluchačů	mimoř. posluchačů	podlé národnosti: Němců	Čechoslovanů	Poláků	Malorusů	Slovinců, Chorv. a Srbů	Vlachů	Rumunů	Uhrů	jiných	podlé vyznání: katolíků	pravoslavných	evangelíků	židů	jiných	od kolejného osvob.	stipendistů	Obnos v zl. r. m.: kolejného	stipendií
90	90	—	13	77	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	67	2	348	270
856	794	62	323	527	3	—	2	—	—	1	—	730	1	7	116	2	71	94	14.214	15.904
326	289	37	131	183	2	1	6	—	—	—	3	251	3	15	53	4	32	41	6.417	8.310
613	485	128	162	436	2	—	9	—	1	—	3	590	5	6	12	—	101	79	9.894	9.693
[illegible] [1])	1658	227 [2])	629	1223	7	1	17	—	1	1	6	1661	9	28	181	6	271 [3])	216	30.873	34.177
85	85	—	12	73	—	—	—	—	—	—	—	85	—	—	—	—	66	1	350	150
813	785	28	302	504	1	—	5	—	—	1	—	696	2	6	108	1	74	108	10.726	18.102
287	269	18	116	156	4	—	8	—	1	2	—	224	4	10	48	1	33	40	5.409	7.984
595	465	130	164	415	3	—	11	—	1	—	1	583	2	2	8	—	91	88	8.279	12.085
[illegible] [4])	1604	176 [5])	594	1148	8	—	24	—	2	3	1	1588	8	18	164	2	264 [6])	237	24.764	38.321
708	329, 58, 103, 103	115	4	692	1	—	10	—	1	—	—	677	1	25	5	—	297	52	16.900	7.158
708	593	115	4	692	1	—	10	—	1	—	—	677	1	25	5	—	297	52	16.900	7.158
616	272, 52, 105, 61	126	314	280	8	—	8	—	2	4		540	5	14	57	—	141	50	16.625	7.454
616	490	126	314	280	8	—	8	—	2	4	—	540	5	14	57	—	141	50	16.625	7.454
248	246	2	218	21	4	—	—	2	—	2	1	148	—	8	92	—	91	8	28.579	1.380
111	110	1	—	111	—	—		—	—	—	—	110	—	1	—	—	1	1	9.513	100
[illegible]	3043	420	1130	2252	21	—	42	2	5	9	2	3063	14	66	318	2	794	348	96.381	54.413

[illegible] odborná škola pro službu poštovní, železniční a telegrafní. Při odborné škole pro službu [illegible] a železniční vyučovalo po 4, při škole pro telegrafní službu 5 placených do[illegible]. Posluchačův v hromadě bylo 99 (čili vlastně 42, 31, 26,); mezi těmi 53 [illegible], 42 Čechův, 3 Poláci a 1 Maďar. Obnos kolejného obnášel 824 zl., osvobozeno [illegible] 6 posluchačův.

b) Zkoušky na c. k. universitě a výsledky jejich.

Tab. LII. a)

α. Zkoušky učitelské před kommissí:	Počet zkoušených	Počet approbovan.	Počet reprobovan.
a) Gymnasialní:			
1. Pro školy české	60	46	14
2. „ „ německé	41	33	8
Celkem	101	79 [1]	22
b) reální:			
1. Pro školy české	32	24	8
2. Pro školy německé	25	16	9
Celkem	57	40 [2]	17

Tab. LII. b)

β. Zkoušky přísné k doktorství na fakultě	s approbací	s reprobací	promocí
1. bohoslovecké	10	—	2
2. právnické a státovědecké	129	12	35
3. lékařské	166	25	63
4. filosofické	60	8	6
Dohromady	365	45	106 [3]

γ. Státní zkoušky právnické	Počet zkoušených	Počet approbovan.	Počet reprobovan.
1. právnicko-historické	212	182	30
2. soudní	195	180	15
3. státovědecké	163	155	8
Dohromady	570	517	53

[1] Zejmena approbováno jest 32 kandidatů (20 českých, 12 něm.) z jazyk klassických, 2 (č.) z českého jazyka, 18 (8 č. 10 n.) z dějepisu a zeměpis 23 (16 č. 7 n.) z mathematiky a fysiky, 3 (2 č. 1 n.) z přírodopisu, fysik a matematiky, pak 1 (n.) z filosofické propaedeutiky.

[2] Z těch obdrželo zejmena 2 (1 č. 1 n.) approbaci z českého a německéh 8 (4 č. 4 n.) z franc. a 1 (n.) z anglického jazyka, 2 (n.) z dějepisu, zem pisu a něm. jazyka, 15 (11 č. 4 n.) z mathematiky a descript. měřict 1 (č.) z mathematiky a fysiky, 1 (n.) z mathematiky a přírodopisu, 3 (z lučby a přírodopisu, 1 (n.) z lučby a fysiky a 6 (3 č. 3 n.) z kreslen

[3] Kromě toho obdrželo 43 kandidátů diplomy na mistrovství farmacie 271 ženským vydán diplom na babictví.

2. Veřejné školy střední.*)

a) Stav a návštěva.

Tab. LIII.

Druh	Jmeno a sídlo ústavu:	Počet učících: professorů i s ředitelem	učitelů nábožen.	supl. a pomoc. učitelů	vedlejších učitelů	v hromadě	Počet žáků: veřejných	privatistů	v hromadě	mezi těmi: Čechoslovanů	Němců	jiné národn.	Počet tříd
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (č.) v čís. 190—I.	12	2	7	7	28	435	6	441	432	7	2	10
	C. k. v. gymn. malostr. (něm.) v č. 529—III.	10	2	2	8	22	377	23	400	50	338	12	8
	C. k. v. gymn. novoměst. (něm.) v č. 892—II. . . .	11	1	5	8	25	450	10	460	115	342	3	11
	Suma . .	33	5	14	23	75	1262	39	1301	597	687	17	29
Reální školy	C. k. vyšší r. školy české v č. 518—II.	17	1	8	2	28	679	3	682	682	—	—	13
	C. k. první něm. vyšší r. školy v č. 134—II. . . .	13	1	7	6	27	587	3	590	211	371	8	10
	C. k. druhé něm. vyšší r. školy v č. 506—III. . . .	7	1	4	6	18	343	7	350	129	210	11	7
	Suma . .	37	3	19	14	73	1609	13	1622	1022	581	19	30
Reální gymnasia	Obecní vyšší reál. gymn. české v č. 457—III.	16	1	9	2	28	419	5	424[1])	424	—	—	15
	C. k. vyšší r. g. č. české v č. 79—II.	7	1	10	3	21	363	—	363	362	—	1	9
	C. k. nižší reál. g. české v č. 596—I.	5	1	4	3	13	190	2	192	192	—	—	5
	C. k. nižší reál. g. něm. v č. 307—I.	7	1	3	5	16	225	—	225	59	164	2	6
	Suma . .	35	4	26	13	78	1197	7	1204	1037	164	3	35
Dívčí škola	Městská vyšší dívčí škola česká v č. 683 a 684—II.	12[2])	1	—	6[3])	19	232	5	237	232	—	5	7

[1]) Z toho 77 v třídách vyšší reální školy. [2]) Mezi těmi 7 třídních učitelek. [3]) Mezi těmi 1 učitelka.

b) Výsledky zkoušek maturitních.

Tab. LIV.

Druh	Jmeno místní:	Zkoušeno bylo: žáků ústavu	cizích	v hromadě	Z těch bylo uznáno za: dospělé s vyznam.	dospělé	nedosp.
					approbováno		
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (české)	40	10	50	9	31	10
	C. k. vyšší gymn. malostr. (něm.) . . .	47	17	64	8	46	10
	C. k. vyšší gymn. novoměst. (něm.) . .	32	9	41	1	29	11
	Obecní vyšší reál. g. (č.), třídy gymn. .	6	2	8	3	5	—
	Suma . .	125	38	163	21	111	31
Reál. školy	C. k. české vyšší reál. školy	30	2	32	3	27	2
	C. k. první něm. vyšší reál. školy . . .	41	—	41	2	32	7
	Obecní vyšší reál. gymn. (č.), třídy reální	23	1	24	4	20	—
	Suma . .	94	3	97	9	79	9

*) Dle zpráv slavné c. k. zemské školní rady, podobně i tab. LIV. až LVI.

3. Ústavy pro vzdělání učitelů a učitelek
(spojené se školami cvičebnými).

Tab. LV. a) Stav a návštěva.

Číslo řadové	Jmeno a sídlo ústavu:	Počet učících (i s ředitelem) na ústavě samém. mužsk.	na ústavě samém. ženск.	na cvičebné škole mužsk.	na cvičebné škole žensk.	na obou zároveň mužsk.	na obou zároveň žensk.	V hromadě	Počet kandidátů mužských	Počet kandidátů ženských	mezi těmi stipendistů	mezi těmi za dospělé uznaných	Počet žáků v cvičebné škole chlapců	Počet žáků v cvičebné škole děvčat
1.	C. k. český ústav pro vzd. učitelů v č. 856-III. .	9	—	6	—	1	—	16	307[1])	—	68	40	224	—
2.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelů v č. 528-III. .	9	—	2	—	5	—	16	147[2])	—	40	25	187	—
3.	C. k. český ústav pro vzd. učitelek v č. 293-I. .	7	3	1	3	1	1	16[3])	—	246[5])	30	49	—	199
4.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelek v č. 545-III.	6	7	1	4	1	1	20[4])	—	197[6])	36	47	—	192
	Suma . .	31	10	10	7	8	2	68	454	443	174	161	411	391

[1]) Všichni Čechoslavané. [2]) Mezi těmi 136 Němců, 11 Čechoslovanů. [3]) Mezi těmi 1 učitelka prací, 1 učitelka při dětské zahrádce a 1 pěstounka. [4]) Mezi těmi 1 učitelka v třídě přípravné, 1 učitelka prací a 1 učitelka při dětské zahrádce. [5]) Kromě těchto v cvičebné škole pro učitelky prací 49, pro učitelky při dětské zahrádce 32 kandidátek. Veškeré kandidátky (327) byly českého jazyka. [6]) Kromě toho v cvičebné škole pro učitelky prací 41, pro učitelky při dětské zahrádce 19, v třídě přípravné 31 kandidátek. Ze všech kandidátek (288) bylo 237 Němkyň, 48 Češek, 1 Polačka a 2 Uherky.

b) Výsledky zkoušek uzpůsobovacích pro školy obecné i měšťanské.

Tab. LVI.

Počet		Zkoušek podstoupilo pro školy obecné	Zkoušek podstoupilo pro školy měšťan.	Z těch bylo approbováno pro školy obecné	approbováno pro školy měšťan.	reprobováno pro školy obecné	reprobováno pro školy měšťan.
Kandidátů	českých	72	20	65	15[1])	7	5
	německých	28	15	26	11[2])	2	4
	V hromadě	100	35	91	26	9	9
Kandidátek	českých	8	2	8	2[3])	—	—
	německých	1	6	1	6[4])	—	—
	V hromadě	9	8	9	8	—	—
Vůbec bylo od zavedení nového zpusobu zkoušek, t. j. od měsíce dubna 1870 zkoušeno:							
Kandidátů	českých	812	106	707	74	105	32
	německých	499	107	403	64	96	43
	V hromadě	1311	213	1110	138	201	75
Kandidátek	českých	38	13	36	13	2	—
	německých	142	40	125	34	17	6
	V hromadě	180	53	161	47	19	6

[1]) Mimo to bylo zkoušeno a za schopné uznáno a sice: pro frančinu 8, pro angličinu 3; [2]) pro frančinu 7 a pro angličinu 1; [3]) pro frančinu 3 a pro angličinu 2; [4]) pro frančinu 19 a pro angličinu 6.

4. Městské školy obecné.*)

Tab. LVII.

Číslo pořadové	Jmeno školy:	Počet tříd: chlapcích	Počet tříd: dívčích	Počet tříd: smíšených	Počet učících: katechetův	Počet učících: učitelů s řídícím	Počet učících: učitelek	Počet učících: V hromadě	Počet žáků a žákyň přiškolených: chlapců	přiškolených: děvčat	přiškolených: v hrom.	navštěvujících: chlapců	navštěvujících: děvčat	navštěvujících: v hrom.	Počet prostředků učebných (kusů)	Stav knihovny (počet svazků)
	A. Školy měšťanské.															
1.	Staromëst. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	9	—	—	1	12	—	13	254	228	482	712	—	712	8785	1401 [1])
2.	Staroměst. česká měšť. škola dívčí	—	3	—	1	2	4	7	—²)	—	—	—	102	102	264	125
3.	Staroměst. něm. obecná a měšť. škola dívčí .	14	15	—	1	14	18	33	—²)	—	—	991	1263	2254	420	421
	B. Školy obecné.															
4.	Staroměst. česká škola dívčí	—	5	—	—	3	5	8	216	252	468	—	340	340	63	553
5.	u sv. Havla	4	—	—	-	4	—	4	282	314	596	224	--	224	355	702
6.	„ „ Jiljí	—	6	—	—	3	5	8	539	544	1083	—	296	296	16	694
7.	„ „ Františka . . .	6	—	—	—	6	—	6	474	443	917	339	—	339	72	549
8.	„ „ Haštala . . .	8	—	—	—	8	—	8	761	666	1427	551	—	551	426	553
9.	„ „ Ducha	—	8	—	—	4	7	11	921	859	1780	—	413	413	34	616
10.	„ „ Petra	4	4	—	—	8	3	11	1100	1010	2110	309	219	528	91	980
11.	„ „ Jindřicha . . .	—	5	—	—	3	4	7	677	632	1309	—	247	247	461	806
12.	„ P. Marie Sněžné .	—	5	—	—	3	5	8	384	364	748	—	318	318	150	1911
13.	„ nejsvět. Trojice . .	8	—	—	—	8	—	8	348	303	651	413	—	413	85	593
14.	u sv. Štěpána . . .	5	6	—	—	6	6	12	1249	1256	2505	394	470	864	136	665
15.	na Hrádku . . .	4	6	—	—	7	5	12	948	889	1837	352	715	1067	69	867
16.	u sv. Vojtěcha . . .	4	4	—	—	7	3	10	585	591	1176	211	475	686	296	752
	u P. Marie Vítězné:															
17.	česká	9	—	—	—	9	—	9	521	583	1104	411	—	411	86	1070
18.	tamtéž německá . .	5	5	—	—	5	5	10	—²)	—	—	268	269	537	428	675
19.	u sv. Mikuláše . . .	5	—	—	—	5	—	5	552	583	1135	223	—	223	155	564
20.	„ „ Tomáše	—	6	—	—	2	6	8	360	376	736	—	334	334	319	335
21.	„ Maltézů	—	4	—	—	4	3	7	—²)	—	—	—	241	241	62	329
22.	Hradčanská	5	5	—	—	9	3	12	495	524	1019	333	228	561	—	1224
23.	Josefovská (německá)	4	4	—	—	3	5	8	—²)	—	—	230	230	460	244	719
	Suma . .	94	91	—	3³)	135	87	225	10666	10417	21083	5961	6160	12121	13017	17104

*) Podlé zpráv c. k. okresní rady školní, podobně tab. LVIII až LX.

¹) Bezpochyby jen počet děl.

²) Nemají žádného obvodu školního.

³) Skutečné zřízení, na ostatních školách kaplani okresů farních.

5. Školy soukromní.*)

a) Od povahy škol obecných, měšťanských nebo středních.

(Zevrubný výkaz jejich viz v St. přír. kn. II. str. 107 a násl.)

Tab. LVIII.

Druh školy:	Počet škol	Počet učících: učitelů	Počet učících: učitelek	Řeč vyučovací: č.	Řeč vyučovací: n.	Řeč vyučovací: čn.	Počet tříd	Počet žáků: vnitř ústavu: chlap.	Počet žáků: vnitř ústavu: děvčat	Počet žáků: vně ústavu: chlap.	Počet žáků: vně ústavu: děvčat	V hromadě	mezi těmi: katol.	mezi těmi: evang.	mezi těmi: židů
1. Od povahy škol obecných:															
a) pro chlapce . . .	5	20	2	2	3	—	19	15	—	182	—	197	105	—	9
b) pro dívky	20	77	67	3	14	3	90	—	90	—	2160	2250	1783	19	44
c) pro obě pohlaví .	5	40	13	—	3	2	22	40	37	355	365	797	532	145	12
V hromadě	30	137	82	5	20	5	131	55	127	537	2525	3244	2420	164	66
2. Od povahy škol měšťanských:															
a) pro chlapce . . .	4	33	1	—	4	—	28	16	—	586	—	602	334	1	26
b) pro dívky	1	16	12	—	1	—	7	—	30	—	126	156	121	6	2
V hromadě	5	49	13	—	5	—	35	16	30	586	126	758	455	7	29
3. Od povahy škol středních:															
a) Vyučovací ústav J. Slánského v č. 99-I. s předměty nižších reálních škol . . .	1	6	—	—	1	—	4	16	—	40	—	56	47	1	[illegible]
b) Německé dívčí lyceum v č. 736-II. .	1	16	3	—	1	—	7[1]	—	—	—	180	180	—[2]	—[2]	—[2]
V hromadě	2	22	3	—	2	—	11	16	—	40	180	236	—	—	—
Celkem	37	208	98	5	27	5	177	87	157	1163	2831	4238	—	—	—

*) Jelikož o zahradách dětských a opatrovnách soukromních nedošly ; školní rok 1876 c. k. okr. školní rady žádné zprávy, vypuštěna je v hořejší tabulce celá kategorie těchto škol.

[1]) V tom 2 parallelky.

[2]) Nezapisují se.

b) Školy odborné.

α) Od spolků neb korporací vydržované. Tab. LIX.

Číslo řadové	Název školy:	Řeč vyučovací	Počet tříd	Počet učitelů: učitelů	Počet učitelů: učitelek	Počet učňův: mužsk.	Počet učňův: žensk.	Počet učňův: v hrom.
	1. Pro vyučování jazykům:							
1.	Škola „Talmud Thora"	něm.	4	4	—	233	—	233
	2. Pro umění:							
1.	Konservatoř hudby	č. a něm.	6	7	1	104	27	131
2.	Škola varhanická	č. a n.	3	5	—	67	—	67
3.	Akademie umění výtvarných	č. a n.	3[1])	3[2])	—	73	—	73[3])
4.	Akademie Žofinská	něm.	5	1	3	23	43	66
5.	Zemská škola šermířská	něm.	2	1	—	25	—	25[4])
6.	„ „ taneční	č. a n.	1	1	—	27	13	40
7.	„ „ jízdná	č. a n.	—	2	—	20	—	20[5])
8.	Tělocvična J. Malýpetra	č. a n.	6	9	—	317	—	317
9.	„ spolku paní a dívek pražsk.	česk.	3	—	3	—	40	40
10.	C. k. vojenská průpravna V. Funka	něm.	3	15	—	21	—	21
	3. Pro hospodářství:							
1.	Škola zahradnická	č. a n.	1	1	—	18	—	18
2.	„ pomologická v Troji	č. a n.	1	3	—	19	—	19
	4. Pro průmysl:							
1.	Škola zlatnická	něm.	2	2	—	32	—	32
2.	„ průmyslová[6])	č. a n.	3	23	—	935	—	935
3.	„ sladovnická	č. a n.	2	9	—	16		16
4.	„ česk. ženského spolku výrobního	česk.	6	14	18	—	548	548
5.	„ něm. „ „ „	něm.	10	17		—	193	193
6.	„ průmysl. spolku paní sv. Ludmily	česk.	2	2	2		54	54
	5. Pro obchod:							
1.	Nedělní škola obchodní	č. a n.	3	10	—	538		538
	V hromadě	3 č., 6 n., 11 č. a n.	66	129	27	2468	918	3386

[1]) Každá na 2 ročníky rozdělena. [2]) V tom 1 ředitel a 2 profesoři; jinak ještě 3 mimořádní učitelé. [3]) Z nich a) v oddělení elementárním 38 řádných učňův (mezi těmi 17 kandidátů učitelských) a 3 hosté; b) v oddělení antickém, pak pro malířství a modellování 24 řádných učňův (mezi těmi 14 kandidátů učitelských) a 1 host; c) v pracovním oddělení 7 řádných učňův. [4]) V tom 20 stipendistův. [5]) V tom 14 stipendistův. [6]) Pražská škola průmyslová, která v školním roce 1876 vždy ještě ústavem soukromním byla a jím i na dále zůstane (srovn. o tom odděl. V. t. d.), čítala na konci školního roku 1876 mezi 93 žáky 83 řádných žáků denních, z nichž 35 nalézalo se v běhu předpravním, 19 v oddělení strojnickém, 24 v oddělení stavebním, a 5 v ornamentálním. Mezi 842 navštěvovateli vyučování nedělního a večerního bylo 8 mistrů, 222 tovaryšů, 600 učňů a 12 mimo řemeslo stojících mládíků; 344 pocházelo jich z Prahy, 474 z jiných končin Čech, 18 z ostatních zemí říše rakouské a z cizozemska. Ve věku níže 30 let bylo 820, přes 30 let 13 žáků. Náklad obnášel 9800 zl., školné vyneslo 800 zl.

b) Školy odborné.

Tab. LX. β) Soukromních vlastníkův.

Druh školy:	Počet škol	Počet učících: učitelů	učitelek	Počet učňův: mužsk.	žensk.	v hromadě
1. Pro vyučování jazykům:						
a) Pro jazyk franc.	2	—	2	17	28	45
b) „ více jazyků	1	1	—	10	—	10
c) „ jazyky a jiné předměty . . .	1	1	—	8	4	12
V hromadě	4	2	2	35	32	67
2. Školy umělecké:						
a) pro zpěv . . .	3	4	1	29	46	75
b) „ theorii hudby	3	9	4	30	96	126
c) pro piano o sobě	12	26	14	293	337	630
d) „ „ s jinými předměty . . .	1	—	3	20	18	38
e) pro jiné hud. nástroje . . .	2	2	2	37	40	77
Snáška	21	41	24	409	537	946

Druh školy:	Počet škol	Počet učících: učitelů	učitelek	Počet učňův: mužsk.	žensk.	v hromadě
Přenáška	21	41	24	409	537	94[illegible]
f) pro krasopis a kreslení	1	1	—	15	—	1[illegible]
g) tanec	1	1	—	300	—	30[illegible]
h) tělocvik . . .	1	3	—	46	—	4[illegible]
v hromadě	24	46	24	770	537	130[illegible]
3. Školy živnostenské:						
a) pro práce ženské vůbec	2	—	3	—	15	1[illegible]
b) pro práce ženské a jiné předměty	1	—	1	—	34	3[illegible]
c) pro šití šatů .						
d) pro nauky ob-	6	4	3	—	87	8[illegible]
chodní	3	11	—	238	—	23[illegible]
v hromadě	12	15	7	238	136	37[illegible]
Celkem	40	63	33	1043	705	17[illegible]

IX. Novinářství r. 1876.

Tab. LXI. 1. Přehled stavu a zdvižení koncem r. 1876.

Druh novin:	Stav koncem r. 1875	Přírůstek	Úbytek	Stav koncem r. 1876	V tom českých	německých	jiných
A. Vědecké a literární	8	—	—	8	4	3	1
B. Politické:							
a) konfessionální .	2	—	1	1	1	—	—
b) obecné	16	4	3	17	10	7	
c) humoristické .	1	—	—	1	1		—
	19	4	4	19	12	7	—
C. Odborné:							
a) konfessionální .	4	—	—	4	3	1	—
b) vychovatelské .	9	—	—	9	6	2	1
c) právnické . . .	2	—	—	2	1	1	—
d) medicinské . .	6	—	1	5	1	4	—
e) inženýrské a stavitelské	2	—	—	2	1	1	—
f) vojenské . . .	—	—	—	—	—	—	—
g) umělecké . . .	9	1		10	7	3	—
Snáška	32	1	1	32	19	12	1

Druh novin:	Stav koncem r. 1875	Přírůstek	Úbytek	Stav koncem r. 1876	V tom českých	německých	jiných
Přenáška	32	1	1	32	19	12	[illegible]
h) zemědělské . .	7	3	3	7	5	2	—
i) hornické . . .	—	—	—	—	—	—	—
k) průmyslné . .	10	7	3	14	8	5	[illegible]
l) obchodní a národohospodářské	12	2	4	10	4	6	—
m) jiné	—	—	—	—	—	—	—
	61	13	11	63	36	25	[illegible]
D. Prostonárodně vzdělavací:							
a) konfessionální .	2	—	—	2	2	—	—
b) obecné	8	1	2	7	7	—	—
c) pro mládež . .	4	1	—	5	5	—	—
	14	2	2	14	14	—	—
E. Zábavné . . .	3	2	—	5	5	—	—
Celkem	105	21	17	109	71	35	[illegible]
Proti r. 1875	—	+12	+4	+4	+3	—	+[illegible]

2. Zdvižení zvlášť o sobě.

Tab. LXII.

Rok 1876	Jméno:	Vychází
	B. Politické:	
	a) konfessionální.	
Úbytek	Beobachter	—
	b) obecné.	
Přírůstek	Kolínské noviny [1]	2 týd.
„	Prager Tagblatt	denně
„	Pravda	2 měs.
„	Volnost	2 měs.
Úbytek	Hlas	—
„	Obrana	—
„	Slovan [2]	—
	C. Odborné:	
	d) medicinské.	
Úbytek	Medicinisch-chirurgische Rundschau	—
	g) umělecké	
Přírůstek	Hudební a divadelní věstník	3 měs.
	h) zemědělské.	
Přírůstek	Listy zahradnické	1 měs.
„	Úřední věstník rady zemědělské pro král. České	1 měs.
„	Včelařské listy	1 měs.
Úbytek	Hospodářské noviny	—
„	Landwirthschaftliche Mittheilungen	—
„	Živěna	—
	k) průmyslné.	
Přírůstek	Listy chemické	1 měs.
„	Musterbrauhaus	„ „
„	Obrazcovij pivovarennij zavod [4]	„ „
„	Oesterr. Brennereizeitung	2 měs.
„	Oesterr. Industriezeitung	1 měs.
„	Pražský časopis pro obuvníky	2 měs.
„	Vzorný pivovár	1 měs.
Úbytek	Časopis cukrovarnický	—
„	Zeitschrift für Zucker-Industrie	—
„	Živnostenské museum	—
	l) obchodní a národohospodářské.	
Přírůstek	Pražská Fortuna [5]	2-3 měs.
„	Přehled [6]	2 měs.
Úbytek	Dělnické listy	—
„	Práce	—
„	Přehled	—
„	Svornost	—
	D. Prostonárodně vzdělavací:	
	b) obecné.	
Přírůstek	Česká včela	2 měs.
Úbytek	Praha	—
„	Přítel lidu č. Lidumil	—
	c) pro mládež.	
Přírůstek	Naší mládeži [7]	1 měs.
	E. Zábavné:	
Přírůstek	Drak	1 měs.
„	Veselé listy	„

[1] Tisknou se v Praze, ale vydávají v Kolíně.
[2] Sloučil se od 1. dubna 1876 s Brouskem.
[3] Též německy.
[4] List ruský.
[5] Vychází též německy.
[6] Časopis národohospodářský a finančnický.
[7] Tiskne se v Praze, ale vydává v Táboře.

X. Divadla v Praze r. 1876.

1. Královské zemské německé divadlo. V divadelním roce 187 (t. j. od 1. prosínce 1875 do 30. listopadu 1876) dáváno celkem 374 představen a sice 288 v král. divadle zemském (z těch 242 v předplacení a 46 mim předplacení), 86 v divadle novoměstském (z toho 48 v předplacení). Poprv provozovány byly 4 opery, 3 operety, 5 truchloher, 5 činoher, 9 veseloher 8 frašek, v hromadě 35 kusů; nově nastudováno 11 kusů a sice 1 opera, 2 ope rety, 1 drama, 2 truchlohry, 3 činohry, 1 veselohra a 1 kouzelná hra. Poho stinsku vystoupilo 10 osob.

2. Královské zemské české divadlo. V tomto divadle provo zováno v témž roce 238 večerních představení; v tom bylo 74 oper, 37 operet 3 melodrama, 15 frašek, 52 veseloher, 29 činoher, 10 dramat, 25 truchloher 2 dramatické báchorky. Představení odpoledních (v neděli a ve svátek) dáván celkem 28, v tom 8 operet, 12 frašek, 3 veselohry, 4 činohry, 1 truchlohra 1 dram. báchorka. V divadle novoměstském provozováno v době o 14. května do 30. června 33 představení (z těch 2 odpolední) a sice 1 oper 7 operet, 2 činohry a 23 kouzelných her (feerií). V tak zvaném Novén českém divadle pak provozováno v době od 6. srpna do 2. listopadu 91 he a sice 13 oper, 8 operet, 11 frašek, 3 veselohry, 5 truchloher, a 54 kouzelnýc her; z těch provozováno v čase odpoledním (v neděli a ve svátek) v 17 před staveních 20, a sice 1 opera, 5 operet, 9 frašek, 2 veselohry, 2 truchlohry 1 kouzelná hra. Ve všech těchto třech divadlech českých dáván tudíž (a sice od velikonoc 1876 pod správou nového družstva) 390 představen a sice 88 oper, 60 operet, 3 melodramata, 38 frašek, 58 veseloher, 35 činohe 10 dramat, 31 truchloher, 3 báchorky dramatické a 77 kouzelných her. Z těc bylo provozováno poprvé 4 opery, 1 opereta, 3 kouzelné hry, 4 činohry 4 veselohry. Her pohostinských dáváno 29 od 13 hostův.

3. Co se soukromních divadel, zvláště pak „Národní arény prot Pštrosce" tkne, která městskému radovi p. Ferd. Vališovi náležela a kteréž provozování představení na vlastníka areny Smíchovské, p. Pavla Švand ze Semčic přeneseno bylo (srov. o tom Stat. přír. kn. IV. str. 85.), dáván v čase od 5. června do 29. září 1876 celkem 113 představení. Provozován bylo při tom 120 věčích a menších kusů, z nichž bylo 5 oper, 41 operet, 1 frašek se zpěvy, 18 frašek bez zpěvů, 25 veseloher, 9 činoher, 3 dramatick básně, 1 romantická báchorka, 1 burleska. Z těch bylo dáváno poprvé 1 oper 4 operety, 9 frašek se zpěvy, 8 frašek bez zpěvů, 12 veseloher, 2 činohry, dramatická báseň, 1 romantická báchorka a 1 burleska. Při ostatních sou kromních divadlech zůstal aspoň číselný stav bez všeliké změny.

Oddělení páté.

Věci správy obecní.

A. Správa obecní.

I. Sbor starších obecních a rada městská.

1. Volby obecní.

Doplňovací volby do sboru starších obecních na rok 1877 konaly se dn
27. listopadu 1876 a sice s následujícím výsledkem:

Tab. LXIII.

Volební okres:	Počet oprávněných voličů			Z těch dostavilo se k volbě						Zvoleno členů do zastupitelstva		
				vůbec			na %					
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	ve sboru											
Staré město	556	999	771	179	238	316	32,2	23,8	41,0	5	4	6
Nové město	673	1641	981	212	513	369	31,5	31,3	37,6	4	6	7
Malá strana	195	568	253	68	152	114	34,9	26,8	45,1	1	2	1
Hradčany	32	99	—	21	50	—	65,6	50,5	—	1	1	—
Josefov	—	88	—	—	47	—	—	53,4	—	—	1	—
Praha vůbec . .	1456	3395	2005	480	1000	799	33,0	29,5	39,8	11	14	14

N o v é v o l b y d o r a d y m ě s t s k é (na r. 1877), po výročním doplněn sboru starších obecních obvyklé, vykonány jsou v schůzi sboru starších obec ních dne 18. prosince 1876. V též schůzi zvoleni jsou pp. A. O. Z e i t h a m m e za náměstka purkmistrova (po páté) a městský rada A. Klenka rytíř z Vlasti milů za vrchního ředitele městského ústavu chudinského (po osmé).

2. Jiné změny.

Kromě doplnění rady městské, pokud vystoupením neb úmrtím jedno tlivých členů jejích průchodem roku 1876 potřeba jeho byla se ukázala, konal se zejmena také nové volby do desíti stálých odborův rady městské na r. 1877 jakož i volby rozličných městských inspektorův, dohlížejících k jednotlivým odvětvím správy obecní a k ústavům obecním, pokud tito ze středu rady městské neb sboru vybíráni bývají. Obě volby děly se dne 22. prosince 1876.

Ve schůzích m ě s t s k é k o m m i s s e s t a t i s t i c k é dne 27. září, 25. října a 27. listopadu 1876 přistoupeno k obvyklému výročnímu obnovení předsed nictva jejího, jemuž předcházelo tenkráte i obnovení kommisse samé (viz o tom Stat. přír. kn. IV. str. 90). Ve schůzi dne 27. září zvolen jest prof. dr K. Kořistka, který již od první ustavující schůze kommisse (30. června 1870) co předseda její bez přetržky byl působil (jsa 5krát po sobě zvolen), znova k této hodnosti, ačkoli týž před volbou písemně případné volby takové na před byl se zřekl. Touž volbou stal se zároveň také dávní místopředseda kommisse, náměstek purkmistrův pan A. O. Zeithammer, zase místopředsedou. Že ale p. prof. dr. Kořistka ve schůzi dne 25. října přijetí volby s poděko váním odepřel, sjednotili se všickni hlasové o zvolení p. A. O. Z e i t h a m m r a za p ř e d s e d u, načež ve schůzi dne 27. listopadu p. prof. dr. K o ř i s t k a po dobnou jednomyslností za m í s t o p ř e d s e d u jest zvolen.

Poněvadž pak v též schůzi velezasloužilý člen kommisse pan Med. Dr. J. B. E i s e l t, c. k. universitní professor, jenž kommissi od počátku jejího co zpravodaj záležitostí zdravotních byl náležel, složení tohoto svého mandatu ohlásiti dal, povolán jest usnešením rady městské ze dne 22. prosince 1876

na jeho místo p. Med. Dr. Bohdan Neureutter, primární lékař dětské nemocnice cís. Frant. Josefa a člen sboru obecních starších, do kommisse co člen a referent věcí zdravotních.

II. Úřady obecní.

1. Systemisování a jiné změny.

Kromě zmíněných již v St. přír. kn. IV. str. 90. zřízení nových míst úředních a jiných změn ve správě obecní zbývá z roku 1876 vzpomenouti ještě zřízení zvláštní depositovny při výpravně pražského magistrátu pro nalezené věci, z čehož však se vyjímají peníze a věci značnější ceny, jež v hlavní pokladně městské jako prvé se ukládají.

Konečně bylo od 1. června 1876 místo sluhy úředního při novoměstském úřadě vážním se služným 600 zl. systemisováno a správám chudobnice, donrobnice a věznice městské, pak městského sirotčince, dále úředním vykonavatelům při magistrátu pražském vydány nové instrukce úřední. Zároveň bylo ustanoveno (ve schůzi rady městské dne 22. prosince 1876), aby úřední vykonavatelé čtvrtí s této strany města od 1. ledna 1877 počnouc toliko politické exekuce vykonávali, ano k obstarávání prostých doručení výměrů úředních v zmíněných čtvrtech města tři výpomocní sluhové na měsíční jmenu 35 zl. r. m. jsou přijati. Také usnešeno jest ve schůzi rady městské dne 6. října 1876 v příčině přijímání kancelářských a účetních praktikantův, aby tiž byli nejméně 20 let staří, nepokročíce však 26. rok věku svého.

2. Agenda r. 1876.

Na základě authentických výkazů pomocných úřadů magistrátu pražského bylo r. 1876 v protokolle podacím 140.167 kusů (135.045 v záležitostech politických a obecních a 5.122 v záležitostech poplatku z nájemného) podáno a výpravnou 140.532 kusu (tudíž o 22.004 kusů více než r. 1875) vypraveno. Z veškerých podaných kusův přiděleno 11.457 čísel referátu I. (v tom 406 čísel v záležitostech obecní plynárny), 14.702 referátu II., 15.386 referátu III., 29.323 referátu IV. 62.821 čísel referátu V. a 4.003 čísel (v záležitostech vojenských srov. St. př. kn. IV. str. 91) správci úřadu popisního p. J. Šámalovi.

Mezi kusy vypravenými městskou výpravnou nalezalo se zejmena 38.012 kusů rozkazů exekučních pro dlužné daně, poplatky právní, léčebné a. t. d. (+ 5.611 více než roku předešlého), 1.520 podání a zpráv c. k. místodržitelství (—13), 22.112 kusů vypravených poštou (+955), 228 povolení k provozování živností (—16), 1.150 listů živnostenských (—35) a 47 návěští do novin (—2.) Na doručené rozkazy exekuční bylo pouze výpravnou 48.944 zl. vybráno (10.781 zl. více než r. 1875). — Na hotovosti a v cenných papírech uložil protokol průvodem r. 1876 celkem jen 354.505 zl. 76½ kr. (—543.163 zl. 07 kr.), z toho v úřadě berním 167.330 zl. 97½ kr., v hlavní pokladně městské 187.174 zl. 79 kr.

B. Jmění obecní.

K tab. LXIV. náleží po míře níže uvedeného pramene [1]) dodati ještě následující objasnění:

[1]) Zpráva kommisse zvolené ke zkoušení účtů kr. hl. m. Prahy za r. 1876, výtah z účtův kr. hl. m. Prahy za r. 1876 a inventář aktivního a dlužného jmění kr. hl. m. Prahy ke dni 31. pros. 1876, vesměs vydané redakcí účtárny městské. Taktéž spoléhají tab. LXIV. a LXV. t. d. podstatnou svou částí na zprávách téhož úřadu.

I. Přehled jmění obecního král. hl. města

Tab. LXIV.

Čís. řadové	Předmět:	Důchody obce pražské [2]) zl.	kr.	Fond ústavu chudých zl.	kr.	Fondy chudobnice u sv. Bartoloměje [3]) zl.	kr.	Měšťanská a jiná nadání místní zl.	kr.
	A. Jmění aktivní.								
1.	Cena nemovitostí	5,992.397	08	—	—	269.570	51	16.014	50
2.	Cena práv požitečných .	2,032.524	20	135.881	10	25.736	87	15.518	80
3.	Jistin aktivních	598.416	89	238.403	82	406.633	56	606.702	79
4.	Cena hmot a naturalií v zásobě . .	62.242	25	—	—	2.421	76	—	—
5.	Cena mov. věcí inventárních . . .	341.075	36	—	—	13.221	87	—	—
6.	Cena nářadí kostelního .	—	—	—	—	642	—	—	—
7.	Nedoplatky na příjmy .	284.736	76	26.261	16	57.451	74	30.639	36
8.	Závěreční zbytek pokl. .	2,274.188	92	—	—	409	43	1.644	35
	Úhrnem . . .	11,585.581	46	400.546	08	776.087	74	670.519	80
	B. Jmění dlužní.								
1.	Jistiny dlužní	7,875.213	64	—	—	—	—	—	—
2.	Nevýplatky	37.568	46	138	67	48.758	57	3.339	82
	Úhrnem . . .	7,912.782	10	138	67	48.758	57	3.339	82
	Čisté jmění aktivní ke dni 31. pros. 1876	3,672.799	36	400.407	41	727.329	17	667.179	98
	Tedy více (+) nebo méně (—) proti roku 1875	—631.159	35	—23.691	30	+17.315	14	+7.136	53

[1]) Dle tabellárního výkazu městské účtárny.
[2]) Spolu s důchody statku Libeňského, zámecké kaple v Libni, mostu císaře Františka Josefa a městského fondu školního.
[3]) Totiž vlastní fond chudobnice a fond stavební; onen měl koncem r. 1876

1. Co vlastního jmění obecního (tab. LXIV. sloupec 1.) se tkne doznalo toto vůbec u porovnání s rokem předchozím na pohled umenšení jež zejmena jest výsledkem úbytku, jevícího se v položce 2 (práva požitečná 3 (jistiny aktivní) a 8 (závěreční zbytek pokladniční) zmíněné tabelly, any veškeré ostatní položky vykazují proti roku minulému jistý přírůstek.

a) Co do práv požitečných obce pražské obnáší úbytek jich u porovnání s rokem loňským plných 481.415 zl. i náleží připsati jej zejmena na vrub té okolnosti, že právo cejchovní, jehož cennost po míře výnosu jeho za r. 1875 na 455.116 zl. 80 kr. se páčila, přešlo ve správu státní. Podobně byl r. 1876 také výnos váhy městské a městského trhu dobytčího a obilního proti roku minulému menší, odkudž také kapitalisování těchto výnosů, resp inventární cennost práv těchto u porovnání s rokem předchozím se zmenšila, což platí také o nájemném z lovu lososů, o výnosu tax za propůjčení práva měšťanského a domovského, jakož i o výnosu příspěvků k fondu policejnímu z jistých podniknutí a tudíž také o cennosti těchto práv požitečných vůbec Naopak rozmnožil se r. 1876 nepatrně zejmena výnos z místného.

b) Zmenšení zbytku kasovního proti roku předchozímu (o 1,266.62 zl. 20 kr.) má příčinu svou v poukázání a výplatě velikých obnosů peněžných k nákladnějším stavbám obecním, úbytek jistin aktivních (o 24.779 zl. 92 kr.)

Prahy dle stavu ze dne 31. prosince 1876.[1])

Tab. LXIV.

Fond [illegible] u [illegible]		Fond chorobnice na Karlově		Fond obročnický		Fond sirotčí		Městská pojišťovna		Městská plynárna ke dni 30. června 1876		V hromadě	
zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
—	—	75.013	56	78.591	20	—	—	—	—	1,199.203	54	7,630.790	39
—	—	12.960	40	2.954	90	21.461	—	—	—	—	—	2,247.037	27
[illegible]135	27	392.069	50	390.221	12	90.692	40	116.803	98	—	..	2,868.069	33
—	—	2.083	84	—	—	—	—	—	—	125.840	45	192.588	30
—	—	13.315	60	—	—	—	—	—	—	12.660	17	380.273	—
—	—	9.575	86	—	—	—	—	—	—	—	—	10.217	86
59	55	868	04	2.333	95	3.990	69	—	—	54.259	49	460.600	74
5	73	15	07	8.188	20	—		—	—	61.455	75	2,345.907	45
[illegible]200	55	505.891	87	482.289	37	116.144	09	116.803	98	1,453.419	40	16,135.484	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,875.213	64
11	30	88	70	386	34	332	37	—	—	18.518	54	109.142	77
11	30	88	70	386	34	332	37	—	—	18.518	54	7,984.356	41
[illegible]189	25	505.803	17	481.903	03	115.811	72	116.803	98	1,434.900	86	8,151.127	93
−531	33	−1.269	85	+4.355	33	+10.610	63	+20.648	03	+17.642	22	−577.881	29

mění aktivního 620.347 zl. 12 kr., passivního 169 zl. 34 kr., čistého jmění tedy 620.177 zl. 78 kr., tento pak aktivního jmění 155.740 zl. 63 kr., passivního 48.589 zl. 24 kr., čistého tedy 107.151 zl. 39 kr.

prodeji zástavních listů české banky hypoteční v nominelní hodnotě 25000 zl. Naopak ubylo ale také proti roku minulému passivního jmění obce, a sice 223.702 zl. 89 kr. Úbytek tento vysvětluje se jednak velice nepatrnou sumou ...ských nevýplatků, jednak pravidelným umořováním starších a novějších ...tům passivních, zejmena však též vyrovnáním značných pohledávek hypotečních ...věřitelny české, které na objektech č. 78, 872 a 950 - I. (dolejší nábřeží), ...dále na č. 1244—II. a 111—IV. byly jsou vázly.

c) Značné rozmnožení cennosti jmění nezdvižného obce ...také u porovnání s rokem minulým (+ 875.122 zl. 92 kr.) jde především z dokon... ení tří velikých staveb školních (srovn. o tom zejmena St. př. kn. IV. str. 114 a ...). Tak vystoupila zejmena proti roku loňskému po míře nákladu stavebního, ... 1876 uhraženého, inventární cennost domů č. 685 a 686—II. (občanská škola ... ulici školské) o 182.694 zl. 57 kr., cennost obecné školy dívčí u sv. Petra ... 1550—II.) o 68.318 zl. 66 kr., cennost nového městského gymnasia reálního ... č. 457—III. o 125.607 zl. 48 kr., tak že hodnota (resp. pouhá cena stavení ... městišť) zmíněných objektů páčí se nyní na 308.694 zl. 57 kr., 108.195 zl. ... kr. a 239.108 zl. 6 kr. V následcích přestavení a provedených oprav zvěčila ... podobně cennost radnice Staroměstské o 15.000 zl., kasáren sboru hasič... ského (č. 799 a 800—I.) o 90.347 zl. 94 kr., Staroměstské věže mostecké o

4560 zl. 81 kr., věže při radnici Novoměstské o 12057 zl. 82 kr., domu č. 979—II. (městská váha) o 1804 zl. 46 kr., Malostranské věže mostecké o 9091 zl. 83 kr., domu č. 111—IV. o 15.694 zl. 2 kr. a čísla 120—IV. o 26.316 zl 70 kr. (jiné menší přírůstky cennosti při stavbách v to nepočtouc). K tomu přistupuje ještě koupě domů č. 69—I. (stará škola u sv. Františka) za 6160 zl. č. 362—II. za 10.000 zl. a č 575 a 576 (mýtnice při bývalé bráně žitné) za 4200 zl. (kteréžto tři objekty ostatně k zboření určeny jsou), dále stavební hodnota dokončeného restauračního pavillonu v parku poříčském v obnosu 33.347 zl. 79 kr., nová umrlčí komora na hřbitově košiřském (2480 zl.), zvěčen cennosti městské vodárny na Žofíně v následcích postavení nového záložního stroje (11.675 zl. 20 kr.), cennosť tří nových studní veřejných (19.474 zl. 61 kr.) náklad na stavbu mostu a nábřeží v Podskalí r. 1876 vedený, (246.000 zl. 71 kr.) můstek přes potok Botič i s pozemkem při č. 71 na Vyšehradě (4735 zl. 74 kr.) náklad na dolejší nábřeží r. 1876 vzešlý (118.920 zl. 5 kr.), náklad na rozšíření sadů na náměstí Karlově (1974 zl. 55 kr.), náklad na rozšíření silnice Belcrediho a na jiné stavby pod Letnou (26.019 zl. 81 kr.) a jiné menší přírůstky při cennosti objektů starších. — Nové koupě pozemků uvedeny jsou věčinou již v St. př. kn. IV. str. 94; pro druhou polovici r. 1876 náleželo by ještě vzpomenouti koupě parcell od domů č. 928 a 929—II. ve výměře 170,9 □° za cenu 25.650 zl. k účelům rozšíření města, a naopak prodej plochy 259,1 □° u č. 812 a 813—II. za trhovou cenu 38.865 zl., při čemž puštěno mimo úvahu početné koupě a směny ploch uličních vnitř města.

d) Co ještě cennosti zásob materialií a naturalií (+ 29.887 zl. 64 kr.) jakož i inventáře zdvižného (+ 32.079 zl. 94 kr.) se tkne, není potřebí k nim zvláštního objasnění, poněvadž v následcích početných staveb a upravení jakož i vůči rostoucímu zdokonalování veškerých odvětví správy městské samy od sebe se rozumějí.

2. Z ostatních, ve správě obce nalezajících se fondů a ústavů vykazují jen fond ústavu chudinského, jakož i fond chorobnice ve svém čistém jmění aktivním konečný úbytek. Při prvějším vztahuje se úbytek jedině na zvláštní jeho práva požitečná i vznikl zejmena odtud, že výnos poplatků percentuálních z prodejů dražebních a trestů peněžitých, fondu chudinskému podlé § 21. zákona zemského ze dne 3. prosince 1868 náležitý, byl r. 1876 menší, odkudž i cennosť tohoto práva požitečného (128.145 zl. 30 kr.) o 28.952 zl. 40 kr. proti roku minulému níže jest vysazena; naopak obnáše přírůstek jistin aktivních uskutečněním nových nadání 3441 zl. 29 kr. Podobně doznalo i čisté jmění aktivní fondu chorobnice městské jistého úbytku dočasným zkrácením práv jeho požitečných, neboť jak podíl z příspěvků k fondu policejnímu, z jistých podniknutí na něj připadající, tak příspěvek z taks za povolení k odbývání plesů maškarních se něco proti r. 1875 zmenšily.

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy dle schválené závěrky za r. 1876.

(Dle tabulek městské účtárny.)

Tab. LXV.

Čís. řad.	Příjmy:	Obnos zl.	Obnos kr.	Proti r. 1875 více (+) nebo méně (—) zl.	Proti r. 1875 více (+) nebo méně (—) kr.
	A. Příjmy řádné.				
	I. Příjmy z jmění dle práva soukromního.				
1.	Z jmění nemovitého	81.443	39	—2.452	32
2.	Z jmění movitého (z úpisů a jistin aktivních)	187.635	79	—71.579	62
3.	Z práv požitečných	61.256	06	+2.798	50
4.	Hrubý příjem z úvěrních a živnostenských podniknutí	760.872	92	+29.840	97
5.	Příjem, změnami vlastnictví vzešlý	8.511	74	—59.432	81
		1,099.719	90	—100.825	28
	II. Příjmy z důvodů veřejných (mimo poplatky obecní).				
1.	Městské poplatky za vykonávání policie tržní a zdravotní (v čemž zahrnuta jest i daň ze psů) a za užívání vlastnictví obecního	106.449	57	—19.239	86
2.	Taksy	3.733	3	—1.250	63
3.	Školné	15.261	40	—1.214	70
4.	Jiné příjmy z důvodů veřejných	405.900	13	—10.695	43
		531.344	13	—32.400	62
	III. Příjmy z nadaného jmění obecního.				
1.	Ze všeobecného důchodu opatrovacího	28.443	74	—6.372	94
2.	Z měšťanského důchodu	144.354	75	—105.414	61
3.	Z důchodu sirotčího	5.508	64	+14	30
4.	Z jiných důchodův	137 570	1	—15.734	30
		315.877	14	—127.507	55
	IV. Příjmy rozličné	66.938	10	—34.032	62
	V. Poplatky obecní.				
1.	Poplatek z nájemného: 3 kr. z každého zl. přes 100 do 300 zl. a 5 kr. nad 300 zl.	372.111	47	—10.608	04
2.	Přirážky k daním přímým	344.410	95	—24.413	11
3.	Přirážky k daním nepřímým	401.085	46	+50.729	09
		1,117.607	88	+15.707	94
	Úhrn příjmů řádných	3,131.487	15	—279.058	13
	B. Příjmy průběžné.				
I.	Obdržené půjčky	316.685	54	—762.285	33
II.	Obdržené zálohy	68.332	69	+42.915	—
III.	Jiné příjmy prozatimní	148.250	86	+88.127	13
IV.	Nahražené výdeje prozatimní	405.878	57	+100.294	97
V.	Počáteční zbytek pokladniční	3,774.087	51	+75.956	43
		4,713.235	17	—454.991	80
	C. Veškeren příjem	7,844.722	32	—734.049	93

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 187

Tab. LXV. (Pokrač.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Proti r. 1875 ví (+) nebo méně (— zl.	kr.
	A. Výdaje řádné.				
	I. Všeobecné výdeje správní.				
1.	Zastupitelstvo obecní:				
	a) Purkmistrovi služné a výměrek na vydržování ekypáže	6.999	98	—	-02
	b) Výlohy na volby	493	64	+26	60
		7.493	62	+26	58
2.	Služné úředníkům:				
	a) úředníkům konceptním	48.600	—	—	—
	b) „ technickým	38.888	20	+798	50
	c) „ účtárním	28.033	28	+1.266	62
	d) „ pokladničním	4.499	98	+449	98
	e) „ pomocných úřadů . . .	37.865	36	+5.498	77
	f) „ ostatním	28.050	14	—7.469	57
		185.936	96	+544	30
3.	Platy sluhům	17.295	16	—1.044	62
4.	Denní platy	27.188	67	—3.838	01
5.	Odměny a výpomocné	3.614	—	+1.844	—
6.	Denní útratné a pocestné	1.896	26	+238	28
7.	Nájemné z místností úředních	100	—	+100	—
8.	Potřeby úřední a kancelářské:				
	a) na potřeby psací a kreslicí	5.946	82	+387	33
	b) „ věci tiskové	5.301	41	—899	94
	c) „ práce knihařské	1.388	97	—247	41
	d) „ osvětlení	822	17	—500	78
	e) „ vytápění	2.090	07	—768	64
	f) „ nábytek	728	59	—835	26
	g) „ čistění	1.082	74	+100	19
	h) rozličné výlohy	9.631	79	—2.783	86
		26.992	56	—5.548	37
9.	Povinnosti z důvodů správních (výslužné, provise, dary z milosti, příspěvky k vychování, odbytné, pohřební čtvrtletné a t. d.	59.979	11	+2.714	24
10.	Jiné výlohy správní (služné úředníkům v příkaznosti, mýtné, náklady správní a p.)	3.140	26	--1.230	10
	II. Výlohy na vlastnictví soukromní.	333.636	60	—6.193	70
1.	Výlohy na jmění nemovité:				
	a) výlohy na správu a zachování . . .	56.333	15	—18.274	40
	b) zeměpanské daně a jiné dávky . .	37.654	90	—1.288	18
	c) jiné výlohy	66.200	78	+18.759	72
		160.188	83	—802	86
2.	Výlohy na práva požitečná	2.561	97	—909	96
3.	„ „ úvěrní a živnost. podniknutí	564.448	35	+121.640	05
4.	„ „ koupi stavení a pozemků . .	345.209	99	+203.790	76
		1,072.409	14	+323.717	99
	Snáška . .	1,406.045	74	+317.524	29

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1876.

Tab. LXV. (Pokrač.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	kr.	Proti r. 1875 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	Přenáška . .	1,406.045	74	+317.524	29
	III. Výdeje na veřejnou bezpečnost.				
1.	a) Výlohy na státní policii místní . .	44.700	—	—	—
	b) „ „ obecní „ „ . .	47.008	34	—1.015	94
		91.708	34	—1.015	94
2.	a) Výlohy na osvětlení města	34.260	23	—27.516	48
	b) „ „ čistění ulic	140.141	51	—4.971	79
		174.401	74	—32.488	27
3.	Na vyklízení stok	10.585	64	+2.934	80
4.	Výlohy na hasičstvo a hlásné	30.282	96	+949	26
5.	„ „ opatření při povodních . . .	851	45	+354	93
		307.830	13	—29.265	22
	IV. Ošetřování chudých.				
1.	Výlohy na všeobecné ústavy opatřovací	70.943	73	+1.512	05
2.	„ „ měšťanské „ „	162,592	75	—107.714	54
3.	„ „ opatrování sirotků	21.494	84	—11.889	17
4.	„ „ „ nemocných (lékaře chudých, příspěvků nemocnicím) . . .	27.519	76	—624	09
5.	Výlohy na jiné podobné ústavy	108.945	52	—7.081	76
		391.496	60	—125.797	51
	V. Výdeje k účelům bohoslužebným.				
1.	Stavby kostelů: a) na zachování	65.405	72	+34.274	48
	„ „ b) na stavby nové . . .	800	—	+300	—
		66.205	72	+34.574	48
2.	Jiné výlohy k účelům bohoslužebným .	47.524	45	—7.925	49
		113.730	17	+26.648	99
	VI. Výlohy k účelům vyučovacím a vůbec vzdělávacím.				
1.	Na zřízení a zachování real. gymn. obecního	42.666	52	+2.678	52
2.	Na zřízení a zachování škol národních .	267.019	04	+32,208	56
3.	„ „ „ jiných . . .	36.027	41	+93	14
4.	„ „ školních stavení:				
	a) na zachování	7.677	40	+1.018	21
	b) na nové stavby	262.706	13	+78.957	06
		270.383	53	+79.975	27
5.	Příspěvky školám průmyslným	5.730	—	+200	—
6.	„ „ jiným	200	—	—	—
7.	Na knihovny, ježto nejsou přímo k vyučování určeny	1.068	60	—4.227	11
8.	Na musea a jiné sbírky	200	—	—	—
9.	Podpory vědeckým spolkům	200	—	—	—
10.	Jiná vydání k rozšiřování umění a věd .	2.422	50	+30	—
		625.927	60	+110.958	38
	VII. Výlohy na přenešený obor.				
1.	Na vybírání daní	32.173	88	+621	04
2.	Na záležitosti popisní	10.526	67	+170	24
3.	Na ubytování vojska	134.771	76	—4.216	21
		177.472	31	—3.424	93
	Snáška . .	3,022.502	55	+296.644	—

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1876

Tab. LXV. (Dokonč.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Proti r. 1875 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	Přenáška . . .	3,022.502	55	+296.644	—
	VIII. Na veřejné stavby.				
1.	Na ulice dlážděné:				
	a) na zachování	24.869	36	+17.035	77
	b) na nové stavby	59.674	92	+20.939	98
		84.544	28	+37.975	75
2.	Na ulice nedlážděné a na silnice:				
	a) na zachování	15.003	86	+9.068	30
	b) na nové stavby	19.379	17	+18.011	49
		34.383	03	+27.079	79
3.	Na mosty:				
	a) na zachování	17.253	05	+10.690	07
	b) na nové stavby	249.565	04	+249.212	24
		266 818	09	+259.902	31
4.	Na stavby vodní:				
	a) na zachování	5 131	06	+1.911	96
	b) na nové stavby	118.920	05	+59.407	62
		124.051	11	+61.319	58
5.	Na stoky:				
	a) na zachování	3.626	31	+395	94
	b) na nové stavby	69.788	95	—17.354	29
		73.415	26	—16.958	35
6.	Na vodovody:				
	a) na zachování	41.623	14	—22.375	82
	b) na nové stavby	26.085	96	+2.135	70
		67.709	10	—20.240	12
7.	Na veřejné sady (sady anglické, zahrady):				
	a) na zachování	23.937	27	—689	02
	b) na nové stavby	333.154	09	+129.153	64
		357.091	36	+128.464	62
8.	Na jiné veřejné stavby (lázně, jatky, hřbitovy a t. d.):				
	a) na zachování	2.243	47	—753	01
	b) na nové stavby	12.213	15	+6.859	03
		14.456	62	+6.106	04
		1,022.468	85	+483.649	62
	IX. Výlohy na obecní dluhy.				
1.	na splacení	227.386	27	—1.851	58
2.	na úrokování	469.158	66	+12.205	73
		696.544	93	+10.354	15
	X. Jiná rozličná vydání	40.019	07	—142.410	81
	Úhrn řádných výdejů	4,781.535	40	+648.236	96
	B. Výdeje průběžné:				
	I. Vydané půjčky	—	—	—	—
	II. „ zálohy	417.942	96	+104.089	12
	III. Jiná vydání prozatimní	23.341	38	—246.354	84
	IV. Splacené příjmy	123.850	48	+36.014	24
	V. Závěreční zbytek pokladniční . . .	2,498.052	10	−1,276.035	41
	Úhrn výdejů mimořádných	3,063.186	92	−1,382.286	89
	C. Veškeren výdej	7,844.722	32	—734.049	93

C. Výnosy daní v Praze r. 1876.

Kromě tab. LXVIII. na straně následující položené, kteráž nám i pro letošní ... městského úřadu berního skrze p. officiála Lad. Rebeku ochotně zdělena jest ... děkujeme slavné c. k. berní administraci z bohatého materiálu o výměrech ... na rok 1876, z něhož zatím následující dáta k objasnění tab. LXVIII. zde ... mějtež.

Co se především tkne daně pozemkové a činžovní, kteráž, jak pově... dle čtvrtí městských se vyměřuje, dělo se předpisování její v následujících ...: **Tab. LXVI.**

Čtvrť města:	Daň pozemková: Katastrální čistý výnos v konv. m. zl.	kr.	Povinnost v rak. m. zl.	kr.	Daň činžovní: Zbytek výnosu činžov. dani podléhající [1]) zl.	kr.	z toho daně na r. 1876 a sice: řádná 16% daň s 1/3 přirážky zl.	kr.	mimořádná přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
I. Staré město .	475	14	106	43½	2,692.722	96	574.450	49	143.613	01	718.063	50
II. Nové město .	4.004	16	896	95½	3,112.205	82	663.938	72	165.985	80½	829.924	52½
III. Malá strana .	2.494	59	558	88½	786.030	08	167.686	50	41.921	73	209.608	23
IV. Hradčany .	1.641	32	367	71	116.999	35½	24.960	07½	6.240	12	31.200	19½
V. Josefov . .	19	7	4	28	242.361	21	51.704	48½	12.926	45½	64.630	94
VI. Obvod fortifikační . .	1.663	27	372	61	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha .	10.298	35	2.306	87½	6,950.319	42½	1,482.740	27	370.687	12	1,853.427	39
Vyšehrad .	585	18	131	11½	41.437	75	8.840	15	2.210	13½	11.050	28½
Praha s Vyšehradem .	10.883	53	2,437	99	6,991.757	17½	1,491.580	42	372.897	25½	1,864.477	67½

2. Daň výdělková byla také na r. 1876 zákonnitě v obvyklých IV třídách ... 3 skupenství sazby pro celé město (i Vyšehrad) na základě stavu jednotlivých ... podniknutí na počátku r. 1876 předepsána. Čelnější poměry tohoto předepsání vychá... z následujícího prehledu: **Tab. LXVII.**

Třída	Pojmenování:	Počet podniknutí	Předepsaná daň na rok 1876: Čistá daň výdělková zl.	kr.	Mimořádná přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
I.	Továrny či závody	179	23.929	—	23.929	—	47.858	—
II.	Podniknutí tržební a obchodní, a sice:							
	a) menší podniknutí	1.051	63.565	—	63.565	—	127.130	—
	b) věčí „ [2])	37	33.542	—	33.542	—	67.084	—
III.	Umění a řemesla	9.269	71.635	—	57.687	—	129.322	—
IV.	Živnosti přisluhovací, zejmena:							
	a) vyučování	116	1.043	—	799	—	1.842	—
	b) prostředkování obchodů	283	11.228	-	11.020	—	22.248	—
	c) doprava osob a věcí	445	4.916	—	3.886	—	8.802	—
I–IV.	Úhrnem . .	11.380	209.858	—	194.428	—	404.286	—

[1]) Totiž s vyloučením výnosův z domů buď zcela neb s část daně činžovní prostých. O tom jakož i o hrubém výnosu domů, dani činžovní podléhajících, za r. 1875 viz St. př. kn. IV. tab. XXIII. a) a b) str. 34 a 35.

[2]) Zejmena banky a ústavy úvěrní, pojišťovny, dráhy železné, plavební společnosti a jiná věčí podniknutí dopravní.

Výnosy da

(s vyloučení

Tab. LXVIII.

Doba a druh daně:	Řádná daň s přirážkou válečnou zl.	kr.	Přirážka pro fond vyvazovací zl.	kr.	Přirážka pro fond zemský zl.	kr.	Příplatek obecní zl.	kr.	Taxy kolk zl.
								A.	D a
Za leta předešlá .	30	99	—	84	6	21	—	—	—
„ rok 1876 . . .	2.721	80½	141	66	566	72½	—	—	—
V hromadě	2.752	79½	142	50	572	93½	—	—	—
								B.	D a
Za leta předešlá .	91.699	23	6.226	41	23.932	31½	9.600	3	—
„ rok 1876 . . .	1,717.011	59	104.600	90	418.412	13	161.093	94	—
V hromadě	1,808.710	82	110.827	31	442.344	44½	170.693	97	—
								C.	D a
Za leta předešlá .	72.232	43½	2.468	65	9.415	25	6.733	55	—
„ rok 1876 . . .	279.779	13½	9.427	56	37.632	68½	26.408	72	—
V hromadě	352.011	57	11.896	21	47.047	93½	33.142	27	—
								D.	D a
Za leta předešlá .	269.928	3½	8.719	71½	31.602	29	37.930	50½	558
„ rok 1876 . . .	780.697	43½	24.250	9½	96.968	37½	110.240	44½	219
V hromadě	1,050.625	47	32.969	81	128.570	66½	148.170	95	777
							E. Ú	h r n	v e
Za leta předešlá .	433.890	69	17.415	61½	64.956	6½	54.264	8½	558
„ rok 1876 . . .	2,780.209	96½	138.420	21½	553.579	91½	297.743	10½	219
V hromadě	3,214.100	65½	155.835	83	618.535	98	352.007	19	777
Proti r. 1875 více (+) neb méně (—) .	—161.396	38½	—3.869	29	+8.966	67	—21.796	92½	—5.831

Vzhledem k sazbě daně výdělkové doložíme jen tolik, že pro nejv sazbu (1575 zl.) bylo předepsáno toliko 4 továren a 15 věčích tržebních, úvěr a dopravních podniknutí a že veškerá z nich předepsaná daň obnášela 59.85 (29.925 zl. daně a tolikéž přirážky). V nejmenší sazbě třídy I. továrny (à 42 zl.) l předepsáno 31 továren, v nejnižší sazbě třídy II. *a*) (31 zl. 50 kr.) 72, třídy I (252 zl.) žádné podniknutí. Nejvyšší sazbě třídy III. (210 zl.) podléhalo 3, nej (1 zl. 5 kr.) 1 podniknutí, kdežto nejvyšší sazba třídy IV. *a*) (73 zl. 50 kr.) vztaho se na 1, třídy IV. *b*) a *c*) (105 zl.) na 3 a 5 podniknutí, nejnižší vsak (3 zl. 15 v třídě IV. *a*) obsahovala 45, v třídy IV. *b*) 3, v třídě IV. *c*) 20 podniknutí. Vš byl veškeren výměr daně i s přirážkami nejsilnější při skupenství 17 (sazba 5 50 kr.), totiž 95.445 zl. při 909 poplatnících, pak při skupenství 1 (sazba 1575 obnosem 59.850 zl. při 19 poplatnících, dále při skupenství 26 (à 8 zl. 40 kr.) obno 52.507 zl. 56 kr. při 3677 poplatnících. Pak následovaly v pořádku sstupném s penství 13 (sazba 105 zl., výměr daně 29.190 zl., 139 poplatníků), skupenstv (à 31 zl. 50 kr., výměr daně 25.200 zl., 400 popl.), skupenství 23 (à 15 zl. 75 výměr daně 22.785 zl. 52 ½ kr., 851 popl.), skup. 18 (à 42 zl., výměr d

v Praze r. 1876.

…vichradu.)

Tab. LXVIII.

…kuty	Přirážky školní		Úroky z prodlení		Veškeren příjem		Předepsaná povinnost		Od toho summa výkonných odpisů		Zůstává upravená náležitost		Nedoplatky vůbec		na % náležitosti
…u. kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	
…zemková.															
– –	3	60	—	—	41	64	42	62	—	—	42	62	—	98	2,3
– –	304	84	1	53	3736	56	3977	69	28	3½	3949	65½	213	9½	5,4
– –	308	44	1	53	3778	20	4020	31	28	3½	3992	27½	214	7½	5,4
…nzovní.															
[illegible]	13464	69½	2734	53	151125	83	183712	6½	18586	32½	165125	74	13999	91	8,5
[illegible]	[illegible]	29½	9876	91	2636712	70	2858391	72½	35412	9	2822979	63½	186266	93½	6,7
[illegible]	[illegible]	9	12661	44	2787838	53	3042103	79	53998	41½	2988105	37½	200266	84½	6,7
…ýdělková.															
[illegible]	[illegible]	66	2075	25½	98692	84	224800	77	54920	33½	169880	43½	71187	59½	41,9
– –	[illegible]	95	2642	28	376084	33	600850	88	53701	8½	547149	79½	171065	46½	31,3
[illegible]	[illegible]	61	4717	53½	474777	17	825651	65	108621	42	717030	23	242253	6	33,8
…příjmů.															
[illegible]	17475	37	2876	84	369319	10½	625482	2	86253	31	539228	71	169909	60½	31,5
[illegible]	52874	98½	2253	43	1067769	89½	1335936	12	2624	18	1333311	94	265542	4½	19,9
[illegible]	70350	35½	5130	27	1437089	—	1961418	14	88877	49	1872540	65	435451	65	23,2
…terých daní.															
[illegible]	36469	32½	7736	62½	619179	41½	1034037	47½	159759	97	874277	50½	255098	9	29,2
[illegible]	298899	17	14774	15	4084303	48½	4799156	41½	91765	39	4707391	2½	623087	54	13,3
[illegible]	335368	49½	22510	77½	4703482	90	5833193	89	251525	36	5581668	53	878185	63	15,7
[illegible]	−7878	44½	−419	96	−189084	29½	−218204	67	−168439	43	−49765	24	+139319	05½	+3,5

…zl., 269 popl.), skupenství 30 (à 3 zl. 15 kr., 19.802 zl. 79 kr., při 3698 po…ných nejčetnější ze všech), skupenství 8 (à 315 zl., výměr daně 16.380 zl., 26 popl.) …skupenství 11 (à 157 zl. 50 kr., výměr daně 14.490 zl., 46 popl.). Z ostatních 23 sku…ství nedosáhlo ani jedno hromadného výměru 10.000 zl., ba věčina jich zůstala …sumou 5000 a 4 dokonce i za 100 zl.

…3. Daň z příjmů, kteráž kromě daně ze služného a jiných platů zřízenců státních …c. k. berní administrace se předpisuje a skrze městský úřad berní v pře…působnosti vybírá, podává nám v rozvrhu svém na r. 1876 (podle stavu z konce …) následující, v hlavních věcech nakreslený obraz:

Tab. LXIX.

Třída	Pojmenování:	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně		Předepsaná daň a sice:					
					řádná daň		přirážka		v hrom.	
			zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr
I.	a) Dani výdělkové podléhající společnosti akcijní a jiná podniknutí výdělková	7.636[1])	8,965.410	—	261.717	—	255.149	—	516.866	—
	b) Hornictví a hutnictví	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c) Zisk nájemců z najatých objektů	65	143.624	—	5.582	—	5.531	—	11.113	—
	Suma třídy I.	7.701	9,109.034	—	267.299	—	260.680	—	527.979	—
II.	a) Aktivní příjmy, výslužné, platy vdovské a sirotčí a t. d. s vyloučením úředníků a sluhů státních	2.421	2,863.963	—	41.646	—	34.403	—	76.049	—
	b) Příspěvky státu a fondů obročím, klášterům a t. d.	11	9.516	—	95	—	67	—	162	—
	c) Důchody ze zaměstnání v §. 2. patentu o dani z příjmů a sice pod lit. c, f a g uvedenych . .	47	48.132	—	991	—	879	—	1.870	—
	d) Stálé důchody roční od společností pojišťujících život a důchody . .	2	540	—	5	—	3		8	—
	e) Důchody prodavačů kolků a tabáku, kolektantů, poštmistrů a t. d.	2	2.471	—	31	—	22	—	53	—
	f) Všecky ostatní, dle třídy II. počítané důchody	170	87.414	—	2.972	—	2.915	—	5.887	—
	Suma třídy II.	2.653	3,012.036	—	45.740	—	38.289	—	84.029	—
III.	a) Úroky z podílných poukázek hypotečních . .	3	266	—	13	—	13	—	26	—
	b) Úroky ze služebních, snubních a j. p. jistot osob občanskych i vojenských	184	3.880	—	194	—	194	—	388	—
	c) Úroky ze soukromních úpisů dlužních	64	69.460	—	3.473	—	3.473	—	6.946	—
	Snáška . .	251	73.606	—	3.680	—	3.680	—	7.360	—

[1]) Z toho platilo toliko $^1/_3$ daně výdělkové jmenem daně z příjmů 2963 podniknutí s příjmem (dani podlehajícím) 1,467.531 zl. (Suma předepsané daně 34 972 zl., z čehož 18.344 zl. čisté daně). Dále jest pod I. a) zahrnuto 1310 podniknutí továrních a tržebních s hromadným, dani podléhajícím příjmem 5,612.829 zl. a předepsanou daní 349.966 zl., v tom 174.988 zl. přirážek).

Tab. LXIX. (Dokonč.)

Třída	Pojmenování:	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně zl.	kr.	Předepsaná daň, a sice: řádná daň zl.	kr.	přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
	Přenáška .	251	73.606	—	3.680	—	3.680	—	7.360	—
	d) Důchody doživotní atd. .	15	51.460	—	2.573	—	2.573	—	5.146	—
	e) Úroky z jistin pojištěných na domech daně prostých . .	336	685.875	—	34.294	—	34.294	—	68.588	—
	f) Příjmy spořitelen	2	977.360	—	48.868	—	48.868	—	97.736	—
	g) Ostatní úroky . .	12	4.080	—	204	—	204	—	408	—
	Suma třídy III.	616	1,792.381	—	89.619	—	89.619	—	179.238	—
IV.	Daní podléhající výnosy činžovní z domů s cela neb s části daně prostých . .	553	922.211	52½	46.111	11½	—	—	46.111	11½
	Hlavní suma .	11.523	14,835.662	52½	448.769	11½	388.588	—	837.357	11½

4. Zvláště zajímavé jest též stopovati aspoň v hlavních věcech poměry daně výdělkové a daně z příjmů r. 1876 při společnostech akcijních a jiných na spolčování spoléhajících podniknutích, pokud jsou povinny skládati účty veřejné. V tom směru uvádíme ze zmíněného bohatého materiálu c. k. berní administrace následující, tabellárně sestavená dáta, jež zakládají se na stavu aktivních podniknutí tohoto druhu průchodem roku 1876.

Tab. LXX.

Skupenství	Druh	Počet podniknutí	Příjem, na němž založen výměr daně	Za rok 1876 předepsaná daň výdělková s přirážkou	daň z příjmů s přirážkou	hromadná daň
			v zlatých rak. měny			
1.	Dráhy železné a jiná věčí podniknutí dopravní	9	1,096.437	21.440	97.652	119.092
2.	Ústavy úvěrní	10	1,274.545	26.250	101.205	127.455
3.	Pojišťovny (aktivní)	11	129.871	4.935	8.053	12.988
4.	Spořitelny	2	977.360	—	97.736	97.736
5.	Podniknutí průmyslná (aktivní) .	28	1,400.700	37.654	102.523	140.177
6.	Společnosti úvěrní, a sice:					
	a) Spolky pro úsporu a záložny (aktivní)	12	81.360	656	7.449	8.105
	b) Spolky potravní	2	1.260	94	32	126
	c) Společenstva výrobná	3	4.326	74	351	425
	d) Společenstva skladová . . .	1	560	36	12	48
1.–6.	Hlavní součet .	78	4,966.419	91.139	415,013	506.152

D. Ostatní záležitosti obecní.

I. Udělení práva domovského a měšťanského.

Roku 1876 bylo uděleno 16 obyvatelům Prahy právo domovské, 25 práv měšťanské a 26 právo domovské i měšťanské. Bylo tedy v hromadě 67 osol nově do svazku obecního přijato. Mezi těmi: 2 advokáti, 2 architekti, 1 barví hedvábí, 1 čalouník, 1 deštníkář, 3 doktoři lékařství, 1 inženýr, 1 jednatel 2 klempíři, 2 knihaři, 5 krejčích, 10 kupců, 1 lakýrník, 1 lékárník, 1 majite domu, 1 majitel knihtiskárny, 1 obchodník s chmelem, 1 obchodník s lihem 3 obchodníci s modním zbožím, 1 obchodník se zbožím rukodělným, 1 obchodník s voskovaným plátnem, 1 pecnář, 4 pekaři, 1 penězoměnec, 2 pozlačovači 1 prýmkář, 1 rybář, 1 ředitel kůru, 1 řezbář, 1 společník obchodní, 2 stavitelové, 1 stříbrník, 1 štábní lékař, 1 tesař, 1 továrník, 1 truhlář, 1 zámečník 1 zasylatel, 2 zlatníci a 1 vdova po kupci.

II. Osvětlování města.[1])

1. Prostředky provozovací obecní plynárny neměly od června 1876 žádného platného rozmnožení. Jinak zvěčila se soustava plynovodů poznovu zavedením osvětlování plynem na býv. pozemcích fortifikačních mez Hybernskou ulicí a Václavským náměstím, dále prodloužením plynovodů v král. obci Vinohradské a rozvětvením plynových rour pro nově přibylé soukromníky; zvěčení to provedeno bylo až posud nákladem 9.517 zl. 2 kr. Rovně byly i veřejné installace plynové nákladem 2.216 zl. 69 kr. rozmnoženy. Hromadná délka všech plynovodů dělala koncem provozovacího roku 1876—187 113,789 kilometrů.

2. Co tkne se veřejného osvětlení, jest nyní k těmto účelům v činnosti:

16	osmiramenných svícnů,	v hromadě . .	s 176	plameny,
9	čtyrramenných „	„ . .	„ 36	„
2	trojramenné svícny	„ . .	„ 6	„
356	svícnových sloupců	„ . .	„ 356	„
6	luceren na roubeních studní	„ . .	„ 6	„
2070	„ nástěnných a visutých	„ . .	„ 2070	„
15	„ soukromních nástěnnych	„ . .	„ 18	„
23	soukromních sloupců svícnových	„ . .	„ 23	„
19	luceren na sloupcích dřevěných	„ . .	„ 19	„
			úhrnem 2710	plamenů.

Mimo to neupotřebuje se 2 jednoramenných, vozem porouchaných sloupc svícnových před Novou branou a 10 luceren nástěnných, kteréž za příčino stavby sejmuty byly.

Počet luceren petrolejových, při veřejném osvětlování dosud užívaných obnáší 50, kteréž číslo však rychle se umáluje, poněvadž se na zavedení osvětlení plynem na místě petrolejem již pomýšlí.

3. Vzhledem k poměrům výroby a spotřeby plynu z obecní plynárny v provozovacím roce 1876—77 (od 31. července 1876 do 1. srpna 1877 obnášela výroba . . . . 5,162.104 kub. metr
a spotřeba . . . . 4,754.313 „ „

---

[1]) Dle zprávy od ředitelství pražské plynárny obecní nám laskavě podané

Poslednější rozděluje se takto:

1.117.353 kub. m. pro veřejné osvětlení,
101.362 „ pro osvětlování obecních domů, úřadů a ústavů,
143.535 „ pro osvětlování soukromní a
92.063 „ pro vlastní spotřebu plynárny, kanceláří a strážnic jejích ve městě a skladu lustrů.

Co se tkne vedlejších výrobků, jest odbyt kapalného čpávku (vody ammoniakové) zajištěn. Odbyt koaksu vzrostl tak, že v r. 1876 nejen celá výroba, nybrž i část staré zásoby prodána byla, ovšem za ceny dosud velmi nízké. Obchod s dehtem utrpěl opětným klesnutím cen.

4. Veškeren náklad na veřejné osvětlování města obnášel r. 1876 dle zprávy městské účtárny 34.828 zl. 95½ kr. (o 28.015 zl. 10½ kr. méně než roku předchozího[1]), z čehož připadá na osvětlování ulic 32.859 zl. 53½ kr., na osvětlení obecních domů a úředních místností 1.084 zl. 54 kr. a 884 zl. 88 kr. na vydržování výstražných svítilen.

III. Čistění ulic a stok.

Byl-li náklad s čistěním stok spojený r. 1875 o 3.388 zl. 41 kr. menší, než roku předchozího, vystoupil zato r. 1876 na 10.585 zl. 65 kr., tak že činil 2.934 zl. 80 kr. více. Naopak zmenšil se proti r. 1875 o něco výdej na čistění ulic, vzdor tomu že stav personálu pravidelně při tom zaměstnaného, (srovn. St. př. kn. III. str. 121), jakož i přípřeže (26 párů koní, z čehož po 11 párech na Staré a Nové město a 4 páry na Malou stranu připadá) nedoznal žádného umenšení. Veškerý náklad obnášel r. 1876 zejmena toliko 140.141 zl. 51 kr. (—4971 zl. 79 kr.). Tento skrovnější výdej povstal zejmena odtud, že zmenšilo se vydání na mimořádné čistění ulic (28.425 zl. 64 kr., tudíž o 3.592 zl. 73 kr. méně, než r. 1875), kdežto náklad na stálé mzdy (61.221 zl. 19 kr.) toliko o 91 zl. 30 kr. proti roku předchozímu se umenšil. Taktéž uspořeno ještě menší částky při výlohách na písek, skládání rumu a mýtné, kteréž 994 zl. 50 kr. činily, dále při rozličných výdejích vedlejších (v hromadě 1.055 zl. 33 kr.); naopak byl náklad na vydržování a opatření náčiní metařského a nářadí pro potahy při čistění ulic (7.972 zl. 39 kr.), jakož i na koně a vozky (40.472 zl. 46 kr.) vyšší než r. 1875. Bylo by ještě poznamenati, že čistění, zejmena však časovému kropení dlažby uliční v měsících letních r. 1876 věčí péče věnována byla a že k tomu konci v srpnu 1876 nejen počet dělníků rozmnožen byl, nýbrž i dva páry cizích potahů se najaly. Posléze přijala obec v polovici prosince 1876 k žádosti c. k. místodržitelství za jistých podmínek a přiměřenou náhradu u vlastní správu vydržování dlažby na pozemcích obvodu fortifikačního před branou Újezdskou ve výměře 3.943☐m. a čistění silnice tamtéž ve výměře 4.490☐m.

IV. Hřbitovy a pochovávání.

1. Změny. S opravami, které podlé usnešení rady městské v měsících dubnu a květnu 1876 učiněných, na hřbitovech Olšanských provésti se měly (srovn. St. př. kn. IV. str. 121), počato ještě během léta r. 1876 a pokračováno v nich až do zimy. V příčině obmýšleného opětného užívání hřbitovů

[1] Poněvadž náklad na osvětlení města a v domech obecních za první půlleti 1876 koncem tohoto roku ještě účtem nebyl proveden, an zkušební nález účtárny městské o tomto „Conto corrente“ do času závěrky účetní od slavné správní rady vyřízen nebyl.

Košířských (srovn. tamtéž) bylo v sezení rady městské dne 7. prosínce 187(zejmena ustanoveno, že počnouc dnem 1. ledna 1877 mohou na těchto hřbi tovech bez zvláštního povolení pochovávati se všecky mrtvoly z Malé strany Hradčan a též ze čtvrtí městských na této straně řeky ležících, jichž rodiny na dobu jakoukoli tam již hroby své byly měly, aniž by však opatření tot(bylo závazným, jelikož i na dále mrtvoly ze čtvrtí pražských, ležících na levém břehu Vltavy, k přání příbuzných na Olšany pochovávati se mohou. Naopak musí mrtvoly pražské, které v šachtách se pochovávají, výhradně jen na hřbi tovy Olšanské převáženy býti. Pro Smíchov však a Košíře, které od 1. ledna 1876 své vlastní hřbitovy mají, odpadá veškeré závazné pohřbívání tamějších mrtvol na hřbitovech pražských.

2. Hroby a pohřby. Ve správě pražského úřadu zádušního, jemu však jak povědomo toliko pohřbívání katolického obyvatelstva civilního z Prahy, jakož i z Karlína, obcí Vinohradských a Strašnic přísluší (do konce r. 1876 též ze Smíchova a Košíř), bylo průchodem r. 1876 celkem 8.174 osob (z toho 2.299 dospělých mužských, 1.921 dospělých ženských a 3.954 dětí a do 9 let) na hřbitovech městských pochováno. Z toho připadlo na Staré město 1.033, na Nové město 4.523, na Malou stranu 92', na Hradčany 211, na Josefov 177, na Karlín 325 a 259 ještě na Smíchov, kdežto zbytek (442 mrtvol) se rozděloval na ostatní obce, přifařené k Olšanům. Míst na hrobky (131) prodáno v obnosu 10.664 zl. 54 kr., hrobů koupeno nově na 7 let 535 za 5.730 zl. Mimo to bylo jmenem poplatků pohřebních přijato: za hroby 13.595 zl. 02 kr., za propůjčení vozů umrlčích 24.149 zl. 25 kr., za zvonění umíráčkem a hrany v městských kostelích patronátních a na hřbitovech 2.347 zl. 33 kr. za povolení k postavení železných křížů náhrobních a pamětních desk na hřbitovech 630 zl. a mýta na vydržování silnice Olšanské 477 zl. 96 kr.

3. Hospodaření. Příjmy fondu zádušního obnášely r. 1876 celkem 41.199 zl. 57 kr., výdeje naopak 19.060 zl. 76 kr. tak že čistý zisk na konec 22.138 zl. 32 kr. činil. Za přípřež k vozům umrlčím (6 párů koní) dodanou nahraženo obci 11.196 zl. 40 kr., kdežto obec sama za ni 11.604 zl. 76 kr. byla vydala.

Poněvadž mimo to pražský úřad zádušní po zákonu též veškeré jmění kostelů patronátu městského spravuje, budiž zde ještě podotknuto, že veškeré příjmy fondu kostelního r. 1876 obnášely 265.361 zl. 20 kr., vydání 143.516 zl. 72 kr., přebytek tudíž 21.844 zl. 48 kr. Výdej u porovnání s rokem 1875 o 6.430 zl. 95 kr. věčí jde po výtce na vrub správek a oprav v městských kostelích patronátních provedených (srovn. odděl. V. kap. D. t. d.). Základní jmění fondu kostelního páčilo se koncem r. 1876 na 595.748 zl. 46 kr.

V. Zdravotnictví.

1. Obecný přehled osob zdravotních koncem r. 1876.

Tab. LXXI.

Číslo čtvrti	Čtvrť městská:	Lékařů	Ranhojičů	Lékařů zubních	Skotoléčitelů	Lékařů koní	Bab	Lékaren	v hromadě
1.	Staré město	70	4	4	1	—	56	8	143
2.	Nové město	173	3	—	3	—	127	4	310
3.	Malá strana	16	2	—	1	—	30	4	53
4.	Hradčany	2	1	—	—	2	7	—	12
5.	Josefov	3	1	—	—	—	14	—	18
	Praha	264	11	4	5	2	234	16	536

Poznamenání. Z doktorův lékařství bylo 112 spolu doktorů ranhojičství, 1 lékař oční, 120 mistrů porodnictví, 5 lékařů zubních, 3 zkoušení skotoléčitelé, 5 approbovaných ranhojičů a spolu lékařů porodních a 20 doktorů veškerého lékařství. — Z doktorů lékařství bylo dále zřízeno 7 od státu neb obce k správě zdravotní a 19 od sborů neb osob soukromních k účelům veřejným; 53 lékařů nalezalo se při nemocnicích, 21 jich ustanoveno od státu, země neb obce k léčení mimo nemocnice, 45 nalezalo se na lékařských stolicích učitelských, ostatních pak 119 čili 45,1% nebylo v službě ustanoveno. — Mimo to bylo v Praze 33 lékařů vojenských, a sice 27 v službě činné a 6 mimo službu, z nichž 6 bydlelo na Starém městě, 19 na Novém městě, 6 na Malé straně a 2 na Hradčanech.

Mezi ranhojiči jest 1 spolu lékař zubní a 2 městští ranhojiči okresní. Kromě těchto bylo ještě 9 ranhojičů vojenských, a sice 3 ve službě činné a 6 mimo službu. Mezi skotoléčiteli jest 1 professor skotoléčitelství, 1 zemský a 1 městský skotoléčitel, kterýžto poslednější spravuje obecní kontumační stáj pro dobytek, umístěnou v č. 75—I.

V počtu bab jest 8 bab, zřízených od státu při klinikách, 3 v porodnici a nalezinci, zřízené od země, a 6 bab okresních, placených z důchodův obecních: ostatních 217 nebylo v službě ustanoveno. Kromě shora uvedených lékaren jsou zde ještě 4 lékárny soukromní, a sice v c. kr. nemocnici obecné, v nemocnici milosrdných sester, v nemocnici Alžbětinek a v nemocnici židovské, dále pak 2 lékárny při nemocnicích vojenských.

2. Opatrování veřejného zdraví.

a) Přehled léčení chudých v Praze r. 1876.

Tab. LXXII.

Čtvrti města:	Městský okres zdravotní*)	Počet nemocných:									
		Zůstalo koncem předešlého roku	Přibylo průchodem roku	Bylo tedy všech nemocných	Z těch propuštěno:				Zůstalo v léčení koncem roku	Zemřelo	
					vyléčených	polepšených	nevyléčených	přenešením		vůbec	na % všech nemocných
Staré město	I.	8	337	385	218	56	32	51	6	22	5,7
	II.	20	792	812	552	141	25	47	20	27	3,3
Nové město	III.	6	361	367	172	129	—	19	2	45	12,3
	IV.	12	578	590	322	183	39	24	11	11	1,9
	V.	23	309	332	244	40	7	10	21	10	3,0
Malá strana	VI.	9	293	302	173	65	1	15	15	33	10,9
Hradčany i Malá strana	VII.	27	694	721	482	48	—	87	30	74	10,3
Josefov (a Staré město)	VIII.	12	619	631	405	89	18	50	10	59	9,3
Dětská nemocnice . . .	Celé město	851	6293	7144	6135	142	69	121	464	213	3,0
Polyklinika		12	1394	1406	910	274	78	39	52	53	3,8
Nemocnice milosrd. bratří		124	2449	2573	2009	151	31	—	168	214	8,3
Nemocnice Alžbětinek .		57	1076	1133	883	119	—	3	47	81	7,1
V hromadě .	—	1161	15.235	16.396	12.505	1437	300	466	846	842	5,1

Ze zemřelých sešlo zejmena se světa 216 osob od tuberkulí, 45 od sešlosti věkem, 31 úbytěmi dětskými, 16 od slabosti vrozené, 16 od hniloby kostí a rozličných rakovin, 10 od vodnatelnosti dutin mozkových, 7 od hnisavosti krve, 6 od ústrojné vady srdeční a t. d. Celkem pak 391 osob, jež zemřely od nemocí nevyhojitelných. — Oděcte-li se suma tato od sumy zemřelých a léčených vůbec, objevuje se poměr zemřelých od nemocí zhojitelných k zemřelým vůbec jako 53,56 : 100.

Vydání na přímé opatrování veřejného zdraví, r. 1876 obecním důchodům vzešlá, obnášejí 26.547 zl. 09 kr., tedy o něco méně než roku předešlého. Z toho připadá zejmena 19.823 zl. 78 kr. na služné obecním lékařům a ranhojičům (i splaty vdovám a sirotkům po obecních lékařích), 1099 zl. 92 kr. na platy 6 okresním babám porodním, 3065 zl. 75 kr. na bezplatné poskytování léků, obvazků, lázní a t. d., 400 zl. na honorář za zkoušení účtů lékarnických, 728 zl. 25 kr. na vystavení, vydržování a uklízení obecních lázní, kteréž za příčinou stavby nábřeží na čas přeloženy byly, 541 zl. 73 kr. na výlohy za přenášení nemocných a osob k úrazu přišlých, pak za převážení mrtvol a vydržování umrlčích komor, 666 zl. 43 kr. na rozličná vydání, zejmena na desinfekci a j. Naproti tomu bylo důchodům obecním r. 1876 za ošetřování cizích osob 1938 zl. 83 kr. nahraženo.

b) Očkování. Počet stanic očkovacích umenšil se proti roku loňskému o dvě, tak že jich bylo celkem 17. Na stanicích těchto bylo průchodem r. 1876 očkováno úhrnem 1519 dětí (tudíž o 277 méně než r. 1875) a sice s prospěchem 1401 čili 92,2%, bez prospěchu 10 čili 0,7% a bez revise 108 čili 7,1%. Látkou tekutou bylo očkováno 1515 dětí, suchou pak toliko 4.

*) Hranice okresův zdravotních srov. v St. přír. kn. IV. str. 123.

3. Policie zdravotní.

Podlé výkazů úředních bylo průchodem r. 1876 s částí na obvodní čáře pro vybírání daně potravní, s částí v nádražích a na trzích v příčině zdravotní zadržáno a zabaveno následující množství dobytka, masa a jiných potravin: 1 kus dobytka hovězího, 7 telat, 5 skopců, 270 prasat, 2859 kilogramů roz-[illegible]ného masa, 70 kilogr. ryb, 700 kilogr. ovoce, 54 kusů zvěře, 54 kusů drůbeže, 15 ptáků a 1 kůň. — Psů bylo schytáno 956 (z těch 67 velkých a 889 malých): z těch bylo vyplaceno 356, utraceno 600; v dalším pozorování nezůstal žádný. — Výplatného za psy bylo přijato 637 zl., z čehož dvě třetiny (424 zl. 67 kr.) připadly městskému fondu chudinskému a jedna třetina čili 212 zl. 33 kr. pohodným. Daň ze psů vynesla 12.438 zl. 20 kr.

VI. Pojišťování a hasičství.

1. Městská pojišťovna.

a) Pojištění. **Tab. LXXIII.**

Zdvižení:	Stavení: Počet	Stavení: Cennost zl.	Stavení: Premie zl.	Stavení: Premie kr.	Věci zdvižné: Počet	Věci zdvižné: Cennost zl.	Věci zdvižné: Premie zl.	Věci zdvižné: Premie kr.
Stav koncem roku 1875 .	3.081	30,995.680	24.886	47	3.269	22,740.247	21.333	8
Ubyvší pojistky počátkem roku 1876	72	703.910	616	77	285	2,113.798	1.849	38
Stav počátkem r. 1876 .	3.009	30,291.770	24.269	70	2.984	20,626.449	19.483	70
Přírůstek	179	2,200.860	1.804	8	450	2,752.503	2.463	74
Stav koncem r. 1876 . .	3.188	32,492.630	26.073	78	3.434	23,378.952	21.947	44

b) Výsledky. **Tab. LXXIV.**

Účet:	Příjmy: Premie a poplatky zl.	kr.	Příjmy: Jiné příjmy zl.	kr.	Příjmy: Suma zl.	kr.	Výdeje zl.	kr.	Výsledky: Zisk zl.	kr.	Výsledky: Ztráta zl.	kr.	Stav fondu záložního zl.	kr.
Pojišťovací . . .	49.327	42	8.754[1])	79	58.082	21	40.069[3])	12	18.013[5])	9	—	—	—	—
Fondu záložního	—	—	—	—	6086[2])	67	37[4])	33	6049	34	—	—	125.810	52
V hromadě . . .	49.327	42	8.754	79	64168	88	40.106	45	24.062	43	—	—	125.810	52

c) Náhrady za vzešlé škody. **Tab. LXXV.**

Škody:	Rok 1876: Počet	Cennost zl.	Náhrada zl.	Náhrada kr.
Na staveních obytných	6	63.500	2.367	74
Na zboží a zásobách	2	21.530	960	1
Na svršcích a nábytku	—	—	—	—
Na skle zrcadlovém	9	6.517	409	93
V hromadě	17	91.547	3.737	68

[1]) V tom provise a náhrady od zajišťovací společnosti v obnosu 7.463 zl. [illegible] kr., úroků z peněz výdejných 1.291 zl. 52 kr. [2]) Úroky z jistin fondu záložního. [3]) Z toho náhrady škod 3.737 zl. 68 kr., na zajištění 26.288 zl. 16 kr., a služné, provise a správní výlohy 10.043 zl. 28 kr. [4]) Daň z úroků téhož fondu. [5]) Z toho dle §. 42. stanov fondu záložnímu připsáno 9.006 zl. 54 kr. a k účelům obecním odevzdáno 9.006 zl. 55 kr.

2. Městský sbor hasičský.

Náklad na sbor hasičský, jehož stav r. 1876 nezměněn zůstal, činil v hro madě 27.005 zl. 70 kr. r. m. Z veškerého nákladu připadlo na platy a mzd mužstva 17.391 zl. 10 kr., na šactvo, prádlo a potřeby ložní 4.801 zl. 70 kr. na vydržování koní (3 párů) a kočí (3) 2.884 zl. 34 kr., na jiné potřeby 1.928 zl 56 kr. Na mzdy a jiné potřeby městských hlásných bylo nad to 3.277 zl. 96 kı hotově vyplaceno.

3. Přehled požárů, r. 1876 v Praze se přihodivších.

Tab. LXXVI.

Měsíc:	Počet požárů	v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada za škody na staveních	na nábytku	Měsíc:	Počet požárů	v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada za škody na staveních	na nábytku
			zlatých r. m.						zlatých r. m.		
						Přenáška .	20	7	3.285	139	3.146
Leden . .	2	1	18	18	—	Červenec .	2	—	—	—	—
Únor . . .	3	3	3.136	10	3.126	Srpen . . .	2	1	30	—	30
Březen . .	6	—	—	—	—	Září	2	1	200	—	124
Duben . .	3	—	-	—	—	Říjen . . .	1	—	—	—	—
Květen . .	3	2	116	96	20	Listopad .	3	—	—	—	—
Červen . .	3	1	15	15	—	Prosinec . .	5	3	2.044	—	1.0[illegible]
Snáška . .	20	7	3.285	139	3.146	V hromadě	35	12	5.559	139	4.340

Jako příčiny ohně udávají se v 18 případech nedbalost v zacházen s ohněm a světlem, v 4 případech chatrné topení, v 4 případech nedostatečn čistění komínů, v 6 případech poměry živnostenské; v 3 případech byla pří čina neznámá. Z poškozených stavení bylo 30 kryto taškami, 4 břidlicí a plechem. Z vyplacených náhrad připadlo 3.327 zl čili 74·3% na pojišťovn městskou, kteráž zejmena při 8 objektech (4 domech a 4 svršcích) byla škodná Zbytek náhrad škodovaly 3 jiné pojišťovny.

VII. Policie obecní.

1. Stav městské stráže obecní zůstal r. 1876 týž jako roku minu lého, záležeĺt zejmena z 1 správce, 1 vrchního dohližitele, 1 dohližitele, 4 zá vodčích, 4 nadstrážníků a 60 strážníků; celkem tudíž z 71 osob. — O činnost její uvádíme na základě výročního výkazu úředního následující:

Průchodem r. 1876 bylo stráží obecní oznámeno 3.380 rozličných va a přestupků řádu obecního. — Oznámení tato týkala se zejmena prázdnýc nečistých nebo děravých kašen v 15 případech, nalívání vody z kašny do sud v 12 př., čistění prádla, nádobí a t. d. u kašny v 9 př., porouchané dlažb v 342 př., vylámaných chodníků v 68 př., zanešených neb propadlých sto v 215 př., neoprávněného čistění stok v 4 př., neopatření světla při čistěn stok ve 2 př., neposypání kluzkých chodníků v 328 př., nekropení chodník v létě v 8 př., jezdění po chodníku v 6 př., nekropení vůkolí při stavbě v 2 př porouchaných svítilen plynových v 23 př., zakrytí svítilen plynových firmo

v 6 př.: dále poškození sadů obecních v 49 př., neoprávněného otvírání vodovodu ve 4 př., znečistění ulice v 33 př., vyhazování popele a smetí na ulici ve 162 př., vyhazování šutru na ulici ve 143 př., skládání uhlí na ulici ve 4 př., podnožného krmení koní na ulici v 5 př., ponechání ledu přes noc na ulici v 55 př., nedostatečného opatření vozů při vození šutru a hnoje v 82 př., vyhazování sněhu z domů na ulici v 8 př., sušení prádla na ulici v 5 př., zastavení ulice v 376 př., chatrných žlabů na domech v 223 př., žlabů na chodník vedených v 24 př., shození čísla popisního s domů v 196 př., nedostatečného opatření otvorů sklepních v 63 př., nedovoleného založení komínů do ulic v 6 př., opadávání malty s domů ve 119 př., překážek kommunikačních skrze ké záslony u krámů v 9 př., nečistoty v domě v 267 př., přestoupení řádu tržního v 360 př., neoprávněného obcházení s pečivem, masem, ovocem a zeleninou v 84 př., neoprávněného obcházení s kolovrátkem ve 4 př., převážení masa bez přikrývky v 5 př., nedovoleného vyvěšování masa před krámem v 6 př., chování vepřového dobytka v 10 př., zamezení plavební dráhy na Vltavě v 8 př. Posléze oznámeno 12 př. krádeží, 5 sebevražd a 12 př. trýznění zvířat.

2. **Náklad.** Přímý náklad na stráž obecní r. 1876 byl o 2.014 zl. 89 kr. menší než r. 1875, učiniv toliko 31.661 zl. 82 kr., z čehož vydáno na služné a mzdy 26.827 zl. 85 kr., na oděv, prádlo a potřeby ložní 3.260 zl. 45 kr., na topení, osvětlení a čistění kasáren a strážnic 404 zl. 87 kr., na nájemné, na potřeby kancelářské a nábytek, na léčení a j. 1.168 zl. 65 kr. Výlohy na městskou věznici obnášely 12.098 zl. 20 kr., výlohy za ošetřování trestanců ve věznici c. k. policejního ředitelství 2.084 zl. 74 kr., náklad na ošetřování pražských příslušníků v zemské káznici 1.163 zl. 59 kr., výlohy na opatření při povodních 851 zl. 45 kr. (skoro dvakrát tolik co roku předešlého). Poslednější zmnožený výdej má příčinu svou v tom, že se městská rada v schůzi své dne 19. prosince 1876 usnesla, aby zmnožen byl počet lodníků, ochranných lodic a jiného nářadí potřebného, jakož i že zvláštní nařízení a návody pro kommisse při povodních vydány byly.

K hromadnému nákladu na veřejnou bezpečnost, který r. 1876 po míře uvedených dát výše 47.849 zl. 80 kr. dosáhl, dlužno ještě příspěvek obce pražské k vydržování c. k. stráže bezpečnosti (44.700 zl.) přičísti.

Naopak bylo obci pražské za ošetřování cizích osob v městské věznici, jakož i za dopravu hnancův 3.054 zl. 77 kr. nahrazeno a čisté příjmy místního fondu policejního z rozličných pramenův obnášely tentokráte 10.571 zl. 40 kr. Čistý hromadný náklad na policii obecní (nepočtouc v to náklad na městské hlásné) činil tudíž 78.923 zl. 63 kr. (o 438 zl. 22 kr. méně než roku předešlého.

VIII. Chudinství.

1. Chudinství městské. *a*) Vzhledem k chudinství vnějšímu připomínáme především, že fond městského ústavu chudinského měl r. 1876 toliko 23.952 zl. 19 kr. vlastních příjmů, kdežto výdeje 64.418 zl. 30 kr. obnášely. K uhražení těchto a i jiných některých výdejů, jichž hromadný obnos (68.556 zl. 80 kr.) z tab. LXXVII. se jeví, poskytnuto z důchodův obecních 42.500 zl., tak že hromadný příjem fondu na 66.452 zl. 19 kr. vzrostl; zbytek výdejů uhražen jest výsledkem dobrovolných sbírek a j., jako v letech předešlých. Rozdělování almužen podlé okresů chudinských za r. 1876 jeví se zevrubně z následující tabulky:

Tab. LXXVII. Výkaz almužníků a almužen jim poskytnutých r. 1876.

Čís. řad.	Okres chudinský (farní):	Počet podělených				Suma almužen týdenních		Náklad celoroční	
		mužsk.	žensk.	děti	v hrom.	zl.	kr.	zl.	kr.
1.	U matky Boží před Týnem .	4	27	1	32	22	20	1.154	40
2.	„ sv. Ducha	30	138	30	198	132	—	6.864	—
3.	„ „ Františka	15	56	10	81	53	60	2.787	20
4.	„ „ Haštala	13	76	10	99	69	40	3.608	80
5.	„ „ Havla	3	29	4	36	26	20	1.362	40
6.	„ „ Jakuba	3	23	2	28	18	60	967	20
7.	„ „ Jiljí	16	63	6	85	60	—	3.120	—
8.	„ „ Jindřicha	20	49	23	92	56	—	2.912	—
9.	„ „ Apollináře	12	48	10	70	41	40	2.152	80
10.	„ „ p. Marie Sněžné . . .	6	13	—	19	13	60	707	20
11.	„ „ Petra	17	101	35	153	102	—	5.304	—
12.	„ „ Trojice v Podskalí . .	34	110	41	185	105	—	5.460	—
13.	„ „ Štěpána	24	191	33	248	175	40	9.120	80
14.	„ „ Trojice na sp. ul. . . .	4	22	2	28	19	60	1.019	20
15.	„ „ Vojtěcha	12	80	10	102	72	—	3.744	—
16.	„ „ Mikuláše	15	114	11	140	97	20	5.054	40
17.	„ „ u Matky b. Vítězné . .	32	112	30	174	120	—	6,240	—
18.	„ „ Tomáše	13	62	10	85	55	20	2.870	40
19.	„ „ Víta	9	39	5	53	36	20	1.882	40
20.	„ „ Na Strahově	12	45	14	71	42	80	2.225	60
	Celkem . .	294	1.398	287	1.979	1.318	40	68.556	80
	Proti r. 1875 více (+) neb méně (—)	+10	+44	+6	+60	+46	50	+2.418	—

Ve správu vrchního ředitelství ústavu chudých patří, pokud se týče návrhu na rozdělování výnosu, též městský fond sirotčí a fond tak zvaných nadací měšťanských a místních. Vlastní příjmy městského fondu sirotčího obnášely toliko 4.972 zl. 36 kr., kdežto vydání činilo 6.155 zl. 8½ kr. K uhražení těchto poskytnutá dotace z důchodův obecních obnášela 1.150 zl. I bylo, jako obyčejně, 230 sirotků požitky nadačními po 2 zl., 3 zl., 3 zl. 15 kr. a 4 zl. poděleno, což vyžadovalo ročního nákladu 5.317 zl. 36½ kr. Mimo to vydáno na podporování sirotků 711 zl. 64½ kr. přímo z důchodův obecních; náklad pak na městský sirotčinec paní arcivévodkyně Gisely činil r. 1876 13.449 zl. 90½ kr., a to 2.126 zl. 19½ kr. na služné a mzdy ošetřovatelkám a služebnictvu, 6.255 zl. 17 kr. na stravování a 2.112 zl. 73½ kr. na ošacení

sirotkův (85).[1]) Ošetřování sirotků vůbec dosáhlo tudíž výše 20.316 zl. 63½ kr. Z příjmů fondu tak zvaných nadací měšťanských a místních bylo ostatně plných 16.201 zl. 38 kr. jmenem vlastních chudinských požitků nadačních k tomuto účelu vynaloženo. Fond obročnický pak měl 26.397 zl. 96 kr. příjmů, vydání však pouze 10.866 zl. 89½ kr. (153 míst nadačních), mohlo tudíž z příjmů téhož fondu 12.298 zl. 52 kr. ve prospěch jiných fondů dobročinných vynaloženo býti (obnášely pak výdeje fondu obročnického 25.218 zl. 44 kr.). Rubrika chudinství vnějšího vyžadovala tudíž sama aspoň 115.941 zl. 71 kr.

b) Chudinství vnitřní. Sem náleží ošetřování chudých měšťanů pražských v městské chudobnici u sv. Bartoloměje, jakož i nedužitých osob tohoto druhu v městské chorobnici, čehož hlavní výsledky obsaženy jsou v tab. XLIII. str. 89. t. d. Poněvadž však výdeje onoho ústavu 73.462 zl. 39½ kr. obnášely, kdežto příjmy z vlastního jmění základního toliko 48.456 zl. 57 kr. činily (srovn. tab. LXIV. t. d.), byl konečný schodek uhražen z obecních důchodů, z kterých na dotaci téhož fondu 25.306 zl. 85½ kr. vysazeno jest. Podobně naloženo také s městskou chorobnicí, jejížto fond vykazuje toliko 31.898 zl. 44 kr., kdežto veškery výdeje obnášely 57.143 zl. 51 kr. Dotace tohoto fondu činila zejmena 24.971 zl. 19½ kr. z důchodů obecních. Chudinství vnitřní vyžadovalo tudíž r. 1876 hromadného nákladu v obnosu 130.605 zl. 90½ kr.

Přičteme-li k tomu ještě shora uvedený náklad na chudinství vnější, jakož i dalších 6593 zl., které poslednějším směrem z důchodův obecních vydány byly (s vyloučením podpor, spolkům a ústavům humanitním rázu soukromního poskytnutých): shledáme, že na přímé opatrování chudých, pokud skrze orgány obce samé se dělo, bylo průchodem r. 1876 vynaloženo alespoň 253.140 zl. 61½ kr., z čehož neméně než 114.682 zl. 60 kr. čili 45,3% z důchodů obecních jest dosazeno, jakkoli skutečnou výšku nákladu toho vůči té okolnosti, že příjmy a vydání za ošetřování chudých pražských na nejrůznějších rubrikách se účtují, bez hlubšího vniknutí do podrobností účtův samých na ten čas určitě nelze zjistiti.

Z ostatních opatření rady městské vzhledem k opatrování chudých sluší vytknouti rozdělování koksu, jakož i v říjnu 1876 nařízené opětné zavedení ohříváren.

2. Chudinství soukromní. Kromě ústavu k přijímání osob bez přístřeší, vydržovaného zdejší židovskou obcí náboženskou, dále kromě ústavu pro prodej laciné polévky a čaje za cenu výrobní — zmiňujeme se zde ještě o činnosti spolku pro podporování domácích chudých, poněvadž účely jeho jsou rázu všeobecného. Tento spolek rozdal zejmena v r. 1876 následující podpory:

darů peněžitých (2790 žadatelům) v obnosu . . .	10.125	zl.	22 kr.
dříví (403½° 1829 žad.) v ceně	4.454	„	35 „
uhlí (2.688¾ centů 681 žad.) v ceně	1.398	„	15 „
polévky rumfordské (93.425 porcí po 2 žejdl.) za .	2.654	„	63 „
šatstva a jiných potřeb domácích za	3.920	„	61 „
v hromadě . .	22.552	zl.	96 kr.
tudíž proti roku předchozímu méně o	3.468	zl.	98 kr.

kdežto ostatní řádné výdeje (po výtce správní) činily 1817 zl. 8 kr., odkudž čisté jmění spolkové z 39.868 zl. 21 kr. na 46.596 zl. 11 kr. vzrostlo.

---

[1]) Z těch bylo 6 ošetřováno na útraty zemské. Pro tyto a vůbec pro cizí chovance bylo v sezení rady městské ze dne 20. října 1876 denní ošetřovné na 80 kr. (286 zl. za rok) ustanoveno.

Ústav pro úsporu při zakupování naturalií, s tímto spolkem spojený, čítal 898 účastníků s hromadným vkladem 20.398 zl. 62 kr., kterýmž za to poskytnuto uhlí a jiných potřeb v ceně 22.237 zl. 10 kr. čímž docíleno 9% zisku.

IX. Školství.

1. Městské školy střední. O stavu učitelstva, jakož i o návštěvě obou středních škol městských, obcí pražskou vydržovaných, v školním roce 1875—76 lze dostatečně zpraviti se z tab. LIII. a LIV. na str. 99 t. d. Náklad na vydržování gymnasia reálního v slunečním roce 1876 činil 42.666 zl. 52 kr., náklad na vyšší školu dívčí 23.830 zl. 62½ kr., celkem tudíž 66.497 zl. 14½ kr., t. j. r 2.982 zl. 47½ kr. více než roku předchozího.

2. Školy obecné a měšťanské. Z porovnání tab. LVII. t. d. se shodnými tabulkami starších ročníků Stat. přír. knížky lze nejlépe seznat neochabující činnost rady městské a c. k. okresní rady školní v oboru vyučování veřejného. Jak neobyčejná péče školství obecnému v Praze se strany zastupitelstva obecního se věnuje, toho nejzřetelnějším dokladem jest výše nákladu, který každoročně obci odtud vzchází. Obnášelyť veškeré výdeje r. 1876 na školy obecné a měšťanské učiněné 399.802 zl. 86½ kr., tudíž o 25.697 zl. 41½ kr. více než r. 1875. Z toho připadlo zejmena na řádné služné učitelů 139.593 zl. 62 kr. (proti roku minulému o 12.089 zl. 5 kr. více), na pětiletné jich přídavky 10.142 zl. 50 kr. (+5.531 zl. 12½ kr.), na správní přídavky ředitelů a řídících učitelů 5.033 zl. 22 kr. (+358 zl. 22 kr.), na přibytečné těmto, jakož i učitelstvu 32.185 zl. 4 kr. (+4.080 zl. 44½ kr.), na platy školníkům 3.348 zl. 30 kr. (+457 zl. 64 kr.); náklad na výroční a jiné odměny, na osobní přídavky a platy substituční obnášel 17.223 zl. 25 kr. (+3.292 zl. 91½ kr.), náklad na vyučování náboženství 4.770 zl. (—1.741 zl. 89½ kr.); odtud vzrostl veškerý náklad na platy učitelů a školníků na 212.295 zl. 93 kr., tudíž o 24.067 zl. 50 kr. více než r. 1875. Za pomůcky učebné a jiné potřeby knihoven bylo vydáno 4.939 zl. 54 kr. (+288 zl. 43 kr.), na okresní knihovnu učitelů 633 zl. 60 kr. (—14 zl.), na upravení cizích místností pro konference 10 zl. (+10 zl.), na opatření a vydržování nábytku školního 18.205 zl. 10 kr. (+4.496 zl. 82½ kr.), na topení a osvětlování místností školních 4.531 zl. 58½ kr. (—1.660 zl. 65 kr.); zálohy a paušály na potřeby školní obnášely 7.909 zl. 56 kr. (+942 zl. 68 kr.) a jiné rozličné výdaje 1.476 zl. 55 kr.; výlohy správní činily tudíž vůbec 37.705 zl. 93½ kr., t. j. o 7.339 zl. 83½ kr. více než roku předchozího.

Účet stavební a upravovací nových škol a místností školních zahrad školských a tělocvičen činil r. 1876 plných 131.325 zl. 36½ kr. (+29.285 zl. 61½ kr.), náklad na vydržování starších stavení školských a t. d. 7.677 zl. 40 kr. (+1.018 zl. 21 kr.), nájemné pak za najaté místnosti pro školy 10.432 zl. 04 kr. (+4.776 zl. 85 kr.), odkudž na stavbu a vlastní vydržování školských stavení a místností s jich příslušenstvím bylo vydáno 149.434 zl. 80½ kr. (+35.080 zl. 67½ kr.), na výdeje nadační pak 366 zl 19½ kr. V shora uvedeném hromadném nákladu na městské školy obecné a měšťanské nejsou zahrnuty pense učitelů a jich vdov, pak příspěvky na vychování jich sirotků a jiné výdeje tohoto způsobu (pokud z c. k. zemského školního fondu pensijního placeny nebyly) celkem 5.703 zl. 09½ kr. (—136 zl. 37½ kr.), neboť byly placeny z důchodů obecních.

Veškeré příjmy fondu pro městské školy obecné a měšťanské vynesly r. 1876 toliko 335.428 zl. 94 kr. (o 22.525 zl. 59 kr. méně než r. 1875); z toho připadlo 332.670 zl. 29½ kr. (—10.169 zl. 47½ kr.) na 14% školní přirážku k daním přímým.[1]) Mimo to zbylo nedoplatků zmíněné přirážky na r. 1877 ještě 52.979 zl. 68 kr.

---

[1]) Z toho obnáší přirážka k dani pozemkové 308 zl. 41 kr., přirážka k dani činžovní 238.340 zl. 64 kr., k dani výdělkové 25.279 zl. 74 kr. a k dani z příjmů 68.741 zl. 50½ kr.

3. Z dětských opatroven vydržovala obec r. 1876 opatrovny a dětské zahrádky u sv. Jakuba, u sv. Štěpána, v domě Zbraslavském v ulici Poštovské a na Hrádku. Hrubý náklad na vydržování těchto čtyř ústavů obnášel 9.935 zl. 37½ kr. tudíž o 2.331 zl. 86½ kr. více než r. 1875; náklad na opatrovnu Hrádeckou (1.520 zl. 10½ kr.) byl však uhražen z příjmů vlastního jmění jejího (2.139 zl. 18½ kr.).

4. Co se tkne posléze podporování cizích ústavů vyučovacích ... obec pražskou, byly obnosy podpor, ústavům těmto poskytnutých, následující: českoslovanské akademii obchodní dáno jako r. 1875 500 zl., jednotě průmyslové pak na vydržování školy průmyslové 3.000 zl., na vydržování nedělní školy pro učně 900 zl., na odměny žákům na škole průmyslové 30 zl. škole pivovárské 200 zl. Posléze podotýkáme, že s převzetí pražské školy průmyslové ve správu státní, kteréž jak známo v říjnu 1876 státi se mělo, pro ... zastupitelstva obecního s c. k. ministerstvem osvěty sešlo a že tudíž ... ta zůstane i na dále ústavem soukromním.

X. Vojenské záležitosti.

1. Doplňování vojska r. 1876.

V Praze a mimo Prahu k odvodu povolaní branci domácí.

Tab. LXXVIII. a)

Třída věku	Kontigent: k vojsku řadovému a k námořnictvu	Kontigent: k záloze	Kontigent: v hromadě	Počet k odvodu povolaných	Z těch: slouží již: ve vojště neb na moři	Z těch: slouží již: v zemské obraně	Z těch: byli vůbec osvobozeni	Z těch: nebyli přítomni	Z těch: vystěhovali se neb zemřeli	Z těch: v hromadě	Dostavili se osobně
I.	167	55	222	726	86	—	22	59	20	187	539
II.				548	82	10	23	37	1	153	395
III.				378	72	19	18	16	4	129	249
Celkem . .				1652	240	29	63	112	25	469	1183
na procentech . .				100,0%	14,5	1,7	3,8	6,9	1,5	28,4	71,6

Tab. LXXVIII. b)

Třída věku	Z dostavivších se bylo: vráceno pro: nedostatek míry	vráceno pro: chyby	vráceno pro: v hromadě	vymazáno pro: nedostatek míry	vymazáno pro: chyby	vymazáno pro: v hromadě	odvedeno: k vojsku: jednoroč. dobrovol.	odvedeno: k vojsku: jiných	odvedeno: do zálohy	odvedeno: k zemské obraně	odvedeno: v hromadě	odvedeno: dobrovolníků nepovinných	odvedeno: úhrnem
I.	12	361	373	—	52	52	30	73[1])	11	—	114	56	170
II.	7	236	243	1	72	73	11	—	46	22	79	—	79
III.	12	183	195	—	27	27	2	—	—	25	27	—	27
Suma . .	31	780	811	1	151	152	43	73	57	47	220	56	276
na % . .	2,6	66,0	68,6	0,1	12,7	12,8	3,7	6,2	4,9	3,8	18,6	—	—

¹) Z těch zapravilo taxu 10.

Kromě toho dostavilo se v Praze 729 cizích k odvodu; z těch bylo ...4 odvedeno, 544 prohlášeno za neschopné na čas a 51 za neschopné na vždy.

2. Ubytování vojska.

a) Počet bytů k stálému ubytování c. k. vojska, a sice pro důst níky pohotově jsoucích, obnášel o Havle 1876 celkem 271, zvěčil se tu proti roku minulému o 4. Z těch byly zejmena 2 pro podmaršálky, 5 j generály, 8 pro plukovníky, 36 pro důstojníky štábní (podplukovníky a majoi 91 pro setníky, 91 pro nižší důstojníky a 12 pro strany vojenské najaty a : zeny. Mimo to vydržovala obec 26 místností pro kanceláře vojenské, st pro 91 koní a kolny na 12 vozů. — Z veškerých bytů důstojnických a kan láří vojenských nalezalo se 29 na Starém městě, 102 na Novém městě, 97 Malé straně, 27 na Hradčanech a 16 na Smíchově.

Náklad na stálé ubytování vojska r. 1876 činil 126.729 zl. 83½ tudíž o 1.283 zl. 42 kr. méně než roku minulého. Z toho připadlo na vlas nájemné z bytů důstojnických s přirážkou činžovní 118.868 zl. 97½ kr., najaté pro mužstvo kasárny 5.355 zl., na mzdy a paušál domovníkům v r 308 zl. 70 kr., na udržování kasáren a bytů důstojnických, jakož i na zříz jich 1.557 zl. 84 kr., zbytek pak 639 zl. 32 kr. na rozličné potřeby.

Náhrada, od c. k. vojenského eráru obci r. 1876 poskytnutá, obná naopak 69.632 zl. 44½ kr. (o 461 zl. 97 kr. méně než roku minulého), z če připadlo na příbytky důstojnické a nábytek v nich 68.310 zl. 87 kr. a na u tování mužstva 1.321 zl. 57½ kr.

b) Ubytování průchodní vztahovalo se r. 1876 celkem na 455 ge rálů a štábních důstojníků, na 2331 vyšších důstojníků a vojenských st na 22.848 mužů (v tom 20.207 mužů obrany zemské) a na 1.460 koní, l tudíž mnohem silnější, než roku předchozího (srov. St. př. kn. IV. str. 1 Odtud byly i výlohy, s ubytováním spojené mnohem věčí, činilyť zejm 12 488 zl. 78 kr. (o 3588 zl. 89 kr. více); z toho nahradil erár 4.924 zl. 93 zbytek pak 7.563 zl. 85 kr. uhradila obec z fondu pro průchodní ubytování voj

Nákladem městské kommisse statistické vyšla ještě následující díla:

Statistika král. hlav. města Prahy. Svazek I. Obsah: Topografické a podnební poměry. — Obyvatelstvo. — Přílohy. — S plánem Prahy a 1 listem diagrammův. V Praze 1872. Tiskem Hynka Fuchse. **Cena vázaného výtisku 2 zl. 50 kr.** V kommissi knihkupectví Th. Mourka, Karlova ulice (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1871 (72) S přílohou a plánem Prahy. Tiskem Hynka Fuchse 1873. **Cena sešitého výtisku 1 zl. 20 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na l. 1872 a 1873. S přílohou. Tiskem Hynka Fuchse 1874. **Cena sešitého výtisku 1 zl.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1874. Tiskem akcijní společnosti „Bohemie“ 1875. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1875. Tiskem Hynka Fuchse 1876. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Plán Prahy s okolím. 2. vydání z r. 1875. **Cena vázaného výtisku s textem 40 kr.** (Též německy.) Jest již rozebrán.

Statistická příruční knížka

král. hlavního města

PRAHY

za rok 1877.

Vydávaná
od
statistické kommisse král. hlavního města Prahy
redakcí
ředitele obecní statistické kanceláře
prof. **Jos. Erbena.**

Ročník šestý. — České vydání.

V PRAZE.
Tisk tiskárny V. Nagla. — Nákladem vlastním.
1878.

Předmluva.

Také letošní Statistická příruční knížka neliší se v podstatě od pěti starších předchůdcův svých; neboť náleželo jí po míře hledících sem usnešení obecní statistické kommisse zachovati takový obsah i formu, aby s předchozími ročníky zůstávala porovnatelnou. V ostatním vzrostl právě letošní ročník do věčího objemu, jednak že třeba bylo v oddělení o veřejných stavbách, od obce pražské prováděných, ledačehož doplniti, co vlastně k roku 1876 se vztahovalo, jednak že zpravám technickým o nákladnějších stavbách obecních slušelo popříti více místa v knize. Naopak shledalo se zase v příčině vzpomenuté již srovnatelnosti, ale i z ohledův jednoty býti s prospěchem, aby líčení zjevův, o nichž v oddělení o záležitostech obecních se jedná, přestávalo určitě na roce 1877, k němuž kniha vůbec hledí, nepřebíhajíc (jako v ročnících 1874 a 1875 bylo se stalo) do roku následujícího, jakkoli nedá se popírati, že proud mnohých událostí stav věcí z konce r. 1877 daleko již za sebou byl zůstavil.

Ze statistické kommisse kr. hl. města Prahy,
dne 6. prosince 1878.

Předseda:
A. O. Zeithammer.

OBSAH.

Oddělení první.

Prostranství a obyvatelstvo.

Oddělení druhé.

Živnosti a osvěta.

Strana

Oddělení třetí.

Věci obecní správy.

Dodavek.

Meteorologické poměry v Praze r. 1877. Strana

Oddělení první.

Prostranství a obyvatelstvo.

A. Povrch města Prahy s Vyšehradem a změny r. 1877.

1. Rozvržení katastrálních ploch koncem r. 1877. [1])

Tab. I.

Číslo řadové	Půda plodná — Druh	Povrch v □metrech	Půda neplodná — Druh	Povrch v □metrech
1.	Pole	284.893,3	Zastavená plocha	2,733.704,9
2.	Luka	271.253,7	Cesty, ulice a náměstí [2])	1,192.830,0
3.	Zahrady	1,416.239,6	Řeka Vltava	1,197.030,4
4.	Vinice	29.490,7	Potoky	8.832,5
5.	Pastviny	1,049.194,0	Pustiny	96.014,1
6.	Háje	77.779,4	Hřbitovy	13.936,7
7.	Pole s ovocnými stromy	25.135,2	Summa II.	5,242.348,6
8.	Pastviny s ovocnými stromy	109.285,0	K tomu summa I.	3,263.270,9
—	Summa I.	3,263.270,9	Veškeren povrch	8,505.619,5

2. Rozvržení půdy plodné a neplodné v Praze a na Vyšehradě dle čtvrtí města koncem r. 1877. [1])

Tab. II.

Čís. řadové	Čtvrť města	Půda plodná: Stav konc. r. 1876	Půda plodná: Přírůstek n. úbytek	Půda plodná: Stav konc. r. 1877	Půda neplodná: Stav konc. r. 1876	Půda neplodná: Přírůstek n. úbytek	Půda neplodná: Stav konc. r. 1877	Veškeren povrch koncem r. 1877
I.	Staré město	91.853,9	— 1.578,2	90.275,7	1,345.468,4	+ 1.578,2	1,347.046,6	1,437.322,3
II.	Nové město	925.172,8	—18.167,4	907.005,4	2,514.533,1	+18167,4	2,532.700,5	3,439.705,9
III.	Malá strana	588.136,0	— 587,4	587.548,6	527.336,4	+ 587,4	527.923,8	1,115.472,4
IV.	Hradčany	515.922,4	— 154,4	515.768,0	341.007,2	+ 154,4	341.161,6	856.929,6
V.	Josefov	2.982,3	+ 5,5	2.987,8	89.998,7	— 5,5	89.993,2	92.981,0
VI.	Obvod fort.	889.061,7	+18044,5	907.106,2	217.224,4	—18.044,5	199.179,9	1,106.286,1
—	Praha	3,013.129,1	— 2.437,4	3,010.691,7	5,035.568,2	+2.437,4	5,038.005,6	8,048.697,3
VII.	Vyšehrad	252.579,2	—	252.579,2	204.343,0	—	204.343,0	456.922,2
—	Praha s Vyšehradem	3,265.708,3	— 2.437,4	3,263.270,9	5,239.911,2	+ 2.437,4	5,242.348,6	8,505.619,5

[1]) Dle zpráv městského úřadu berního (skrze officiála p. Lad. Rebeku).

[2]) Délku ulic a cest v Praze (bez Vyšehradu) koncem r. 1877 udává městský úřad hospodářský takto: na Starém městě 14.007,7 m., na Novém městě 29.224,9 m., na Malé straně 10.282,0 m., na Hradčanech 4.416,8 m., v Josefově 2.062,8 m., veškera délka 59.994,2 m.

B. Ruch stavební a poměry příbytečné v Praze r. 1877.

I. Ruch stavební. [1])

1. Daná povolení.

Tab. III. a) K stavbě domů.

Číslo řadové	Čtvrti města	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůst. n. úbyt. proti r. 1876
I.	Staré město . . .	3	2	3	4	3	15	—8
II.	Nové město . . .	10	4	5	6	3	28	—9
III.	Malá strana . . .	—	—	1	—	1	2	—1
IV.	Hradčany	—	—	—	3	1	4	+3
V.	Josefov	—	—	2	—	—	2	—2
—	**Praha** .	13[2])	6[3])	11[4])	13[5])	8[6])	51	—17
—	Přírůstek n. úbytek proti r. 1876	—7	+3	—5	—	—8	—17	—

[1]) Dle protokolů udělených povolení k stavbám a dle jiných zpráv mag. referátu stavebního.
[2]) Totiž na parcelách, a sice na Starém městě na č. 308, 317, 885; na Novém městě na č. 87, 449, 463, 653, 1085, 1269, 1377, 1556, 1557 a 1558.
[3]) Na Starém městě č. 37 a 364; a na Novém městě č. 10, 1004, a 1240 & 1243.
[4]) Na Starém městě při č. 212, 231 a 586; na Novém městě při č. 29, 398, 674, 935 a 1021; na Malé straně při č. 391; a v Josefově při č. 80 a 276.
[5]) Na Starém městě u č. 655, 656, 785 a 1021; na Novém městě u č. 314, 694, 712, 925, 1039 a 1310; a na Hradčanech u č. 40 (dvakrát) a 88.
[6]) Na Starém městě v č. 211, 295 a 361 & 362; na Novém městě v č. 686, 796 a 805; na Malé straně v č. 391; a na Hradčanech v č. 22.

Tab. IV. b) K jiným pracím stavebním.[1])

Čís. řad.	Způsob stavby:	Čtvrť města: Staré město	Nové město	Malá strana	Hradčany	Josefov	Praha	Přírůstek n. úbytek proti 1876
1.	Uchýlky od plánu stav. a změny	3	5	—	—	—	8	—2
2.	Postoupení do čáry upravovací .	—	—	—	—	—	—	—
3.	Komíny, zdi a střechy	2	2	2	—	3	9	+2
4.	Sklepy, stoky odváděcí a záchody	3	3	2	1	—	9	—
5.	Kolny a chlévy	3	17	3	—	—	23	+7
6.	Sklenníky a besídky	1	3	—	—	—	4	—4
7.	Místnosti obchodní a dílny . . .	3	3	—	1	—	7	—2
8.	Průčelí krámů a výkladní skříně	19	7	2	—	—	28	—3
9.	Postavení strojů	3	2	—	—	—	5	+2
10.	Stavby zatimní	—	1	1	—	—	2	+1
11.	Vedení telegrafů	—	—	—	—	—	—	—
12.	Zřízení sadů	—	—	—	—	—	—	—
13.	Jiné úpravy a stavby	5	3	1	—	—	9	—1
—	Summa . .	42	46	11	2	3	104	—
—	Přírůstek n. úbytek proti r. 1876	+10	—9	—1	+2	—2	—	—

[1]) Stavby zde uvedené byly skoro vesměs ještě průchodem téhož roku 1877 dohotoveny.

2. Dohotovené stavby r. 1877.

a) Počet a způsob jejich.

Tab. V.

Číslo řadové	Čtvrti města	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůst. n. úbyt proti r. 1876
I.	Staré město . . .	—	3	2	3	1	9	—25
II.	Nové město . . .	2	5	1	10	3	21	—18
III.	Malá strana . . .	—	1	—	1	1	3	—6
IV.	Hradčany	—	1	—	1	—	2	+1
V.	Josefov	—	3	2	—	—	5	+2
—	Praha .	2[1])	13[2])	5[3])	15[4])	5[5])	40	—46
—	Přírustek n. úbytek proti r. 1876	—9	—8	—9	—2	—18	—46	—

[1]) Totiž čísla 449 a 1471—II.

[2]) Na Starém městě č. 317, 785, 885; na Novém městě č. 87, 770, 1004, 1010, 1377; na Malé straně č. 391; na Hradčanech č. 120 a v Josefově č. 80, 260, 276.

[3]) Na Starém městě na č. 586, 681; na Novém městě na č. 935 a v Josefově na č. 174 a 192.

[4]) Na Starém městě při č. 376, 655, 876; na Novém městě při č. 314, 605, 712, 812, 869, 929, 1000, 1039, 1226, 1310; na Malé straně při č. 22 a na Hradčanech při č. 88.

[5]) Na Starém městě č. 361; na Novém městě č. 10, 796, 805 a na Malé straně č. 311.

Poznamenání k tab. IV. až VI. t. d. Úsudek, kterýž jsme v Stat. spr. knížce V. str. 54. o výsledcích ruchu stavebního z roku 1876 byli pronesli, osvědčil se v pravdivosti své plným obsahem. Zejmena umálil se roku 1877 nejen počet dohotovených staveb proti roku předešlému poznovu, což vlastně samo sebou se rozumělo, ale (načež zvláště ukázati třeba) i přihlášky staveb všeho druhu a skoro ve všech čtvrtech městských zůstaly proti r. 1876 pozadu. Toto ubývání přihlášek je tudíž nejvýmluvnějším svědectvím, že nechuť a bázeň před tímto, byť i skrovnější, avšak bezpečný a trvalý užitek slibujícím ukládáním kapitálu posud ještě nepominuly.

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1877.[1])

Tab. VI.

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyní	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	Z příbytkův nalezají se v: přízemí	Z příbytkův nalezají se v: nadzemí	Z příbytkův nalezají se v: 1. poschodí	Z příbytkův nalezají se v: 2. poschodí	Z příbytkův nalezají se v: 3. poschodí	Z příbytkův nalezají se v: 4. poschodí	Z příbytkův nalezají se v: pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
I. Staré město.																		
1.	23	4	—	4	1	4	—	1	10	—	—	—	2	2	—	—	—	Radnická ulice. — Jos. Rabský.
2.	289	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Konviktská ulice. — Bratří Hillebrandové.
3.	656	1	1	7	—	—	—	1	8	—	1	—	—	—	—	—	—	Kralodvorská ulice. — Kateř. Wihanová.
4.	665|670	5	1	9	—	5	2	4	20	—	1	—	2	2	—	—	—	Kralodvorská ulice. — Jos. Schubert.
5.	667	1	—	2	—	1	—	6	9	—	—	—	1	—	—	—	—	Kralodvorská ulice. — Kateř. Procházková.
6.	667	3	—	5	—	3	3	8	19	—	—	—	1	1	1	—	—	Kralodvorská ulice. — Kateř. Procházková.
7.	681	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Rybná ulice. — Jos. Karel Sudek.
8.	683	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Rybná ulice. — Rosa a Marie Procházkové.
9.	688	1	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	Benedikt. ulice. — Fr. a M. Pelikánovi.
10.	785	12	—	15	—	12	—	3	30	—	4	—	4	4	—	—	—	Haštal. u. — J. Alexandrová a J. Karčová.
11.	876	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Sv.-Janské nám. — F. Mehlschmidt.
12.	935	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Velké nám. — Aleš ryt. ze Schöllerů.
13.	1034	10	2	22	8	8	—	2	40	—	4	—	2	2	2	—	—	Cikánská ul. — Bedř. Kozák a V. Svirák.
Summa		37	4	69	9	34	5	35	152	—	10	—	13	11	3	—	—	—
Z toho k bytům		37	4	60	8	34	5	17	124	—	10	—	13	11	3	—	—	—

[1]) Podlé fassí činžovních c. k. berní administrace pro Prahu i Vyšehrad. — Stavby z r. 1877, zde zvláště nevykázané, nebyly, ač v poznamenání k tab. V. jako dokončené uvedeny jsou, v dubnu 1878 k dani činžovní ještě předepsány, nemohly tudíž býti v podrobnostech svých ještě registrovány. Naopak jsou zde dodatečně uvedeny ze staveb, z r. 1876 pochodících a v Stat. př. kn. V. str. 51 jmenovaných, čís. 289, 667, 683, 688—I, pak 626—627, 694, 801, 886, 1171, 1247, 1546, 1551, 1552—II a 293, 550—III, dále z r. 1875 pochodících a v Stat. př. kn. IV. str. 26 jmenovaných staveb, čís. 665—670—I, 457, 1544—II. a 502, 525—III.

Zevrubný přehled staveb domů Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1877.

Tab. VI. (Pokrač.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	jiných	v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
									II. Nové město.									
1.	87	5	1	14	—	5	3	9	31	—	1	—	2	1	1	—	—	Spálená ulice. — Jan B. Feigl.
2.	457[1])	33[2]	—	111	20	42	8	11[3]	192	3	25	—	18	7	—	—	—	U Karlova. — Fond zems. král. Českého.
3.	492	11	—	15	—	7	—	3	25	—	2	—	3	3	3	—	—	Kateřinská ulice. — Frant. Löbl.
4.	626|627	6[4])	—	17	3	1	4	3	28	—	2	2	2	—	—	—	—	Štěpánská ul. — Jan sv. p. z Aehrenthalu.
5.	694	3	—	4	—	2	1	1	8	—	—	—	—	3	—	—	—	Školská ulice. — Václ. Hala.
6.	712	2	1	4	3	2	—	3	12	—	1	—	1	—	—	—	—	Vodičkova ulice. — Jos. Baborský.
7.	800	4	1	10	—	3	—	2	15	—	1	—	1	1	1	—	—	Václavské nám. — Jos. a Marie Němcovi.
8.	801	18	—	60	—	14	9	16	99	—	3	1	3	6	5	—	—	Ve Smečkách. — Jan Wolf.
9.	886	3	—	7	—	3	—	4	14	—	1	—	1	1	—	—	—	Nekazanka. — Eliška Pokorná.
10.	1004	10	—	44	19	11	3	12	89	—	1	—	3	3	3	—	—	Dlážděná ulice — Fr. Löbl.
11.	1010	8	—	24	6	7	6	6	49	—	2	—	2	2	2	—	—	Hyberuská ulice. — A. Arnošt Lederer.
12.	1039	3	—	3	—	—	—	1	4	—	—	—	1	1	1	—	—	Poříčská třída. — Mar. Kesslerová.
13.	1171	16	—	29	—	15	—	2	46	—	4	—	4	4	4	—	—	Petrská ulice. — Jos. Stárka.
14.	1226	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Barvířská ulice. — Jáchym Ornstein.
15.	1247	9	—	24	2	6	3	10	45	—	2	—	4	3	—	—	—	Klimentská ulice. — A. M. Pick.
16.	1310	3	—	9	6	3	3	2	23	—	1	—	1	1	—	—	—	Jerusalemská ulice. — Jan Hrnčíř.
17.	1471	15	2	15	—	13	—	2	30	—	3	—	4	4	4	—	—	Na bojišti. — Frant. Heberle a Mat. Bílek.
18.	1544	7	—	19	—	8	7	9	43	—	1	—	2	2	2	—	—	Vladislavská ulice. — Vác. Frič.
19.	1546	4	1	25	2	3	1	7	38	—	2	—	1	1	—	—	—	Eliščina tř. — Viktor Riedl z Riedensteinu.
20.	1551	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Petrská ulice. — Jos. Stárka.
21.	1552	7	—	20	—	6	5	10	41	—	1	—	2	2	2	—	—	Klimentská ul. — Fr. a Anna Köbelen.
22.	1553	15	4	16	—	11	—	4	31	—	4	—	3	4	4	—	—	Na Slupi. — Bedřich Beneš.
23.	1555	7	1	12	—	7	1	3	23	—	1	—	2	1	3	—	—	Sokolská tř. — Frant. Heberle a Mat. Bílek.
Suma		209	11	482	61	169	54	125	891	3	58	3	60	50	35	—	—	—
Z toho k bydlení		209	11	469	60	167	53	61	810	3	58	3	60	50	35	—	—	—

[1]) Nová zemská porodnice.
[2]) Mezi těmi 2 příbytky o 1 pokoji s kuchyní v strojírně.
[3]) V tom obsažena také od hlavního stavení oddělená strojírna, skládající se z 1 dílny zámečnické, 1 komory ku přijímání prádla, 1 síně strojní, 1 všeobecné pradelny, 1 pradelny pro služebnictvo, 1 sušírny prádla a 1 mandlovny. Domácí kaple v průčelí hlavního stavení nebyla sem přičtena.
[4]) Na ten čas v jeden příbytek spojeno.

Zevrubný přehled staveb domu v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1877.

Tab. VI. (Záv.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytků nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
III. Malá strana.																		
1.	22	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Tomášská ulice. - J. Špaček.
2.	293	2	—	3	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	2	—	—	Maltézské nám. - Ant. Kříž.
3.	311	2	1	2	—	—	—	1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	Janský vršek. - Ondř. Hladík.
4.	391	5	—	11	1	5	1	—	18	—	—	—	—	2	3	—	—	Újezd. - F. Fišer.
5.	502	1	—	3	2	1	—	1	7	—	—	—	1	—	—	—	—	U Sov. ml. - J. a J. Odkolek.
6.	525	4	—	10	1	1	—	3	15	—	4	—	—	—	—	—	—	Letenská ul. - Hr. L. Thun.
7.	550	12	—	31	—	12	10	8	61	—	2	4	2	2	2	—	—	Řičná ul. - F. Fleischinger.
Suma		26	1	60	4	21	11	15	111	—	7	5	3	4	7	—	—	—
Z toho k bytům		26	1	60	1	20	11	9	101	—	7	5	3	4	7	—	—	—
IV. Hradčany.																		
1.	129	3	—	3	—	1	2	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	Strahov. n. - Řád Premon. n. St.
Z toho k bytům		3	—	3	—	1	2	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—
V. Josefov.																		
1.	80	4	—	4	—	3	—	—	7	—	—	—	—	—	4	—	—	Maislova ul. - Anna Prellová.
2.	174	1	—	2	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	Cikánská ul. F. Říha.
3.	260	1	—	2	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	Rabinská ulice. - V. Řehák.
4.	276	2	—	3	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	Cikánská ulice. - Jan Košťal.
Suma		8	—	11	1	5	—	1	18	—	—	—	—	—	8	—	—	—
Z toho k bytům		8	—	11	—	5	—	1	17	—	—	—	—	—	8	—	—	—
I—V. Praha.																		
Hlavní suma		283	16	625	75	230	72	176	1178	3	78	8	76	65	53	—	—	—
Z toho k bytům		283	16	603	69	227	71	88	1058	3	78	8	76	65	53	—	—	—

Odečte-li se od sum čtvrtí města, jakož i od hlavní sumy pro Prahu dřívější stav bytů a jich části při přestaveních a úpravách, vznikne následující

c) Čistý přírustek příbytků a části r. 1877.

Tab. VII.

	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytků nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
Staré město	21	2	36	1	21	4	17	79	—	6	—	7	5	3	—	—	—
Nové město	138	5	358	41	108	44	61	612	3	34	3	22	43	33	—	—	—
Malá strana	22	1	54	—	17	11	9	91	—	7	5	3	—	7	—	—	—
Hradčany	3	—	3	—	1	2	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Josefov	7	—	9	—	5	—	—	14	—	—	—	—	—	7	—	—	—
Praha	191	8	460	42	152	61	87	802	3	50	8	32	48	50	—	—	—

II. Hromadný stav příbytkův a částí jejich v Praze koncem r. 1877.

Tab. VIII. a)

Číslo radové	Čtvrti města:	Počet domů: vůbec	Počet domů: v tom obývaných	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí a sice: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	celkem
I.	Staré město .	1.034	1.006	8.577	1.682	18.689	3.699	7.075	1.384	30.847
II.	Nové město .	1.555	1.506	14.991	1.700	32.815	5.277	12.739	2.391	53.222
III.	Malá strana .	550	535	4.744	462	9.438	2.114	3.880	668	16.100
IV.	Hradčany . .	201	201	1.429	31	2.473	553	858	108	3.992
V.	Josefov . . .	283	283	1.703	213	2.987	585	1.167	167	4.906
—	**Praha** . .	3.623	3.531	31.444	4.088	66.402	12.228	25.719	4.718	109067

Tab. VIII. b)

Číslo radové	Čtvrti města:	Z příbytků nalezá se v: podzemí	přízemí	nadzemí	I. poschodí	II. poschodí	III. poschodí	IV. poschodí	pod střechou	celkem
I.	Staré město	19	2.323	63	2.900	2.230	882	96	64	8.577
II.	Nové město	253	5.279	197	5.001	2.997	1.156	67	41	14.991
III.	Malá strana	29	1.486	70	1.388	1.124	526	34	87	4.744
IV.	Hradčany	18	525	15	521	276	63	2	9	1.429
V.	Josefov	1	468	6	517	440	253	8	10	1.703
—	**Praha** . .	320	10.081	351	10.327	7.067	2.880	207	211	31.444

C. Zdvižení obyvatelstva v Praze r. 1877.

I. Sňatky.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních.)

Tab. IX. **1. Dle věku a času.**

se ženskými	Zasnoubilo se mužských: až do 24 let	od 24 do 30 let	od 30 do 40 let	od 40 do 50 let	od 50 do 60 let	přes 60 let	v hromadě	na %	Doba sňatkův: měsíc	Počet	na %	měsíc	Počet	na %
až do 20 l.	39	72	50	3	1	—	165	13,0	I.	120	9,5	VII.	113	8,9
od 20-24 „	120	194	91	6	2	1	414	32,7	II.	164	12,9	VIII.	122	9,6
„ 24-30 „	59	199	102	17	5	4	386	30,4	III.	28	2,2	IX.	88	6,9
„ 30-40 „	11	72	66	36	21	5	211	16,6	IV.	81	6,4	X.	123	9,7
„ 40-50 „	—	5	16	24	17	10	72	5,7	V.	159	12,5	XI.	172	13,7
přes 50 „	1	—	3	4	6	6	20	1,6	VI.	75	5,9	XII.	23	1,8
V hromadě .	230	542	328	90	52	26	1268	100,0	Půll I.	627	49,4	Půll. II.	641	50,6
Na procentech	18,1	42,7	25,9	7,1	4,1	2,1	100,0	—	Suma výroční 1268 = 100,0.					

Tab. X. **2. Dle stavu rodinného a vyznání.**

Sňatky	Katol.	Evangel. augsp.	Evangel. helve.	Židé	Občanské sňatky	V hromadě	na procentech
mezi svobodnými	758	22	5	171	3	959	75,6
„ ovdovělými	52	1	1	3	—	57	4,5
„ vdovci a svobodnými	151	1	3	32	—	187	14,8
„ vdovami a svobodnými	60	2	—	2	1	65	5,1
V hromadě . . .	1021[1]	26[2]	9[3]	208	4[4]	1268	100,0
Na procentech . . .	80,5	2,1	0,7	16,4	0,3	100,0	—

[1]) V tom 15 smíšených sňatků. [2]) V tom 10 smíšených sňatků. [3]) V tom 5 smíšených sňatků. [4]) V tom byly ve dvou případech obě strany bez vyznání, v 1 ženich žid, nevěsta bez vyznání, a v 1 ženich bez vyznání, nevěsta židovka.

Poznamenání. Z předchozí tabulky, porovnané s lety minulými, podobá se v pravdě, že ubývání sňatků stalo se u nás takořka již ustavičným. Znamenámeť také roku 1877 úbytek sňatků, ač jest o něco slabší než úbytek roku 1876 (61 čili 4,6% proti 172 čili 11,5%). Týkáť se také po výtce jen obyvatelstva katolického (—110 čili 9,8%), kdežto ostatní vyznání vykazují jakýsi přírůstek, jenž u židů dokonce na 43 sňatků, t. j. 26,1% se vzmohl; pokynutí to, v které třídě obyvatelstva našeho poměry hospodářské lepšiti se počínají. — Ve shodě s ubýváním sňatků kleslo také obecné číslo sňatků; obnášeloť zajisté vzhledem k stavu obyvatelstva, pro polovici r. 1877 vypočteného (168.462), 7,5 párů čili 15,0 snoubenců z 1000 čili 1 sňatek na 132,8 obyvatel, výsledek to, jenž číslu sňatků z válečného roku 1859 (1 : 138,8) značně již se blíží a který, pokud pamět lidská sáhá, překonán jest toliko výsledkem roku 1866 (1: 172,4).

II. Porody r. 1877.

Na základě čtvrtletních výkazů farních, jakož i úmrtních protokolů magistrátu pražského.

1. Živě a mrtvě rozené děti

dle původu a vyznání. **Tab. XI.**

Pohlaví a původ	živě rozené	mrtvě rozené	v hromadě	Poměr mezi živě rozenými	Poměr mezi mrtvě rozenými	Poměr manželských a nemanželských	Vyznání vůbec: katolick.	evang. augsp.	evang. helvet.	židovsk.	jiných	na procentech: katolick.	evang. augsp.	evang. helvet.	židovsk.	ostatní
Manželské	1811	108	1919	94,4	5,6	54,4	1685	26	10	197	1[1])	87,8	1,4	0,5	10,3	0,0
Nemanžel.	1535	73	1608	95,5	4,5	45,6	1576	8	8	16	—	98,0	0,5	0,5	1,0	—
V hromadě	3346	181	3527	94,9	5,1	100,0%	3261	34	18	213	1	92,5	1,0	0,5	6,0	0,0
Manželské	1756	76	1832	95,9	4,1	55,0	1567	20	9	235	1[2])	85,5	1,1	0,5	12,8	0,1
Nemanžel.	1456	44	1500	97,1	2,9	45,0	1484	3	1	12	—	98,9	0,2	0,1	0,8	—
V hromadě	3212	120	3332	96,4	3,6	100,0%	3051	23	10	247	1	91,6	0,7	0,3	7,4	0,0
Manželské	3567	184	3751	95,1	4,9	54,7	3252	46	19	432	2	86,7	1,2	0,5	11,5	0,1
Nemanžel.	2991	117	3108	96,2	3,8	45,3	3060	11	9	28	—	98,5	0,3	0,3	0,9	—
V hromadě	6558	301	6859	95,6	4,4	100,0%	6312	57	28	460	2	92,0	0,9	0,4	6,7	0,0

2. Doba porodův.

a) vůbec. **Tab. XII.**

Rozenců	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Manželských	326	267	328	301	355	333	313	318	293	307	309	301	3751
Nemanželských . . .	303	288	298	294	257	239	229	223	220	220	233	304	3108
Celkem . .	629	555	626	595	612	572	542	541	513	527	542	605	6859
b) na procentech.													
Manželských	8,7	7,1	8,7	8,0	9,5	8,9	8,4	8,5	7,8	8,2	8,2	8,0	100,0
Nemanželských . . .	9,7	9,2	9,6	9,4	8,3	7,7	7,4	7,2	7,1	7,1	7,5	9,8	100,0
Celkem . .	9,2	8,1	9,1	8,7	8,9	8,3	7,9	7,9	7,5	7,7	7,9	8,8	100,0

3. Porody s dvojčaty a trojčaty.

Tab. XIII.

Rozenců	Dvojčata: 2 chlapci: živ.	mrtv.	v hro.	1 chlapec a 1 děvče: živ.	mrtv.	v hro.	2 děvčata: živ.	mrtv.	v hro.	celkem	Trojčata: živ.	mrtv.	v hromadě
Manželských	22	2	24	36	—	36	30	—	30	90	—	—	—
Nemanželských	32	2	34	22	2	24	18	—	18	76	—	—	—
Celkem .	54	4	58	58	2	60	48	—	48	166	—	—	—

III. Smrtelnosť dětí r. 1877.

s vyloučením mrtvě rozených.
(Na základě úmrtních protokolův magistrátu pražského.)

1. Dle pohlaví, věku a původu.

Tab. XIV.

Věk	Sumy výroční: Chlapci manžel.	Chlapci nemanžel.	Chlapci v hrom.	Děvčata manžel.	Děvčata nemanžel.	Děvčata v hrom.	Vůbec manžel.	Vůbec nemanžel.	Vůbec v hrom.	Čísla poměrná: Chlapci manžel.	Chlapci nemanžel.	Děvčata manžel.	Děvčata nemanžel.	Vůbec manžel.	Vůbec nemanžel.	Vůbec v hrom.
Od naroz. do 1 měs.	144	376	520	118	304	422	262	680	942	15,3	73,1	14,5	71,0	14,9	72,2	34,9
„ 1 m. „ 2 m.	42	45	87	35	48	83	77	93	170	4,5	8,8	4,3	11,2	4,4	9,9	6,3
„ 2 „ „ 3 „	56	24	80	30	18	48	86	42	128	6,0	4,7	3,7	4,2	4,9	4,5	4,8
„ 3 „ „ 6 „	141	18	159	91	18	109	232	36	268	15,0	3,5	11,2	4,2	13,2	3,8	9,9
„ 6 „ „ 9 „	96	20	116	72	5	77	168	25	193	10,2	3,9	8,8	1,2	9,6	2,7	7,2
„ 9 „ „ 12 „	54	6	60	77	11	88	131	17	148	5,7	1,2	9,4	2,5	7,5	1,8	5,5
„ 12 „ „ 18 „	92	9	101	94	8	102	186	17	203	9,8	1,7	11,5	1,9	10,6	1,8	7,5
„ 18 „ „ 2 r.	78	—	78	77	6	83	155	6	161	8,3	—	9,4	1,4	8,8	0,6	6,0
„ 2 r. „ 3 „	105	12	117	83	5	88	188	17	205	11,2	2,3	10,2	1,2	10,7	1,8	7,6
„ 3 „ „ 4 „	85	3	88	82	3	85	167	6	173	9,0	0,6	10,1	0,7	9,5	0,6	6,4
„ 4 „ „ 5 „	47	1	48	56	2	58	103	3	106	5,0	0,2	6,9	0,5	5,9	0,3	3,9
Hlavní sumy	940	514	1454	815	428	1243	1755	942	2697	100,0%						

2. Dle vyznání.

Tab. XV.

Původu	Katolíci chlapci	Katolíci děvčata	Katolíci v hrom.	Pravoslav. chlapci	Pravoslav. děvčata	Pravoslav. v hrom.	Evangelíci augsp. chlapci	augsp. děvčata	augsp. v hrom.	helvet. chlapci	helvet. děvčata	helvet. v hrom.	Židé chlapci	Židé děvčata	Židé v hrom.	Bez vyznání chlapci	Bez vyznání děvčata	Bez vyznání v hrom.
manžel.	861[1]	741[2]	1602	—	—	—	8	8	16	6	3	9	65	63	128	—	—	—
nemanžel.	501	422	923	—	—	—	6	—	6	—	—	—	7	6	13	—	—	—
Suma	1362	1163	2525	—	—	—	14	8	22	6	3	9	72	69	141	—	—	—
Čís. poměrna	50,5	43,1	93,6	—	—	—	0,5	0,3	0,8	0,2	0,1	0,3	2,7	2,6	5,3	—	—	—

3. Dle času.

Tab. XVI.

Původu	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
manžel.	199	197	171	178	177	146	125	125	94	106	123	114	1755
nemanžel.	103	100	122	91	107	66	59	66	57	55	50	66	942
Suma	302	297	293	269	284	212	184	191	151	161	173	180	2697
na procentech	11,2	11,0	10,9	10,0	10,5	7,8	6,8	7,1	5,6	6,0	6,4	6,7	100,0

[1]) V tom 2 chlapci sjednocené církve.
[2]) V tom 1 děvče sjednocené církve.

IV. Smrtelnosť obyvatelstva vůbec r. 1877

s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokolův magistrátu pražského.)

Tab. XVII.

Věk	1. Sumy výroční: vůbec – mužsk.	vůbec – žensk.	vůbec – v hromadě	na procent. – mužsk.	na procent. – žensk.	na procent. – v hromadě
[illegible] do 5 let	1454	1243	2697	46,0	45,5	45,9
„ 5 „ 10 „	98	78	176	3,1	2,9	3,0
„ 10 „ 15 „	38	40	78	1,2	1,5	1,3
„ 15 „ 20 „	111	84	195	3,5	3,1	3,3
„ 20 „ 25 „	147	97	244	4,7	3,5	4,2
„ 25 „ 30 „	135	120	255	4,3	4,4	4,3
„ 30 „ 35 „	114	100	214	3,6	3,7	3,7
„ 35 „ 40 „	136	98	234	4,3	3,6	4,0
„ 40 „ 45 „	126	78	204	4,0	2,9	3,5
„ 45 „ 50 „	122	73	195	3,9	2,7	3,3
„ 50 „ 55 „	112	89	201	3,6	3,3	3,4
„ 55 „ 60 „	121	98	219	3,8	3,6	3,7
„ 60 „ 65 „	114	105	219	3,6	3,8	3,7
„ 65 „ 70 „	127	108	235	4,0	3,9	4,0
„ 70 „ 75 „	69	127	196	2,2	4,6	3,3
„ 75 „ 80 „	71	101	172	2,3	3,7	2,9
„ 80 „ 85 „	33	55	88	1,1	2,0	1,5
„ 85 „ 90 „	14	27	41	0,5	1,0	0,7
„ 90 „ 95 „	3	5	8	0,1	0,2	0,1
„ 95 „ 100 „	2	1	3	0,1	0,0	0,1
přes 100 let	1	—	1	0,0	0,0	0,0
Neznámého věku . . .	2	4	6	0,1	0,1	0,1
Suma .	3150	2731	5881	100,0%		
Kromě toho zemřeli v nemocnicích atd. nepřebývavše před tím v Praze	997	766	1762	56,6	43,4	100,0
Zemřelo tedy v Praze vůbec	4147	3496	7643	54,3	45,7	100,0

Měsíc	2. Sumy měsíční: vůbec – mužsk.	vůbec – žensk.	vůbec – v hromadě	na procent. – mužsk.	na procent. – žensk.	na procent. – v hromadě	Střední denní úmrtnosť
Leden	313	266	579	9,9	9,7	9,8	18,7
Únor	294	258	552	9,3	9,4	9,4	19,7
Březen	332	278	610	10,5	10,2	10,4	19,7
Duben	312	264	576	9,9	9,7	9,8	19,2
Květen	353	281	634	11,2	10,3	10,8	20,5
Červen	279	251	530	8,9	9,2	9,0	17,7
Červenec	257	191	448	8,2	7,0	7,6	14,5
Srpen	207	189	396	6,6	6,9	6,7	12,8
Září	183	179	362	5,8	6,6	6,1	12,1
Říjen	206	181	387	6,5	6,6	6,6	12,5
Listopad	210	182	392	6,7	6,7	6,7	13,1
Prosinec	204	211	415	6,5	7,7	7,1	13,4
Rok	3150	2731	5881	100,0%			15,5

3. Vyznání

a) vůbec

Pohlaví	katolick.	pravoslav.	evang. – augsp.	evang. – helvet.	židovsk.	bez vyznání	v hromadě
mužští	2940	2	28	19	161	—	3150
ženské	2525	2	9	14	181	—	2731
v hrom.	5465	4	37	33	342	—	5881

b) na procentech

Pohlaví	katolick.	pravoslav.	evang. – augsp.	evang. – helvet.	židovsk.	bez vyznání	v hromadě
mužští	93,3	0,1	0,9	0,6	5,1	—	100,0
ženské	92,5	0,1	0,3	0,5	6,6	—	100,0
v hrom.	92,9	0,1	0,6	0,6	5,8	—	100,0

V. Příčiny úmrtí p

Tab. XVIII. (Dle úmrtních protokolů magistrátníc

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	výroční suma	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %
II.	Přiroz. slab. [1])	18	15	22	17	29	15	19	20	13	13	17	12	210	123	87	3.6
	Ústrojná vada [2])	1	1	1	1	1	—	—	2	—	2	—	1	10	6	4	0.2
	Schlipnutí plic [1])	5	3	1	4	5	6	3	1	2	5	1	2	38	27	11	0.6
	Atrofie postupná [2]) . . .	39	35	39	37	39	33	28	23	29	23	16	37	378	194	184	6.4
	Suma třídy II.	63	54	63	59	74	54	50	46	44	43	34	52	636	350	286	10.8
III	Sešlost věkem	40	31	38	37	56	31	28	27	27	27	29	33	404	161	243	6.5
IV.	Sebevražda .	3	6	7	2	8	1	7	8	6	1	1	2	52	37	15	0.9
	Vražda neb zabití . .	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	5	—	8	5	3	0.1
	Úraz - . .	—	2	—	3	2	1	—	3	1	3	2	2	19	11	8	0.3
	Suma třídy IV.	3	8	8	5	10	2	8	12	7	4	8	4	79	53	26	1.3
V.	Zánět mozku a jeho blan. .	7	6	9	5	8	9	10	6	9	6	8	6	89	46	43	1.5
	Vodnatelnost dutin mozk. (n. p.)	21	23	22	17	16	14	6	4	6	10	13	12	164	111	53	2.8
	Překrvení mozku	3	2	5	1	2	2	1	5	2	2	3	2	30	14	16	0.5
	Úbytě mozku	9	7	10	11	9	17	9	8	9	18	9	6	122	72	50	2.1
	Mrtvice . .	12	13	15	10	7	12	12	10	15	16	9	19	150	86	64	2.6
	Nemoci míchy	1	—	1	2	—	1	4	—	1	—	—	2	12	9	3	0.2
	Ostatní nemoci této třídy .	—	1	3	2	2	3	1	4	2	—	1	1	20	12	8	0.3
	Suma třídy V.	53	52	65	48	44	58	43	37	44	52	43	48	587	350	237	10.0
VI.	Záškrt . . .	4	9	6	2	2	3	3	6	—	7	6	5	53	25	28	0.9
	Zánět průdušek	22	21	16	16	19	14	9	11	5	10	10	17	170	92	78	2.9
	Zánět plic a pohrudnice .	16	20	17	11	17	19	14	17	15	15	19	16	196	115	81	3.3
	Rozedma plic .	7	6	4	2	5	1	2	1	1	2	3	4	38	20	18	0.6
	Překrvení a zbubření plic .	2	3	4	3	2	1	—	—	4	2	5	2	28	10	18	0.5
	Ostatní nemoci této třídy .	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	0.0
	Zánětné nemoci cévstva . .	1	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	6	4	2	0.1
	Organ. nemoci cévstva . .	8	11	11	8	9	6	9	10	13	11	12	7	115	60	55	2.0
	Suma třídy VI.	60	70	58	44	56	46	37	45	38	48	55	51	608	327	281	10.2
VII	Zánět žaludku a střev . .	43	45	55	50	48	29	35	53	39	32	31	26	486	266	220	8.3
	Cholerina . .	1	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	7	4	3	0.1
	Zánět pobřišnice	2	5	—	2	1	1	1	2	1	1	3	2	19	10	9	0.3
	Zánět a úbytě jater (n. a p.)	1	—	2	—	—	1	—	2	—	2	—	1	9	4	5	0.2
	Žloutenka . .	—	5	1	3	1	—	1	—	1	—	2	1	15	6	9	0.3
	Ostatní nemoci této třídy .	1	5	4	3	1	6	2	2	2	1	2	—	29	12	17	0.5
	Suma třídy VII.	48	58	62	58	52	37	40	63	43	36	38	30	565	302	263	9.7
		267	273	294	251	292	228	206	230	203	210	207	218	2879	1543	1336	49.0

[1]) V prvním témdni po porodu. [2]) Od prvního téhodne do dokonaného prvního roku.

…zemřelých r. 1877.

…k dle léčebních a pitevních lístků). **Tab. XVIII.**

Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	výroční suma	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %	mimo to přespoln.
Přenáška	267	273	294	251	292	228	206	230	203	210	207	218	2879	1543	1336	49.0	460
…moc Bright. (…l. i p.)	6	10	7	4	13	10	9	8	10	8	11	12	108	48	60	1.8	78
…ečka omladn…	5	5	6	3	—	4	2	1	1	5	6	7	45	-	45	0.8	28
…né nemoci porodu	—	1	1	—	1	1	—	1	—	—	2	–	7	—	7	0.1	3
…statní nemoci …ého třídy	3	1	4	3	3	2	—	2	—	1	1	4	24	18	6	0.4	22
…a třídy VIII.	14	17	18	10	17	17	11	12	11	14	20	23	184	66	118	3.1	131
…moci kostí, …baie a pojiva	9	9	10	14	10	13	7	5	8	9	4	5	103	58	45	1.7	52
…aženost krve	3	1	4	2	5	2	4	4	6	4	3	1	39	25	14	0.7	39
…rdéje	—	—	—	—	2	2	1	3	—	—	—	—	8	8	—	0.1	2
…vace	3	2	4	6	5	2	3	1	3	3	1	1	34	19	15	0.6	3
…statní nemoci této třídy	7	5	11	7	8	4	4	5	4	---	2	5	62	43	19	1.0	11
…ma třídy X.	13	8	19	15	20	10	12	13	13	7	6	7	143	95	48	2.4	55
Tuberkule plic	96	85	104	146	146	131	106	81	72	80	72	74	1193	703	490	20.3	598
„ všeob.	13	11	17	16	10	12	9	3	4	7	6	7	115	63	52	1.9	88
„ náhlé	2	1	2	2	—	5	1	1	—	2	2	-	18	9	9	0.3	12
„ jiné	3	1	6	2	1	2	—	2	2	2	2	1	24	15	9	0.4	14
Kr…rnatost	—	1	3	3	—	3	3	3	1	2	2	2	23	15	8	0.4	3
…ma třídy XI.	114	99	132	169	157	153	119	90	79	93	84	84	1373	805	568	23.3	715
…borazy	20	11	12	15	4	15	11	7	9	10	14	17	145	54	91	2.5	132
…rvice	95	81	80	59	82	64	34	16	7	19	15	18	570	288	282	9.7	88
…ala	8	9	10	11	9	3	13	2	8	11	11	13	108	53	55	1.8	17
…padnička	6	7	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	15	8	7	0.3	1
…iné	2	4	5	1	3	2	—	1	1	—	—	3	22	9	13	0.4	4
…ha střevní	5	6	10	10	11	7	8	3	3	5	4	3	75	38	37	1.3	44
„ kožní	1	2	1	1	1	—	—	—	—	--	—	—	6	2	4	0.1	8
…olera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
…planice	5	8	4	6	7	10	14	4	7	1	5	4	75	37	38	1.3	31
…adárka	10	7	6	6	9	2	7	4	8	7	16	15	97	55	42	1.6	5
…aduch	9	10	7	8	8	4	6	7	4	1	4	—	68	29	39	1.2	3
…statní nemoci …této třídy [1])	1	1	1	—	4	2	—	1	1	—	2	5	18	10	8	0.3	15
…ma třídy XIII.	142	135	125	102	134	94	82	39	39	44	57	61	1054	529	525	18.0	216
…známé příčiny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
…mu (Jako v tab. VIII.)	579	552	610	576	634	530	448	396	362	387	392	415	5881	3150	2731	100.0	1762
…rtvě rozen…	33	20	24	26	26	27	19	26	24	23	21	32	301	181	120	—	—
…hrnná suma	612	572	634	602	660	557	467	422	386	410	413	447	6182	3331	2851	—	1762

[1]) V tom 1 cizí případ (m.) ozhřivky, 17 zdejších případů (10 m. 7 ž.) přirozené, pak 1 …ejší (ž.) a 10 cizích případů (5 m. 5 ž.) nabyté příjice, 3 cizí případy (m.) meningitis cerebrospi-…nalis a 1 cizí případ (ž.) sclerema cerebrospinale.

Poznamenání k tab. XI.—XIII. (str. II) o porodech r. 1877.

1. V dokonalé shodě s výsledky, za rok 1876 objevenými (srov. o tom St. přír. kn. V. str. 40) usílil se také r. 1877 počet porodů dětí nemanželských, ano počet manželských se umenšil a sice tou měrou, že i v hromadném počtu porodů dochází na výsledek záporný, čehož roku minulého ještě nebylo. Oba zjevy, úbytek totiž porodů manželských a přírůstek nemanželských, dají se ostatně svésti na tytéž příčiny, jako roku minulého (srov. hoř. str.), při čemž také prostrannější místnosti nové porodnice, podobně jako již r. 1876 (srovn. o tom též str. 90 loňské stat. přír. knížky) neobešly jsou se bez jakéhos vlivu na usílení počtu porodů nemanželských.

Jak samo sebou se rozumí, přináleží daleko věčí počet porodů nemanželských pražské porodnici; neboť podlé úředních zpráv narodilo se tam r. 1877 z 2722 matek 2754 dětí (1404 chlapci, 1350 děvčat); připadlo tudíž ze všech v Praze registrovaných porodů dětí nemanželských (3070) plných 88,7% na porodnici pražskou, kdežto v městě samém toliko 348 nemanželských porodů (11,3%) s 354 dětmi (204 chl., 150 děv.) se událo.

Chtíti podíl Prahy v porodech nemanželských jedné i druhé kategorie zjistiti, bylo by marným namáhaním potud, pokud v případě takovém místo početí platně rozhoduje, podlé našeho vědomí však zápisy tohoto způsobu v porodnici se nevedou.*) Tolik jest alespoň podlé authentických zpráv jisté, že z těhotných, r. 1877 v porodnici pražské ošetřovaných (2772, o 50 více než r. 1876), nic více než 77, t. j. toliko **2,8%** do Prahy příslušelo, což by odpovídalo podobně skrovnému podílu v porodech nemanželských. V příčině příslušnosti matek, r. 1877 v soukromních domech pražských s dětmi nemanželskými slehlých, musily by prvé prohlédnuty býti matriky křestní.

2. Podobně má se věc i s čísly porodními r. 1877. Pro rozence manželské obnáší číslo porodní (vztaženo k obyvatelstvu civilnímu pro polovici roku 1877) 22,26 : 1000 čili 1 : 44,91, pro nemanželské však 18,45 : 1000 čili 1 : 54,20, kdežto by obecné číslo porodní (kteréž je zde ovšem skoro bez váhy) pro rok 1877 jevilo se v míře 40,72 z tisíce čili 1 na 24,56 obyvatel. U porovnání s lety předešlými jde z toho, že číslo porodů manželských zůstalo pozadu za všemi lety minulými, počnouc od r. 1857 dolů, s jedinou výminkou roku 1867 (21,3 : 1000), následovavšího na válečný rok 1866, a že tudíž dospělo téměř k nejkrajnější mezi povahy normální, kdežto číslo porodů dětí nemanželských nejen se zase usiluje, nýbrž zvláště ještě nad každé z předchozích 7 let předčilo a k starému normálu (1857—1871, totiž 21,8 : 1000 čili 1 : 45,9) opět silně přibližovati se počalo. Ostatně podotýkáme ještě, že číslo porodní r. 1877 pro manželské rozence živé obnáší 21,17 : 1000 čili 1 : 47,22, pro živé rozence nemanželské pak 17,76 : 1000 čili 1 : 56,32 a že na 1000 živě rozených chlapců manželských 969,6 a na 1000 živě rozených chlapců nemanželských 948,5 děvčat jednostejného původu připadá.

Poznamenání k tab. XIV. až XVIII. o smrtelnosti v Praze r. 1877.

1. **Smrtelnosť vůbec.** a) Číslo smrtelnosti. Epidemie neštovičná r. 1876, která vrcholu svého teprvé v lednu 1877 byla dosáhla a v září t. r. (arci že s jistým obmezením) za přestálou považovati se mohla, vedlé ní pak

---

*) Professor dr. G. Ritter z Rittershainu shledal podlé vlastních zápisků, činěných v letech 1865 až 1869, o matkách (kojných) v pražském ústavě nalezenců ošetřovaných, resp. tamtéž z porodnice přišlých (7010), že z nich 41,69% (2923) v Praze bylo obtěžkalo. Extremy kolísaly se mezi 48,76 (r. 1865, však jen za 7 měsíců) a 38,80% (1867). — (Srovn. jeho „Rückblick auf d. Ergebnisse d. k. böhm. Landesfindelanstalt in d. J. 1865—1869.“ Wien 1870. Str. 45. Tab. XIV.)

ta celý rok 1877 trvající větší úmrtnost od spály (podobně následek loňské epidemie stejného jmena), dále z obyčejné míry vycházející úmrtí od záduchu, ...hlavice, záškrtu a zánětu průdušek, jakož i proti dřívějšku početnější případy tuberkulí — přispěly hlavně k tomu, že úmrtnost v našem městě zase vzrostla a že i rok 1877 nepozbyl povahy roku epidemického. Zejmena obnáší ... míře tab. XVII. místní číslo smrtelnosti (vzhledem k stavu obyvatelstva civilního, vypočtěného pro polovici roku) **84,91** z tisíce, t. j. 1 úmrtí z 2...,65 obyvatel. Jeť pak odtud o 1,7°/₀₀ větší, než pro léta 1865 až 1876 vypočtené číslo normální (33,2°/₀₀ srov. St. přír. kn. V. str. 10 a 11) a vystihuje zejmena nad loňské místní číslo smrtelnosti (33,83) o 1,08°/₀₀, nad rok ...74 (30,05) o 4,86, nad rok 1875 (29,66) dokonce o 5,25 z tisíce obyvatelstva civilního.

Poněvadž podíl takových osob zemřelých, jež v Praze nebyly zůstávaly, ... skutečné sumě úmrtí, v Praze r. 1877 zapsaných, větší byl než roku předešlého, vyniknuv i nad samý podíl normální (viz níže), bude odtud zjevné, že skutečné číslo smrtelnosti za r. 1877 bude vyšší ještě měrou nevýhodné, ...ž místní. Obnášíť pak zmíněné číslo 45,37 z 1000 čili 1 z 22,04, vystihuje ...díž nad normální číslo 42,9°/₀₀, vypočtěné z let 1865—1876, o 3,5°/₀₀ a zůstává v tomto 12letém období toliko za lety 1866, 1872, a 1873 pozadu.

b) Proti pravidlu, t. j. vzdor opětnému usílení se smrtelnosti místní, ...mřelo r. 1877 po míře tab. XVII. v našich veřejných nemocnicích více osob přespolních než roku loňského. Podíl přespolních v hromadném ...le úmrtí, v Praze vůbec registrovaných, obnáší tenkráte zejmena 23,05°/₀₀, ...t tudíž o 0,75 větší, než střední číslo posledních čtyř let (22,30°/₀) a podobně má se věc i s obtížením smrtelnosti skutečné (10,46°/₀₀ proti 8,95°/₀₀). ...e ale také úmrtí ve všech, smrtelnost naši posud obtěžujících ústavech ...humanitních a věznicích (s vyjmutím jediné c. k. trestnice zemské) ...mnohem početnější byla než roku minulého, a tudíž i tento podíl obtížení ...ší byl než střední z let 1871 — 1876 (7,07°/₀₀), jakož i podíl z r. 1876, — ...je na jevo z následující tabulky.

Tab. XIX.

Číslo řadové	Jméno ústavu:	Úmrtí r. 1877	Podíl na procentech v sumě: všech zemřelých	Podíl na procentech v sumě: úmrtí osob domicilovaných	Obtížení čísla smrtelnosti r. 1877 na °/₀₀ obyvatel
1.	Ústav choromyslných . . .	377	4,93	6,41	2,23
2.	Porodnice	matek 42, dětí 175	2,84	3,69	1,29
3.	Dům nalezenců	585	7,65	9,95	3,47
4.	Zemská trestnice	157	2,06	2,67	0,93
5.	Káznice	56	0,73	0,95	0,33
	Sumy . .	1392	18,21	23,67	8,26
	Proti r. 1877 více o . .	178	1,03	2,19	0,99

c) Místní čísla smrtelnosti podlé pohlaví, jakož i podlé tříd věku poznávají se z následující tab. XX., v tab. XXI. jsou pak ještě zvláště vytknuty podíly tříd věku v hromadném čísle úmrtí a sice jak u zemřelých, kteří za živa v Praze přebývali, tak u zemřelých přespolních.

Tab. XX.

Třída	Věk	Stav živých koncem r. 1877			Sumy úmrtí r. 1877			Čísla smrtelnosti na r. 1877 z tisíce		
		mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.
Ia	kojencův . . .	2.083	1.766	3.849	1.022	827	1.849	490,64	468,29	480,38
Ib	dětský	5.048	5.213	10.261	432	416	848	85,63	79,80	82,64
II.	nezletilý . . .	25.644	22.081	47.725	247	202	449	9,63	9,15	9,41
III	dospělý . . .	27.167	32.945	60.112	534	418	952	19,66	12,69	15,84
IV.	letitý	14.906	19.254	34.160	481	339	820	32,27	17,61	24,00
V.	starý	5.289	7.066	12.355	434	529	963	82,06	74,87	77,94
I-V	Suma . .	80.137	88.325	168.462	3.150	2.731	5.881	39,31	30,92	34,91

Tab. XXI.

Třída	Roku 1877 zemřely u věku	A. Osoby zdejší						B. Osoby přespolní					
		vůbec			na procentech			vůbec			na procentech		
		mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě
Ia	až do 1 roku	1022	827	1849	32,4	30,3	31,5	12	15	27	1,2	2,0	1,5
Ib	od 2 až do 5 let	432	416	848	13,7	15,2	14,4	43	53	96	4,3	6,9	5,5
II.	„ 6 „ „ 20 „	247	202	449	7,8	7,4	7,6	114	81	195	11,4	10,6	11,1
III	„ 21 „ „ 40 „	532	415	947	16,9	15,2	16,1	336	237	573	33,7	31,0	32,5
IV.	„ 41 „ „ 60 „	481	338	819	15,3	12,4	13,9	287	200	487	28,9	26,1	27,6
V.	„ 61 „ „ 100 „ a výše u věku neznámém	434	529	963	13,8	19,4	16,4	203	177	380	20,3	23,1	21,6
—		2	4	6	0,1	0,1	0,1	2	2	4	0,2	0,3	0,2
	Suma jako v tab. XVII. . . .	3150	2731	5881	100,0	100,0	100,0	997	765	1762	100,0	100,0	100,0

Porovnáme-li ještě obě tabulky s obdobnými tabulkami roku předešlého (viz tab. XV. a XVI. str. 43 a 44 v Stat. přír. kn. V.), shledáme, že také r. 1877 poměry smrtelnosti podlé věku a pohlaví pohybovaly se v podobných mezích, jako r. 1876, s tím však vážným rozdílem, že smrtelnost u věku konečném byla r. 1877 při pohlaví mužském silnější, při ženském naopak mnohem slabší, vůbec pak také slabší, než r. 1876, což dílem také platí o věku dětském. Naopak vzaly všecky ostatní čtyři třídy věku a sice v obou skupinách pohlavních od zvýšené smrtelnosti věčí újmu než roku minulého.

d) O chodu smrtelnosti podlé měsíců lze vůbec již z tab. XVII., a sice pro obě pohlaví, dostatečně poučiti se. Pro menší občasí jde zejmena ze zpráv týdenních, městskou kanceláří statistickou vydávaných, na jevo, že týdenní maximum r. 1877 s 161 umrtími připadlo na 9. výroční týden (25. února — 3. března), minimum naopak na týden 37. (9—15 září) s 73, pak na 34. týden (19—25 srpna) s 74 umrtími. Týdenní suma úmrtí klesla vůbec až do 33. téhodne výročního (12 — 18. srpna) jen jedenkráte pod 100, odtud pak zdvihla se, dosahši rychle svého letošního minima, až do konce roku téměř pravidelně pod 100, s jedinou výminkou téhodne 41. (7 — 13 října se 100) a 51. (16—22 prosince s 118 případy). Absolutní denní maximum (34 úmrtí) připadlo na den 8. května, minimum (5 úmrtí) na den 15. září a 22. listopadu.

2. **Smrtelnost dětí.** Dle tab. XIV. a XX. zemřelo roku 1877 dětí, v Praze přebývavších, a sice u věku až do 5 let, 2697 (1454 chlapců, 1243 děvčat); mimo to zemřelo zde ještě 123 dětí přespolních (55 chl., 68 děvč.) této kategorie, tak že skutečné číslo v Praze registrovaných úmrtí této třídy věku 2820 (1509 chl., 1311 děvč.) obnáší. Vzhledem k stavu obyvatelstva civilního, vypočtenému pro polovici r. 1877, vychází z toho místní součinitel smrtelnosti 16,01 : 1000 (1 : 64,70), skutečný součinitel pak 16,74 : 1000 (1 : 59,74). Podlé toho byla smrtelnost dětí r. 1877 o něco mírnější, než r. 1876 (srov. Stat. přír. kn. V. str. 46), ale vždy ještě silnější, než u věčině let poslední periody (1865—1876), v kterémžto období ji toliko léta 1876, 1871, 1873 a 1866 předstihují.

Poněvadž (místní) číslo smrtelnosti pro děti původu manželského tentokráte 10,42 : 1000 obyvatel (čili 1 : 96,00) obnáší, jest i smrtelnost dětí této kategorie proti roku předešlému něco výhodnější, ač vždy ještě i nad samé skutečné normální střední (10,2‰) vystihuje; naopak usílila se opět o něco smrtelnost dětí nemanželských (5,59 : 1000 ob. čili 1 : 178,74 ob.), zůstávajíc při tom vždy ještě co do příznivého výsledku na čtvrtém místě celého předešlého 20tilého období.

3. **Příčiny úmrtí.** Intensivnost jednotlivých důležitějších příčin úmrtí vyjasní na den z tab. XVIII. a náleželo by zde k vůli porovnání s rokem minulým ještě podotknouti, že tuberkule r. 1877 v stejné síle jako roku loňského mezi příčinami úmrtí se jeví, že roku 1877 jen neštovice jako panující epidemie vystupují (r. 1876 spála a spalničky), ač i spála ještě dostatek obětí za celý rok vyžadovala. Spalničky objevily se toliko ve dvou prvních měsících, dalším průběhem však téměř dokonale zmizely. Z ostatních nakažlivých nemocí usílily se u porovnání s rokem předešlým zejmena úplavice, záškrt, záduch a tyfus kožní. Ostatně náleželo by zde ještě vzpomenouti věčího počtu úmrtí od zánětu průdušek, kdežto počet úmrtí od zánětů plic a pohrudnice podstatně se umenšil.

Také počet sebevražd a vražd zvěčil se proti roku minulému poznovu. Z 52 sebevražd při osobách zde přebývavších (37 m., 15 ž.), jichž nejvíce (8) v měsíci srpnu se událo, způsobeno jest zejmena 19 (10 m., 9 ž.) otrávením, 11 (m.) zastřelením, 11 (9 m., 2 ž.) oběšením, 6 (4 m., 2 ž.) utopením, 3 (2 m., 1 ž.) podřezáním tepen a krku, 2 (1 m., 1 ž.) vrhnutím se s okna. Ze sebevrahů mělo 12 (8 m., 4 ž.) nedosáhnuvších ještě 20 let věku (nejmladší sebevrah čítal zejmena 16, nejmladší sebevražednice 19 let), 3 (2 m., 1 ž.) nalezali se mezi 60—70 roku věku (nejstarší

z nich čítali po 70 letech.) U věku 20—30 let bylo dále 15 osob (9 m., 6 ž.), u věku 30—40 let 14 (10 m., 4 ž.), u věku 40—50 let 6 (muž.) a u věku 50—60 let 2 (muž.).

Prohlédneme-li posléze ještě ony tři epidemie r. 1876, kteréž do r. 1877 zasahují, ba teprv (jako neštovice) v něm vrcholu svého dosahují, v hromadném jich působení na smrtelnost našeho města v obou letech a připočteme-li k nim ještě úmrtí od mázdřivky a záduchu, které ne vždy v lékařských lístcích léčebných jako nemoci spálu a spalničky provázející anebo jako nemoci následní (v kterémžto poslednějším případě k úmrtím od hlavních nemocí přičítány byly) zjištěny jsou, obdržíme následující celkový obraz:

Tab. XXII.

Roku	Zemřelo od															Celkem		
	neštovic			spály			spalniček			mázdřivky			záduchu					
	m.	ž.	v hr.	m.	ž.	v hr.	m.	ž.	v hr.	m.	ž.	v hr.	m.	ž.	v hr.	m.	ž.	v hr.
1876	56	53	109	97	110	207	79	64	143	37	40	77	19	27	46	288	294	582
1877	288	282	570	53	55	108	8	7	15	55	42	97	29	39	68	433	425	858
Suma	344	335	679	150	165	315	87	71	158	92	82	174	48	66	114	721	719	1440
Podíl na % v celkové smrtelnosti obou let	5,6	6,3	5,9	2,4	3,1	2,7	1,4	[illegible]	1,4	1,5	1,5	1,5	0,8	1,2	1,0	11,7	13,4	12,5

Jak samo na rozum jde, stihly všecky tři epidemie (podobně i mázdřivka i záduch) po výtce věk dětský, jinak byl sice podíl tohoto věku v hromadném čísle úmrtí od neštovic r. 1877 značně slabší než r. 1876, což také s povahou této epidemie zcela se srovnává.

K vůli porovnání loňské epidemie neštovičné s epidemií roku 1872/73 budiž především podotknuto, že r. 1876 a 1877 zemřelo v Praze od neštovic ještě 107 osob cizích, tak že skutečné číslo úmrtí od neštovic činilo **786***). Jelikož pak epidemií neštovičnou r. 1872/73 v Praze celkem 1102 obětí uchváceno jest, byla tato rozhodně záhubnější než epidemie r. 1876/77.

---

*) Od spály zemřelo v obou letech v Praze 37, od spalniček 10, od mázdřivky 7, od záduchu 3 přespolních osob (dětí).

D. Počet domů a obyvatel.

Po míře nových čísel domovních, r. 1877 udělených, zvýšil se počet domů v Praze o 10, jichž rozvržení z dolejší tabulky se poznává. Co se vzrůstu obyvatelstva civilního tkne, obnášel by počet jeho na základě známého činitele 0,833 koncem r. 1877 **169.229** (při 0,9 pak 169.258) hlav, odkudž bylo by obyvatelstvo Prahy proti roku minulému (srovn. Stat. přír. knížku V. str. 30) o 1481 (resp. 1510) hlav se rozmnožilo.

V té příčině poroučí se první neb druhé toto číslo přijíti za základ všech dalších výpočtu tím spíše, že, jak známo, nejen rok 1876 ale i rok 1877 měly jsou své epidemie, že dále nejen počet sňatku ale i manželských porodů, jak z předchozích tabulek o zdvižení obyvatelstva na jevo jde, poznovu značně se umenšil, ruch stavební ochabnul a nedostatek práce i tíseň národohospodářská posud neustávaly.

Po míře toho spoléhá hlavní vývod následující tabulky na shora uvedeném součiniteli, kdežto podrobnostem o čtvrtech města vyčíslení obyvatelstva, již v předešlé Stat. přír. knížce podlé počtu příbytků a pokojů provedene, za základ položeno a rozdíl mezi číslem 169.258 a středním počtem 170.370 (= 1112) na jednotlivé čtvrti města (po míře jich podílů v střední sumě veškerého obyvatelstva) rozvržen byl.

Tab. XXIII.

Číslo čtvrtě	Čtvrť města	Počet domů: koncem r. 1877	Počet domů: Přírůstek proti r. 1876	Obyvatelstvo: vyčíslené podlé počtu příbytku	Obyvatelstvo: vyčíslené podlé počtu pokojů	Obyvatelstvo: Střední z obou sum obyvatel	Obyvatelstvo: Pravdě podobné obyvatelstvo	Přírůstek proti r. 1876: vůbec	Přírůstek proti r. 1876: na %
I.	Staré město	1.036	3	48.031	48.591	48.311	**47.995**	—113	—0,2
II.	Nové město	1.559	7	82.951	82.038	82.495	**81.957**	+1.381	+1,7
III.	Malá strana	550	—	22.771	22.651	22.711	**22.563**	+67	+0,3
IV.	Hradčany .	201	—	6.431	6.430	6.431	**6.389**	+68	+1,1
V.	Josefov . .	283	—	10.388	10.455	10.422	**10.354**	+107	+1,0
—	**Praha** . .	3.629	10	170.572	170.165	170.370	**169.258**	+1.510	+0,9

Oddělení druhé.

Živnosti a osvěta.

A. Přehled změn v držení a obtížení pražských nemovitostí r. 1877.*)

Tab XXIV.

Změny:	Počet případů	Sumy určitých obnosů v rakouské měně zl.	kr.	Sumy ročních dávek v rakouské měně zl.	kr.
I. V držení.					
Převody:					
a) Mezi živými a sice:					
1. smlouvami	171	3,527.428	66	—	—
2. exekucí soudní	41	638.095	50	—	—
b) úmrtím	107	1,770.020	80	—	—
v hromadě . .	319	5,935,544	96	—	—
II. V obtížení.					
A. Novým zadlužením:					
a) Řízením mezi živými, a sice:					
1. smlouvami	722	2,034.674	41 [1])	5360	—
2. v následcích soudního záznamu	5	17.800	—	—	—
2. v následcích exekuč. vkladů .	682	280.707	05 [2])	—	—
b) uvedením v dědictví (podíly a odkazy)	38	177.536	88	2700	—
v hromadě . .	1447	2,510.718	34	8060	—
B. Vyvazením:					
a) V následcích nedost. výtěžku dražby	147	329.459	10	—	—
b) V následcích jiných případů pominutí práva věcného . .	913	2,228.282	77 [3])	400	—
v hromadě . .	1060	2,557.741	87	400	—
Prostých záznamů	36	63.942	47	415	—
Vkladů práva exekučního k vloženým již požadavkům . .	200	511.860	08	—	—
Převodů dluhů váznoucích . .	355	1,289.468	02 [4])	—	—

*) Dle off. tabulky, od sl. ředitelství desk zemských zdělané.
[1]) V tom 4270 mark něm. říš. m. dle hodnoty jmenovité na měnu rakouskou. [2]) V tom 2611 mark n. ř. m. dle hodnoty jmenovité na měnu rakouskou. [3]) V tom obnosy 9503 zl. 10 kr. říš. m. a 65.080 zl. 32 kr. konv. měny, převedené na měnu rakouskou. [4]) V tom částka 573 zl. 57 kr. konv. měny, převedená na měnu rak.

Poznamenání. Jak z tab. XXIV. u porovnání s touž tab. loňské stat. př. kn. (str. 59) na jevo jde, událo se r. 1877 v držení a obtížení pražských nemovitostí vůbec méně změn, než r. 1876, což však sotva bude lze za znamení polepšení obecného stavu hospodářského považovati. Neboť jednak zůstaly dobrovolné prodeje pražských nemovitostí jak peněžní hodnotou, tak počtem případů za r. 1876 pozadu (o 32 případů a 1,145.443 zl. 47 kr. = 26,7°/₀), jednak zvěčil se zase počet prodejů exekučních v obojí příčině (o 9 případů a 92.173 zl. 30 kr. resp. 16,9°/₀ hodnoty roku předešlého). Taktéž rozmnožily se zase, a sice značně, případy vkladů práva exekučního (o 225 = 47°/₀), byť i vzrůst ten co do hodnoty peněžné neměl velké váhy (+ 16.651 zl 75 kr. = 6,4°/₀) kdežto nové půjčky hypoteční (bez pochyby pro silné zadlužení domů) stěží k místu docházely, jevíce totiž u porovnání s rokem předešlým úbytek 1,610.278 zl. 17 kr. t. j. 44,2°/₀. Co se konečně vyvazení tkne, kleslo toto v následcích nedostatečného výtěžku dražby co do hodnoty (o 182.648 zl. 87 kr. = 35,7°/₀), zvýšilo se ale naopak silně co do počtu případů (+ 58 = 65,3°/₀).

B. Poměry činžovní v Praze o Havle 1877.*)

I. Počet stavení činžovních u porovnání s r. 1876.

Tab. XXV.

Čtvrti města:	Počet stavení: sbořených 1877	Přír.	skutečných 1877	Přír.	Z těch byla k dani činžovní předepsána v celosti 1877	Přír.	od ní osvobozena co stavby nové zcela 1877	Přír.	stavby nové dílem 1877	Přír.	stavení veřejná zcela 1877	Přír.	stavení veřejná dílem 1877	Přír.	Daň činžovní pl[atilo tedy] dílem ne[bo] celou sta[vení] 1877	Přír.
Staré město .	15	—2	1078	+1	929	—2	33	—4	88	+7	20	—	8	—	1025	+
Nové město .	54	—5	1583	+9	1095	+1	196	+16	201	—8	69	—	22	—	1318	—
Malá Strana .	10	—4	553	+1	459	—	13	—1	43	+2	27	—	11	—	513	+
Hradčany . .	11	+1	202	+1	149	+1	6	—1	10	+1	21	—	16	—	175	+
Josefov . .	7	—	293	—	274	—	1	—	9	—	6	—	3	—	286	—
Praha . . .	97	—10	3709 ¹)	+12	2906	—	249	+10	351	+2	143	—	60	—	3317 ³)	+
Vyšehrad . .	2	—1	100 ²)	+4	65	—	17	+4	13	—	2	—	3	—	81	—
Praha s Vyšehradem . .	99	—11	3809	+16	2971	—	266	+14	364	+2	145	—	63	—	3398	+

*) Dle zpráv c. k. berní administrace.

¹) V tom obsaženo jest 106 odloučených dílců domů (věčinou stavení nádvorní), pak 88 masných krámů, ježto po jednotlivých čtvrtech města týmž způsobem rozděleny jsou, jako roku předešlého. (Srovn. Stat. přír. kn. V. str. 60 tab. XXV. s poznamenáním.)

²) V tom 7 odloučených dílců domů.

³) S připočtěním domů dílných na Starém (238) a v Židovském městě (400) vzroste počet těchto stavení v Praze na 4036.

II. Výnosy činže domovní o Havle 1877.

a) Vůbec.

Tab. XXVI. a)

Čís. řadové	Čtvrti města	Úřadně zjištěný výnos činže vůbec zl.	kr.	na %	průřizem na 1 objekt zl.	kr.	Z toho připadlo na domy daň činžovní platící vůbec zl.	kr.	na %	daně činžovní prosté vůbec zl.	kr.	na %
I	Staré město	3,480.743	32½	36,0	3228	89	3,212.290	53½	92,3	268.452	79	7,7
II	Nové město	4,764.450	63	49,3	3009	76	3,668.891	05	77,0	1,095.559	58	23,0
III	Malá strana	988.348	36½	10,2	1787	25	931.334	92½	94,2	57.013	44	5,8
IV	Hradčany .	145.945	22	1,5	722	50	137.066	65	93,9	8.878	57	6,1
V	Josefov . .	281.247	76½	3,0	959	89	277.562	35½	98,7	3.685	41	1,3
—	Praha . .	9,660.735	30½	100,0 / 99,2	2604	67	8,227.145	51½	85,2	1,433.589	79	14,8
VI	Vyšehrad .	79.678	42½	0,8	796	78	51.343	95½	64,4	28.334	47	35,6
—	Praha i Vyšehrad .	9,740.413	73	100,0	2557	21	8,278.489	47	85,0	1,461.924	26	15,0

b) Přírůstek neb úbytek proti r. 1876.

Tab. XXVI b).

Čís. čtvrti	Čtvrti města	Při domech k dani činžovní předepsaných vůbec zl.	kr.	na %	Při domech daně činžovní prostých vůbec zl.	kr.	na %	Při obou druzích domů vůbec zl.	kr.	na %
I	Staré město	50.276	20½	1,6	–48.820	22	–15,4	1.455	98½	0,0
II	Nové město	15.548	63½	0,4	18.786	49	1,8	34.335	12½	0,8
III	Malá strana	4.690	74½	0,5	698	92	1,2	5.389	66½	0,5
IV	Hradčany .	— 91	94½	–0,1	708	07	8,1	616	12½	0,4
V	Josefov . .	— 3.349	55½	–1,2	— 222	34¹/	— 5,7	–3.571	90	–1,3
–	**Praha** . .	67.074	08½	0,8	–28.849	08½	— 1,9	38.225	—	0,4
VI	Vyšehrad	1.795	94½	3,6	2.635	87	1,0	4.431	81½	5,9
–	Praha s Vyhradem .	68.870	03	0,8	–26.213	21½	— 1,8	42.656	81½	0,4

Poznamenání k tab. XXV. a XXVI. Obě tabulky, každá o sobě i v vzájemném porovnání, ukazují k nezměněné výši nájemného, a to ve všech čtvrtech města. Jednak jest totiž přírůstek výnosu činže proti roku předešlému velice nepatrný a vyváží se zejmena na Starém městě postoupením jistého počtu domů, dříve daně činžovní prostých, do třídy domů daní činžovní podrobených, skoro zúplna; jednak má nepatrný vzrůst výnosu nájemného na Novém městě, na Malé straně a na Hradčanech pramen svůj jen ve zmíněné změně v předpisu daně a v nových stavbách. V Josefově konečně musilo i slevování v nájemném nastati, jakéž i v ostatních čtvrtech města během dvou let dosti zhusta se přihazuje.

C. Konsumce.

I. Příhon a dovoz dobytka i masa do Prahy vůbec a na trh, jakož i spotřeba toho r. 1877.

Tab. XXVII.

Čís. řadové	Druh dobytka	Příhon a dovoz vůbec [1]) Počet kusů	Příhon a dovoz vůbec [1]) Proti r. 1876 více (+) n. méně (—)	Příhon a dovoz na trh [2]) Počet kusů	Příhon a dovoz na trh [2]) Proti r. 1876 více (+) n. méně (—)	Spotřeba [3]) Počet kusů	Spotřeba [3]) Proti r. 1876 více (+) n. méně (—)
1.	Hovězího . .	27.146	— 3.192	27.508	— 3.339	12.249	+ 28[illegible]
2.	Telat	32.463	— 4.354	20.529	— 2.156	26.385	— 3.64[illegible]
3.	Skopového . .	42.582	—15.833	39.691	— 8.121	27.329	— 8.13[illegible]
4.	Vepřového . .	8.443	— 1.264	6.492	— 229	7.867 [4])	— 41[illegible]
5.	Jehňat	3.818	— 939	1.647	— 785	12.225 [5])	— 39[illegible]
6.	Kůzlat	3.299	+ 571	860	— 212		
	V hromadě	117.751	—25.011	96.727	—14.842	86.055	—12.30[illegible]
	Dovoz masa	Kilogramů					
1.	Hovězího .	2,894.150	+149.767	2,885.291	—337.364	—	—
2.	Telecího . . .	17.554	— 5.126	1.136	— 1.904	—	—
3.	Skopového .	2.831	— 100	26	— 240	—	—
4.	Vepřového . .	2,526.554	+208.909	1,501.681	+229.098	—	—
	V hromadě	5,441.089	+353.450	4,388.134	—110.410	5,072.042	— 321.67[illegible]

[1]) Dle výkazů správy městské stráže obecní.
[2]) Dle výkazů správy městského úřadu trhu dobytčího.
[3]) Dle tabel, od p. nájemníka daně potravní zdělaných.
[4]) V tom 515 selat.
[5]) Jehňata, kůzlata a podsvinčata.

II. Ceny prodejní na pražském trhu dobytčím a váha hovězího dobytka r. 1877.*)

Tab. XXVIII.

Čís. řadové	Cena	Hov. dobytka domácího jakosti I	II	III	Hov. dobytka pol. a uhersk.	Telat	Skopců	Prasat českých	Prasat polských	Prasat uherských	Jehňat kus zl.	Jehňat kus kr.	Kůzlat kus zl.	Kůzlat kus kr.	Váha hov. dobytka domácího jakosti I	II	III	pol. a uhersk.
		jednoho kilogramu krejcarů													kilogramů			
1.	Nejvyšší . .	40	38	36	39	69	48	60	58	68	4	61	2	15	741	551	461	67[illegible]
2.	Nejnižší . .	34	30	25	29	44	34	47	44	54	2	65	1	24	524	420	341	39[illegible]
3.	Střední . .	37	34	31	32	55	41	53	51	62	3	66	1	56	608	492	401	52[illegible]
	Proti r. 1876 více	1	2	6	—	—	4	1	1	—	—	28	—	—	—	8	12	—
	Proti r. 1876 méně	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	17	8	—	—	1[illegible]

*) Dle zpráv městského úřadu trhu dobytčího.

III. Čistý dovoz čili spotřeba ostatních věcí, dani potravní podléhajících. [1])

Tab. XXIX.

Čís. řad.	Jmeno	Rok 1877	Proti r. 1876 více (+) nebo méně (—)
1.	Likéru . . hektol.	548,86	—47,68
2.	Rumu a lihu . . . „	60.216,90	—.5236,79
3.	Kořalky . „	426,67	—137,37
4.	Vína . . . „	6.071,59	—657,13
5.	Vinného mestu a stírky . „	22,26	—9,17
6.	Ovoc. mestu „	3,36	+1,32
7.	Medoviny . „	0.19	+0,15
8.	Piva [2]) . . „	151.677,70	—21.206,01
9.	Octa . . . „	1.325,78	+7,95
10.	Hus, kachen, kapounů a krocanů . . kusů	326.023	—283
11.	Kuřat a holubů . . . „	328.965	—44.314
12.	Jelenů . . kusů	142	+1
13.	Div. prasat „	215	—54
14.	Div. selat, srnců a kamzíků . „	1.213	+444
15.	Zajíců . . „	51.375	+2.582
16.	Vysekávané srnčí jelení a černé zvěřiny . . kilo	1.555	—80
17.	Bažantů, tetřevů a tetřívků, kusů	5.412	—247
18.	Koroptví . . „	26 561	+9138
19.	Drob. ptáků, tets	374	+330
20.	Obyčejných ryb . . . kilo	87.175	—1741
21.	Stolních ryb „	192.221	+25.142

Čís. řad.	Jmeno	Rok 1877	Proti r. 1876 více (+) nebo méně (—)
22.	Rýže . . . kilo	316.189	—10.530
23.	Krupice . . „	17.358	—23.472
24.	Oves. krupek „	2.630	—5742
25.	Chleba . . „	697.611	+111.199
26.	Mouky [2]) . „	6,365.358	—615.342
27.	Pšenice . . „	21,890.038	+731.621
28.	Žita . . . „	10,820.548	—190.910
29.	Ječmene . „	232.798	—2328
30.	Kukuřice . „	106.007	+106.007
31.	Ovsa . . . kilo	3,537.173	—2,323.499
32.	Otrub . . „	51.357	—12.450
33.	Sena . . . „	4,751.938	—288.741
34.	Slámy . . „	1,753.192	—308.782
35.	Zeleniny . . kilo	1,174.593	+310.652
36.	Mýdla . . . kilo	71.492	—2.375
37.	Čerst. ovoce, kilo	1,814·575	+42.484
38.	Sušen. ovoce „	190.665	—111.360
39.	Másla . . . kilo	654.098	—26.768
40.	Vepř. sádla „	162.227	—22.714
41.	Sýra . . . „	267.361	—28.625
42.	Vajec . . kusů	17,871.371	—3,905.737
43.	Loje . . kilo	74.604	—17.439
44.	Lojov. svíček „	79.440	—15.797
45.	Vosku . . „	12.662	+1.258
46.	Tuků a olejů „	919.391	—98.578
47.	Tvr. dříví k. met.	9467	—968
48.	Měk. „ „	84.919	—46.495
49.	Dřev. uhlí kilo	312.682	+16.827
50.	Kamen. uhlí „	92,953.344	—5.025.023

[1]) Dle zpráv nájemníka daně potravní.

[2]) Srovn. též zprávy o vývozu na str. 33.

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze r. 1877.*)

Tab. XXX.

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
I. Obilí a píce.		
Pšenice . 1 hektol.	11	03
Žito . . . . „	8	51½
Ječmen . . „	7	10
Hrách . . . „	12	45½
Čočka . . . „	16	08
Boby . . . „	11	52½
Vikev . . . „	7	71½
Oves . . . . „	4	13
Seno . . 100 kilo	5	16½
Sláma dlouhá „	3	56½
„ ke krmení „	2	25
II. Výrobky mlýnské.		
Mouka výražková 1 kgr.	—	24½
„ krupičná „	—	23½
„ bílá . . „	—	20
„ podběl. „	—	18
„ zadní . „	—	15
Krupice pšen. I. „	—	27½
„ „ II. „	—	26½
Výražek žitný „	—	19½
Žitná m. obyč. „	—	17½
Kroupy švábské . . „	—	19½
Kroupy obyč. „	—	17½
„ trhané „	—	19
Jáhly . . . „	—	17
III. Maso.		
Hovězí . . 1 kgr.	—	63½
Telecí, přední s přívažkem . „	—	57½
„ zadní „ „	—	69½
„ „ bez přív. „	—	76
Skopové, přední s přívažkem . „	—	53½
„ zadní „ „	—	61½

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Vepřové s přívažkem . 1 kgr.	—	69
Uzené maso, přední . „	1	15
„ zadní . . „	1	84
Uzený jazyk hovězí . . . 1 kus	1	73
Sele . . . . „	2	89½
Kůzle . . . . „	1	83½
Jehně . . . . „	4	90
„ čtvrť přední „	1	15
„ hřbet . . „	2	88
IV. Zvěřina.		
Maso jelení k vaření, 1 kgr.	—	51
k pečení „	—	73½
Maso srnčí, k vaření „	—	72
k pečení „	—	90
Srnec, . . . 1 kus	10	90½
Zajíc mladý „	—	76
„ starý . „	1	48½
Bažantů . . 1 pár	4	—
Koroptví . . „	1	02½
Ptáků drob. 1 tct.	—	43
„ velkých „	—	16
V. Drůbež a vejce.		
Kachna . . 1 kus	1	04
Hus . . . . „	2	88
Krocan . . „	3	88
Kapoun . . „	1	79½
Kohout . . „	—	86½
Slepice . . „	—	83
Kuře . . . „	—	63½
Holoubat . . 1 pár	—	49½
Vajec . . 1 kopa	1	57½
VI. Mléko a omastky.		
Mléka dobr. 1 litr	—	16
„ sebran. „	—	9½

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Smetany . . 1 litr	—	33½
Másla čerst. 1 kilo	1	20
„ přepoušt. „	1	25½
Tvarohu . . „	—	21
Syrečků čerst. 1 kus	—	3
„ naklád. 1 kopa	—	93½
Loje hovězího		
„ „ syr. 1 kilo	—	45½
„ „ ledvinového „	—	74
„ skopového		
„ „ syr. „	—	43
„ „ přepoušt. „	—	43
Sádla vepřov.		
„ „ přepoušt. „	—	91½
„ „ syrového „	—	87
Slaniny . . . „	-	99
VII. Nápoje.		
Víno české, bílé . . 1 litr	—	68
červené . „	—	76½
staré . . „	1	02
„ rak. mladé „	—	31½
„ „ staré „	—	78
„ uher. bílé „	—	40½
„ „ červené „	—	64½
„ „ staré „	—	94
Pivo obyčejné „	—	13
Ležák . . . „	—	16
Pivo plzeňské „	—	26
„ bavorské „	—	39
VIII. Kořalky, octy a kvasnice.		
Líh 36—38° . . 1°	—	35½
Perlovka 14—18° . 1 litr	—	42
Kořalka obyčejná 5—9° . . 1 litr	—	29

*) Dle zpráv městského úřadu tržního.

IV. Středni ceny kupni rozličných věci domáci potřeby v Praze r. 1877.

Tab. XXX.

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Ocet vinný, 1 litr	—	29
„ kořalečný „	—	11½
„ pivný . „	—	6
Krasnice pivné „	—	10
IX. Bambuliny.		
Brambory 1 hektl.	2	31
Vodnice, 60 otýpek	1	49
[illegible] . 1 košík	—	32
Mrkev, 60 otýpek	3	24
Tuřín . . 80 kusů	2	58
Řípa . . 60 otýpek	3	99
X. Zeleniny.		
Chřest . . . 1 kilo	1	06½
Špenát . 1 košík	—	26
Petržel . 1 otýpka	—	9½
Celer . . . „	—	20½
Salát hláv. 60 kusů	1	37
Okurky čerst. „	2	11
Marjánka . 1 kilo	—	89
Kadeřák . 60 kusů	1	99
Kapusta . . „	2	44½
Pór . . 1 otýpka	—	03
Cibule 1 pletenec	—	14½
Česnek „	—	07
Zelí hlávk. 60 kusů	5	16
Křen . . 1 otýpka	2	49
XI. Chmel.		
Žatecký . 100 kilo	507	91½
Úštěcký . „	352	50
Zelený . „	226	—
Starý . . „	196	87½
XII. Ovoce.		
Třešně čerst. 1 kilo	—	27
„ sušené „	—	50
Hrušky čerst. „	—	16
„ sušené „	—	27

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Jablka čerst. 1 kilo		25½
„ sušená (křížaly) . „		16
		20
Švestky čerst. „		31
„ sušené „		
Povidla . . . „		38½
Ořechy lískové „		37
„ vlašské „		32½
XIII. Semena.		
Anýz . . . 1 kilo		53½
Fenykl . . „		54½
Kmín . . . 1 litr		29½
Mák . . . „		26
Semeno řep. 100 kil.	17	48
„ jetel. bílé „	71	87½
„ „ červ. „	66	08
„ konopné „	13	85½
„ lněné . „	15	23
XIV. Mýdlo a svíčky.		
Mýdlo lojové 1 kilo	—	47
„ millov. „		49
Svíčky lojové „		71
„ millové „	1	12½
„ voskové „	2	77
Vosk žlutý . „	2	26½
„ bílý . „	2	04½
Olej řepkový „	—	56½
„ lněný „		47½
„ makový „		97
„ olivový „		62
„ terpent. „		40½
XV. Dříví a uhlí.		
Dub. 80 centim.		41½
pol. . . 2 mt.	14	36
„ hulkov. „	12	
Habr. 80 centim.		
pol. . . 2 mt.	15	30
„ hulkov. . „	12	61

Pojmenování	Rak. m. zl.	kr.
Buk. 80 centim.		
pol. . . 2 mt.	14	31
„ hulkov. „	12	14½
Břez. 80 centim.		
pol. . . 2 mt.	13	46
„ hulkov. „	10	42
Jedl. 80 centim.		
pol. . . 2 mt.	11	41½
„ hulkov. „	8	94
Borové 80 centim.		
pol. . . 2 mt.	11	50
„ hulkov. „	8	92
Uhlí z dříví tvrdého 100 kilo	5	08½
„ z dříví měkkého 100 kilo	5	15
„ kamenné „	1	26
„ hnědé . „	—	75
Koksy . . . „		79
XVI. Rozličné.		
Chléb žitný 1 kilo		21,23
„ režný „		18,88
Žemle bílá mléčná 1 kus		2
„ bez mléka „		1
Ryby obyč. 1 kilo		80
Káva . . . „	1	59
Cukr . . . „		60
Syrob řepný „		21
„ třtinový „		10
Rýže . . . „		30½
Moučka škrobová nejjem. „		15
Škrob pšeničný „		41
Bobkové listí „		36
Jalovec čerst. „		11
Limon . . 1 kus		5½
Med český 1 kilo		89
Brambory . . „		7½
Zelí kyselé nakládané „		12½
Kvasnice lisované . . „		91

Poznamenání k tab. XXVII. až XXX. Prameny, k sestavení těchto tabulek, zejmena pak tab. XXVII. a XXIX. užité, dokazují poznovu zmenšem konsumce a sice bez mála tak všeobecné a rozhodné, jako r. 1876. Dle těchto svědectví byl by se umálil netoliko příhon dobytka a dovoz všech druhů jeho, nýbrž po míře zpráv úřadu trhu dobytčího a nájemce daně potravní i dovoz masa vůbec. S tím arci nesrovnávají se výkazy městské stráže, kladoucí naopak usílení dovozu masa hovězího a vepřového, a sice tou měrou, že by z toho i zvýšení se dovozu masa vůbec proti roku předešlému následovalo.[1]) Avšak i v tom případě, kdyby poslednější výkazy v plném znění svém za základ vyčíslení konsumce masa i r. 1877 přijaty, v ostatním pak obyčejné v té příčině methody šetřeno bylo,[2]) jevilo by se konečně pro Prahu přece jen umálení se konsumce masa proti roku minulému, jak následující tabulka svědčí:

Konsumce masa v Praze a na Vyšehradě r. 1877 (v kilogramech.)

Tab. XXXI.

Rok	Maso hovězí	Maso telecí	Maso skopové	Maso vepřové	Jiné	V hrom.
a) Vůbec						
1877	8,535.770	888.259	854.471	2,731.096	122.250	13,131.846
Proti r. 1876 více (+) neb méně (—)	+165.747	—125.411	—316.760	+198.145	+8.652	—69.627
b) na hlavu veškerého obyvatelstva						
1877	46,6	4,9	4,6	14,9	0,7	71,7
Proti r. 1876 více (+) neb méně (—)	+0,4	—0,7	—1,9	+0 9	+0,1	—1,2

Ostatně třeba ještě připomenouti, že ku konci r. 1877 nový pramen spotřeby masa v Praze se otevřel, jehož předměstí pražská již od 3 let užívají, prodej totiž masa koňského.

[1]) Což jest tím pravdě podobnější, že i po míře ročního výkazu úřadu trhu dobytčího roku 1877 v okolí pražském 1258 kusů hovězího dobytka cizího plemene pro spotřebu Prahy poraženo bylo, které tudíž jako hovězí maso do města vešly.

[2]) Viz o tom Stat. př. kn. IV. str. 40. i s poznamenáním. Zejmena bylo po míře výkazů městské stráže poraženo roku 1877 v Praze 15.973 kusů hovězího dobytka (o 47 kusů více než r. 1876), na Vyšehradě 620 kusů, což by 5,641.620 kilogr. masa vydalo. Civilní obyvatelstvo Prahy vyčísleno jest k polovici r. 1877 na 168.491, Vyšehradské na 4.207 hlav; střední stav posádky obnášel 10.402 mužů, veškeré obyvatelstvo Prahy i Vyšehradu tedy 183.100 duší.

Tento prodej byl dvěma zde usazeným řezníkům s počátku měsíce listopadu 1877 úřadně povolen, avšak s podmínkou, aby koňské maso do Prahy u věčích kusích dováženo bylo a dovoz ten aby jen na prokázání se certifikatem, od dohlížejícího lékaře vyplněným a od obecního úřadu stvrzeným, se děl; ve kterémžto certifikátu nejen zdraví a druh poraženého koně se vysvědčuje, nýbrž i počet a váha dovážených kusů určitě klade. Také mají býti krámy prodavačů nápisem „prodej koňského masa" opatřeny.

V době od 9. listopadu do 31. prosince 1877 bylo dle svědectví těchto certifikátů na koňské porážce v Holešovicích pro potřebu Prahy 40 koní poraženo a 9092 kilogr. masa koňského dovezeno, jež věčinou surové, avšak i co uzenina na odbyt šlo. Od 1. ledna 1878 přibyl ostatně ještě třetí prodavač v Praze a jeden na Vyšehradě, z nichž poslednější v Žižkově koně porážeti dává.

I při ostatních, dani potravní podléhajících věcech potřeby domácí byl by se po míře jediného pramene našeho umálil dovoz a tudiž i spotřeba, a to vyšší ještě měrou, než při mase. Roku 1876 jevilo se totiž z 49 věcí potřeby domácí jen při 22 buď nepatrné, buď přirozenými (vlastně meteorologickými) poměry ponětné umálení se dovozu (srovn. o tom Stat. př. kn. V. str. 67.); r. 1877 klesl však dovoz při 34 věcech (z 50) a to při takových, kteréž — jako žito a mouka,[1]) sušené ovoce, drůbež, vejce, tuky a oleje, dříví a uhlí kamenné — k nezbytným potřebám každé domácnosti náleží.

Tento úbytek nahražen jest sice poněkud silnějším dovozem pšenice a kukuřice, jakož i zvěřiny, ryb a čerstvého ovoce; za to ukazuje značný úbodek při dovozu ovsa, sena a otrub nepřímo k tomu, že počet dobytka ve městě se zmenšil, o čemž také tab. XXXIII. přímé svědectví vydává.

Spotřeba piva v Praze a na Vyšehradě vychází z následujících číslic na jevo. Navařilo se ho zejmena v Praze a na Vyšehradě od 32 pravovárečníků (—4) v r. správním 1877 (a sice od 1. listopadu 1876 do 31. října 1877) 212.823 hektolitrů (—8.177), v ostatním opovídacím okresu pražském pak od 31 pravovárečníků (+1) 353.635 hektolitrů (—33.742)[2]). V slunečním roce 1877 činila výroba v Praze 199.976 hektolitrů (—22.715), dovoz 151.678 (—21.206), vývoz 37.156 (—4.738) hektolitrů; obnášelať tedy spotřeba piva v Praze a na Vyšehradě 314.498 (—39.183) hektolitrů čili 171,8 litrů na 1 hlavu veškerého obyvatelstva, tedy na hlavu o 23,2 litrů méně, než roku předešlého.

---

[1]) Vývoz mouky r. 1877 činil 16,939.009 kilogr., byl tedy zase proti roku předešlému věčí (+275.455 kilogr.), což též o úbytku spotřeby v městě svědčí.

[2]) Největší výrobu (přes 10.000 hektolitrů) měly v Praze firmy Jul. Reitler (27.780 hektol.), A. Kwaysser (14.880), J. Klička (14.760), J. Heller (13.900) a J. Schary (11.652), v pražském okresu opovídacím akciový pivovar na Smíchově (56.500) a Nuselský pivovar (48.200); kromě toho navařily 4 jiné pivovary přes 20.000 a 7 přes 10.000 hektolitrů.

D. Poměry hospodářské v Praze koncem r. 1877.

I. Výnos plodné půdy (v zl. r. m.).[1] Tab. XXXII.

Rok	Staré město zl.	Staré město kr.	Nové město zl.	Nové město kr.	Malá strana zl.	Malá strana kr.	Hradčany zl.	Hradčany kr.	Josefov zl.	Josefov kr.	Obvod fortifik. zl.	Obvod fortifik. kr.	Praha zl.	Praha kr.	Vyšehrad zl.	Vyšehrad kr.	Praha i Vyšehrad zl.	Praha i Vyšehrad kr.
1876	499	—	4204	46	2619	73	1723	61	20	07	1746	62	10.813	49	614	57	11.428	06
1877	472	38	3939	58	249.	59	1641	32	19	07	1663	27	10.230	21	585	18	10.815	39
Úbytek	26	62	264	88	125	14	82	29	1	-	83	35	583	28	29	39	612	67

II. Stav dobytka.[2] Tab. XXXIII.

Koncem r. 1877 nalezalo se

ve čtvrtech města, a sice	Koní, a sice: hřebců	kobyl	valachů	hříbat	v hromadě	dobytka hověz., zejmena: býků	krav	volů	telat	v hromadě	ovcí	koz	prasat
na Starém městě . .	1	135	145	—	281	—	95	10		105		3	—
„ Novém městě . .	—	495	583	—	1078	2	117	18	-	137	-	11	34
„ Malé straně . . .	-	128	185	—	313	—	94	12	—	106	—	16	—
„ Hradčanech . . .	-	20	39	-	59	-	64	6	—	70		9	3
v Josefově	—	18	22	- -	40	—	28	6	-	34	-	—	—
v Praze vůbec	1	796	974	—	1771	2	398	52	- -	452		39	37
Přírůstek nebo úbytek proti r. 1876	+1	—194	+31	—	—162	+1	—39	—3	—	—41	—	+18	+16

III. Výtěžek plodin hospodářských.[2] Tab. XXXIV.

Průchodem r. 1877 vytěžilo se

ve čtvrtech města, a sice	žita (hektolitrů)	ječmene (hektolitrů)	ovsa (hektolitrů)	ovoce (hektolitrů)	mléka (hektolitrů)	medu (kilogramů)	řepy (kilogramů)	sena i otavy (kilogramů)	slámy (kilogramů)	zelí (kop)
na Starém městě .	-	—	—	—	1.403	—	—	—	—	—
„ Novém městě .	61	64	—	30	1.850	29	40.880	6.000	11.585	300
„ Malé straně } „ Hradčanech } .	30	18	—	163	2.270	—	—	14.448	4.368	-
v Josefově . . .	—	—	-	—	443	—	—	—	—	—
v Praze vůbec .	91	82	—	193	5.970	29	40.880	20.448	15.953	300
Přírůstek nebo úbytek proti r. 1876 .	- 16	+48	—8	+144	+308	19	+40.690	+8.127	+9.369	+169

[1]) Dle zdělení městského úřadu berního.
[2]) Dle výročních zpráv městských dozorců okresních.

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1877.

Tab. XXXV.

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Barvířství vubec	4	4	—
„ hedvábí	1	—	1
„ koží	2	—	2
„ papíru	1	1	—
Bednářství	3	6	—3
Brašnářství	1	1	—
Brusířství	1	—	1
Cínařství	2	1	1
Cukrářství	4	5	—1
Cvočkářství	1	—	1
Čalounictví	6	6	—
Čistění skvrn	2	1	1
Dělání jitrnic	1	—	1
Dlaždičství	—	1	—1
Dohodství	1	—	1
Dřevařství	2	3	—1
Drubežnictví	6	4	2
Fotografování	4	2	2
Hodinářství	6	4	2
Hokynářství	121	76	45
Holičství	11	6	5
Hotovení bičišť	1	—	1
„ deštníků a slunečníků	1	1	—
„ galvanoplastických forem tiskových (clichés)	1	—	1
„ náčiní lékarnického	—	1	—1
„ náčiní truhlářského	1	—	1
„ paramentů kostelních	1	—	1
„ peněženek	2	—	2
„ plomb olověných	1	—	1
„ pump	1	1	—
„ rubášů	1	—	1
„ sošek sádrových	3	1	2
„ špiček na doutníky	1	—	1
„ žernovů a potřeb mlýnských	1	1	—
„ klobouku slaměných	3	2	1
Hračkářství	2	3	—1
Snáška	200	131	69
Přenáška	200	131	69
Hřebenářství	—	1	—1
Hrnčířství	1	2	—1
Huntýřství	9	2	7
Jednatelství tržní	19	7	12
Kamenictví	—	1	—1
Kamenotiskařství	—	4	—4
Kancelář technická k zakládání cementáren, cihelen, továren na vápno a terrakottové zboží	1	—	1
Kartáčnictví	5	2	3
Kartářství	1	1	—
Klempířství	6	2	4
Klenotnictví	1	—	1
Kloboučnictví	6	1	5
Knihařství	3	3	—
Knihkupectví	4	1	3
Knihtiskařství	1	2	—1
Kolářství a hotovení kočárů	3	1	2
Kominictví	1	—	1
Košikářství	2	1	1
Koupele	—	1	—1
Kovářství	8	2	6
Kovolitectví	—	1	—1
Kožešnictví	1	3	—2
Kramářství	17	14	3
Kravařství	4	3	1
Krejčovství	28	33	—5
Krejčovství ženské	14	7	7
Krupařství	42	10	32
Ladění pian	1	—	1
Lahůdkářství	2	—	2
Leštění podlah	3	1	2
Malířství pokojů	5	3	2
„ porcelánu	1	1	—
Máselnictví	13	4	9
Materialisté	6	1	5
Měditiskařství	—	1	—1
Mechanikové a optikové	4	1	3
Mlékařství	13	5	8
Mlynářství	7	1	6
Modistství	8	2	6
Mydlářství a obchod s mýdlem	7	1	6
Snáška	447	257	190

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1877.

Tab. XXXV. (Pokr.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška .	447	257	190
Natěračství	6	4	2
Návštěva trhů se zbožím	5	1	4
Nožířství	2	1	1
Obchod s balony	—	3	—3
„ s barvami . . .	3	1	2
„ s bavlnou . . .	1	—	1
„ s bramborami .	15	1	14
„ s čalouny . . .	—	1	—1
„ s dobytkem . .	1	1	—
„ s droždím . . .	5	—	5
„ s fotografiemi .	1	—	1
„ s hadry	—	2	—2
„ s chmelem . . .	3	—	3
„ s kaštany . . .	1	3	—2
„ s knihami obchodními	1	—	1
„ s konopím a koudelí	3	—	3
„ s kostmi	—	1	—1
„ s kožemi	5	6	—1
„ s kožemi surovými	2	1	1
„ s kožešinami . .	1	—	1
„ s květinami . .	2	—	2
„ s lihem a surovinami	1	—	1
„ s masem	3	3	—
„ materiální (viz materialisty) . .			
„ s moukou . . .	—	2	—2
„ s nábytkem . .	3	3	—
„ s nádobím hrnčířským	4	5	—1
„ niťařský	47	25	22
„ s obilím	4	—	4
„ s obrazy	2	1	1
„ obstaravatelský . .	11	1	10
„ s obuví	4	1	3
„ s odpadky bavlny	2	—	2
„ s odpadky dřevnými a rohovými	1	—	1
„ s ovocem a cukrovinkami . .	8	1	7
„ s ovocem jižním	7	6	1
„ s papírem . . .	12	10	2
Snáška . .	613	341	272

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	613	341	272
Obchod s papíry cennými	5	1	4
„ s peřím	2	1	1
„ s petrolejem . .	4	—	4
„ s piany	1	—	1
„ s plátny lakovanými	1	—	1
„ s plodinami zemskými	5	4	1
„ s podšívkami . .	1	—	1
„ s potřebami deštnikářskými . . .	1	—	1
„ s potřebami kloboučnickými . .	2	—	2
„ s potřebami pro závody průmyslové	1	—	1
„ s potřebami ševcovskými . . .	2	—	2
„ s prádlem . . .	4	2	2
„ s přízí bavlněnou, hedvábnou a vlněnou	1	—	1
„ s pytli	1	1	—
„ rakvemi	—	1	—1
„ s rybami	1	3	—2
„ s rýží	1	—	1
„ se senem, slamou a ovsem	3	3	—
„ se stříkačkami a potřebami hasičskými	1	—	1
„ se střívky sušenými	1	—	1
„ se sukny a zbožím střižným	1	1	
„ s uhlím	43	20	23
„ s vejci	2	1	1
„ s vlasy lidskými	2	1	1
„ se zápalkami . .	1	—	1
„ zasylatelský a obstaravatelský . .	6	5	1
„ se zbožím bílým	2	—	2
„ „ „ čalounickým	—	1	—1
Snáška . .	708	386	322

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1877.

Tab. XXXV. (Pokr.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška . .	708	386	322
Obchod se zbožím galanterním a hračkářským	14	2	12
„ se zbožím hedvábným	—	1	—1
„ se zbožím koloniálním a špecerním	31	28	3
„ se zbožím modistským	3	—	3
„ se zbožím modním	3	2	1
„ „ „ norimberským (v. zboží galanterní) . . .			
„ se zbožím ozdobným	7	2	5
„ se zbožím porcelánovým a hliněným	—	1	—
„ se zbožím provaznickým . . .	2	1	1
„ se zbožím rukodělným	3	4	—1
„ se zbožím stávkovým	—	1	—1
„ se zbožím střižným	17	12	5
„ „ „ úbělovým	1	1	—
„ „ „ vlněným	3	3	—
„ se zbytky zboží střižného . . .	7	1	6
„ se zeleninou . .	19	9	10
„ se železem a zbožím železným	5	5	—
Obstarávání pohřbů . .	—	1	—1
Optikové (v. mechanikové)			
Ovocnářství	32	8	24
Pasířství	1	—	1
Pecnářství	7	8	—1
Pekařství	19	13	6
Pivovarství	6	6	—
Plátenictví	—	4	—4
Plisirování krajek . .	—	1	—1
Podkovávání koní . . .	1	—	1
Pokrývačství	2	1	1
Poptavárna po službách .	—	1	—1
Snáška . .	891	502	389
Přenáška .	891	502	389
Postřihačství	2	—	2
Pozlacovačství	4	3	1
Povoznictví	4	3	1
Povoznictví drožkami . .	14	15	—1
„ fiakry . . .	8	5	3
„ omnibusy . .	—	2	—2
Práce ženské ruční . . .	9	7	2
Pradlenství	—	1	—1
Pražení kávy	1	—	1
Přechovávání cizinců .	1	—	1
Připravování koží . . .	1	—	1
Prodej alvy	2	—	2
„ cukrovinek . . .	1	1	—
„ čaje, převozný . .	1	—	1
„ dynamitu	1	—	1
„ kartáčů a hřebenů	—	1	—1
„ kumysu	1	—	1
„ likérů v uzavřených nádobách .	1	—	1
„ masa koňského .	2	—	2
„ pečiva	8	2	6
„ pokrmů v trzích .	3	1	2
„ potřeb svíticích .	1	—	1
„ ryb smažených .	1	—	1
„ svíček voskových	12	—	12
„ uzenek	10	4	6
„ vápna	1	1	—
Prymkářství	3	1	2
Ptáčnictví a obchod s ptačí picí	4	—	4
Půjčovna knih	2	—	2
„ kolovrátku .	1	—	1
„ maškar	2	—	2
Kastrování	1	1	—
Řemenářství	—	1	—1
Řezbářství	1	—	1
Řeznictví	40	19	21
Roznášeči cedul . . .	—	1	—1
Rukavičkářství	4	5	—1
Rumařství	—	4	—4
Rytectví	1	—	1
Sedlářství	2	1	1
Sklad cukru	1	1	—
„ stroju hospodářských	1	—	1
Snáška . .	1013	582	461

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1877.

Tab. XXXV. (Dok.)

Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	čistý přírůstek	Jmeno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	čistý přírůstek
Přenáška . .	1043	582	461	Přenáška . .	1190	678	512
Sklad strojů šicích . . .	3	3	—	Výčep a prodej nápojů lihových	15	15	—
„ vína	1	—	1	Výčep a prodej piva v lahvích	23	11	12
Sklenářství a obchod se zbožím sklenným . . .	6	2	4	Vyklízení stok	—	1	—1
Sochařství	2	—	2	Výroba chirurg. nástrojů a obvazků . . .	3	—	3
Soukenictví	—	1	—1	„ leštidla	2	2	—
Soustružnictví	3	3	—	„ kravat	2	1	1
Spravování strojů šicích .	1	—	1	„ květin dělaných .	4	1	3
Stavění a čištění kamen .	9	1	8	„ likérů a nápojů lihových	6	5	1
Stavitelství	9	2	7	„ náhražek kávových	3	—	3
Strojnictví	—	1	—1	„ nástrojů hudebních	2	1	1
Ševcovství	34	24	10	„ octa	3	—	3
Špendlikářství	1	—	1	„ parket	—	1	—1
Švadlenství	7	4	3	„ slastí	3	—	3
Tesařství	—	1	—1	„ škrobu	1	1	—
Tisk firem na obálky a papír tiskový	4	1	3	„ vaty	—	2	—2
Tkalcovství a obchod se zbožím lněným	3	3	—	Zahradnictví	1	—	1
Továrna na vagony . . .	—	1	—1	Zámečnictví	10	9	1
Truhlářství	18	12	6	Závod bankovní	1	1	—
Uzenářství	31	19	12	Zednictví	4	4	—
Varhanářství	1	—	1	Zlatnictví a stříbrnictví (průmysl)	9	5	4
Vetešnictví	3	7	—4	Zlatotepectví	1	—	1
Vinárnictví	2	4	—2	Zvěřinářství	—	4	—4
Vlasenkářství	5	2	3	Živnosti hostinské . . .	134	58	76
Voňavkářství	2	1	1				
Vozíčkářství	2	4	—2				
Snáška . .	1190	678	512	Úhrnem .	1417	800	617

Poznamenání k tab. XXXV. Také živnostenská tabulka z r. 1877 jest co do obsahu přihlášených podniknutí živnostenských a tržebních poznovu pravým vzorem napořád vzmáhajícího se u nás dělení práce průmyslné a tržní, čehož příčina a oprávněnosť spoléhá nejen v svobodě živností, zákonem dopouštěné, nýbrž také ve snaze, vyslíditi co možná nejvíce nových, době přiměřených, se žádnou přímou soutěží posud nesetkávajících se pramenů výživy. Sem náleží mimo jiné přihlášky, které po míře tab. XXXV. průchodem r. 1877 byly se staly, zejmena obchody s potřebami pro jednotlivá podniknutí živnostenská, dále samostatné pražení kávy a drobnictví (dělání jitrnic), hotovení peněženek, špiček na doutníky a rubášů(!), převozný prodej čaje (s převozným parním

kotlem a výčepem pouličním), jakož i moderní prodej kumysu (!). O vysekávání masa koňského stala se již zmínka na str. 33. t. d.

Co statistické stránky zdvižení živností r. 1877 se tkne, mělo v něm účastenství 247 druhů rozličných podniknutí živnostenských a tržebních (v tom nových), tudíž skrovnější počet, než roku předešlého (srovn. St. př. kn. V. str. 73 a sl.). Podobně bylo zdvižení samo (t. j. úhrn přihlášek a vzdání se) mnohem menší, než roku minulého, ba slabší než v kterémkoli roce posledního třiletí. Naopak dosáhl počet přihlášek téměř výše jich r. 1875 (1421) a — což by za obzvláště dobré znamení bylo lze přijíti — počet vzdání se byl tak nepatrný, jako žádný z posledních čtyř let.

Z 247 druhů podniknutí, v tab. XXXV. uvedených, mělo dále skutečný přírůstek 164 podniknutí (66,4%), 52 (21,1%) vzalo co do čísla věčí nebo menší ztráty a 31 (12,5%) zůstalo passivními, t. j. nevykazují ani přírůstku ani úbytku. Čilejší ruch jevil se zejmena při 20 živnostech, kteréž, jako vždy, spadají věčinou do kategorie živností, zabývajících se výrobou nebo prodejem potravin a jiných věcí domácí potřeby. Obzvláště čilý, jako každoročně, byl zejmena počet přihlášek a vzdání se při hokynářství (197) a živnostech hostinských všeho druhu (192); přes 60 případů přihlášek a vzdání se vykazují nitařství, obchod s uhlím a krejčovství, přes 50 obchod se zbožím koloniálním, řeznictví vůbec, ševcovství, krupařství a uzenářství, přes 40 ovocnářství, přes 30 prodej piva v lahvích, pekařství, kramářství a truhlářství, přes 20 drožkářství, zelenářství, jednatelství obchodní, papírnictví a krejčovství ženské zvláště.

Nejsilnější přírůstek (76 případů) vykazují opět, jak u nás již obvyklé, — hostince, vinárny a kavárny; skrovnější na vzdor mnohem čilejšímu zdvižení byl přírůstek ten při hokynářství (45); přes 30 případů obnášel přírůstek při krupařích, přes 20 při ovocnářích, uhlířích a nitařích, jakož i při řeznících, přes 10 při bramborářkách, uzenářích, při prodeji svíček voskových (stánky pod širým nebem, v době jistých svátků), prodeji piva v lahvích, obchodu se zbožím galanterním, jednatelstvích tržních, při ševcovství, obchodech obstaravatelských a při zelenářství. Ostatně vykazuje ještě 16 druhů rozličných podniknutí tržebních a živnostenských, náležících věčinou taktéž do kategorie živností, zabývajících se výrobou nebo prodejem potravin a jiných věcí domácího hospodářství, — čistý přírůstek 5—9 případů, odkudž počet kategorií živnostenských s přírůstkem 5 a více případů vzroste na 32. Naopak doznalo věčích úbytků (4 nebo 5 případů) toliko 6 druhů živností, zejmena krejčovství (—5) přese všecko čilejší zdvižení vůbec, dále kamenotiskařství, zvěřinářství, plátenictví, vetešnictví a rumařství (po 4 případech).

F. Poměry pe-

I. Spořitelny

Tab. XXXVI.

Číslo řad.	Jmeno:	Obrat peněžný v zl. rak. měny		Aktiva v zlatých	
		Příjem	Vydání	Závěrečný stav pokladny	Stav půjčených kapitálů
	a) V Praze:				
1.	Česká spořitelna v č. 1009—I. .	56,095.255	55,374.886	720.369	72,051.270
2.	Městská spořitelna v č. 1—I. .	10,852.346	10,667.448	184.898	6,277.854
3.	Záložna řemesl. praž. v č. 28—II.	165.098	159.450	5.648	182.765
4.	První občan. záložna v č 720—II.	7,498.017	7,463.708	34.308	2,037.443
5.	Všeobecná záložna v č. 900—II.	934.298	939.587	6.394	207.885
6.	Zálož. malostranská v č. 35—III.	2,643.104	2,636.108	4.246	806.813
7.	Zálož. sv.-Václavská v č. 223—I.	6,652.479	6,629.174	23.305	1,800.089
8.	Obchodní záložna v č. 61—II. .	549.996	555.740	4.126	72.225
9.	První živnost. zálož. v č. 478—I.	315.231	314.612	3.775	63.736
10.	Záložna řemeslníků a živnostníků v Praze v č. 824—II. .	44.214	43.802	411	10.241
11.	Hospodářská zálož. v č. 793—II.	158.516	156.602	2.492	43.550
12.	Spořitelna, záložna a kasa k podpoře zřízenců pražsk. obvodu telegraf. v č. 909—II. . . .	59.269	59.058	211	27.494
	V hromadě . .	85,967.823	85,040.175	990.183	83,581.365
	b) V okolí:				
13.	Občan. zálož. v Karlíně v č. 204	8,946.132	8,917.631	28.498	2,780.468
14.	Všeob. zálož. v Karlíně v č. 5 .	476.910	471.177	5.733	128.489
15.	Občan. zálož. na Smíchově v č. 339	1,960.146	1,969.515	18.185	781.577
16.	Spolek pro úsporu a úvěr na Smíchově v č. 217	2,460.805	2,478.630	16.906	441.642
17.	Záložna Vinohradská v č. 323	796.660	793.167	3.493	140.531
	V hromadě . .	14,640.653	14,630.123	72.815	4,272.707
	Hlavní suma . .	100,608.476	99,670.298	1,062.998	87,854.072

Poznamenání k tab. XXXVI. Pohled na předchozí tabulku učí, že výsledky hospodaření našich spořitelen a záložen u porovnání s rokem minulým jak vůbec, tak zvláště s podstatou se polepšily. Česká i městská spořitelna vzpamatovaly se netoliko ze ztrát, kteréž je byly roku loňského stihly, nýbrž dodělaly se i značného zisku, jenž zisku let předešlých netoliko se rovná, nýbrž jej s část i převyšuje. Značný zisk spořitelny městské učinil zejmena možné, pomysliti opravdivě na založení fondu reservního, načež 20.000 zl. obráceno; zbytku pak 46.900 zl. užito k odepsání z účtu pražské obce městské, čímž požadavek této za spořitelnou až na 7231 zl. 54 kr. splacen jest.

néžné a úvěrní.

a záložny.

Tab. XXXVI.

rak. měny	Passiva v zlatých rak. měny								
…emné pa…, úroky, …novitosti a j.	Suma	Závěrečný stav vkladův		Fond reservní	Úroky	Jiné	Čistý zisk v zlatých rak. měny	Číslo řad.
		Počet	Obnos					
…127.459	91,899.098	103.969	85,116.022	6,660.436	76.062	46.578	654.021	1.
745.308	7,208.060	7.220	7,157.825	20.000	11.048	19.187	66.900	2.
50.728	239.141	—	—	149.940	—	89.201	6.366	3.
…3…646	2,711.397	3.530	2,403.801	83.007	25.104	199.485	29.437	4.
9.921	224.200	—	158.786	5.724	5.728	53.962	2.178	5.
97.116	908.175	1.713	828.138	15.147	5.649	59.241	3.000	6.
476.691	2,300.085	—	2,110.969	53.109	7.677	128.330	1.864	7.
13.233	89.584	—	60.747	6.212	290	22.335	1.233	8.
14.422	81.933	240	50.619	2.130	1.565	27.619	250	9.
714	11.366	136	4.563	298	60	6.445	—	10.
2.176	48.218	—	31.686	304	575	15.653	313	11.
44.231	71.936	433	65.535	1.966	—	4.435	4.435	12.
…221.645	105,793.193	—	97,988.691	6,998.273	133.758	672.471	769.997	
…54.190	3,363.156	—	2,847.944	41.630	19.865	453.717	33.707	13.
5.271	139.493	—	111.494	3.605	1.361	23.033	672	14.
…312.928	1,112.690	1.460	930.615	65.270	6.283	110.522	2.793	15.
129.662	588.210	—	475.798	13.548	3.818	95.046	—	16.
6.581	150.605	—	64.084	154	1.529	84.838	578	17.
…08.632	5,354.154	—	4,429.935	124.207	32.856	767.156	37.750	
…230.277	111,147.347	—	102,418.626	7,122.480	166.614	1,439.627	807.747	

Ze založen zachovaly sobě zejmena první občanská záložna v Praze, pak …anská v Karlíně nejen přednictví, kteréž jim od let v řadě těchto moderních …tavů přísluší, nýbrž dodělaly se i zisku, jenž nad loňský dvakráte, ba i …kráte předčí. Též záložna všeobecná, jakož i záložna úředníků telegrafních …kazuje větší zisk než r. 1876, ostatní záložny pak nezůstaly alespoň o mnoho …zadu. Litovati jest likvidace občanské záložny v Žižkově, jež stala se …ti poměru tohoto příliš rychle vzniklého předměstí pražského, od r. 1875 …pořád se zhoršujících, odkudž záložna tato v tab. XXXVI více se neuvodí.

Tab. XXXVII.

Číslo řad.	Jmeno ústavu:	Obrat peněžný (kasový)	Závěrečný stav pokladny	A k- Stav půjček a záloh
				zlatých
1	Filiálka rakouské národní banky v č. p. 992—II.	227,036.635	—	11,790.212
2	Filiálka c. k. priv. rak. ústavu úvěrního pro obchod a průmysl v č. p. 998—II.	61,865.000	438.867	5,933.681
3	Hypoteční banka království českého v č. p. 365- I.	9,250.704	242.538	50,839.708
4	Hospodářská úvěrní banka pro Čechy v č. p. 982—I.	88,958.940	146.704	7,766.128
5	Česká společnost pro úvěr hypoteční v č. p. 894—II.	50,485.709	188.118	4,147.953
6	Živnostenská banka pro Čechy a Moravu v Praze v č. p. 957—I . .	55,685.697	314.858	5,800.858
7	Česká eskomptní banka v č. p. 969—I.	72,373.048	201.942	12,013.278
8	Česká Unionbanka v č. p. 959—I. .	34,840.800	117.075	43.460
9	První pražská zastavárna v č. p. 34—II.	2,319.781	3.848	320.173
	Suma . .	602,816.314	1,653.950	98,655.451

Poznamenání k tab. XXXVII. Kromě české národní banky, kteráž dne 20. ledna 1878 o dávno připravované likvidaci byla se usnesla, zůstaly veškery ostatní ústavy bankovní roku loňského nedotknuty i zdá se ovšem, že rozklad, jenž věčinu ústavů, v prvních sedmdesátých letech založených, byl zachvátil, nyní již na dobro ustál a že odtud zbytek jich zdárné budoucnosti vstříc hleděti může. Mínění toto opírá se o výsledky hospodaření r. 1877, poněvadž tyto u dvou bank toliko proti loňsku o malé poznání se zhoršily, za to však při všech ostatních na novo se polepšily, což platí především o hospodářské bance úvěrní.

Tab. XXXVII.

…tiva:		Passiva:			Výnosy:				
Ostatní	Suma	Složená jistina akciová	Fond reservní	Ostatní	Hrubý výnos neb ztráta (—)	Zisk nebo ztráta (—)	Dividenda vůbec	na 1 akc. %	Č. řad.
rak. měny									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
086.336	10,458.884	--	—	10,458.884	352.829	—	—	—	2
384.390	53,466.636	51,113.600	876.546	1,476.490	199.713	121.495	—	—	3
168.843	8,021.675	1,000.900	230.590	6,790.185	809.406	205.606	100,000	10,0	4
221.703	7,567.774	3,000.000	52,403	4,515.371	459.393	201,027	180,000	6,0	5
445.058	9,560.774	4,000,000	111.808	5,448.966	525.139	200.788	200,000	5,0	6
398.830	16,584.050	1,994.240	344.113	14,245.697	270.049	112.588	99.712	5,0	7
273.147	7,433.682	5,000.000	120 000	2,313.682	318.275	129,357	100,000	2,0	8
40.080	364.101	200.000	5.108	158.993	45.210	24.813	21,000	10,0	9
[illegible]	113,457,576	66,308,740	1,740.568	45,408,268	2,930,011	995,674	700,802	4,6	

III. Pražská bursa r. 1877. *)

Rok 1877 byl v příčině podniknutí akcijních proto s nemalou důle-
žitostí, že nedopouštěje o stavu jejich nižádné pochybnosti více, přinutil
takto obchodní svět, činiti rozdíl mezi takovými akciemi, z nichž při klesle̊m
stavu kursův bylo vždy ještě lze zisku sobě slibovati, a ostatními, při nichž
naopak naděje na zachování akcijního kapitálu klesala. Tento rozdíl jevil se
zejména v tom, že akcie prvějšího druhu při nahodilém jich nabízení bez
prodlení z tržiště mizely a v jistých rukou spolehnuly, čímž ceny i kursy

*) Dle ochotných zpráv sekretariátu bursy.

jejich za neustávající poptávkou značně počaly se lepšiti, any akcie druhého způsobu i potom zůstávaly bez povšimnutí.

Během roku 1877 usnesly se Všeobecná česká banka, pak Teplická banka o likvidaci, kdežto Akcijní společnost uhelných dolu severozápadních Čech a Spolková továrna na cukr v Hradci Králové dokonale činnost svou zastavily. V lednu 1878 následovala je také Česká národní banka. Naopak přibyl nový papír cenný v lístku kursovém, totiž Pražská půjčovna vozu železničních.

V ostatním náleží obchod bursovní, jako roku předešlého, výhradně považovati za obchod s papíry státními a valutami. Dostávaloť se tu zejmena spekulaci častými změnami kursu, jež válečnými příběhy r. 1877 způsobeny byly, hojného podnětu i podpory.

Žádosti komory bursovní, již r. 1876 podané (srovn. Stat. př. kn. V. str. 75), aby hlavní zemská pokladna v Praze zmocněna byla, kupony státních papírů přímo vypláceti, bylo vlastně teprv r. 1878 vyhověno.

Z obchodů se zbožím zápasil zejmena obchod s cukrem s velice nepříznivými poměry, což nejlépe pozná se z porovnání cen ze dne 30. prosince 1876 s oněmi, jakéž byly dne 31. prosince 1877.

Zaznamenáno zejmena dne 30. prosince 1876:

Cukr surový I. výroby, 93° polarisace, z Prahy 100 kilo za	43 zl. 50 kr.
„ „ „ 88° „ „ „ „	45 zl. 25 kr.
Rafináda „ „ „	61 zl. — kr.

Dne 31. prosince 1877 pak:

Cukr surový I. výroby, 93° polarisace, z Prahy 100 kilo za	29 zl. 85 kr.
„ „ „ 88° „ „ „ „	31 zl. 75 kr.
Rafináda „ „ „	43 zl. 50 kr.

Pokus, připoutati obchod s obilím k určitému místu, koncem r. 1877 zase obnovený, dodělal se tenkráte přece šťastného výsledku a sice v tom způsobě, že od té doby každé pondělí a pátek spoledne za hojného účastenství domácích i cizích obchodníků bursa obilní se drží, živý obchod způsobujíc, čehož pražští mlynáři mají zajisté přední zásluhu.

Příjmy bursy r. 1877 činily 3.318 zl. 12 kr., vydání 5.962 zl. 76 kr., fond reservní obnášel pak koncem r. 1877 19.881 zl. 54 kr.

G. Doprava r. 1877.

I. Doprava v městě.

1. Tramway a omnibusy. O výsledcích dopravy pražské dráhy koněspřežné za správní rok 1877 stala se již zmínka v loňské Stat. přír. knížce (str. 79, 80). Každým způsobem jest doprava také v běžícím roce čilá i výnosná, nabývajíc vždy věcích rozměrův, ač, jak se podobá, na ujmu našich podniknutí s omnibusy.

Tak udržovalo zejmena Karlínské podniknutí s omnibusy roku 1877 na trati Karlín—Smíchov a to s dvouměsíční přestávkou, (srovn. St.

př. kn. V. str. 80) toliko ještě 4 vozy a na trati Karlín—Malá strana 2 vozy. Střední denní převoz obecenstva na obou tratích udává se na 540 osob (po 80—100 osobách na 1 vůz), celá frekvence pak r. 1877 na 190.000 osob.

Pražská společnost pro jízdu s omnibusy, kteráž nastoupivši v dědictví po stejnojmenné, koncem r. 1877 z rejstříku obchodního vymazané společnosti akcijní, sídlo své v Karlíně podržela, — jezdí, jak známo, od počátku r. 1877 toliko po trati Karlín—Malá strana a sice jen s 4 vozy, z nichž každý denně 11 jízd koná. Vozba r. 1877 udává se na 321.892 osob, příjem pak na 28.308 zl. 40 kr. K dopravě vydržovala společnost 4 vozy v činnosti, 12 vozů záložních a 20 koní, při čemž bylo zaměstnáno 8 kočích a 5 konduktérů.

2. Fiakry a drožky. Nejvyšší fiakrům r. 1877 propůjčené číslo bylo 1..; při tom však zůstalo 25 čísel po celý rok uprázdněno, 1 pak po jedno čtvrtletí; odtud neobnášel stav fiakrů pražských během tohoto roku více než ..4 čísel. Nejvyšší drožkám propůjčené číslo bylo 234, při čemž zůstala 3 čísla po celý rok a 3 po půl roku prázdná.

3. Jiné prostředky dopravy. Omnibusů hostinských bylo r. 1877 taktéž jen 9 v činnosti, jako roku minulého, tak zvaných vozů společenských a kočárů hostinských taktéž 6. Prvější jakož i vozy společenské udržují, jak známo, spojení mezi městem, resp. hostinci a nádražími, mají však také v létě společně s záložními vozy obou podniknutí s omnibusy účastenství v dopravě osob do Obory Ovenecké, na hřbitovy Olšanské a Košířské a t. d., což se ale toliko v jisté dni děje. — Veřejných vozů nákladních bylo 46 (nejvyšší číslo 60), z nichž měly stanoviště svá na Starém a Novém městě 42 (nejvyšší číslo 53) a na Malé straně 4 (nejvyšší číslo 7). — Nosiček pod koncessí bylo na sklonku r. 1877 toliko 260 (nejvyšší propůjčené číslo 265). — Spolek posluh „Přemysl“ čítal koncem téhož roku 133 členů (z nichž 22 s ručními vozíky) a ústav posluh „Express“ 111 členů, z nichž 73 s vozíky.

4. Mosty. Obecní železný most Františka Josefa vykazuje za r. 1877 hrubého příjmu 44.877 zl. Výdeje obnášely 18.754 zl. 44 kr., z čehož vypadá na platy, provise a výslužné výběrčím 4220 zl. 12 kr., na vydržování a čištění mostu 9836 zl. 39 kr. (na vlastní správu tudíž 14.056 zl. 51 kr.) a na vydržování silnice Belcrediho a Bělského a jiné tratě silničné na Letné 4697 zl. 93 kr. Čistý výnos činil tudíž 26.122 zl. 56 kr. (resp. 30.820 zl. 49 kr.). — Hrubý příjem mýtního fondu pražského řetězového mostu Františkova vystoupil r. 1877 s přičtením přenášky zisku z r. 1876 (19.226 zl. 32 kr.) na 112.270 zl. 84 kr., čistý zisk pak na 82.648 zl. .. kr., naopak byl příjem na lávce řetězové (snad že vlivem špatné povětrnosti jarní, jakož i v následcích stavby nábřeží) u porovnání s rokem minulým o něco menší (18.245 zl. 11 kr.), odkudž obnášel čistý zisk toliko 13.789 zl. 39 kr. (—688 zl. 47 kr.).

II. Doprava vnější.

1. Plavba po Vltavě. *a*) Doprava osob po hořejší Vltavě, pražskou společností pro paroplavbu na Vltavě provozovaná, počala r. 1877

dle jmena sice již dne 1. března, pravidelně teprvé od 16. března, přestala však již dne 30. srpna v následcích úmluvy, s obcí pražskou v příčině stavby mostu Podskalského učiněné. V době této vykonaly oba parníky společnosti 196 jízd až do Štěchovic, 55 do Davel, 3 do Vraného, 83 do Zbraslavě a 278 do Chuchlí. Převozného přijato 18.301 zl. 85 kr., v čemž však jest zahrnuto 2400 zl., kteréž obec pražská společnosti v náhradu za zastavení plavby ode dne 1. září byla vyplatila. Za této doby byly parníky společnosti důkladně opraveny, což způsobilo náklad 2081 zl. 92 kr. Z příčin těch byl čistý výnos (1660 zl. 39 kr., k tomu úroky ze zbytku kassovního v obnosu 1216 zl. 53 kr.) menší než roku předchozího. V následcích další smlouvy, s obcí pražskou uzavřené, podrží společnosť posavadní přístaviště v Podskalí a zaplatí obci za zřízení kamenných schodů k přístavišti v 5 ročních lhůtách náhradu 500 zl.

b) Pro pražskou společnosť pro plavbu parní a plachetní byla doprava r. 1877 velmi výhodná. Obnášelyť příjmy 480.751 zl. 65 kr., výdeje 428.311 zl. 07 kr., čistý zisk pak 52.440 zl. 58 kr. Po vodě dolů bylo na 318 lodech 41,188.972 kilogr. nákladu (z toho z Prahy na 124 lodech 5,840.744 kil.), proti proudu na 187 lodech 34,696.376 kil. (z toho do Prahy na 88 lodech 4,124.820 kil.) rozvezeno, plavbou řetězovou pak (na trati Žandov—Ústí) 3709 lodí dopraveno. Prostředky dopravní, na 411.752 zl. 06 kr. ceněné, záležely z 5 parníků, 55 člunů vlečných, 2 tuérů, 1 řetězu vlečného a 5 vlečných pramic.

2. Železnice. Následující ţab. XXXVIII. ukazuje, že doprava nákladu na pražských stanicích železničních, vyjmouc toliko dráhu státní, vůbec se zvěčila, naopak ale doprava osob téměř naskrze se zmenšila, s jedinou výminkou rakouské dráhy severozápadní a vzhledem k docílenému věčímu příjmu též při dráze pražsko-duchcovské. Jinak byly však příjmy dotýčných drah z dopravy nákladů tak značné, že docíleno tím na konec úhrnem věčích příjmů v stanici pražské, než roku minulého, kteráž odtud i co do podílu svého u výnosu vozby všech ostatních drah dodělala se výsledků lepších než před rokem.

Tab. XXXVIII. **Doprava železniční stanice pražské r. 1877.**

Číslo řadové	Jmeno železnice	Doprava osob				Doprava zboží				Úhrn příjmův		
		Přijelo	Odjelo	Z toho vzešlý příjem		Dovezeno	Vyvezeno	Z toho vzešlý příjem		zl.	kr.	na % veškerých příjmů
		Osob		zl.	kr.	tůn		zl.	kr.			
1.	Státní dráha	297.026	299.067	—	—	253.458	102.509	—	—	—	—	—
2.	Rak. severozáp. dráha	138.679	140.692	217.816	54	56.061	40.716	314.634	90	532.451	44	4,9
3.	Dráha císaře Frant. Josefa	135.274	131.290	281.497	20	189.136	92.617*)	756.844	88	1,038.342	08	13,3
4.	Česká Západní dráha	144.216	157.237	424.290	90	167.866	109.663	1,124.087	21	1,548.378	11	45,5
5.	Dráha Buštěhradská .	104.811	96.999	327.461	32	234.446	85.369	975.173	31	1,302.634	63	29,9
6.	Praž.-Duchcov. dráha	18.564	30.008	54.812	54	81.523	16.298	232.846	61	287.659	15	35;6
7.	Dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská .	96.048	72.883	209.421	99	34.150	40.849	203.781	63	413.203	62	30,6
	Suma . .	934.618	928.176	—	—	1,016.640	188.021	—	—	—	—	—
	Proti r. 1876 více (+) nebo méně (—) . .	—75.402	—32.209	—	—	+51.864	+101.048	—	—	—	—	—

*) Mimo to 85.588 tůn prošlého stanicí zboží.

3. Pošty. Následující tabulka znázorňuje, jako v letech předešlých, opětně veškeru pražskou dopravu poštovou, kdežto v tab. XXXIX str. 83 loňské Stat. př. knížky co do zásylek listových a zásylek po poště povozní byly vyčísleny toliko věci určené pro Prahu, resp. z Prahy do Prahy i na venek. Přitom vychází na jevo, že doprava poštová u porovnání s rokem předešlým opět všemi směry se usílila.

Doprava poštová v Praze r. 1877.

Tab. XXXIX.

a) Zásylky listové.

Listů vyplacených	Listů nevyplacených	Lístků korrespondenčních	Tiskových věcí	Vzorků zboží	Výplatné zásylky po poště listové	Bezplatné zásylky po poště listové
k u s ů						
29,385.814	259.570	10,090.468	235.317	72.383	2,483.179	4,227.407

b) Zásylky po poště povozní.

Zásylky bez ceny		Zásylky peněžní a cenné		
Počet kusů	Váha v kilogr.	Počet kusů	Váha v kilogr.	Hodnota v zlatých rak. měny
693.591	660.069	1,611.929	2,547.059	278,352.237

c) Obrat peněžný.

Příjmy v zl. rak. m.		Vydání v zl. rak. m.		Cena peněžní věcí depositních v zl. r. m.	V hromadě zl. r. m.
bankovek	stříbra	bankovek	stříbra		
23,159.000	87.000	23,245.000	56.000	92.944	46,639.944

4. **Telegrafy.** U porovnání s r. 1876 zvěčil se po míře následující tab. XL. [illegible] obrat telegrammu téměř na všech stanicích pražských (mimo stanici Hradčanskou), což platí stejnou měrou taktéž o stanicích předměstských. Vzdor většímu [illegible], všudež docíleným, zmenšen počet úředníků jak v hlavním úřadě telegrafním, [illegible] na Smíchově a podobně zmenšen i počet dratovodů.

Telegrafování v Praze r. 1877.

a) Stav.

Tab. XL. a)

Úřad telegrafní:	Počet státních dratovodů	Počet železničních dratovodů	Počet telegraf. strojů	Počet úředníků	Poznamenání
Na Novém městě (hlavní)	39	8	51[1])	106[2])	[1]) V tom 18 Morseho, 2 Hughesovy a 1 Meyerův stroj. [2]) Mezi nimi 32 telegrafistek.
„ Malé straně	7	1	3	4	
„ Hradčanech	1	—	1	1[3])	[3]) Soukromník.
V hromadě	47	9	55	111	
V Bubnech	2	—	1	1	[4]) Telegrafistky.
„ Karlíně	3	—	1	2	
Na Smíchově	4	4	3	3	
„ Vyšehradě	2	—	1	2[4])	
V hromadě	11	4	6	8	
Hlavní suma	58	13	61	119	

b) Výprava.

Tab. XL. b)

Úřad telegrafní:	Sjednaných depeší podáno	Sjednaných depeší došlo	Sjednaných depeší prošlo	Sjednaných depeší v hromadě	[illegible]	Platby v zl. [illegible]	[illegible] Podáno do [illegible]	[illegible] Podáno do [illegible]	[illegible] Došlo [illegible]	[illegible] Došlo [illegible]
Na Novém městě (hlavní úřad)	206,865	234,986	723,416	1,165,267	9,164	[illegible]	176,3[illegible]	30,17[illegible]	201,2[illegible]	33,51[illegible]
Na Malé straně	11,816	12,371	9,588	33,775	2,192	[illegible]	11,22[illegible]	592	11,5[illegible]	786
„ Hradčanech	1,355	2,131	—	3,486	[illegible]	[illegible]	3,25[illegible]	90	2,9[illegible]	77
V hromadě	220,036	249,488	733,004	1,202,528	11,5[illegible]	[illegible]	188,9[illegible]	31,101	215,11[illegible]	35,3[illegible]
V Bubnech	1,217	1,563	—	2,780	—	596	1,099	118	1,171	89
„ Karlíně	9,355	11,881	—	21,236	61	1,871	8,308	957	9,769	1,112
Na Smíchově	8,979	9,909	15,198	34,086	191	6,559	8,037	942	9,070	839
„ Vyšehradě	2,647	4,697	—	7,344	3	1,296	2,118	229	4,256	441
V hromadě	22,198	28,050	15,198	65,446	258	13,295	19,652	2,246	25,566	2,481
Hlavní suma	242,234	277,538	748,202	1,267,974	11,794	[illegible]	208,5[illegible]	33,377	240,678	36,369

II. Péče o blahobyt veřejný.

I. Zdvižení a stav spolků r. 1877.

1. Zdvižení jmenovité.[1])

A. Spolky náboženské.

II. Židovské.

Přírůstek: „Orach lachajim“ v č. 15—I.

B. Spolky humanitní.

(Bez vzájemnosti.)

I. K podpoře domácích chudých.

2. Náboženské.

Přírustek: Spolek paní Gustava Adolfa v Praze v č. 960—II.

II. K podpoře vdov a sirotku vubec.

Přírustek: 1. Italská kongregace k vydržování sirotčince v č. 335—III.[2])
2. „Kreuzerverein“ k podpoře ženských sirotku židovských v král. Českém.

VI. K podpoře studujících.

Přírústek: „Nadání Jungmanovo“ — Spolek k podporování chudých žáku městské střední školy na Malé straně v Praze v č. 457—III.

IX. K ochraně zvířat.

Přírustek: Spolek k ochraně ptactva v Čechách v č. 1000—II.

C. Spolky k vzájemné podpoře.

II. Spolky pro podporu v nemoci, při úmrtích a v jiných potřebách životních.

3. Mezi samostatnými podnikateli a osobami.

Přírustek: 1. Spolek českých žurnalistův.
2. Spolek k podpoře personálu drah českých.
3. Vzájemně výpomocný spolek úředníků v Čechách, vysok. c. k. ministerstvu vnitra podřízených.

Úbytek: „Verein sonderbarer Gesellen“.[3])

4. Mezi příručími živnostenskými.

Úbytek: 1. Spolek vzájemně se podporujících dělníku tkalcovských v Praze a v okolí.[4])
2. Výpomocný spolek námezdných sloužících v hostincích pražských.[4])

[1]) Jmena, písmena i čísla, jichž zde k určení druhu spolkův užito, vztahují a srovnávají se s přehledem všech spolků pražských, v St. přír. ku I. str. 60 a násl. obsaženým.

[2]) Proměnila se ve spolek.

[3]) Za příčinou zastavení činnosti úředně rozpuštěn.

[4]) Rozešel se dobrovolně.

III. Spolky pohřební.

Přírůstek: Pohřební spolek c. k. poštovních úředníků v Čechách.

D. Spolky pro duševní i hmotné vzdělání.

I. Spolky pro vzdělání hmotné.

1. Pro živnosti zemědělské.

b) Chov dobytka.

Přírůstek: Hospodářský spolek pro chov drobného dobytka v království Českém.

c) Zahradnictví.

Přírůstek: Spolek k pěstování ovocného stromoví v král. Českém v č. 634—II.

II. Spolky pro vzdělání duševní.

1. Spolky vědecké.

a) vůbec.

Přírůstek: Spolek techniků v Čechách ku provádění staveb pozemních oprávněných.

2. Spolky umělecké

Přírůstek: Spolek pro hudbu komorní v Praze.

. Spolky k rozšíření vzdělání odborného a k ochraně zájmů jednotlivých stavů.

…bytek: Jednota českých spisovatelů v království Českém.[1])

. Spolky k zvelebení osvěty národní, k vydávání laciných spisů národních vůbec i k účelům zvláštním.

Přírůstek: 1. Spolek pro zakoupení rodného domku Fr. Palackého v Hodslavicích na Moravě.

2. Spolek pro zavedení jednoduššího pravopisu německého.

6. Spolky čtenářské.

Přírůstek: 1. „Hrvat", akadem. literární a zábavný spolek v č. 323—I.

2. „Société française", spolek pro pěstování řeči francouzské a pro zábavy v č. 73—II.

…bytek: „Lubor", čtenářská beseda.[2])

7. Spolky politické.

…bytek: Český demokratický spolek v č. 697—II.[3])

E. Spolky povahy národohospodářské.

II. Společnosti akcijní.

1. Pro průmysl.

a) Domácí.

…bytek: Pražský spolek železných hutí v č. 986—II.[4])

3. Pro komunikaci a převoz.

…bytek: První pražská společnost pro omnibusy.

III. Spolky a společenstva hospodářská.

5. Spolky loterní (pro kupování loterních papírů a rozdělování výhry).

…bytek: 1. „Concordia", spolek loterní v č. 187—V.[5])

2. Spolek k zakupování losů úředníků při c. k. policejním ředitelství pražském.[5])

[1]) Úředně rozpuštěna. [2]) Rozešla se dobrovolně. [3]) Úředně rozpuštěn. [4]) Usnesl se dne 6. dubna 1877 o likvidaci.. [5]) Rozešel se dobrovolně.

F. Spolky zábavné.

I. Povahy obecné.

Přírůstek: 1. „Hilaria“ (zábavný spolek) v č. 286—III.
2. „Hálek“ (spolek zábavný a čtenářský).
3. „Kosové u panského stolu.“
4. „La mouche“ (spolek zábavný).
Úbytek: „Kos“ (spolek zábavný.[1])

II. Povahy zvláštní.

2. *Pro jisté stavy.*

Přírůstek: 1. „Budivoj,“ spolek akademikův česko-budějovických v č. 258—II.
2. „Krakovec“, spolek akademikův z Rakovníka a vůkolí v č. 936—II.
3. „Žďár,“ spolek akademikuv z města Rokycan a vůkolí v č. 678—II.
4. Spolek československých kněhkupeckých účetních.
Úbytek: Jednota dělníků pozlačovačských a zlatotepeckých[2])

3. *Bratrstva německých studentů.*

Přírůstek: 1. „Franconia“, sbor polytechnický v č. 758—II.
2. Akademicko-polytechnické krajanstvo „Hercynia“ v č 781—I.
3. Akademický sbor „Cheruscia“ v č. 970—II.

2. Přehled zdvižení a stavu spolků v Praze koncem r. 1877.

Tab. XLI.

Jmeno	Počet spolků koncem r. 1876	Přírůstek v r. 1877	Úbytek v r. 1877	Stav koncem r. 1877
A. Spolky náboženské				
I. Katolické	7	—	—	7
II. Židovské	3	1	—	4
B. Spolky humanitní:				
I. pro chudé	9	1	—	10
II. pro vdovy a sirotky	4	2	—	6
III. pro chudou mládež	16	—	—	16
IV. pro slepce	2	—	—	2
V. pro spisovatele	1	—	—	1
VI. pro studující	16	1	—	17
VII. pro služebné	2	—	—	2
VIII. pro nemocné	4	—	—	4
IX. k ochraně zvířat	1	1	—	2
X. jiné	3	—	—	3
Snáška	68	6	—	74
Přenáška	68	6	—	74
C. Spolky k vzájemné podpoře:				
I. Pensijní	26	—	—	26
II. pro podporu v nemoci atd.	96	3	3	96
III. Pohřební	25	1	—	26
D. Spolk. pro vzdělání				
I. pro vzdělání hmotné	14	2	—	16
II. pro vzdělání duševní	100	6	3	103
E. Spolky národohosp.				
I. Společnosti akcijní	123	—	2	121
II. Společenstva hospodářská	33	—	2	31
F. Spolky zabavné:				
I. Povahy obecné	21	4	1	24
II. Povahy zvláštní	51	7	1	57
V hromadě	557	29	12	574

[1]) Úředně rozpuštěn dne 22. září 1877.
[2]) Rozešla se dobrovolně.

II. Chudinství.

(Viz o tom odbor: Chudinství městské v odd. III. t. díla.)

III. Ústavy zaopatřovací.

1. Od povahy ústavů vychovacích.

Tab. XLII.

Číslo řadové	Jmeno a sídlo ústavu:	Učitelé	Dohlížitelé	Počet chovanců vnitř ústavu muž.	Počet chovanců vnitř ústavu žensk.	Počet chovanců vně ústavu muž.	Počet chovanců vně ústavu žensk.	všech	náklad stravní vůbec v zlatých rak. měny	náklad stravní na 1 hlavu v krejcar. rak. měny	Chovanců bezplatných	Stipendistů
1.	Soukromní sirotčinec u sv. Jana Křtitele v čísle 466—II.	1	1	52	—	—	1	53	7694	43	43	10
2.	Sirotčinec vlašský v čís. 335—III.	3	5	34	—	—	—	34	2900	28	34	—
3.	Židovský sirotčinec pro chlapce v čís. 230-V. .	1	1	17	—	—	—	17	2350	49,5	17	—
4.	Ústav soukromního spolku paní k vychování chudých osiřelých děvčat židovských v č. 140-V.	1	1	—	16	—	—	16	2515	40,5	16	—
5.	Ústav spolku paní sv. Nothburgy k vychování osiřelých děvčat k stavu služebnému v č. 321-III.	1[1])	3[1])	—	80	—	—	80	9612	33,8	30	—
6.	Soukromní ústav vyučovací a vychovací pro hluchoněmé v č. 502-II.	11	—	79	44	7	5	135	8118[2])	22,6	25	72
7.	Soukromní ústav vychovací a léčebný pro chudé dítky slepé a trpící od neduhů očních v č. 104-IV. . .	6	—	22	8	—	—	30	10,253	113	30	—
8.	Ústav pro idioty v čís. 57-IV.	1	1	35	15	—	—	50	7526	48	50	—
9.	Vychovací ústav spolku pro blaho propuštěných káranců v č. 522-II. .	2	1	13	—	6	1	20	5414	74	20	—
10.	Seminář Lužický v čísle 90-III[3])	—	1	22	—	—	—	22	6400	97	17	5
11.	Městský sirotčinec J. V. paní arcivévodkyně Gisely v č. 111-IV. . . .	—	2	64	32	—	—	96	15.305	71	96	—
	V hromadě . .	27	16	338	195	13	7	553	78.087	56,4	378	87

[1]) Vyučování a dohlídka jsou vesměs v rukou milosrdných sester.
[2]) Veškeren náklad obnášel 27.593 zl.
[3]) Pro nastávající katolické kněze z Lužice saské.

2. Vlastní ústavy zaopatřovací.

Tab. XLIII.

Číslo řadové	Jmeno a sídlo ústavů:	Počet ošetřovanců			Počet dní ošetřovacích		Náklad			Úmrtí	
		muž.	žensk.	v hromadě	v celku	na osobu	vůbec zl.	kr.	na osobu a den kr.	v hromadě	na % ošetřování
1.	Městská chudobnice u sv. Bartoloměje v č. 435-II.	152	299	451	133.610	296	65.175¹)	62,5	49	76	16,8
2.	Městská chorobnice na Karlově v č. 453-II. .	179	236	415	118.959	286	53.760²)	—	45,2	71	17,1
3.	Špitál chudých rytířsk. řádu Křižovníkův u sv. Františka v č. 191-I. .	7	6	13	4.380	337	3.173³)	59	72,3	1	7,7
4.	Špitál chudých sv. Alžběty v klášteře Strahovském v č. 155-IV. .	2	15	17	6.111	359	1.723	73	28,2	1	5,9
5.	Zaopatřovací ústav Barbory Lämlové v č. 186 a 187-V.⁴)	9	17	26	8.407	323	6.706	27	79,8	3	11,5
6.	Nadací Jachyma Wiena v č. 139-V.⁵)	—	9	9	—	—	192	81	6,5	—	—
7.	Nadací Leopolda šl. z Portheimu v č. 279-V.⁶) .	16	26	42	—	—	—	—	—	—	—
8.	Špitál Isáka a Kateřiny Taussigových v čísle 1180-II.	3	7	10	3.285	328	1.806	75	55	1	10,0
9.	Ústav k zaopatření a zaměstnávání dospělých slepců v č. 131-III. . .	17	28	45	13.757	306	11.889	86,5	86	1	2,2

¹) Z toho na pouhé stravování 36.411 zl. 64½ kr.
²) Z toho na pouhé stravování 31.855 zl. 60½ kr.
³) Kromě toho 1.187 zl. 21 kr. almužny chudým vně ústavu.
⁴) Kromě toho má 50 rodin (s polovic židovských a s polovic křesťanských) bezplatný byt v ústavu.
⁵) Svobodný příbytek, světlo a teplo pro 8 ženských osob vyznání židovského.
⁶) Bezplatný příbytek pro 12 chudých rodin židovských.

IV. Veřejné ústavy zdravotní.

1. Nemocnice.

a) Stav. Tab. XLIV.

Jmeno a sídlo ústavu:	Počet lékařů prim.	Počet lékařů sekund.	Počet osob správn.	Počet opatrovníků	Počet postelí	Počet dní ošetřovacích celkem	Počet dní ošetřovacích na 1 hlavu	Náklad vůbec zl.	Náklad vůbec kr.	Náklad na 1 hlavu a den zl.	Náklad na 1 hlavu a den kr.
…ná nemocnice v č. 499-II.	7[1])	21	8	145	948	277.928	24,3	323.116	01½	1	16¾
…nemocnice milosrdných sester v č. …-III.	1	1	3	—	220	85.367	40	61.464	24	—	72
…á nemocnice císaře Františka Josefa v č. 1259-II.	1[2])	2	3	12	100	17.572	18,7	17.416	25½	—	99
Nemocnice židovská v č. 258-V.	1	1	2	4	52	11.578	22	11.932	38	1	03
Nemocnice milosrdných bratří v č. 847-I.	1[3])	3[3])	—	—	166[4])	45.155	15	58.699	50	—	—
Nemocnice Alžbětinek v č. 448-II	1	1	3	—	60[5])	30.241	24,7	19.101	08	—	63
Nemocnice grémia obchodnického v č. …-II.	1	1	1	7	22	2.056	19,4	8.769	79	4	27
…ústav choromyslných v č. 450, 460, a 468-II	3	5	4	128	1318	388.141	218,8	250.309	29	—	64
Vhromadě	16	35	24	296	2916	858.038	39,2	750.808	58	—	—

[1]) Primáři jsou spolu profesory i jest zde ještě 5 profesorů jakožto představených klinik, kteří nejsou lékaři primárními, a 11 assistentů.
[2]) Kromě toho: 1 reditel, 1 představený dětské kliniky, 1 operatér, 1 prosektor.
[3]) Primární lékař, co fysikus ústavu, jest světským doktorem lékařství. Co sekundární lékaři jsou tu 1 diplom. vrchní ranlékař a 2 podlékaři, všichni členové řádu.
[4]) Mimo to ještě 10–20 postelí výpomocných a v oddělení pro choromyslné 10—15 postelí.
[5]) Kromě toho ještě 10 postelí výpomocných.

Poznamenání k tab. XLVI. a XLVII. str. 57 (**Porodnice a dům nalezenců.** **Střední stav těhotných a matek v porodnici zemské** obnášel 190 (o 8 více …76), **doba ošetřovací** trvala průřezem 8 dní, počet dní ošetřovacích činil 69.247 (… více než roku minulého); veškeren náklad vzrostl na 100.971 zl. 49½ kr. (r. 1876 … zl. 35 kr.), **denní náklad** na hlavu matky na 1 zl. 46 kr. Taxa, v porodnici vy…, obnášela za hlavu a den na klinice 52½ kr., v oddělení tajném 90 kr., resp. 1 zl. 40 kr. … **Denní střední počet** porodův obnášel 7, nejvyšší počet 18, nejnižší 2. Porodů s dvoj… 26 (r. 1876 toliko 33), porodů s trojčaty nebylo; porodů pouličních událo se 20 (r. 1876 …). **Postelí** pro matky bylo 322, postýlek dětských 176, postelí pro studující a báby 47 a pro …telky 27. — **Službu zdravotní** v porodnici zastávali 3 professoři, 6 assistentů, 4 báby … výpomocných. **Personál správní** (domu nalezenců a porodnici společný) záležel … osob. **Služebnictvo** porodnice čítalo 34 hlav (6 mužských a 28 ženských); osob, porodnici … nalezenců společných, bylo 14 (5 mužsk. a 9 ženských).

V ústavě nalezenců bylo 77 postýlek pro nalezence, 76 postelí pro kojné a 7 pro …vatelky. Průřezem přijímáno denně 6 dětí, největší počet obnášel 16, nejmenší 1. **Střední** …ní **stav ošetřovaných** dítek obnášel 72, nejvyšší číslo 99, nejnižší 45. **Na ošetřování za** … bylo dáno celkem 2062 dětí a sice 1024 chlapců a 1038 děvčat, tudíž průřezem denně …, největší denní počet byl 14, nejmenší 2. **Kojných** zaměstnáno v ústavu 1956 (z nichž 70 … předešlého); z těch dodáno bylo 1885 z porodnice a 37 vráceno ústavu ze služby sou…. Ostatně vstoupilo na složení předepsané taxy 263 kojných (o 53 méně než roku minu…), … lajeb soukromních a 32 bylo vyměněno za jiné. Pro nemoc propuštěno 38 kojných, …, 1570 po uplynutí doby kojení (průřezem 12 dní) a 4 po zaplacení taxy výkupné … kr.. Zbylo tudíž koncem r. 1877 v ústavu 65 kojných. Suma veškerých výdejů na … činila 268.188 zl. 70½ kr. (53.115 zl. 11½ kr. v domě a 215.072 zl. 59 kr. mimo dům). … do 1 roku na čas v domě ošetřované platí se, resp. vybírá ústav 91 kr., za dítky přes … kr., za děti mimo dům hlídané do 1 roku 22 kr., do 2 roků 15 kr a přes 2 leta …. Personál zdravotní záležel z 1 professora, 1 lékaře sekundárního, 1 praktikanta …, služebnictvo pak z 10 osob (1 mužsk. a 9 žensk.).

Tab. XLV.

b) Činnost veřejných nemocnic pražských.

Jmeno ústavu:	Počet průchodem roku ošetřovaných nemocných			Střední denní počet nemocných	Z nemocných průchodem roku ošetřovaných bylo propuštěno vyhojených			polepšených			nevyhojených			zůstalo v ošetřování			zemřelo			
	muž.	žensk.	v hro.		muž.	žensk.	v hro.	muž.	žensk.	v hro.	muž.	žensk.	v hro.	muž.	žensk.	v hro.	muž.	žensk.	v hro.	na %
C. k. obecná nemocnice	6873	5297	12170	790	3711	2791	6502	1643	1134	2777	384	392	776	379	320	699	756	660	1416	11,6
Filiální nemocnice milosrdných sester . .	1084	1023	2107	163	477	426	903	200	172	372	18	22	40	137	112	249	252	291	543	25,8
Dětská nemocnice cís. Františka Josefa . .	492	448	940	48	267	203	470	27	23	50	26	40	66	28	23	51	144	159	303	32,2
Nemocnice Židovská .	293	256	549	32	205	184	389	35	23	58	8	3	11	12	15	27	33	31	64	11,7
Nemocnice milosrdných bratří	3013	—	3013	124	2395	—	2395	183	—	183	29	—	29	140	—	140	266	—	266	8,8
Nemocnice Alžbětinek	—	1226	1226	43	—	953	953	—	123	123	—	12	12	—	78	78	—	60	60	4,9
Nemocnice grémia obchodnického	106	—	106	6	80	—	80	15	—	15	—	—	—	6	—	6	5	—	5	4,7
Zemské domy choromyslných .	984	790	1774	1063	37	56	93	144	98	242	18[1])	7	25	586	450	1036	199	179[2])	378	21,3
V hromadě .	12845	9040	21885	2269	7172	4613	11785	2247	1573	3820	483	476	959	1288	998	2286	1655	1380	3035	13,9

[1]) Z těch 7 uteklo. [2]) V tom 1 sebevražednice.

2. Zemská porodnice a dům nalezenců. [1])

a) Porodnice. Tab. XLVI.

Zdvižení:	Matek na třídě 1.	Matek na třídě 2.	Matek na třídě 3.	Matek v hromadě	Dětí chlapců	Dětí děvčat	Dětí v hromadě
1. Přírůstek.							
Z roku předešlého zůstalo v ošetřování . .	—	3	222	225	36	28	64
Příchodem r. 1877 přibylo	3	16	2773	2792	1397	1343	2740
Celkem . .	3	19	2995	3017	1433	1371	2804
2. Úbytek.							
Propuštěno po porodu	—	17	2657	2674	1231	1227	2458
Propuštěno před porodem	2	1	81	84	—	—	—
Zemřelo	1	—	41	42	165	108	273[2])
Celkem . .	3	18	2779	2800	1396	1335	2731
3. Zbylo koncem r. 1877	—	1	216	217	37	36	73

b) Dům nalezenců. Tab. XLVII.

Přírůstek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Zůstalo z roku předešlého, a sice:			
v domácím ošetřování	36	39	75
v ošetřování za plat mimo dům	2253	2540	4793
v hromadě . .	2289	2579	4868
b) Přijato bylo:			
z porodnice za taxu	109	97	206
z porodnice bezplatně	1099	1099	2198
v hromadě . .	1208	1196	2404
odjinud za stravné	60	56	116
odjinud bezplatně	—	—	—
v hromadě . .	60	56	116
celkem za taxy a stravné	169	153	322
celkem bezplatně	1099	1099	2198
v hromadě . .	1268	1252	2520
Bylo tedy ošetřováno v domě i mimo dům	3557	3831	7388

Úbytek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Bylo propuštěno, a sice:			
vydáním z domu . .	41	41	82
vydáním na ošetřování mimo dům . . .	199	258	457
v hromadě . .	240	299	539
b) Umřelo:			
v domě	306	278	584
v ošetřování mimo dům	572	588	1160
v hromadě . .	878	866	1744
Celkem tedy ubylo . .	1118	1165	2283
Koncem roku zbylo tedy:			
v domě	37	33	70
v ošetřování mimo dům	2402	2633	5035
vůbec . .	2439	2666	5105

[1]) Dle ochotných zpráv slav. ředitelství obou ústavů (srov. též str. 55 t. d.)
[2]) V tom 100 mrtvě rozených dětí (58 chlapců a 42 děvčat).

V. Veřejná bezpečnosť.

Průchodem roku 1877 neudála se v stavu pražské c. k. stráže bezpečnosti žádná změna podstatnější. Zamýšlené již od r. 1876 přeložení c. k. policejního kommissařství Vyšehradského do Vinohradů bylo dne 8. května 1878 provedeno. Policejní záležitosti král. horního města Vyšehradu (mimo oznamování změn příbytků, služebných, žádosti za povolení plesů, produkcí a j., jež c. k. policejnímu ředitelství přísluší) připadly c. k. okresnímu kommissařství hořejšího Nového města pražského. Naopak náleží v obor působnosti c. k. policejního kommissařství Vinohradského kromě obcí dřívějšímu policejnímu kommissařství na Vyšehradě přidělených i ona část obvodu dříve k policejnímu kommissařství Karlínskému příslušného, kteráž, silnicí Sadovou a Olšanskou, pak cestou, od tak zvané „Rajské zahrady" podél zahrady Zdekauerovy vedoucí, a silnicí Černokosteleckou omezena jest.

Co se tkne činnosti c. k. stráže policejní, připomínáme, že bylo dle dát, c. k. ředitelstvím policejním nám ochotně zdělených, r. 1877 vnitř Prahy celkem 19.518 osob (tudíž o 2.638 osob více než roku minulého) zatknuto; z těch bylo 488 zemskému co trestnímu soudu a 3218 měst. delegovanému soudu okresnímu pro Prahu a Vyšehrad odevzdáno, postrkem vyhnáno 5074, vypovězeno s vyměřením cesty 214; do c. k. obecné nemocnice odevzdáno 352, do blázince 8, do káznice 10, pražskému magistrátu k zaopatření 1727, c. k. finančním a jiným úřadům 56, c. k. policejním kommissařstvím 3636 osob a s 4735 osobami bylo posléze policejně naloženo.

VI. Statistika přestupků, přečinů a zločinů r. 1877.

1. Činnost c. k. měst. delegovaného soudu v přestupcích pro Prahu a Vyšehrad.[1])

Tab. XLVIII.

Číslo běžné	Přestupky:	Počet obviněných	Z obviněných bylo				
			za nevinné prohlášeno	odsouzeno			
				k vězení	k pokutě peněžité	k ztrátě práv a povolení	v hromadě
1.	Zločiny nezletilých, jež náleží stíhati co přestupky	—	—	—	—	—	—
2.	Proti veřejnému pořádku a pokoji	—	—	—	—	—	—
3.	Proti veřejným ustanovením a opatřením	568	28	482	58	—	540
4.	Proti povinnostem veřejného úřadu	4	1	2	1	—	3
5.	Proti bezpečnosti života	46	23	10	13	—	23
6.	Proti zdraví	1	1	—	—	—	—
7.	Proti bezpečnosti tělesné	189	83	69	37	—	106
8.	Proti bezpečnosti vlastnictví	1054	275	739	40	—	779
9.	Proti bezpečnosti cti	995	728	140	127	—	267
10.	Proti veřejné mravnosti	590	41	509	40	—	549
11.	Ostatní, v obecném zák. trestn. zvlášt. nevytknuté přestupky	1584	25	1521	38	—	1559
	V hromadě	5031	1205	3472[2])	354	—	3826

[1]) Dle zpráv, tímto c. k. trestním soudem ochotně zdělených.

[2]) Z těch bylo odsouzeno k vězení déle 3 měsíců 1, přes 1—3 měsíce 63, k vězení více než 8 dní až do 1. měsíce 753 a k vězení na 8 dní a méně 2673 osob.

2. **Činnost pražského c. k. zemského co trestního soudu.**[1])

Tab. XLIX.

Způsob zločinu:	obžalováno	odsouzeno pro zločiny	odsouzeno pro přečiny	nevinnými nalezeno
Uražení Veličenstva	15	15	—	—
Veřejné násilí . .	79	66	1	12
Padělání papírů úvěrních . . .	6	3	—	3
Rušení náboženství	5	5	—	—
Násilné smilství .	15	14	—	1
Vražda a zabití .	21	15	—	6
Těžké poškození tělesné	52	40	7	5
Krádež	838	750	33	55
Snáška . .	1031	908	41	82

Způsob zločinu:	obžalováno	odsouzeno pro zločiny	odsouzeno pro přečiny	nevinnými nalezeno
Přenáška . .	1031	908	41	82
Zpronevěření . . .	52	46	2	4
Loupež	5	3	1	1
Podvod	104	87	1	16
Žhářství	3	3	—	—
Shluknutí	14	6	—	8
Provinění proti bezpečnosti života .	6	—	6	—
Provinění zaviněného úpadku . .	25	—	20	5
V hromadě . .	1240	1053	71	116

[1]) Dle ochotných zpráv téhož c. k. soudu.

Poznamenání. Průchodem r. 1877 odevzdáno bylo c. k. zemskému co trestnímu soudu celkem 2259 osob, z nichž bylo 1814 mužských a 445 ženských. Podáno bylo průchodem téhož roku 40.641 čísel, z nichž 37.972 kusů I. stolice, 2669 kusů II. stolice se týkalo. **Hlavních přelíčení** odbýváno v I. stolici 950, a sice 80 před porotci a 870 před zkoušenými soudci. Z 1137 osob odsouzených a trest svůj nastoupivších přebývalo 259 (22,8°/o) v Praze, 773 (68,°/o) na venkově (počtouc v to i předměstí pražská) a 105 nemělo určitého bydliště. Co **výměru trestu** se tkne, zněla 4 odsouzení k smrti, 1 k žaláři 14letému, 4 k 12letému, 3 k 8letému, 2 k 7letému, 9 k 6letému a 13 k 5letému, k žaláři na dobu 1—4 roků 155; dále vyneseno 25 rozsudků na těžký žalář 11 měsíců, 539 na žalář 1—10 měsíců a 335 na žalář 2—8 neděl, ostatní pak k trestům menším.

3. Trestnice a věznice. Tab. L.

Jméno a sídlo ústavu:	osob správních	lékařů	duchovních	strážných	Počet vězených průchodem roku: mužsk.	žensk.	dní ošetřovacích: celkem	na hlavu	náklad vůbec: zl.	kr.	na hlavu a den kr.	Úmrtí: vůbec	na %
C. k. prov. trestnice č. 329—II.	6	2	3	96	1.298	—	470.070	362	225.095¹)	—	47,9	157	12,1
Král. zemská káznice, číslo 180—IV.	3	2	1	30	285	—	104.025	365	45.762	—	43	56	19,6
Městská káznice č. 374—II.	1	1	1	4	1.516	165	23.666	14	5 491	87½	23,2	17	1,0
Věznice c. k. měst. deleg. soudu okresn. č. 587—I.	1	1	—	3	3.512	930	21.467	4,8	5.409	99	25,2	—	—
Věznice c.k.zem.-co trestn. soudu č. 2—II.	1	3	1	31	1.814²)	445³)	96.033	42,5	57.527	31	60	5	0,2
Suma	12	9	6	164	8.425	1.540	715.261	71,8	339.286	17½	47,4	235	2,4

¹) Výdělek trestníků činil 49.610 zl. ²) V tom 971 vyšetřovaných. ³) V tom 248 vyšetřovaných.

VII. Duchovenstvo katolické koncem roku 1877.

Duchovenstvo světské čítalo koncem r. 1877 celkem 145 hlav a dělilo se, jak následuje: Ve správě duchovní: 1 arcibiskup, 1 biskup, 11 kanovníků kapitoly metropolitní a 3 kanovníci v kapitule u Všech Svatých. Při soudu duchovním zvláště byl 1 kněz, v kanceláři konsistorní 4, v službě arcibiskupské 2 a při chrámu metropolitním 8, farářů 13, kaplanů 22. Na universitě bylo zaměstnáno 11 kněží, v semináři 5, na ústavech vyučovacích a vychovávacích 15, na ústavech zdravotních a humanitních 7, v trestnici svatováclavské 3. Vojenských kněží bylo 6 a ostatních, po výtce pensistů, 32.

Počet duchovenstva řeholního, a sice mužského činil 238 hlav. Z těch bylo představených klášterů 13, faráři 2, administrátorů 5, kaplanů 17, profesoři universitní 2, ve školách působilo 12, na ústavech zdravotních a dobročinných 3. Ostatních řeholníků (kněží) bylo 78. Kleriků 32 (v tom 30 studujících bohosloví a 2 filosofie), noviců 20, bratrů 54 (v tom 26 členů z řádu milosrdných bratří). — Jeptišek a jiných ženských osob řeholních bylo celkem 237. Z těch bylo představených klášterů 7, zaměstnaných na ústavech vyučovacích 40, na ústavech zdravotních a dobročinných 71, ostatních jeptišek 91, pouhých sester 23, novicek 35.

Bohoslovců studovalo celkem 62, a sice v ročníku IV. 8, v III. 14, v II. 15 a v I. 25.

VIII. Vyučování škol-

1. Vysoké školy

Tab. LI.

a) Stav a

Jmeno vysokých škol:	Počet přednášek	Síly učící: Počet	Mezi těmi: řádn. profesorů	mimořádn. profes.	supplentů	příručích i assistentů	docentů	učitelů
I. C. k. universita.								
a) Zimní semestr 1876—77.								
1. Fakulta theologická	28	11	8	—	1	2	—	—
2. „ státoprávní	54	21	10	6	1	—	4	—
3. „ medicinská	85	80	15	13	—	38	14	—
4. „ filosofická	114	62	27	8	—	12	10	5
V hromadě	281	174	60	27	2	52	28	5
b) Letní semestr 1877.								
1. Fakulta theologická	29	11	8	—	1	2	—	—
2. „ státopravní	42	21	10	6	1	—	4	—
3. „ medicinská	75	80	15	13	—	38	14	—
4. „ filosofická	119	62	27	8	—	12	10	5
V hromadě	265	174	60	27	2	52	28	5
II. C. k. česká technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství								
2. „ architekturu	64	50	14	4	1	15	8	8
3. „ stavbu strojů								
4. „ technickou lučbu								
V hromadě	64	50	14	4	1	15	8	8
III. C. k. německá technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství								
2. „ architekturu	91	42	12	2	3	14	7	4
3. „ stavbu strojů								
4. „ technickou lučbu								
V hromadě	91	42	12	2	3	14	7	4
IV. Československá akademie obchodní	41	14	11	—	—	—	—	3
V. Německá obchodní akademie[7])	46	13	8	—	1	—	—	4
Hlavní součet (s vynecháním první sumy).	507	293	105	33	7	81	43	24

[1]) Mezi těmi 83 cizincův (51 z Uher). [2]) Mezi těmi 69 farmaceutů. [3]) Mimo to 192 od polovice kolejného osvobozených. [4]) Mezi těmi 85 cizincův (53 z Uher). [5]) Mezi těmi 69 farmaceutův. [6]) Mimo to 171 od polovice kolejného osvobozených. [7]) S touž spojena jest odborná škola pro službu poštovní, železniční a telegrafní. Při odborné škole pro službu poštovní

ního roku 1876—77.

i akademie pražské.

návštěva. **Tab. LI.**

Počet	Studující: řádn. posluchačů	mimoř. posluchačů	mezi těmi podlé národnosti: Němců	Čechoslovanů	Poláků	Malorusů	Slovinců, Chorvatů a Srbů	Vlachů	Rumunů	Maďarů	jiných	Podlé vyznání: katolíků	pravoslavných	evangelíků	židů	jiných	od kolejného osvob.	stipendistů	Obnos kolejného v zl.	stipendií r. m.
107	107	—	23	83	1	—	—	—	—	—	—	107	—	—	—	—	85	3	439	325
853	796	57	322	524	3	—	3	—	—	1	—	729	—	6	118	—	197	103	12004	16507
295	239	56	139	148	1	1	4	—	—	1	1	227	3	8	57	—	52	31	5.909	6080
632	499	133	203	415	1	—	8	—	—	1	4	614	2	7	9	—	121	86	9.798	10536
[illegible]	1641	216[2]	687	1170	6	1	15	—	—	3	5	1677	5	21	184	—	155[3])	223	28150	33448
93	93	—	23	69	1	—	—	—	—	—	—	93	—	—	—	—	75	2	386	272
839	798	41	327	506	2	—	3	—	—	1	—	719	—	6	114	—	181	102	14076	16768
273	235	38	124	137	1	1	5	—	—	1	4	208	6	5	54	—	46	32	5.470	6400
580	468	112	185	381	2	—	10	—	—	—	2	565	3	5	7	—	105	80	7.912	10244
[illegible]	1594	191[5]	659	1093	6	1	18	—	—	2	6	1585	9	16	175	—	407[4])	216	27844	33684
291	251	40	3	280	1	—	6	—	—	—	1	268	1	14	8	—	169	24	3825	1561
62	54	8	—	62	—	—	—	—	—	—	—	59	—	3	—	—	18	3	1263	406
127	106	21	—	125	1	—	1	—	—	—	—	122	—	5	—	—	49	4	1588	185
147	139	8	—	146	—	—	1	—	—	—	—	142	—	5	—	—	54	8	1912	486
627	550	77	3	613	2	—	8	—	—	—	1	591	1	27	8	—	290	39	8588	2641
558	231, 44, 86, 64	133	268	273	7	—	7	—	1	2	—	485	3	12	58	—	159	41	14250	6444
558	425	133	268	83	7	—	7	—	1	2	—	485	3	12	58	—	159	41	14250	6444
83	83	—	—	83	—	—	—	—	—	—	—	80	—	3	—	—	—	1	9600	100
204	202	2	155	42	5	—	—	—	—	1	1	121	—	9	74	—	45	12	28133	1300
…257	2854	403	1085	2104	20	1	33	—	1	5	8	2862	13	67	315	—	901	309	88415	44169

a železniční vyučovalo po 4, při škole pro telegrafní službu 5 placených docentů. Posluchačův v hromadě bylo 77 (vlastně 35, 23, 19), mezi těmi 47 Němcův, 28 Čechův a 1 Srb. Obnos kolejného obnášel 712 zl. (vlastně 232 zl., 252 zl. a 228 zl.), osvobozeno bylo 6 posluchačův.

b) Zkoušky na c. k. universitě a výsledky jejich.

Tab. LII. a)

α. Zkoušky učitelské před komissí:	Počet zkoušených	Počet approbovan.	Počet reprobovan.
a) Gymnasiální:			
1. Pro školy české	60	47	13
2. „ „ německé	42	33	9
Celkem	102	80[1])	22
b) Reální:			
1. Pro školy české	32	24	8
2. „ „ německé	24	16	8
Celkem	56	40[2])	16

Tab. LII. b)

β. Zkoušky přísné k doktorství na fakultě	s approbací	s reprobací	promocí
1. bohoslovecké	6	—	—
2. právnické a státovědecké	192	9	57
3. lékařské	154	7	64
4. filosofické	26	2	13
Dohromady	378	18	134[3])

γ. Státní zkoušky právnické	Počet zkoušených	Počet approbovan.	Počet reprobovan.
1. právnicko-historické	203	169	34
2. soudní	184	156	28
3. státovědecké	191	170	21
Dohromady	578	495	83

[1]) Zejmena approbováno jest 36 kandidátů (23 českých, 13 něm.) z jazyků klassických, 2 (č.) z českého jazyka, 18 (8 č., 10 n.) z dějepisu a zeměpisu, 20 (12 č., 8 n.) z matematiky a fysiky, 3 (2 č., 1 n.) z přírodopisu, fysiky a matematiky, pak 1 (n.) z filosofické propaedeutiky.

[2]) Z těch obdrželo zejmena 1 (č.) approbací z českého a německého, 8 (4 č., 4 n.) z franc. a 1 (n.) z anglického jazyka, 2 (n.) z dějepisu, zeměpisu a něm. jazyka, 15 (11 č., 4 n.) z matematiky a descript. měřictví, 1 (č.) z matematiky a fysiky, 1 (n.) z matematiky a přírodopisu, 3 (č.) z lučby a přírodopisu, 1 (n.) z lučby a fysiky 1 (č.) z fysiky a 6 (3 č. 3 n.) z kreslení.

[3]) Kromě toho obdrželo 40 kandidátů diplomy na mistrovství farmacie a 318 ženským vydán diplom na babictví.

2. Veřejné střední školy.

a) Stav a návštěva. Tab. LIII.

Druh:	Jméno a sídlo ústavu:	Počet učících: profesorů i s ředitelem	učitelů náboženství	supl. a pom. učitelů	vedlejších učitelů	v hromadě	Počet žáků: veřejných	privatistů	v hromadě	mezi těmi: Čecho-Slov.	Němců	jiné národn.	Počet tříd
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (č.) v čís. 190-I.	12	2	11	6	31	514	8	522	516	4	2	11
	C. k. v. gymn. malostr. (něm.) v čís. 529-III.	10	1	6	6	23	393	19	412	53	347	12	9
	C. k. v. gymn. novom. (něm.) v čís. 892-II.	11	1	7	5	24	478	7	485	125	356	4	11
	Suma . .	33	4	24	17	78	1385	34	1419	694	707	18	31
Reální školy	C. k. vyšší reální školy české v čís. 518-II.	17	1	10	7	35	672	--	672	672	—	—	14
	C. k. první něm. vyšší r. školy v čís. 134-II.	13	1	4	10	28	571	5	576	218	349	9	10
	C. k. druhé něm. vyšší r. školy v čís 506-III.	9	1	5	6	21	353	7	360	153	198	9	8
	Suma . .	39	3	19	23	84	1596	12	1608	1043	547	18	32
Reální gymnasia	Obecní vyšší reál. gymn. české v čís. 457-III.	17	1	6	5	29	445	8	453[1])	451	—	2	15
	C. k. první české reál. gymn. v čís. 76-II.	10	2	8	4	24	381	—	381	380	—	1	10
	C. k. druhé české reál. gymn. v čís. 900-II.	12	1	4	2	19	191	1	192	192	—	—	6
	C. k. nižší reál. gymn. něm. v čís. 307-I.	7	1	7	3	18	215	—	215	53	160	2	7
	Suma . .	46	5	25	14	90	1232	9	1241	1076	160	5	38
Dívčí škola	Městská vyšší dívčí škola česká v čís. 683 a 684-II. .	11[2])	1	—	6[3])	18	182	19	201	194	—	7	6

[1]) Z toho 92 v třídách vyšší reální školy. [2]) Mezi těmi 6 třídních učitelek. [3]) Mezi těmi 1 učitelka.

b) Výsledky zkoušek maturitních. Tab. LIV.

Druh:	Jméno:	Zkoušeno bylo: žákůvlast.	cizích	v hromadě	Z těch bylo uznáno za: dospělé s vyznam.	dospělé	nedospělé
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (české)	32	3	35	10	16	9
	C. k. vyšší gymn. malostr. (něm.)	40	6	46	6	28	12
	C. k. vyšší gymn. novoměst. (něm.) . . .	26	5	31	6	22	3
	Obecní vyšší reál. gymn. (čes.), třídy gymn.	13	1	14	5	9	—
	Suma . .	111	15	126	27	75	24
Reál. školy	C. k. české vyšší reál. školy	88	1	89	15	66	8
	C. k. první něm. vyšší reál. školy	46	—	46	11	24	11
	C. k. druhé něm. vyšší reál. školy . . .	16	—	16	3	7	6
	Obecní vyšší reál. gymn. (čes.), třídy reální	20	—	20	3	12	5
	Suma . .	170	1	171	32	109	30

3. Ústavy pro vzdělání učitelů a učitelek (spojené se školami cvičebnými).

Tab. LV. a) Stav a návštěva.

Číslo řadové	Jméno a sídlo ústavu:	Počet učících (i s ředitelem): na ústavě samém, muž.	na ústavě samém, žensk.	na cvičebné škole, muž.	na cvičebné škole, žensk.	na obou zároveň, muž.	na obou zároveň, žensk.	V hromadě	Počet kandidátů: mužských	ženských	mezi těmi: stipendistů	za dospělé uznaných	Počet žáků v cvičebné škole: chlapců	děvčat
1.	C. k. český ústav pro vzd. učitelů v č. 856-II. . .	12	—	7	—	—	—	19	382[1])	—	75	66	201	—
2.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelů v č. 528-III. .	9	—	2	—	5	—	16	193	—	49	17	178	—
3.	C. k. český ústav pro vzd. učitelek v č. 293-I.[2]) .	10	1	—	4	—	1	16[3])	—	273[4])	26	42	—	17[illegible]
4.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelek v č. 545-III.[2])	6	6	—	5	1	4	22	—	228[5])	25	46	—	19[illegible]
	Dohromady .	37	7	9	9	6	5	73	575	501	175	171	379	371

[1]) Mezi těmi 381 Čechoslovanů a 1 Srb. [2]) S týmž spojena jest dětská zahrádka. [3]) Mimo to 1 učitelka při dětské zahrádce a 1 pěstounka. [4]) Kromě těchto v cvičebné škole pro učitelky prací 43, pro učitelky při dětské zahrádce 23 kandidátek. Veškery kandidátky (273) byly českého jazyka. [5]) Kromě toho v cvičebne škole pro učitelky prací 44, pro učitelky při dětské zahrádce 20, v třídě přípravné 36 kandidátek. Ze všech kandidátek (228 bylo 188 Němkyň a 40 Češek.

b) Výsledky zkoušek uzpůsobovacích pro školy obecné i měšťanské.

Tab. LVI.

Počet:		Zkoušky podstoupilo: pro školy obecné	pro školy měšťan.	Z těch bylo approbov.: pro školy obecné	pro školy měšťan.	reprobov.: pro školy obecné	pro školy měšťan.
Kandidátů	českých	83	33	74	19[1])	9	14
	německých	51	20	43	16[2])	8	4
	V hromadě	134	53	117	35	17	1[illegible]
Kandidátek	českých	15	1	14	1[3])	1	—
	německých	18	6	18	4[4])	—	2
	V hromadě	33	7	32	5	1	2
Vůbec bylo od zavedení nového způsobu zkoušek, t. j. od měsíce dubna 1870 zkoušeno:							
Kandidátů	českých	895	139	781	93	114	4[illegible]
	německých	550	127	446	80	104	47
	V hromadě	1445	266	1227	173	218	9[illegible]
Kandidátek	českých	53	14	50	14	3	—
	německých	160	46	143	38	17	[illegible]
	V hromadě	213	60	193	52	20	[illegible]

[1]) Mimo to bylo zkoušeno a za schopné uznáno a sice: pro frančinu 2, pro němčinu 1. [2]) Pro frančinu 4. [3]) Pro frančinu 5 a pro angličinu 1. [4]) pro frančinu 18 a pro angličinu 1.

4. Městské školy obecné.*)

Tab. LVII.

Číslo pořadí	Jméno školy:	Počet tříd: chlapecích	dívčích	smíšených	Počet učících: katechetův	učitelů s ředitelem	učitelek	v hromadě	Počet žáků a žákyň: přiškolených: chlapců	děvčat	v hromadě	navštěvujících: chlapců	děvčat	v hromadě	Počet prostředků učebných (kusů)	Stav knihovny (počet svazků)
	A. Školy měšťanské:															
	Staroměst. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	9	—	—	1	12	—	13	156	150	306	566	—	566	8849	2631
	Staroměst. česká měšť. škola dívčí	—	3	—	1	2	4	7	—	—	—[1]	—	148	148	1926	172
	Star. měst. něm. obecná a měšť. škola chlapčí a dívčí	16[2]	16[3]	—	2[4]	20	20	42	—	—	—[1]	983	1271	2254	855	580
	Novoměst. česká měšť. škola chlapčí	7	—	—	1	10	—	11	—	—	—[1]	461	—	461	217	340
	Novoměst. česká měšť. škola dívčí	—	7[5]	—	1	2	7	10	—	—	—[1]	—	394	294	194	395
	B. Školy obecné:															
	Staroměst. česká škola dívčí	—	5	—	—	3	5	8	205	215	420	—	359	359	76	636
	u sv. Havla	5	—	—	—	5	—	5	242	275	517	200	—	200	131	772
	„ „ Jiljí	—	7[6]	—	—	3	8	11	418	406	824	—	304	304	16	714
	„ „ Františka	6	—	—	—	5	1	6	399	414	813	325	—	325	92	594
	„ „ Haštala	9[7]	—	—	—	10	—	10	581	579	1160	562	—	562	419	690
	„ „ Ducha	—	8	—	—	3	8	11	756	734	1490	—	391	391	152	629
	„ „ Petra	5	6	—	—	8	6	14	871	776	1647	350	301	651	390	1080
	„ „ Jindřicha	—	5	—	—	3	4	7	517	500	1017	—	264	264	464	806
	„ P. Marie Sněžné	—	5	—	—	4	5	9	321	313	634	—	277	277	594	1000
	„ Nejsvět. Trojice	5	—	—	—	5	—	5	278	256	534	262	—	262	49	627
	„ sv. Štěpána	5	7	—	—	8	6	14	1140	1213	2353	340	388	728	140	753
	na Hrádku	6[8]	7[9]	—	—	8	6	14	746	759	1505	387	391	778	80	884
	u sv. Vojtěcha	4	4	—	—	7	3	10	461	450	911	228	216	444	328	838
	„ P. Marie Vítězné: česká	9	—	—	—	9	—	9	428	461	889	450	—	450	141	1377
	tamtéž německá	5	5	—	—	4	6	10	—	—	—[1]	268	269	537	456	757
	u sv. Mikuláše	5	—	—	—	5	—	5	534	503	1037	251	—	251	66	622
	„ „ Tomáše	—	6	—	—	2	6	8	295	298	593	—	373	373	373	361
	„ Maltézu	—	5	—	—	5	3	8	—	—	—[1]	—	279	279	100	472
	Hradčanská	5	5	—	—	8	4	12	418	467	885	341	274	615	134	1483
	Josefovská (německá)	4	4	—	—	3	5	8	—	—	—[1]	230	230	460	251	1931
	Suma	105	105	—	6[10]	154	107	267	8766	8769	17535	6204	6129	12333	16493	20154

*) Sestaveno dle materialu, stat. kanceláři od c. k. okresní školní rady propůjčeného, podobně tab. LVIII. až LX.

[1]) Nemají žádného obvodu školního. [2]) 5 tříd obecné školy s 9 parallelkami a 2 třídy měšťanské školy. [3]) 5 tříd obecné školy s 8 parallelkami a 3 třídy školy měšťanské. [4]) V tom 1 výpomocný katecheta. [5]) Mezi těmi 1 parallelka. [6]) Mezi těmi 2 parallelky. [7]) Mezi těmi 4 parallelky. [8]) Mezi těmi 2 parallelky. [9]) Mezi těmi 2 parallelky. [10]) Skutečně zřízení; na ostatních školách kaplani okresů farních.

5. Školy soukromní.*)

a) Od povahy škol obecných, měšťanských nebo středních.
(Zevrubný výkaz jejich viz v St. přír. kn. II. str. 107 a násl.)

Tab. LVIII.

Druh školy:	Počet škol	Počet učicích: učitelů	Počet učicích: učitelek	Řeč vyučovací: č.	Řeč vyučovací: n.	Řeč vyučovací: čn.	Počet tříd	Počet žáků: vnitř ústavu: chlap.	vnitř ústavu: děvčat	vně ústavu: chlap.	vně ústavu: děvčat	v hromadě	mezi těmi: katol.	evangel.	židů
1. Od povahy škol obecných:															
a) pro chlapce . . .	6	24	—	2	4	—	24	14	—	273	—	287	153	3	13
b) pro dívky	21	85	105	3	16	2	98	—	143	—	1874	2017	1631	1	38
c) pro obě pohlaví . .	6	44	13	—	4	2	26	19	11	394	465	889	720	2	16
V hromadě	33	153	118	5	24	4	148	33	154	667	2339	3193	2504	6	68
2. Od povahy škol měšťanských:															
a) pro chlapce . . .	3	10	1	—	3	—	7	17	—	649	—	666	453	3	21
b) pro dívky	2	11	3	—	2	—	5	—	26	—	245	271	119	7	14
V hromadě	5	21	4	—	5	—	12	17	26	649	245	937	572	10	35
3. Od povahy škol středních:															
a) Vyučovací ústav J. Slánského v č. 99-I. s předměty nižších reálních škol . . .	1	6	—	—	1	—	4	16	—	35	—	51	45	2	
b) Německé dívčí lyceum v č. 736-II.	1	17	3	—	1	—	8¹)	—	—	—	244	244	—	—	—
V hromadě	2	23	3	—	2	—	12	16	—	35	244	295	—	—	—
Celkem	40	197	125	5	31	4	172	66	180	1351	2828	4425	—	—	—

*) Jelikož o zahradách dětských a opatrovnách soukromních nedošly … školní rok 1877 c. k. okresní školní rady žádné zprávy, vypuštěna jest v h… řejší tabulce celá kategorie těchto škol.

¹) V tom 3 parallelky.

b) Školy odborné.

a) Od spolků neb korporací vydržované.

Tab. LIX.

Číslo řadové	Název školy:	Řeč vyučovací	Počet tříd	Počet učících: učitelů	Počet učících: učitelek	Počet učňův: muž.	Počet učňův: žensk.	Počet učňův: v hromadě
	1. Pro vyučování jazykům:							
1.	Škola „Talmud Thora"	něm.	4	4	—	240	—	240
	2. Pro umění:							
1.	Konservatoř hudby	č. a n.	4	24	1	123	14	137
2.	Škola varhanická	č. a n.	3	4	—	68	—	68
3.	Akademie umění výtvarných	č. a n.	3	6[1]	—	71	—	71[2]
4.	Akademie Žofinská	něm.	2	1	3	4	73	77
5.	Zemská škola šermířská	něm.	2	1	—	22	—	22[3]
6.	„ „ taneční	č. a n.	1	1	—	26[4]	20	46
7.	„ „ jízdná	č. a n.	—	2	—	18	—	18[5]
8.	Tělocvična J. Malýpetra	č. a n.	6	6	—	245	—	245
9.	„ spolku paní a dívek pražských	česká	14	—	5	—	719	719
10.	C. k. vojenská průpravna V. Funka	něm.	3	22	—	21	—	21
	3. Pro hospodářství:							
1.	Škola zahradnická	č. a n.	1	1	—	25	—	25
2.	„ pomologická v Troji	č. a n.	1	3	—	16	—	16
	4. Pro průmysl:							
1.	Škola zlatnická	něm.	3	2	—	35	—	35[6]
2.	„ průmyslová[7]	č. a n.	4	19	—	833	—	833
3.	„ sladovnická	č. a n.	2	9	—	34	—	34[8]
4.	„ českého ženského spolku výrobného	česká	6	13	10	—	500	500
5.	„ německého „ „ „	něm.	11	17	3	—	872	872
6.	„ průmyslového spolku paní svaté Ludmily	česká	2	1	1	—	58	58
	5. Pro obchod:							
1.	Nedělní škola obchodní	č. a n.	3	10	—	556	—	556
	V hromadě	3 č. 6 n. 11 č. a n.	75	146	24	2337	2256	4593

[1]) V tom 1 ředitel, 2 profesoři a 3 mimořádní učitelé. [2]) Z nich a) v oddělení elementárním 33 řádných učňův, b) v oddělení antickém, pak pro malířství a modellování 29 řádných učňův, c) ve výkonném oddělení 9 řádných učňův (mezi těmi 1 sochař). [3]) Z nich 20 na útraty zemské a 2 na účet nadání Strakovského. [4]) V tom 6 stipendistův. [5]) V tom 12 stipendistův. [6]) Mezi těmi 11 žáků denních, 17 navštěvovatelů vyučování večerního i nedělního, 8 navštěvovatelů vyučování nedělního. [7]) Pražská škola průmyslová čítala na konci školního roku 1877 mezi 71 žáky 58 řádných žáků denních, z nichž 23 nalezalo se v běhu přípravním, 13 v oddělení strojnickém, 17 v oddělení stavebním a 5 v ornamentálním. Mezi 850 navštěvovateli vyučování nedělního a večerního byli 3 mistři, 214 tovaryšů, 616 učeníků a 17 mimo řemeslo stojících mladíků; 328 pocházelo jich z Prahy, 494 z jiných končin Čech, 24 z ostatních zemí říše rakouské a 4 z cizozemska. Ve věku níže 30 let bylo 843, přes 30 let 7 žáků. Náklad obnášel 11.104 zl., školné vyneslo 800 zl. [8]) Z těch 26 v českém a 8 v německém oddělení.

b) Školy odborné.

Tab. LX. β) Soukromních vlastníkův.

Druh školy:	Počet škol	Počet učitelů	Počet učitelek	Počet učňův mužsk.	Počet učňův žensk.	Počet učňův v hromadě	Druh školy:	Počet škol	Počet učitelů	Počet učitelek	Počet učňův mužsk.	Počet učňův žensk.	Počet učňův v hromadě
1. Pro vyučování jazykům:							Přenáška	26	36	23	210	711	921
a) Pro jazyk franc.	4	1	3	20	98	118	f) tanec	1	1	—	250	50	300
b) Pro více jazyků	1	1	—	10	—	10	g) tělocvik . . .	1	2	—	33	—	33
c) Pro jazyky a jiné předměty .	1	—	2	—	22	22	V hromadě	28	39	23	493	761	1254
V hromadě	6	2	5	30	120	150	3. Školy živnostenské:						
2. Školy umělecké:							a) Pro práce ženské vůbec . .	2	—	4	—	44	44
a) Pro zpěv . . .	4	4	1	15	39	54	b) Pro práce ženské a jiné předměty	2	—	2	—	30	30
b) Pro hudbu a její theorii	15	22	13	121	461	582	c) Pro šití šatů .	4	3	2	—	65	65
c) Pro piano o sobě	4	5	3	28	95	123	d) Pro nauky obchodní	3	9	—	244	—	244
d) Pro piano s jinými předměty	2	4	6	34	110	144	e) Pro telegrafii .	1	2	—	27	5	32
e) Pro krasopis a kreslení . . .	1	1	—	12	6	18	V hromadě	12	14	8	271	144	415
Snáška . .	26	36	23	210	711	921	Celkem	46	55	36	794	1025	1819

IX. Novinářství r. 1877.

Tab. LXI. 1. Přehled stavu a zdvižení koncem r. 1877.

Druh novin:	Stav koncem r. 1876	Přírůstek	Úbytek	Stav koncem r. 1877	V tom českých	V tom německých	V tom jiných	Druh novin:	Stav koncem r. 1876	Přírůstek	Úbytek	Stav koncem r. 1877	V tom českých	V tom německých	V tom jiných
A. Vědecké a literární	8	—	1	7	4	2	1	Přenáška .	32	1	5	28	17	11	—
B. Politické:								h) zemědělské . .	7	3	-	10	7	3	—
a) konfessionální	1	1	—	2	1	1	—	i) hornické . . .	—	—	—	—	—	—	—
b) obecné	17	4	2	19	11	8	—	k) průmyslné . .	14	3	6	11	6	5	—
c) humoristické .	1	—	—	1	1	—	—	l) obchodní a národohospodářské	10[1])	1	3	9	3	6	—
	19	5	2	22	13	9	—	m) pro učení jazyk.	—	1	—	1	—	—	1
C. Odborné:									64	9	14	59	33	25	1
a) konfessionální	4	—	1	3	2	1	—	D. Prostonárodně vzdělavací:							
b) vychovatelské	9	1	3	7	6	1	—	a) konfessionální	2	—	—	2	2	—	—
c) právnické . .	2	—	—	2	1	1	—	b) obecné	7	—	2	5	5	—	—
d) medicinské . .	5	—	—	5	1	4	—	c) pro mládež . .	5	—	—	5	5	—	—
e) inženýrské a stavitelské	2	—	—	2	1	1	—		14	—	2	12	12	—	—
f) vojenské . . .	—	—	—	—	—	—	—	E. Zábavné:	5	2	3	4	4	—	—
g) umělecké . .	10	—	1	9	6	3	—	Celkem .	110	16	22	104	66	36	—
Snáška .	32	1	5	28	17	11	—	Proti r. 1876 . .	—	−5	+6	−6	−6	+1	−1

[1]) Poněvadž „Dělnické listy“ znova zase vycházely. Viz Stat. př. kn. V. tab. LXII. a Stat. př. kn. II. tab. LXIX.

2. Zdvižení zvlášť o sobě.

Tab. LXII.

Rok 1877	Jméno:	Vychází
	A. Vědecké a literární:	
Úbytek	Lotos (přírodnický časopis)	—
	B. Politické.	
	a) konfessionální:	
Přírůstek	„Der Friede“	3 týdně
	b) obecné:	
Přírůstek	Organisace	1 měsíč.
"	Social-Polit. Rundschau[1])	2 měsíč.
"	Světlo	2 měsíč.
"	XX. Věk[2])	2 měsíč.
Úbytek	Český Lev	—
"	Svobodný občan . .	—
	C. Odborné.	
	a) konfessionální:	
Úbytek	Homiletische Monatschrift für Rabiner und israelitische Religionslehrer . . .	—
	b) vychovatelské:	
Přírůstek	Allg. österr. Lehrerzeitung	1 týdně
Úbytek	Blätter für Erziehung u. Unterricht . . .	—
"	Quintilian	—
"	Slavjanskij paedagog	—
	g) umělecké:	
Úbytek	Sokol	—
	h) zemědělské:	
Přírůstek	Drůbežník	1 měsíč.

Rok 1877	Jméno:	Vychází
Přírůstek	Kleinviehzüchter . .	1 měsíč.
"	Pražské hospodářské noviny	2 měsíč.
	k) průmyslné:	
Přírůstek	Allg. oesterr. Ziegel- und Thonwaaren-Zeitung	2 měsíč.
"	Der Bierbrauer aus Böhmen	1 měsíč.
"	Český sládek . . .	1 měsíč.
Úbytek	Musterbräuhaus . .	—
"	Obrazcovij pivovarennij závod	—
"	Vzorný pivovar . . .	—
"	Techn. oznamovatel .	—
"	Technischer Anzeiger	—
"	Zlaté dno	—
	l) obchodní a národohospodářské:	
Přírůstek	Prager Handelscourier	—
Úbytek	Jistota	
"	Národní hospodář .	—
"	Prager Börsencorrespondenz	—
	m) pro učení se jazykům.	
Přírůstek	Le Pragois	2 měsíč.
	D. Prostonárodně vzdělavací.	
	b) obecné:	
Úbytek	Čechoslovan	—
"	Obrazy života	—
	E. Zábavné.	
Přírůstek	Budíček[3])	1 měsíč.
"	Ozvěna[4])	2 měsíč.
Úbytek	Drak	—
"	Šotek	—
"	Veselé listy zábavné .	—

[1]) Tiskne se v Praze, ale vydává v Liberci.
[2]) S přílohou „Volnost“.
[3]) Na Smíchově.
[4]) Románová příloha k „Palečku“.

X. Divadla v Praze r. 1877.

1. Královské zemské české divadlo. V divadelním roce 1877 (t. j. od 1. prosince 1876 do 30 listopadu 1877) provozováno ve 199 večerních představeních celkem 209 her a sice 67 oper, 17 operet, 3 melodramata, 38 frašek, 29 veseloher, 8 činoher, 25 dramat, 15 truchloher, 2 dram. báchorky a 5 kouzelných her. Představení odpoledních (v neděli a ve svátek) dáváno celkem 32, v tom 7 operet, 13 frašek, 3 veselohry, 4 činohry, 2 dramata 1 truchlohra a 2 dram. báchorky. V tak zvaném Novém českém divadle provozováno ve 137 představeních celkem 139 her, a sice 37 oper, 43 operet, 22 frašek, 2 veselohry, 6 činoher, 6 dramat, 2 truchlohry, 3 kouzelné hry, 16 výpravných her a 2 dram. báchorky; z těch provozováno v čase odpoledním (v neděli a ve svátek) v 17 představeních 17, a sice 1 opera, 4 operety, 9 frašek, 1 veselohra, 1 drama a 1 dram. báchorka. V tak zvané „Národní aréně“ proti Pštrosce, která v srpnu 1877 ze soukromního vlastnictví přešla ve zprávu spojeného divadelného consortia, dáváno celkem 72 představení. Provozováno bylo při tom 83 věčích a menších kusů, z nichž bylo 5 oper, 19 operet, 2 frašky se zpěvy, 33 frašek bez zpěvů, 18 veseloher, 3 činohry, 1 truchlohra a 2 dram. básně.

Ve všech těchto třech divadlech českých dáváno tudíž (a sice od července 1877 pod správou nového spojeného družstva) 440 představení a v nich 463 her a sice 109 oper, 86 operet, 3 melodramata, 108 frašek, 52 veseloher, 21 činoher, 33 dramat, 19 truchloher, 8 kouzelných her, 16 výpravných her a 8 dramat. báchorek. Z těch bylo provozováno poprvé 4 opery, 5 operet, 14 frašek, 11 veseloher, 2 činohry, 3 drama, 1 truchlohra, 1 výpravná hra a 1 dramat. báchorka. Her pohostinských dáváno 60 od 20 hostův.

2. Královské zemské německé divadlo. V tomto divadle provozováno v témž roce celkem 416 představení a sice 301 v král. divadle zemském (z těch 237 v předplacení), 115 v divadle novoměstském (z toho 64 v předplacení). Poprvé provozovány byly 2 opery, 1 opereta, 1 truchlohra, 1 činohra, 1 drama, 12 veseloher, 5 frašek, 1 kouzelná a výpravná hra, v hromadě 25 kusů; nově studováno 34 kusů a sice 7 oper, 1 opereta, 1 drama, 7 truchloher, 3 činohry, 8 veseloher, 1 dram. báchorka a 6 frašek. Pohostinsku vystoupilo 16 osob.

3. Co se soukromních divadel tkne, zůstal počet jich r. 1877 celkem nezměněn. Národní arena přestala sice býti soukromním divadlem (srov. nahoře), za to otevřeno jest dne 15. září 1877 nové divadlo soukromní, tak zvané „Tivoli Averino“ na ostrově Štvanici, jež ale podobně, co starší „Teatro italiano“ a co „Orpheum“, počátkem r. 1877 v restauraci p. J. Scharyho zřízené, a to jen času letního, dáváním rozličných hudebních a uměleckých produkcí se zanáší, pěstujíc z divadelního umění jedinou pantomimu.

Oddělení třetí.

Věci obecní správy.

A. Správa obecní.

I. Sbor starších obecních a rada městská.

1. Volby obecní.

Doplňovací volby do sboru starších obecních na r. 1878 konaly se dne 25. listopadu 1877 a sice s následujícím výsledkem:

Tab. LXIII.

Volební okres:	Počet oprávněných voličů			Z těch dostavilo se k volbě: vůbec			na %			Zvoleno členů do zastupitelstva		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	ve sboru											
Staré město	515	1047	775	169	243	275	32,8	23,2	35,5	2	5	4
Nové město	660	1694	987	207	486	343	31,4	28,7	34,8	5	5	3
Malá strana	172	518	249	66	167	87	38,4	32,2	34,9	1	3	4
Hradčany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Josefov	50	—	73	28	—	36	56,0	—	49,3	1	—	1
Praha vůbec . .	1397	3259	2084	470	896	741	33,6	27,5	35,6	9	13	12

Obnovení rady městské (na r. 1878), jež na výroční doplňování sboru starších obecních z pravidla následuje, vykonáno jest ve schůzi sboru starších obecních dne 10. prosince 1877; byliť pak zejmena zvoleni:

a) za volební okres staroměstský pp. starší obecní Jos. Kandert, Jiří Kettner, Vavřinec Kriesche, Karel Makovský, Karel Neureutter, JUDr. Jos. Prachenský, Ferd. Tallowitz, Vilém Tierhier a A. O. Zeithammer;

b) za volební okres novoměstský pp. starší obecní Bened. Baček, Bohumil Bondy, Jos. Jireček, Jos. Kaura, JUDr. K. L. rytíř Klaudy, P. Václav Nykles, Frant. rytíř Pštros, Gustav Salaba a Ferd. Vališ;

c) za volební okres malostranský pp. starší obecní Ferd. Höcker, J. Hlasivec, Jindř. Legler a Štěpán Pollach;

d) za Hradčany pan starší obecní Fr. Jaroš a

e) za Josefov pan starší obecní JUDr. Ludvík Bendiener.

V též schůzi zvolen jest pan A. O. Zeithammer poznovu (po šesté) za náměstka purkmistrova, za vrchního ředitele městského ústavu chudinského pak pan Karel Makovský, když totiž pan Antonín Klenka rytíř z Vlastimilů, kterýž tento čestný úřad po celých osm let bez přetržení byl zastával, následkem těžké nemoci nemohl se ho více ujíti.

2. Jiné změny.

Nové volby do stálých odborův rady městské*), jakož i volby rozličných městských inspektorův, dohlížejících k jednotlivým odvětvím správy obecní a k ústavům obecním, pokud ze středu rady městské nebo ze sboru vybírání bývají, — děly se na r. 1878 dne 14. prosince 1877. Správní rada obecní plynárny byla obnovena dne 21. prosince, správní rada městské spořitelny pak, jejíž obnovení sboru starších obecních přináleží, došla již dne 24. května 1877 obvyklou volbou třetiny svého doplnění.

*) Mimo desíti starších odborův (srov. o tom Stat. př. kn. III. str. 98 a IV. str. 90) zřízen jest v příčině převzetí nájmu daně potravní obcí pražskou na r. 1878 ještě odbor XI., totiž pro dohlídku k vybírání této daně.

Za předsedu městské kommisse statistické na r. 1878 zvolen jest opět ve schůzi kommisse dne 21. října 1877 náměstek purkmistrův pan A. O. Zeithammer, za místopředsedu pak zase p. prof. Dr. Kořistka. Také v osobním stavu členův kommisse neudály se změny.

II. Úřady obecní.

1. Systemisování a jiné změny.

Příhodnější upravení některých agend magistrátu, jehož potřeba již r. 1875 shledána a kteréž s část již v červenci 1876 provedeno bylo (srov. St. přír. kn. IV. str. 90) vešlo v plný skutek v následcích usnesení rady městské ze dne 16. března 1877. Jsoutě nyní zejmena záležitosti kostelní a patronátní (zůstavší až do července 1876 u vědomství referátu II.) na určito přikázány referátu IV. (pro záležitosti popisní atd.), věci vojenské pak až na jediné nálezy o reklamacích referátu IV. i právně odňaty a na správce městského úřadu popisního skutečně vzneseny, při čemž zároveň i v zásadě přijato, aby týž jakož i jeho příruči byli vždy absolvovanými právníky. Požadavek tento, jakož i značné rozmnožení agendy (o 14.000 kusů ročně) vedl radu městskou k tomu, uděliti zároveň správci úřadu popisního hodnost ředitele, rozmnožiti personal úřadu toho a vysloviti se prozatím v zásadě pro zvýšení služného ředitele i příručího*).

Většího ještě ulehčení dostalo se referátu II. v následcích téhož usnesení rady městské zejmena tou cestou, že vyloučeny jsou z něho věci městských škol obecních.

Na nového představeného kanceláře c. k. okresní školní rady, jinak již v červnu 1873 zřízené, totiž na mag. sekretáře p. V. Císaře, vznesen jest nyní i samostatný referát u věcech škol obecních, načež spisovna a podací protokoll této, nyní v referát proměněné kanceláře od 1. října 1877 hlavním pomocným úřadům magistrátním jsou přiděleny, úřednictvo její rozmnoženo a větší stížení udělením remunerací za r. 1877, podobně jako v městském úřadě popisním, uznáno.

Přeložení trhu obilního z náměstí Sv. Václavského na Senovážné (viz o tom v odd. E.), v červenci 1877 provedené, potáhlo po sobě též změnu agendy městského úřadu tržního v tom způsobě, že agenda tržního protokollu obilního s agendou městského úřadu vážního jest sloučena.

V následcích opětného zavedení (po míře usnesení sboru starš. ob. ze dne 27. června 1877) školného na školách obecných nastala potřeba obnoviti zase zrušené r. 1873 místo výběrčího školného (usnesení rady m. ze dne 21. září 1877); rovněž zřízeno jest místo kancelářského officiála k témuž účelu.

Po návrhu rady městské byla dále usnesením sboru starších obecních ze dne 22. února 1877 při městském úřadě berním, jehož napořád rostoucí agenda trvalého rozmnožení personálu úředního vyžadovala, — dvě místa officiálů nově zřízena (se služným 1200 zl. a 900 zl.); zároveň pak udělen správci městského úřadu berního, panu Antonínu Pflegrovi, titul ředitele.

Skrze koupí a převzetí plynárny na Smíchově obcí pražskou do vlastní správy (viz níže odd. B a E) nastala potřeba zříditi při ní místo účetního. Potřebě té vyhověl sbor starších obecních ve schůzi dne 5. dubna 1877 i vyměřil po návrhu rady městské příštímu účetnímu 1.100 zl. služného s požitkem bytu a potřebného množství plynu a koksův. Jinak bylo i při skladišti sví-

---

*) Název ředitele udělen správci úřadu popisního p. J. Šámalovi a název příručího prvnímu officiálu téhož úřadu p. A. Preiningrovi v schůzi sboru starších obecních dne 12. srpna 1878.

tilem, k obecní plynárně příslušném, zřízeno usnesením rady městské ze dne 15. května (a sboru starších obecních ze dne 27. června) místo officiála se služným 600 zl.

Úprava městského úřadu hospodářského, o níž stalo se v zásadě usnesení již r. 1876, vyřízena jest platně teprv v květnu r. 1878.

2. Agenda r. 1877.

Na základě authentických výkazů pomocných úřadů magistrátu pražského podáno jest r. 1877 v protokolle podacím u věcech administrativních a hospodářství obecního celkem 164.413 kusů (o 24.246 více než roku předchozího), a sice v záležitostech politických a obecních 151.726, v záležitostech poplatku z nájemného 7.214, v záležitostech školních 5.473 kusů. Ze zmíněných kusů bylo přiděleno k vyřízení referátu hospodářskému (I. p. mag. radní Oulehle) 10.378 (v tom 538 čísel u věcech plynárny obecní), referátu živnostenskému (II. p. mag. radní Čakrt) 13.650, referátu stavebnímu a zdravotnímu (III. p. mag. radní Plch) 18.213, referátu popisnímu (IV. p. mag. radní Dr. Rezek) 23.378 a referátu bernímu (V. p. mag. radní Mynařík) 77.351 čísel. Mimo to bylo přiděleno kanceláři c. kr. okresní rady školní (p. mag. sekretář Císař) 1750 a úřadu popisnímu u věcech vojenských (p. ředitel Šémal) 12.979 kusův. — Na penězích a cenných papírech přijal protokoll průchodem téhož roku 473.041 zl. 28½ kr. (o 118.535 zl. 52 kr. více než r. 1876) a uložil z nich 75.494 zl. 22½ kr. v úřadě berním a zádušním, ostatek pak 397.547 zl. 6 kr. v hlavní pokladně městské.

Výpravně odevzdáno průchodem r. 1877 ze všech referátů magistrátních celkem 149.391 kusů (o 8859 kusů více než r. 1876), v čemž bylo rozkazů exekučních pro dlužné daně, poplatky právní, léčebné a t. d. 41.320 kusů (+ 3308) — ku kterýmžto rozkazům bylo vybráno ve výpravně samé 50.761 zl. (+ 1817 zl.) — zpráv k c. k. místodržitelství 1776 (+ 256). Poštou vypraveno 25.601 kusů (+ 3480), koncessí živnostenských vyhotoveno 235 (+ 7), listů živnostenských 1198 (+ 48) a vyhlášek do novin 39 (— 8).

B. Jmění obecní.

Stav vlastního jmění obce pražské, jakož i jmění fondů, ve správě obce postavených, a živnostních podniknutí obecních koncem r. 1877 jeví se v následující tab. LXIV., ku kteréž připojeno budiž toto objasnění:[1])

1. Umenšení čistého jmění aktivního obce pražské r. 1877, jdoucí na jevo z tab. LXIV., jest — jak již povrchní porovnání jednotlivých položek jejích s tab. LXIV. loňské Stat. př. kn. (str. 110.) svědčí — podobně jako roku předešlého výsledkem úbytku jistin aktivních (— 447.044 zl. 21 kr.) a závěrečního zbytku pokladničního (— 1,180.615 zl. 45 kr.), spoléhá tedy výhradně na usilených vydajích hotovostí, z posledních produktivních půjček zbylých, i vysvětluje se výší stavebního účtu obecního.

Naopak usílila se cennost všech ostatních součástí vlastního jmění obecního, proti čemuž nepatrný vzrůst jistin dlužních (+ 10.504 zl. 20 kr.) nemá nižádné váhy.

a) Tak jde zejmena značné rozmnožení cennosti realit u porovnání s rokem minulým (+ 688.554 zl. 89 kr.) především z rychlého postupu a částečné i dokončení četných staveb obecních a z provedení rozličných oprav, o čemž v oddělení D více se poví.

[1]) Tab. LXIV. i LXV. sestaveny jsou v podstatě své účtárnou městskou. Rovněž spoléhají shora uvedená poznamenání, jakož i účetní stránky následujících oddělení B, D a E, jako obyčejně, na 4 (resp. 6) vesměs tištěných zprávách, od účtárny městské každoročně sestavovaných a vydávaných (předchozí totiž rozpočty, inventář, výtah z účtův, zpráva kommisse zvolené ke zkoušení účtů kr. hl. města Prahy) a na hojných poptávkách, při témž úřadě ústně i písemně učiněných.

I. Přehled jmění obecního král. hlavního města

Tab. LXIV.

Číslo řadové	Předmět	Důchody obce pražské [1]) zl.	kr.	Fond ústavu chudých zl.	kr.	Fondy chudobnice u sv. Bartoloměje [2]) zl.	kr.	Měšťanská a jiná nadání místní zl.	kr.
	A. Jmění aktivní.								
1.	Cena věcí nezdvižných .	6,680.951	97	—	—	393.274	21	14.763	80
2.	Cena práv požitečných .	2,057.241	30	161.813	40	25.536	66	15.518	80
3.	Jistin aktivních	151.372	68	247.221	15	419.731	50	616.064	03
4.	Cena hmot a naturalií v zásobě	77.922	19	—	—	2.240	66	—	—
5.	„ zdv. věcí inventárních	385.736	45	—	—	14.455	76	—	—
6.	„ nářadí kostelního . .	—	—	—	—	642	—	—	—
7.	Nedoplatky na příjmy .	352.269	63	18.134	91	51.710	40	23.779	27
8.	Závěreční zbytek poklad.	1,093.573	46	—	—	389	99	874	97
	Úhrnem .	10,799.067	68	427.169	46	907.981	18	671.000	87
	B. Jmění dlužní.								
1.	Jistiny dlužní	7,885.717	84	—	—	86.500	—	—	—
2.	Nevýplatky	40.354	80	188	64	48.911	63	2.763	27
	Úhrnem .	7,926.072	64	188	64	135.411	63	2.763	27
	Čisté jmění aktivní ke dni 31. pros. 1877	2.872.995	04	426.980	82	772.569	55	668.237	60
	Tedy více (+) nebo méně (—) proti roku 1876 .	—799.804	32	+26.573	41	+45.240	38	+1.057	62

[1]) Spolu s důchody statku Libeňského, zámecké kaple v Libni, mostu císaře Františka Josefa a městského fondu školního.

[2]) Totiž vlastní fond chudobnice a fond stavební; onen měl koncem r. 1877 jmění aktivního 754.930 zl. 65 kr., passivního 86.829 zl. 40 kr., čistého jmění tedy 668.101 zl. 25 kr., tento pak aktivního jmění

Mimo to připomenouti sluší početné nové koupě (a směny) pozemků jednak k účelům rozšíření komunikace v rozličných končinách města, jednak k urychlení věcích, pro obec i obyvatelstvo vážných projektů. V první příčině přešlo zejmena 9 ploch uličních v hromadné výměře 3914.35 □m. za trhovou cenu 18.696 zl. koupí (i směnou) u vlastnictví obce, neberouc v příčet koupi sešlého domu č. p. 1164—II., za jehož postoupení a stržení rak. severozápadní dráze 7000 zl. vyplaceno bylo (usnesení sboru starších obecních ze dne 11. října 1877). V Braníku pak zakoupen v příčině lepšího zužitkování tak zvaný Holubovský pozemek (čís. parc. 171) ve výměře 3262,2 □m. za tržní cenu 4000 zl. (schůze sb. st. obecn. ze dne 3. prosince 1877).

K účelům urychlení stavby nábřeží Rudolfova byla usnesením sboru starších obecních ze dne 11. října Brabcova ohrada (4452,65 □m.) za 141.751 zl. zakoupena. Podobně získana pro nábřeží v Podskalí část zahrady c. k. trestnice ve výměře 924,44 □m. od c. k. eráru za tržní cenu 11.000 (resp. 13.000 zl.), s vlastníkem ohrady p. Čenkem Bubeníčkem učiněna výhodná směna pozemků (sb. starš. obecn. ze dne 11. ledna 1877) i uzavřeny k účelům volnějšího příjezdu k novému mostu Podskalskému i na břehu Smíchovském některé koupě pozemků (Smíchovská obec postoupila pozemek ve výměře 222,99 □m. zdarma.)

Prahy dle stavu ze dne 31. prosince 1877.

Tab. LXIV.

Fond opatrovny dítek na Hrádku		Fond chorobnice na Karlově		Fond obročnický		Fond sirotčí		Městská pojišťovna		Městské plynárny ke dni 30. června 1877[3])		V hromadě	
zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
—	—	75.013	56	85.627	25	—	—	—	—	1,441.723	61	8,691.354	40
—	—	14.498	80	2.954	90	9.448	70	—	—	—	—	2,287.012	56
28.159	08	392.151	81	390.507	45	90.742	40	132.614	98	—	—	2,468.565	08
—	—	2.472	51	—	—	—	—	—	—	125.790	37	208.425	73
54	—	13.548	80	—	—	—	—	—	—	18.690	67	432.485	68
—	—	9.575	80	—	—	—	—	—	—	—	—	10.217	86
32	50	1.101	90	2.507	76	4.195	83	—	—	63.876	22	517.608	42
23	76	33	92	9.748	23	—	—	—	—	75.787	80	1,180.432	13
28.269	34	508.397	16	491.345	59	104.386	93	132.614	98	1,725.868	67	15,796.101	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,972.217	84
11	30	501	86	499	77	282	52	—	—	73.064	96	166.578	75
11	30	501	86	499	77	282	52	—	—	73.064	96	8,138.796	59
28.258	04	507.895	30	490.845	82	104.104	41	132.614	98	1,652.803	71	7,657.305	27
+68	79	+2.092	13	+8.942	79	−11.707	31	+15.811	—	+217.902	85	−493.822	60

153.050 zl. 53 kr., passivního 48.582 zl. 23 kr., čistého tedy 104.468 zl. 30 kr.

[3]) Totiž plynárna v Žižkově a na Smíchově; onano měla koncem června 1877 čistého jmění 1,396.446 zl. 87 kr., tato 256.356 zl. 84 kr.

Naproti tomu **odprodala** obec r. 1877 12 rozličných parcell pozemkových ve výměře 2600,06 □m. (z těch 1521,61 □m. v obvodu fortifikačním) i přibylo tím pokladně obecní 70.735 zl.[1])

Strženy byly během r. 1877: Poustka Šitkovská v Podskalí č. p. 330—II. k účelům stavby nábřeží, mlýn „v chaloupce" č. p. 1240—II. u novomlýnské vodárny (při přestavování této), pak bývalá mýtnice u koňské brány, koňská brána sama a bývalá kavárna u ní (č. p. 809, 810 a 811), následkem čehož po míře cennosti těchto realit v inventáři ze dne 31. prosince 1876 jmění obecní o 54.720 zl. (jakkoli jen na čas) se umenšilo.

Citelnou ztrátu vzalo jmění obecní či vlastně příjmy z něho stvrzeným usnesením sněmu zemského ze dne 20. května 1877, po míře něhož **nesvoleno** k tomu, aby dvě, v získaném r. 1875 fortifikačním obvodu ležící parcelly ve výměře 18.429,23 □m. (5391 □°), — jak původně zamýšleno, ba již i úředně schváleno bylo —, zastaveny, resp. prodány byly; mají naopak k rozšíření sadů městských býti obráceny.

[1]) Kromě toho jednáno ke konci r. 1877 ještě o provedení 2 prodejův pozemků ve výměře 939,45 □m. v tomto obvodu za tržní cenu nejméně 29.360 zl. (sb. starš. obecn. ze dne 26. září a 22. prosince 1877).

Schodek příjmů ze zamýšleného prodeje těchto pozemků páčila rada městská v podané stížnosti na 1,078.000 zl., při čemž puštěno mimo úvahu, že proměnění této plochy v sady způsobí obci větší výdej asi o 40.000 zl.

b) Co dále rozmnožení cennosti požitečných práv obce pražské se tkne, není ono proti roku minulému sice značné (+ 24.717 zl. 10 kr.), nebudeť ale přece nemístné, o něm tuto se zmíniti. Tak přešel zejmena r. 1877 převoz v Podskalí se staveními č. p. 355 a 357—II. za kupní cenu 37.500 zl. (a náhradu 500 zl.) do vlastnictví obce (sbor starš. obecn. ze dne 5. dubna 1877) i docíleno většího nájemného jak z hostince v sadech korunního prince Rudolfa, tak za vybírání místního v trzích obecních (2.200 zl. a 2.270 zl. ročně).

c) Rozmnožení cennosti zásob materialií a naturalií (+ 15.679 zl. 94 kr.), jakož i cennosti inventáře věcí zdvižných (+ 44.661 zl. 9 kr.,) jde v následcích početných upravení, jakož i vůči stálému zdokonalování dotýčných odvětví služby obecní (viz o tom odd. D. a E.) samo sebou na rozum.

2. Z ostatních, ve správě obce položených fondů a ústavů, kteréž s vyjmutím jediného fondu sirotčího [1], vesměs značným rozmnožením jmění svého mohou se honositi, náleží zde zvláště vytknouti fond městské chudobnice a městskou plynárnu.

Značné rozmnožení cennosti nezdvižného jmění chudobnice (+ 123.703 zl. 70 kr.) vzniklo zejmena odtud, že r. 1877 převzat jest konečně ve správu fondu dům Richtrovic č. p. 459—I. v ceně 126.960 zl., již r. 1867 fondu témuž odkázaný; přírůstek aktivních jistin fondu toho (+ 13.097 zl. 94 kr.) píše se odtud, že rozličné jemu věnované odkazy během r. 1877 k vyplacení přišly; naopak představuje nově přibylá položka jistin dlužních (86.600 zl.) kapitalisovaný roční výdej nadací, kteréž po míře poslední vůle zakladatele na domě Richterovic váznou.

Co se městské plynárny tkne, jejížto reality v cennosti proti minulému roku o 242.520 zl. 07 kr. vyrostly, tož jest toho příčinou koupě plynárny Smíchovské, kteráž v exekuční dražbě po míře splnomocnění sboru starších obecních ze dne 5. března 1877 za 249.260 zl. koupena a dne 12. března ve správu obce jest převzata. Koupě ta schválena byla ve schůzi sb. starš. obec. dne 5. dubna 1877.

3. Konečně budiž tu ještě zmínka učiněna o některých opatřeních, kteráž od rady městské nebo sboru starších obecních k účelům zachování a rozmnožení jmění obecního a pro zveličení příjmův i zvelebení obecního hospodářství finančního vůbec r. 1877 dílem jsou provedena, dílem obmýšlena.

Sem náleží především po míře smlouvy ze dne 29. října 1877 (schválené sb. starš. obecn. ve schůzi dne 10. ledna 1878) převzetí nájmu potravní daně na čáře na čas od 1. ledna 1878 do 31. prosince 1880, a sice za roční nájemné 1,498.000 zl. a na složení jistoty 374.500 zl., kterážto jistota však později k žádosti rady městské v knihovní zjištění na obecním mostě císaře Františka Josefa, jehož vklad mezi tím vymožen byl, změněna býti měla. [2]

---

[1]) Úbytek jmění v bilanci fondu sirotčího vysvětluje se kleslým výnosem jeho práva požitečného, t. j. nájemného z požitku trávy na pozemcích fortifikaních (472 zl. 43 kr. proti 1.073 zl. 05 kr. r. 1876), odkudž cennosť tohoto práva požitečného na r. 1877 o 11.012 zl. 30 kr. snížena býti musila.

[2]) Nájem tento vztahuje se zároveň na mýto vodní, na dlažebné a erární mýto silničné v obvodní čáře pražské, jako za předešlého nájemníka p. A. M. Picka. Témuž ponechána jest správa podniknutí toho na složení jistoty 100.000 zl. a pod dohlídkou zvlášť k tomu zřízené kommisse z rady městské.

Jiné k rozmnožení příjmův obecních, jmenovitě fondu školního, čelící opatření jest opětné zavedení školného na všech měšťanských i obecných školách městských, školním rokem 1877—78 počínajíc (usnesení sb. starších obecn. ze dne 27. června 1877) a zvýšení školného na obecním reálném gymnasium z 8 a 10 zl. na 10 a 12 zl., čímž ústav ten i v této příčině podobným ústavům státním na roveň jest postaven.

Obmýšleno jest dále po návrhu obecní finanční kommisse přiměřené zvýšení poplatků z udělování práva domovského a měšťanského (usn. rady městské ze dne 7. září 1877) a zavedení poplatků z přenechání uličních pozemků soukromníkům k postavení výkladních skříní; a však nestalo se o tom během r. 1877 platné usnesení.

Naopak sešlo zase s obmýšleného a již i usneseného (ve schůzi rady městské ze dne 23. listopadu 1877) pronajetí vybírání mýtného na obecním mostě císaře Františka Josefa na čas od 1. ledna 1878 do 31. prosince 1880 r. m. ze dne 7. prosince 1877).

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy
dle schválené závěrky za r. 1877.

Tab. LXV.

Čís. řad.	Příjmy:	Obnos zl.	Obnos kr.	Protir. 1876 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	A. Příjmy řádné.				
	I. Příjmy z jmění dle práva soukromního.				
1.	Z jmění nezdvižného	74.269	02	—7.174	37
2.	Z jmění zdvižného (z úpisů a jistin aktivních)	109.534	59	—78.101	20
3.	Z práv požitečných	66.382	—	+5.125	94
4.	Hrubý příjem z úvěrních a živnostenských podniknutí	654.516	60	—106.356	32
5.	Příjem změnami vlastnictví vzešlý . .	77.372	20	+68.860	46
		982.074	41	—117.645	49
	II. Příjmy z důvodů veřejných (mimo poplatky obecní).				
1.	Městské poplatky za vykonávání policie tržní a zdravotní (v čemž zahrnuta jest i daň ze psů) a za užívání vlastnictví obecního	97.231	08	—9.218	49
2.	Taksy	3.377	70	—355	33
3.	Školné	12.811	50	—2.449	90
4.	Jiné příjmy z duvodů veřejných . . .	447.669	20	+41.769	07
		561.089	48	+29.745	35
	III. Příjmy z nadaného jmění obecního.				
1.	Ze všeobecného důchodu opatrovacího	29.506	76	+1.063	02
2.	Z měšťanského důchodu	162.398	75	+18.044	—
3.	Z důchodu sirotčího	5.280	91	—227	73
4.	Z jiných důchoduv	120.158	43	—17.411	58
		317.344	85	+1.467	71
	IV. Příjmy rozličné	72.430	44	+5.492	34
	V. Poplatky obecní.				
1.	Poplatek z nájemného (3 kr. z každého zl. přes 100 do 300 zl. a 5 kr. nad 300 zl.)	387.202	58	+15.091	11
2.	Přirážky k daním přímým	353.745	44	+9.334	49
3.	Přirážky k daním nepřímým	401.085	46	—	—
		1,142.033	48	+24.425	60
	Úhrn příjmů řádných	3,074.972	66	—56.514	49
	B. Příjmy průchozí.				
	I. Obdržené půjčky	135.096	15	—181.589	39
	II Obdržené zálohy	57.728	76	—10.603	93
	III. Jiné příjmy prozatímní	509.152	06	+360.901	20
	IV. Nahražené výdeje prozatímní . .	611.919	78	+206.041	21
	V. Počáteční zbytek pokladniční . .	2,498.052	10	—1,276.035	41
	Úhrn příjmu průběžných .	3,811.948	85	—901.286	32
	C. Veškeren příjem	6,886.921	51	—957.800	81

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1877.

Tab. LXV. (Pokrač.)

Čís. pol.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Protir. 1876 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	A. Výdeje řádné.				
	I. Všeobecné výdeje správní.				
1.	Zastupitelstvo obecní:				
	a) Purkmistrovi služné a výměrek na vydržování povozu	7.000	—	—	+02
	b) výlohy na volby	631	87	+138	23
		7.631	87	+138	25
2.	Služné úředníkům:				
	a) úředníkům konceptním	48.600	—	—	—
	b) „ technickým	37.775	50	—1.112	70
	c) „ účetním	28.013	71	—19	57
	d) „ pokladničním	4.500	—	—	+02
	e) „ pomocných úřadů	37.832	95	—32	41
	f) „ ostatním	28.472	82	+422	68
		185.194	98	—741	98
3.	Platy sluhám	17.460	35	+165	19
4.	Denní platy	29.084	57	+1.895	90
5.	Odměny a výpomocné	11.975	—	+8.361	—
6.	Denní útratné a pocestné	3.000	61	+1.104	35
7.	Nájemné z místností úředních	150	—	+50	—
8.	Potřeby úřední a kancelářské:				
	a) na potřeby psací a kreslicí . .	5.765	47	—181	35
	b) „ věci tiskové	5.151	89	—149	52
	c) „ práce knihařské	1.704	66	+315	69
	d) „ osvětlení	1.255	82	+433	65
	e) „ vytápění	3.217	29	+1.127	22
	f) „ nábytek	877	59	+149	—
	g) „ čistění	1.074	46	—8	28
	h) „ rozličné výlohy	6.326	51	—3.305	28
		25.373	69	—1.618	87
9.	Povinnosti z důvodů správních (výslužné, provise, dary z milosti, příspěvky k vychování, odbytné, pohřební čtvrtletné atd.)	63.918	08	+3.938	97
10.	Jiné výlohy správní (služné úředníkům v příkaznosti, mýtné, náklady správní a p.)	1.587	34	—1.552	92
		345.376	49	+11.739	89
	II. Výlohy na vlastnictví soukromní.				
1.	Výlohy na jmění nezdvižné:				
	a) výlohy na správu a zachování . . .	48.246	23	—8.086	92
	b) zeměpanské daně a jiné dávky . . .	35.928	95	—1.725	95
	c) jiné výlohy	30.370	26	—35.830	52
		114.545	44	—45.643	39
2.	Výlohy na práva požitečná	2.453	38	—108	59
3.	„ „ úvěrní a živnost. podniknutí .	388.873	—	—175. 75	35
4.	„ „ koupi stavení a pozemků . .	413.294	15	+68.084	16
		919.165	97	—153.243	17

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1877.

Tab. LXV. (Pokrač.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	kr.	Protir. 1876 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	III. Výdeje na veřejnou bezpečnosť.				
1.	a) Výlohy na státní policii místní . .	44.700	—	—	—
	b) „ „ obecní „ „ . .	51.582	69	+4.574	35
		96.282	69	+4.574	35
2.	a) Výlohy na osvětlování města . . .	96.121	45	+61.861	22
	b) „ „ čištění ulic	140.431	94	+290	43
		236.553	39	+62.151	65
3.	Na vyklízení stok	10.699	76	+114	12
4.	Výlohy na hasičstvo a hlásné	32.842	78	+2.559	82
5.	„ „ opatření při povodních	1.648	37	+796	92
		378.026	99	+70.196	86
	IV. Opatrování chudých.				
1.	Výlohy na všeobecné ústavy opatrovací .	72.682	63	+1.738	90
2.	„ „ měšťanské „ „ .	182.574	97	+19.982	22
3.	„ „ opatrování sirotkův	22.431	23	+936	39
4.	„ „ „ nemocných (lékaře chudých, příspěvku nemocnicím) . . .	29.693	61	+2.173	88
5.	Výlohy na jiné podobné ústavy	71.238	19	37.707	33
		378.620	66	—12.875	94
	V. Výdeje k účelům bohoslužebným.				
1.	Stavby kostelů: a) na zachování	63.373	88	—2.031	84
	„ „ b) na stavby nové . . .	800	—	—	—
		64.173	88	—2.031	84
2.	Jiné výlohy k účelum bohoslužebným . .	45.781	64	—1.742	81
		109.955	52	—3.774	65
	VI. Výlohy k účelům vyučovacím a vůbec vzdělavacím.				
1.	Na zřízení a zachov. real. gymn. obecního	40.176	31	—2.490	21
2.	„ „ „ „ škol národních . .	280.074	81	+13.055	77
3.	„ „ „ „ „ jiných	43.422	83	+7.385	42
4.	„ „ „ „ školních stavení . .				
	a) na zachování	6.931	20	—746	20
	b) na nové stavby	70.720	11	—191.986	02
		77.651	31	—192.732	22
5.	Příspěvky školám průmyslným	8.230	—	+2.5 0	—
6.	Příspěvky školám jiným	200	—	—	—
7.	Na knihovny, ježto nejsou přímo k vyučování určeny	4.347	36	+3.278	76
8.	Na musea a jiné sbírky	200	—	—	—
9.	Podpory vědeckým spolkům	200	—	—	—
10.	Jiná vydání k rozšiřování umění a věd .	2.619	41	+196	91
		457.122	03	—168.805	57
	VII. Výlohy na přenešený obor.				
1.	Na vybírání daní	33.673	49	+1.499	61
2.	Na záležitosti popisní	10.535	18	+8	51
3.	Na ubytování vojska	135.026	07	+254	31
		179.234	74	+1.762	43

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1877.

Tab. LXV. (Dokonč.)

Čís. pol.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Protir. 1876 více (+) nebo méně (—) zl.	kr.
	VIII. Na veřejné stavby.				
1.	Na ulice dlážděné:				
	a) na zachování	23.963	59	—905	77
	b) na nové stavby	51.926	31	—7.748	61
		75.889	90	—8.654	38
2.	Na ulice nedlážděné a na silnice:				
	a) na zachování	11.944	23	—3.059	63
	b) na nové stavby	3.118	81	—16.260	36
		15.063	04	—19.319	99
3.	Na mosty:				
	a) na zachování	18.714	78	+1.461	73
	b) na nové stavby	817.196	44	+567.631	40
		835.911	22	+569.093	13
4.	Na stavby vodní:				
	a) na zachování	11.551	35	+6.420	29
	b) na nové stavby	39.737	22	—79.182	83
		51.288	57	—72.762	54
5.	Na stoky:				
	a) na zachování	4.678	43	+1.052	12
	b) na nové stavby	56.425	92	—13.363	03
		61.104	35	—12.310	91
6.	Na vodovody:				
	a) na zachování	30.072	31	—11.550	82
	b) na nové stavby	146.294	66	+120.208	70
		176.366	97	+108.657	87
7.	Na veřejné sady (sady anglické, zahrady):				
	a) na zachování	24.939	56	+1.002	29
	b) na nové zřizování	202.646	18	—130.507	91
		227.585	74	—129.505	62
8.	Na jiné veřejné stavby (lázně, jatky, hřbitovy a t. d.):				
	a) na zachování	8.648	51	+6.405	04
	b) na nové stavby	1.253	56	—10.959	59
		9.902	07	—4.554	55
		1,453.111	86	+430.643	01
	IX. Výlohy na obecní dluhy:				
1.	na splácení	124.591	96	—102.794	31
2.	na úrokování	462.711	90	—6.446	76
		587.303	86	—109.241	07
	X. Jiná rozličná vydání	45.899	77	+5.880	70
	Úhrn řádných výdejů	4,853.817	89	+72.282	49
	B. Výdeje průchozí:				
	I. Vydané půjčky	—	—	—	—
	II. Vydané zálohy	587.098	89	+169.155	93
	III. Jiná vydání prozatímní	25.052	32	+1.710	94
	IV. Splacené příjmy	99.481	97	—24.368	51
	V. Závěreční zbytek pokladniční	1,321.470	44	—1,176.581	66
	Úhrn výdejů mimořádných	2,033.103	62	—1,030.083	30
	C. Veškeren výdej	6,886.921	51	—957.800	81

C. Výnosy daní v Praze r. 1877.

K objasnění všeobecného přehledu předpisů a výnosů daní za r. 1877, jak tab. LXVIII. na straně 88. a 89. položená obsahuje[1]), předsýláme i za r. 1 po míře tabulek, nám ochotně slavnou c. k. berní administrací k použití poskytnutý následující podrobnější dáta.

1. Předpisování daně pozemkové a činžovní (dle čtvrtí městských) d se v následujících rozměrech:

Tab. LXVI.

Číslo řadové	Čtvrť města:	Daň pozemková: Katastralní čistý výnos v konv. m. zl.	kr.	Povinnost v rak. m. zl.	kr.	Daň činžovní: Zbytek výnosu činžov. dani podléhající [2]) zl.	kr.	Z toho daně na r. 1877 a sice: řádná 16% daň s 1/3 přirážky zl.	kr.	mimořádná přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
I.	Staré město .	475	14	106	43½	2,687.712	34	573.380	63	143.345	28	716.725	91
II.	Nové město .	4.004	16	896	95½	3,105.341	21½	662.474	35½	165.619	60½	828.093	96
III.	Malá strana .	2.494	59	558	88½	787.647	56½	168.031	90½	42.008	18	210.040	08
IV.	Hradčany . .	1.641	32	367	71	116.584	84½	24.871	66½	6.218	05½	31.089	72
IV.	Josefov . . .	19	07	4	28	238.775	19	50.939	15½	12.735	12	63.674	27
VI.	Obvod fortifikační . . .	1.663	27	372	61	—	—	—	—	—	—	—	—
—	Praha : .	10.298	35	2.306	87½	6,936.061	15½	1,479.697	71	369.926	24	1,849.623	95
—	Vyšehrad . .	585	18	131	11½	42.115	80	8.984	73	2.246	20	11.230	93
—	Praha s Vyšehradem . .	10.883	53	2.437	99	6,978.176	95½	1,488.682	44	372.172	44	1,860.854	88

[1]) Tab. LXVIII. sestavena jest i pro letošní rok p. officiálem Lad. Rebekou a zdělena skrze městský úřad berní.

[2]) Totiž s vyloučením výnosův z domů buď zcela neb s část daně činžovní prostých. O tom jakož i o hrubém výnosu domů, dani činžovní podléhajících, za rok 1876 viz St. př. kn. V. tab. XXVI. a) a b) st. 60 a 61.

2. Předpisování daně výdělkové, které se také na r. 1877 dělo v obvyklých 4 třídách dle 33 skupenství pro celé město (i Vyšehrad) na základě stavu jednotlivých podniknutí na počátku r. 1877, jeví se v následujících poměrech:

Tab. LXVII.

Třída daně	Pojmenování:	Počet podniknutí	Předepsaná daň na rok 1877					
			Čistá daň výdělková		Mimořádná přirážka		V hromadě	
			zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
I	Továrny či závody	173	20.548	50	20.548	50	41.097	—
II.	Podniknutí tržební a dopravní, a sice:							
	a) menší podniknutí	1.024	63.178	50	63.178	50	126.357	—
	b) věčí „	35	32.596		32.596	—	65.192	—
III	Umění a řemesla	9.889	71.777	—	54.192	—	125.969	—
IV.	Živnosti přisluhovací, zejmena							
	a) vyučovací	112	1.023	75	785	92½	1.809	67½
	b) prostředkování obchodu .	276	10.605	—	10.379	77½	20.984	77½
	c) doprava osob a věcí . .	437	4.849	95	3.839	11½	8.689	06½
I-IV	Úhrnem . .	11.446	204.578	70	185.519	81½	390.098	51½

Zejmena banky a ústavy úvěrní, pojišťovny, dráhy železné, plavební společnosti a jiná věčí podniknutí dopravní.

Výnosy daní

(s vyloučen

Tab. LXVIII.

Doba a druh daně:	Řádná daň s přirážkou mimořádnou zl.	kr.	Přirážka pro fond vyvazovací zl.	kr.	Přirážka pro fond zemský zl.	kr.	Příplatek obecní zl.	kr.	Tak a k zl.
						A. Daň poz			
Za léta předešlá	89	70½	4	66	18	67	—	—	—
za rok 1877 .	2.797	56	145	67	582	57	—	—	—
V hromadě . .	2.887	26½	150	33	601	24	—	—	—
						B. Daň či			
Za léta předešlá	105.704	92½	7.736	98½	30.578	02½	11.822	23	—
za rok 1877 .	1,684.975	23½	102.721	35½	410.885	28½	158.028	07	—
V hromadě . .	1,790.680	16	110.458	34	441.463	31	169.850	30	—
						C. Daň výdě			
Za léta předešlá	97.451	99	3.307	89½	13.135	06½	9.272	70½	—
za rok 1877 .	272.836	30	9.196	10	36.784	30½	25.864	56½	—
V hromadě . .	370.288	29	12.503	99½	49.919	37	35.137	27	—
								Daň	
Za léta předešlá	320.549	21½	10.398	27	39.495	15½	45.389	44	67
za rok 1877 .	799.212	48½	24.655	93½	98.724	05½	112.732	32½	41
V hromadě . .	1,119.761	70	35.054	20½	138.219	21	158.121	76½	1.09
						E. Úhrn vešk			
Za léta předešlá	523.795	83½	21.447	81	83.226	91½	66.484	37½	67
za rok 1877 .	2,759.821	58	136.719	06	546.976	21½	296.624	96	41
V hromadě . .	3,283.617	41½	158.166	87	630.203	13	363.109	33½	1.09
Proti r. 1876 více (+) nebo méně (—)	+69.516	76	+2.331	04	+11.667	15	+11.102	14½	+31

Co se **sazby daně výdělkové týče**, jevila se tato v následujících rozmě
Pro nejvyšší sazbu (1.575 zl.) bylo předepsáno toliko 4 továren a 13 věčích trže
úvěrních a dopravních podniknutí, veškera pak z nich předepsaná daň obnášela 53.5
(26.775 zl. daně a tolikéž přirážky). V nejmenší sazbě třídy I. pro továrny (42 zl.)
předepsáno 31 továren, v nejnižší sazbě třídy II. a. (31 zl. 50 kr.) 59, třídy
(252 zl.) žádné podniknutí. Nejvyšší sazbě třídy III. (210 zl.) podléhala 2, ne
(1 zl. 5 kr.) žádné podniknutí, kdežto nejvyšší sazba třídy IV. a. (73 zl. 5
vztahovala se na 1, třídy IV. b. a c. (105 zl.) na 2 a 5 podniknutí, nejnižší
(3 zl. 50 kr.) v třídě IV. a. obsahovala 43, v třídě IV. b. 4, v třídě IV. c. 24
niknutí. Vůbec byl veškeren výměr daně i s přirážkami nejsilnější při sazbě
50 kr., totiž 92.505 zl. při 881 poplatnících, pak při sazbě 1.575 zl. obnosem 53.5

...raze r. 1877.

...náhradu

Tab. LXVIII.

	Přirážka školní zl. kr.	Úroky z prodlení zl. kr.	Veškeren příjem zl. kr.	Předepsaná povinnost zl. kr.	Od toho suma vykonaných odpisů zl. kr.	Zůstává upravená náležitost zl. kr.	Nedoplatky vůbec zl. kr.	Nedoplatky na % náležitosti
...ová								
–	10 04	1 76	124 83½	216 89	4 75	212 14	87 30½	41,2
–	313 63	— —	3839 43	3957 24½	— —	3957 24½	117 81½	2,9
–	323 67	1 76	3964 26½	4174 13½	4 75	4169 38½	205 12	4,9
...ní								
	16375 01½	3725 65	179193 69½	212645 51	16418 68½	196226 82½	17033 13	8,7
–	21240 12½	7490 07	2585340 14	2852663 01½	24946 28	2827716 73½	242376 59½	8,6
	37615 14	11215 72	2764533 83½	3065308 52½	41364 96½	3023913 56	259409 72½	8,6
...ová								
	7317 36½	3150 71	133969 82	273983 72½	26395 04	247588 68½	113618 86½	45,9
–	19709 59	2660 70	367051 56	577708 80½	31353 30	546355 50½	179303 94½	32,8
	27026 95½	5811 41	501021 38	851692 53	57748 34	793944 19	292922 81	36,9
...íjmů								
	21305 76½	5345 39	443593 61½	613621 68½	36312 51	577309 17½	133715 56	23,2
–	53034 53½	2255 63	1091114 68½	1389689 12½	610 68½	1389078 44	297963 75½	21,5
	74340 30	7601 02	1534708 30	2003310 81	36923 19½	1966387 61½	431679 31½	21,9
...ých daní								
	45008 18½	12223 51	756881 96½	1100467 81	79130 98½	1021336 82½	264454 86	25,9
–	294297 88	12406 40	4047345 81½	4824018 19	56910 26½	4767107 92½	719762 11	15,1
	339306 06½	24629 91	4804227 78	5924486 —	136041 25	5788444 75	984216 97	17,0
	–3937 57	+2119 13½	+100744 88	+91292 11	–115484 11	+206776 22	+106031 34	+1,3

... poplatnících, dále u sazby 8 zl. 40 kr. obnosem 52.122 zl. při 3.650 poplatnících. ... následovaly v pořádku sstupném skupenství sazby 105 zl. (26.670 zl. při 127 popla... ... skupenství sazby 31 zl. 50 kr. (24.948 zl. při 396 poplatnících), skupenství sazby ... 75 kr. (21.955 zl. 50 kr. při 820 poplatnících), skupenství sazby 42 zl. (21.588 zl. ... poplatnících), skupenství sazby 3 zl. 15 kr. (20.477 zl. 52 kr. při 3.824 poplat... ... skupenství sazby 157 zl. 50 kr. (14.805 zl. při 47 poplatnících) a skupenství ... 315 zl. (11.970 zl. při 19 poplatnících). Z ostatních skupenství nedosáhlo ani ... hromadného výměru 10.000 zl., věčina jich zůstala i za sumou 5000 zl. a 1 (sa... ... zl. 50 kr.) dokonce i za 100 zl. (85 zl. 68 kr. při 3 poplatnících).

Daň z příjmů (kromě daně ze služného a jiných platů zřízenců státních, ... skrze c. kr. hlavní pokladnu zemskou přímo se sráží) poskytuje v rozvrhu svém ... 1877 následující přehled:

Tab. LXIX.

Třída	Pojmenování:	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně		Předepsaná daň, a sice:					
					řádná daň		přirážka		v hromad	
			zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	
I.	a) Dani výdělkové podléhající společnosti akcijní a jiná podniknutí výdělková	7 214[1])	8,519.953	—	246.889	—	240.690	—	487.579	—
	b) Hornictví a hutnictví .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Zisk nájemců z najatých objektů	66	158.982	—	6.348	—	6.292	—	12.640	—
	Suma třídy I.	7.280	8,678.935	—	253.237	—	246.982	—	500.219	—
II.	a) Aktivitní přídavky, výslužné, platy vdovské a sirotčí a t. d. s vyloučením úředníků a sluh státních	2.217	2,760.337	—	40.464	—	33.404	—	73.868	—
	b) Příspěvky státu a fondů obročím, klášterům a t. d.	14	11.633	—	116	—	99	—	215	—
	c) Důchody ze zaměstnání, v §. 2. patentu o dani z příjmů a sice pod literou c, f a g uvedených	42	39.075	—	980	—	892	—	1.872	—
	d) Stálé důchody roční od společností pojišťujících život a důchody .	1	15	—	—	47	—	47	—	94
	e) Důchody prodavačů kolků a tabáku, kolektantů, poštmistrů a t. d.	3	3.504	—	42	53	29	53	72	06
	f) Všecky ostatní, dle třídy II. počítané důchody	286	108.100	—	3.888	—	3.613	—	7.501	—
	Suma třídy II.	2.563	2,922.664	—	45.491	—	38.038	—	83.529	—
III.	a) Úroky z podílných poukázek hypotečních . .	3	28.004	—	1.400	—	1.400	—	2.800	—
	b) Úroky ze služebních, snubních a jiných podob. jistot osob občanských i vojenských	184	3.670	—	183	—	183	—	366	—
	c) Úroky ze soukromních úpisů dlužních	64	41.725	--	2.086	—	2.086	—	4.172	—
	Snáška . .	251	73.399	—	3.669	—	3.669	—	7.338	--

[1]) Z toho platilo toliko $1/3$ daně výdělkové jmenem daně z příjmů 523 podniknutí s příjmem (dani podléhajícím) 290.644 zl. (Suma předepsané daně 6964 zl., z čehož 3633 zl. čisté daně). Dále jest pod I. a) zahrnuto 1367 podniknutí továrních a tržebních s hromadným, dani podléhajícím příjmem 8,371.290 zl. a předepsanou daní 151.876 zl., v tom 75.938 zl. přirážek.

Tab. LXIX. (Dokonč.)

Třída	Pojmenování:	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně		Předepsaná daň, a sice:					
					řádná daň		přirážka		v hromadě	
			zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
	Přenáška .	251	73.399	—	3.669	—	3.669	—	7.338	—
	d) Důchody doživotné a t. d.	14	29.015	—	1.451	—	1.451	—	2.902	—
	e) Úroky z jistin pojištěných na domech daně prostých . . .	209	271.614	—	13.581	—	13.581	—	27.162	—
	f) Čisté příjmy spořitelen	2	1,025.591	—	51.280	—	51.280	—	102.560	—
	g) Ostatní úroky . .	15	4.124	—	206	—	206	—	412	—
	Suma třídy III. .	491	1,403.743	—	70.187	—	70.187	—	140·374	—
IV.	Daní podléhající výnosy činžovní z domů zcela neb s část daně prostých . .	588	978.304	33	48.915	88½	—	—	48.915	88½
	Hlavní suma .	10.922	13,983.646	33	417.830	88½	355.207	—	773.037	88½

4. Kromě hlavního přehledu daně z příjmů mějtež zde místo, jako v dřívějších ročnících této přír. knížky, rozměry předepsané daně výdělkové a daně z příjmů r. 1877 při společnostech akcijních a jiných na spolčování spoléhajících podniknutích, pokud povinny jsou skládati účty veřejné.

Tab. LXX.

Skupenství	Druh	Počet podniknutí	Příjem, na němž založen výměr daně	Za r. 1877 předepsaná daň výdělková s přirážkou	daň z příjmů s přirážkou	hromadná daň
			v zlatých rak. měny			
1.	Dráhy železné a jiná věcí podniknutí dopravní	8	1,049.645	22.280	92.135	114.415
2.	Ústavy úvěrní	10	1,316.644	26.250	105.414	131.664
3.	Pojišťovny (aktivní)	13	151.035	5.670	9.539	15.209
4.	Spořitelny	2	1,025.591	—	102.560	102.560
5.	Podniknutí průmyslná (aktivní) .	29	1,392.300	38.319	101.032	139.351
6.	Společnosti úvěrní, a sice:					
	a) Spolky pro úsporu a záložny (aktivní)	12	94.671	656	8.779	9.435
	b) Spolky potravní	2	560	36	12	48
	c) Společenstva výrobná . . .	5	3.666	99	284	383
	d) Společenstva skladová . . .	—	—	—	—	—
1–6	Hlavní součet . .	81	5,034.112	93.310	419.755	513.065

D. Práce veřejné.

I. Rozšíření města.

1. Ukončení bourání a rovnání. Již na str. 104 a 105 Stat. přír. knížky IV. učiněna zmínka o ukončení prací bouracích v odstoupené části okresu fortifikačního. Práce tyto vztahovaly se v první polovici r. 1877 toliko ještě na nejvyšší a spolu nejvěčího nákladu vyžadující část bývalých hradeb novoměstských, totiž na baštu XXVI. ve spojení s branami koňskou a žitnou, při čemž setkalo se též srovnání sousední skalnaté půdy s nemalými překážkami. Okolnosti tyto byly také příčinou, že zmíněné práce přivedeny jsou ke konci teprvé dne 8. července 1877 a že navržený na ně náklad 203.641 zl. vzrostl na 256.228 zl. Tím, zejmena pak odklízením posledního zbytku brány koňské, kterýž k účelům vybírání daně potravní až do konce srpna 1877 státi zůstal, přivedeno veliké dílo bourání hradeb novoměstských k závěrce, způsobivši obci výdej 530.086 zl. 92 kr.

2. Stavba stok. Z osnovy stok, pro rozšířený obvod města navržených (srovn. o tom St. přír. knížku III. str. 112), vystavěny jsou průchodem r. 1877, a sice pod vrchní dohlídkou zřízeného k tomu jakož i k stavbě silnic inspektora, měst. radního p. Bened. Barocha, zejmena tyto: a) Stoka od silnice Černokostelecké až k prodloužené ulici Bredovské, pak stoka vedoucí od zmíněné silnice až k mezím obce kr. Vinohradů (o poměrech obou těchto stok, jakož i o praeliminovaném na ně nákladu srovn. St. př. knížku IV. str. 105). Skutečný náklad obnášel při prvější 8376 zl. 20 kr., při poslednější 11.450 zl. 66 kr.

b) Prodloužení stoky hlavní od bývalé brány koňské až ke bráně slepé (427,5 m. zdélí, 1,26 m. rozepnutí a 1,639 m. světlé výšky se skutečným nákladem 33.584 zl. 40 kr.)

c) Stoka vedoucí prodlouženou ulicí žitnou s odbočkou do nové ulice kr. Vinohradů, kteráž s ulicí sokolskou rovnoběžně založena býti má. Stoka ta je 197,4 m. dlouhá, držící 0,8 m. v rozepnutí a 1,137 m. světlé výšky; náklad 9706 zl. 16 kr.

Naopak nemohla již od r. 1874 z ohledů zdravotních nutná, ale se strany sousedů (rak. severozápadní dráhy a J. Schulhofa v Karlíně) vždy poznovu, a sice skrze veškery instance tvrdošíjně popíraná stavba stoky v příkopu hradebním od bývalé brány poříčské podél nádraží rak. severozápadní dráhy až k řece Vltavě, pro niž po léta již v praeliminářích obecních značná částka 22.730 zl. se navrhuje, také r. 1877 započa'a býti, ač v dubnu t. r. tomu se podobalo, že tato, zmíněné stavbě na překážku jsoucí pře právní cestou přátelského smíru se uklidí. Poněvadž se tak však nestalo, ponecháno zatimní, hned z r. 1876 pochodící opatření (prkenné vypažení před tím otevřené strouhy a zasypání jí zemí) i na dále v platnosti. — Z podobných příčin, resp. v následcích odporu obce Žižkovské, kterýž podobně na cestu právní se byl uchýlil, nemohlo taktéž již od r. 1874 obmýšlené spojení stoky plynárny obecní s hlavní stokou městskou v prodloužené ulici Hybernské, kteréž by obci Žižkovské bylo jen prospělo, k cíli přivedeno býti, ba bylo i navržené připojení ke stoce, již obec Žižkovská sama na blízku stavěti obmýšlela, v dubnu 1877 od této tvrdošíjně odepřeno.

Vzdor tomu však, že osnova stok, pro obvod rozšířeného města projektovaných, vždy ještě zúplna provedena není, způsobila přece již pražské obci do konce r. 1877 náklad 212.108 zl. 15 kr., z čehož připadá na osnovu stok mezi ulicemi Žitnou a Hybernskou 186.603 zl. 25 kr., na dolejší pak samostatnou část při bývalé bráně poříčské 25.504 zl. 90 kr.

3. Silnice. Ze silnic, kteréž v obvodu rozšířeného města založeny býti mají, jest bez odporu největší důležitosti ona, kteráž za sadem městským a podél něho od silnice Černokostelecké k silnici Olšanské vede (druhdy tak zvaná silnice obvodní čili okružní, nyní podlé usnešení rady m. ze dne 29. března 1878 **silnice sadová**). Tato 940 m. dlouhá, 30—37 m. široká a plochu 29.325,5□m. pokrývající silnice, byla ještě na podzim r. 1877 dokončena

a mimo to podezdívkou podél zahrady novoměstského divadla 69 m. zdélí a 2 m. zvýši opatřena. Veškeren náklad činil 29.747 zl. 33½ kr., z čehož připadá 24.016 zl. 08½ kr. na silnici a 5731 zl. 25 kr. na zmíněnou podezdívku (spolu se schody k pobočnímu východu z divadla). Též přeložení silnice Táborské (srovn. St. př. kn. IV. str. 105) bylo ještě během r. 1877 započato a 1017 zl. 18 kr. na ně vydáno. K tomu účelu, jakož i aby získáno bylo projektované staveniště pro nové museum (srovn. St. př. kn. IV str. 94) počato též dne 3. října 1877 s odkopáváním jihovýchodně od bývalé brány koňské ležícího vršku, kteréž usnešením rady m. ze dne 24. září 1877 podnikateli staveb p. Arnoldu Wolfovi za nabídnutou cenu 14.935 zl. 69 kr. ponecháno bylo.

Také nová silnice, spojující nádraží Františka Josefa s ulicí Bredovskou (prodloužená ulice Bredovská), byla ještě průchodem r. 1877 dokončena, resp. vydlážděna, podobně i hořejší část stromořadí, sad městský protínajícího, kdežto upravení dolejší části jmenovaného stromořadí, neméně i silnice příčné, spojující nádraží Františka Josefa s náměstím senovážným, odloženo k roku příštímu.

4. Sady městské. O prostorných poměrech velikého sadu městského, jak se byly zejmena koncem r. 1876 ustrojily, učiněna zmínka již v St. přír. knihy IV. str. 106. V následcích snesení sněmovního ze dne 20. května 1877 (srovn. nahoře str. 79) má dostati se tomuto sadu nového rozšíření o 18.429,2□m. a přikoupením zboží Zeyerovského č. 959—II. a jiných menších parcell o přírůstku 1661,3□m. Odtud bude se sad tento prostírati po ploše 92.318,2□m., z toho však připadne na vlastní sady, na stromořadí a protínající je dvě silnice 11.245,0□m.; 1909□m. na rybník v sadu a 448,5□m. na tři na okraji jeho vystavěné mýtnice (viz o tom níže).

a) Co pak prací v sadu městském se tkne, kteréž vesměs pod vrchním dohledem měst. rady p. Jind. Leglera co inspektora sadův vůbec a těchto zvláště se vedly,[1]) pracováno v druhé polovici r. 1876 na připravování, resp. překopávání, rýhování a zlepšování půdy, a sice vzaty především do díla celá hořejší část podél silnice sadové, jakož i část severovýchodní ležící nad náměstím senovážným. Po té následovalo, a sice většinou ještě v zimě z r. 1876 na 1877, prostorné rozdělování této části parku, zakládání cest, jakož i přesazování větších stromů, kteréž v hojnějším počtu zejmena v nejhořejší části parku, jež spolu za rejdiště pro děti slouží, zasazeny byly (jsou to zejmena platány, lípy, ajlanty, javory, též buky a kaštany). Časně z jara 1877 počato pak s vysazováním křoví, setím trávy a t. d., zkrátka s zahradní úpravou severovýchodní části sadů, která také do té míry rychle pokračovala, že již v květnu 1877 dokončena byla. V druhé polovici r. 1877 byla též hořejší část prostřední cesty (až k prodloužené ulici Bredovské) úplně dohotovena a stromořadím vysázena. Na rok 1878 zbylo tudíž ještě: Upravení části jihovýchodní (mezi koňským trhem a prodlouženou ulicí Bredovskou s jedné a silnicí sadovou a cestou prostřední se strany druhé), s čímž se hned v únoru 1878 počalo, dále vysazování umělého skalního úbočí kolem té doby již dohotoveného rybníka, což v březnu a dubnu 1878 provedeno bylo, a posléze dohotovení a vysázení dolejší části prostřední cesty (v létě 1878). Dokonalé upravení poslední severozápadní části parku mezi ulicí Marianskou a prostřední cestou, — v níž zejmena francouzský záhon, jakož i štěpnice zřízeny býti mají a o čemž již na podzim (v říjnu) 1878 pracováno bylo — bude asi sotva dříve než na jaře 1879 ke konci přivedeno.

Od započetí prací v sadu městském bylo při tom denním průřízem kolem 200 osob zaměstnáváno a týdně 900—1000 zl. mzdy vypláceno. Do konce září 1878 bylo v sadu vůbec 1313 kusů stromů a 7287 kusů rozličných křovin vysázeno, za něž 4227 zl. 80 kr. vydáno jest (do konce r. 1877 vyplaceno za ně toliko 2500 zl. 71 kr.). Semena travná dodaly, a sice s část zdarma (za dovolení k bezplatnému vystavení tabulek oznamovacích), rozličné firmy pražské. Sluší zmíniti se ještě o tom, že založením vodovodu, resp. zřízením hydrantů

[1]) S část podlé písemní zprávy býv. pražského městského zahradníka pana Ferd. Malého.

možné učiněno jest kropení celého parku pomocí hadic. Pramen, nad rybníkem vypryšťující a již druhdy známý, byl r. 1876 studní podchycen a r. 1878 prostředkem pumpy a čišky obecenstvu přístupným učiněn.

b) O rybníku ve větším sadě městském, kterýž ještě v měsíci listopadu 1877 úplně zřízen byl, lze doložiti, že pokrývá plochu 1909□m., maje hloubku 1,5 m., dvojité betonované dno (po 0,25 m. tloušťky s mezilehlou vrstvou z cihel) a zděné vroubení. Půda sadu, od bývalého příkopu městského směrem k nádraží Františka Josefa beztoho se zvedající, byla kolem rybníka, na způsob jezera zdělaného, ještě značně vyvýšena, čímž mu dodáno malebnějšího pozadí, jehož dojem ještě více usiluje se usazením umělých skalisk uprostřed křovin a stromů, z nichž 5,6 m. vysoký slap dolů se spouští, zřízením ostrůvka, jeskyně a jiných ještě okras, jakož i pěkným pohledem, jejž osobní nádraží dráhy Františka Josefa, na podobu zámku zmíněnou výšinu korunující, z dola poskytuje. K zřízení skalné stráně užito zejmena 360 kusů klepů a balvanu (většinou buližnikových z blízkého vrchu Ďáblického), vážících v hromadě 500.720 klgr., které do konce r. 1877 všecky rozestaveny byly. Zřízení rybníka vyžadovalo do konce r. 1877 celkem 36.685 zl. 50½ kr. nákladu, z čehož připadlo na pouhý dovoz zmíněných balvanů 2242 zl. Založení i veškera úprava rybníka svěřena jest z usnešení rady m. ze dne 11. května 1877 zvláštní komisi, kteráž skládala se z pp. obecních rad Ben. Barocha a Jind. Leglera, pak akad. malíře p. Wachsmanna.

Do r. 1877 spadá též dokončení mříže sadové[1]) v celé délce její (662,0 m.). Tato mříž záleží z 270 polí, z nichž každé měří 2,438 m. zdéli, jest z litiny a byla v hutích knížete Fürstenberka v Staré huti (u Berouna) velmi vkusně provedena. Toto ohražení, uzavírající sad směrem k nádraží Františka Josefa, resp. k silnici sadové, spočívá na podezdívce, 68 centim. vysoké, v níž vlastní, 2,05 m. vysoká mříž zapuštěna jest. K vůli úspoře založen jest celek na obloucích klenbových z cihel s rozepnutím 4 m. a tyto zase spočívají na zděných pilířích 1,2 m. vysokých a 1,0 m. silných. Z toho připadá 15 oblouků segmentových s 16 pilíři na hořejší díl mříže, kterýž počínaje u schodů, vedoucích do parku, dosahuje až k mýtnici na konci prodloužené ulice Bredovské a má spád 1: 27 a délku 81 m., kdežto dolejší, mnohem delší část (581 m.), číníc tři přímé čáry a dva oblouky, záleží ze 104 oblouků segmentových a 105 pilířů o 6 m. průměrné výšky. Tato část spoléhá ostatně v některých místech na plné zdi, pokud totiž menší hloubka náspu (štěrk z bývalých hradeb městských) toho dopouštěla. Kromě dvou otevřených vchodu v mříži na silnicích příčných, jdoucích k ulici Bredovské a náměstí senovážnému, a kromě zmíněných již schodů nacházejí se v ose vstupu do nádraží Františka Josefa vlastní vrata parku, kteráž měříce v světlosti 3,684 m. a jsouce podobně z litiny a téhož původu jako mříž, pohybují se ve dvou sloupech pískovcových.

Veškeren náklad na zřízení této mříže, kteréž cestou offertní zadáno bylo, obnáší 30.489 zl., při čemž odkopávka a práce zednická podnikatelům Krulišovi a Zelenkovi, práce kamenická kameníku Víškovi svěřeny byly. Mřížová vrátka u vchodu na schody, jakož i krátká mříž, odtud až k mýtnici u bývalé koňské brány se táhnoucí, jest však ze železa kovaného a spočívá na obyčejné podezdívce, vyvedené z pískovce. Tato část ohražení stála 7.972 zl., 31 kr., z čehož připadá na stavbu podezdívky a schodů 2.624 zl.

5. Mimo kladení vodního potrubí a plynovodu, prováděné zároveň se zakládáním sadu, z nichž prvější r. 1877 ještě 15.466 zl. 47 kr. nákladu vyžadovalo, dlužno zde také zmínku učiniti o stavbě úředních domků k vybírání daně potravní, kteroužto stavbu obec pražská ve shodě se smlouvou na prospěch aeraru byla převzala. Jsouť to zejmena mýtnice čili úřední domek č. p. 1556 u bývalé brány koňské (zanímající prostor 125,38□ m., otevřený dne 18. srpna 1877), domek č. p. 1557 na konci prodloužené ulice Bredovské (na ploše

---

[1]) Dle pís. zprávy měst. úřadu hospodářského (p. inž. Nardelli).

160,55□ m., otevřený dne 8 října 1877) a úřední domek č. p. 1558 (s plochou 162,57□ m.) na konci silnice, vedoucí k náměstí senovážnému, který dne 9. listopadu 1877 účelu svému odevzdán byl. Všecky ty domky jsou lehké, ale vkusné stavby cihlné s příčkami; bylyť ve vlastní správě obce vystavěny a stály 12.146 zl. 20 kr.

Obmýšlená stavba veliké restaurace v sadě městském byla usnesením rady m. ze dne 13. července 1877 odročena. Zřízení podzemního dratovodu telegrafického s věží svodnou, o němž zmínka se stala na str. 106 St. přír. knížky IV., náleží již do roku 1878.

6. Vzhledem k menšímu sadu městskému (u bývalé brány poříčské), který, jak známo, již r. 1876 úplně dohotoven byl (viz St. př. kn. IV. str. 106), náleželo by zde ještě donésti náklad, r. 1876 a 1877 naň skutečně vydaný. Týž obnášel zejmena na restauraci 33.347 zl. 80 kr. (realisovaný 1876) a 5889 zl. 12 kr. (realis. 1877), v hromadě tudíž 39.236 zl. 92 kr., — na vodojem 1473 zl. 63 kr., na objednání a postavení mříže kolem sadu 13.291 zl. 63 kr. (obé r. 1877). Hromadový náklad na tento sad nelze však určité udati, poněvadž práce zahradnické účtovaly se společně s velkým sadem. Takovým pořadem vydáno bylo na oba sady až do konce r. 1876 39.170 zl. 14 kr. (z toho r. 1875 jen 15.838 zl. 74 kr.), do konce r. 1877 však 112.224 zl. 13 kr.

7. Na konec náleželo by ještě podotknouti, že účtárna městská pro konec prosince 1877 hromadný náklad, až po onu dobu na upravení odstoupeného obvodu fortifikačního v tehdejši jeho podobě skutečně vzešlý, udává samou 970.874 zl. 05½ kr. (viz Inventář účtárny m. na r. 1878 str. 59). Přičte-li se k tomu ještě stavební náklad na restauraci v sadě poříčském podlé udání téhož pramene (Inventář a t. d. str. 39) částkou 38.143 zl. 00½ kr. a náklad na stavbu 2 starších a 3 novějších mýtnic v obnosu 18.269 zl. 52 kr., vznikne summa **1,027.286 zl. 58 kr.**, kterážto do konce r. 1877 na zmíněný obecný účel vynaložena byla.

II. Stavba nábřeží královice Rudolfa [1]).

V Stat. příruční knížce za r. 1875 str. 108 a 109 umístěn byl též obraz prací stavebních při tomto nákladném podniknutí obce pražské za čas od 1. dubna až do 20. srpna 1876. Poněvadž však stavební doba t. r. až do 23. prosince se prodlela, nastává nejprv potřeba, doplniti onen obraz a vytknouti pak krátce nejhlavnější výsledky r. 1877.

1) Za stavební doby r. 1876 dospěla zejmena nábřežní zeď k rovnosti od prof. 0 až do prof. 1+45, t. j. od kláštera Křižovníkův až k bývalým koňatkám rybářským. Rovněž byly veškery odvodňovací stoky sklenuty a šachty jejich do poloviční výšky vyzděny. Dále vyklenut jest průjezd pod nábřežím, jenž vede z nádvoří kláštera Křižovnického k Vltavě, jakož i otvor pro tak zvané ochranné schody v nábřežní zdi a zřízena také vodní štola blíže lávky s určením, pojíti vodní rouru příštího vodovodu, jenž veden bude ze Starého města na Malou stranu. V příčině odvodňování nového nábřeží třeba tuto ještě doložiti, že k tomu konci projektována byla původně v ose jízdní dráhy nábřežní stoka, jež zároveň sloužiti měla k odvádění výkalů ze stavení sousedních. Náklad na tuto stoku rozpočtěn byl na 40.000 zl. r. m. Provedení její vyžadovalo však předběžného výkupu domů čís. pop. 83 a 85 na Rejdišti, k němuž nedošlo; a tak nastala potřeba, změniti disposici v příčině odvodňování nábřeží a vypracovati jiný projekt, kterýž také v následcích usnesení r. m. ze dne 25. srpna 1876 ve vlastní správě obce ve skutek jest uveden a o kterémž ve Stat. př. kn. za rok 1875 na str. 109 učiněna byla zmínka.

[1]) Tak zejmena nazývá se toto nové nábřeží z usnesení sboru obecních starších ze dne 27. května 1878, kterémuž dostalo se nejvyššího schválení dne 12. července 1878. — Článek sepsán jest dle písemní zprávy úřední městského inženýra p. Jana Hofmanna. Vrchní dohlídku k stavbě měl p. měst. rada Ben. Baroch.

Zřídilo se zejmena na místě nadzmíněné podélné stoky 8 stok menších, 40 metrů od sebe průměrně vzdálených, jejichž osy nalezají se v radialném směru k regulační čáře nábřežní.

Stoky ty skládají se ze dvou od sebe rozdílných částí, a sice: 1) ze skutečné klenuté stoky, ve světlosti 0·8 metrů vysoké a 0.55 metrů široké, se šachtou a 2) z rourovodu, jehož světlý průměr obnáší 0·25 metrů. Klenutá stoka otvírá se 0·5 m. pod normálním stavem vody do Vltavy, rourovod pak ústí v hloubce 3·0 m. pod dlažbou jízdní dráhy do šachty svrchu řečené. Rourovod pojme vzhledem k ploše, jež má být odvodněna, největší možné množství vody, jakéž vůbec při strži mračen povstati může, a jest opatřen v každé šachtě, do které se voda dešťová s ulice přímo svádí, přiměřenou nádržkou z litiny, jenž jest ve světlosti příč. profilu tak prostranná, jako šachta sama. Nádržky tyto mají ten účel, aby se v nich všeliké odpadky, dešťovou vodou s ulice snášené, usazovati a v čas potřeby také z nich vykliditi mohly.

Náklad na toto zřízení odvodňovací obnášel celkem 17.300 zl. (proti rozpočtu 14.211 zl.) i byltě tedy přes to všecko o polovici menší, než náklad na původní projekt stoky.

Výměty, jakož i splašky a výkaly, kteréž původně projektovaná stoka v ose jízdní dráhy nábřežní pojímati měla, sváděny budou nyní do stoky, jež vystavěna bude v ulici Sanýtrové a jejíž ústí nalézati se bude v nynější náplavce pod Lannovou parní pilou.

Na konci budiž ještě připomenuto, že veškery výdaje na stavbu nábřeží a částí jeho za rok 1876 činily úhrnem 118.920 zl. 04 kr., při čemž za celou saisonu roku 1876 zaměstnáno bylo průměrně 200 dělníků denně.

2) Stavební doba roku 1877 zahájena byla dnem 4. dubna, a sice zřizováním lešení pro vykládání čtvercových kamenů z lodí; 16. dubna pak počalo osazování kvádrů a vyzdívání zázdívky. Poněvadž pak do konce srpna všecky na ten čas možné práce (srovn. o tom níže) ku konci jsou přivedeny, přestala jest stavební doba t. r. již dne 8. září. Zaměstnáváno pak bylo za ten čas průřezem 80 dělníků denně, náklad pak činil jen 38.940 zl. 72 kr. [1]).

Během této doby vyhnána nábřežní zeď od prof. 3+30 až do profilu 4+14 do rovnosti. Taktéž vyzděny jsou šachty stok do předepsané výšky a římsa od prof. 1+45 až do prof. 4+14 uložena. Konečně byly ochranné schody v Menší Křižovnické ulici do výšky odpočívadla zřízeny.

Takovým spůsobem mohlo by se nábřeží Rudolfovo v hořejším dílci svém (439 m.) považovati v podstatě (t. j. mimo dlažbu, zábradlí a j. svrchní úpravu) za hotové, kdyby bylo bývalo lze, přistoupiti též k dovršení nejdolejšího konce zdi nábřežní v délce 17 m. nad parní pilou Lannovou č. 77.—I. Hospodářský úřad vypracoval projekt nového nábřeží v řečené právě délce za tou příčinou, aby s hlediště esthetického mohla býti zřízena mezi domem umělcův, v stavbě právě jsoucím (srovn. Stat. přír. kn. III. a IV. str. 113 a 109), a svrchu zmíněnou usedlostí přiměřená ulice. V tom však spatřovala sousední firma Lannova porušení práv vlastnických i podala proti stavbě rekurs, v jehož následcích, zejmena pak účinkem výnosu c. k. místodržitelství ze dne 14. ledna r. 1877 č. 59.589 bylo nezbytné, další stavbu v těchto místech zastaviti. Proto vyzdvižena jest v této končině nábřežní zeď pouze do výšky nynějšího břehu a provisorní ukončení nábřeží v těchto místech záležeti bude z obyčejné rampy, a sice v tom způsobě, aby se ani v poloze ani v ploše nynějšího břehu podél usedlosti čís. pop. 77—I. ničehož nezměnilo. Avšak i proti tomuto provisornímu ukončení nábřeží, jemuž výnosem čís. král. místodržitelství ze dne 18. července 1877 čís. 38.250 dostalo se schválení, podal zástupce firmy

[1]) S přirážkou summ, r. 1875 a 1876 na vlastní stavbu nábřeží toho vydaných (59.724 zl. 22½ kr. a 118.920 zl. 04½ kr.) činil tedy veškeren stavební náklad jeho 217.584 zl. 99 kr.

Lannovy rekurs k ministerstvu, kteréž nálezem ze dne 5. července 1878 č. 5952 rozhodnutí místodržitelské zrušilo, nařídivši zároveň odbývání nové lokální kommisse, na kterouž ale posud (v září 1878) ještě nedošlo.

3) Aby činilo nábřeží Rudolfovo v založeném nyní prostranství jakýsi celek, jest toho nezbytná potřeba, aby zřídilo se přímé spojení tohoto nábřeží s kamenným mostem. K tomu účelu musí býti vedena kolem ostrůvka, pod klášterem křižovnickým položeného, zeď téhož způsobu, jako jest hotová zeď nábřežní, kteráž arci dosahovati bude až po okna kláštera.

Spojení ostrůvka toho s novým nábřežím stane se prostředkem řetězové lávky, s terasou pak, na kteréž stojí socha Karla IV., pomocí schodů. Náklad na takové spojení nového nábřeží s kamenným mostem mohl by arci vzrůsti až na 70.000 zl.

Ostatní úprava nábřeží, jako jest zřízení zábradlí obvodního, založení sadů, vysázení dvojitého stromořadí v chodníku, zřízení dlažby a j. v. vyžadovati bude delšího ještě času.

4) Co se pak ještě tkne některých závažnějších momentů stavby samé, třeba zde dodatkem připomenouti, že průměrná hloubka základů pode dnem řečiště obnáší 2·0 m., dále že jehelná stěna zaberaněna byla do průměrné hloubky 2·6 m. do řečiště a že se to před tím v Praze vůbec ještě nepřihodilo, aby použito bylo při vodní stavbě k vyhloubení základů parního rýpadla, a béton, připravovaný bez všelikého přimísení cementu, ponořován byl v bétonérech známého již sestrojení přímo do vody [1]).

III. Stavba mostu Palackého s nábřežím [2]).

(Srovn. Stat. přír. kn. IV. str. 109 a násl.)

1. Stavba mostu.

a) Stavba mostu z Prahy (Podskalí) na Smíchov, počavší v druhém půlletí r. 1876 ponořováním prvních čtyr caissonů pořadem pneumatickým, dospěla koncem onoho roku nad vodu normální. Také oba pilíře pobřežní, jež prováděly se za pomocí jímky, bylo lze s použitím příhodného počasí záhy vyhnati ze základův.

[1]) Do článku našeho o stavbě dolejšího nábřeží v Praze, kterýž jsme v Stat. přír. kn. za r. 1875 str. 107. až 109. uveřejnili, vloudila se ostatně nedopatřením některá omylná dáta. Ve čtvrtém odstavci na str. 107 má státi „aby zatloukání kolů parním beranidlem mohlo se provésti.“ Druhý odstavec na str. 108. má zníti „Zdivo nad základy vyzděno jest do průměrné výšky šesti spodních žulových vrstev.“ — Na místě poznamenání na též straně stůjž pak toto: „Rovnosť základů zdi nábřežní zřizuje se v hloubi 0·5 m. pod normálním stavem řeky. Líc zdi zřízen jest ze čtvercových kamenů v 16 vrstvách, jichž 7 spodních jsou ze žuly, ostatních pak 9 z tvrdého pískovce, jenž s největší část pochází ze Žehrovic, s malou částí z Doln. Gruntu u Děčína, něco kusův pak i z Bělohradu u Hořic. Římsa jest zase žulová, na kterouž postaví se pak železné zábradlí obvodné.

[2]) Tak nazývá se zejmena nový most i nábřeží Podskalské z usnesení sboru obecních starších ze dne 21. list. 1878. — Článek sám sepsán dle rukopisné zprávy inženýra p. Jos. Reitra, podané od úřadu hospodářského. Širších zpráv lze se dočísti o stavbě mostu od téhož spisovatele v časopise architektův a inženýrů za r. 1876 (seš. 2.), 1877 (seš. 2. a 3.) a 1878 (seš. 1.), s pohledy, plány, profily atd. Kommisse pro dohlídku k stavbě mostu skládala se z pp. obec. st. Vil. Bukovského (co předsedy), pak z pp. měst. radních Ben. Barocha, Jos. Kanderta a Jos. Kaury; v kommissi pro dohlídku k stavbě nábřeží byli pp. měst. r. Jos. Kaura (předseda), pan obecn. st. Jos. Doubek, Jos. Marek, Aleksej Linsbauer a m. r. Vil. Tierhier.

Zbývající dva střední pilíře, na nichž v prvních dnech m. dubn r. 1877 počalo se pracovati, bylo za příčinou proudu na straně Smíchovsk kdež i řečiště nevidělo se k tomu býti způsobilé — třeba založiti do značn hloubky v půdě snosné; nicméně i tyto vyrostly z vody bez všelikého úraz dělníkův, a to během 3 měsíců. Hloubky pilířů říčních jsou: 6,8 — 7,8 - 7,8 — 9,2 — 8,7 a 8,6 m. pod vodou norm.

Oba pobřežní pilíře spoléhají na čistém hutném štěrku 6,5 m. p vodou, jaký se našel u každého středního pilíře a snosnost jeho vysvítá z toh že po vyzkružení kleneb neshledáno ani nejmenšího ssednutí aniž vláskovi trhliny, což při všech podobných konstrukcích, posud provedených, veln zřídka se přihodilo.

Týmž časem, any oba poslední pilíře jsou ponořovány, počaly se j beraniti piloty, jež sloužiti měly za přímé podpory zkruží pro klenb jejíhož rozepnutí, jak známo (srovn. o tom St. přír. kn. IV. str. 110), souměrn od pobřeží ke středu mostu přibývá.

Aby potřebné piloty v čas a bezpečně až k absolutní pevnosti doražen býti mohly, pracovalo se postupně prostředkem ručních i parních beranide kterážto poslední zarážela jehly při zdvihu 5ti metrů a 20ti centovým beranen až na 7 metrů do řečiště.

Jehel bylo průměrem v každém poli 64 kusů, kteréž po přesném zn velování křížem stuženy a začepovány jsou, načež zkruží se postavila. Každ oblouk klenbový skládal se z osmera žeber, tak že celá klenba 7 otvor nesena byla 56ti pásy, spoléhajícími na 448 jehlách, z nichž každá měla unés v průměru 700 v. centů.

Na pilotách a kleštích spočívaly podklady, sloužící za přístroj při vy zkružování. Bylyť to plechové válce 0,31 m. vysoké, 0,30 m. v průměr z 2 mm. silného plechu, 18ti nýtky sbité, mající pak na dně pouze okr zahnutý a radiálně 4 otvory a zátky 23 mm. ve světlosti. Válce tyto byl naplněny pískem říčným přesývaným, mytým a praženým do 25 cm. výšk na nějž položen s plna dubový válec. V pravo i v levo podle válců byly za taženy klíny k vůli pojištění mezi klenutím.

Klenutí samo sestaveno jest z více než 7000 kusů klenáků ze žul modravé, drobnozrné, pochodící hlavně z lomů povltavských, i započato byl stejným časem na všech otvorech dne 15. srpna 1877; ukončeno pak byl dne 5. listopadu, tak že v průměru bylo denně usazeno okolo 1500 c.'; nej menší dimense do výšky měla 1,25 m. v závěrku, kteréž vyrostly na pat 1,60 m. a co do váhy byly kusy od 25 centů do 80 centů.

Množství kvádrů žulových, na klenbu spotřebovaných, činí kolem 120.000 c pilíře pak spotřebovaly 180.000 c'.

Závěrky vyčnívají šikmo z líce kleneb, tvoříce nakloněnou plochu na níž vytesány budou erby měst a míst historických neb jinak průmysln vynikajících, při Vltavě i v Polabí položených. Erby ty budou plasticky vy tesány v žule a dle úpravy v plných rysech heraldicky provedeny, jak býva za starodávna. Co se uspořádání jich týče, přijde dle usnesení rady m. dne 12. října 1877 nad střední největší otvor proti vodě erb zemský, pro němu erby kr. hl. města Prahy, proti vodě od levého břehu ku pravému erb měst: Rožmberka, Krumlova, Č. Budějovic, Týna nad Vltavou, Zbraslav a Vyšehradu; po vodě pak v témž pořádku erb Smíchova, Mělníka, Roudnic Litoměřic, Ústí nad Labem a Děčína.

V příčině zábradlí mostného, jež dle původního plánu mělo být provedeno z Orlické žuly, s okrouhlými balustrami z pískovce Nehvizdské stala se dle usnešení r. m. ze dne 25. ledna 1878 k návrhu znalců ta změn že oblibeny jsou pro peknější pohled balustrady čtverhranné z mramor Gresinjanského (v Istrii). Orlické žuly má naopak býti užito ke zřízení parape K vyzdění prostorů nad klenbami oblouků, jakož i k zřízení konsol a hla římsy, obrácen bude dle t. usnesení pískovec Hořický na místě Nehvizdské

b) K nejzajímavějším a nejdůležitějším výkonům celé stavby však pa vyzkružení (t. j. odstranění lešení klenbového), kteréž ihned jest před

rzato, jakmile závěrky usazeny a cementem zality byly. Bylot to dne 10. list. r 1877, když všude ke dvěma pískovým válcům nařízeno jest po jednom dělníku, tedy 32 lidí do každého otvoru, kteří pod dohlídkou vyčkati měli umluveného znamení zvoncem, aby rázem klíny uvolnili a zátky dřevěné vy-táhli, načež se písek do jistého znamení na čtyřikráte ku středu oblouku a více vypouštěl, tak že v těch čtyřech dobách pokaždé povstala nová cementová čára, a po konečném uvolnění činilo ssednutí 28 mm., 40, 43, 59, 39 a 27 mm. při stlačení segmentu nebo poměru jeho výšky ku rozepnutí ako 1: 6·5, kdežto projektováno bylo ssednutí téměř dvojnásobné. Avšak ale vše očekávání příznivý byl výsledek po vyzkružení vzhledem k tomu, že nebylo nijakých, jinak vždy dostavujících se trhlin u patek, což svědčí základnosti a přesnosti prací a stalo se také podnětem, že přítomný pan purkmistr Em. Skramlík jakož i náměstek pan A. O. Zeithammer vyslovili stavební kommissi své uznání. Celý výkon vyzkružení, jenž prošel všechen při naprosto úplném klidu, trval od 9 do 12 hodin. S velikým napnutím očekávajíce výsledek, setrvali jsou při něm zástupcové technického oddělení c. k. místodržitelství, zemského výboru, professoři obou zemských technických vys. škol, zástupcové téměř všech ředitelství zdejších drah, jakož i úřadu hospodářského kr. hl. města Prahy.

c) K historii stavby mostu Podskalského budiž ještě vzpomenuto, že rada městská dne 20. dubna 1877 usnesla se, aby slavným způsobem položen byl základní kamen nákladného a krásného díla toho. Slavnost tato konána jest dne 13. května 1877 (v neděli) a kámen vysvěcen od J. Em. kardinála arcibiskupa pražského.

Náklad na stavbu mostu Podskalského činil r. 1876 245.824 zl. 31½ kr., 1877 bylo dále vydáno 673.823 zl. 08 kr., což tedy s připočtením 352 zl. 80 kr., r. 1875 na práce předchozí vynaložených, učiní veškeré vydání až do konce r. 1877 v obnosu 920.000 zl. 19½ kr. r. m. Dělníkův zaměstnáváno za doby stavění až 550 denně.

2. Stavba nábřeží.

Stavba nábřeží v Podskalí, kteráž jest takřka nerozlučitelnou od stavby mostu tamtéž, a také současně s mostem roku 1878 dokončena býti má, vy-kazuje u porovnání s postupem tohoto ještě zřejmější a rychlejší úspěchy.

a) Návrh stavby tohoto nábřeží, byv již v červenci r. 1876 ku po-souzení na vyšší místa podán, došel po úředním proskoumání následkem pro-vedených řízení s interesenty teprv dne 25. března 1877 definitivního schválení.

Nábřeží, počínajíc od ohbu třídy Myslíkovy na rohu sv. Václavské ...tnice, od kteréž část zahrady byla k němu postoupena (srovn. str. 78 t. d.), ...očí podél náplavky Šitkovské přes bývalý tamější stavební dvůr (poustku) ...ním směru k pobřežnímu pilíři v Podskalí, stoupajíc v mírném poměru 1 : 100.

Aby pobřežním interesentům při vyvážení vorů, dříví a j. nekladly se překážky, mají vždy dvě ohrady po jednom společném podjezdu k vodě ...adlo, jenž jest klenutý, drže 18′ (5,689 m.) ve světlosti, a do něhož lze ...rům i lodém přímo vjeti; mimo to jsou v rozličných výškách početné železné ...ruhy (lapáky) zapuštěny, aby se vory i lodě při rozličných stavech vody ...řehu uvazovati mohly.

I pro přívoz Podskalský obmýšleno původně zvláštní podjezd zříditi, ...ději však usneseno, přívoz ten pro obec koupiti (srovn. o tom str. 80 t. d.) ...l říjnem 1878 zrušiti, po případě (až do plného dohotovení mostu) na jiné ...sto přenésti; tak sešlo ze zřízení tohoto podjezdu i budet tedy v celém ...rští od náplavky až k mostu čtvero podjezdů.

Pro druhý (hořejší) dílec nábřeží, od mostu totiž směrem k Vyšehradu, ...ní zabočiti v Podskalské třídě proti Dřevní ulici, projektovány jsou tři ...jezdy s křídelními výběžky, k nimž přiléhati měly kužele z náspu se ...ým kamenným tarasováním; na straně k ohradám měl býti taktéž proveden ...ep dlážděný do výšky vody z r. 1845. S tohoto návrhu sešlo však z usnesení ...dy městské v říjnu 1877 i bylot zejmena nařízeno, aby se místo dlážděného

sklonu zřídila plná zeď nábřežní, kvádry vykládaná, jaká určena jest pro dolejší dílec nábřeží od náplavky k mostu, a provedena byla v nábřeží Rudolfově [1]).

Když na základě schválených plánů rozpočet zdělán byl, přikročeno jest k vypsání ofert do 21. června 1877, načež následkem základného usnesení sboru ob. starš. ze dne 27. června 1877 stavba zadána byla firmě „Schön a Wessely“ dne 3. července 1877 za nabídnutou cenu 319.016 zl. 50 kr. za dolejší díl a 92.762 zl. 92 kr. za hořejší rampu, celkem tedy za 411.779 zl. 42 kr. proti cenám jednotným při konečném účtování.

b) Vlastní stavba nábřeží počala po nutných a pilných přípravách v straně od náplavky v prvních dnech měsíce srpna 1877. Jakkoli od samého tohoto počátku se strany některých pobřežních interesentů v příčině pobřeží Podskalského, v jehož užívání po starém právu se býti ubezpečovali, nemalé překážky u vykonávání prací v základech a při beranění jímky strojeny byly, kteréž teprv ku konci října 1877 platně jsou urovnány, vzrostlo přece do konce r. 1877 celé nábřeží v délce 330 metrů od Podskalské třídy a náplavky až k mostu úplně ze základů, i položeny jsou veskrze 4 až 8 vrstev kvádrových ze žuly modravé, jemnozrnné, ačkoli se pochybovalo, že sotva základy samy budou moci vyhnány býti v době poměrně tak krátké.

Výsledky tyto svědčí o obratné a přiměřené disposici, neboť využitkovalo se příznivé počasí obsazením četným, tak že dělnictvo po celé délce jen se hemžilo, jakkoli jeden druhému v ničemž nepřekážel. (Od podnikatelstva bylo zejmena v letě a na podzim až 600, v listopadu a v prosinci vždy ještě i 300 dělníkův zaměstnáváno.) Rychlý postup tento měl zejmena pro obec pražskou tu výhodu, že bylo lze valnou část náspu během zimy provésti a zpěchovati, aby se pohodlně ssednouti mohl.

I veškery stoky, dříve za normálního stavu vody po suchu s pobřeží do Vltavy dotékající, což zdraví sousedův nebývalo nikterak na prospěch, zachyceny jsou vejčitými sklonitými kanály oplavenými, tak že i v zdravotní příčině patrného zlepšení na břehu se dojde.

c) Co se nákladu týče, pokud tento již r. 1877 za stavbu nábřeží k vyplacení přišel, tož udává jej zdělení účtárny na 141.764 zl. 32 kr., v čemž bylo 141.000 zl. čisté výplaty na účet podnikatelů v 9 lhůtách.

IV. Jiné nákladnější projekty.

1. Ústřední vodárna. V Stat. př. knížce IV. str. 112 byl stav této, veškerého obyvatelstva pražského měrou nemalou se dotýkající otázky k prostředku r. 1876 vylíčen a při tom zejmena podotknuto, že otázka tato koncem července 1876 jak se strany užšího, tak se strany širšího k účelu tomu zřízeného komitétu dospěla až k předložení dobrozdání radě městské.

Dobrozdání toto, datované ze dne 17. července 1876, opakovalo především způsobem porovnavacím oba k žádosti rady městské svého času (srovn. o tom St. př. kn. III. str. 115 a IV. str. 112) od Drážďanského inženýra p. B. Salbacha a od Frankfurtské společnosti pro stavbu vodáren vypracované návrhy, jakož i výsledky dalšího, o rozličných jiných stránkách zmíněného

---

[1]) Mimochodem budiž zde vzpomenuto, že následkem zdvižených od některých interesentů Podskalských překážek, jež i v straně nad mostem bylo lze očekávati, pomýšlelo se zříditi přímé spojení v ose mostu s náměstím Karlovým a ponechati stavbu rampy budoucnosti, čímž by bylo docílilo se n. př. od Bílé Hory (t. j. od Karlovarské a Plzeňské silnice) k Černému Kostelci skrze Vinohrady nejkratší a co do rozvoje niveau (stoupání) nejpříhodnější cesty; těžkým povozům nebylo by pak třeba projížděti úzkými ulicemi Starého města. Zároveň by se tím byla otevřela nejdelší rovná třída v Praze od Karlova náměstí (čili vlastně od Kateřinské ulice) k mostu a přes něj do třídy Palackého na Smíchově obnášející v délce okolo 1100 m. čili 1,1 kilom., = $^1/_7$ míle.

podniknutí s navrhovateli vedeného vyjednávání, nepokládalo však na konec ani jeden, ani druhý návrh celkem za způsobilý k provedení, nýbrž přimlouvalo se za zřízení vodárny rozdělené, tak aby stanice čerpací zřízena byla v údolí Vltavském (v Podolí), přístroje čisticí pak a cedidla na vysočině Pankrácské. K dalšímu skutečnému projednání tohoto dobrozdání však komitét nedospěl. Jednak učiněn totiž v radě městské dne 1. května 1876 návrh na nové upravení vodárny Novomlýnské (viz o tom str. 103 a násl t d.), jehožto již tehdy velice k pravdě se podobající uskutečnění návrhu na zřízení velké vodárny mnohonásobně se dotýkalo, jednak pokládal komitét za svou povinnost vzíti taktéž v úvahu nové dobrozdání na slovo vzatého znalce (anglického inženýra J. Quicka, ředitele londýnských vodáren Grand Junction, Southwark and Vauxhall), kteréž tento za příležitosti návštěvy své v Praze byl podal a jež v tom vrcholilo, aby zřídila se vodárna na rovině u Hodkoviček (nad Bráníkem). Poněvadž posléze v měsíci říjnu 1876 také ještě čtyři členové komitétu z tohoto byli vystoupili, jež bylo novými nahraditi, a poněvadž stalo se nutným, zjednati sobě v mnohých směrech nových a obšírných informací, jakož i vypočísti podrobný náklad a změniti částečně plány, — dokončil užší komitét práce své teprvé koncem února 1877 a byl s to podati výsledky jejich dne 14. března 1877 komitétu širšímu. Tento vyslovil se věčinou pro návrh komitétu užšího, dal jej, jakož i svůj vlastní návrh a odůvodněné přání menšiny se svolením rady městské do tisku [1]), načež a sice dne 5. května 1877 předložena celá věc radě městské k rozhodnutí.

Vůči eminentní důležitosti otázky vodární byla však rada městská toho zdání, že jest i nyní při konečném rozhodování jejím třeba jednati s největší patrností a zdrželivostí a zejmena že mají ještě uvážiti se posudky kruhů širších. K tomu konci byli nejen rozliční v Praze sídlící úřadové, odborní spolkové a jednotliví odborní znalci zpravou komitétu, nákladem obce tištěnou, poděleni, nýbrž i spis prostředkem levnější ceny obecenstvu vůbec přístupným učiněn (usnesení rady m. ze dne 15. června 1876). Aby však na všecky strany jistoty se nabylo, byla dále nejen městská kommisse finanční o dobrozdání požádána, jak by k uskutečnění projektu potřebné snad prostředky peněžní opatřiti se daly, nýbrž uloženo též širší kommissi vodární, aby podala ještě zevrubnou zprávu o mezích dokonalého využitkování sil vodních, jimiž obec v Praze na ten čas vládne (snes. rady m. ze dne 22. června 1877).

Zatím vedlo obecné účastenství, od doby vyskytnutí se otázky o zaopatřování vodou živě vzbuzené, k rozmanitým, více méně věcným rozpravám v listech veřejných i ve spolcích, z nichž věčina obmezovala se na projekt vlastní, zatím již v známost vešlý, jiné pak ujímaly se poznovu staršího padlého projektu zásobování Prahy vodou pramenitou, majíce za to, že by se dal způsobem jiným provésti. V směru poslednějším byl od r. 1876 zejmena činný spolek německých lékařů v Praze a jednotliví jeho členové, jimž se také podařilo jiné ještě zdejší odborné spolky (jako zejmena spolek českých lékařů, přírodovědecký spolek Lotos, spolek architektů a inženýrů, německý polytechnický spolek a spolek průmyslový) své věci získati. Od vyslanců těchto spolků byl také dne 2. srpna 1877 podán p. purkmistrovi společný pamětní spis, v němž zrazováno od zaopatřování Prahy cestou vodou Vltavskou z příčin zdravotních, přimlouváno se za přivádění vody pramenité, byť i z větší vzdálenosti, alespoň pro potřebu domácí a žádáno za početí důkladných předchozích prací k tomu (vyhledávání a odkrývání pramenů a t. d.) spolu s vyzváním, aby zastaveno bylo usnesení o nové vo-

[1]) Elaboráty tyto mají název: „Zpráva užšího odborného komitétu v příčině zřízení nové vodárny pro král. hlavní město Prahu." Str. 84 v IV° a 6 tabel (plány a detaily), dále: „Zpráva širší komise vodární k radě král. hlavního města Prahy." Str. XXVIII ve IV° — Kromě obou těchto zpráv a jiných úředních spisů užito při spisování hořejšího článku ještě písemných zdělení městského úřadu hospodářského (p. inženýra Zeleného).

dárně vůbec až do nabytí positivních, obecně přístupných výsledků z vyhledávání vody pramenité. Z této žádosti, jakož i v následcích projektu, od inženýra Salbacha v Drážďanech předloženého, na zásobování Prahy vodou podzemní, sebranou ve vůkolí (kterýžto projekt se však později objevil co zhola nezpůsobilý), vzala sobě rada městská příčinu, nechtíc v zájmu obecenstva ničehož zanedbati, aby pokusila se opět ve smyslu jmenovaných žadatelů o projekt, o němž již r. 1875 jednáno bylo, od něhož se však pro nemožné jeho z příčin místních provedení bylo upustilo. Tak byli zejmena snešením rady m. ze dne 21. září 1877 řečení spolkové vyzváni, aby do užšího komitétu vodárního za účelem porad o této otázce delegáty ze sebe vyslali, komitétu však, jenž se kromě toho též jinými odbornými znalci sesíliti směl, bylo uloženo, aby na oněch místech, o nichž se podlé znění zmíněného spisu pamětního za to má, že na prameny bohata jsou [1]), jakož i na jiných za vhodné shledaných místech v příčině té pátral a radu městskou na konec zpravil, je-li v kv tnu předložený projekt na zřízení vodárny, resp. zaopatřování Prahy cezenou vodou říčnou v skutku nejlepší a jediné možný. V následcích tohoto nařízení jal se komitét ještě v měsících listopadu a prosinci 1877 skoumati vodu pramenitou, a sice v krajině Mělnické a Liběchovské i mělo se pátrání toto s jara 1878 rozšířiti též na půdu novou, totiž na vůkolí Houštky u Staré Boleslavě. Ostatně náleží podotknouti, že rada městská hned v květnu 1877, tudíž ještě před odevzdáním často jmenovaného spisu pamětního, dala pramen u Hostivic, v témž spisu odporučovaný, proskoumati a v krajině této ještě dále pátrati.

Náklad na rozličné předchozí práce až do konce r. 1877 vyplacený obnášel 26.520 zl. 49 kr., z čehož připadá však na r. 1877 toliko částka 4351 zl.

2. Jatky ústřední a dobytčí trh.

I tento, se stanoviště zdravotního důležitý, až i se značným nákladem spojený projekt nepřiblížil se během r. 1877 vzdor dosti značně pokročivším pracím předchozím (srovn. Stat. př. kn. IV. str. 112 a pokr.) o nic svému uskutečnění. Příčinu toho dlužno předkem hledati v obtížích, jaké některé z vůkolních obcí jakož i pražští i venkovští interessenti zřízení jatek ústředních vůbec a zejmena vůči vyhlídnutému místu z důvodů zdravotních i právních kladli a rozličnými stížnostmi projevovali. Více však ještě působilo ono postavení, jaké zaňaly úřady zemské vůči předchozí otázce právní, od jejíhož příznivého vyřízení obec zase uskutečnění projektu vůbec závislým učiniti měla se za povinnou. Jednalo se totiž o podání jisté záruky se strany vlády čili vlastně o udělení takových práv, jakými by obci pramen příjmů, s velikostí rozpočtěného nákladu na uskutečnění a udržování ve shodě jsoucí, otevřen a možnost výhodného vykonávání nutných opatření policejních a zdravotních v obvodu nových jatek a trhu dobytčího pojištěna byla. Za tou příčinou žádána v pamětním spise, který sborem obecn. starších v sezení dne 9. ledna 1877 schválen a zvláštní deputací Jeho Excellencí panu místodržiteli doručen byl, od vysoké vlády přípověď, že po otevření jatek ústředních dovoz poraženého dobytka a syrového masa do města Prahy jen na zimní měsíce obmezen a vůbec jen po lékařské prohlídce v jatkách ústředních proti zaplacení poražného a tržného dovolen bude. Dály měly v okolí pražském se nalezající porážky zavřeny a řezníci v příčině porážení na jatky ústřední býti poukázáni. Jen pod takovou zárukou vůbec prý možno obci k uskutečnění projektu zmíněného přikročiti.

U vyřízení žádosti této, došlém dne 16. února 1877, poukázáno především na obtíže, jaké se projektu dotyčnému se strany úřadů finančních i vůči právu policie tržní a zdravotní v cestu kladou, a to z příčiny té, že jatky i trh dobytčí na cizím majetku obecním zařízeny býti mají; odporučováno pak

[1]) Co místa taková uvádějí se zejmena krajina kolem Hostivic a kolem Mšce až ke Třticům, dále vůkolí Vrutické u Mělníka a tak zvaný Höllengrund u Českého Lipého (vzdálený 9 mil od Prahy).

v té příčině radě městské, aby si vymohla vyvlastnění čili vlastně přikázání dotyčných pozemků k obvodu pražskému. Výměr ten byl v sezení rady městské dne 23. února 1877 předkem odborné kommissi přidělen a na to (v sezení rady m. dne 27. dubna 1877) usneseno, proti témuž podati námitky k c. k. ministerstvu vnitra, kteréž však platně o věci nerozhodlo, nýbrž další vyjednávání odporučovalo (výnos minist. ze dne 2. listopadu 1877 čís. 11.918).

3. Rekonstrukce vodárny Novomlýnské[1]).

a) Předchozí dějiny. Zcela rozdílného osudu, než bylo ono odročení nebo nevolné protahování, jež stihlo projekt předešlý, jakož i projekt veliké vodárny ústřední neméně i onen přestavění radnice Staroměstské (neboť i tento projekt byl v říjnu 1877 na dobu neurčitou odročen), dočkal se jiný, nový, teprvé na podzim r. 1875 vzniklý projekt neobyčejně rychlého a přímého vyřízení. Jeť to projekt rekonstrukce vodárny Novomlýnské.

Ustavičně se opětující stesky na nedostatek vody na hořejším Novém městě, zejmena při kropení ulic a zalívání nově zřízeného sadu u bývalé brány poříčské, pohnuly městský úřad hospodářský, jednak aby se ohlédl po prostředcích, jimiž by se tomuto nedostatku odpomoci dalo, jednak aby se postaral o zaopatření onoho značného množství vody, jež vyžadovati bude nový městský park mezi bývalými branami novou a koňskou. — Jelikož se dalo se vší určitostí předvídati, že stavba a konečné spuštění projektované veliké vodárny na vodu cezenou pro Prahu a nejbližší vůkolí její vyžadovati bude alespoň 3 neb 4 let a zřízení nějakého provisoria parního ve vodárně Žofínské a vydržování jeho s velikými obětmi hmotnými spojeno by bylo, obrátil úřad hospodářský hlavní zřetel svůj k posud stojícím starým vodárnám městským a shledal po řádném jich proskoumání, vyměření a vypočtení síly vodní, že by bylo prostředkem nejvýhodnějším, rekonstruovati vodárnu Novomlýnskou v č. p. 1243—II. a to tím spíše, poněvadž celé toto stavení i se sousedním mlýnem č. p. 1240—II. jest jměním obce Pražské a dá se zde ze síly vodní pomocí řádných kol vodních docíliti nejméně 65 koňských sil ku hnání potřebných čerpadel. Uváživ dále, že by se této řádně upravené vodárny, i kdyby veliká ústřední vodárna již stála, s prospěchem užíti dalo při kropení ulic a polévání veřejných sadů, a žeby nad to náklad na vodárnu ústřední poměrně se zmenšil, přikročil úřad hospodářský z nařízení rady městské hned v měsíci březnu 1876 k zdělání projektu na rekonstrukci vodárny Novomlýnské, t. j. navrhl plány a učinil rozpočty na pořízení nových železných kol vodních, pump s jich příslušenstvím, nových žlabů, jakož i na stavbu ledmice, síně strojní i s přístavkem, dále na položení nového vodovodu a pořízení vodojmu a předložil obé dne 1. května 1876 radě městské ku schválení. Tato odkázala podané jí předlohy k posouzení a podání dobrého zdání širší kommissi vodární, která po bližším vyšetření a důkladných poradách celý projekt s nepatrnými jen změnami v původním znění schválila a jej v prosinci r. 1876 radě městské k provedení odporučila. Po opětném bedlivém uvažování všech jeho výhod schválila rada městská v sezení svém ze dne 16. ledna 1877 celý projekt, jakož i spojený s ním rozpočet v sumě 164.934 zl. 29 kr. na stavbu vodárny a vodojmu a 55.754 fl. 29 kr. na položení vodovodu od vodárny k vodojmu, načež udělena jí ve schůzi sboru ob. starších dne 22. února 1878 plná moc k provedení rekonstrukce nákladem až do 181.334 zl. 29 kr.

Po té bylo nyní lze přikročiti na jisto k bourání staré, velice sešlé vodárny Novomlýnské a k stavbě nové na místě posavadní. V příčině provedení tohoto projektu stalo se dále usnesení, že se má stavba zmíněného vodojmu svěřiti cestou veřejné nabídky některému spolehlivému staviteli

---

[1]) Dle písemní zprávy měst. úřadu hospodářského, resp. p. inženýra Zeleného.

domácímu, dodání strojů, trub a ostatních věcí některé osvědčené firmě, kladení pak potrubí a stavba stanice čerpací že se má provésti od městského úřadu hospodářského ve vlastní správě pod dozorem zvláštní k tomu cíli zřízené kommisse [1]) V následcích těchto usnesení přikročeno také ihned k zdělání zevrubných výkresů, k obstarání potřebných trub, strojů a přístrojů, jakož i k přípravným pracím samým.

b) Podrobnosti projektu. α) Vodojem. Nové pumpy rekonstruované vodárny mají vodu říčnou trubovodem, položeným v ulicích pražských, tlačiti do vodojmu, kterýž ve shodě s usnesením rady m. postaven jest na nejvyšším místě Nového města v prodloužené ulici Sokolské na obecním pozemku č. parc. 351 u č. pop. 1264—II. Stavba tohoto vodojmu svěřena cestou offertní pražskému architektu p. Arnoldu Wolfovi. Zmíněný 29, 5 m. dlouhý, 23, 1 m. široký a 5, 5 m. hluboký vodojem obsahu 2200 krychlových metrů spočívá na 1, 0 m. hluboké a 3, 0 m. široké základní vrstvě betonové, jest černým Davelským kamenem lomeným vyzděn a vnitř 50 cm. silným, maltou cementovou vázaným zdivem cihlovým vyložen. Síla zdí měří 2, 75 m. Uvnitř vodojmu stojí ve čtyřech řadách 20 cementem vázaných sloupků ze zdiva cihlového, sklenutých prostředkem pasů, do nichž celý vodojem valenou klenbou zaklenut jest. Vnitřní stěny vodojmu jsou cementem řádně omítnuty a vyhlazeny, celek pak jest vně pokryt vrstvou země 0,80 m. zvýši. Stavba jeho, dne 3. dubna 1877 počatá, byla ku konci přivedena dne 15. září t. r. Zmíněný vodojem byl také již vodou z vodárny Žofínské naplněn a osvědčil se co dokonale pevný a nepromokavý.

β Potrubí. Dle schvaleného projektu má nové potrubí záležeti z trub na stojato litých a jedna část jeho, jdoucí od vodárny Novomlýnské ulicí Klimentskou, třídou Alžbětinou přes náměstí Josefské, ulicí Senovážnou přes náměstí Senovážné a dále ulicí Jindřišskou a náměstím Sv. Václavským až k bývalé bráně Koňské asi 1850 metrů zdélí, má měřiti v průměru 300 mm., druhá pak část, táhnoucí se odtud ulicí Mezibranskou a Sokolskou až k zmíněnému vodojemu asi 810 metrů dlouhá na míti průměr 250 mm. Na základě došlých offert z hutí Vitkovických na Moravě, z hutí Keulských u Zhořelice a z hutí pražské železářské společnosti ve Vídni zadala rada městská dodávku potřebných trub na stojato litých a 3 metry dlouhých společnosti posléze jmenované. Kladení potrubí prováděl však úřad hospodářský ve vlastní správě a ukončil práci tuto v době od 20. května do 11. srpna 1877. Spojování trub dělo se s část starým osvědčeným způsobem pomocí dřeva, s věčí část však způsobem novým pomocí olova. K uzavření jak hlavního tak vedlejšího potrubí byl vodovod tento na příhodných místech opatřen šoupáky zavíracími a vždy ve vzdálenosti asi 80 metrů hydranty nejnovější konstrukce.

Ostatně náleží ještě dodati, že na dvou místech, v Marianské ulici totiž a u bývalé brány Koňské, připojen byl k potrubí hlavnímu v příčině zásobování nového městského sadu a silnice sadové u nádraží Františka Josefa vodou říčnou vodovod poboční, jenž současně s oním kladen i proveden jest.

γ) Stanice čerpací αα) Část strojní. Při řízení offertním, v němž více zdejších i venkovských strojíren účastenství mělo, přiřknuto dodávání strojů První česko-moravské továrně na stroje v Praze. Úplné zřízení strojní skládá se ze dvou stejných, 8.5 m. v průměru a 3,35 m. v šířce měřících železných kol soustavy Sagebienovy, z nichž každé svou, na 32,5 až 42,0 koňských sil vypočtěnou sílu pomocí ocelových hřídelů a ozubeného soukolí převáděti má vždy na dvě ležaté pumpy soustavy Girardovy, kteréž písty 33 centim. silnými a zdvihem 1,0 metru poženou vodu z kanálu ssacího do plechového věrníku a odtud pak dále zmíněným potrubím do vodojmu často jmenovaného. Dle předběžných výpočtů budou obě pumpy dodávati do řečeného

[1]) Členy této kommisse byli, a sice pro oddělení stavební pp. městští radové Ben. Baroch a Jos. Kandert, pro oddělení strojnické pan ob. st. prof. Aug. Salaba.

vodojemu denně 5.000 krychl. metrů vody. Stroje s celým příslušenstvím uvolila se česko-moravská strojírna dodati a postaviti za sumu 24.383 zl. 50 kr. — ββ) Část stavební. Ještě průchodem prvních měsíců r. 1877, jakmile celkový projekt na rekonstrukci vodárny Novomlýnské od rady městské schválen byl, dal městský úřad hospodařský veškery stavební plány na stanici čerpací se všemi případnými detaily a výpočty zhotoviti a předložil je dne 23. dubna t. r. radě městské, aby tato na základě jich na vyšších místech politické povolení k stavbě sobě vymohla. Pohříchu odbývána kommisse politická teprvé dne 25. a 26. června a povolení k stavbě došlo úřadu hospodářského teprvé dne 6. srpna 1877. Tímto mimovolným opozděním uběhla pro stavbu nejpříznivější doba a věc ta byla hlavní příčinou, že rekonstrukce stanice čerpací až do konce r. 1877 nebyla provedena. Úřad hospodářský nečekal sice až ho dojde písemní povolení k stavbě, nýbrž přikročil ihned po odbyté kommissi dne 27. června k bourání staré vodárny a sousedního mlýna a dal neprodleně zříditi zatímní dřevěný můstek pro dopravu hmot z náplavky u mostu císaře Františka Josefa k řečenému staveništi. Dále byly potřebné jednoduché fošnové jímky po vodě i proti ní zřízeny a kolem základův příštího stavení špuntovnice zatlučena. Dne 24. července zastaven chod starých strojů bývalé vodárny a přistoupeno ihned k jich rozebrání. Dne 9. srpna postavena byla na staveništi lokomobila s devítipalcovou pumpou centrifugální, kteráž jsouc odtud až do dne 6. listopadu dnem i nocí činna, neustále vodu ze základů čerpala. Po rozbourání zmíněných objektů setkalo se však kopání základů a zatloukání špuntovnice s netušenými překážkami; neboť žlaby a zdi staré vodárny spočívaly na dubových roštech a kolích a bylo těchto jednak pákami, jednak šrouby a silnými řetězy přes 2500 kusů vytaženo. Mezi těmito koly nalezaly se celé veliké balvany, někdejší to zához starého jezu, jež bylo s velikým namaháním vyhrabávati a vyrážeti. Ačkoliv se na hloubení základů dnem i nocí úsilně pracovalo, ubývalo práce přece jen velmi zvolna. —

Stanice čerpací rekonstruované vodárny záleží ze dvou částí, a sice z jednopatrového stavení a z přízemního přístavku. V prvějším 23 m. dlouhém a 17.55 m. širokém stavení nalezají se oba žlaby a od těchto jest oddělena příční zdí síň pro pumpy. Základy tohoto stavení tvoří vrstva betonová 1,9 m. z šíři a 2,0 m. z výši, jejíž spodní plocha leží 5 metrů pod hladinou normálního stavu vody. Jeden metr silné stěny žlabové jsou zdělány ze žulyOhrbické, hlavní zdi celého stavení jsou žulou toliko obloženy a v síle 1 metru až do výše žulové římsy soklové černým kamenem vyzděny. Základy pump vodních zdělány jsou s část ze zdiva cihlového, s část z černého kamene lomeného, vázaného maltou cementovou, jen hořejší vrstva provedena z kvádrů žehrovských. Stropy v síni strojní, jakož i v lednici jsou zaklenuty do travers nýtovaných, spočívajících na sloupech z litiny. V prvním poschodí mají býti zřízeny dva byty, jeden o čtyřech, druhý o dvou pokojích s příslušenstvím. Střecha celého stavení bude pokryta břidlicí. V zmíněném přístavku přízemním, 15,7 m. dlouhém a 8,0 m. širokém, nalezati se bude byt o jednom pokoji s kuchyní pro vodáka, dále malé skladiště a schodiště k prvnímu patru. Veškery façady budou sice jednoduše, ale vkusně a solidně provedeny.

c) Náklad na zřízení této nové vodárny, pokud r. 1877 již k výplatě přišel, činil dle zprávy měst. účtárny 141.943 fl. 65½ kr., z čehož vydáno 114.810 zl. 19½ kr. na stavbu vlastní vodárny a 27.133 zl. 46 kr. na zřízení vodojmu při č. 1264—II.

V. Ostatní stavby obecní.

1. Stavby pozemní.

a) Stavba škol. Při této kategorii staveb městských náleželo by vzhledem k r. 1876 dodati, že stavby, v St. př. kn. IV. na str. 114 a 115 uvedené, ještě průchodem onoho roku provedeny byly a že veškera činnost v směru tomto zůstala r. 1877 obmezena toliko na nutné opravy a adaptace

v ostatních školách městských, jakož i na kollaudace prací stavebních z roku předchozího. Zejmena byly na účet stavby opatrovny a zahrádky dětské u sv. Petra a v č. p. 685 a 686—II. (v ulici školské) ještě částky 7996 zl. 19½ kr. a 32.823 zl. 53 kr. k výplatě poukázány, odkudž veškeren náklad na stavbu školy dívčí u sv. Petra i s opatrovnou na 68.318 zl. 65½ kr. a na stavbu škol v ulici Školské na 184.205 zl. 05 kr. vzrostl, kdežto při novém obecním gymnasiu reálním v č. p. 437—III. na 191.637 zl. 23 kr. se páčí, z čehož bylo r. 1877 na pořízení nářadí školního vyplaceno 11.038 zl. 63½ kr. Mimochodem budiž podotknuto, že v opatrovně v ulici školské, nalezající se, jak známo, se školami obecnými a měšťanskými v č. p. 685 a 686—II. pod jednou střechou, zřízena byla nákladem 1510 zl. 48 kr. ústřední kuchyně.

b) Stavby k účelům humanitním. Ježto počet ošetřovanců v chudobnici městské u sv. Bartoloměje rok od roku vzrůstá, vzala sobě rada městská z možného přeplnění tohoto ústavu příčinu k přeložení jedné části ošetřovanců tamějších na místo jiné. K účelu tomu byl sousední, od obce hned r. 1875 zakoupený dům č. p. 424—II. („na Baště“) v souhlasu s usnesením sboru starších obecních ze dne 22. února 1877 náležitě upraven a v něm část chovanců a skladišť umístěna. Na adaptaci tuto pojata do praeliminář částka 4448 zl. 05 kr., skutečně však vydáno na ni 4741 zl. 18½ kr.

c) Stavby k jiným účelům obecním. Sem náleží zejmena dokončení stavby kasáren pro zemskou obranu v č. p. 120—IV., kteráž obci výdej 35.594 zl. 28½ kr. byla způsobila, postavení nových kolen k ukládání masa v městském trhu dobytčím v č. p. 462—II. nákladem 2131 zl. 30 kr., stavba nové konírny v Novoměstském dvoře obecním č. p. 1442—II. nákladem 287 zl. 63 kr. a zřízení nových klosetů v radnici Staroměstské, jež stály 7246 zl. 52 kr.

d) Stavby kostelní. α) Dodatkem k zprávě naší o opravě hlavního kostela Týnského (v St. př. kn. IV. str. 116) uvádíme zde ještě některé podrobnosti [1]).

Práce r. 1876 vykonané dotýkaly se toliko obnovení věží a byly ještě na podzim téhož roku ke konci přivedeny. Zejmena byly staré vyšlapané stupně na věž vedoucích temných točitých schodů, původně z opuky zhotovené, nahraženy novými z pískovce Žehrovického a zvětralé opukové očepí velikého, k náměstí Staroměstskému obráceného okna na zvonici pravé (jižní) věže bylo taktéž obloženo novým, stejně profilovaným očepím z pískovce zrnitého a vyměněny kvádry nárožní i kordony.

Průchodem r. 1877 přikročeno k upevnění nového kamenného chrliče na severozápadní nárožní vížce hořejší galerie, k výměně chatrného břevnoví na prostřední vížce arkýřové a k stavbě přístřešků, kteréž podobně jako sloupky lucernové na všech osmi nástřešních vížkách arkýřových obou věží plechem pobity jsou. Dále byly rozpukané a vydrcené vrstvové kameny konsolu a částky výzdivek na severovýchodní nárožní vížce hořejší galerie sneseny a celá vížka nově vystavěna, zvětralé kvádry nárožní a kameny licní nahraženy tvrdými a vysparovány a očepí okna na zvonici v průčelí severním vyměněno. Taktéž bylo pravé podélné průčelí lodi střední opraveno tím způsobem, že zvětralé opukové pásky podokenní, žebra a s část také obrubně všech pěti oken vyměněny za nové, okna sama nově zasklena, chatrné kvádry opukové nahraženy kvádry z pískovce zrnitého, okapnice nově vyloženy a úkosy všech pěti pilířů oporních deskami přikryty.

Zatím však došlo se k přesvědčení, že nejen severozápadní a jihovýchodní vížka nárožní, nýbrž celá poprsní zeď galerie hořejší na věži pravé nutně vyžadují důkladného opravení a proto povolila rada městská v sezení ze dne 7. srpna 1877 na opravu tuto dodatečně ještě na r. 1877 částku 5782 zl. 15 kr. Se stavbou mělo se ihned počíti, aby ještě průchodem téhož roku do-

[1]) Podlé písemní zprávy městského úřadu zádušního (p. inženýra Jana Novotného).

končena býti mohla; jelikož však doba podzimní velice již byla pokročila, nebylo více lze práci ke konci přivésti a tak byla do konce roku toliko severozápadní věžka nárožní znova postavena.

β) Když bylo c. k. místodržitelství na podzim r. 1876 k obnovení farního kostela Panny Marie Sněžné svolení své dalo, přikročilo se k dílu hned s jara 1877. Především učiněn počátek s opravováním pravé podélní strany lodi chrámové a z opuky zhotovené zvětralé pásky podokenní, žebra a kružby všech pěti vysokých oken na této straně nahraženy jsou novými z pískovce Hořického, okna pak sama opatřena novými železnými rámy spříčkovými: dále byly okapnice, při šesti oporných pilířích této podélné strany v polovičné výšce se nalezající, jakož i hořejší lícní štíty nově vyvedeny, kamennými plotnami přikryty a podobně jako zdi průčelní maltou cementovou omítnuty, v průčelí předním pak zasazeno na místě starého kulatého okna okno nové větší s náležitou kružbou. Na opravu tuto byla sice na r. 1877 částka 10.868 zl. kr. praeliminována, kteráž však, poněvadž r. 1878 též oba oporné pilíře v průčelí předním ozdobně postaveny jsou, nepatrně jest překročena. — Oprava obou chrámů byla provedena ve vlastní správě řízením inženýra p. Jana Novotného a pod vrchním dozorem měst. rady p. Vil. Tierhiera, resp. staršího obecního p. Jos. Marka.

γ) V kostele sv. Vojtěcha byla kruchta posunutím goticky dekorované zdi poprsní dále do předu lodi chrámové rozšířena, nové železné příčkové okno ztíži 313.47 kilo nově zasazeno a nové varhany firmou G. F. Steinmeyer a sp. v Öttinku za smluvenou cenu 4144 zl. postaveny.

e) Opravy věží[1]). α) Na opravách věží mosteckých pracováno úsilně též r. 1877. V zmíněném roce byla zejmena na mostecké věži Staroměstské krabulemi posázená, klenbu nad průjezdem lemující žebra i s fialou závěrečnou vyměněna, chatrné kvádry ostatních částí průčelních nově vysázeny a vůbec největší pozornosť obracována k důkladnému opravení vnitřní klenby nad průjezdem. Když bylo totiž kommissí znalcův zjištěno, že staré malby na obmítce této klenby mají skutečně velikou cenu archaeologickou, že ale pro zvětralosť obmítky nadále se udržeti nedají, stalo se usnesení, aby řečené malby zatím se obkreslily a při novém ovrhování na obmítce přísně dle původních nákresů znova se provedly. Na obnovení těchto maleb obětovala rada městská částku 300 zl. a svěřila provedení jejich akadem. malíři p. Petru Maixnerovi, kterýž také průchodem téhož roku zmíněné malby snal, pro nastalou nepohodu však další práce zastaviti nucena se viděl. Za to byla veškera žebra i se závěrní korunou této gotické klenby s částí vypravením posud zachovalých, s částí vysazením roztříštěných částí naskrze obnovena. Oprava této věže vyžadovala od započetí prvních prací r. 1874 až do r. 1877 celých 26.797 zl. kr. nákladu, z čehož připadá na r. 1876 částka 4560 zl. 80½ kr., na r. 1877 pak částka 3779 zl. 16 kr.

Na mostecké věži Malostranské, s jejímž obnovením hned r. 1875 bylo se počalo a která do konce r. 1877 obci výdej 23.908 zl. 54 kr. byla způsobila, dokončena jest výměna vrchní galerie, půda její zabetonována, jedna nová nárožní věžička postavena, znaky ozdobený a galerií opatřený oblouk nad průjezdem na straně k mostu v hořejší své části přeložen, ostatně pak novými kvádry obložen a v průčelí západním nad prvním kordonem, ale na straně k průjezdu, celá hořejší zvětralá i rozpukaná zeď vysazena kvádry novými.

β) Na radnické věži Staroměstské byly zvětralé, spadnutím hrozící kamenné sloupky tamější galerie nahraženy novými z pískovce Nehvizdského, parapety vyspraveny a všecky čtyři ciferníky hořejších hodin opraveny,

[1]) Podlé písemní zprávy měst. úřadu hospodářského (p. inž. Tatouna). Dohlídka k pracím opravním při věžích mosteckých svěřena radovi měst. p. Vil. Tierhierovi (a později měst. radovi p. J. Kandertovi), při věžích radnických pak měst. radovi p. Ferd. Vališovi.

Na radnické věži Novoměstské byla celá vazba opravena, sešlé trámy jsou vyměněny, chatrné nárožní vížky i s dřevěnou galerií sneseny a nově postaveny. Byty hlásných byly po kusech zcela zbourány a od základu nově upraveny. Do čtyř velikých gotických oken věže jsou dány nové záslonice, do všech ostatních oken pak nové obložení a na místě starých vybouraných kleneb nadokenních zřízeny klenby nové. Dřevěné roury v záchodech byly odstraněny a vyměněny za nové z kameniny z továrny na zboží hliněné knížete Öttingského na Zbraslavi, mimo to byla nová spojovací stoka v ulici vyzděna. Taktéž zhotoveny a osazeny tři nové ciferníky k hodinám. Chatrné kvádrové zdivo na 3. a 4. straně věže bylo vyšpicováno a novým nahraženo, staré spáry vyškrábány, cementem zality a vyhlazeny; na 4. straně věže byly hlavní římsa, jakož i staré kordonové, nadokenní a šambránové římsy vybourány a novými vysázeny a vůbec zdivo celé věže na mnohých místech železnými kleštěmi staženo. Posléze byly nové věžičky plechem pobity a novými pozlacenými makovicemi a korouhvičkami opatřeny. Náklad, na opravu této věže v obou letech 1876 i 1877 vedený, činí 20.797 zl. 76 kr., z čehož připadá 6900 zl. na rok 1877.

2. Cesty dopravní, stoky a sady.

a) Upravování. Dodatkem k upravení dolejší ulice Klimentské, uvedenému na str. 117 St. př. kn. IV., budiž zde ještě vzpomenuto usnesení rady městské ze dne 14. října 1876, podlé kteréhož c lé zmíněné ulici od ústí jejího v třídě Alžbětině má se dostati šířky nejméně 5°, jak se již za příležitostí stavby školy na druhém konci ulice této bylo stalo. Vedlé rozšíření pomýšleno bylo také na okrášlení zmíněné ulice a v směru tomto dělo se vyjednávání s presbyterstvem evang. obce církevní v příčině odkoupení potřebných pozemků zahradních, jež kostel Klimentský obklopují, kteréž průchodem r. 1877 ke konci přivedeno jest. Podle něho prohlásila obec městská svou ochotu, že dá zeď kolem zmíněné zahrady vlastním nákladem zbořiti a získaný takto pozemek v přiměřený sad upraviti.

V následcích přihlášek několika projektovaných přestavení s obou stran ulice Petrské bylo ustanoveno, poněvadž ulice tato u tamější školy příliš úzká jest, že budoucí průčelí sousedních domů mají vstoupiti u vyšetřenou čáru upravovací. — Vyjednávání, vedené s generálním ředitelstvím c. k. priv. rak. dráhy severo-západní v příčině odstranění chatrného, celé vůkolí hyzdícího domu č. p. 1164—II., jakož i sousední části zdi městské potkalo se potud s příznivým výsledkem, že přijat v sezení rady m. dne 5. října 1877 návrh generálního ředitelství, že za náhradu 7000 zl. z důchodů obecních dá vlastním nákladem jmenované objekty zbourati a získaný takto pozemek že obci k rozšíření ulice postoupí, což také sbor starších obecních schválil (srovn. str. 78 t. d.). Naopak nedostalo se nutné upravení ulice Mezibranske, kteréž tím způsobem provésti se má, že dvě rovnoběžné ulice prostředkem zdi podporní, mříží opatřené, se zřídí — ani koncem r. 1877 z rámce jednání v kommissích.

Aby kratší čára kommunikační s obcí Vinohradskou k místu přivedena byla, schválila rada m. v sezení dne 21. pros. 1877 od vlastníkův reality č. p. 524—II. (strojírna Breitfelda a Evanse) předložený návrh na parcellování této reality, podlé něhož se celý pozemek na 19 staveništ rozdělí a středem jeho naproti ulici „Na rybníčku" 16 metrů široká, z Tůní do třídy Sokolské vedoucí ulice otevře, při čemž uloženo měst. úřadu hospodářskému, aby v příčině upravení ustanovené rovně zdělal potřebné plány a je radě městské k schválení předložil. — Vyhovujíc žádosti některých vlastníků domů na ostrově Kampě za otevření nové uličky mezi domy hrab. Buquoye a hrab. Nostice k vůli kratšímu spojení zmíněného ostrova s Malou stranou, odkázala rada m. dne 20. dubna 1877 věc tu zvláštní kommissi k náležitému vyšetření. Poněvadž dále výbor zemský král. českého se nabídl, že v případě upravení, resp. snížení rovně v ulici Pětikostelské, kde, jak známo, sněmovna se nachází, k pře-

ždění jejímu částkou 2000 zl. přispěje, přijala rada m. v sezení ze dne 14 pros. 1877 ochotně nabídnutí toto i usnesla se, aby dotyčné práce příštího roku provedeny byly.

Co se tkne vyjednávání s některými obcemi sousedními o upravení pražských hranic katastrálních, pokračovalo se v něm též r. 1877 i bylot také část již výhodně skoncováno, s část pak dospělo v podstatě své do té míry, že lze v brzkém čase očekávati zdárného ukončení. V ohledu prvějším náleží podotknouti, že byl od úřadu hospodářského navržený plán na upravení katastrálních hranic mezi Prahou a Vyšehradem po předchozím schválení jak se strany obecního zastupitelstva Vyšehradského a okresního výboru Karlínského, tak se strany pražské rady městské také od sboru starších obecních v sezení ze dne 11. ledna 1877 schválen. Podlé něho jde nová hranice od potoka Botiče na straně pozemků pražských do ulice Botičské a odtud dále údolím Slupským po straně pozemků Vyšehradských až na hranice obce Nuselské. Způsobem tím připadá z pozemků Vyšehradských plocha 1962☐° k pozemkům pražským a od těchto naopak plocha 825☐° k pozemkům Vyšehradským. Podobně uzavřena mezi obcemi Pražskou a Smíchovskou smlouva, v jejíž následcích na Smíchovské straně ležící pobřežní pozemek, na němž postaveny předmostí, pilíře pobřežní a schody nového mostu kamenného, vyloučen jest z zemiště obce Smíchovské a pojat v katastr obce pražské.

Naproti tomu trvalo ještě koncem r. 1877 vyjednávání mezi obcí pražskou s jedné a obcí Smíchovskou a bankou pro stavby a nemovitosti ve vůkolí pražském se strany druhé v příčině ustanovení hranic na parcelovaných již a zčásti zastavených pozemcích, kteréž od Smíchovské náplavky přes hradební příkop Malostranský podél levého břehu Vltavského (nové nábřeží Smíchovské) se táhnou. Podobně bylo o vymezení hranic mezi Prahou a král. Vinohrady, kteréž od prodloužené ulice Hybernské podél bývalý h a s část ještě podle nynějších mezníků fortifikačních (čís. XXVIII, 1 až XXXI, 7) až nad bývalou branou žitnou se táhnou, ještě koncem r. 1877 vyjednáváno.

Ačkoli tedy věc tato ještě platně řešena nebyla, neustala přece rada městská pomýšleti na další opatření, jichž sousedství král. Vinohradů vyžadovalo. Sem náleží zejmena vytýčení čáry stavební pro novou, na ro hraní mezi Prahou a Vinohrady založenou silnici, kteráž od prodloužené ulice Žitné branou k prodloužené ulici Ječné půjde, a upravení rovně v ulici posléze jmenované, což ještě průchodem r. 1876 provedeno bylo. Dále byla r. 1877 čára stavební pro staveniště na pozemcích Rajské zahrady naproti plynárně městské v ten způsob vytčena, že ulice tudy jdoucí nebude míti, jak zastupitelstvo obce Vinohradské bylo se usneslo, šířku 5, nýbrž v souhlasu s řádem stavebním šířku nejméně 7° a do téhož roku spadá posléze též ustanovení čáry stavební pro novou ulici, která pražskou ulici Ječnou spojovati má s tak zvaným Růžovým údolím ve Vinohradech. Posléze budiž ještě dodáno, že hranice katastrální mezi Prahou a Karlínem s jedné, pak Prahou a Žižkovem s druhé strany zůstávají v dosavadní své poloze a rozsáhlosti.

b) Dláždění. Z věcích prací dlažebních r. 1876 náleželo by ještě uvésti předláždění ulice Rytířské nákladem 11.840 zl. 29 kr., hned r. 1875 počaté, dále předláždění ulice Marianské nákladem 11.951 zl. 46 kr., ulice Školské (nákl. 6211 zl. 54½ kr.), ulice Apollinářské podél nové porodnice (nákl. 1202 zl. 10 kr.), dolejší části ulice Karlovské podél c. k. české vyšší reálky (nákl. 883 zl. 17 kr.), prodloužené ulice Hybernské (nákl. 599 zl. 65 kr. — veškery tyto ulice mají vyvýšené chodníky) a nově otevřené ulice Barvířské (nákl. 297 zl. 60 kr.). Za veškery tyto dlažby a ostatní sem spadající práce bylo r. 1876 z důchodů obecních vydáno 32.430 zl. 30½ kr., nepočtouc v to náklad na nový kámen dlažební v částce 24.140 zl. 3 kr. — Co se tkne dlažeb r. 1877, byly práce dlažební u parku Poříčského a v ulici Školské dokončeny (za prvější vydáno celkem 24.142 zl. 62½ kr., z čehož připadá na r. 1877 toliko 306 zl. 01 kr., za poslednější vyplaceno 6211 zl. 54½ kr., z čehož připadá na r. 1877 toliko částka 94 zl. 38 kr.), v květnu t. r. pak s vydlažďováním prodloužené ulice Bredovské s vyvý-

šeným chodníkem počato a celá práce ještě průchodem t. r. ukončena. Náklad na ni vzešlý činil 3806 zl. 61½ kr. Taktéž počato v říjnu s dlážděním ulice Salmovské a práce s větší část provedena (náklad r. 1877 obnášel 3988 zl. 21 kr.). Též bylo na náměstí Václavském za příležitosti vysazování tamějšího stromořadí dláždění přeloženo a městiště před novou výběrnou daně potravní poblíž bývalé brány Koňské nákladem 408 zl. 98 kr. vydlážděno. Mimo náklad na kámen dlažební, za nějž 28.700 zl. 69 kr. vydáno bylo, obnášely řádné výdaje, s rozličnými pracemi dlažebními r. 1877 spojené, částku 30.918 zl. 13 kr.

c) Silnice. Vzhledem k zabředlé, jak se zdá, stavbě silnice z Vyšehradu do Podolí, již r. 1875 projektované, usnesla se rada městská v sezení dne 6. července 1877 k žádosti měšťanů Pražských a Vyšehradských neméně i osadníků Podolských, přimlouvati se opět u okresního výboru Karlínského za brzké početí stavby této velice nutné silnice spojovací; navzdor tomu nebyla však věc tato ani tohoto roku vyřízena a zdá se býti ještě daleka žádoucího uskutečnění. — Na rozšíření silnice Belcrediho, která pod Letnou zdí podpornou (náklad 7761 zl. 63½ kr.) opatřena byla, bylo r. 1876 vydáno 19.379 zl. 17 kr. a r. 1877 dalších 2752 zl. 36 kr. Též byl podlé usnesení rady městské ze dne 23. března 1877 od dešťů a povodně silně podemletý svah náspu silničního, podél břehu Bubenského, nákladem 2101 zl. 53 kr. ve vlastní správě vyspraven.

d) Stoky. Ze stok, pokud již roku 1875 se stavbou jejich se bylo počalo (viz St. př. kn. IV. str. 118), byly průchodem r. 1876 ukončeny: nová stoka v ulici Apollinářské (nákl. 1029 zl. 59 kr.), stoka v ulici Karlovské (nákl. 4226 zl. 34 kr., z čehož na r. 1876 připadá 922 zl. 82 kr.) a stoka v ulici Kozí (nákl. 14.089 zl. 39 kr.) Dále náleží do r. 1876: stavba stoky v ulici Barvířské (nákl. 958 zl. 73½ kr.), přikrytí hořejší části otevřené strouhy u býv. brány Poříčské (nákl. 1436 zl. 08 kr.), překlenutí stoky nad parkem Poříčským, dokončení stok v ulicích Marianské a Salmovské a přestavení stoky v ulici Valentinské, na kteréžto tři poslednější vydáno bylo 445 zl. 97 kr. Dolejší část dlážděné strouhy v příkopu hradebním podél nádraží dráhy severozápadní byla podobně jako část hořejší r. 1877 přikryta nákladem 434 zl. 23 kr. Mimo stavby stok v obvodu rozšířeného města, na str. 92 t. d. uvedené, přikročeno ještě na sklonku léta r. 1877 k stavbě potřebných stok k odvádění vody dešťové, jakož i výmětu a jiných odpadků, z obce Vinohradské směrem ku Praze tekoucích, neboť byla zatím dne 7. srpna t. r. mezi obcí Pražskou a Vinohradskou podepsána smlouva, dle níž se obec pražská zavazuje za náhradu 60.000 zl., které obec Vinohradská zúročené 6% v 20 stejných ročních lhůtách à 5231 zl. 06 kr. (první lhůta dne 1. července 1877, poslední dne 1. července 1896) do důchodů obce pražské splatí — potřebné stoky do konce r. 1877 úplně vystavěti.

Aby se vyvarovalo možným nepříjemnostem, kteréž odtud vznikají, že za větších dešťů dosti úzká trať stoky, jdoucí od Úvozu skrze základní zdi některých domů soukromních do ulice Vlaské, není s to pojmouti sbíhající se vodu a zaplavením sklepů a místností přízemních zdravotní stav této části města ohrožuje, bylo hned s jara 1877 k návrhu p. purkmistrova náměstka počato se stavbou 49 metrů dlouhé stoky, spojující hlavní stoku v Úvozu s hlavní stokou v ulici Ostruhové, což způsobilo výdej 524 zl. 78 kr. Z podobných příčin byla na podzim téhož roku nákladem 573 zl. 17 kr. nová spojovací stoka mezi stokami hořejší a dolejší ulice Ostruhové v délce 43 metrů vystavěna. Podobně přikročilo se v následcích usnesení rady městské ze dne 12. října 1877 k stavbě stoky v ulici Divadelní 83 metrů zdélí s praeliminovaným nákladem 2939 zl. 15 kr. a vydáno na ni ještě průchodem r. 1877 1151 zl. 13 kr. Aby obmýšlené zřízení hrází ochrannou opatřené otevřené dlážděné strouhy před baštou č. XXVII (Slepá brána) podlé možnosti se uspíšilo, přiřklo zastupitelstvo obecní reversem ze dne 20. listopadu 1877 c. k. eráru vojenskému spravedlnosť k parcelle č. 239, kterouž strouha v délce

4·20 metrů jíti má, a projevilo svou ochotu, že zmíněnou strouhu na vlastní ·tráty zříditi, ji vždy v dobrém stavu udržovati a celý pozemek podél této strouhy srovnati dá.

Posléze budiž podotknuto, že byla delší dobu již se vlekoucí otázka v příčině změny dosavadní soustavy kanalisační v Praze ve zvláštní k tomu zřízené kommissi též r. 1877 mnohostranně v úvahu brána, aniž by však ··li věc k nějakému konci byla dospěla. Podobně měla rada městská prostředkem tří delegatů svých účastenství v poradách, kteréž v posledních dvou ··sících r. 1876 a r. 1877 v jednotě průmyslové v příčině vhodného upravení ·vozu výmětů z Prahy se děly, posléze však také bez výsledků zůstaly.

e) Sady. Již v St. př. kn. IV. na str. 118 bylo oznámeno, že k podnětu p. purkmistrova náměstka A. O. Zeithammera stalo se dne 20. června 1876 · radě městské usnesení, aby na náměstí Sv. Václavském založeno bylo stromořadí. Poněvadž však provedení tohoto projektu podmíněno bylo přeložením tamějších trhů na plodiny na jiná příhodná místa, byla k vyhledání takovýchto ·isti zřízena zvláštní kommisse, jíž usnešením rady m. ze dne 22. září téhož ·oku přidělena byla k podání dobrého zdání také otázka o zmíněných sadech. V souhlasu s míněním kommisse byl po té v sezení rady městské ze dne 13. října ··76 městským úřadem hospodářským vypracovaný plán na zřízení těchto sadů s rozpočteným nákladem schválen a spolu o přeložení trhů plodinných platně ·ozhodnuto. Vysazení samo odloženo až k příštímu jaru a úřadu hospodář··ému nařízeno, aby bez prodlení počal s přípravami k potřebným pracím ··dehozím. I vypracovalť nyní úřad hospodářský plány podrobné a rada ··stská je dne 23. března 1877 schválila. Podlé plánů těchto obmýšleno v do··i části náměstí Václavského čtyři, v části hořejší pak směrem k bývalé ·ráně Koňské šest řad stromů vysázeti. Střed má míti rovný přímý směr a ·tromořadí má s tímto jíti rovnoběžně. Střední dráze jízdní dostane se 12,0 ·etrů šířky a stromořadí, resp. chodníky pískové budou míti v části dolejší ··, v části hořejší 12,0 metrů šířky. Mezi dosavadními chodníky podél domů · nějemi jest dráha 6,0 metrů široká a prostor, po obou stranách zbývající, ··jat bude v chodníky vyvýšené a dlažbou mosaikovou opatřené. Stromy vy··zejí se u vzdálenosti 5,0 metrů od sebe. Dlažba, v směru nových alejí jsoucí, ·· vytrhá a na místě jejím zřídí se chodníky pískové; poněvadž pak stromo··dí spadnou do budoucí regulační výšky náměstí Václavského, připojí se stará ·žba k chodníkům pískovým tak, aby tvořila s nimi rigoly k odvádění vody ·ešťové.

Napovězený zde obsah schváleného plánu na vysázení stromořadí byl s jara ·877 rychle a úplně vykonán. Hned dne 3. dubna 1877 počato s pracemi a · sazování pokračovalo pod dohlídkou městského rady p. Jindř. Leglera tou ·rou, že již dne 5. května t. r. byly poslední dva stromy naproti domu čís. ··6-II. vlastníma rukama pp. purkmistra a náměstka jeho zasazeny. Stro··adí tato mají celkem 650 stromů a sice 255 platanů, 266 ajlantů, 45 ja··rů, 42 lip a 42 habrů. Celé náměstí Václavské bylo ještě průchodem léta ·ůsobem s hora vytknutým upraveno i obnášel náklad na to vzešlý 19.769 zl. ··čte-li se však od této sumy cena věcí, do zásob obecních zase navrácených, · ·ätce 11.750 zl. 68 kr., činí veškeren čistý náklad toliko 8018 zl. 32 kr. ·sléze budiž ještě vzpomenuto, že k usnadnění passaže v dolejší části náměstí ·áclavského tamější stanoviště drožkářů a fiakristů se svolením c. k. policej··ho ředitelství jinam přeloženo jest.

Co starších sadů se tkne, nebylo ani r. 1877 rozšíření a rozmnožení jich ·· zřetele puštěno; jinak třeba vyznati, že jim nebyly okolnosti příznivy. · následkem usnesení sněmovního ze dne 20. května 1877 (srovn. str. 79 t. d.), ·působivšího důchodům obecním na r. 1877 schodek 325.000 zl., jakož i v ná··edkem té okolnosti, že také ředitelství spořitelny české nebylo s to, vyplatiti · r. 1877 slíbený příspěvek 20.000 zl. na stavbu nábřeží korunního prince ·udolfa, musilo hned r. 1876 projektované zřízení sadu před kostelem Panny ·Marie Vítězné, na něž pro r. 1877 1000 zl. do praeliminářo pojato bylo,

odloženo býti k dobám pozdějším (usnesení rady m. ze dne 25. května 1877). Podobně bylo přestavování kostela sv. Petra, r. 1877 v plném proudu jsoucí, zřízení obmýšleného sadu při témž kostele na závadu.

3. Stavby vodní a zakládání studní.

a) Mosty. Rekonstrukce mostu, vedoucího přes potok Botič, jejž obec Pražská společně s obcí Vyšehradskou provésti obmýšlela (v St. př. kn. IV str. 119), stala se průchodem r. 1876 a 1877 skutkem. Stavba jeho byla v září 1876 stavitelům pp. Fr. Zelenkovi a J. Krulišovi způsobem nabídky svěřena, s potřebnými pracemi ihned počato a most s jara 1877 veřejné potřebě odevzdán. Náklad, s rekonstrukcí touto spojený, jenž 4969 zl. 28 kr. obnášel a z něhož 1609 zl. 04 kr. na rok 1877 připadlo, byl třemi čtvrtinami (3726 zl. 96 kr.) od obce Pražské a jednou čtvrtinou (1242 zl. 32 kr.) od obce Vyšehradské uhražen. Dřevěný můstek na ostrově Kampě pod mostem Karlovým, dne 19. února 1876 povodní odplavený, byl hned na jaře znova postaven a chatrný můstek kamenný, z téhož ostrova na náměstí Velkopřevorské vedoucí, na podzim t. r. náležitě opraven. Práce tyto jakož i oprava podporné zdi pod Letnou, prvního pilíře mostu Karlova na straně Staroměstské, dále oprava pobřežní zdi nábřeží Františkova a jiné podobné stavby způsobily obci r. 1876 výdej 13.691 zl. 52½ kr. — Co se tkne r. 1877, byly téhož roku zejmena pilíře mostu Karlova a dřevěné kozy před ním nákladem 4758 zl. 13 kr. opraveny i učiněn počátek s obmýšleným obnovením soch na témž mostě, jelikož sousoší sv. Ignáce nákladem 620 zl. 61 kr. sochařem p. Ign. Čapkem obnoveno bylo. Taktéž byly základní zeď a zábradlí na nábřeží Františkově vyspraveny a další stavba hned r. 1876 počaté zdi pobřežní pod Letnou mezi plovárnou občanskou a restaurací nad mostem Františka Josefa v květnu 1877 opět zahájena a dále vedena, což vyžadovalo 3839 zl. 93½ kr. nákladu. Přeložení špalíčkové dlažby na mostě Františka Josefa a jiné menší opravy tutéž provedené způsobily posléze náklad 9619 zl. 7½ kr.

b) Studně a kašny. Mimo dodatečné práce na studních, r. 1875 potřebě veřejné odevzdaných, byla r. 1876 toliko kašna na Františku u čís. p. 777-I. nákladem 148 zl. 96½ kr. nově zřízena. Dále bylo podlé usnesení rady městské ze dne 13. dubna 1877 počato s opravou starobylé, z r. 1560 pochodící a umělou mříží opatřené studně na Menším náměstí Staroměstském i se stojanem a pumpou, práce ta ještě průchodem t. r. pod dohlídkou architekta p. J. Mockra v původním slohu provedena (náklad 524 zl. 51½ kr.) a studně dne 20. pros. 1877 veřejnosti odevzdána. Dřevěná kašna před domem č. p. 360-I. na Perštýně byla také obnovena, za to však bývalá stará kašna proti domu č. p. 832-II. na náměstí Sv. Václavském, poněvadž v příčině zahájeného tam vysazování stromořadí byla vozbě na překážku, dne 23. dubna odstraněna a stavba veřejné studně před domem č. p. 520-II. v ulici ječné, hned v říjnu 1875 projektovaná, na rok 1878 odložena. Na správky kašen vydáno r. 1877 vůbec 314 zl. 26½ kr. Na konec nebylo by od místa zmíniti se zde ještě o nákladu, jehož stavba nově založených studní na trhu Ovocném, náměstí Josefském a Malostranském náměstí Štěpánském vyžadovala. Obnášelť náklad ten v letech 1874—1877 u studně prvější 6001 zl. 73 kr., u druhé 6476 zl. 17 kr. a u třetí 7722 zl. 26 kr.

E. Jiné záležitosti obecní.

I. Udělení práva domovského a měšťanského.

Roku 1877 uděleno bylo 10 osobám, v Praze bydlícím, právo domovské a 25 právo domovské i měšťanské. Přijato tudíž 35 osob nově do svazku obecního. Mimo to uděleno bylo právo měšťanské 19 příslušníkům obce. V hromadě dosáhlo tedy 35 osob práva domovského a 44 práva měšťanského. Z těch byli: 1 architekt, 1 čalouník, 1 doktor lékařství, 3 hostinští, 1 hoto-

vitel hudebních nástrojů, 1 kavárník, 2 kněhkupci, 1 konduktér poštovní, 5 kupcu, 2 lékárníci, 1 majitel a 1 majitelka domu, 1 majitel ústavu vykovacího, 1 mlynář, 1 niťař, 4 obchodníci, 1 obchodník s dobytkem, 1 obchodník s kožemi, 1 obchodník s dřívím, 1 pekař, 1 podkoní, 1 puškář, 2 rukavičkáři, 1 ředitel centrální kanceláře, 1 ředitel hospodářský, 3 řezníci, 1 soukromnice, 1 stavitel, 1 štábní lékař, 1 štětkář, 1 tesař, 1 truhlář, 1 úředník místodržitelský, 1 vdova po inženýru, 1 vdova po majiteli hor, 1 vrchní inspektor státní dráhy, 1 zahradník, 1 železník a 1 žlutolitec.

Poplatků za udělení práva domovského (po 2 dukátech = 9 zl. 60 kr.) vybráno během roku 1877 v hromadě 307 zl. 20 kr., za udělení práva měšťanského pak (po 6 dukátech = 28 zl. 80 kr.) 1296 zl.

II. Důležitější opatření správní v příčině zásobování města potravou, v příčině průmyslu, kommunikace atd.

Jak již podotknuto (srovn. str. 111 t. d.), mělo usnešení rady městské v příčině vysazení stromořadí na náměstí Václavském za následek přeložení za drahnou dobu let tam odbývaných trhů plodinných a chlebných. K návrhu kommisse, k účelu tomu zřízené, uzavřela tedy rada městská usnešení ze dne 13. října 1876, aby trh na obilí a ostatní plodiny, v § 4 lit. b) a lit. e) pražského řádu tržního uvedené, na náměstí Senovážné, denní trh ...ný ve velkém na náměstí Josefské a denní trh na brambory a zeleninu, pokud se děje na vozích, jakož i trh chlebný do ulice Vladislavské přeložen byl. Tato změna řádu tržního byla výnosem místodržitelským ze dne 1. března 1877 schválena a nabyla platnosti dnem 3. dubna t. r.

Na základě dobrého zdání zvláštní kommisse, složené z delegátů c. k. ředitelství policejního, magistrátu Pražského jakož i ze zástupcův obce Pražské, Smíchovské a Karlínské, jejímž úkolem bylo uraditi se o lepším upravení průhonu dobytka Prahou a předměstími jejími, bylo usnešením rady městské ze dne 20. dubna 1877 několik nových ustanovení jako dodatek k dosavadnímu řádu tržnímu přijato (a též od c. k. místodržitelství dnem 5. června 1877 schváleno), jimiž tato otázka vzhledem k svazování hnaného dobytka hovězího a vzhledem k dozoru nad ním způsobem k ochraně veřejné bezpečnosti úplně dostatečným se řeší[1]). Podobné změny doznala od měsíce března 1878 ustanovení o dovozu dobytka vepřového a sice potud, pokud rada městská dne 1. března t. r. na tom se byla snesla, že se nemá ...ný dobytek vepřový více přiháněti, nýbrž na vozích dovážeti.

Poněvadž v následcích zavedení nové sazby (srovn. St. př. kn. IV str. 119) užívání váhy městské se strany obecenstva valně se bylo usílilo (bylo r. 1877 o 5,052.946 kilogramů více zváženo a o 172 zl. 88½ kr. více za dotyčné vážení přijato, než r. 1876), vzala sobě rada městská hned v dubnu r. 1877 příčinu k zřízení zvláštní kommisse, která by se zabývala otázkou, zdali a jaká nová polehčení by se obecenstvu v ohledu tomto učiniti měla. Kommisse rozhodla se po delších úvahách o snížení třídní sazby pro slámu, seno a železo; návrhy její byly též od rady městské přijaty, ale čekají posud ...sté vyššího schválení.

Posléze náleželo by ještě zmíniti se, že vysázení náměstí Václavského a přeložení tamních trhů vedlo k změně posavadního řádu jízdního jak pro ...to náměstí, tak pro ulici Vladislavskou (r. m. ze dne 6. července 1877). Z důvodu prvějšího bylo také odbývání tak zvaného trhu Svatojanského přeloženo z náměstí Václavského na náměstí Janské (rada m. ze dne 11. května 1877).

---

[1]) Podlé toho smí se domácí dobytek hovězí jen ve smečkách městem voditi a sice má míti smečka až 7 kusů 1 honáka, smečka 7 až 20 kusů 2 honáky a za každých dalších 10 kusů ještě po jednom honáku. Býci smějí býti vodění jen po jednom, a to v průvodu 3 honáků.

III. Osvětlování města[1]).

1. Plynárna na Žižkově.

a) Prostředky provozovací velké obecní plynárny v Žižkově nedoznaly v době od 1. července až do 31. prosince 1877 ani nějakého rozmnožení ani jaké jiné podstatné změny.

Jinak zvěčila se opět a sice nenepatrně soustava plynovodů v městě s částí vyměnou posavadních plynovodů za nové s větším průměrem, s části kladením zcela nových plynovodů na silnici Sadové, v městském parku mezi ulicí Hybernskou a náměstím Václavským, jakož i prodloužením plynovodů v král. obci Vinohradské, zavedením plynového osvětlení v dolejší části sadu na Letné a v tamní restauraci, jakož i posléze rozvětvením plynových rour pro nově přibylé odběratele soukromní. Podobně zvěčil se též počet luceren a svícnů plynových. — Rozšíření soustavy plynovodů provedeno nákladem 18.690 zl. 92 kr.; rozmnožení pak veřejné installace plynové nákladem 2285 zl. 61 kr.

Hromadná délka všech plynovodů, ležících jednak ve veřejné půdě města Prahy, jednak ve veřejné půdě obce král. Vinohradů, zvěčila se o 1,659 kilometru a obnášela tudíž koncem r. 1877 — 115,448 kilometrů.

b) Co se tkne osvětlení veřejného, bylo koncem prosínce 1877 k účelům těmto v činnosti:

16	osmiramenných svícnů v hromadě	s	176	plameny,
9	čtyrramenných svícnů v hromadě	s	36	„
2	trojramenné svícny	s	6	„
357	litých svícnových sloupců	s	357	„
6	luceren na roubeních studní	s	6	„
2069	luceren nástěnných a visutých	s	2069	„
19	luceren na sloupcích dřevěných	s	19	„
4	soukromní sloupce svícnové	s	4	„
15	soukromních luceren plynových	s	15	„
	úhrnem		2688	plamenu.

Mimo to bylo koncem prosínce 1877 ještě 16 denně až do půlnoci a 34 denně až do rána hořících luceren petrolejových.

c) Vzhledem k poměrům výroby a spotřeby plynu z veliké plynárny obecní obnášela:

výroba v provozovacím rocc 1877	5,118.271	kub. metrů
spotřeba pak	4,770.091	„ „

Poslednější rozděluje se takto:

1,117.895	kub. m.	pro osvětlování veřejné,
104.009	„ „	pro osvětlování obecných domů, úřadů a ústavů,
3,402.842	„ „	pro osvětlování soukromní, počtouc v to i stavení aerární a stavení zemi náležející a
145.345	kub. m.	pro vlastní spotřebu plynárny, kanceláří a strážnic jejich ve městě a skladiště lustrů.

Co se tkne výrobků vedlejších, vyrábí se z ammoniaku kapalného, při výrobě plynu získaného, ve vlastní továrně čpavek. V továrně bylo v létě r. 1877 více adaptací předsevzato (praelimin. náklad 2000 zl.) a pacht její dřívějšímu nájemci na další 3 léta prodloužen (sbor starších obecních ze dne 5. dubna 1877). — Odbyt koaksu usílil se proti r. 1877 jen nepatrně. Ceny dehtu byly v prodeji opětně sníženy, aby se zjednal tomuto vedlejšímu výrobku dostatečný odbyt.

d) Veškeren náklad na veřejné osvětlování města obnášel v slunečním r. 1877 dle zprávy účtárny městské 97.096 zl. 74 kr. (o 62.267 zl.

[1]) Dle zpráv od ředitelství pražské plynárny obecní nám laskavě sdělených.

78½ kr. více než roku minulého, z čehož připadá na osvětlování ulic 90.636 zl. 49 kr., na osvětlení obecních domů a místností úředních 3785 zl. 68 kr. a na vydržování výstražných svítilen 2674 zl. 57 kr.

2. Plynárna na Smíchově.

Jak známo byla plynárna na Smíchově, téměř od 20 let stávající, dne . března 1877 od obce Pražské v dražbě exekuční zakoupena a jí dne 12. března téhož roku soudně odevzdána.

Prostředky provozovací této plynárny, po jejím převzetí vesměs důkladně opravené, jsou tyto: 7 pecí plynových, a sice 6 o 6 a 1 o 7 oválných rourách šamotových, 1 hustič o 21 kolmo postavených 7palcových rourách litých, 1 parou hnané čerpadlo, 1 ležatý stroj parní o síle 3½ koně, 1 stojatý stroj parní o síle 2 koní k hnaní pump na dehet a čpavek a 1 řídič stroje parního; dále 1 přimyčka, 1 řídič (regulator) přimykací, 1 promyvadlo, 1 skrubr (stroj ...cí), 4 čističe, 1 střídný kohout Cleggův, 1 staniční plynoměr, 2 plynojmy, každý 35.000 angl. stop krychlových obsahu, 1 řídič tlaku a posléze 1 světlo-...ér. Veškeré tyto přístroje jsou mezi sebou spojeny potřebným potrubím plynovým, parním a vodním. — Osnova potrubí pouličního, posavad, jak samo ... rozum jde, toliko na Smíchov obmezená, má asi 9,299 kilometrů zdélí a byla v provozovacím roce 1877—78 též na nové nábřeží rozšířena.

K veřejnému osvětlení užívá se nyní: 1 čtyřramenného, 1 dvouramenného a 10 jednoramenných svícnů z litiny, 8 jednoramenných svícnů dřevěných a 134 svítilen nástěnných o 1 plameni. — Veškerá výroba plynu v provozovacím roce 1877—78 obnášela 755.854 krychl. metrů, z čehož připadá na spotřebu soukromní a veřejnou 566.306 krychl. metrů, zbytek pak na spotřebu vlastní a ztrátu při potrubí pouličním. — Z výrobků vedlejších byl koaks úplně vyprodán, podobně i dehet až na nepatrnou částku, jen ammoniaku kapalnému nepodařilo se plynárně zjednati odbytu.

IV. Čištění ulic a stok.

Náklad spojený s čištěním stok zvěčil se proti roku předchozímu jen nepatrně. Páčilť se úhrnem na 10.610 zl. 86 kr. proti 10.585 zl. 64½ kr. r. 1876 (+ 25 zl. 21½ kr.). Podobně zvýšily se též jen o něco málo výdeje na řádné čištění ulic. Obnášelyť totiž 140.431 zl. 94½ kr. proti 140.141 zl. .1 kr. roku minulého, tak že vydáno proti r. 1876 toliko o 290 zl. 43½ kr. více, ač počet zaměstnaného při tom personálu a tudíž i náklad na stálé mzdy patrně se usílil.[1]) Byloť zejmena na tyto vydáno 64.033 zl. 17 kr. (o 2811 zl. ..½ kr. více než r. 1876). Počet koní zaměstnaných při čistění ulic zůstal týž ..ko roku loňského (srovn. St. přír. kn. V. str. 123). Také náklad na vydržování a opatření nářadí metařského a náčiní pro potahy zvýšil se o 2828 zl. 25 kr., rovněž tak i výlohy na písek, skládání rumu a mýtné obnášely o 2006 zl. 5 kr. více než r. 1876; páčilť se zejmena prvější r. 1877 na 10.800 zl. 64 kr., poslednější na 3001 zl. 36 kr. Naopak byly výlohy na koně a kočí (38.900 zl .. kr.), dále na mimořádné čištění ulic (23.117 zl. 35 kr.) jakož i na jiné ...dlejší potřeby (578 zl. 86½ kr.) menší než r. 1876, tak že bylo lze při prvějších 1571 zl. 90 kr. a při obou posléze jmenovaných 5308 zl. 29 kr. resp. 476 zl. 46 kr. uspořiti.

Posléze budiž ještě podotknuto, že obec Pražská převzala od 16. ledna 1877 počínajíc vydržování a čištění silnice na bývalých pozemcích fortifikačních před branou Újezdskou za roční náhradu 1000 zl. od c. k. aeraru silničného ... vlastní správu. Podobně převzala obec k podnětu p. purkmistrovu (usnesení rady m. ze dne 19. ledna 1877) počnouc dnem 1. dubna 1877 do vlastní správy

[1]) Kdežto totiž stav osob při čištění ulic zaměstnaných r. 1874 úhrnem 273 obnášel (srovn. St. př. kn. III. str. 121), páčil se stav jejich koncem r. 1877 na 287 stále ustanovených.

čištění stok domovních v okresu, ohraničeném náměstím Václavským, ulicí Jindřišskou, náměstím Senovážným a ulicí Marianskou, na zkoušku na jeden rok. Okres tento byl průchodem r. 1877 dobrovolným přistoupením početných vlastníků domů Novoměstských značně rozšířen a zmíněné čištění v následcích nových vyjednávání též na dolejší Staré město a Josefov rozšířeno (snesení rady m. ze dne 23. listop. a 28. pros. 1877).

Zmíněné opatření směřuje ostatně k tomu zřejmému cíli, učiniti přítrž věčinou nedbalému vyklízení stok soukromních se strany vlastníků domů samotných a početným odtud vznikajícím nepřístojnostem zdravotním; i má časem svým vésti k převzetí čištění veškerých stok soukromních ve správu obecní.

V. Hřbitovy a pochovávání vůbec.

1. Změny. Opravy na hřbitovech Olšanských, hned r. 1876 počaté (srovn. St. př. kn. V. str. 123), byly prodlením jara a léta r. 1877 pod osvědčeným dozorem městského rady p. Jindř. Leglera dokončeny a přispěly k tomu podstatně, že hřbitovy tyto nabyly mnohem přívětivějšího, náboženskému rázu jejich přiměřenějšího pohledu. Do roku 1877 spadá ještě počátek vyjednávání v příčině převzetí ozdobování hrobů, jakož i obkládání, vydržování a policejního dozoru na hřbitovech Olšanských se strany obce Pražské, což však teprvé r. 1878 ve skutek uvedeno bylo.

2. Hroby a pohřby. Na hřbitovech Olšanských a Košířských, na nichž z pravidla jen katolické osoby civilní, v Praze, v Karlíně a v obcích k Olšanům přifařených zemřelé se pochovávají, z cizích osad farních pak toliko ti, jichž rodiny na dotyčných hřbitovech své vlastní hrobky neb hroby buď na vždy zakoupené aneb alespoň na delší dobu (7 let) vyplacené mají, bylo dle denníku pohřebního pražského úřadu zádušního r. 1877 celkem pochováno 8233 osob (z toho 2580 dospělých mužských, 2087 dospělých ženských a 3566 dětí až do 9 let věku). Z toho připadlo na Staré město 1130, na Nové město 4834, na Malou stranu 1106, na Hradčany 195, na Josefov 209, na Karlín 386, na Smíchov 145 a na ostatní venkovské obce vůbec 228 mrtvol. Mimo to pochováno na hřbitovech Olšanských 191 dospělých a 922 dětí z farnosti Olšanské (obce Olšany, Strašnice staré i nové, Žižkov a část král. Vinohradů). — Míst na hrobky (123) prodáno v obnosu 9485 zl. 68½ kr., hrobů zakoupeno nově na dalších 7 let 491 za 5229 zl.

Hospodaření. Příjmy funerální obnášely r. 1877 celkem 40.416 zl. 43 kr. a sice: za hroby zvláštní a společné 13.585 zl. 43 kr., za propůjčení vozů pohřebních 23.371 zl. 41 kr., za zvonění hran v městských kostelích patronátních a na hřbitovech 2470 zl. 70 kr., za povolení k postavení železných křížů náhrobních a desk pamětních 570 zl. 15 kr. a mýta na vydržování silnice Olšanské (toliko z koní u vozů pohřebních po 10½ kr. z páru) 418 zl. 74 kr.; naopak vydáno: za kolky na kvitance z poplatků pohřebních 342 zl. 08 kr., kostelníkům podíly za zvonění hran 870 zl. 29½ kr., mzdy 6 nakladačům mrtvol, 6 hrobníkům Olšanským a 2 Košířským 3869 zl., obci Pražské náhrady za přípřeže dodané k vozům pohřebním 10.471 zl. 10 kr. (obec sama vydala na ně 10.358 zl. 91½ kr.), fondu silnice Olšanské 418 zl. 74 kr., výměrky hrobníkům na pořizování náčiní hrobařského 75 zl. 60 kr. a rozličná vedlejší vydání 10 zl. 28 kr., celkem 16.057 zl. 09½ kr. Čistý zisk činil tudíž 24. 359 zl. 33½ kr. a byl odveden fondu kostelnímu.

Poněvadž Pražský úřad zádušní kromě funerálií též veškeré obsáhlé jmění kostelů, jichž patronem obec Pražská jest, spravuje, buďiž zde ještě podotknuto, že příjmy 28 hlavních fondů tohoto jmění obnášely roku 1877 173.305 zl. 38 kr. v hotovosti a 615.013 zl. 69 kr. v úpisech, vydání pak 171.646 zl. 49 kr. v hotovosti a 36.179 zl. 08 kr. v úpisech, tak že činil přebytek 1658 zl. 89 kr. na hotovosti a 578.834 zl. 61 kr. v úpisech.

VI. Zdravotnictví.

1. Obecný přehled osob zdravotních koncem roku 1877.

Tab. LXXI.

Číslo pořadové	Čtvrť městská:	Lékařů	Ranhojičů	Lékařů zubních	Skotoléčitelů	Lékařů koní	Bab	Lékárníků	V hromadě
1.	Staré město	70	4	5	1	—	58	8	146
2.	Nové město	173	2	3	4	—	135	4	321
3.	Malá strana	16	1	—	1	1	26	4	49
4.	Hradčany	2	1	—	—	1	7	—	11
5.	Josefov	2	1	—	—	—	19	—	22
	Praha	263	9	8	6	2	245	16	549

Poznamenání. Z doktorů lékařství bylo 109 spolu doktorů ranhojičství, 3 lékaři oční, 125 mistrů porodnictví, 5 lékařů zubních, 3 zkoušení skotoléčitelé, 5 approbovaných ranhojičů a spolu lekařů porodních a 19 doktorů veškerého lékařství. Z doktorů lékařství bylo dále zřízeno 5 od státu neb obce k správě zdravotní a 20 od sborů neb osob soukromních k účelům veřejným; 52 lékařů nalezalo se při nemocnicích, 18 jich ustanoveno od státu, země neb obce k léčeni mimo nemocnice, 42 nalezalo se na lékařských stolicích učitelských, ostatních pak 131 čili 49.6% nebylo v službě ustanoveno. — Mimo to bylo 35 lékařů vojenských a sice 28 v službě činné a 7 mimo službu, z nichž 7 bydlelo na Starém městě, 20 na Novém městě, 7 na Malé straně a 1 na Hradčanech.

Mezi ranhojiči jest 1 spolu lékař zubní a 2 městští ranhojiči okresní. Kromě těchto bylo ještě 6 ranhojičů vojenských, a sice 2 ve službě činné a 4 mimo službu. Mezi skotoléčiteli jest 1 profesor skotoléčitelství, 1 zeměpanský a 1 městský skotoléčitel, kterýžto poslednější spravuje obecní kontumační stáj pro dobytek, umístěnou v č. 75—I.

V počtu bab jest 8 bab, zřízených od státu při klinikách, 3 v porodnici a nalezinci, zřízené od země, a 6 bab okresních, placených z důchodův obecních; ostatních 228 nebylo v službě ustanoveno. — Kromě shora uvedených lékáren jsou zde ještě 4 lékárny soukromní, a sice v c. k. nemocnici obecné, v nemocnici milosrdných sester, v nemocnici Alžbětinek a v nemocnici židovské, dále pak 2 lékárny při nemocnicích vojenských.

2. Opatrování veřejného zdraví.

a) Přehled léčení chudých v Praze r. 1877.

Tab. LXXII.

Čtvrti města:	Městský okres zdravotní	Zůstalo koncem předešlého roku	Přibylo průchodem roku	Bylo tedy všech nemocných	Počet nemocných: Z těch propuštěno: vyléčených	polepšených	nevyléčených	přenešením	Zůstalo v léčení koncem roku	Zemřelo vůbec	Zemřelo na % všech nemocných
Staré město	I.	6	417	423	219	86	60	27	5	26	6,1
	II.	20	1386	1406	1008	232	27	30	24	85	6,0
Nové město	III.	2	898	900	631	172	—	23	7	67	7,4
	VI.	11	639	650	305	266	30	32	8	9	1,4
	V.	21	504	525	378	47	19	7	40	34	6,5
Malá strana	VI.	15	302	317	190	48	2	19	16	42	13,2
Hradčany i Malá strana	VII.	30	546	576	380	61	—	66	10	59	10,2
Josefov (a Staré město)	VIII.	10	352	362	278	15	13	29	5	22	6,1
Dětská nemocnice . .	Celé město	28	5958	5986	4577	934	264	—	69	142	2,4
Polyklinika	Celé město	52	1669	1721	1145	410	35	42	60	29	1,7
Nemocnice milosrdných bratří .	Celé město	168	2845	3013	2395	190	22	—	140	266	8,8
Nemocnice Alžbětinek	Celé město	47	1179	1226	1034	42	4	8	78	60	4,9
V hromadě . .		410	16695	17105	12540	2503	476	283	462	841	4,9

Ze zemřelých sešlo zejmena se světa: 211 od tuberkulí, 44 od sešlosti věkem, 36 úbytěmi dětskými, 21 od slabosti vrozené, 11 od hniloby kostí a rozličných rakovin, 8 od ústrojné vady srdeční, 7 od vodnatosti dutin mozkových, 4 od hnisavosti krve atd. celkem pak 376 osob, jež zemřely od nemocí nevyhojitelných. — Odečte-li se suma tato od sumy zemřelých a léčených vůbec, objevuje se poměr zemřelých od nemocí zhojitelných k zemřelým vůbec jako 55,29 : 100.

Vydání na přímé opatrování veřejného zdraví, r. 1877 důchodům obecním vzešlá, páčila se na 29.178 zl. 75$^1/_2$ kr., byla tudíž o 2631 zl. 66$^1/_2$ kr. věčí, než roku předešlého. Z toho připadlo zejmena: 20.385 zl. 81$^1/_2$ kr. na služné obecním lékařům a ranhojičům (i s platy vdovám a sirotkům po lékařích obecních), 1166 zl. 66 kr. na platy 6 porodním babám okresním, 3946 zl. 14$^1/_2$ kr. na bezplatné poskytování léků, obvazků a lázní, 400 zl. na honorář za zkoušení účtů lékárnických, 1629 zl. 28 kr. na každoroční stavění, vydržování a uklízení lázní obecních, 1201 zl. 43$^1/_2$ kr. na výlohy za přenášení nemocných a osob k úrazu přišlých, pak za převážení mrtvol a vydržování komor umrlčích a posléze 449 zl. 42 kr. na ostatní jiná vydání a t. d. Naopak bylo důchodům obecním r. 1877 za ošetřování cizích osob 1382 zl. 66$^1/_2$ kr. nahrazeno i činily tudíž veškeré výdaje zdravotní čistých 27.796 zl. 09 kr.

b) Očkování. Počet stanic očkovacích zvěčil se proti roku loňskému o 4, tak že jich bylo celkem 21. Na stanicích těchto bylo průchodem r. 1877 očkováno úhrnem 1721 dětí (tudíž o 202 více než r. 1876), a sice s prospěchem 1547 čili 89·9%, bez prospěchu 33 čili 1·9% a s výsledkem neznámým 141 čili 8·2%. Látkou tekutou bylo očkováno 1711 dětí, suchou pak toliko 10.

3. Policie zdravotní.

Podlé městské stráže obecní bylo průchodem r. 1877 s část na obvodní čáře pro vybírání daně potravní, s část v nádražích a na trzích v příčině

zdravotní zadržáno a zabaveno následující množství dobytka, masa a jiných potravin: 2 kusy dobytka hovězího, 3 telata, 6 skopců, 256 prasat, 2768 klgr. rozličného masa, 40 klgr. ryb, 20 klgr. ovoce, 10 klgr. zvěřiny, 130 kusů zvěře, 53 kusů drůbeže, 1 pták a 1 kůň. — Psů bylo schytáno 1002 (z toho 57 velikých a 945 malých); vyplaceno jich bylo 300 a utraceno 702. — Výplatného za psy bylo přijato toliko 569 zl., z čehož dvě třetiny, t. j. 379 zl. 33 kr., připadly městskému fondu chudinskému a jedna třetina čili 189 zl. 67 kr. pohodným. Daň ze psů vynesla 10.473 zl. a nedoplatků zbylo 2176 zl. 40 kr.

Neštovice, od konce r. 1876 epidemicky se objevující, zavdaly podnět k zřízení nemocnice pro neštovičné (rada m. ze dne 13. února 1877), která dne 19. února na Karlově otevřena byla a až do polovice září téhož roku (od 15. června však toliko jako nemocnice záložní) v činnosti zůstala.

VII. Pojišťování a hasičství.

1. Městská pojišťovna.

a) Pojištění

Tab. LXXIII.

Zdvižení:	Stavení:				Věci zdvižné:			
	Počet	Cennost	Premie		Počet	Cennost	Premie	
		zl.	zl	kr.		zl.	zl.	kr.
Stav koncem r. 1876 .	3.188	32,492.630	26.073	78	3.434	23,378.952	21.947	44
Zrušené pojistky počátkem r. 1877	123	1,524.690	1.393	75	332	2,222.785	2.588	30
Stav počátkem r. 1877	3.065	30,967.940	24.680	03	3.102	21,156.167	19.359	14
Přírůstek	172	2,142.240	2.006	49	392	3,646.314	3.992	99
Stav koncem r. 1877 .	3.237	33,110.180	26.686	52	3.494	24,802.481	23.352	13

b) Výsledky.

Tab. LXXIV.

Účet:	Příjmy:						Výdeje		Výsledky:				Stav fondu záložního	
	Premie a poplatky		Jiné příjmy		Suma				Zisk		Ztráta			
	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
Pojišťovací . .	51.224	69	8.665[1])	46	59.890	15	43.529[3])	38	16.360[5])	77	—	—	—	—
Fondu záložního	—	—	—	—	6.841[2])	79	37[4])	33	6804	46	—	—	140.795	36
V hromadě .	51.224	69	8.665	46	66.731	94	43.566	71	23.165	23	—	—	140.795	36

[1]) V tom provise a náhrady od společnosti zajišťovací v obnosu 7280 zl. 72 kr., úroků z peněz výdejných 1384 zl. 74 kr. [2]) Úroky z jistin fondu záložního. [3]) Z toho náhrady škod 3095 zl. 30 kr., na zajištění 27.900 zl. 82 kr., za služné, provise a správní výlohy 10.203 zl. 80 kr., daň 2329 zl. 46 kr. [4]) Daň z úroků téhož fondu. [5]) Z toho připsáno dle §. 42 stanov fondu záložnímu 8180 zl. 39 kr. a k účelům obecním odvedeno 8180 zl. 38 kr.

c) Náhrady za vzešlé škody:

Tab. LXXV.

Škody:	Počet	Rok 1877. Cennost zl.	kr.	Náhrada zl.	kr.
Na staveních obytných	9	246.400	—	755	20
Na zboží a zásobách	6	71.800	—	1.827	05
Na svršcích a nábytku	4	85.350	—	112	05
Na skle zrcadlovém	8	4.569	—	401	—
V hromadě	27	408.119	—	3.095	30

2. Městský sbor hasičský.

Náklad na vydržování sboru hasičského, jehož stav také r. 1877 se nezměnil, obnášel celkem 29.581 zl. 55½ kr., byl tudíž o 2576 zl. 55½ kr. věčí než r. 1876. Z toho připadlo na platy a mzdy mužstvu 17.689 zl. 20 kr. Na šactvo, prádlo a potřeby ložní bylo 5271 zl. 32½ kr., na vydržování 3 párů koňů a 3 kočích 3047 zl. 39½ kr. na koupi náčiní hasičského [1]) 2305 zl. 84½ kr. a na ostatní potřeby 1183 zl. 79 kr. vydáno. Mimo to bylo 6 městským hlásným (po 2 na každé z tří hlavních věží) na mzdy a potřeby jejich 3261 zl. 22 kr. vyplaceno.

V ohledu správním sluší podotknouti, že byla r. 1877 zřízena na Hradčanech v č. p. 111—IV. nová stanice hasičská. Od 1. června 1877 byly u městských pokladen v radnici Staroměstské zavedeny smíšené stráže (hasiči a strážníci obecní), dále byly vydány v souhlasu s usnešením rady m. ze dne 24. srpna 1877 některá nová ustanovení v příčině pomoci, poskytované městským sborem hasičským při požárech za branami pražskými [2]) a usnešením rady městské ze dne 14. září t. r. byl obvod požárný opětně obmezen [3]). V příčině delegování členů městského sboru hasičského k vycvičení venkovských sborů hasičských bylo ostatně hned v sezení rady městské dne 17. srpna r. 1877 ustanoveno, že má podobné delegování z ohledů služebních na příště úplně přestati, že se však cizím obcem nebrání, aby členové jejich spolků hasičských k vůli vycvičení se ve cvičeních sboru pražského účastenství měli.

Obzvláštní důležitosti jest usnešení rady městské dne 12. ledna 1877, které k podnětu páně purkmistrovu se bylo stalo, aby k rychlejšímu zjednání pomoci při požárech zřízen byl také v Praze telegraf požárný. Šťastné uskutečnění tohoto usnešení náleží sice roku 1878, potřebné kroky k tomu učiněny však ještě roku předchozího a již v říjnu 1877 zjednáno vyšší schválení obmýšlenému podniknutí.

---

[1]) Nově zakoupeny byly zejmena 4 vozy na náčiní (2 pro Malou stranu a 2 pro Nové město) za 1000 zl. a čtyrkolá voznice za 240 zl., mimo to pak hadice konopné a lněné za 487 zl. a jiné potřeby.

[2]) Mezi jiným bylo ustanoveno, aby se ke všem ohňům mimo Prahu jezdilo toliko s prázdnými voznicemi, za to ale aby do 5 nejbližších předměstí (Karlína, Žižkova, Vinohrad, Vyšehradu a Smíchova) vypraveny byly vždy tři, do ostatních pak míst v obvodu toliko jedna stříkačka s obsluhou.

[3]) V okružní čáře tohoto nového obvodu leží zejmena tyto osady: Líbeň, Žižkov, Olšany, Vršovice, Nůsle, Pankrác, Podolí, západní nádraží na Smíchově, Tejnka, Břevňov, Dejvice, Bubeneč, Zadní Ovenec (Troje), Holešovice a Bubny.

3. Přehled požárů r. 1877 v Praze se přihodivších.

Tab. LXXVI.

Měsíc:	Počet požárů	v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada ze škody na stavení	na nábytku	Měsíc:	Počet požárů	v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada ze škody na stavení	na nábytku
			zlatých r. m.						zlatých r. m.		
						Přenáška .	25	14	1.571	459	1.095
Leden . .	5	4	812	130	682	Červenec .	6	3	160	20	90
Únor . . .	10	7	411	329	65	Srpen . .	1	1	45	45	—
Březen . .	3	—	—	—	—	Září . . .	1	1	90	—	67
Duben . .	1	—	—	—	—	Říjen . . .	4	2	584	134	450
Květen . .	4	3	348	—	348	Listopad . .	6	3	95	—	75
Červen . .	2	—	—	—	—	Prosinec .	2	2	54	34	20
Snáška . .	25	14	1.571	459	1.095	V hromadě .	45	26	2.599	692	1.797

Jako příčiny ohně udávají se v 1 případě žhářství, v 18 případech nedbalost v zacházení s ohněm a světlem, v 12 případech chatrné topení, v 4 případech nedostatečné čistění komínů, v 1 případě poměry živnostenské, v 6 případech jiné příčiny; v 3 případech byla příčina neznámá. Všech 45 stavení mělo krytbu tvrdou. Z vyplacených náhrad připadlo 2189 zl. čili 78.9% na pojišťovnu městskou, kteráž zejmena při 15 objektech (7 domech a 8 svršcích) byla škodná; zbytek náhrad škodovaly 4 jiné pojišťovny.

VIII. Policie obecní.

1. Stav městské stráže obecní zmenšil se v příčině úmrtí posavadního správce jejího, kteréžto místo více se neobsadilo, a následkem dobrovolného vystoupení jednoho ze strážníků r. 1877 o 2, tak že veškerý stav záležel z 69 mužů, a sice z 1 vrchního dohližitele, 1 dohližitele, 4 závodčích, 4 nadstrážníků a 59 strážníků. — O činnosti její podáváme na základě výročního výkazu úředního následující:

Průchodem r. 1877 bylo stráží obecní oznámeno 2971 rozličných vad a přestupků řádu obecního. — Oznámení tato týkala se zejmena prázdných, nečistých neb děravých kašen ve 3 případech, nalévání vody z kašny do sudů v 6 př., čistění prádla, nádobí a t. d. u kašny v 12 př., porouchané dlažby v 395 př., vylámaných chodníků v 61 př., zanešených neb propadlých stok v 293 př., neopatření světla při čistění stoky domovní v 1 př., neposypání kluzkých chodníků ve 133 př., nekropení chodníků v létě v 29 př., jezdění po chodníku v 5 př., nekropení vůkolí při stavbě 1 př., porouchaných svítilen plynových ve 12 př., zakrytí svítilen plynových firmou v 20 př.; dále poškození sadů obecních v 58 př., neoprávněného otvírání vodovodu ve 4 př., znečistění ulice v 85 př., vyhazování popele a smetí na ulici ve 147 př., vyhazování smetí na ulici ve 113 př., skládání uhlí na ulici v 8 př., podnožného krmení koní na ulici ve 4 př., ponechání ledu přes noc na ulici v 23 př., nedostatečného opatření vozů při vození šutru a hnoje v 68 př., sušení prádla na ulici v 5 př., zastavení ulice v 376 př., chatrných žlabů na domech ve 182 př., žlabů na chodník vedených v 19 př., shození čísla popisního s domů v 87 př., nedostatečného opatření otvorů sklepních v 54 př., opadávání malty s domů v 74

př., překážek kommunikačních skrze nízké záslony u krámů v 28., nečistoty v domě v 89 př., přestoupení řádu tržního ve 204 př., neoprávněného obcházení s pečivem, masem, ovocem a zeleninou v 95 př., neoprávněného obcházení s kolovrátkem ve 2 př., převážení masa bez přikrývky v 39 př., vození smrdutých látek za dne ve 199 př., neoprávněného vybírání písku z Vltavy v 1 př. a zamezení dráhy plavební na Vltavě ve 3 př. — Posléze oznámeno 16 případů krádeží, 14 př. sebevražd a 3 př. trýznění zvířat.

2. Náklad. Přímý náklad na stráž obecní r. 1877 byl o 1098 zl. 89½ kr. věčí než roku předchozího, vystoupiv na 32.760 zl. 71½ kr., z čehož vydáno na služné a mzdy 26.128 zl. 25 kr. (— 699 zl. 60 kr. proti 1876), na oděv, prádlo a potřeby ložní 5023 zl. 76 kr. (+ 1763 zl. 31 kr.), na topení, osvětlení a čistění kasáren a strážnic 468 zl. 33 kr. (+ 63 zl. 46 kr.), na nájemné, potřeby kancelářské a nábytek, dále na léčení a j. 1140 zl. 37½ kr. (— 28 zl. 27½ kr.) — Výlohy na městskou věznici obnášely 15.785 zl. 66½ kr. (proti r. 1876 o 3687 zl. 46½ kr. více), výlohy za ošetřování trestanců ve věznici c. k. policejního ředitelství 2485 zl. 42 kr. (+ 400 zl. 68½ kr.), náklad na ošetřování pražských příslušníků v zemské káznici 550 zl. 89 kr. (— 612 zl. 69½ kr.), výlohy na opatření při povodních 1648 zl. 37 kr. (+ 796 zl. 92 kr.) Tento posléze jmenovaný proti letům jiným téměř dvojnásobný výdej má příčinu svou v tom, že rozmnožen byl jak počet lodníků, tak počet ochranných lodic a jiných potřeb (viz bližší na str. 129 loňské St. přír. knížky).

V hromadném nákladu na veřejnou bezpečnost, který ve shodě s výše uvedenými dáty r. 1877 výše 53.231 zl. 06 kr. (tudíž o 5371 zl. 26½ kr více než r. 1876) dostoupil, náleží přičísti ještě příspěvek obce Pražské na vydržování c. k. stráže bezpečnosti, který obnáší 44.700 zl.

Naopak bylo obci Pražské za ošetřování cizích příslušníků ve věznici městské, jakož i za dopravu hnancův 3098 zl. 48½ kr. (o 43 zl. 71½ kr. více než r. 1876) nahrazeno a čisté příjmy místního fondu policejního z rozličných pramenův jeho obnášely tentokráte 11.616 zl. 84½ kr. (+ 1045 zl. 44½ kr.) Čistý hromadný náklad na policii obecní (nepočtouc v to náklad na městské hlásné) činil tudíž 83.215 zl. 73 kr. (o 4292 zl. 10½ kr. více než roku předešlého).

3. Posléze slušelo by uvésti zde ještě některá opatření, jež rada městská, resp. z uložení jejího magistrát Pražský z ohledů na veřejnou bezpečnost průchodem r. 1876 a 1877 učiniti za dobré uznaly. Sem náleží především ustanovení, že se nesmí více dávati povolení k zřizování ležatých světlíků sklepních (rada m. ze dne 7. října 1876), přísnější zákaz na vyvěšování látek oděvních a vykládání jiného zboží před krámy (rada m. ze dne 20. února 1877), uzavření ulice Charvátovy pro povozy (r. m. ze dne 20. března 1877), zákaz v příčině zakrývání svítilen plynových firmami (rada m. ze dne 11. pros. 1877) a j. v. Dále bylo k podnětu c. k. místodržitelství nařízeno (rada m. ze dne 22. května 1877), že mají napříště v příčině možných pokusů sebevražd u lávky řetězové a mostu kamenného býti pohotově lodice ochranné a v následcích usnešení rady m. ze dne 11. října 1877 byl též počet člunů, určených k pomoci při povodních, přiměřeně rozmnožen.

IX. Chudinství.

1. Chudinství městské. a) Vzhledem k chudinství vnějšímu připomínáme především, že fond městského ústavu chudinského měl r. 1877 toliko 26.250 zl. 24 kr. vlastních příjmů, kdežto výdeje 69.426 zl. 11 kr. obnášely. K uhrazení těchto výdejů poskytnuto z důchodův obecních 43.175 zl. 87 kr. Mezi výdeji sluší zejmena vytknouti dotace v obnosu 62.055 zl, poskytnuté 20 okresním pokladnám chudinským k uhrazení výdejů, jichž obnos (73.205 zl. 60 kr.) z tab. LXXVII se jeví a jichž neuhrazený zbytek výsledkem dobrovolných sbírek a j., jako v letech předešlých, jest uhrazen. Rozdělování almužen podlé okresů chudinských za r. 1877 jeví se zevrubně z následující tabulky:

Výkaz almužníků a almužen jim poskytnutých r. 1877.

Tab. LXXVII.

Čís.	Okres chudinský (farní)	Počet podělených: mužsk.	žensk.	dětí	v hromadě	Summa almužen týdenních zl.	kr.	Náklad celoroční zl.	kr.
1.	U Matky Boží před Týnem	2	32	—	34	24	20	1.258	40
2.	„ sv. Ducha	32	141	29	202	130	80	6.801	60
3.	„ „ Františka	16	51	13	80	53	—	2.756	—
4.	„ „ Haštala	19	86	17	122	83	—	4.316	—
5.	„ „ Havla	2	26	5	33	25	20	1.310	40
6.	„ „ Jakuba	2	24	1	27	17	—	884	—
7.	„ „ Jiljí	11	62	5	78	56	80	2.953	60
8.	„ „ Jindřicha	40	62	25	127	76	—	3.952	—
9.	„ „ Apollináře	10	49	8	67	41	20	2.142	40
10.	„ p. Marie sněžné	4	14	3	21	13	40	696	80
11.	„ sv. Petra	25	112	29	166	109	40	5.688	80
12.	„ „ Trojice v Podskalí	31	112	49	192	108	20	5.626	40
13.	„ „ Štěpána	27	220	38	285	197	80	10.285	60
14.	„ „ Trojice na Spálené ul.	2	23	4	29	21	40	1.112	80
15.	„ „ Vojtěcha	14	80	16	110	77	40	4.024	80
16.	„ „ Mikuláše	17	116	3	136	93	60	4.867	20
17.	„ p. Marie Vítězné	33	145	36	214	141	80	7.373	60
18.	„ sv. Tomáše	8	64	8	80	50	20	2.610	40
19.	„ „ Víta	9	46	12	67	41	60	2.163	20
20.	Na Strahově	10	52	15	77	45	80	2.381	60
	Celkem	314	1.517	316	2.147	1.407	80	73.205	60
	Proti r. 1876 více (+) neb méně (—)	+20	+119	+29	+168	+89	40	+4.648	80

Ve správu vrchního ředitelství ústavu chudých patří, pokud se týče rhu na rozdělování výnosu, též městský fond sirotčí a fond tak zvaných adací měšťanských a místních. Vlastní příjmy městského fondu sirotčího nášely toliko 4730 zl. 91 kr., kdežto vydání činilo 6030 zl. 91 kr. K uhra- těchto poskytnutá dotace z důchodův obecních obnášela 1300 zl. I bylo, obyčejně, 230 sirotků požitky nadačními po 2 zl., 3 zl., 3 zl. 15 kr. a 4 zl. děleno, což vyžadovalo ročního nákladu 5211 zl. 25 kr. Mimo to vydáno na porování sirotků 445 zl. 20 kr. přímo z důchodův obecních. Náklad pak městský sirotčinec paní arcivévodkyně Gisely činil r. 1877 15.305 zl. 12½ kr., 2255 zl. 70 kr. na služné a mzdy ošetřovatelkám a služebnictvu, 7525 zl. kr. na stravovaní a 2082 zl. 42 kr. na ošacení 94 sirotkův[1]), na ostatní řeby pak 3441 zl. 38½. Ošetřování sirotků vůbec dosáhlo tudíž výše zl. 23½ kr. (+ 1464 zl. 60 kr.). Z příjmů fondu tak zvaných nadací šťanských a místních bylo ostatně plných 16.308 zl. 69½ kr. jmenem tních chudinských požitků nadačních k tomuto účelu vynaloženo. Fond ročnický pak měl 26.685 zl. 38 kr. příjmů, vydání nadačních však 10616 zl. 75½ kr. (152 míst nadačních), mohlo tudíž z příjmů téhož dn 12.000 zl. ve prospěch jiných fondů dobročinných vynaloženo býti obnášejí pak výdeje fondu obročnického 25.125 zl. 35 kr.).

---

[1]) Z těch bylo ošetřováno 7 na útraty zemské (6 za ošetřovné 80 kr. denně, 1 za ošetřovné 31 kr. denně) a 2 na útraty soukromníkův (za ošetřovné 80 kr. denně). Sedm sirotkův (3 chl. a 4 děvč.) obdrželo při odchodu z ústavu celou výbavu. Ku konci roku 1877 zbylo 75 sirotkův v ošetřování.

Rubrika chudinství vnějšího vyžadovala tudíž sama aspoň 121.912 zl. 28½ kr.

b) Chudinství vnitřní. Sem náleží ošetřování chudých měšťanů pražských v městské chudobnici u sv. Bartoloměje, jakož i nedužívých osob tohoto druhu v městské chorobnici, čehož hlavní výsledky obsaženy jsou v tab. XLIII. t. d. Poněvadž však výdeje onoho ústavu 86.726 zl. 31 kr. obnášely, kdežto příjmy z vlastního jmění základního toliko 40 835 zl. 03½ kr. činily (srovn. tab. LXIV. t. d.), byl konečný schodek (pokud příspěvky měnlivé nestačily) uhrazen z obecních důchodů, z kterých na dotaci téhož fondu 27.690 zl. 18½ kr. vysazeno jest. Podobně naloženo také s městskou chorobnicí, jejížto fond vykazuje toliko 24 392 zl. 36 kr. příjmů, kdežto veškery výdeje obnášely 57.063 zl. 39 kr. Dotace tohoto fondu činila zejmena 26.103 zl. 70 kr. z důchodů obecních. Chudinství vnitřní vyžadovalo tudíž r. 1876 hromadného nákladu v obnosu 143.789 zl. 70 kr.

Přičteme-li k tomu ještě shora uvedený náklad na chudinství vnější, jakož i dalších 7049 zl. 59 kr., které poslednějším směrem z důchodův obecních vydány byly (s vyloučením podpor spolkům a ústavům humanitním rázu soukromního poskytnutých): shledáváme, že na přímé opatrování chudých, pokud skrze orgány obce samé se dělo, bylo průchodem roku 1877 vynaloženo alespoň 272.751 zl. 57½ kr., z čehož neméně než 121.069 zl. 67 kr. čili 44·4% z důchodů obecních jest dosazeno.

c) Z ostatních opatření rady městské vzhledem k opatrování chudých sluší vytknouti za r. 1877 ještě obvyklé rozdělování 5000 centů koksu (rada městská dne 20. listop. 1877) a opětné otevření vyhříváren na zimu 1877—78, jichž dozor po míře usnešení rady m. ze dne 14. října 1877 jednotlivým členům zastupitelstva obecního svěřen byl.

V příčině správy chudinské bylo k zamezení všelikého zkrácení fondů městských ústavů zaopatřovacích ustanoveno, aby osoby, které výslužného aneb jiných příjmů nějakých požívají, dotýčné platební archy a jiné listiny před přijetím do ústavu ve prospěch tohoto složily (usnešení rady m. ze dne 26. června 1877). Chudí, ve Vinohradech a v Žižkově bydlící, pokud z fondu pražského ústavu chudých podpory požívají, byli usnešením rady m. ze dne 17. října 1877 dílem chudinskému okresu u sv. Jindřicha, dílem onomu u sv. Štěpána přikázáni.

2. Chudinství soukromní. a) Kromě ústavu k přijímání osob bez přístřeší, vydržovaného zdejší židovskou obcí náboženskou, zmiňujeme se zde předkem o činnosti spolku pro podporování domácích chudých, poněvadž účely jeho jsou rázu všeobecného. Tento spolek rozdal zejmena v r. 1877 následující podpory:

darů peněžitých (2640 žadatelům) v obnosu	11.113	zl. 92	kr.
dříví (409° 2613 žadatelům) v ceně	5.020	„ 68	„
polévky rumfordské (99.692 porcí po 2 žejdl.) za	2.538	„ 02	„
naturalií v ceně	2.796	„ 60	„
šactva za	5.411	„ 61	„
a pokrývek zimních v ceně	433	„ 65	„
v hromadě	27.314	zl. 48	kr.
tudíž proti roku předchozímu více o	4.761	zl. 52	kr.,

kdežto ostatní řádné výdeje (po výtce správní) činily 1938 zl. 22 kr.

Jmění spolkové vzrostlo z 46.596 zl. 11 kr. na 57.759 zl. 55 kr.

Ústav pro úsporu při zakupování naturalií, s tímto spolkem spojený čítal 835 účastníků s hromadným vkladem 18 344 zl. 86 kr., kterýmž za to poskytnuto uhlí a jiných potřeb v ceně 19.263 zl. 25 kr., čímž docíleno vůči cenám tržním 13% zisku.

b) Zvlášť prospěšnou činnosť rozvinuly roku 1877 ústavy polévkové, spolkem pro obecné kuchyně a ústavy polévkové i čajové průchodem r. 1870 zřízené. Dle výroční zprávy, o činnosti tohoto spolku vydané vydržoval týž r. 1877 v Praze jednu obecnou kuchyni pro čtvrt Josefovskou (v č. p. 910—I.), dále

polévkové ústavy v Podskalí (č. 1376—II.) a u sv. Petra (v č. 1347—II.), kromě těch pak polévkové ústavy v Žižkově a v Karlíně. V obecné kuchyni Josefovské, která i letního času otevřena zůstala, prodáno bylo 165.003 porcí polévky, 107.544 porcí příkrmů, 16.865 porcí masa a 114.187 chlebů za cenu výrobní; kromě toho dáván celý oběd (polévka, hovězí maso a příkrm) za 15 kr. Polévkový ústav u sv. Petra prodal 28.768 porcí polévky, 2792 porcí příkrmů, 2685 porcí čaje a 13.669 kusů housek, v Podskalí pak 43.518 porcí polévky a mimo to housek a chleba množství blíže neudané. Ústavy polévkové zůstaly v činnosti jen od 1. ledna do polovice dubna a od polovice října do konce roku. Příjmy všech tří ústavů (po výtce z výtěžku z prodeje pokrmů a nápojů) činily 14.439 zl. 71 kr., z kteréž částky jedině na obecnou kuchyni Josefovskou 12.798 zl. 76 kr. připadá.

X. Školství a záležitosti patronátní.

1. Školství.

a) Městské školy střední. O stavu učitelstva, jakož i o návštěvě obou středních škol městských, obcí Pražskou vydržovaných, v školním roce 1876—77 lze dostatečně zpraviti se z tab. LIII. a LIV. na str. 65. t. d. V květnu r. 1877 byla pak radou městskou zvláštní organisační kommisse, z pp. městských radů J. Jirečka, V. Nyklesa a obecního staršího dr. M. Kavky sestávající, zvolena, jednak aby zjistila poměr obou ústavů ku správě obecní, jednak aby nahlédla ve správu a vyučování na ústavech zmíněných a nutné snad změny v organisaci jich vůbec navrhla, což se i částečně, vůči vyšší dívčí škole, již před počátím školního roku 1877—78 bylo stalo.

Náklad na vydržování gymnasia reálního v slunečním roce 1877 činil 40.176 zl. 31½ kr., náklad na vyšší školu dívčí 22.376 zl. 33 kr., celkem tudíž 62.552 zl. 64½ kr. (o 3944 zl. 50 kr. méně než roku předchozího). Náklad ten byl výnosem školného a tax částečně kryt; z příjmů toho druhu (12.105 zl. 20 kr.) připadá na gymnasium reální 6445 zl. 20 kr., na vyšší dívčí školu 5660 zl.

b) Školy obecné a měšťanské. Z porovnání tab. LVII. t. d. se shodnými tabulkami starších ročníků Stat. přír. knížky lze seznat nepřetržitě stoupající rozvoj tohoto druhu veřejného vyučování v Praze. Rozmnožením počtu škol a tříd, učitelstva a prostředků učebných zvěčil se patrně i náklad, který proti roku předchozímu jen z té příčiny menším se býti jeví, poněvadž právě ukončením po výtce hned r. 1876 provedených věcích staveb školních účet stavební a upravovací značně se umálil (viz o tom níže).

Obnášelyť veškeré výdeje r. 1877 na školy obecné a měšťanské učiněné 301.877 zl. 12 kr. Z toho připadlo na řádné služné učitelů 152.623 zl. 12 kr. (proti roku minulému o 13.029 zl. 50 kr. více), na pětileté jich přídavky 9048 zl. (— 1094 zl. 50 kr.), na správní přídavky ředitelů a řídících učitelů 5565 zl. 44 kr. (+ 532 zl. 22 kr.), na příbytečné těmto, jakož i učitelstvu 35.164 zl. 19 kr. (+ 2979 zl. 15 kr.), na platy školníkům 4606 zl. 67 kr. (+ 1258 zl. 37 kr.); náklad na výroční a jiné odměny, na osobní přídavky a platy substituční obnášel 19.741 zl. 88 kr. (+ 2518 zl. 63 kr.), náklad na vyučování náboženství 5294 zl. 25 kr. (+ 524 zl. 25 kr.); odtud vzrostl veškerý náklad na platy učitelů a školníků na 232.043 zl. 55 kr., tudíž o 19.747 zl. 62 kr. více, než r. 1876. Za pomůcky učebné a jiné potřeby knihoven bylo vydáno 4850 zl. 76 kr. (— 88 zl. 78 kr.), na okresní knihovnu učitelů 106 zl. 60 kr. (— 527 zl.), na upravení cizích místností pro konference 10 zl., na opatření a vydržování nábytku školního 7367 zl. 46½ kr. (— 10.337 zl. 63½), na topení a osvětlování místností školních 9137 zl. 98 kr. (+ 4606 zl. 39½ kr.); zálohy a paušaly na potřeby školní obnášely 8812 zl. 81 kr. (+ 903 zl. 25 kr.) a jiné rozličné výdaje 1170 zl. 73½ (— 5 zl. 81½ kr.); výlohy správní činily tudíž vůbec 32.256 zl. 35 kr. (o 5449 zl. 58½ kr. méně než roku předchozího).

Účet stavební a upravovací nových škol a místností školních zahrad školských a tělocvičen činil r. 1877 jen 17.392 zl. 63½ kr. (— 113.932 zl. 73 kr.), náklad na vydržování starších stavení školských a t. d. 6933 zl. 20 kr. (— 744 zl. 20 kr.), nájemné pak za najaté místnosti pro školy 12.885 zl. 03 kr. (+ 2452 zl. 99 kr.), odkudž na stavbu a vlastní vydržování školských stavení a místností s jich příslušenstvím bylo vydáno 37.210 zl. 86½ kr. (— 108.223 zl. 94 kr.), na výdeje nadační pak 366 zl. 35½ kr.

V shora uvedeném hromadném nákladu na městské školy obecné a měšťanské nejsou zahrnuty pense učitelů a jich vdov, pak příspěvky na vychování jich sirotků a jiné výdeje tohoto způsobu (pokud z c. k. zemského školního fondu pensijního placeny nebyly) celkem 4832 zl. 62 kr. (— 870 zl. 47½ kr.), neboť byly placeny z důchodů obecních.

Veškeré příjmy fondu pro městské školy obecné a měšťanské r. 1877 vynesly 378.345 zl. 35 kr. (o 42.916 zl. 41 kr. více, než r. 1876); z toho připadlo 336.086 zl. 49 kr. (+ 3416 zl. 19½ kr.) na 14% školní přirážku k daním přímým.[1] Mimo to zbylo nedoplatků zmíněné přirážky na r. 1878 ještě 63.811 zl. 20½ kr.

c) Z dětských opatroven vydržovala obec r. 1877 opatrovny a dětské zahrádky u sv. Jakuba, u sv. Štěpána, v domě Zbraslavském v ulici poštovské, na Hrádku, Novoměstskou v domě č. p. 685—686—II. (v ulici Školské) a u sv. Petra, z nichž dvě poslední 1. května 1877 otevřeny a zahrádkami opatřeny byly. V čís. 687—II. byla pak též (viz o tom str. 106 t. d.) ústřední kuchyně pro všecky městské opatrovny zřízena. Všecky opatrovny, kromě Svatoštěpánské, zůstávaly ostatně i po čas prázdnin otevřeny. Jinak vyjednávala rada městská též o převzetí v r. 1837 založené, na začátku r. 1877 však zavřené opatrovny Malostranské do správy obecní (r. m. dne 20. června 1877), a ač vyjednávání to během r. 1877 právního konce nedospělo, najaty jsou přece pro ústav ten již potřebné místnosti v č. p. 335—III. na dobu 12 let.

Hrubý náklad na vydržování těchto šesti ústavů obnášel 15.861 zl. 23½ kr., tudíž o 5925 zl. 86 kr. více než r. 1876; náklad na opatrovnu Hrádeckou (1610 zl. 11 kr.), byl však z příjmů vlastního fondu jejího (1651 zl. 94½ kr.) s dostatek uhrazen. V shora uvedeném hromadném nákladu na opatrovny a dětské zahrádky není ostatně zahrnuta částka 3868 zl. 47½ kr., kteráž byla r. 1877 vyplacena z důchodů obecních na podporování (stravování) chudých dítek na opatrovnách a mateřských školkách městských.

d) Co se tkne posléze podporování cizích ústavů vyučovacích (aneb spolků ústavy ty vydržujících) skrze obec pražskou, byly obnosy podpor, ústavům těmto poskytnuté, následující: československé akademii obchodní dáno jako r. 1876 500 zl., jednotě průmyslové na vydržování večerní školy průmyslové 3000 zl., na vydržování denní školy rovněž 3000 zl., na vydržování nedělní školy pro učně 900 zl., na odměny žákům na škole průmyslové 30 zl. Škole pivovárské poskytnuto 200 zl., spolku vlasteneckých přátel umění 105 zl., spolku pro zvelebení umění hudebního 210 zl. a hudby chrámové 200 zl., české společnosti pro zvelebení zahradnictví 42 zl., tělocvičnému spolku „Sokol“ 200 zl, ženskému tělocvičnému spolku 50 zl., jednotě paní sv. Anny (pro vyučování blbců) 100 zl., českému ženskému výrobnímu spolku 1200 zl., německému ženskému výrobnímu spolku 100 zl. a spolku paní sv. Lidmily 100 zl. I bylo tudíž 14 ústavů vyučovacích čili spolků ústavy ty vydržujících hromadným příspěvkem 9437 zl. obdařeno, dalších pak 6224 zl. poskytnuto 35 jiným ústavům dobročinným a uměleckým.

---

[1]) Z toho obnáší přirážka k dani pozemkové 322 zl. 77 kr., přirážka k dani činžovní 237.826 zl. 90 kr., k dani výdělkové 26.023 zl. 44 kr. a k dani z příjmů 71.913 zl. 38 kr.

2. Záležitosti patronátní.

V této příčině sluší podotknouti, že rada městská v sezení svém dne .. července 1877 po žádosti arcibiskupské konsistoře ku zřízení místa . kaplana v Olšanech svolila a spolu dotaci 450 zl. pro téhož z fondu ..nerálního (prozatím však jen na 6 let) ustanovila. V příčině zlepšení platů .ředitelů kůrův a varhaníků při patronátních chrámech městských ..nešeno v sezení rady m. dne 31. prosince 1877, přimluviti se u patřičných úřadů za udělení jim prozatímních příspěvků drahotních. Spolu učiněn na ..ších místech návrh na zřízení nových míst varhaníků při farních chrámech u sv. Haštala, u sv. Petra, u Nejsvětější Trojice v Spálené ulici a v Podskalí se služným 200 zl. ročně.

XI. Vojenské záležitosti.

1. Doplňování vojska r. 1877.

V Praze a mimo Prahu k odvodu povolaní branci domácí.

Tab. LXXVIII. a)

Třída věku	Kontingent: k vojsku řadovému a k námořnictvu	Kontingent: k záloze	Kontingent: v hromadě	Počet k odvodu povolaných	Z těch: slouží již ve vojště neb na moři	Z těch: slouží již v zemské obraně	Z těch: byli vůbec osvobozeni	Z těch: nebyli přítomni	Z těch: vystěhovali se neb zemřeli	Z těch: v hromadě	Dostavili se osobně
I.				676	47	—	20	84	36	187	489
II.	158	93	251	543	86	—	22	44	1	153	390
III.				457	82	23	16	43	—	164	293
Celkem . .				1676	215	23	58	171	37	504	1172
Na procentech . .				100,0%	12,8	1,4	3,5	10,2	2,2	30,1	69,9

Tab. LXXVIII. b)

Třída věku	Z dostavivších se bylo vráceno pro: nedostatek míry	vráceno pro: chyby	vráceno pro: v hromadě	vymazáno pro: nedostatek míry	vymazáno pro: chyby	vymazáno pro: v hromadě	odvedeno k vojsku: jednoroč. dobrovol.	odvedeno k vojsku: jiných	odvedeno do zálohy	odvedeno k zemské obraně	odvedeno v hromadě	dobrovolníka nepovinných	úhrnem
I.	17	275	292	6	43	49	45	55[1])	48[2])	—	148	31	179
II.	6	261	267	—	42	42	22	—	56	3	81	—	81
III.	5	220	225	—	18	18	9	—	—	41	50	—	50
Suma . .	28	756	784	6	103	109	76	55	104	44	279	31	310
na % . .	2,4	64,5	66,9	0,5	8,8	9,3	6,5	4,7	8,9	3,7	23,8	—	—

[1]) Z těch zapravilo taxu 10. [2]) Z těch zapravili taxu 3.

2. Ubytování vojska.

a) Počet bytů k stálému ubytování c. k. vojska, a sice pro dustojníky pohotově jsoucích, obnášel o Havle 1877 celkem 247. Z těch bylo zejmena: . pro podmaršálka, 5 pro generály, 9 pro plukovníky, 38 pro štábní dustojníky (podplukovníky a majory), 86 pro setníky, 97 pro nižší dustojníky a 11 pro

nižší strany vojenské najato a zřízeno. Mimo to vydržovala obec 38 místností pro vojenské kanceláře, stáje pro 78 koní a kolny na 12 vozů. Z veškerých důstojnických bytů a vojenských kanceláří nalezalo se 28 na Starém městě, 111 na Novém městě, 88 na Malé straně, 32 na Hradčanech, 1 ve Vinohradech a 25 na Smíchově.

Náklad na stálé ubytování vojska r. 1877 činil 125.068 zl. 01 kr., tudíž o 1661 zl. 82½ kr. méně než roku předchozího. Z toho připadlo na vlastní nájemné z bytů důstojnických s přirážkou činžovní 117.205 zl. 20½ kr., na najaté pro mužstvo kasárny 5805 zl., na mzdy a paušál domovníkům v nich 308 zl., na udržování kasáren a bytů důstojnických, jakož i na zřízení jich 1042 zl. 71½ kr., zbytek pak 707 zl. 09 kr. na rozličné potřeby, zejmena na čistění a koupi ložního prádla pro byty důstojnické.

Náhrada, od c. k. vojenského eráru obci r. 1877 poskytnuta, obnášela naopak 69.187 zl. 76 kr. (o 444 zl. 68½ kr. méně než roku loňského), z čehož připadlo na náhradu za byty důstojnické a nábytek v nich 67.867 zl. 08 kr. a na ubytování mužstva 1320 zl. 68 kr.

b) Ubytování průchodní vztahovalo se r. 1877 celkem na 571 generálů a štábních důstojníků, na 3628 jiných důstojníků a vojenských stran, na 10.954 mužů a na 2474 koní, (z čehož připadlo na obranu zemskou 24 štábních důstojníků, 291 důstojníků, 8132 mužů a 24 koní) a bylo tudíž mnohem slabší než roku předchozího (srovn. St. př. kn. V. str. 134). Odtud byly i výlohy s ubytováním spojené menší, neboť činily zejmena 8.896 zl. 67 kr. (o 3592 zl. 11 kr. méně než r. 1876); z toho nahradil erár obci 3106 zl. 46 kr., ostatních pak 5790 zl. 21 kr. uhradila obec z fondu pro průchodní ubytování vojska.

Usnesením rady městské ze dne 24. listopadu 1876 na rok 1877 předepsaná 1% přirážka k dani činžovní na ubytování vojska vynesla 18.832 zl. 32½ kr. a mimo to přijala pokladna městská 833 zl. 20 kr. náhrady za ubytování obrany zemské v Bubnech. Poněvadž pak pokladna městská na konci r. 1877 vykazovala 8902 zl. 12 kr. zbytku, bylo vedlé uzavření rady městské ze dne 30. listop. 1877 od vypsání zmíněné přirážky na r. 1878 upuštěno. — Naopak byla hned r. 1876 podaná žádost rady městské za vřadění hlavního města do 1. třídy vojenské sazby činžovní záporně vyřízena.

Dodavek.

Meteorologické poměry v Praze r. 1877.

Meteorologické poměry Prahy r. 1877.[1]

I. Teplota (v C°).

a) Střední teplota měsíců.

Tab. LXXIX.

Střední	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červenec
Normální střední	—1·5	0·4	3·4	9·1	14·1	18·5	19·6
Rok 1877	1·8	2·5	2·5	7·1	11·3	20·0	19·4
Rozdíl	3·3	2·1	—0·9	—2·0	—2·8	1·5	—0·2

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normání střední	19·3	15·3	10·2	3·3	—0·2	9·3
rok 1877	19·8	12·1	7·5	5·7	0·6	9·2
Rozdíl	0·5	—3·2	—2·7	2·4	0.8	—0·1

b) Teplota ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1877	Rozdíl
Zima[2]	—0·4	3·0	3·4
Jaro	8·9	7·0	—1·9
Léto	19·1	19·7	0·6
Podzim	9·6	8·4	—1·2

c) Krajnosti r. 1877.

Krajnosti	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum .	2. 9·7	26. 9·6	29. 15·1	10. 22·6	28. 23·6	12. 32·4	24. 32·7
Minimum .	26. -7·0	28. -6·1	11. -12·0	23. -1·8	3. -0·3	16. 10·0	8. 10·4
Rozdíl . .	16·7	15·7	27·1	24·4	23·9	22·4	22·3

Krajnosti	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Maximum .	21. 32·1	15. 24·8	14. 19·8	6. 15·2	6.u.7. 7·5	24. července 32·7
Minimum .	3. 10·2	27. 0·6	28. -1·4	10. -1·5	23. -8·9	11. března -12·0
Rozdíl . .	21·9	24·2	21·2	16·7	16·4	44.7

[1] Jako vždycky, odepřel nám i letos ředitel zdejší c. k. hvězdárny všelikého zdělení žádaných dát meteorologických za r. 1877 před uveřejněním vlastní publikace hvězdárny. Poněvadž pak nové ředitelství c. k. ústředního ústavu pro meteorologii nás již r. 1877 v té samé příčině pro příští dobu k témuž neochotnému prameni bylo odkázalo, nezbylo jiného prostředku, leč vyjití vzpomenutého díla hvězdárny za r. 1877 trpělivě vyčkati a hořejší výtah z něho ve způsobě dodavku tuto umístiti.

[2] T. j. měsíc prosinec 1876, jenž měl střední teplotu 1·7 C°, a měsíce leden a únor 1877.

II. Tlak vzduchu
(v millimetrech).

Tab. LXXX. a) Střední podlé měsíců.

Střední	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červenec
Normální střední	744·9	744·3	742·4	741·7	742·0	742·9	743·4
Rok 1877	745·3	741·0	738·8	739·6	741·4	746.4	744·0
Rozdíl	0·4	—3·3	—3·6	—2·1	—0·6	3·5	0·6

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední	743·4	744·7	744·0	743·9	745·5	743·6
Rok 1877	743·9	745·0	746·4	742·6	746·0	743·4
Rozdíl	0.5	0·3	2·4	—1·3	0·5	—0·2

b) Střední ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1877	Rozdíl
Zima [1]	744·9	741·7	—3·2
Jaro	742·0	739·9	—2·1
Léto	743·2	744·8	1·6
Podzim	744·2	744·7	0·5

c) Krajnosti r. 1877.

Rozdíl	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum .	22. 759·5	5. 754·1	3. 754·0	15. 749·3	17. 748·5	30. 952·9	9. 751.
Minimum .	31. 728·8	26. 722·4	21. 722·8	5. 732·0	9. 733·2	23. 739·1	15. 732·
Rozdíl . .	30·7	31.7	31·2	17.3	15·3	13·8	18·

Krajnosti	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok	
Maximum	24. 751·0	27. 754·0	6. 759·5	15. 757.5	20. 760·1	20. prosince	760·1
Minimum .	1. 735·8	21. 734·0	8. 733·0	25. 725·0	27. 728·6	26. února	722·4
Rozdíl . .	15·2	20·0	26·5	32·5	31·5		37·7

[1]) Prosinec r. 1876 měl střední tlak vzduchu 738·9 mm.

III. Výška (suma) padlé vody
(v millimetrech).

a) Sumy měsíčné. Tab. LXXXI.

Pojmenování	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červenec
Normální střední	19·4	21·4	23·7	30·0	42·2	60·7	46·8
Rok 1877	54·6	43·2	33.4	12·5	26·2	15·1	77·6
Rozdíl	35·2	21·8	9·7	—17·5	—16·0	—45·6	30·8

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední	51·7	26·1	26·4	27·8	19·6	395·8
Rok 1877	73·5	45·5	11·8	7·5	31·4	432·3
Rozdíl	21·8	19·4	—14·6	—20·3	11·8	36·5

b) Sumy ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1877	Rozdíl
Zima [1]	60·4	136·2	75·8
Jaro	95·9	72·1	—23·8
Léto	159·2	166·2	7·0
Podzim	80·3	64·8	—15·5

c) Počet dní s vodou padlou podlé měsíců.

Rok 1877	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červenec
Sníh	7	6	8	5	2	0	0
Déšť	7	13	7	8	18	8	18
Počet dní s vodou padlou	11	17	17	9	15	5	16
Číslo normální	14·4	12·3	13·8	12·7	14·4	15·6	15·8

Rok 1877	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Sníh	0	0	1	1	3	43
Déšť	13	10	13	8	17	130
Počet dní s vodou padlou	12	10	7	10	20	149
Číslo normální	13·5	10·9	10·5	12·8	14·6	161·3

[1]) Prosinec 1876 měl 38·4 mm. vody padlé.

Tab. LXXXI. (dokonč.)

d) Počet dní s vodou padlou podlé ročních počasí.

Roční počasí	Normální číslo	Rok 1877	Poznamenání k r. 1877.
Zima [1]	41·3	44	V tom 18 dní se sněhem
Jaro	40·9	41	„ „ 15 „ „ „
Léto	44·9	33	„ „ — „ „ „
Podzim	34·2	27	„ „ 2 „ „ „

e) Počet mlhavých dní a bouřek podlé měsíců.

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červenec
Rok 1877	9	8	8	9	6	9	6
Normální číslo	11·3	10·3	7·3	4·2	2·6	2·3	2·3
β) Bouřky.							
Rok 1877	0	0	0	0	2	2	4

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Rok 1877	18	12	13	18	13	119
Normální číslo	3·1	6·6	10·7	10·7	9·7	81·1
β) Bouřky.						
Rok 1877	4	0	0	0	0	12

f) Počet mlhavých dní a bouřek podlé ročních počasí.

Roční počasí	Mlhavé dni		Bouřky r. 1877
	Normální číslo	Rok 1877	
Zima [2]	31·3	39	0
Jaro	14·1	23	2
Léto	7·7	23	10
Podzim	28·0	43	0

[1]) Prosinec 1876 měl 16 dní s vodou padlou.
[2]) Prosinec r. 1876 měl 22 mlhavých dní.

IV. Proudy vzdušné. LXXXII.

a) Počet větrů podlé měsíců a směry jejich.

Měsíce:	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Leden . .	5	2	13	5	15	16	20	8
Únor . . .	5	1	3	0	15	14	37	5
Březen . .	7	2	4	8	11	18	23	16
Duben . .	20	7	15	3	2	10	13	11
Květen . .	12	3	6	5	7	19	21	9
Červen . .	11	7	11	6	8	12	18	9
Červenec .	2	0	4	7	13	14	39	4
Srpen . .	3	7	11	5	10	23	19	5
Září . . .	7	2	2	1	11	13	28	7
Říjen . .	8	7	3	3	15	17	20	2
Listopad .	0	0	1	8	24	13	16	0
Prosinec .	9	4	15	2	13	10	17	5
Rok . .	89	42	88	53	144	179	271	81

b) Počet větrů podlé ročních počasí.

Roční počasí	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Zima . .	15	9	24	11	41	56	64	23
Jaro . . .	39	12	25	16	20	47	57	36
Léto . .	16	14	26	18	31	49	76	18
Podzim .	15	9	6	12	50	43	64	9

V. Výška vody na řece Vltavě (v centim.) r. 1877.

Tab. LXXXIII.

Stav a změny	Leden		Únor		Březen		Duben		Květen		Červen		Červenec	
Maximum .	23.	34	14. od. ledu	215	21.	80	3.	70	1.	40	9.	28	8. 15.	18
Minimum .	19.	15	3.	24	9. 16.	35	20.	38	30	22	23.	0	4.	6
Rozdíl . .		19		191		4·		32		18		28		12
Roční střední .		22.19		83.39		52.87		47.67		29.23		14.73		12.06

Stav a změny	Srpen		Září		Říjen		Listopad		Prosinec		Rok	
Maximum .	27.	17	25.	17	15.16.	13	28.	15	2.	21	14. února	215
Minimum .	26.	-11	3.	-22	31.	-10	17.20.	-19	22.	-21	3. září	-22
Rozdíl . .		28		39		23		34		42		237
Roční střední .		0.97		-0.87		5 68		-5.50		3.77		22.18

Nákladem městské kommisse statistické vyšla ještě následující díla:

Statistika král. hlav. města Prahy. Svazek I. Obsah: Topografické a podnební poměry — Obyvatelstvo. — Přílohy. — S plánem Prahy a 1 listem diagrammův. — V Praze 1872. — Tiskem Hynka Fuchse. **Cena vázaného výtisku 2 zl. 50 kr.** V kommissi knihkupectví Th. Mourka. (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1871 (72). S přílohou a plánem Prahy. Tiskem Hynka Fuchse 1873. **Cena sešitého výtisku 1 zl. 20 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na l. 1872 a 1873. S přílohou. Tiskem Hynka Fuchse 1874. **Cena sešitého výtisku 1 zl.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1874 Tiskem akcijní společnosti „Bohemie" 1875 **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1875. Tiskem Hynka Fuchse 1876. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1876. Tiskem Hynka Fuchse 1877. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

K vyjasnění smrtelnosti v Praze. Tiskem Hynka Fuchse 1877 **Cena sešitého výtisku 20 kr.** (Též německy.)

Plán Prahy s vůkolím. 2 vydání z r. 1875 **Cena vázaného výtisku s textem 40 kr.** (Též německy.) Rozebráno.

Statistická příruční knížka

král. hlavního města

PRAHY

za rok 1878.

Vydávaná

od

statistické kommisse král. hlavního města Prahy

redakcí

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Jos. Erbena.**

Ročník sedmý. — České vydání.

V PRAZE.

Tisk knihtiskárny „Politiky". — Nákladem vlastním.

1880.

Statistická přiručni knižka

král. hlavního města

PRAHY

za rok 1878.

Vydávaná

od

statistické kommisse král. hlavního města Prahy

redakcí

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Jos. Erbena.**

Ročník sedmý. — České vydání.

V PRAZE.

Tisk knihtiskárny „Politiky". — Nákladem vlastním.

1880.

OBSAH.

Oddělení první.

Poměry meteorologické a topografické.

Oddělení druhé.

Obyvatelstvo.

**

Oddělení třetí.

Živnosti a osvěta.

Oddělení čtvrté.

Věci obecní správy.

Oddělení první.

Poměry meteorologické a topografické.

A. Meteorologické poměry Prahy r. 1878.[1])

I. Teplota (v C°).

a) Střední teplota měsíců.

Tab. I.

Střední	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červ.	Červc.
Normální střední . . .	—1,5	0,4	3,4	9,1	14,1	18,5	19,6
Rok 1878	—0,5	2,3	3,7	10,0	14,5	17,8	17,8
Rozdíl	—1,0	1,9	0,3	0,9	0,4	– 0,7	—1,8

Střední	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Normální střední . . .	19,3	15,3	10,2	3,3	—0,2	9,3
Rok 1878	18,9	16,5	10,7	3,1	—1,1	9,5
Rozdíl	—0,4	1,2	0,5	—0,2	0,9	0,2

b) Teplota ročních počasí.

Roční počasí	Norm. střední	Rok 1878	Rozdíl
Zima[2])	—0,4	0,8	1,2
Jaro	8,9	9,4	0,5
Léto	19,1	18,2	—0,9
Podzim	9,6	10,1	0,5

c) Krajnosti r. 1878.

Krajnosti	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum	22. 8,3	23. 10,3	30. 17,6	16. 21,1	19. 29,2	9. 28,9	23. 31,3
Minimum	12. -12,2	2. -5,0	15. -4,8	8. 0,6	10. 4,2	3. 8,0	14. 10,7
Rozdíl .	20,5	15,3	22,4	20,5	25,0	20,9	20,6

Krajnosti	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosynec	Rok
Maximum	6. 28,6	9. 27,5	25. 19,0	14. 10,4	31. 9,7	23. července 31,3
Minimum	22. 9,1	22. 7,8	31. 2,1	2. -1,6	17. -10,6	12. ledna -12,2
Rozdíl .	19,5	19,7	16,9	12,0	20,3	43,5

[1]) Sestaveno dle díla: „Astronomische, magnetische u. meteorologische Beobachtungen an der k. k. Sternwarte zu Prag im Jahre 1878." (v Praze 1879).

[2]) T. j. měsíc prosinec 1877, jenž měl střední teplotu 0·6 C°, a měsíce leden a únor 1878.

II. Tlak vzduchu
(v millimetrech).

Tab. II.

a) Střední podlé měsíců.

Střední	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červ.	Červc.
Normální střední . .	744,9	744,3	742,4	741,7	742,0	742,9	743,4
Rok 1878	746,4	750,9	741,3	741,7	742,0	743,9	742,8
Rozdíl	1,5	6,6	—1,1	0,0	0,0	1,0	—0,6

Střední	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Normální střední . . .	743,4	744,7	744,0	743,9	745,5	743,6
Rok 1878	741,5	744,6	743,1	740,1	738,6	743,1
Rozdíl	—1,9	—0,1	—0,9	—3,8	—6,9	—0,5

b) Střední ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1878	Rozdíl
Zima [1]	744,9	747,8	2,9
Jaro	742,0	741,7	—0,3
Léto	743,2	742,7	—0,5
Podzim	744,2	742,6	—1,6

c) Krajnosti r. 1878.

Krajnosti	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum	12. 759,4	7. 758,1	4. 759,3	7. 749,5	17. 751,7	7. 751,1	17. 750,8
Minimum	25. 726,9	11. 739,0	30. 720,6	1. 724,2	24. 733,8	15. 731,0	3. 736,1
Rozdíl. .	32,5	19,1	38,7	25,3	17,9	20,1	14,7

Krajnosti	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok	
Minimum	18. 748,7	4. 753,3	3. 754,0	20. 755,1	25. 754,3	12. ledna	759,4
Maximum	25. 734,2	25. 735,4	25. 731,9	14. 723,1	17. 728,1	30. března	720,6
Rozdíl . .	14,5	17,9	22,1	32,0	26,2		38,8

[1]) Prosinec 1877 měl střední tlak vzduchu 746,0 mm.

III. Výška (suma) padlé vody
(v millimetrech).

a) Sumy měsíčné. **Tab. III.**

Pojmenování	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červ.	Červc.
Normální střední . . .	19,4	21,4	23,7	30,0	42,2	60,7	46,8
Rok 1878	21,9	15,1	42,8	36,3	54,9	29,6	30,9
Rozdíl	2,5	—6,3	19,1	6,3	12,7	—31,1	—15,9

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Normální střední . .	51.7	26,1	26,4	27,8	19,6	395,8
Rok 1878	59,8	17,6	30,6	24,9	15,1	379,5
Rozdíl	8,1	—8,5	4,2	—2,9	—4,5	—16,3

b) Sumy ročních počasí

Roční počasí	Normální sumy	Rok 1878	Rozdíl
Zima[1])	60,4	68,4	8,0
Jaro	95,9	134,0	38,1
Léto	159,2	120,3	—38,9
Podzim	80,3	73,1	—7,2

c) Počet dní s vodou padlou podlé měsíců.

Rok 1878	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červ.	Červc.
Sníh	12	5	14	0	0	0	0
Dešť	7	8	11	14	16	10	18
Počet dní s vodou padlou	17	11	23	14	16	10	18
Číslo normální	14,4	12,3	13,8	12,7	14,4	15,6	15,8

Rok 1878	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Sníh	0	0	0	3	14	48
Dešť	20	9	13	10	5	141
Počet dní s vodou padlou	20	9	13	11	16	178
Číslo normální	13,5	10,9	10,5	12,8	14,6	161,3

[1]) Prosinec r. 1877 měl 31,4 mm. vody padlé.

d) Počet dní s vodou padlou podlé ročních počasí.

Tab. III. (Pokrač.)

Roční počasí	Normální číslo	Rok 1878	Poznamenání k r. 1878.
Zima[1]	41,3	48	V tom 20 dní se sněhem
Jaro	40,9	53	„ 14 „ „ „
Léto	44,9	48	„ 0 „ „ „
Podzim	34,2	33	„ 3 „ „ „

e) Počet mlhavých dní a bouřek podlé měsíců.

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červ.	Červc.
Rok 1878	14	17	6	10	5	10	5
Normální číslo	11,3	10,3	7,3	4,2	2,6	2,3	2,3

β) Bouřky.

Rok 1878	0	0	1	0	4	4	1

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Rok 1878	7	14	17	24	21	150
Normální číslo	3,1	6,6	10,7	10,7	9,7	81,1

β) Bouřky.

Rok 1878	1	2	0	0	0	13

f) Počet mlhavých dní a bouřek podle ročních počasí.

Roční počasí	Mlhavé dni		Bouřky roku 1878
	Normální číslo	Rok 1878	
Zima[2]	31,3	44	0
Jaro	14,1	21	5
Léto	7,7	22	6
Podzim	28,0	55	2

[1]) Prosinec 1877 měl 20 dní s vodou padlou, v tom 3 dni se sněhem

[2]) Prosinec 1877 měl 13mlhavých dní.

IV. Proudy vzdušné.

a) Počet větrů podle měsíců a směry jejich

Tab. IV.

Měsíce	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Leden . . .	15	2	6	3	30	38	36	17
Únor	18	6	3	2	23	18	47	12
Březen	22	6	4	8	15	16	58	21
Duben	18	17	19	12	22	20	11	22
Květen	19	10	29	7	33	20	24	7
Červen . . .	30	9	13	7	22	12	30	17
Červenec	17	4	7	2	10	21	56	31
Srpen	24	5	19	6	20	43	27	5
Září	30	7	17	9	23	16	24	11
Říjen	14	2	15	7	50	29	25	5
Listopad	19	2	17	11	38	27	19	14
Prosinec	9	3	10	11	41	37	30	11
Rok .	235	73	159	85	327	297	387	173

b) Počet větrů podle ročních počasí.

Roční počasí	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Zimma	42	12	24	7	66	66	100	34
Jaro	59	33	52	27	70	56	93	50
Léto	71	18	39	15	52	76	113	53
Podzim	63	11	49	27	111	72	68	30

V. Výška vody na řece Vltavě (v centim.) r. 1878.

Tab. V.

Stav a změny	Leden		Únor		Březen		Duben		Květen		Červen		Červc.	
Maximum	24.	108	28.	58	3.	102	1.	58	11.	52	7,8.	23	9.	14
Minimum	14.	-20	14,15.	16	18,19. 31.	50	17,27.	33	23,25.	15	29.	3	22.	-24
Rozdíl . .		128		42		52		25		37		20		38
Měsíční střední		12,90		33,03		67,45		42,80		30,63		14,70		-2,58

Stav a změny	Srpen		Září		Říjen		Listopad		Prosinec		Rok	
Maximum	26.	22	28.	52	1.	34	17.	42	2.	35	24. ledna	108
Minimum	22.	3	1.6.	9	9.11.	15	30.	18	13,16. 19	10	22. července.	-24
Rozdíl . .		19		43		19		24		25	Chod ledu	132
Měsíční střední		12,35		17,63		24,35		26,10		19,13	23. ledna	24,81

B. Povrch města Prahy s Vyšehradem
a změny r. 1878.

1. Rozvržení katastrálních ploch koncem r. 1878. [1])

Tab. VI.

Čís. řad.	Půda plodná: Druh	Povrch v □ metr.	Půda neplodná: Druh	Povrch v □ metr.
1.	Pole	284·893,3	Zastavená plocha . .	2,739.255,9
2.	Luka	270.602,4	Cesty, ulice a náměstí	1,193.598,4
3.	Zahrady	1,411.539,4	Řeka Vltava	1,197.030,4
4.	Vinice	29.490,7	Potoky	8.832,5
5.	Pastviny	1,048.229,7	Pustiny	96.010,5
6.	Háje	77.779,4	Hřbitovy	13.936,7
7.	Pole s ovocnými stromy	25·135,2	Summa II. . .	5,248.664,4
8.	Pastviny s ovocnými stromy	109.285,0	K tomu summa I. . .	3,256.955,1
	Summa I. . .	3,256.955,1	Veškeren povrch . .	8,505.619,5

2. Rozvržení půdy plodné a neplodné v Praze a na Vyšehradě dle čtvrtí města koncem r. 1878.[1])

Tab. VII.

Číslo řadové	Čtvrť města	Půda plodná: Stav konc. r. 1877	Půda plodná: Přírůstek n. úbytek	Půda plodná: Stav konc. r. 1878	Půda neplodná: Stav konc. r. 1877	Půda neplodná: Přírůstek n. úbytek	Půda neplodná: Stav konc. r. 1878	Veškeren povrch koncem r. 1878
I.	Staré město .	90.275,7	— 48,4	90.227,3	1,347.046,6	+ 48,4	1,347.095,0	1,437.322,3
II.	Nové město .	907.005,4	—122.352,5	784.652,9	2,532.700,5	+122.352,5	2.655.053,0	3,439.705,9
III.	Malá strana .	587.548,6	+ 7,9	587.556,5	527.923,8	— 7,9	527.915,9	1,115.472,4
IV.	Hradčany . .	515.768,0	+ 6,1	515.774,1	341.161,6	— 6,1	341.155,5	856.929,6
V.	Josefov . . .	2.987,8	—	2.987,8	89.993,2	—	89.993,2	92·981,0
VI.	Obvod fort. .	907.106,2	+117.277,9	1,024.384,1	199.179,9	—117.277,9	81.902,0	1,106.286,1
	Praha .	3,010.691,7	— 5.109,0	3,005.582,7	5,038.005,6	+ 5.109,0	5,043.114,6	8,048.697,3
VII.	Vyšehrad .	252.579.2	— 1.206,8	251.372,4	204.343,0	+ 1.206,8	205.549,8	456.922,2
—	Praha s Vyšehradem . .	3,263.270,9	— 6.315,8	3,256.955,1	5,242.348,6	+ 6.315,8	5,248.664,4	8,505.619,5

[1]) Dle zpráv městského úřadu berního (skrze officiala p. Lad. Rebeku.)

Oddělení druhé.

Obyvatelstvo.

A. Ruch stavební a poměry příbytečné v Praze r. 1878.

I. Ruch stavební.[1])

1. Daná povolení.

a) K stavbě domů. **Tab. VIII.**

Číslo řadové	Čtvrti města	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůstek neb úbytek proti r. 1877
I.	Staré město .	2	4	4	2	3	15	—
II.	Nové město	13	4	1	9	5	32	+4
III.	Malá strana .	1	—	—	1	1	3	+1
IV.	Hradčany . .	1	—	—	—	—	1	—3
V.	Josefov . . .	—	—	—	—	3	3	+1
—	Praha . .	17[2])	8[3])	5[4])	12[5])	12[6])	54	+3
	Přírůst.a.úbyt.pr.r.1877	+4	+2	—6	—1	+4	+3	—

[1]) Dle protokollů povolení k stavbám a dle jiných zpráv mag. referátu stavebního.

[2]) Totiž na parcelách, a sice na Starém městě na č. 759 (č. pop. 759 a 1038); na Novém městě na parcelách dříve poz. fortif. č. 39 (č. p. 393 Vinohrady), č. 207 a 208 (č. p. 1564—II.), č. 225 a 619 (č. pop. 1567, 1568, 1569 a 1570—II.), dále na č. pop. 25, 247, 449 (č. p. nové 1562—II.), 611, 972, 986 (č. p. nové 1565) a pak na parc. 939 (č. p. 1571—II.); na Malé straně na parc. mezi č. p. 536—538; na Hradčanech na č. 33—34.

[3]) Na Starém městě č. 807, 896, 919—920, 921; na Novém městě č. 348, 377, 673 a 763.

[4]) Na Starém městě při č. 206, 676 a 680 (dvakrát); na Novém městě při č. 139.

[5]) Na Starém městě u č. 87 a 563; na Novém městě u č. 25, 37, 70, 815, 915, 930, 1373, 1452 a 1464; na Malé straně u č. 335.

[6]) Na Starém městě v č. 402, 676 a 745; na Novém městě v č. 25, 428, 585, 981 a 1186; na Malé straně v č. 254 a v Josefově v č. 108—109, 135 a 219.

b) K jiným pracím stavebním.[1]) **Tab. IX.**

Čís. řad.	Způsob stavby:	Čtvrť města: Staré město	Nové město	Malá strana	Hradčany	Josefov	Praha	Přírůstek neb úbytek proti r. 1877
1.	Uchýlky od plánu stav. a změny .	5	10	3	—	3	21	+13
2.	Postoupení do čáry upravovací . .	—	1	—	—	—	1	+ 1
3.	Komíny, zdi a střechy	6	7	4	2	1	20	+11
4.	Sklepy, stoky odvodné a záchody .	5	6	4	1	1	17	+ 8
5.	Kolny a chlévy	3	7	1	—	—	11	—12
6.	Skleníky a besídky	1	5	—	—	—	6	+ 2
7.	Místnosti obchodní a dílny	2	13	—	—	—	15	+ 8
8.	Průčelí krámů a výkladní skříně .	27	10	1	—	1	39	+11
9.	Postavení strojů	1	3	—	—	—	4	— 1
10.	Stavby zatímní	—	4	—	—	—	4	+ 2
11.	Vedení telegrafů	—	1	—	—	—	1	+ 1
12.	Zřízení sadů	—	—	—	—	—	—	—
13.	Jiné úpravy a stavby	15	17	4	4	1	41	+32
—	Summa . .	65	84	17	7	7	80	+76
—	Přírůstek neb úbytek proti r. 1877	+23	+38	+6	+5	+4	+76	—

[1]) Stavby zde uvedené byly skoro vesměs ještě průchodem téhož r. 1878 dohotoveny.

2. Dohotovené stavby r. 1878.

a) Počet a způsob jejich.

Tab. X.

Číslo řadové	Čtvrti města	Nové stavby	Přestavení	Vyvýšení	Přístavky	Upravení	V hromadě	Přírůst. a úbyt. proti r. 1877
I.	Staré město . . .	2	3	3	—	—	8	— 1
II.	Nové město . .	14	6	—	13	1	34	+13
III.	Malá strana . . .	1	—	—	—	—	1	— 2
IV.	Hradčany	—	—	—	1	—	1	— 1
V.	Josefov	—	—	—	—	—	—	— 5
	Praha . .	17[1]	9[2]	3[3]	14[4]	1[5]	44	+ 4
	Přírůstek a úbyt. proti r. 1877	+15	—4	—2	—1	—4	+4	—

[1]) Na Starém městě zejmena čísla 759 a 1038; na Novém městě čísla 611, 972, 1004, 1560, 1561, 1562, 1564, 1565 1567, 1568, 1569, 1570, 1571 1572; na Malé straně pak 536 - 538.

[2]) Na Starém městě č. 807, 896 a 919—920; na Novém městě č. 513, 673, 763, 1085, 1240—1243, 1269.

[3]) Totiž na č. 231, 676 a 680 - I.

[4]) Na Novém městě při č. 25, 70, 588, 630, 815, 915, 925, 930, 1046, 1050, 1373, 1452 a 1464; na Hradčanech při č. 40.

[5]) Totiž č. 1186—II.

Poznamenání k tab. VIII. až XIII. U porvvnání s l. 1876 a 1877 jde z 3 předchozích tabulek na jevo, že v podnikání a ruchu stavebním r. 1878 opětné oživnutí nastalo. Ruch ten vztahoval se sice věčím dílem na práce stavební, v tab. IX. uvedené, než i počet staveb domů zvěčil se (byť jen skrovně) proti roku předchozímu, a to jak počtem daných povolení k stavbám, tak počtem staveb dohotovených. V první příčině vztahuje se zlepšení to kromě Hradčan ke všem čtvrtem města, v příčině druhé však jen k Novému městu pražskému, ano v ostatních čtvrtech města počet staveb dohotovených proti roku předchozímu se umálil.

Z nových staveb, r. 1878 na Novém městě dohotovených, zasluhují zvláštního vzpomenutí soukromní domy na býv. fortifikačních pozemcích, jelikož jsou vesměs založeny v rozměrech velkolepých, přidržujíce se ve shodě s řádem, v příčině zastavení těchto pozemků od rady městské přijatým (srovn. o tom odd. IV. t. kn.), zároveň správného slohu i věčí ozdobnosti. Jsou to zejmena domy č. p. 1567 až 1570. — Ostatně dostalo se též ulici Dlážděné, vesměs skvostně zřízené, přestavením domu č p. 1004—II. přiměřeného dokončení a podobně jest nyní i úhledná ulice Slupská téměř cele dohotovena. Ze staveb, r. 1878 ohlášených, bude nové proboštství (č. p. 33—34—IV.) zajisté pěkným doplňkem našeho staroslavného chrámu arcibiskupského, na jehož obnovení, resp. dostavení cíle se pracuje. Podobně byla nádherná, hned roku 1868 počatá renaissanční stavba českého divadla národního r. 1878 zevnitř téměř úplně dohotovena.

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1878. [1]

Tab. XI.

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	komor	kuchyň	přch. pokojů	jiných	v hromadě	Z příbytků nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
I. Staré město.																		
1.	172	3	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	1	—	—	Karlova ul. — Jindř. Dietz.
2.	231	1	—	2	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	Hus. stř. — Ferd. a Marie Homolkoví.
3.	376a	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Ovocná ul. — Jan Mulač.
4.	586	1	—	6	1	1	—	1	9	—	—	—	—	—	1	—	—	Celetná ul. — Leop. Glasersfeld.
5.	676	2	—	6	—	2	2	—	10	—	—	—	—	2	—	—	—	Rybná ul. — Zikm. Roth.
6.	680	4	—	7	—	3	—	—	10	—	—	—	—	4		—		Rybná ul. — Ferd. Löb.
7.	757	11	1	20	—	9	—	1	30	—	5	—	3	3	—	—	—	Haštalská ul. — Fr. Kříž.
8.	759	14	—	23	—	13	3	10	49	—	1	—	3	5	5	—	—	Haštalská ul. — Jan Herzl.
9.	807	6	2	4	2	6	—	2	14	—	2	—	2	2	—	—	—	Anežská ul. — Alois Jiřikovský.
10.	896	12	—	12	—	7	—	—	19	—	4	—	4	4	—	—	—	Kostelní ul. — Anna Týblová.
11.	897	11	—	12	1	8	—	—	21	—	5	—	3	3	—	—	—	Kostel. ul. — Ter. Červinková.
12.	910-920	11	—	18	1	10	3	5	37	—	2	—	2	3	4	—	—	Kozí ulice. — Vojt. Vintika.
13.	983	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Křížov. ul. — Karel Podhorský.
14.	1038	13	—	22	—	13	3	9	47	—	—	—	3	5	5	—	—	Haštalská ul. — Jan Herzl.
Summa		89	3	135	6	73	11	33	258	—	19	—	21	32	17	—	—	—
Z toho k bytům		89	3	134	6	72	11	4	227	—	19	—	21	32	17	—	—	—

[1] Podle fassí činžovních c. k. berní administrace pro Prahu i Vyšehrad a pravidelných výkazů mag. referátu stavebního. — Stavby z r. 1878, zde zvláště nevykazované, v poznamenání k tab. X. však již za hotové uváděné, nebyly v červnu 1879 k dani činžovní ještě předepsány, nemohly tudíž býti v podrobnostech svých zde registrovány. Naopak jsou zde dodatečně uvedeny ze staveb, z r. 1877 pochodících a v Stat. př. kn. VI. str. 5. jmenovaných, čís. 376, 586—I., pak 314, 605, 770, 812—II. a 120—IV., dále z r. 1876 pochodících a v Stat. př. kn. V. str. 51 jmenovaných staveb, čís. 172, 757—I., 122, 564, 617, 1165, 1230—II. a 15—V.

Zevrbný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1878.

Tab. XI. (Pokrač.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vubec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyní	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemní	přízemní	nadzemní	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
									II. Nové město.									
1.	25	3	—	3	—	3	—	—	6	—	1	—	1	1	—	—	—	Široká ul. — H. E. Steigerwald.
2.	70	—	—	—	1	1	4	8	14	—	—	—	—	—	—	—	—	Spálená ulice. — Ph. Nevinný.
3.	122	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Mikulandská ulice. — Wolf a Štětka.
4.	223a.	5	—	6	1	2	—	7	16	1	1	—	—	1	1	1	—	Divad. ul. — Výb. ke zbud. velk. nár. div.
5.	314	—	—	1	—	—	—	8	9	—	—	—	—	—	—	—	—	Karlovo nám. — Jan Kejř.
6.	462	—	—	—	—	—		2	2	—	—		—	—	—	—	—	U Karlova. — Obec pražská.
7.	513	9	—	28	5	9	8	4	54	1	2	—	2	2	2	—	—	Ječná ulice. — Ed. Kavaller.
8.	564	13	2	16	1	13	2	10	42	—	2	—	3	3	5	—	—	Žitná ulice. — Jan Pešinský.
9.	588	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Ve Smečkách. — Banka „Slavie".
10.	605	3	—	5	—	2	—	2	9	—	1	-	1	1	-	—	—	Ve Smečkách. — Karel Kocan.
11.	611	15	1	32	11	15	11	1	70	4	2	—	3	3	3	—	—	Štěpánská ulice. — Dr. Kar. a M. Weilerovi.
12.	617	4	—	6	—	4	—	1	11	-	—	—	2	2	—	—	—	Štěpánská ulice. — C. Em. Brosch.
13.	630	—	—	—	—		—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Štěpánská ulice. — Al. Procházka.
14.	673	3	—	12	4	3	3	4	26	—	—	—	1	1	1	—	—	Vodičkova ul. — Al. Vavruška.
15.	763	6	—	22	4	6	4	3	39	—	—	—	1	1	2	2	—	Ovocná ul. - A. Dlabačová a Anna Mikšová.
16.	770	6	—	18	4	6	8	12	48	—	—	—	1	2	3	—	—	Ovocná ul. — Bratří Thonetové
17.	812	—	—	—	—	—		7	7	—	—	—	—	—	—	-	—	Václavské nám. — Jul. Hofmaier.
18.	813	—	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	Václavské nám. — Jul. Hofmaier.
19.	815	2	—	6	2	2	—	7	17	—	—	—	1	1	—	—	—	Václavské nám. — Šim Devidels.
20.	915	1	1	2	1	1	-	12	16	—	—	—	1	—	—	—	—	Bredovská ul. — Pavel Stadler.
21.	925	4	—	8	4	4	-	5	21	—	—	-	2	2	—	—	—	Marianská ul. — J. Stočes a Neubauer.
22.	930	5	—	11	8	5	4	—	28	2	1	—	1	1	-	—	—	Marianská ul. — Marie Grünnerová.
23.	972	7	-	22	4	6	6	9	47	—	1	—	2	2	2	—	-	Jindřišká ul. — Tomáš Dvořák.
24.	1004	8	—	32	7	8	5	13	65	—	1	—	2	2	3	—	—	Hybernská ul. — Frant. Löbl.
25.	1046	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Poříčská stř. — Frant. Buňata.
26.	1050	1	1	1	-	—	—	4	5	—	1	—		—	—	—	—	Poříčská třída. — L. G. Bondy syn.
27.	1085	12	1	31	4	11	3	16	65	—	1	—	3	3	5	—	—	Soukenická ul. — Jos. Eliáš.
28.	1165	9	1	53	20	10	12	5	100	—	5	—	—	4	—	—	—	U ratejny. — Nádraží priv. sev. záp. dráhy.
Snáška .		116	7	315	81	111	70	159	736	8	19	—	27	32	27	3	—	—

Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1878.

Tab. XI. (Pokrač.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	jiných	v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	poschodí 1.	2.	3.	4.	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
	II. Nové město.																	
Přenáška .		116	7	315	81	111	70	159	736	8	19	—	27	32	27	3	—	—
29	1186	1	1	1	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	Klimentská ul. — J. Z. Polláček.
30	1222	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Helm. mlýny. — Jos. Knop.
31	1230	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Novoml. uličk. — Selig. a Hel Heller.
32	1240-1243 ¹)	3	—	7	2	3	2	3	17	—	1	—	2	—	—	—	—	Nové mlýny. — Obec pražská.
33	1269	16	2	16	—	14	—	2	32	—	4	—	4	4	4	—	—	Vyšehr. tř. — Václ. Džbanek.
34	1373	—	--	—	1	—		1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Novoml. ulička. — A. M. Pick.
35	1452	20	—	20	—	20	—	—	40	—	5	—	5	5	5	—	—	Na bojišti. — Frt. Tereba.
36	1464	—	—	7	2	—	—	4	13	—		—	—	—	—	—	—	Senov. náměstí. — Rud. Müller.
37	1554 ²)	1	1	6	8	2	—	2	18	—	—	—	1	—	—	—	—	Sad u býv. brány poříč. — Ob. praž.
38	1556 ³)	—	—	4	—	—	1	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	Prodl. Václ. nám. — Obec pražská.
39	1557 ³)	—	—	4	1	—	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	Prodl. Bredovská ul. — Obec praž.
40	1558 ³)	—	—	4	1	—	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	Prodl. Senov. nám. — Obec pražská.
41	1560	15	—	17	1	11	—	—	29	4	4	—	3	4	—	—	—	Na Slupi. — Fr. a M. Bouškovi.
42	1561	10	1	28	10	11	9	2	60	1	1	—	3	2	3		—	Školská ul. — Jan Ad. Weber.
43	1562	16	1	19	—	15	—	1	35	—	4	—	4	4	4	—	—	Na Slupi. — Jan a Jos. Altrichter.
44	1564 ³)	—	—	4	1	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	Prodl. Hybernská ul. — Obec praž.
45	1565	6	—	20	9	5	6	12	52	—	1	—	1	2	2	-	—	Senovážné nám. — Alfred Kirpal.
46	1567	5	—	28	11	6	5	18	68	—	2	—	1	2	—	—	—	Mariánská ul. Jos. Sobotka.
47	1568	8	—	20	6	8	6	12	52	2	2	—	2	2	—	—	—	Sadová silnice. Dan. Gallauner.
48	1569	5	—	31	6	6	4	5	52	1	1	—	1	1	1	—	—	Sadová silnice. — Karel Anton.
49	1570 ⁴)	—	—	28	3	—	7	9	47	—	—	—	—	—	—	—	—	Sadová silnice. — Karel Anton.
50	1571 ³)	—	—	3	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Palackého nábř. — Obec pražská.
51	1572	14	5	30	7	14	7	7	65	1	4	—	3	3	3	—	—	Sítkov. mlýny. — Ant. Pacovský.
Suma . .		236	18	612	150	226	119	250	1357	17	49	—	57	61	49	3	—	—
[illegible] k bytům		236	18	522	126	221	98	73	1040	17	49	—	57	61	49	3	—	—

¹) Novomlýnská vodárna.
²) Restaurace v menším sadu městském u býv. brány poříčské.
³) Bernice v prodl. nám. Václavském, v prodl. ulici Bredově, v prodl. nám. Senovážném, v prodl. ulicí Hybernské a na nábřeží Palackého.
⁴) Pronajat k účelům kancelářským dráhy Plzeňsko-Březenské.

Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých r. 1878.

Tab. XI. (Dok.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyní	Počet částí: příč. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
III. Malá strana.																		
1.	439	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Všehr.ul. - A. Hradecký.
2.	536-538	15	—	24	—	13	8	—	45	6	3	—	3	3	·	—	—	Chotk. ul. - J. Rožánek.
Suma.		15	—	24	—	13	8	1	46	6	3	—	3	3	—	—	—	—
Z toho k bytům		15	—	24	—	13	8	—	45	6	3	—	3	3	—	—	—	—
IV. Hradčany.																		
1.	40	2	—	2	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	Vikářská ul. - Kapitula hl. chr. sv. Víta.
2.	94	1	—	1	1	1	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	Černín.ul. - Dr.K.Lumbe.
3.	120	—	—	8	1	3	—	6	18	—	—	—	—	—	—	—	—	Pohořelec.-Obec pražská.
4.	172	6	—	9	2	7	—	—	18	—	1	—	2	3	—	—	—	Schody rad.-T. Pinkava.
5.	178	12	—	14	—	9	—	—	23	—	1	—	5	6	—	—	—	Loretánská ul. - J.Türk.
Suma.		21	—	34	4	20	—	6	64	—	4	—	8	9	—	-	—	—
Z toho k bytům		21	—	26	3	17	—	—	46	—	4	—	8	9	—	—	—	—
V. Josefov.																		
1.	15	1	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	Kapr.ul.-R.Schossberger
Z toho k bytům		1	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—
I.—V. Praha.																		
Hlavní suma		362	21	807	160	333	138	290	1728	23	75	—	89	106	66	3	—	—
Z toho k bytům		362	21	708	135	324	117	77	1361	23	75	—	89	106	66	3	—	—

Odečte-li se od sum čtvrtí města, jakož i od hlavní sumy pro Prahu dřívější stav bytů a jich částí při přestaveních a úpravách, vznikne následující

c) Čistý přírůstek příbytků a částí r. 1878.

Tab. XII.

	Počet příbytků: vůbec	z těch spolu k živnosti	pokojů	komor	kuchyní	příč. pokojů	jiných	v hromadě	podzemí	přízemí	nadzemí	1.	2.	3.	4.	pod střechou	Jméno ulice a vlastníka
Staré město	31	3	55	1	43	11	4	114	—	5	—	—	16	-7	—	—	—
Nové město	154	17	366	93	150	90	73	772	14	16	—	22	51	48	3	—	—
Malá strana	15	—	24	—	13	8	-	45	6	3	—	3	3	—	—	—	—
Hradčany .	13	—	16	—	11	—	—	27	—	3	—	4	6	—	—	—	—
Josefov .	1	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Praha	214	20	463	94	218	109	77	961	20	27	—	22	77	65	3	—	—

II. Hromadný stav příbytkův a částí jejich v Praze koncem r. 1878.

Tab. XIII. a)

Číslo řadové	Čtvrti města:	Počet domů vůbec	Počet domů v tom obývaných	Počet příbytků vůbec	Počet příbytků z těch spolu k živnosti	Počet částí, a sice: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	celkem
I.	Staré město .	1.038	1.010	8.608	1.685	18.744	3.700	7.118	1.395	30.957
II.	Nové město .	1.570	1.514	15.145	1.717	33.181	5.370	12.889	2.481	53.921
III.	Malá strana .	550	536	4.759	462	9.462	2.114	3.893	676	16.145
IV.	Hradčany . .	201	201	1.442	31	2.489	553	869	108	4.019
V.	Josefov . . .	284	283	1.704	213	2.989	585	1.168	167	4.909
—	Praha . .	3.643	3.544	31.658	4.108	66.865	12.322	25.937	4.827	109.951

Tab. XIII. b)

Číslo řadové	Čtvrti města:	Z příbytků nalezá se v podzemí	přízemí	nadzemí	I. poschodí	II. poschodí	III. poschodí	IV. poschodí	pod střechou	celkem
I.	Staré město	19	2.328	63	2.893	2.246	899	96	64	8.608
II.	Nové město . . .	267	5.295	197	5.023	3.048	1.204	70	41	15.145
III.	Malá strana	35	1.489	70	1.391	1.127	526	34	87	4.759
IV.	Hradčany	18	528	15	525	282	63	2	9	1.442
V.	Josefov	1	468	6	517	441	353	8	10	1.704
—	Praha . .	340	10.108	351	10.349	7.144	2.945	210	211	31 658

B. Zdvižení obyvatelstva v Praze r. 1878.

I. Sňatky.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních.)

1. Dle věku a času.

Tab. XIV.

Zasnoubilo se mužských: se ženskými	až do 24 let	od 24 do 30 let	od 30 do 40 let	od 40 do 50 let	od 50 do 60 let	přes 60 let	v hromadě	na %	Doba sňatkův: Měsíc	počet	na %	měsíc	počet	na %
až do 20 let	26	77	31	5	1	—	140	10,9	I.	78	6,1	VII.	58	4,5
od 20-24 „	84	199	84	7	2	—	376	29,2	II.	178	13,8	VIII.	121	9,4
„ 24-30 „	56	229	117	27	8	—	437	34,0	III.	125	9,7	IX.	107	8,3
„ 30-40 „	11	101	81	43	19	7	262	20,4	IV.	39	3,0	X.	87	6.8
„ 40-50 „	—	2	8	21	24	2	57	4,4	V.	155	12,1	XI.	197	15,3
přes 50 „	—	2	1	2	5	4	14	1,1	VI.	124	9,7	XII.	17	1,3
V hromadě . .	177	610	322	105	59	13	1286	100,0	Půlletí I.	699	54,4	Půlletí II.	587	45,6
Na procentech	13,8	47,4	25,0	8,2	4,6	1,0	100,0	—	Suma výroční 1286 = 100,0					

2. Dle stavu rodinného a vyznání.

Tab. XV.

Sňatky	Katol.	Evangel. augšp.	Evangel. helvet.	Židé	Občan. sňatky	V hromadě	na procentech
mezi svobodnými . .	829	10	7	157	4	1007	78,3
„ ovdovělými	41	—	—	4	—	45	3,5
„ vdovci a svobodnými	166	1	3	16	—	186	14,5
„ vdovami a svobodn.	44	1	1	2	—	48	3,7
V hromadě . .	1080[1])	12[2])	11	179	4[3])	1286	100,0
Na procentech . .	84,0	0,9	0,9	13,9	0,3	100,0	—

[1]) V tom 16 smíšených sňatků. [2]) V tom 5 smíšených sňatků. [3]) V tom byly ve třech případech obě strany bez vyznání a v jednom ženich žid a nevěsta bez vyznání.

Poznamenání. Počet sňatků roku 1877 byl, jak známo, s jedinou výjimkou let válečných 1859 a 1866 nejmenší v Praze po lidské paměti. Rok 1878 vykazuje naopak již po míře hořejší tabulky (jako v celých Čechách) též některý přírůstek sňatků. Jeť pak přírůstek tento zatím jen nepatrný (18 sňatků čili 1,4% sumy roku předchozího) a týká se toliko obyvatelstva katolického (59 sňatků = 5,8%), ano mezi přívrženci ostatních náboženských vyznání našeho obyvatelstva rozhodně zase sňatkův ubylo (u židů o 13,9%, u protestantů dokonce o 34,3%). — Ve shodě s tím usílilo se také číslo sňatkové, vzledem k stavu obyvatelstva civilního prostředkem r. 1878 (169.979) na 7,6 sňatků čili 15,2 snoubenců z 1000 obyvatel (= 1 sňatek na 132.2 obyv.) vypočtené, — u porovnání s rokem minulým taktéž jen velmi neptrně (o 0,1 : 1000) i zůstává tudíž v celém 22letém období (1857—1878), jehožto výsledky jsou zevrubněji známy, co do skrovnosti na místě čtvrtém.

II. Porody r. 1878.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních, jakož i úmrtních protokolů magistratu pražského.)

1. Živě a mrtvě rozené děti

dle původu a vyznání.

Tab. XVI.

Pohlaví a původ	živě rozené	mrtvě rozené	v hromadě	Poměr mezi živě rozenými	Poměr mezi mrtvě rozenými	Poměr manželských a nemanželských	Vyznání vůbec: katolického	evang. augšp.	evang. helvet.	židovsk.	jiných	na procentech: katolick.	evang. augšp.	evang. helvet.	židovského	jiných
A. Chlapci																
Manželské	1847	90	1937	95,4	4,6	55,4	1633	27	12	263	2	84,3	1,4	0,6	13,6	0,1
Nemanžel.	1485	75	1560	95,2	4,8	44,6	1530	3	5	21	1	98,1	0,2	0,3	1,3	0,1
V hromadě .	3332	165	3497	95,3	4,7	100,0%	3163	30	17	284	3	90,4	0,9	0,5	8,1	0,1
B. Děvčata																
Manželská	1675	78	1753	95,6	4,4	53,7	1518	30	10	195	—	86,6	1,7	0,6	11,1	—
Nemanžel.	1444	67	1511	95,6	4,4	46,3	1489	3	4	14	1	98,5	0,2	0,3	0,9	0,1
V hromadě .	3119	145	3264	95,6	4,4	100,0%	3007	33	14	209	1	92,2	1,0	0,4	6,4	0,0
C. [illegible]																
Manželské	3522	168	3690	95,4	4,6	54,6	3151	57	22	458	2	85,4	1,5	0,6	12,4	0,1
Nemanžel.	2929	142	3071	95,4	4,6	45,4	3019	6	9	35	2	98,3	0,2	0,3	1,1	0,1
V hromadě .	6451	310	6761	95,4	4,6	100,0%	6170	63	31	493	4	91,2	0,9	0,4	7,3	0,1

2. Doba porodův.

a) vůbec.

Tab. XVII.

Narodilo se:	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červc.	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Manželských	315	311	310	353	335	305	319	288	293	275	295	291	3690
Nemanželských . .	276	228	303	290	290	251	235	216	222	228	256	276	3071
Celkem . .	591	539	613	643	625	556	554	504	515	503	551	567	6761

b) na procentech.

Narodilo se:	Leden	Únor	Břez.	Duben	Květ.	Červen	Červc.	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Manželských	8,5	8,4	8,4	9,6	9,1	8,3	8,6	7,8	7,9	7,5	8,0	7,9	100,0
Nemanželských . . .	9,0	7,4	9,9	9,4	9,4	8,2	7,7	7,0	7,2	7,4	8,4	9,0	100,0
Celkem . .	8,7	8,0	9,1	9,5	9,2	8,2	8,2	7,5	7,6	7,4	8,2	8,4	100,0

3. Porody s dvojčaty a trojčaty.

Tab. XVIII.

Narodilo se	dvojčat: 2 chlapci živ.	2 chlapci mrtv.	2 chlapci vhrom.	1 chlapec a 1 děvče živ.	1 chlapec a 1 děvče mrtv.	1 chlapec a 1 děvče vhrom.	2 děvčata živ.	2 děvčata mrtv.	2 děvčata vhrom.	celkem	trojčat: živě	mrtvě	v hromadě
Manželských	20	—	20	26	—	26	28	—	28	74	—	—	—
Nemanželsk.	32	4	36	32	4	36	20	—	20	92	—	—	—
Celkem . .	52	4	56	58	4	62	48	—	48	166	—	—	—

III. Smrtelnosť dětí r. 1878

s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollů magistrátu pražského.)

1. Dle pohlaví, věku a původu.

Tab. XIX.

Věk	Sumy výroční: Chlapci			děvčata			vůbec			Čísla poměrná: Chlapci		děvčata		vůbec		
	manžel.	nemanžel.	v hrom.	manžel.	nemanžel.	v hrom.	manžel.	nemanž.	v hrom.	manžel.	nemanžel.	manžel.	nemanžel.	manžel.	nemanžel.	v hrom.
Od naroz. do 1 měs.	134	304	438	106	263	369	240	567	807	18,1	72,7	16,0	71,9	17,1	72,3	36,[illegible]
„ 1 m. „ 2 m.	33	36	69	23	31	54	56	67	123	4.5	8,6	3,5	8,5	4,0	8,5	5,6
„ 2 „ „ 3 „	53	17	70	38	15	53	91	32	123	7 1	4,1	5,7	4,1	6,5	4,1	5,6
„ 3 „ „ 6 „	108	14	122	69	8	77	177	22	199	14,6	3,3	10,4	2,2	12,6	2,8	9,1
„ 6 „ „ 9 „	60	9	69	61	14	75	121	23	144	8,1	2,2	9.2	3,8	8,6	2,9	6,[illegible]
„ 9 „ „ 12 „	61	7	68	63	3	66	124	10	134	8,2	1,7	9,5	0,8	8,8	1,3	6,[illegible]
„ 12 „ „ 18 „	79	16	95	66	13	79	145	29	174	10,7	3,8	9,9	3,6	10,3	3,7	8,0
„ 18 „ „ 2 r.	73	7	80	78	7	85	151	14	165	9,8	1,7	11,7	1,9	10,7	1,8	7,5
„ 2 J. „ 3 „	56	4	60	67	6	73	123	10	133	7,6	1,0	10,1	1,6	8,8	1,3	6,1
„ 3 „ „ 4 „	48	1	49	56	3	59	104	4	108	6,5	0,8	8,4	0,8	7,4	0,5	4,9
„ 4 „ „ 5 „	36	3	39	37	3	40	73	6	79	4,8	0,7	5,6	0,8	5,2	0,8	3,[illegible]
Hlavní sumy . .	741	418	1159	664	366	1030	1405	784	2189	100,0%						

2. Dle vyznání.

Tab. XX.

Původu	Katolíci			Pravoslavní			Evangelíci augšp.			Evangelíci helvet.			Židé			Bez vyznání		
	chlapci	děvčata	v hrom.	chlapci	děvčata	v hrom	chlap	děvčat.	vhrom.	chlap.	děvčat.	vhrom.	chlapci	děvčata	v hrom.	chlapci	děvčata	v hrom.
manžel.	670	603	1273	—	—	—	9	7	16	2	4	6	60	50	110	—	—	—
nemanžel.	406	357	763	—	—	—	4	1	5	—	—	—	8	8	16	—	—	—
Suma .	1076	960	2036	—	—	—	13	8	21	2	4	6	68	58	126	—	—	—
Čís. poměrná	49,1	43,9	93,0	—	—	—	0,6	0,4	1,0	0,1	0,2	0,3	3,1	2,6	5,7	—	—	—

3. Dle času.

Tab. XXI.

Původu	Leden	Únor	Březen	Duben	Květ.	Červen	Červc.	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
manželského	130	126	149	122	146	140	130	100	74	85	98	105	1405
nemanželského	78	67	98	74	73	77	55	45	47	57	45	68	784
Suma .	208	193	247	196	219	217	185	145	121	142	143	173	2189
na procentech .	9,5	8,8	11,3	9,0	10,0	9,9	8,5	6,6	5,5	6,5	6,5	7,9	100,0

IV. Smrtelnosť obyvatelstva vůbec r. 1878

s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollův magistrátu pražského.)

Tab. XXII.

1. Sumy výroční

Věk	vůbec: mužsk.	vůbec: žensk.	vůbec: v hrom.	na procentech: mužsk.	na procentech: žensk.	na procentech: v hrom.
od naroz. do 5 let	1159	1030	2189	43,4	42,6	43,0
„ 5 „ 10 „	68	56	124	2,6	2,3	2,4
„ 10 „ 15 „	35	35	70	1,3	1,4	1,4
„ 15 „ 20 „	81	60	141	3,0	2,5	2,8
„ 20 „ 25 „	136	111	247	5,1	4,6	4,8
„ 25 „ 30 „	136	86	222	5,1	3,6	4,4
„ 30 „ 35 „	110	93	203	4,1	3,9	4,0
„ 35 „ 40 „	133	85	218	5,0	3,5	4,3
„ 40 „ 45 „	97	75	172	3,6	3,1	3,4
„ 45 „ 50 „	116	97	213	4,3	4,0	4,2
„ 50 „ 55 „	83	90	173	3,1	3,7	3,4
„ 55 „ 60 „	112	105	217	4,2	4,3	4,3
„ 60 „ 65 „	104	110	214	3,9	4,6	4,2
„ 65 „ 70 „	103	106	209	3,9	4,4	4,1
„ 70 „ 75 „	86	96	182	3,2	4,0	3.6
„ 75 „ 80 „	69	101	170	2,6	4,2	3,3
„ 80 „ 85 „	28	49	77	1,1	2,0	1,5
„ 85 „ 90 „	9	23	32	0,3	1,0	0,6
„ 90 „ 95 „	5	5	10	0,2	0,2	0,2
„ 95 „ 100 „	—	—	—	—	—	—
přes 100 let	—	—		—	—	—
Neznámého věku . . .	1	3	4	0,0	0,1	0,1
Suma .	2671	2416	5087	100,0%		
Kromě toho zemřelo v nemocnicích lidí přespolních *)	959	726	1685	56,9	43,1	100,0
Zemřelo tedy v Praze vůbec	3630	3142	6772	53,6	46,4	100,0

2. Sumy měsíční

Měsíc	vůbec: mužsk.	vůbec: žensk.	vůbec: v hrom.	na procent.: mužsk.	na procent.: žensk.	na procent.: v hrom.	Střední denní smrtelnosť
Led.	237	231	468	8,9	9,5	9,2	15,1
Únor	227	189	416	8,5	7,8	8,2	14,9
Břez.	279	257	536	10,5	10,6	10,5	17,3
Dub.	286	229	515	10,7	9,5	10,1	17,2
Květ.	262	248	510	9,8	10,3	10,0	16,5
Červ.	256	224	480	9,6	9,3	9,4	16,0
Červc.	212	214	426	7,9	8,9	8,4	13,7
Srpen	182	172	354	6,8	7,1	7,0	11,4
Září	176	145	321	6,6	6,0	6,3	10,7
Říjen	181	144	325	6,8	6,0	6,4	10,5
List.	169	181	350	6,3	7,5	6,9	11,7
Pros.	204	182	386	7,6	7,5	7.6	12,5
Rok	2671	2416	5087	100,0%			13,9

3. Vyznání.

a) vůbec:

Pohlaví	katolick	pravoslav.	evang. augšp.	evang. helvet.	židovského	bez vyznán.	v hromdě
Mužští	2471	1	23	14	162	—	2671
ženské	2239	1	20	10	144	2	2416
v hrom.	4710	2	43	24	306	2	5087

b) na procentech

Pohlaví	katolick	pravoslav.	evang. augšp.	evang. helvet.	židovského	bez vyznán.	v hromdě
mužští	92,5	0,0	0,9	0,5	6,1	—	100,0
ženské	92,7	0,0	0,9	0,4	5,9	0 1	100,0
v hrom.	92,6	0,0	0,8	0,5	6,0	0,0	100,0

*) V těchto summách, podobně jako v tab. XXI. a XXIII. a následujícím textu, zahrnují se takoví lidé, kteří přímo z předměstí nebo z venkova, nemocní nebo mrtví, dostali jsou se do pražských nemocnic (nezůstávavše před tím v Praze, tedy lidé přespolní. (Naopak cizí = do Prahy nepříslušní.)

V. Příčiny úmrtí při

Tab. XXIII. (Dle úmrtních protokollů magistrátních,

Třída	Příčina úmrti	Leden	Únor	Březen	Duben	Května	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroční	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %
II.	Asphyxie [1])	—	2	2	1	—	—	2	—	—	—	1	—	8	4	4	0,2
	Přiroz. slab. [1])	20	14	33	13	20	20	11	12	10	8	16	12	189	104	85	3,7
	Ústrojná vada [1])	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	—	—	5	3	2	0,1
	Sehlipnutí plic [1])	—	1	1	4	3	3	1	1	1	1	6	1	23	14	9	0,4
	Atrofie postupná [2])	43	34	31	24	35	35	28	24	20	18	25	28	345	193	152	6,8
	Suma třídy II.	63	51	68	43	58	58	42	37	32	29	48	41	570	318	252	11,[illegible]
III.	Sešlosť věkem	32	23	36	42	49	41	42	35	29	14	29	34	406	169	237	8,0
IV.	Sebevražda	2	—	5	6	2	2	4	2	5	2	2	2	34	24	10	0,7
	Vražda neb zabití	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	1	2	0,0
	Úraz	1	2	2	5	1	6	4	3	1	2	1	1	29	20	9	0,6
	Suma třídy IV.	4	2	7	11	3	9	9	5	6	4	3	3	66	45	21	1,3
V.	Zánět mozku a jeho blan	5	9	20	10	10	16	5	14	6	8	5	8	116	56	60	2,3
	Vodnatelnost dutin mozku (n. a. p.)	14	12	10	10	8	11	13	4	4	6	2	7	101	61	40	2,0
	Překrvení mozku	1	3	4	3	6	1	3	2	7	4	5	—	39	17	22	0,7
	Úbytě mozku	12	7	8	12	9	6	8	9	3	12	13	12	111	73	38	2,2
	Mrtvice	8	11	8	10	12	7	5	9	5	7	7	8	97	49	48	1,9
	Nemoci míchy	2	1	—	1	3	1	1	1	2	2	—	1	15	7	8	0,3
	Ostatní nemoci této třídy	—	2	3	4	1	6	—	6	4	9	4	8	47	27	20	0,9
	Suma třídy V.	42	45	53	50	49	48	35	45	31	48	36	44	526	290	236	10,3
VI.	Záškrt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	0,0
	Zánět průdušek	15	6	20	14	7	3	6	4	5	5	2	2	89	46	43	1,8
	Zánět plic a pohrudnice	20	15	16	19	9	15	9	11	21	17	26	26	204	110	94	4,0
	Rozedma plic	4	6	3	6	5	2	3	1	6	7	8	13	64	37	27	1,3
	Překrvení a zbubření plic	—	1	—	2	1	1	2	—	6	4	2	3	22	9	13	0,4
	Ostatní nemoci této třídy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zánětné nemoci cévstva	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	3	2	1	0,1
	Organ. nemoci cévstva	6	7	10	8	10	16	6	10	4	11	13	12	113	47	66	2,2
	Suma třídy VI.	45	35	49	49	32	37	26	27	42	45	51	58	496	251	245	9,8
VII.	Zánět žaludku a střev	37	38	40	39	65	47	38	30	31	42	26	43	476	265	211	9,4
	Cholerina	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—	5	3	2	0,1
	Zánět pobřišnice	1	—	5	2	1	6	1	3	3	2	4	3	31	17	14	0,6
	Zánět a úbytě jater (n. a p.)	—	—	2	3	2	2	—	1	2	4	1	—	17	13	4	0,3
	Žloutenka	2	—	1	—	5	3	2	—	—	1	—	—	14	3	11	0,3
	Ostatní nemoci této třídy	3	2	3	—	—	1	1	2	—	1	—	—	13	6	7	0,2
	Suma třídy VII.	43	40	51	44	74	61	43	37	36	50	31	46	556	307	249	10,9
	Snáška	229	196	264	239	265	254	197	186	176	190	198	226	[illegible]	1380	1240	51,5

[1]) V prvním témdni po porodu. [2]) Od prvního téhodne do dokonaného prvního roku.

zemřelých r. 1878.
pak dle léčebních a pitevních lístků.)

Tab. XXIII.

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroční	V tom mužsk.	V tom žensk.	Intesivnost úmrtí na %	Mimo to přespolních
	Přenáška .	229	196	264	239	265	254	197	186	176	190	198	226	2620	1380	1240	51,5	414
	Nemoce bright. (n. i p.) . . .	14	6	10	13	8	8	15	10	3	9	6	8	110	58	52	2,2	81
	Horečka omladnic	4	3	11	5	8	4	5	2	1	3	2	6	54	—	54	1,0	34
	Jiné nemoci po porodu . . .	1	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	0,1	1
	Ostatní nemoci této třídy	1	1	—	2	—	1	1	—	2	5	1	1	15	9	6	0,3	12
	Suma třídy VIII. .	20	10	22	22	18	13	21	12	6	17	9	15	185	67	118	3,6	128
	Nemoci kostí, kůže a pojiva . .	2	6	10	13	14	7	9	7	6	7	5	3	89	51	38	1,8	58
	Hnisavost krve .	1	3	1	6	1	5	4	3	2	3	2	5	36	21	15	0,7	41
	Irdéje . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	0,0	—
	Křivice . . .	12	3	9	7	6	6	13	1	4	2	8	3	74	39	35	1,5	2
	Ostatní nemoci této třídy	3	5	13	9	2	2	4	5	3	1	4	8	59	28	31	1,2	15
	Suma třídy X. .	16	11	24	22	9	13	21	9	9	7	14	16	171	90	81	3,4	58
	Tuberkule plic .	107	101	117	137	129	113	99	79	72	67	73	60	1154	663	491	22,7	558
	„ všeob. .	3	11	12	8	11	3	9	13	8	7	1	8	94	54	40	1,9	138
	„ náhlé .	2	1	—	1	2	1	3	—	—	—	—	1	11	8	3	0,2	13
	„ jiné .	1	3	6	2	6	8	5	4	6	1	3	3	48	26	22	0,9	10
	Artheoritost . .	—	2	1	3	3	3	4	1	1	4	2	1	25	14	11	0,5	2
	Suma třídy XI. .	113	118	136	151	151	128	120	97	87	79	79	73	1332	765	567	26,2	721
	Rakoviny . . .	17	10	13	13	11	12	13	9	13	7	14	16	148	46	102	2,9	141
	Neštovice . . .	21	13	21	11	12	6	7	6	1	—	3	5	106	48	58	2,1	41
	Spála	4	6	3	7	3	9	14	9	4	3	4	3	69	32	37	1,4	8
	Spalničky . .	2	2	2	6	3	6	2	3	2	1	—	3	32	21	11	0,6	3
	Růže	5	3	3	1	—	1	1	3	1	1	1	2	22	10	12	0,4	5
	Tyfus střevní . .	6	6	5	6	9	12	5	2	2	2	4	2	61	32	29	1,2	41
	„ kožní . .	1	1	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	8	5	3	0,2	13
	Cholera . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Úplavice . . .	5	3	9	6	5	4	9	2	5	1	1	2	52	36	16	1,0	21
	Kázdřivka . .	22	24	16	12	6	10	7	8	4	7	15	17	148	68	80	2,9	15
	Žádnch . . .	3	5	3	1	3	3	—	1	—	1	1	—	21	6	15	0,4	—
	Ostatní nemoci této třídy¹) . . .	2	2	5	—	—	2	—	—	2	1	—	2	16	8	8	0,3	16
	Suma třídy XIII. .	71	65	67	55	42	53	45	34	21	17	29	36	535	266	269	10,5	163
	Neznámé příčiny .	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	1	7	6	1	0,1	2
	Sumy (jako v tab. XXII.) . . .	468	416	536	515	510	480	426	354	321	325	350	386	5087	2671	2416	100,0	1685
	K tomu mrtvě rozené děti . .	23	27	32	31	29	26	19	23	25	17	29	29	310	165	145	—	—
	Hlavní suma .	491	443	568	546	539	506	445	377	346	342	379	415	5397	2836	2561	—	—

¹) V tom 1 domácí (ž.) a 1 cizí případ (m.) ozhřivky, pak 12 zdejších (6 m. a 6 ž.) a 1 cizí (m.) případy přirozené a 2 zdejší (1 m. a 1 ž.) a 9 cizích (4 m. a 5 ž.) případů nabyté ...a posléze 1 domácí (m.) a 4 cizí (m.) případy meningitis cerebrospinalis.

Poznamenání k tab. XVI. až XVIII. o porodech r. 1878.

Neobyčejně slabé číslo sňatků r. 1877 neobešlo se bez mocného vlivu na počet porodů r. 1878. V dokonalé shodě s nejmenším tímto stavem sňatků klesl také počet porodů manželských r. 1878 na míru nejmenší, zůstav zejména ještě o 53 případů (= 14,3%) za rokem 1877. Odtud jest také číslo porodní pro manželské rozence ještě nepříznivější, než r. 1877 (obnášíť totiž, vypočte-li se na stav obyvatelstva prostředkem r. 1878, toliko 21,71 : 1000 čili 1:46,06) a rovnajíc se téměř onomu z r. 1867 (21,3 : 1000), staví se v celé době od r. 1857 na místo předposlední.

Potěšitelnější jest stav porodův nemanželských. Těchto u porovnání s rokem předchozím nepřibylo, ač není úbytek (91 porodů = 3,0%) ještě veliké váhy. Číslo porodní pro rozence nemanželské (18,06.1000 čili 1:55,35) jest tudíž příznivější než roku minulého a rovná se zejména téměř stavu z r. 1876 (srovn. St. přír. kn. V. str. 40). Z nemanželských porodů r. 1878 připadá jich zejména 2674 s 2713 dětmi (z toho 1419 chlapců a 1294 děvčat) tudíž s 88,4%, na pražskou porodnici, ano vně porodnice toliko 358 nemanželských porodů (141 chl. a 217 děvčat), tedy 11,6% všech porodů nemanželských se událo, což jest výsledek, který téměř dokonale shoduje se s poměry let předešlých.

Posléze budiž ještě podotknuto, že obecné číslo porodní na r. 1878 jeví se vůbec v míře 39,78 z 1000 čili 1:25,14 obyvatel a že jest, jak samo sebou se rozumí, mimo rok 1867 ze všech nejnižší.

Též porodní číslo manželských rozenců živých (20,72 : 1000 čili 1:48,26) jest nepříznivější než roku předešlého, což platí i o živých rozencích nemanželských (17,23:1000 čili 1:58,03). Naopak připadlo na 1000 živě rozených chlapců manželských toliko 906,9 děvčat a na 1000 živě rozených chlapců nemanželských 972,4 děvčat téhož původu.

Poznamenání k tab. XIX. až XXIII. o smrtelnosti v Praze r. 1878.

1. Smrtelnosť vůbec. a) Obecná čísla smrtelnosti. Po obou epidemických letech 1876 a 1877 dalo se s jakousi jistotou očekávati, že úmrtnosť r. 1878 opadne. Naděje tato stala se také v potěšitelné míře pravdou. Místní číslo smrtelnosti pro r. 1878 kleslo totiž na 29,93 : 1000 i připadlo tudíž 1 úmrtí teprvé na 33,41 obyvatel. Výsledek tento stojí uprostřed mezi oběma, až posud (t. j. od r. 1865) nejvíce příznivými lety (1875 a 1874) a jest v tomto 14letém období co do výhodnosti druhý v řadě.

Podobně má se věc se skutečným číslem smrtelnosti, kteréž obnáší 39,84 z tisíce čili 1:25,10 obyvatel. Číslo toto kleslo tudíž o 3,1‰ pod normál, t j. skoro zrovna tak hluboko, oč loňské číslo nad normál bylo vystihlo. U porovnání s ostatními lety období od r. 1865—1878 jest zejmena skutečné číslo smrtelnosti r. 1878 co do příznivosti třetí v řadě, anať nad ně vynikají toliko léta 1875 (38,76‰) a 1874 (39,33‰).

b) Podíl osob přespolních (t. j. takových, kteréž neměvše bydliště svého v Praze, v nemocnicích zdejších byly zemřely) v hromadném čísle úmrtí, v Praze registrovaných, zvěčil se r. 1878, jak z tab. XXII. na jevo jde, u porovnání s rokem předešlým poznovu, což tentokráte s pravidlem, námi v St.

přír. kn. IV. na str. 19 vytknutým, dokonale souhlasí. Zmíněný podíl obnášel totiž 24,89°/₀, t. j. téměř celou čtvrtinu všech osob v Praze zemřelých, což se rovná obtížení 9,91°/₀₀ smrtelnosti skutečné. Naopak byla úmrtí ve všech, naši smrtelnost posud obtěžujících ústavech humanitních a vězenských (s vyjmutím porodnice a to toliko u novorozenců) mnohem menší než roku minulého a odtud byl i podíl obtížení jak vůbec, tak zvlášť o sobě menší, jak zejmena z následující tabulky se poznává:

Tab. XXIV.

Číslo řadové	Jméno ústavu	Úmrtí roku 1878	Podíl na procentech v sumě: všech zemřelých	Podíl na procentech v sumě: úmrtí osob v Praze zůstávavších	Obtížení čísla smrtelnosti r. 1878 na °/₀₀ obyvatel
1.	Ústav choromyslných . .	332	4,90	6,53	1,95
2.	Porodnice	matek 38 dětí 209	3,65	4,86	1,45
3.	Dům nalezenců	443	6,54	8,71	2,61
4.	Zemská trestnice . .	141	2,08	2,77	0,83
5.	Káznice	48	0,71	0,94	0,28
1—5	Sumy . .	1111	16,41	21,84	6,54
	Proti r. 1877 méně . .	281	1,80	1,83	1,72

e) Pro lepší objasnění smrtelnosti pražského obyvatelstva civilního podle věku a pohlaví uvedena jsou podobným způsobem, jako v obou posledních letech, místní čísla smrtelnosti obvyklých tříd pohlaví a věku v následující tab. XXV. v přehledném sestavení. *) Tabulka XXVI. pak představuje podíly těchto tříd v hromadném čísle úmrtí, a sice pro každou z obou kategorií zemřelých zvlášť o sobě.

*) V této tabulce jest ostatně přítomný stav veškerého obyvatelstva pro konec r. 1878 vyčíslen na základě činitele 0,883 (nikoliv 0,9) a to proto, aby nevzala porovnatelnost s lety předešlými žádné újmy.

Tab. XXV.

Třída	Věk	Stav živých koncem r. 1878			Sumy úmrtí r. 1878			Čísla smrtelnosti za r. 1878 z tisíce		
		mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.	mužsk.	žensk.	v hrom.
Ia	kojenci (-1 r.) . .	2101	1781	3882	836	694	1530	397,91	389,67	394,13
Ib	dětský (1-5 r.) . . .	5093	5259	10352	323	336	659	63,38	63,89	63,66
II.	nezletilý (5-20 r.) . .	25870	22276	48146	184	151	335	7,11	6,78	6,96
III.	dospělý (20-40 r.) . .	27407	33236	60643	516	377	893	18,83	11,34	14,73
IV.	letitý (40-60 r.) . .	15038	19424	34462	408	368	776	27,13	18,95	22,52
V.	starý (60-100 r.) . .	5336	7128	12464	404	490	894	75,71	68,74	71,73
I-V	Suma . .	80845	89104	169949	2671	2416	5087	33,04	27,11	29,93

Tab. XXVI.

Třída	Roku 1878 zemřely u věku	A. Osoby v Praze zůstávavší						B. Osoby přespolní					
		vůbec			na procentech			vůbec			na procentech		
		mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě
Ia	až do 1 roku	836	694	1530	31,3	28,7	30,1	8	5	13	0,9	0,7	0,8
Ib	od 2 až do 5 r.	323	336	659	12,1	13,9	12,9	37	18	55	3,8	2,5	3,[illegible]
II.	„ 5 „ „ 20 „	184	151	335	6,9	6,2	6,6	99	77	176	10,3	10,6	10.[illegible]
III	„ 20 „ „ 40 „	515	375	890	19,3	15,6	17,5	344	244	588	35,9	33,6	34,[illegible]
IV	„ 40 „ „ 60 „	408	367	775	15,3	15,2	15,2	273	190	463	28,5	26,2	27.[illegible]
V.	„ 60 „ „ 100 „	404	490	894	15,1	20,3	17,6	191	189	380	19,9	26,0	22,[illegible]
	u věku neznámém	1	3	4	0,0	0,1	0,1	7	3	10	0,7	0,4	0,[illegible]
	Suma jako v tb. XXII. . . .	2671	2416	5087	100,0	100,0	100,0	959	726	1685	100,0	100,0	100,[illegible]

d) O chodu smrtelnosti podlé měsíců lze dostatečně poučiti se z tab. XXII. a XXIII. Pro zevrubnější charakteristiku podáváme v následujícím ještě přehled úmrtí podlé týdnů, jak z bulletinů týdenních, od městské kanceláře statistické vydávaných, za r. 1878 na jevo vychází.

Tab. XXVII.

Týden	Zemřelo zdejších	Zemřelo přespolních	Týden	Zemřelo zdejších	Zemřelo přespolních	Týden	Zemřelo zdejších	Zemřelo přespolních	Týden	Zemřelo zdejších	Zemřelo přespolních
1. 30. pros. 1877 do 5. led. 1878	109	30	14. 30. března do 6. dubna	104	41	27. 30. červ. do 6. července	113	33	40. 29. září do 5. října	81	36
2. 6.-12. led.	122	37	15. 7.-13. „	138	37	28. 7.-13. „	91	31	41. 6.-12. „	**62**	**20**
3. 13.-19. „	110	26	16. 14.-20. „	112	45	29. 14.-20. „	95	27	42. 13.-19. „	68	26
4. 20.-26. „	104	36	17. 21.-27. „	121	37	30. 21.-27. „	88	21	43. 20.-26. „	78	24
5. 27. led. do 2. února	89	22	18. 28. dubna do 4. květ.	118	28	31. 28. července do 3. srpna	82	34	44. 27. října do 2. list.	78	24
6. 3.-9. „	113	31	19. 5.-11. „	110	36	32. 4.-10. „	76	27	45. 3.- . „	77	19
7. 10.-16. „	104	40	20. 12.-18. „	**140**	**50**	33. 11.-17. „	85	30	46. 10.-16. „	80	21
8. 17.-23. „	101	42	21. 19.-25. „	114	40	34. 18.-24. „	88	32	47. 17.-23. „	87	31
9. 24. ún. do 2. břez.	106	46	22. 26. květ. do 1. června	95	32	35. 25. do 31. srpna	76	28	48. 24. do 30. listopadu	82	27
10. 3.-9. „	99	38	23. 2.-8. „	127	49	36. 1.-7. září	93	22	49. 1.-7. pros.	77	30
11. 10.-16. „	104	43	24. 9.-15. „	104	26	37. 8.-14. „	60	23	50. 8.-14. „	103	36
12. 17.-23. „	138	35	25. 16.-22. „	107	29	38. 15.-21. „	79	30	51. 15.-21. „	87	30
13. 24.-30. „	143	43	26. 23.-29. „	115	39	39. 22.-28. „	71	37	52. 22.-28. „ *)	85	25

2. Smrtelnost dětí. Kromě úmrtí dětí až do 5 let věku, v tab. XIX. až XXI. zevrubně vykázaných, zapsáno bylo v Praze r. 1878 ještě 68 úmrtí takových dětí, kteréž zde svého bydliště neměly. Z těch nedosáhlo 13 dětí (8 chlapců, 5 děvčat) ještě 1 roku věku, ostatních 55 (37 chlapců a 18 děvčat) bylo u věku od 1–5 let (srovn. ostatně tab. XXVI. B). Skutečný počet úmrtí této třídy věku obnášel tudíž 2257, z toho 1204 chlapci a 1053 děvčat. Skutečné číslo smrtelnosti činí tudíž 13,28 : 1000 (čili 1 : 75,31), místní pak 12,88 : 1000 čili 1 :77,75 a náležejí obě k nejpříznivějším výsledkům posledního 22letého období; neboť vyniká nad ně toliko ještě číslo r. 1875 (12,5), ana ostatní léta (ani r. 1874 nevyjímaje) větší nebo menší měrou za nimi zůstávají.

V podobném poměru nacházejí se k sobě i čísla smrtelnosti při úmrtích dětí manželských a nemanželských.

*) Suma zemřelých od 30. pros. 1877 až do 28. pros. 1878 = 5089 pražských, 1682 přespolních; dne 30. pros. 1877 zemřelo 16 pražských, 3 přespolní; dne 31. pros. 21 praž., 5 přesp. dne 29. pros. 1878 13 praž., 4 přesp.; dne 30. pros. 8 praž., 3 přesp.; dne 31 pros. 13 praž. 4 přespolní. V slunečním roce 1878 zemřelo tudíž 5087 pražských a 1685 přespolních, jako v tab. XIX. a XXIII. se vykazuje.

Při prvějších obnáší zejména číslo (místní) 8,27:1000 (čili 1:120,98), při posledňějších 4,62:1000 čili 1:216,81 i objevuje se podobně nepatrná úmrtnosť dětí manželských za posledního 22letého období toliko v letech 1860, 1867 a 1868, pak 1874 a 1875, kdežto u dětí nemanželských dosahují téhož výsledku toliko r. 1870, pak l. 1874—1876. Při tom sluší však připomenouti, že všecka ona, v příčině dětí manželských jmenovaná příznivá létá následovala přímo za lety se silnými epidemiemi, kteráž pokaždé velmi krutě byla postihla slabší generaci dětí manželských, a že tudíž tato příznivá léta, byť i většinou po dvou za sebou byla se jevila, nikterak nenáleží považovati za léta normální.

3. Příčiny úmrtí. Z tab. XXIII. jde především na jevo, že r. 1878 úmrtnosť a zajisté i stonavosť obyvatelů pražských po obou epidemických letech 1876 a 1877 vzhledem k příčinám svým opět jaksi do obvyklých kolejí se vrátily. Zejména nemoci nakažlivé téměř všecky a to silně ochably (toliko mázdřivka, podobně jako v jiných městech, vsílila se zase); podobně vystupovaly méně prudce nemoci průdušnic. Za to nabyla věčí váhy úmrtí od tuberkulí, jakož i úmrtí od nemocí ústrojů zažívacích a nemocí krevních, neméně vystoupily pak do popředí proti letům předešlým přirozené příčiny úmrtí (třída II. a III.). Potěšitelnou měrou umenšil se r. 1878 počet násilných případů úmrtí, zejména vražd a sebevražd, i bylo by jen s přáním, aby obrat tento se ustálil.

Ze sebevrahů, r. 1878 v Praze přebývavších, mělo 8 (mužských) neplných ještě 20 let věku, 12 (7 m., 5 ž.) bylo u věku 20—30 let, 7 (4 m., 3 ž.) u věku 30—40, 2 (1 m., 1 ž.) u věku 40—50, tolikéž (1 m., 1 ž.) u věku 50—60 let a 3 (m.) čítali každý přes 60 let. Nejstarší sebevrah měl 74, nejstarší sebevražednice 53 let. Nejmladší sebevrah, jenž z hoře nad smrtí mladšího bratra byl se oběsil (dne 20—III.), měl 14½ roku, nejmladší sebevražednice 21 let. Prostředkem smrti bylo v 10 případech otrávení (4 m., 6 ž.), v 9 případech (7 m., 2 ž.) oběšení, v 6 případech (vesměs mužští) zastřelení, v tolikých případech (taktéž mužští) utopení a ve 3 případech (1 m., 2 ž.) zúmyslné vrhnutí se s okna.

Mimo to registrováno v Praze ještě 19 sebevražd osob (12 m., 7 ž.), kteréž v Praze sice nebydlely, ale zde nebo na předměstích sobě život vzaly a v zdejší obecné nemocnici úředně pytvány byly. Z těchto sebevražd událo se 7 (3 m., 4 ž.) otrávením, tolikéž (4 m. 3 ž.) utopením, 4 (m.) zastřelením a 1 (m.) podřezáním. Podle věku rozdělovali se tito sebevrazi následovně: 7 (3 m., 4 ž.) nedosáhlo ještě 20. roku věku (dva nejmladší mužští měli po 18, 2 nejmladší ženštiny po 17 letech), 3 (1 m., 2 ž.) nalezali se mezi 20—30, 3 (m.) mezi 30—40, 3 (m.) mezi 40—50. rokem, 2 (1 m., 1 ž.) čítali každý přes 50 (resp. 56 a 53) let. U jednoho muže nebylo lze (pro pokročilosť hniloby) věku zjistiti.

C. Skutečné obyvatelstvo koncem r. 1878.

Na základě methody, kterouž jsme hned v St. přír. kn. V. str. 30 a sl. byli vyložili a jíž k stejnému účelu též v St. přír. kn. VI. str. 21 užito bylo, činilo by civilní obyvatelstvo Prahy koncem r. 1878 vůbec 170.781 hlav i dělilo by se do čtvrtí městských, jak následuje *):

Tab. XXVIII.

Číslo řadové	Čtvrť města:	Obyvatelstvo civilní						
		koncem r. 1877*)	koncem roku 1878					
			vyčíslené podlé počtu		Střední z obou sum obyvatel	Pravdě podobné obyvatelstvo	Přírůstek k roku 1877	
			příbytků	pokojů			vůbec	na %
I.	Staré město . .	48.281	48.205	48.734	48.479	**48.546**	265	0,6
II.	Nové město . . .	81.441	81.783	82.953	82.368	**82.488**	1.047	1,3
III.	Malá strana . .	22.695	22.843	22.709	22.776	**22.811**	116	0,5
IV.	Hradčany . . .	6.426	6.489	6.471	6.480	**6.491**	65	1,0
V.	Josefov . . .	10.415	10.394	10.462	10.428	**10.445**	30	0,3
I-V.	**Praha** . .	169.258	169.714	171.329	170.531	**170.781**	1.523	0,9

Počet domů (čísel domovních) rozmnožil se do konce r. 1878 o 14, z nichž připadalo 11 na Nové město, 2 na Staré město a 1 na Josefov. Mělyť tedy: Staré město 1038, Nové město 1570, Malá strana 550, Hradčany 201, Josefov 284, Praha 3643 domů.

Stůjtež zde ještě počet domů a skutečného obyvatelstva civilního některých předměstí pražských, jak poslední dobou buď sčítáním policejním, buď odhadnutím zjištěny jsou byly; vykazujíť zejmena

*) Čísla tohoto sloupce liší se od čísel, v St. přír. kn. VI. str. 21 uvedených, jelikož při vyčislování sumy obyvatelstva na Novém městě podlé počtu příbytkův do výpočtu byl se vloudil omyl, kterýž jak druhou a třetí sumu celého města v tab. XXIII., tak i jednotlivé položky sloupce čtvrtého porušil, což ale v hořejší tabulce k nápravě přichází. Nepatrný rozdíl, kterýž ostatně mezi střední sumou obyvatelstva dle počtu příbytků a pokojů a mezi sumou, na základě činitele 0,9 vypočtenou, a to ve všech třech letech posledních se jeví (pro r. 1876 obnášel tento rozdíl 490, pro r. 1877 toliko 112 [omylně 1112], pro r. 1878 jen 250), přimlouvá se ostatně sám k tomu, abychom dosavádní methody při vyčislování počtu skutečného obyvatelstva i dále ještě se drželi.

Tab. XXIX.

Obec	Domů	Obyvatel	Pramen:
Vyšehrad (město)	100	3.702	Popis obecní ze dne 7. května 1879.
Vinohrady (město ode dne 26. září 1879)	287	18.155	Popis policejní z konce r. 1878.
Žižkov	375	19.548	Počet domů koncem r. 1878, obyvatelstva podle popisu obecního z r. 1877.
Smíchov (město)	480	21 060	Popis obec. poč. květ. r. 1879.

Oddělení třetí.

Živnosti a osvěta.

A. Přehled změn v držení a obtížení pražských realit r. 1878*).

Tab. XXX.

Změny:	Počet případů	Sumy: určitých obnosů v rakouské měně zl.	kr.	Sumy: ročních dávek v rakouské měně zl.	kr.
I. V držení.					
Převody:					
a) Mezi živými, a sice:					
1. smlouvami kupními . . .	**188**	**4,344 909**	55	—	—
2. jinými smlouvami	49	1,205.750	44	—	—
3. exekucí soudní	33	601.442	29	—	—
b) Úmrtím	110	2,452.216	08¾ [1])	—	—
V hromadě .	380	8,604.318	36¼	—	—
II. V obtížení.					
A. Novým zadlužením:					
a) Řízením mezi živými a sice:					
1. uvěřením ceny trhové . .	73	540.895	87	1000	—
2. jinými smlouvami o půjčku	396	1,397.972	71½	1700	—
3. ostatními smlouvami . . .	149	490.082	29½	3800	—
4. v následcích soudního záznamu	10	22.055	45	—	—
4. v následcích exekučních vkladů	630	278.030	32 [2])	180	—
b) uvedením v dědictví (podíly a odkazy)	11	193.849	59	—	—
V hromadě .	1269	2,922.886	24	6680	—
B. Vyvazením:					
a) V následcích nedost. výtěžku dražby	50	317.785	01½ [3])	—	—
b) V následcích jiných případů pominutí práva věcného . . .	1003	2,975.434	63½ [4])	2305	—
V hromadě .	1053	3,293.219	65	2305	—
Prostých záznamů	25	56.567	84	—	—
Vkladů práva exekučního k vloženým již požadavkům . . .	174	529.218	91½	415	—
Převodů dluhů váznoucích . . .	320	958.364	29	280	—

*) Dle off. tabulky, od sl. ředitelství desk zemských zdělané.

1) V tom 30.000 zl. rýnsk. dle hodnoty jmenovité na měnu rakouskou.

2) V tom 9472 mark 99 trojníků dle hodnoty jmenovité na měnu rak.

3) V tom 18434 mark 72 trojn. a 34.340 tol. prusk. dle hodnoty jmenovité na měnu rak.

4) V tom 443 zl. bankocetlí, 5595 zl. 30 kr. rýnských, 9745 mark 54 trojníků a 9857 franků 95 centimů, převedených na měnu rakouskou.

B. Poměry činžovní v Praze o Havle 1878.*)

I. Počet stavení činžovních u porovnání s r. 1877.

Tab. XXXI.

Čtvrti města:	Počet sbořených stavení 1878	Přír.	Počet skutečných stavení 1878	Přír.	Z těch byla k dani činžovní předepsána v celosti 1878	Přír.	od ní osvobozena jako stavby nové zcela 1878	Přír.	stavby nové dílem 1878	Přír.	stavení veřejná zcela 1878	Přír.	stavení veřejná dílem 1878	Přír.	Daň činžovní platilo tedy dílem než celou stavení 1878	Přír.
Staré město . . .	15	—	1082	+4	927	—2	37	+4	90	+2	20	—	8	—	1025	—
Nové město . . .	56	+2	1593	+10	1104	+9	196	—	202	+1	69	—	22	—	1328	+1
Malá strana . . .	11	+1	552	—1	459	—	14	+1	41	—2	27	—	11	—	511	—
Hradčany	11	—	205	+3	149	—	8	+2	11	+1	21	—	16	—	176	+
Josefov	7	—	293	—	273	—1	1	—	10	+1	6		3	—	286	—
Praha . .	100	+3	3725¹)	+16	2912	+6	256	+7	354	+3	143	—	60	—	3326³)	+
Vyšehrad . .	2	—	101²)	+1	65	—	20	+3	11	—2	2	—	3	—	79	—
Praha s Vyšehradem	102	+3	3826	+17	2977	+6	276	+10	365	+1	145	—	63	—	3405	+

*) Dle zpráv c. k. berní administrace.

¹) V tom obsaženo jest 106 odloučených dílců domů (věčinou stavení nádvorní), pak 88 masných krámů, ježto po jednotlivých čtvrtech města týmž způsobem rozděleny jsou jako roku předešlého. (Srovn. Stat. přír. kn. IV., str. 34, tab. XXII. pozn. 1. až 7.)

²) V tom 7 odloučených dílců domů.

³) S připočtením domů dílných na Starém (238) a v Židovském městě (400) vzroste počet těchto stavení v Praze na 3964.

II. Výnosy činže domovní o Havle 1878.

Tab. XXXII. a) Vůbec.

Čís. řadové	Čtvrti města:	Úředně zjištěný výnos činže vůbec zl.	kr.	na %	průřízem na 1 objekt zl.	kr.	Z toho připadlo na domy daň činžovní platící vůbec zl.	kr.	na %	daně činžovní prosté vůbec zl.	kr.	na %
I.	Staré město	3,462.723	94½	35,8	3.200	30	3,235.271	26½	93,4	227.452	68	6.
II.	Nové město	4,787.334	99½	49,6	3.005	23	3,692.040	48½	77,1	1,095.294	51	22,
III.	Malá strana	989,050	44	10,2	1.791	76	937.070	26½	94,7	51.980	17½	5,
IV.	Hradčany .	146.186	56½	1,5	713	10	136.323	52½	93,3	9.863	04	6,
V.	Josefov . .	280.252	99½	2,9	956	49	276.673	99½	98,7	3.579	00	1,
—	Praha . .	9,665.548	94	100,0 99,2	2.594	78	8,277.379	53½	85,7	1,388.169	40½	14,
VI.	Vyšehrad .	80.655	84	0,8	798	57	53,355	12	66,2	27.300	72	33,
—	Praha i Vyšehrad	9,746.204	78	100,0	2.547	36	8,330.734	65½	85,5	1,415.470	12½	14,

b) Přírůstek neb úbytek proti r. 1877.

Tab. XXXIII.

Čís. řad.	Čtvrti města	Při domech k dani činžovní předepsaných: vůbec zl.	kr.	na %	Při domech daně činžovní prostých: vůbec zl.	kr.	na %	Při obou druzích domů: vůbec zl.	kr.	na %
I.	Staré město	+22.980	73	+0,7	—41.000	11	—15,3	—18.019	38	—0,5
II.	Nové město	+23.149	43½	+0,7	— 265	07	— 0,0	+22.884	36½	+0,5
III.	Malá strana	+ 5.735	34	+0,6	— 5.033	26½	— 8,8	+ 702	07½	+0,1
IV.	Hradčany .	— 743	12½	—0,5	+ 984	47	+11,1	+ 241	34½	+0,2
V.	Josefov . .	— 888	36	—0,3	— 106	41	— 2,9	— 994	77	—0,4
—	Praha . . .	+50.234	02	+0,6	—45.420	38½	— 3,2	+ 4.813	63½	+0,1
VI.	Vyšehrad .	+ 2.011	16½	+3,9	— 1.033	75	— 3,7	+ 977	41½	+1,2
—	Praha s Vyšehradem	+52.245	18½	+0,6	—46.454	13½	3,2	+ 5.791	05	+0,1

Poznamenání k tab. XXX. až XXXIII.

a) Zdvižení pražských pozemků (realit) r. 1878 (tab XXX.) porovnané s rokem předchozím (srovn. St. přír. kn. VI. str. 25), počalo nabývati vzhledu poněkud utěšenějšího. Bylyť převody, uskutečněné cestou smluv nesporných (koupěmi, postupy a t. d.), proti roku minulému v každém ohledu četnější i značnější (o 66 případů = 38,6% a 2,023.231 zl. 33 kr. = 57,4%) a zadlužení na smlouvách založené alespoň o málo vyšší než roku předešlého (— 104 případy = — 14,4% a + 394.276 zl. 47 kr. = + 19,3%). Rozhodně ubylo, což zvláště potěšitelné jest, vkladů exekučních (o 52 případů = — 7,6% a 2.677 zl. = — 1,0%) a případy vyvazení v následcích nedostatečného výtěžku exekučních dražeb, kteréž co do počtu vůbec také se umálily (o 8 případů = — 19,5% a 36 653 zl. 21 kr. = — 5,7%), sklesly v porovnání s rokem loňským na třetinu, ač kapitál, při tom ztracený, nezůstal sumou daleko za kapitálem roku minulého.

b) Co poměrů činžovních se tkne, ukazuje zejmena tab. XXXIII. k stálosti výnosů činžovních, čili lépe k stálosti průměrné výše činží nájemných, což zajisté od let padesátých v Praze ještě se nepřihodilo. Při Starém a Novém městě i Malé straně ba i na Vyšehradě způsobuje se totiž konečný přírůstek výnosů činžovních jediné těmi domy, kteréž byvše dosud daně činžovní prosté, postoupily t. r. do kategorie platících, pročež také vyvažuje se tu přírůstek všudež schodkem podobné výše při výnosu domů kategorie první (při Hradčanech má se věc naopak), tak že posléze pro celé město do té míry nepatrný přírůstek vzchází, že nestojí v pravdě ani za to, aby do prvků svých byl rozložen. Záporný výsledek konečný při Starém městě, jakož i výnos činže z domů daně prostých na Novém městě, jenž přese všecky nové stavby proti roku loňskému se umenšil, jsou ale také dalšími nepřímými doklady toho, že i v těchto čtvrtech staly se byty lacinější a že tudíž i zde slevováno na činžích, jako roku předešlého.

C. Konsumce.

I. Příhon a dovoz dobytka i masa do Prahy vůbec a na trh, jako… i spotřeba toho r. 1878.

Tab. XXXIV.

Čís. řadové	Druh dobytka:	Příhon a dovoz vůbec [1]) Počet kusů	Proti r. 1877 více (+) n. méně (—)	Příhon a dovoz na trh [2]) Počet kusů	Proti r. 1877 více (+) n. méně (—)	Spotřeba [3]) Počet kusů	Proti r. 1877 více (+) n. méně (—)
1.	Hovězího . . .	26.400	— 746	27.107 [4])	— 401	16.939	+ 4.69…
2.	Telat	25.900	— 6.563	21.621	+ 1.092	36.655	+ 10.270
3.	Skopového . .	31.366	— 11.216	40.817	+ 1.126	38.077	+ 10.748
4.	Vepřového . .	9.539	+ 1.096	8.221	+ 1.729	14.040 [5])	+ 6.173
5.	Jehňat	2.833	— 985	1.775	+ 128	18.971 [6])	+ 6.746
6.	Kůzlat	4.293	— 994	923	+ 63		
	V hromadě .	100.331	— 17.420	100.464	+ 3.737	124.682	+ 38.627
	Dovoz masa . .	Kilogramů					
1.	Hovězího . . .	2,693.239	— 200.911	2,562.798	— 322.493	—	—
2.	Telecího . . .	10.033	— 7.521	252	— 884	—	—
3.	Skopového . .	142	— 2.689	—	— 26	—	—
4.	Vepřového . .	2,616.015	+ 89.461	1,574.621	+ 72.940	—	—
	V hromadě .	5,319.429	— 121.660	4,137.671	— 250.463	7,130.454	+ 2,058.41…

[1]) Dle výkazů správy městské stráže obecní.
[2]) Dle výkazů správy městského trhu dobytčího.
[3]) Dle tabel městské správy nájmu daně potravní.
[4]) Mimo trh bylo ještě 2064 kusů jatečných volů dobytka cizího v kontumaci na Františku pro potřebu města prodáno.
[5]) V tom 850 selat.
[6]) Jehňata, kůzlata a podsvinčata.

II. Ceny prodejní na pražském trhu dobytčím a váha hovězího dobytk… r. 1878. [1])

Tab. XXXV.

Čís. řadové	Cena	Hov. dobytka domácího jakosti I	II	III	polsk. a uhersk.	Telat	Skopců	Prasat českých	polských	uherských	Jehňat zl.	kr.	Kůzlat zl.	kr.	Váha hověz. dobytka domácího jakosti I	II	III	polsk. a uhersk.
		jednoho kilogramů krejcarů									kus				kilogramů			
1.	Nejvyšší . .	39	36	34	36	69	$53\frac{1}{2}$	$55\frac{1}{2}$	54	62	5	—	2	26	743	558	460	69
2.	Nejnižší . .	36	32	26	33	48	$31\frac{1}{2}$	42	41	47	2	—	1	25	539	441	334	38
3.	Střední . .	37	34	30	35	58	43	49	48	56	3	62	1	$67\frac{1}{2}$	628	486	398	51
	Proti r. 1877 více	—	—	—	3	3	2	—	—	—	—	—	—	$11\frac{1}{2}$	20	—	—	—
	Proti r. 1877 méně	—	—	1	—	—	—	4	3	6	—	4	—	—	—	6	3	11

[1]) Dle zpráv městského úřadu trhu dobytčího.

III. Čistý výnos čili spotřeba ostatních věcí, dani potravní podléhajících.[1])

Tab. XXXVI.

Čís. řad.	Jméno	Rok 1878	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—)
1.	Likéru . hektol.	709,27	+ 160.41
2.	Lihu, kořalky a rumu . hektol.	98.231,08	+ 37.587,51
3.	Vína . . . . „	9.614,47	+ 3.542,88
4.	Vinného mestu a stírky hektol.	80,85	+ 58,59
5.	Ovocn. mestu „	0,28	— 3,68
6.	Medoviny . . „	0,39	+ 0,20
7.	Piva	218.442,18	+ 66.764,48
8.	Octa . . . . „	1.065,44	— 260,34
9.	Hus, kachen, kapounů a krocanů . kusů	475.637	+ 149.614
10.	Kuřat a holubů . . . párů	289.278½	+ 124.796
11.	Jelenů . . kusů	253	+ 111
12.	Div. prasat . „	361	+ 146
13.	Divok. selat, srnců a kamzíků . . . kusů	1562	+ 349
14.	Zajíců . . . „	71.570	+ 20.195
15.	Vysekáv. srnčí, jelení a černé zvěřiny . kilogr	3.530	+ 1.975
16.	Bažantů, tetřevů a tetřívků kus	9.874	+ 4.462
17.	Slípek vodních „	61	+ 61
18.	Koroptví . . „	49.618	+ 23.057
19.	Drobn. ptáků tuc.	2.367½	+ 1.993½
20.	Obyčejných ryb . . kilogr.	125.778	+ 38.603
21.	Stolních ryb „	263.084	+ 70.863
22.	Rýže . . kilogr.	443.088	+ 126.899
23.	Krupice . . „	28.171	+ 10.813
24.	Ovesn. krupek „	2.166	— 464
25.	Chleba . . . „	1,245.901	+ 547.390
26.	Mouky . . . „	8,231.127	+ 1,865.769
27.	Pšenice . . . „	34,735.116	+ 12,845.078
28.	Žita . . . „	11,708.643	+ 888.095
29.	Ječmene . . „	302.527	+ 69.729
30.	Kukuřice . „	186.471	+ 80.464
31.	Ovsa . . kilogr.	4.484.199	+ 947.026
32.	Otrub . . . „	65.292	+ 13.935
33.	Sena . . . . „	6,159.852	+ 1,407.914
34.	Slámy . . . „	2,403 742	+ 650.550
35.	Zeleniny . kilogr.	1,020.148	— 154.445
36.	Mýdla . . kilogr.	109.798	+ 38.306
37	Čerstv. ovoce kgr.	7,221.372	+ 5,406.797
38.	Sušen. ovoce „	316.053	+ 125.388
39	Másla . . kilogr.	974.616	+ 320.518
40.	Vepř. sádla . „	272.421	+ 110.194
41.	Sýra . . . . „	420.805	+ 153.444
42.	Vajec . . . kusů	27,475,953	+ 9,604.582
43.	Loje . . kilogr.	130.541	+ 55.937
44.	Lojových svíček . . kilogr.	135.995	+ 56.555
45.	Vosku . . . „	18.427	+ 5.765
46.	Tuků a olejů „	1,428.720	+ 509.329
47.	Tvrd. dříví k. m.	14.024	+ 4.557
48.	Měkk. „ „	148.089	+ 63.170
49.	Dřev. uhlí kilogr.	424.846	+ 112.164
50.	Kamenn. uhlí „	127,855.524	+ 34,902.180

[1]) Dle zpráv administrace městského nájmu daně potravní.

IV. Středni ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praz[e] r. 1878.*)

Tab. XXXVII.

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
I. Obilí a píce.		
Pšenice . 1 hektol.	9	22
Žito . . . „	6	27½
Ječmen . . „	6	17½
Hrách . . „	11	10½
Čočka . . „	12	81½
Boby . . . „	10	74
Víkev . . „	7	01½
Oves . . . „	3	56
Seno . . 100 kilo	3	78½
Sláma dlouhá „	2	26
„ ke krmení „	1	80
II. Výrobky mlýnské.		
Mouka výražková . 1 kilo	—	24
„ krupičná „	—	21
„ bílá . . „	—	17
„ podběl . „	—	15
„ zadní . . „	—	12
Krupice pšen. I. „	—	24½
„ „ II. „	—	24
Výražek žitný „	—	15½
Žitná m. obyč. „	—	14½
Kroupy švábské . . . „	—	17
„ obyč. . . „	—	16
„ trhané . „	—	17½
Jáhly . . . . „	—	16½
III. Maso.		
Hovězí . . 1 kilo	—	64
Telecí přední s přivažkem „	—	59
„ zadní „ „	—	66½
„ „ bez přív. „	—	71
Skopové přední s přívažkem „	—	52½
„ zadní „ „	—	63½

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Vepřové s přívažkem . 1 kilo	—	63
Uzené maso		
„ přední . „	—	95½
„ zadní . „	1	85½
Uzený jazyk hovězí . . 1 kus	1	91
Sele . . . . „	2	47½
Kůzle . . . „	1	55
Jehně . . . „	3	84
„ čtvrť před. „	—	96
„ hřbet . . „	2	27
IV. Zvěřina.		
Maso jelení k vaření 1 kilo	—	71
„ k pečení . „	—	98
Maso srnčí k vaření . „	—	92½
„ k pečení . „	1	63
Srnec . . . 1 kus	11	58
Zajíc mladý . „	1	10
„ starý . „	1	37½
Bažantů . . 1 pár	4	20½
Kuroptví . . „	—	97
Ptáků drobn. 1 tct	—	64½
„ velkých 1 kus	—	21
V. Drůbež a vejce.		
Kachna . . 1 kus	—	90½
Hus . . . . „	2	92
Krocan . . „	3	38½
Kapoun . . „	1	58
Kohout . . „	—	74½
Slepice . . „	—	64
Kuře . . . „	—	51
Holoubat . 1 pár	—	41½
Vejce . . 1 kopa	1	53½
VI. Mléko a omastky.		
Mléka dobr. 1 litr	—	14½
„ sebran. . „	—	8

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Smetany . . 1 litr	—	27
Másla čerst. 1 kilo	1	02
„ přepoušt. „	1	13'
Tvarohu . . „	—	19
Syrečků čerstvých 1 kus	—	3
„ naklád. 1 kopa	—	66
Loje hovězího syrov. . 1 kilo	—	33
„ ledvinov. „	—	62
Loje skopov. syrov. . „	—	37
„ přepoušt. „	—	54'
Sádla vepřov. přepoušt. „	—	79
„ syrov. . „	—	77'
Slaniny . . „	—	79
VII. Nápoje.		
Víno české		
„ bílé . 1 litr	—	64
„ červené . „	—	67'
„ staré . . „	—	93
„ rak. mladé „	—	29
„ „ staré „	—	74
„ uher. bílé „	—	35
„ „ červ. „	—	54
„ „ staré „	—	80
Pivo obyčejné „	—	12
Ležák . „	—	16
Pivo plzeňské „	—	26
„ bavorské „	—	36
VIII. Kořalky, octy a kvasnice.		
Líh 36—38° . 1°	—	34'
Perlovka 14—18° . 1 litr	—	24'
Kořalka obyč. 5—9° . . „	—	13

*) Dle zpráv městského úřadu tržního.

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze roku 1878.

Tab. XXXVII. (Dokonč.)

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
cet vinný 1 litr	—	27
„ kořalečný „	—	10
„ pivný . . „	—	6
Kvasnice pivné „	—	10
IX. Bambuliny.		
Brambory 1 hektol.	2	18
Vodnice . 60 otýpek	2	35
Kolník . . 1 košík	—	44½
Mrkev . . 60 otýpek	3	01½
Tuřín . . . 60 kusů	2	75½
Řepa . . 60 otýpek	8	85
X. Zeleniny.		
Chřest . . 1 kilogr.	—	98
Špenát . . 1 košík	—	41
Petržel . . 1 otýpka	—	11
Celer . . „	—	22½
Salát hlávkový 60 kusů	1	54
Okurky čerst. „	7	35
Majoránka . 1 kilogr.	—	81½
Kadeřák . 60 kusů	2	45
Kapusta . . „	2	89½
Pór . . . 1 otýpka	—	03½
Cibule . 1 pletenec	—	12
Česnek . . „	—	05½
Zelí hlávkové 60 kusů	5	50½
Křen . . . 1 otýpka	2	59½
XI. Chmel.		
Žatecký . 100 kilogr.	237	33
Ústecký . . „	148	75
Zelený . . . „	102	83
Starý . . . „	25	—
XII. Ovoce.		
Třešně čerst. 1 kgr.	—	26
„ sušené „	—	53
Hrušky čerst. „	—	19
„ sušené „	—	26

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Jablka čerst. 1 kgr.	—	20
dto. sušená (křížaly) „	—	15
Švestky čerstvé „	—	10
„ sušené . „	—	29
Povidla . . . . „	—	31½
Ořechy lískové 1 kilogr.	—	40
Ořechy vlašské „	—	26
XIII. Semena.		
Anýz . 1 kilogr.	—	53
Fenykl . . „	—	54
Kmín . . . 1 litr	—	26
Mák . . . . „	—	22
Semeno řepk. 100 kg.	15	95
„ jetelové bílé . „	62	66½
dto. červené „	49	23
dto. konopné „	15	81
dto. lněné . „	14	77
XIV. Mýdlo a svíčky.		
Mýdlo lojové 1 kgr	—	45½
„ millov. „	—	46
Svíčky lojové „	—	71½
„ millové „	1	05
„ voskové „	2	80
Vosk žlutý . „	2	28
„ bílý . „	2	84½
Olej řepkový „	—	49½
„ lněný . „	—	46½
„ makový „	—	78½
„ olivový . „	—	61
„ terpent. . „	—	36
XV. Dříví a uhlí.		
Dubové 80 centimetrů polenové 2 met.	10	54
dto. hůlkové „	9	—
Habrové 80 ctm. polenové . „	12	71
dto. hůlkové „	9	12

Pojmenování	Rak. m. zl.	Rak. m. kr.
Bukové 80 centimetrů polenové 2 met.	11	52
dto. hůlkové „	8	56
Březové 80 ctm. polenové . 2 mt.	10	55
dto. hůlkové „	7	85
Jedlové 80 ctm. polenové . 2 mt.	9	06
dto. hůlkové „	7	01
Borové 80 cmt. polenové . 2 mt.	9	14
dto. hůlkové „	6	98
Uhlí z dříví tvrd. 100 kilogr.	4	02½
dto. měkkého „	4	25½
Uhlí kamenné „	1	20½
„ hnědé . „	—	70½
Koksy . . . . „	—	77
XVI. Rozličné.		
Chléb žitný 1 kgr.	—	22,65
„ řezný . „	—	17,65
Žemle bílá mléčná 1 kus	—	02
Žemle bílá bez mléka . . 1 kus	—	01
Ryby obyč. 1 kgr.	—	73½
Káva . . . . „	1	55½
Cukr . . . . „	—	48½
Syrob řepný „	—	17
„ třtinový „	—	37½
Rýže . . . . „	—	28½
Moučka škrobová nejjemn. 1 kgr.	—	44
Škrob pšeničný .	—	36½
Bobkové listí „	—	33½
Jalovec čerst. „	—	16
Limon 1 kus	—	05
Med český 1 kgr.	—	77
Brambory . . „	—	06½
Zelí kyselé nakládané . . 1 kgr.	—	09½
Kvasnice lisov. „	—	87½

Poznamenání k tab. XXXIV. až XXXVII. Po míře tab. XXXIV. a XXXVI. dalo by se tvrditi, že za r. 1878 jeví se v Praze všemi směry velice potěšitelný přírůstek konsumce. Dle našeho mínění náleží ale tento, skutečnému stavu poměrův národohospodářských poněkud odporující výsledek hledati hlavně v té okolnosti, že nájemcem daně potravní dnem 1. ledna 1878 stala se obec pražská (srovn. St. přír. kn. VI. str. 80) a že tudíž data o konsumci jsou teď rozhodně spolehlivější. Vzdor tomu zůstávají u všech tří pramenů, jichž k sestavení čísel tab. XXXIV. také za r. 1878 bylo užito, napořád ještě nepatrné rozdíly, jež však dají se s dobrou část svésti na rozdílnosť manipulace, zejmena při zapisování dovozu poraženého dobytka a masa.

Co se tkne především obvyklého vyčíslení spotřeby masa v Praze a na Vyšehradě za r. 1878, dáváme ve zmíněných a jiných dobrých příčinách tenkráte přednosť datům administrace městského nájmu daně potravní (tab. XXXIV., sloupec 6 a 7), berouce je za jediný základ i uchylujíce se tudíž poněkud s cesty od několika let oblíbené, jakkoli zbavujeme se tím výhody, vyčísliti konsumci přímo také podlé jednotlivých druhů masa. Jak samo sebou se rozumí, zůstávají ostatní činitelé výpočtu beze změny. [1])

Poněvadž pak podlé výkazů městské stráže obecní bylo v Praze r. 1878 (od 117 řezníků) 15.560 kusů (o 413 méně než roku loňského) a na Vyšehradě (podlé zprávy tamějšího úřadu purkmistrovského) 650 kusů hovězího dobytka poraženo, činilo by množství takto získaného masa 5,511.400 kilogr. Ostatní dovoz dobytka jatečného a drobného (v celých kusech) dává ještě dle obvyklého výpočtu 1,209.615 kilo masa telecího, 761.540 kilo skopového, 365.040 kilo vepřového a 170.739 kilo masa jehnečího a kozlečího a s masem hovězím. v Praze a na Vyšehradě vysekaným, celkem 8,018.334 kilogr. rozličného masa. Přičte-li se k tomu dovoz masa v sumě 7,130.454 kilogr. dosáhne množství masa r. 1878 v Praze a na Vyšehradě spotřebovaného sumy **15,148.788** kilogr., t. j. o 2,016.942 k. (15,4%) více než r. 1877, i připadá tudíž na hlavu obyvatelstva civilního i vojska podíl **82,5** k., t. j. o 108 kilogr. více, než roku minulého. [2])

Takový jest přímý výsledek ze sloupce 6. a 7. tab. XXXIV. Chceme-li nad to zvěděti, jak se spotřeba masa podlé jednotlivých druhů jeho rozdělovala, dojdeme asi nejspíše cíle, obeřeme-li sobě za základ výpočtu percentní podíly dovezených druhů masa v hromadném dovozu masa, jak jej městská stráž obecní udává (tab. XXXIV. sloupec 1.), t. j. přeneseme-li tyto podíly na hromadný dovoz masa v sloupci 6. [3]) Na tomto základě vznikne pak následující tabulka:

---

[1]) Viz o tom zejmena naši St. přír. kn. IV. str. 42 i s poznamenáním.

[2]) Při tom jest civilní obyvatelstvo Prahy k prostředku r. 1878 vypočtěno na 169.979 hlav, obyvatelstvo Vyšehradu (po míře poměrného výročního přírůstku v letech 1869—1879 = 0,88%, srovn. tab. XXIX. str. 30 t. d.) toliko na 3670 duší, střední stav posádky na 10034 mužů, v hromadě tudíž veškeré obyvatelstvo v Praze a na Vyšehradě na 183.683 hlav.

[3]) Poněvadž tyto podíly 50,630 — 0,190 — 0,003 a 49,187% činí, rozděluje se suma, jak ji udává administrace nájmu daně potravní (7.130.454 k.) asi následujícím způsobem: 3,610.360 kilo masa hovězího, 13.547 kilo telecího, 214 kilo skopového a 3,506.333 kilo vepřového, kteréžto sumy, přiražené k sumám hořejším, dají čísla tab. XXXVIII.

Tab. XXXVIII.

Konsumence v Praze a na Vyšehradě r. 1878 (v kilogramech).

Rok	Maso hovězí	Maso telecí	Maso skopové	Maso vepřové	Jiné	v hromadě
a) vůbec						
1878	9,121·760	1,223.162	761.754	3,871.373	170.739	15,148.788
Proti r. 1877 více (+) neb méně (—)	+585.990	+334.903	—92.717	+1,140.277	+48.489	+2,016.942
b) na hlavu veškerého obyvatelstva						
1878	49,66	6,66	4,15	21,07	0,93	82,47
Proti r. 1877 více (+) neb méně (—)	+3,1	+1,8	—0,5	+6,2	+0,2	+10,8

Co se tkne spotřeby masa koňského, bylo podlé úředních certifikátů (srovn. St. přír. kn. VI. str. 38) r. 1878 v předměstích pražských (od 4 koncessionářů) 517 koní poraženo a 92.403 k. pro spotřebu Prahy dovezeno, což by se rovnalo spotřebě 0,5 kilogr. na 1 hlavu. Z dovezeného množství připadlo 71.816 kilogr. (ze 387 koní) na porážku v Holešovicích, 17.561 k. (ze 115 koní) na porážku Smíchovskou a 3026 k. (z 15 koní) na porážku Žižkovskou.

Že také spotřeba ostatních, k dani potravní připsaných věcí domácí potřeby (tab. XXXVI.) proti roku minulému se usílila, o tom učiněna zmínka hned shora; budiž to ale především na vrub nového pramene naší informace zrovna tak přičteno, jako přírůstek spotřeby masa. K tomu dokládáme, že zvýšení toto týká se (kromě medoviny, octa, krupek ovesných a zeleniny) veškerých potravin, a sice většinou znamenitými čísly.

Při tom nedá se arci upírati, že po míře tab. XXXVII. r. 1878 téměř veškerým potravinám i ostatním věcem potřeby domácí na cenách spadlo, mnohým velmi silně (jako zejmena všem druhům obilí a píce, chlebu, chmeli, svěstkám, dříví a j.), což arci rychlé zvýšení potřeby mohlo za sebou potáhnouti. [1])

Co posléze spotřeby piva se tkne, bylo v provozovacím r. 1878 (t. j. od 1. listopadu 1877 až do 31. října 1878) od 31 pravovárečníků pražských v 29 pivovarech 232.358 hektolitrů a od 31 pivovarů vůkolních (resp.

[1]) Výjimku z tohoto obecného klesnutí cen činily toliko maso hovězí a po jednom druhu i maso telecí, skopové a uzené, dále veliká zvěřina (kromě kuroptví), některé druhy řep, všecka zelenina (mimo chřest a cibuli), kteráž vůbec se neuvedla, posléze hrušky a ořechy, vosk a svíčky voskové.

v ostatní části pražského okresu opovídacího) 358.242 hektolitrů navařeno.[1]) V slunečním roce 1878 činila však výroba 31 pravovárečníků v Praze 233.692 hektolitrů.[2]) Výroba piva v celém okresu opovídacím usílila se tudíž r. 1878 u porovnání s rokem předchozím jen nepatrně. Poněvadž pak po míře tab. XXXVI. dovoz piva do Prahy v slunečním roce 1878 celkem 218.442 hl., vývoz pak 41.034 hl. obnášel, činila spotřeba piva r. 1878 celkem 411.130 hl. čili 223,8 litrů na 1 hlavu veškerého obyvatelstva v Praze a na Vyšehradě, t. j. na 1 hlavu proti roku minulému o 52,0 litru více.

D. Poměry hospodářské v Praze r. 1878.

Tab. XXXIX.

I. Výnos plodné půdy (v zl. konv. měny) [1])

Rok	Staré město zl.	Staré město kr.	Nové město zl.	Nové město kr.	Malá strana zl.	Malá strana kr.	Hradčany zl.	Hradčany kr.	Josefov zl.	Josefov kr.	Obvod fortifik. zl.	Obvod fortifik. kr.	Praha zl.	Praha kr.	Vyšehrad zl.	Vyšehrad kr.	Praha i Vyšehrad zl.	Praha i Vyšehrad kr.
1877	472	38	3939	58	2494	59	1641	32	19	07	1663	27	10.231	41	585	18	10.816	59
1878	472	19	3915	44	2494	59	1641	32	19	07	1659	38	10.203	19	577	44	10.781	3
Úbytek	—	19	24	14	—	—	—	—	—	—	3	49	28	22	7	34	35	56

Tab. XL.

II. Stav dobytka. [2])

Koncem r. 1878 nalezalo se

ve čtvrtech města, a sice:	koní, a sice: hřebců	kobyl	valachů	hříbat	v hromadě	dobytka hověz., zejmena: býků	krav	volů	telat	v hromadě	ovcí	koz	prasat
na Starém městě .	3	155	172	—	330	—	116	10	—	126	—	3	—
„ Novém městě .	—	500	601	—	1101	1	137	17	—	155	—	14	30
„ Malé straně . .	—	127	259	—	386	—	71	10	—	81	—	—	—
„ Hradčanech . .	—	10	40	—	50	2	60	4	—	66	—	4	29
v Josefově	—	16	19	—	35	—	37	5	—	42	—	—	—
v Praze vůbec . .	3	808	1091	—	1902	3	421	46	—	470	—	21	59
Přírůstek nebo úbytek proti r. 1877	+2	+12	+117	—	+131	+1	+23	—6	—	+18	-	—18	+22

[1]) Dle zpráv městského úřadu berního, [2]) Dle výročních výkazův okresních dozorců městských, kteréž ale v příčině výnosův plodin hospodářských nejsou úplné, pročež se uveřejnění těchto zanechalo.

[1]) Největší výrobníci pražští byli: Julius Reitler (30.900 hl.), Fr. Wanka (19.320), A. Kwaysser (16.560). Jak. Heller (15.800), Jos. Klička (15.170), Jan Schary (11.472) a Jos. Jelínek (10.500 hl.); ve vůkolí pražském akcijní pivovar na Smíchově 58.800 hl., pivovar v Nůslích 47.300, pivovary v Prácích, Vršovicích a Košířích každý přes 20.000 a 7 jiných pivovarů každý přes 10.000 hl.

[2]) Z toho 4 056 hl. 9stupňového, 155.932 hl. 10stupňového, 26.576 hl. 11°, 4.482 hl. 12°. 1.994 hl. 13° a 24 hl. 14stupňového piva. Daň z vaření piva vynesla 398.094 zl. 26½ kr. a 588 zl. 62 kr. dodatkem za převaření. (Podle ochotných zpráv účetního oddělení c. k. zemského ředitelství finančního.)

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1878.

Tab. XLI.

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Barvířství	—	2	—2
„ hedvábí	1	1	—
„ koží	2	1	1
Bednářství	1	5	--4
Bělidlo	1	1	--
Brašnářství	1	1	—
Broušení kamenů	2	1	1
Brusířství	2	—	2
Čidění skvrn	—	3	—3
Cínařství	—	1	—1
Cukrářství	6	5	1
Čalounictví	—	6	—6
Čištění a upravování peří	—	1	—1
Dlaždičství	1	—	1
Dřevařství	2	3	—1
Drobnictví (děl. jitrnic)	—	1	—1
Drůbežnictví	6	4	2
Dýmkářství	1	2	—1
Fotografování	4	3	1
Hadrářství	—	2	—2
Hodinářství	6	7	—1
Hokynářství	129	131	—2
Holičství	6	9	—3
Hotovení bičů	1	—	1
„ deštníků a slunečníků	5	3	2
„ jalek hodinných	2	1	1
„ klobouků slaměných	—	1	--1
„ krabic	—	1	—1
„ krabiček na sirky	1	—	1
„ kravat	2	2	—
„ krinolin	—	1	--1
„ květin umělých	3	2	1
„ nástrojů hudebních	1	—	1
„ ohňostrojů	-	1	—1
„ peněženek	1	—	1
„ pian	1	—	1
„ plánů a rozpočtů pro práce technické	2	--	2
Snáška	190	202	-12
Přenáška	190	202	-12
Hotovení přístrojů elektrických a medicinských	1	—	1
„ přístrojů linkovacích	1	—	1
„ sošek sádrových	1	1	—
„ zátek korkových	1	-	1
„ zboží galanterního z kůže	3	—	3
„ zboží tragantového	—	1	—1
Hračkářství	1	2	—1
Hrnčířství	—	2	—2
Huntířství	8	8	—
Jednatelství tržní	22	7	15
Jirchářství	-	1	—1
Kamenictví	—	1	—1
Kamenotiskařství	1	—	1
Kartáčnictví	—	4	- 4
Kartářství	1	—	1
Klempířství	7	7	—
Klenotnictví	3	1	2
Kloboučnictví a obchod s klobouky	4	9	—5
Knihařství	9	4	5
Knihkupectví	1	3	—2
„ antikvární	1	--	1
Knoflíkářství	—	2	—2
Kolářství a stavba kočárů	1	3	—2
Kominictví	—	1	—1
Koňařství	3	—	3
Košikářství	1	3	2
Kovářství	1	4	—3
Kožešnictví	3	6	—3
Kramářství	5	16	-11
Kravařství	5	3	2
Krejčovství	55	44	11
„ ženské	1	7	—6
Krupařství	30	35	—5
Ladění pian	1	—	1
Lahůdkářství	—	1	- 1
Lékárnictví	—	3	—3
Snáška	361	381	-20

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1878.

Tab. LXI. (Pokrač.)

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška .	361	381	-20
Leštění podlah	3	—	3
Malířství pokojů . . .	5	11	—6
Malířství porculánu . .	1	1	—
Máselnictví	10	3	7
Měditiskařství	1	—	1
Mechanikové a optikové	2	4	—2
Mlékařství	15	12	3
Mlynářství	—	3	—3
Modistství	11	5	6
Mydlářství a obchod s výrobky mydlářskými .	10	1	9
Nalepování vyhlášek . .	-	1	—1
Natěračství	3	3	—
„ kočárů . .	—	2	—2
Návštěva trhů se zbožím	4	4	—
Nožířství	4	—	4
Obchod s barvami . .	4	1	3
„ s bavlnou . . .	1	—	1
„ s brambory . .	7	3	4
„ s cukrem a syrobem	1	—	1
„ s čajem . . .	2	—	2
„ s dlaždičkami cementovými .	1	—	1
„ s dobytkem . .	—	1	—1
„ s fotografiemi .	1	—	1
„ s furnýry a potřebami truhlářskými	2	1	1
„ s hedvábím a přízí	1	—	1
„ s houbami . .	2	—	2
„ s houbami a vejci	1	—	1
„ s hřebeny a knoflíky	1	—	1
„ s chmelem . .	2	—	2
„ s kavou . . .	1	—	1
„ s kornouty papírovými . . .	3	—	3
„ s kostmi . . .	—	1	—1
„ s kožemi . . .	6	2	4
„ s kožemi vykrajovanými . . .	6	2	4
Snáška .	472	442	30
Přenáška .	472	442	30
Obchod s kožešinami .	—	1	—1
„ s květinami . .	5	2	3
„ s lihem	—	1	—1
„ s nábytkem . .	4	5	—1
„ s nádobím hrnčířským	2	4	—2
„ s nádobím kuchyňským . . .	1	—	1
„ nitařský . . .	52	42	10
„ s nýtky dřevěnými	—	1	—1
„ s obilím . . .	1	1	—
„ s obrazy malovanými	3	2	1
„ s obrazy olejotiskovými . . .	2	1	1
„ obstaravatelský	5	7	—2
„ s odpadky bavlny	1	—	1
„ s odpadky kožnými	—	1	—1
„ s oleji etherickými	2	—	2
„ s olovem váleným a rourami	1	—	1
„ s ovocem a cukrovinkami . .	3	—	3
„ s ovocem, houbami a svíčkami	1	—	1
„ s ovocem jižním	5	5	—
„ s papírem . . .	11	6	5
„ s papíry cennými	3	1	2
„ s peřím . . .	1	—	1
„ s petrolejem .	2	4	—2
„ s piany	1	1	—
„ s pivem . . .	1	—	1
„ s plátny voskovanými	—	1	—1
„ s plodinami zemskými . . .	3	4	—1
„ s podšivkami krejčovskými .	—	1	—1
„ s potřebami hasičskými . . .	—	1	—1
Snáška .	582	534	48

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1878.

Tab. XLI. (Pokrač.)

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška .	582	534	48
Obchod s potřebami kuřáckými . . .	1	3	—2
„ s potřebami lékárnickými . .	1	—	1
„ s potřebami pracími	2	—	2
„ s potřebami ševcovskými . . .	3	—	3
„ s prádlem . .	3	2	1
„ s přízí	1	—	1
„ s přízí bavlněnou, hedvábnou a vlněnou . . .	1	—	1
„ se sardinkami	1	—	1
„ se semeny a solí	—	1	—1
„ se senem, slamou a ovsem .	3	3	—
„ se sirkami . .	2	2	—
„ se sukny a zbožím střižným .	1	—	1
„ se svršky obuvi	1	—	1
„ se šactvem novým	2	1	1
„ se šátky . . .	1	—	1
„ se špagátem .	1	—	1
„ s uhlím	39	37	2
„ s vápnem . . .	1	—	1
„ s vínem . . .	4	—	4
„ s vodami minerálními	1	1	—
„ s výrobky ze dřeva ohybaného	1	—	1
„ s plodinami bánskými	—	1	—1
„ zasílatelský . .	2	3	1
„ se zbožím bavlněným	2	3	—1
„ „ bílým . . .	2	1	1
„ „ galanterním a hračkářským	11	14	—3
„ „ hedvábným .	1	1	--
„ „ hliněným a šamotovým .	1	—	1
„ „ koloniálním a špecerním . .	28	33	—5
Snáška .	699	640	59

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	Čistý přírůstek
Přenáška .	699	640	59
Obchod se zbožím kovovým .	—	1	—1
„ „ lněným a bavlněným . .	3	3	-
„ „ modistským .	1	2	—1
„ „ modním . .	6	1	5
„ „ norimberským (v. zboží galanterní) . .	—	—	—
„ „ ozdobným . .	2	—	2
„ „ porculánovým a hliněným .	1	1	—
„ „ prýmkářským	1	—	1
„ „ rukodělným .	1	2	—1
„ „ stávkovým .	1	1	—
„ „ střižným . .	12	18	—6
„ „ špecerním, materiálním a barvivy . . .	16	18	—2
„ „ štětkářským .	1	—	1
„ „ vlněným . .	1	—	1
„ se zbraní sečnou	—	1	—1
„ se zbytky zboží střižného . . .	9	5	4
„ se zeleninou .	11	13	—2
„ se zrcadly a zbožím hliněným	1	—	1
„ se železem a zbožím železným .	1	4	—3
„ se železem starým	2	1	1
Ocelářství	1	—	1
Optikové viz mechanikové	—	—	—
Ovocnářství	30	16	14
Pažbářství	—	1	—1
Pecnářství	3	6	—3
Pekařství	19	21	—2
Penězoměna	3	3	—
Pernikářství	1	1	—
Pivovarství	—	5	—5
Plátovnictví	—	1	—1
Pletení na stroji . .	1	—	1
Podkovářství	4	1	3
Pokryvačství	2	1	1
Poptavárna po službách	—	5	—5
Snáška .	833	772	61

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1878.

Tab. LXI. (Pokrač.)

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	čistý přírůstek
Přenáška .	833	772	61
Postřihačství	—	1	—1
Povoznictví	3	1	2
„ drožkami .	19	19	—
„ fiakry . . .	8	18	-10
„ kočáry hostinskými .	2	—	2
„ omnibusy .	—	1	—1
Pozlacovačství	3	1	2
Práce ženské ruční . .	8	6	2
Pradlenství	2	1	1
Pražení kávy	1	—	1
Přechovávání cizinců . .	1	—	1
Prodej alvy	1	1	—
„ cukrovinek . . .	1	2	—1
„ čepic	1	—	1
„ droždí lisovaného	1	1	—
„ chleba	—	1	—1
„ inkoustu a leštidla	—	1	—1
„ jedů a bylin léčivých	3	—	3
„ knih kopirovacích	1	—	1
„ „ školních . .	—	1	—1
„ likérů v nádobách zavřených .	4	2	2
„ nádobí čajového	—	1	—1
„ ovsa	—	2	—2
„ papíru, škrobu a klihu	1	—	1
„ pečiva, cukrovinek a ovoce . .	11	3	8
„ piva v lahvích .	2	1	1
„ pokrmů v trzích	19	1	18
„ ryb smažených .	1	1	—
„ střevíců soukenných	1	—	1
„ svíček voskových	1	2	—1
„ ultramarinu . .	—	1	—1
„ vody sodové . .	—	1	—1
Provaznictví	—	1	—1
Průvodčí cizinců . . .	—	1	—1
Prymkářství	8	4	4
Ptáčnictví a obchod s ptačí picí	2	3	—1
Snáška .	938	851	87

Jméno živnosti	Počet přihlášek	Počet vzdání se	čistý přírůstek
Přenáška .	938	851	87
Půjčovna kněh	—	2	—2
„ maškar . . .	2	1	1
„ peněz	2	—	2
Pumpařství	—	1	—1
Punčochářství	2	—	2
Puškářství	—	1	—1
Rastrování	1	1	—
Řemenářství	2	3	—1
Řezbářství	1	—	1
Řeznictví	35	35	—
Rukavičkářství	6	5	1
Rumařství	1	1	—
Rytectví	3	4	—1
Sedlářství	2	1	1
Sensálství	—	2	—2
Sklad cukru	1	—	1
„ strojů hospodářských	—	1	—1
„ strojů šicích .	1	1	—
Sklenářství a obchod se zbožím skleněným . .	3	5	—2
Slepování skla a porculánu	1	—	1
Sochařství	2	2	—
Soustružnictví	5	6	—1
Spravování strojů šicích	1	—	1
Stavění a čištění kamen	3	2	1
Stavitelství	5	1	4
Strunařství	—	1	—1
Ševcovství	43	43	—
Škrobařství	—	1	—1
Špendlikářství	—	1	—1
Švadlenství	2	2	—
Technikové soukromní .	—	1	—1
Tesařství	2	—	2
Tkalcovství a obchod se zbožím lněným . . .	4	5	—1
Truhlářství	21	24	—3
Ústav pro posluhy . .	—	1	—1
Uzenářství a uzenkářství	24	40	-16
Varhanářství	—	1	—1
Vetešnictví	4	7	—3
Vlasenkářství a kadeřnictví	4	8	—4
Snáška .	1121	1061	60

E. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze r. 1878.

Tab. XLI. (Dokonč.)

Jméno živnosti	Počet: přihlášek	Počet: vzdání se	čistý přírůstek
Přenáška .	1121	1061	60
Voňavkářství	2	—	2
Voskářství	—	1	—1
Vozíčkářství	—	3	—3
Výčep kořalky a likérů	7	18	-11
„ piva	13	19	—6
Výroba barev	—	1	—1
„ čokolády . . .	—	1	—1
„ inkoustu . . .	1	1	—
„ inkoustu, barev a leštidla . . .	1	1	—
„ leštidla	1	—	1
„ likérů a nápojů lihových . . .	3	6	—3
„ octa	—	1	—1
„ parket	—	1	—1
„ tekutiny na cídění nádobí kovového	2	—	2
Snáška .	1151	1114	37

Jméno živnosti	Počet: přihlášek	Počet: vzdání se	čistý přírůstek
Přenáška .	1151	1114	37
Výroba vody sodové .	1	2	—1
„ vosku pečetního	—	1	—1
Vyšívání svršků obuvi .	—	2	—2
„ zlatem a stříbrem	—	1	—1
Zahradnictví	2	1	1
Zámečnictví	9	11	—2
Zařizování vodovodů a plynovodů	1	—	1
Zastavárna	1	—	1
Závod bankovní	3	2	1
Zednictví	2	8	—6
Zeměměřičí	—	1	—1
Zlatnictví a stříbrnictví (průmysl)	15	7	8
Zlatotepectví	—	1	—1
Zvěřinářství	1	1	—
Živnosti hostinské . . .	107	128	-21
Úhrnem . .	1293	1280	13

Poznamenání k tab. XLI. Tabulka tato poskytuje dosti smutný obraz stavu podniknutí živnostenských a tržebních za r. 1878. Zdvižení živností (t. j. sumy přihlášek i vzdání se) bylo sice silnější než roku předchozího (o 361 případů = 16,3%); při tom však umálil se počet opovědí u porovnání s rokem minulým o 124 podniknutí (8,8%), an počet vzdání se o 480 případů, t. j. o celých 60 procent loňského počtu jejich se usílil. V zdvižení samém měla podílu 303 podniknutí (o 56 = 22,8% více než roku předešlého), však u věčího dílu jich bylo toto zdvižení vlastně klesáním. Číselného přírůstku dodělalo se totiž jen 44 podniknutí (14,5%, roku minulého ještě 66,4%), 133 podniknutí (43,9%) nemělo posléze ani přírůstku ani úbytku, stejný pak skoro počet živností (126 = 41,6%) šly rozhodně nazpátek.

Charakteristické při tom jest, že živnosti, které v letošním zdvižení nejčilejší měly účastenství, konečně s úbytkem se potkaly; jsoutě zejmena některé živnosti, jež zabývají se výrobou potravin (jako uzenářství a pekařství), jakož i obchodem v potravinách (zejmena obchod se zbožím koloniálním, živnost hostinská, výčep piva a kořalky, obchody se zeleninou, hokynářství, kramářství a krupařství), dále i živnost fiakrů, truhlářství a zámečnictví, obchody se zbožím střižným, galanterním a norimberským.

Čilejší ruch vůbec (přes 20 případů přihlášek a vzdání se) jeví se jen při 25 podniknutích; z těch vykazuje 14 živností úbytek, 3 (řeznictví, drožkářství a ševcovství) zůstaly posléze na stejném čísle, toliko 8 z těchto podniknutí dodělalo se konečného přírůstku. [1]

[1] Byly to zejmena prodej pokrmů v trzích (věčinou potulný), prodej ovoce a mléka, obchod s uhlím, krejčovství, zlatnictví a stříbrnictví, obchodní jednatelství a nitařství.

F. Poměry pe-

Tab. XLII.

I. Spořitelny

Číslo řad.	Jméno ústavu	Obrat peněžný v zl. rak. měny		Aktiva v zlatých	
		Příjem	Vydání	Závěrečný stav pokladny	Stav půjčených kapitálů
	a) V Praze:				
1.	Česká spořitelna v č. 1009-I. .	59,813.764	58,949.856	863.908	72,079.787
2.	Městská spořitelna v č. 1-I. .	11,181.586	11,068.321	113.265	7,091.072
3.	Záložna řemesl. praž. v č. 28-II.	163.899	160.418	3.481	168.727
4.	První občan. záložna v č. 720-II.	7,630.572	7,591.015	39.556	2,425.451
5.	Všeobecná záložna v č. 782-II.	1,013.560	1,000.797	12.762	197.564
6.	Záložna malostranská v č. 35-III.	2,325.618	2,311.606	14.012	837.267
7.	Záložna sv.-Václavská v č. 223-I.	4,839.504	4,788 685	50.818	1,567.344
8.	Obchodní záložna v č. 61-II. .	451.390	448.021	3.369	33.499
9.	První živnost. zálož. v č. 478-I.	241.791	240.915	876	42.949
10.	Hospodářská záložna v č. 793-II.	298.677	298.382	297	49.639
11.	Spořitelna, záložna a kasa k podpoře zřízenců pražsk. obvodu telegraf. v č. 909-II.	61.824	61.795	29	27.346
	V hromadě . .	88.022.185	86,919.811	1,102.373	84,520.645
	b) V okolí.				
12.	Občanská záložna v Karlíně .	8,590.819	8,568.124	22.696	2,540.622
13.	Všeobecná záložna v Karlíně .	400.144	399.719	6.159	119.674
14.	Občanská záložna na Smíchově	1,919.089	1,908.853	28.421	724.088
15.	Spolek pro úsporu a úvěr na Smíchově .	2,689.971	2,677.031	12.939	489.877
16.	Záložna Vinohradská	619.064	613.852	5.212	96.085
	V hromadě . .	14,219.087	14,167.579	75.427	3,970.346
	Hlavní summa . .	102,241.272	101,087.390	1,177.800	88,490.991

Poznamenání k tab. XLII. Počet spořitelen a záložen zmenšil se r. 1878 poznovu; záložna řemeslníků a živnostníků (v č. 824—II.), kteráž teprvé r. 1875 činnost svou byla počala, viděla toho totiž potřebu, prohlásiti likvidaci. Obrat peněžný při záložnách i spořitelnách byl r. 1878 celkem menší než roku předešlého, jakkoli nepřihazovalo se, aby hotový kapitál hojnější měrou na jiná produktivní podniknutí byl se obracel. Schodek tento pozorovati lze kromě české a městské spořitelny, kromě první občanské a všeobecné záložny a s vyjmutím spolku pro úsporu a úvěr na Smíchově a záložny hospodářské — u všech ostatních záložen v Praze i na předměstích, ani věčí ústav Karlínský z toho nevylučujíc. V následcích tohoto klesnutí obratu peněžného jeví se

něžné a úvěrní r. 1878.

a záložny.

Tab. XLII.

rak. měny		Passiva v zlatých rak. měny						
Cenné papíry, úroky, nemovitosti a j	Suma	Závěrečný stav vkladův		Fond reservní	Úroky	Jiné	Čistý zisk v zlatých rakouské měny	Čís. řad.
		Počet	Obnos					
20,839.674	93,783.369	108.768	86,674.641	6,964.665	83.770	60 293	304.228	1.
1,162.231	8,366.568	9.720	8,304.081	33.383	9.273	19.831	20.614	2.
72.257	244.465	—	—	149.940	—	94.525	5.324	3.
392.340	2,857.347	3.916	2,310.914	109.191	28.766	408.476	30 020	4.
32.235	242.561	—	172.361	7.642	6 220	56.338	2.618	5.
41.763	893.042	1.896	677.977	17.817	7.782	189 466	6.552	6.
677.973	2,296.135	—	2,119.653	53.401	7.953	115.128	3.394	7.
21.766	58.634	—	41.661	3.293	205	13.475	148	8.
13.326	57.151	—	25.938	2.245	540	28.428	--137	9
5.184	55.120	181	34.494	919	543	19.164	224	10.
51.855	79.230	440	72.605	2.178	—	4.447	4.447	11.
23,310.604	108,933.622	—	100,434,325	7,344.674	145.052	1,009.571	377.432	
549.891	3,113.209	1.164	2,695.321	63.507	18 024	336.357	32.241	12.
7.821	133.654	832	88.884	4.277	1.302	39.191	2.325	13
295.315	1,047.824	1.660	847.512	65.523	5.078	129.711	4.945	14.
130.763	633 579	—	528.199	13 787	4.793	86 800	2.657	15.
6.011	107.308	—	49.361	778	715	56.454	—554	16.
989.801	5,035.574	—	4,209.277	147.872	29 912	648.513	41.614	
24,300.40	113,969.196	—	104,643.602	7,492.546	174.964	1,658.084	419.046	

i čistý zisk v celku a věčím dílem i o sobě býti skrovnější než roku předešlého, ačkoli jen 2 záložny se ztrátou završaly, z nichž jedna (první živnostenská záložna) také již likviduje. Skrovnější zisk české spořitelny u porovnání s rokem minulým má svou příčinu hlavně v tom, že vydáno více než 198.000 zl. na stavbu domu umělcův, dále že odepsáno 50.000 zl. z ceny realit, jiných méně podstatných příčin v to nepočtouc, ana spořitelna městská v následcích ztrát při kursech státních papírů čistý zisk o 23,615 zl. redukovati nucena jest byla. Ze sedmi záložen, kteréž věčího zisku proti roku loňskému byly se dodělaly, měly Malostranská, sv. Václavská a Smíchovská dvojnásobný, všeobecná pak záložna v Karlíně více než trojnásobný zisk.

Tab. XLIII.

Čís. řad.	Jméno ústavu	Obrat peněžný (kasový)	A k- Závěrečný stav pokladny	Stav půjček a záloh
			z l a t ý c h	
1	Filiálka rakouské národní banky (rakousko-uherské banky) v č. p. 992—II.	209,270.419	—	14,093.00[illegible]
2	Filiálka c. k. priv. rakouského ústavu úvěrního pro obchod a průmysl v čís. pop. 998—II.	59,000 000	251.269	7,424.86[illegible]
3	Hypoteční banka království českého v č. p. 365—I.	21,523.837	1,634.929	54,472.68[illegible]
4	Hospodářská úvěrní banka pro Čechy v č. p. 982—I.	85,844 085	171.138	7,970.49[illegible]
5	Česká společnosť pro úvěr hypoteční v č. p. 894—II.	56 022.940	125.154	4,983.36[illegible]
6	Živnostenská banka pro Čechy a Moravu v Praze v č p. 957—I. . . .	59,121.107	245.823	7,881 48[illegible]
7	Česká eskomptní banka v č. p. 969—I.	Neudává se	610.543	2,302 76[illegible]
8	Česká Unionbanka v č. p. 959—I. . .	25,075.268	124.298	43 00[illegible]
9	První pražská zastavárna v čís pop. 34—II.	2,367.775	1.799	306 61[illegible]
	Suma . .	—	3,164.953	99,478.2[illegible]

Poznamenání k tab. XLIII. Také peněžný obrat ústavů bankovnic[illegible] jichž počet roku 1878 zůstal beze změny, bral se po věčině těsnější cestou, n[illegible] roku předešlého; toliko hypoteční banka, jejíž zástavní listy v následci[illegible] snížení sazby úrokové z nových vkladů, k němuž pro příval a nesnad[illegible] ukládání zdvižného kapitálu česká i městská spořitelna od 1. července 18[illegible] přinuceny se viděly, — velice hledaným papírem byly se staly, dodělala [illegible] dvojnásob silného obratu peněžného; rovněž zvýšil se obrat kasový čes[illegible] společnosti pro úvěr hypoteční a banky živnostenské, za to umálil se p[illegible] všech ostatních ústavech, nejspíše ani českou eskomptní banku nevyjímaj[illegible] Odtud ztenčily se také výnosy i zisky proti loňsku skoro bez vyjímky, di[illegible] dendy však vypláceny v stejné výši, z čehož toliko Živnostenská banka [illegible] vyňala.

Tab. XLIII.

…tiva:		Passiva:			Výnosy				
Ostatní	Suma	Složená jistina v akciích	Fond reservní	Ostatní	Hrubý výnos neb ztráta(—)	Zisk neb ztráta(—)	Dividenda vůbec	Dividenda na % akc.	Číslo řadové
rak. měny									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
…526.111	13,202.243	—	—	13,202.243	327.220	315.090	—	—	2
…898.372	58,005.987	55,288.200	1,000.000	1,717.787	170.295	143.500	—	—	3
…384.519	8,526.151	1,000.900	347 419	7,177.832	730.562	150.141	100.090	10,0	4
…261.345	9,369.860	3,000 000	68.383	6,301.477	556.481	212.993	180.000	6,0	5
…064.395	9,191.701	4,000.000	248.236	4,943.465	519.865	162.459	120.000	3,0	6
14,187.170	17,100.479	1,999.700	293.614	14,807.165	160.229	131.535	99.985	5,0	7
…998.903	7,166.204	5,000.000	140.000	2,026.204	270.518	112.100	100.000	2,0	8
48.533	356.945	200.000	6.348	150.597	44.421	24.741	21.000	10,5	9
…369.348	122,919.570	70,488.800	2,104.000	50,326.770	2,779.591	1,252.559	621.075	6,1	—

III. Bursa pražská r. 1878. *)

Během r. 1878 zastavily dvě banky („Česká národní banka“ a „Pražský …skontní spolek“) pak dvě podniknutí průmyslová („Pražská půjčovna vozů …zničných“ a „Teplická společnosť stavební“) činnosť svou, usnešse se o …kvidaci. Naopak přibyl papír akcijní továrny na vyrábění strojného hnojiva …chemikalií v Pečkách do lístku kursovného.

Obecná mdloba obchodů r. 1878 vůbec potkávala se s podobným účinkem …na burse. Zdvižný kapitál vyhledával vždy ještě uložení svého ve spořitelnách, …a spekulace skoro bez výminky toliko v obchodech s důchodními papíry …nními, devisami a valutami sobě libovala, k tomu třeba doložiti, že stříbru …pořád ceny ubývalo, a že tudíž láže jeho do konce roku skoro na dobro …zmizela.

*) Dle původní zprávy sekretariátu bursy.

[illegible] nemohl se nikterak zvelebiti, poněvadž ceny [illegible] zásoby pro spotřebu tu-[illegible]

[illegible]

[illegible] 100 kilo za 29 zl. 85 kr.

[illegible] 31 „ 75 „

[illegible] . . . . 43 „ 50 „

[illegible]

[illegible] kilo za 28 zl. 30 kr.

[illegible] 29 „ 95 „

[illegible] . . . . 41 „ 50 „

[illegible] k burse tím prostředkem, že [illegible] držela, došel s počátku [illegible] mlynářů i obchodníků [illegible] zvláště pak nechuť [illegible] na ulici trhovali, — umálily [illegible] spojovati jí v úterý a [illegible] se nedodělal, odkudž koncem [illegible]

[illegible] sestaviti obyčeje pražského [illegible] obchodního gremia [illegible] Takovým pořadem ustá-[illegible] cennými papíry, devisami a valutami, obchodu [illegible] surovým cukrem, cukrem [illegible] syrobem bramborovým, [illegible]

[illegible] vydání 5861 zl. 31 kr. [illegible] fond reservní pak obnášel [illegible]

[illegible] smírčímu předloženo 6 [illegible]

G. Doprava roku 1878.

I. Doprava v městě.

[illegible] dopravních mělo podni-[illegible] celkem 19 vozů a 40 [illegible] a 4 úředníkův [illegible] zůstal tudíž beze [illegible] Denní střední [illegible] loňskému o 500 [illegible] dopravených osob [illegible] zl. (počítajíc [illegible] vyhybek jesť 17, [illegible]

[illegible] jezdila ještě [illegible] Vozba r. 1878 [illegible] kr. Jinak měla [illegible] a 19 koní. Při [illegible] kdy karlínské [illegible] ona společnost

* [illegible] konce prosince 1877 [illegible] až do 1. března 1879 též po [illegible]

na trati Karlín-Malá strana 6 vozy, vydržujíc k dopravě 30 koní (počet vozů záložních byl na 10 snížen). Při dopravě zaměstnáno jest od té doby 10 kočích, 7 konduktérů, 1 šafář a 1 výpravčí, celkem tedy 19 osob.

2. Fiakry a drožky. Nejvyšší fiakrům propůjčené číslo r. 1878 bylo opět 189; při tom však zůstala 32 čísla po celý rok, 3 pak po jedno půlletí uprázdněna; nevystoupilť tedy stav fiakrů pražských koncem roku více nad 154 čísel. Nejvyšší propůjčené číslo drožkám bylo 234, při čemž zůstalo 7 čísel po půl roku a 1 po celý rok prázdno, odkudž činil stav drožek 226 čísel.

3. Jiné prostředky dopravy. Omnibusů hostinských bylo roku 1878 18 v činnosti, tak zvaných vozů společenských 2 a kočárů hostinských 9. Veřejných vozů nákladních bylo 46 (nejvyšší číslo 60), z nichž měly stanoviště svá na Starém a Novém městě 41 (nejvyšší číslo 53) a na Malé straně 5 (nejvyšší číslo 7). Nosiček pod koncessí bylo na sklonku roku 1879 toliko 261 (nejvyšší propůjčené číslo 265). — Spolek posluh „Přemys“ čítal koncem téhož roku 134 členů (z nichž 112 s ručními vozíky) a ústav posluh „Express“ rovněž tolik; z těch mělo 73 vozíky.

4. Mosty. Obecní železný most Františka Josefa vykazuje za r. 1878 hrubého příjmu 47.656 zl. 80 kr. (+ 2.779 zl. 80 kr.). Výdeje obnášely 12.007 zl. 88 kr. (— 6.746 zl. 56 kr.), z čehož vypadá na platy, provise a výslužné výběrčím 4.234 zl. 82½ kr., na zachování a čistění mostu 1.285 zl. 71½ kr. (na vlastní zprávu tudíž 5.520 zl. 54 kr.) a na vydržování silnice Belcrediho a Bělského a na jiné tratě silničné na Letné 6.487 zl. 34 kr. (v tom 3.499 zl. 58 kr. na stavbu oporné zdi podél silnice Belcrediho). Čistý výnos činil tudíž 35.648 zl. 92 kr. (resp. 42.136 zl. 26 kr.), o 9.526 zl. 36 kr. více než r. 1877. — Příjmy fondu mýtního akcijní společnosti pražského řetězového mostu Františkova činily roku 1878 s přičtením přenášky zisku z roku 1877 (24.536 zl. 96 kr.) 119.275 zl. 21 kr. (o 7.004 zl. 37 kr. více než r. 1877), čistý zisk vzrostl na 89.123 zl. 09 kr. (+ 6.474 zl. 13 kr.). I na pražské lávce řetězové byl hrubý příjem r. 1878 (18.266 zl. 72 kr.) věčí, tak že i tu čistý zisk (14.189 zl. 61½ kr.) něco se povýšil. Posléze buď ještě připomenuto, že nový obecní kamenný most v Podskalí (most Palackého) teprvé dne 22. prosince 1878 veřejné potřebě odevzdán byl. Výsledky dopravy po něm vztahují se tedy vlastně k roku 1879.

II. Doprava vnější.

1. Plavba po Vltavě. a) V následcích neobyčejně příznivého stavu vody Vltavské r. 1878 jeví se výsledky dopravy osob, po hořejší plase této řeky pražskou společností pro paroplavbu na Vltavě provozované, proti r. l. velice býti výhodné. Trvalať poprvé letos od 14 let doprava skoro plných 9 měsíců, počavši se již 3. března a ustavši teprv dne 25. listopadu. V době té vykonaly oba parníky společnosti 383 cest až do Štěchovic, 112 do Davel, 2 do Vraného, 49 do Zbraslavě a 2 zvlášť do Chuchlí. Převozného přijato 25.347 zl. 75 kr. Z čistého zisku 7.510 zl 30 kr. (o 5.849 zl. 91 kr. více než r. 1877) zúročena jistina akcijní 5%, značnější pak podíl (4.100 zl. 30 kr.) připadl fondu reservnímu, čímž tento na 27.808 zl. 16 kr. se zvýšil.

b) Výsledky dopravy nákladů po dolejší Vltavě a dolejším Labi, provozované pražskou společností pro plavbu parní a plachetní, byly u porovnání s r. 1877 ještě příznivější. Po vodě dolů bylo na 202 lodích 42,615.755 kilogr.) nákladu (z toho z Prahy na 123 lodích 7,748.534 kilogr.), proti proudu na 193 lodích 33,784.488 kilogr. (z toho do Prahy na 113 lodích 6,202.058 kilogr., rozvezeno, plavbou řetězovou pak (na trati Žandov-Ústí) 4.185 lodí dopraveno. Veškeren příjem zvýšil se na 511.201 zl.

89 kr., z čehož připadá na účet nákladů 398.010 zl. 49 kr. a na účet vlečného 93.696 zl. 07 kr.; veškery výdaje činily 440.146 zl. 64 kr., tak že podniknutí toto vyneslo tenkráte 71.055 zl. 25 kr. čistého zisku. Prostředky dopravní, které v zprávě účetní na 362.324 zl. 53 kr. oceněny jsou, záležely z 5 parníků, 55 člunů vlečných, 2 tuérů, 1 řetězu vlečného a 6 vlečných pramic.

2. Železnice. Z výsledků dopravy na pražských stanicích železničných, pokud v následující tab. XLIV. obsaženy jsou, vychází na jevo, že doprava osob vůbec proti roku loňskému poznovu se zmenšila (o 155.092 osob čili 8,3%), doprava nákladů pak jen málo se usílila (o 17.405 tůn = 1,2%). Zejmena klesla doprava osob ze stanic a do stanic pražských na všech přímo k Vídni směřujících drahách, any čtyři ostatní, dopravu s Německem prostředkující, vlastně české železnice zvěčené dopravě osob a tím i vyšším příjmům z tohoto odboru dopravy se těšily. Naopak klesla doprava nákladů na dráze Státní, Západní a Buštěhradské i Turnovsko-Kralupské, na ostatních zvěčila se. Že ale příjmy z dopravy nákladů nad příjmy, z dopravy osob pochodící, téměř všude předčily, dodělaly se dobrého hromadného výsledku, t. j. zvěčení úhrnu příjmů ze stanic pražských při nichž proti roku loňskému, — vlastně jen dráha císaře Františka Josefa a dráha Pražsko-Duchcovská, při nichž se zároveň relativní výnos stanice pražské vůči celé síti železniční těchto drah (což i o dráze severozápadní platí) u porovnání s minulým rokem také povýšil.

Posléze stůjž zde ještě zmínka o zavedení, kteréž ještě r. 1878 ve skutečnosť vešlo a z kteréhož svým časem velkého prospěchu zejmena pro obchod průvozný našeho hlavního města s některou podstatou lze se nadíti; mínímeť zřízení skladiště čili skladního domu ve stanici Pražsko-Bubenské, dráze státní a Buštěhradské společné. Myšlénka takového prostředku tržby byla sice již r. 1874 obchodníkem p. A. F. Müllerem v pražské obchodní komoře pronešena, o provedení její pečoval však zvláště od té doby železniční inšpektor na odp. p. H. Wisgrill, až se konečně české bance „Union" v listopadu 1878 podařilo, dohodnouti se o smlouvu v příčině té s oběma jmenovanými společnostmi železničnými, již také dne 16. prosince 1878 otevření skladiště v Bubnech v zápětí následovalo. Tomuto podniknutí byla od obou společností, jakož i od některých pobočních drah výhoda přímé sazby pro zpětnou dopravu svolena i podobá se tudíž k pravdě, že zavedení toto zcela k tomu bude způsobilé, aby značný díl hromadných zásilek obilí a jiného zboží (jako zejmena cukru, na jehož přechovávání v první řadě se pomýšlí), na Prahu k vývozu se ubíral.*)

---

*) Skladišti Bubenskému zjevil se ostatně v červenci 1879 důstojný soupeř v novém skladišti Anglobanky, blíže osobního nádraží dráhy severozápadní zřízeném, o kterémž v Stat. přír. kn. VIII. více bude pověděno.

Tab. XLIV.

Doprava železniční stanice pražské r. 1878.

Číslo řadové	Jméno železnice	Doprava osob: Přijelo	Odjelo	Z toho vzešlý příjem		Doprava zboží: Dovezeno	Vyvezeno	Z toho vzešlý příjem		Úhrn příjmův		
		Osob		zl.	kr.	Tůn		zl.	kr.	zl.	kr.	na % veškerých příjmů
1.	Státní dráha	210.774	210.338	—	—	228.760	89.655	—	—	—	—	—
2.	Rak. Severozáp. dráha . .	137.055	139·681	188.337	12	68.181	43.087	331.493	98	519.831	10	5,1
3.	Dráha císaře Frant. Josefa	126.062	125.068	246.983	47	202.130	190.508	821.625	77	1,068.609	24	14,4
4.	Česká Západní dráha . .	155.325	153.556	423.834	18	161.054	91.697	987.774	97	1,411.609	15	44,6
5.	Dráha Buštěhradská . . .	97.218	112.668	341.452	03	221.194	67.874	874.438	95	1,215.890	98	26,6
6.	Pražsko-Duchcov. dráha .	35.698	29.560	83.964	67	88.187	16.512	252.599	62	336.564	29	38,2
7.	Dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská	98.850	75.849	210.605	56	26.346	26.881	159.876	32	370.481	88	25,7
	Suma . .	860.982	846.720	—	—	995.852	526.214	—	—	—	—	—
	Proti r. 1877 (+) nebo méně (—)	—73.636	—81.456	—	—	—20.788	+38.193	—	—	—	—	—

3. Pošty. a) Stav. Dle zpráv, c. k. poštovním ředitelstvím ochotně poskytnutých, měl se stav zřízenců při ředitelství a při úřadech poštovních v Praze koncem r. 1878 takto: Zejmena byli při ředitelství 1 vrchní poštovský ředitel, 3 poštovští radové, 3 sekretáři, 1 vrchní poštovský komisař, 5 komisařů, 5 koncipistů, 2 konceptní praktikanti, 1 ředitel pokladny, 1 hlavní pokladník, 2 kontroloři hlavní pokladny, 13 diurnistův kancelářských, 3 sluhové; při účetním oddělení: 1 účetní rada, 1 účetní revident, 5 účetních officialů, 2 účetní assistenti; při vlastní službě poštovské: 8 vrchních poštovských kontrolorů, 11 kontrolorů, 153 oficialů, 126 assistentů, 9 praktikantů, 16 výpravčích, 22 manipulantek, 17 manipulačních diurnistů, 54 konduktérů, 130 listonošů, 1 mistr nad vozy (vozný), 184 sluh, 71 sluh výpomocných, v hromadě 848 osob, z čehož připadá na ředitelství 37 úředníků a 3 sluhové, na účetní oddělení 9 úředníků, na vlastní službu poštovskou 362 úředníků a 440 sluh. (Srovn. stav na r. 1874 v Stat. přír. kn. III. str. 69). — Schránek na listy bylo koncem r. 1878 v městě 86; z těch bylo postaveno 39 na Novém, 26 na Starém měst., 16 na Malé straně, 3 v Josefově a 2 na Hradčanech. V Karlíně bylo 9 a na Smíchově tolikéž schránek.

b) Co se dopravy poštové tkne, jest tato znázorněna v následující tab. XLV., založené na týchž základech jako roku minulého a pochodící též z přímé zprávy c. k. poštovního ředitelství. Z porovnání obou těchto tabel jde na jevo, že se doprava r. 1878 všemi směry poznovu usílila.*)

Tab. XLV.

Doprava poštová v Praze r. 1878.

a) Zásylky listové.

Listů vyplacených	Listů nevyplacených	Lístků korrespondenčních	Tiskových věcí	Vzorků zboží	Výplatné zásilky po poště listové	Bezplatné zásilky po poště listové
Kusů						
29,949.418	258.940	10,472.345	240.814	75.492	2,485.479	4,231.841

b) Zásylky po poště povozní.

Zásilky bez ceny: Počet kusů	Zásilky bez ceny: Váha v kgr.	Zásilky peněžné a cenné: Počet kusů	Zásilky peněžné a cenné: Váha v kgr.	Zásilky peněžné a cenné: Hodnota v zl. rak. měny
764.264	931.853	1,817.847	2,966.693	325,030.346

*) Pro předměstí Karlín a Smíchov, v nichž též státní úřady poštovské sídlí (srov. Stat. př. kn. I. str. 58), udává úřední publikace c. k. ministerstva tržby („Nachrichten über Handel, Industrie u. Verkehr etc. XVII. sv. IV. sešit 1879) za r. 1878 následující dopravu, a to:

	Karlín	Smíchov
výplatných zásilek po poště listové v Karlíně	449.100, zl.	na Smíchově 392.700 zl.
bezplatných " " " " "	49.100 "	49.900 "
výplatných " " " převozní "	28.900 "	26.400 "
bezplatných " " " " "	2.300 "	3.100 "
hromadného příjmu v Karlíně	14.774 "	18.410 "

Tab. XLV. (Dokonč.)

c) Obrat peněžní.

Přijalo se v zl. r. m.		Vydáno v zl. rak. m.		Cena peněžní věcí depositních v zl. rak. měny	V hromadě zl. rak. měny
bankovek	stříbra	bankovek	stříbra		
25,245.000	90.000	25,274.000	61 000	83.050	50,753.050

4. Telegrafy. a) Prostředky dopravy telegrafních úřadů pražských, Smíchovský a Karlínský úřad v to počítaje, nerozmnožily se vůbec proti loňskému roku; počet dratovodů státních a železničných zůstal bez proměny, toliko rozdělení těchto zjinačeno. Jeden stroj Hughesův vyšel z potřeby.

b) Počet úředníků, přímo při telegrafní službě zaměstnávaných, rozmnožen sice jen o jednu sílu, avšak provedeny při některých úřadech podstatné změny. Tak dosazeni jsou v úřadě telegrafním na Hradčanech od té doby, co Jeho cís. Vysosť, arcivévoda a císařevic následník Rudolf, v král. hradě trvalé přebývání byl zvolil (t. j. od 1. srpna 1878), na místě býv. soukromního zřízence dva úředníci státní; naopak svěřena jest na Vyšehradě, odkudž c. k. policejní kommissařství do král. Vinohrad přeloženo bylo (srovn. Stat. př. kn. VI. str. 58.), služba telegrafní soukromní osobě na smlouvu; totéž stalo se i v Bubnech.

c) Vlastní doprava telegrafní vykazuje sice celkem přírůstek proti roku minulému; ten ale připadá spíše na účet prošlých depeší, jichž počet proti loňskému roku značně se zvěčil. Depeší místních vykazuje se toliko na Malé straně a na Hradčanech více, než loni, zajisté v následcích pobytu Jeho cís. Vysosti, jak o tom i silnější přírůstek depeší státních svědectví vydává; mimo to jeví se toliko při Bubenském úřadě ještě přírůstek. Všechny státní úřady sjednávaly menší počet místních depeší, odkudž i příjmy jejich něco se umálily.

Telegrafování v Praze r. 1878.

a) Stav. **Tab. XLVI. a)**

Úřad telegrafní	Počet státních dratovodů	Počet železničních dratovodů	Počet telegraf. strojů	Počet úředníků	Poznamenání
na Novém městě (hlavní)	39	10	50[1])	107[2])	[1]) V tom 48 Morsého, 1 Hughesův, 1 Meyerův stroj.
„ Malé straně	7	1	3	4	[2]) Mezi nimi 36 telegrafistek.
„ Hradčanech	1	—	1	2	
v hromadě	47	11	54	113	
v Bubnech	2	—	1	1[3])	[3]) Soukromník.
„ Karlíně	3	—	1	2	
na Smíchově	4	2	3	3	
„ Vyšehradě	2	—	1	1[3])	
v hromadě	11	2	6	7	
Hlavní suma	58	13	60	120	

Tab. XLVI. b)

b) Výprava.

Úřad telegrafní:	Sjednaných depeší					Příjmy v zlatých rak. měny	Původ vypravených depeší			
							Podáno do		Došlo	
	podáno	došlo	prošlo	v hromadě	v tom depeší státních		zemí rak.	ciziny	ze zemí rak.	z ciziny
Na Novém městě (hlavní úřad)	200.599	233.002	800.688	1,234.289	10.707	122.278	171.822	28.777	200.800	32.202
na Malé straně . .	13.687	14.631	8.741	37.059	3.528	10.802	12.758	929	13.708	923
„ Hradčanech . . .	2.504	3.164	—	5.668	1.527	1.380	2.325	179	2.969	195
V hromadě .	216.790	250.797	809.429	1,277.016	15.762	134.460	186.905	29.885	217.477	33.320
v Bubnech	1.458	1.859	—	3.317	1	683	1.345	113	1.768	91
„ Karlíně	9.017	11.638	—	20.655	109	4.140	8.084	933	10.567	1.071
na Smíchově	8 688	9.649	13.958	32.295	259	5.839	7.633	1.055	8.596	1.053
„ Vyšehradě	2.461	4.210	—	6.671	2	1.129	2.299	162	3.923	287
V hromadě .	21.624	27.356	13.958	62.938	371	11.791	19.361	2.263	24.854	2.502
Hlavní summa .	238.414	278.153	823.387	1,339.954	16.133	146.251	206.266	32.148	242.331	35.822

H. Péče o blahobyt veřejný.

I. Zdvižení a stav spolků r. 1878.

1. Zdvižení jmenovité.[1])

B. Spolky humanitní.

(Bez vzájemnosti.)

I. K podpoře domácích chudých.

2. Náboženské.

Přírůstek: 1. „Mekor lachajim" v čís. 196—V.
2. „Menachem Zion" k podpoře chudých židů v Jerusalemě.
3. Čtenářský dobročinný spolek sv. Milady.
4. Evangelický spolek pomocný jakožto místní spolek nadací Gustava Adolfa v Čechách.[2])

VIII. K podpoře a ošetřování nemocných.

Přírůstek: 1 Vlastenecký spolek paní v království Českém k ošetřování a podpoře raněných a nemocných vojínů.
2. Vlastenecký spolek vysloužilců pro bezplatné ošetřování přibylých raněných vojínů na pražských stanicích.

C. Spolky k vzájemné podpoře.

II. Spolky pro podporu v nemoci, při úmrtích a v jiných potřebách životních.

2. při jednotlivých podniknutích živnostenských.

Přírůstek: Spolek řidičů parostrojů a topičů c. k. priv. dráhy Buštěhradské pro podporu v nemoci a při úmrtích.

4. mezi přířučími živnostenskými.

Úbytek: 1. Spolek vzájemně se podporujících pomocníků barvířů hedvábí.[3])
2. Spolek vzájemně se podporujících dělníků koželušnických.[3])

D. Spolky pro duševní i hmotné vzdělání.

I. Spolky pro vzdělání hmotné.

1. Pro živnosti zemědělské.

b) Chov dobytka.

Úbytek: Spolek k zvelebení chovu koní v král. českém.[3])

---

[1]) Jmena, písmena i čísla, jichž zde k určení druhů spolkův užito, vztahují se k přehledu všech spolků pražských, v St. přír. kn. I. str. 60. a násl. obsaženému.
[2]) Jest odvětvím evangel. spolku nadání Gustava Adolfa pro německo-slovanské země Rakouska.
[3]) Dobrovolně se rozešel.

2. Pro průmysl.

Přírůstek: 1. Spolek mlynářů česko-moravských v č. 539—I.
2. Rakouská společnost pro zvelebení průmyslu chemického.
Úbytek: Spolek pro zvelebení cukrovarství v Čechách.[1])

II. Spolky pro vzdělání duševní.

1. Spolky vědecké.

b) mezi studujícími.

Přírůstek: Akademický spolek německých právníků.

4. Spolky k zvelebení osvěty národní, k vydávání laciných spisů národních vůbec i k účelům zvláštním.

Přírůstek: 1. Spolek „Stálců“ v Praze (na podporu literatury české).
2. Komité pro postavení pomníka Prokopu Chocholouškovi v Nadějkově.
Úbytek: „Matice průmyslnická“, spolek k vydávání laciných spisů ze všech odvětví průmyslu.[1])

6. Spolky čtenářské.

Přírůstek: 1. „Kružok“, spolek přátel ruského jazyka.
2. „English Club“.

7. Spolky politické.

Přírůstek: „Činnost“, spolek politický.

8. Spolky ochotníků divadelních.

Úbytek: Ústřední jednota ochotnických spolků v Praze a okolí.[2])

E. Spolky povahy národohospodářské.

III. Spolky a společenstva hospodářská.

6. Spolky loterní (pro kupování loterních papírů a rozdělování výhry).

Přírůstek: „Einigkeit“, spolek loterní.
Úbytek: 1. „Důvěra“, spolek výherní.[1])
2. „Spes“, spolek loterní.[1])

F. Spolky zábavné.

I. Povahy obecné.

Přírůstek: „Ctnosť,“ zábavný spolek.
Úbytek: 1. „Fidelia“, spolek zábavný[1]).
2. „Radostslav“, spolek zábavný[1]).

[1]) Rozešel se dobrovolně.
[2]) Úředně rozpuštěna za příčinou neprokázané činnosti.

II. Povahy zvláštní.

2. Pro jisté stavy.

Přírůstek: 1. Dělnická beseda v č. 706—I.
2. „Dobroslav“, spolek akademiků z Hradce Králové.
3. „Javor“, spolek srbských akademiků.
Úbytek: Vzdělavací beseda dělníků krejčovských[1]).

3. Bratrstva německých študentů.

Přírůstek: „Delegirten-Couleur-Verband“.

4. spojené s cvičením hudebním.

Úbytek: „Harmonie“, židovský spolek hudební[2]).

5. s jinými vedlejšími účely.

Přírůstek: Pražský klub šermířský.

2. Přehled zdvižení a stavu spolků v Praze koncem r. 1878.

Tab. XLVII.

Jmeno	Počet spolků koncem roku 1877	Přírůstek v r. 1878	Úbytek v r. 1878	Stav koncem r. 1878
A. Spolky náboženské:				
I. Katolické	7	—	—	7
II. Židovské	4	—	—	4
B. Spolky humanitní:				
I. pro chudé . .	10	4	—	14
II. pro vdovy a sirotky	6	—	—	6
III. pro chud. mládež	16	—	—	16
IV. pro slepce . . .	2	—	—	2
V. pro spisovatele	1	—	—	1
VI. pro studující .	17	—	—	17
VII. pro služebné . .	2	—	—	2
VIII. pro nemocné .	4	2	—	6
IX. k ochraně zvířat	2	—	—	2
X. jiné	3	—	—	3
Snáška .	74	6	—	80

Jmeno	Počet spolků koncem roku 1877	Přírůstek v r. 1878	Úbytek v r. 1878	Stav koncem r. 1878
Přenáška .	74	6	—	80
C. Spolky k vzájemné podpoře:				
I. Pensijní	26	—	—	26
II. pro podporu v nemoci a t. d. . . .	96	1	2	95
III. Pohřební	26	—	—	26
D. Spolky p. vzdělání:				
I. pro vzdělání hmotné	16	2	2	16
II. pro vzdělání duševní	103	6	2	107
E. Spolky národohospodářské:				
I. Společnosti akcijní	121	—	—	121
II. Společenstva hodářská	31	1	2	30
F. Spolky zábavné:				
I. Povahy obecné . .	24	1	2	23
II. Povahy zvláštní .	57	5	2	60
V hromadě .	574	22	12	584

[1]) Úředně rozpuštěn.
[2]) Rozešel se dobrovolna.

II. Chudinství.

(Porov. o tom odbor: Chudinství městské v odd. IV. t. d.)

III. Ústavy zaopatřovací.

1. Od povahy ústavů vychovávacích.

Tab. XLVIII.

Čís. řadové	Jméno a sídlo ústavu:	Učitelé	Dohližitelé	Počet chovanců vnitř ústavu muž.	Počet chovanců vnitř ústavu žensk.	Počet chovanců vně ústavu muž.	Počet chovanců vně ústavu žensk.	Počet chovanců všech	Náklad za ošetřování vůbec v zlatých rak. měny	Náklad za ošetřování na 1 hlavu v krejcar. rak. měny	Chovanců bezplatných	Stipendistů
1.	Soukromní sirotčinec u sv. Jana Křtitele v č. 466—II.	1	1	52	—	—	1	53	7.517	43	43	10
2.	Sirotčinec vlašský v čís. 335—III.	3	5	32	—	•	—	32	5.827	50	32	—
3.	Židovský sirotčinec pro chlapce v č. 230—V.	1	1	13	—	—	—	13	1.851	39	13	—
4.	Ústav soukromn. spolku paní k vychování chudých osiřelých děvčat židovských v čís. 140—V.	1	1	—	16	—	—	16	2.422	39	16	—
5.	Ústav spolku paní sv. Nothburgy k vychování osiřelých děvčat k stavu služebnému v č. 321 - III. . . .	1[1])	3[1])	—	80	—	—	80	9.485	32,5	80	—
6.	Soukromní ústav vyučovací a vychovávací pro hluchoněmé v čís.. 502—II.	11	—	79	45	—	—	124	8.850[2])	19,6	52	72
7.	Soukromní ústav vychovávací a léčebný pro chudé dítky slepé a trpící od neduhů očních v č. 104—IV. .	6	—	22	8	-	—	30	10.155	92,3	30	—
8.	Ústav pro idioty v čís. 57—IV.	1	1	33	17	—	—	50	6.945	38	50	—
9.	Vychovávací ústav spolku pro blaho propuštěných káranců v čís. 522—II.	2	1	11	—	9	1	21	4.832	21	21	—
10.	Seminář lužický v čís. 90—III.[3])	—	1	20	—	—	—	20	5.987	90	20[4])	—
11.	Městský sirotčinec J. C. V. paní arcivévodkyně Gisely v čís. 111—IV.	—	2	66	38	—	—	104	19.503	66	104	—
	V hromadě .	27	16	328	204	9	2	543	83.374	48,2	461	82

[1]) Vyučování a dohlídka jsou vesměs v rukou milosrdných sester. [2]) Veškeren náklad obnášel 27.964 zl. [3]) Pro nastávající katolické kněze z Lužice saské. [4]) V tom 5 chovanců požívajících stipendií v hromadném obnosu 819 zl. r. m.

2. Vlastní ústavy ošetřovací.

Tab. XLIX.

Číslo řad.	Jméno a sídlo ústavu:	Počet ošetřovanců: muž.	žensk.	v hromadě	Počet dní ošetřovacích: v celku	na osobu	Náklad vůbec: zl.	kr.	na osobu a den kr.	Úmrtí: v hromadě	na %, ošetřovaných
1.	Městská chudobnice u sv. Bartoloměje v č. 435—II. . . .	143	297	440	133.967	304	66.665	67	49,8	68	15,5
2.	Městská chorobnice na Karlově v čís. 453—II.	181	228	409	120.438	294	58.038	17	48,2	57	13,9
3.	Špitál chudých rytířsk. řádu Křižovníkův u sv. Františka v č. 191—I.	7	8	15	4.380	292	3.173[1]	59	72,5	3	20,0
4.	Špitál chudých sv. Alžběty v klášteře Strahovském v čís. 155—IV.	3	14	17	5.799	341	1.639	45	28,2	1	5,9
5.	Zaopatřovací ústav Barbory Lämlové v čís. 186 a 187-V.[2])	7	16	23	8.395	365	6.598	18	78,6	—	—
6.	Nadací Jachyma Wiena v č. 139—V.[3]) . .	—	7	7	—	—	109	34	4,3	—	—
7.	Nadací Leopolda šl. z Portheimu v čís. 279—V.[4])	16	27	43	—	—	—	—	—	2	4,6
8.	Špitál Isáka a Kateřiny Taussigových v čís. 1180—II. . .	3	7	10	3.545	354	1.878	85	53	1	10,0
9.	Ústav k zaopatření a zaměstnávání dospělých slepců v čís. 131—III. . . .	15	31	46	14.219	309	11.589	95,5	81,5	1	2,2

[1]) Kromě toho 1.187 zl 21 kr. almužny chudým vně ústavu.
[2]) Kromě toho má 50 rodin (s polovice židovských a s polovice křesťanských) bezplatný byt v ústavu.
[3]) Svobodný byt, světlo a palivo pro 8 ženských osob vyznání židovského.
[4]) Bezplatný příbytek pro 12 chudých rodin židovských.

IV. Veřejné ústavy zdravotní.

1. Nemocnice.

a) Stav.

Tab. L.

Jméno a sídlo ústavu	Počet lékařů: prim.	Počet lékařů: sekund.	Počet: osob správních	Počet: opatrovníků	Počet: postelí	Počet dní ošetřovacích: celkem	Počet dní ošetřovacích: na 1 hlavu	Náklad vůbec: zl.	Náklad vůbec: kr.	Náklad na 1 osobu a den: zl.	Náklad na 1 osobu a den: kr.
C. k. obecná nemocnice v č. 499-II. . .	7[1])	21	8	148	948	270.886	22,8	303.017	39,5	1	12
Filiální nemocnice milosrdných sester v č. 336-III.	1	1	3	—	220[2])	84.660	41,0	60.955	20	—	72
Dětská nemocnice Frant. Josefa v č. 1359-II.	1[3])	2	3	12	100	15.707	19,4	16.858	63	1	07
Obecná nemocnice židovská v č. 258-V. .	1	1	2	4	52	11.937	21,3	13.149	51,5	1	10
Nemocnice milosrdných bratří v č. 847-I.	1[4])	3[4])	—	—	166[5])	42.974	15,6	58.239	09,5	—	—
Nemocnice Alžbětinek v č. 448-II. . .	1	1	3	—	60[6])	26.154	24,0	17.000	—	—	65
Nemocnice gremia obchodnického v čís. 458-II.	1	1	1	7	22	2.448	22,4	8.855	05	3	61,5
Zemské domy chorom. v č. 450, 460 a 468-II.	3	5	4	128	1322	391.513	212,4	245.579	46,5	—	62,7
V hromadě . .	16	35	24	299	2890	846.279	38,9	723.654	30,5	—	—

[1]) Primáři jsou spolu professory i jest zde ještě 5 professorů jakožto představených klinik, kteří nejsou lékaři primárními a 11 assistentů.
[2]) Mimo to 36 postelí výpomocných.
[3]) Kromě toho 1 ředitel, 1 představený dětské kliniky, 1 operatér, 1 prosektor.
[4]) Primární lékař co fysik ústavu jest světským doktorem lékařství. Co sekundární lékaři jsou tu 1 diplom. vrchní ranlékař a 2 podlékaři, všichni tři členové řádu.
[5]) Mimo to ještě 10—20 postelí výpomocných a v oddělení pro choromyslné 10—15 postelí.
[6]) Kromě toho ještě 10 postelí výpomocných.

Poznamenání k tab. LII. a LIII. na str. 66 **Porodnice a dům n lezencův.** Denní střední stav ošetřovanek v porodnici obnášel 193 (o 3 víc než r. 1877), doba ošetřování trvala průřízem 23 dní (doba normální 8—9 dní počet dní ošetřovacích činil 70.476 (o 1229 více než roku předchozího); vešker výdeje obnášely 95.024 zl. 35½ kr. (o 5.947 zl. 14 kr. méně než r. 187 denní náklad na hlavu. matky 1 zl. 34 kr. **Výška tax** zůstala nezměněn obnášelať jako roku loňského za hlavu a den na klinice 52½ kr., v odděle tajném 2 zl., resp. 1 zl. 40 kr. a 90 kr. Denní střední počet **porodův** obnáš 7, nejvyšší 16, nejnižší 2. Porodů s dvojčaty bylo 39 (r. 1877 toliko 36), poro s trojčaty nebylo; porodů pouličních událo se 25 (r. 1877 jen 20). **Postel** pro matky bylo 322, pro dětí 176, pro studující a báby 47 a pro ošetřovatelk 31. — **Služba zdravotní** nepotkala se v počtu osob při ní zaměstnanýc s nižádnou změnou, zastávaliť ji jako roku loňského 3 professoři, 6 assistent a 9 bab (1 bába vrchní, 3 školní při klinikách a 5 výpomocných). — (Viz pokr čování na str. 67).

b) Činnost veřejných nemocnic pražských.

Tab. LI.

Jméno ústavu	Počet průchodem roku ošetřovaných nemocných			Střední denní počet nemocných	Z nemocných průchodem roku ošetřovaných bylo propuštěno vyhojených			polepšených			nevyhojených			zůstalo v ošetřování			zemřelo			
	muž.	žensk.	v hrom.		muž.	žensk.	v hrom.	muž.	žensk.	v hrom.	muž.	žensk.	v hrom.	muž.	žensk.	v hrom.	muž.	žensk.	v hrom.	na %
C. k. obecná nemocnice . . .	7.108	5.475	12.583	742	3.848	2.908	6.756	1.701	1.173	2.874	467	434	901	372	326	698	720	634	1.354	10,8
Filiální nemocnice milosrdných sester . .	1.114	904	2.018	232	417	282	699	269	198	467	22	18	40	128	108	236	278	298	576	28,5
Dětská nemocnice Františka Josefa . . .	429	378	807	43	215	209	424	27	25	52	46	33	79	33	22	55	108	89	197	24,4
Obecná nemocnice židovská .	292	269	561	33	231	223	454	10	4	14	—	—	—	15	14	29	36	28	64	11,4
Nemocnice milosrdných bratří	2.759	—	2.759	118	1.921	—	1.921	395	—	395	81	—	81	144	—	144	218	—	218	7.9
Nemocnice Alžbětinek . . .	—	1.083	1.083	71	—	896	896	—	25	25	—	36	36	—	62	62	—	64	64	5,9
Nemocnice grémia obchodnického	109	—	109	7	76	—	76	19	—	19	—	—	—	6	—	6	8	—	8	7,3
Zemské domy choromyslných	1.037	806	1.843	1.072	39	58	97	142	125	267	65[1])	18[2])	83	602	462	1.064	189	143	332	18,0
V hromadě .	12.848	8.915	21.763	2.318	6.747	4.576	11.323	2.563	1.550	4.113	681	539	1.220	1.300	994	2.294	1.557	1.256	2.813	12,9

[1]) Z těch 8 uteklo a 40 převezeno do Kosmonos.
[2]) Z nich 1 přenesena do chorobnice a 1 převezena do bláznice dolnorakouské.

2. Zemská porodnice a dům nalezencův.

a) Porodnice.

Tab. LII.

Zdvižení:	Matek na třídě 1.	Matek na třídě 2.	Matek na třídě 3.	Matek v hromadě	Dětí chlapců	Dětí děvčat	Dětí v hromadě
1. Přírůstek.							
Z roku předešlého zůstalo v ošetřování	—	1	216	217	37	36	73
Průchodem r. 1878 přibylo	—	12	2776	2788	1419	1294	2713
Celkem . .	—	13	2992	3005	1456	1330	2786
2. Úbytek.							
Propuštěno po porodu	—	9	2655	2664	1229	1181	2410
„ před porodem	—	1	77	78	—	—	—
Narodilo se mrtvé	—	—	—	—	70	43	113
Zemřelo	—	—	38	38	128	81	209
Celkem . .	—	10	2770	2780	1427	1305	2732
3. Zbylo koncem r. 1878	—	3	222	225	29	25	54

b) Dům nalezencův.

Tab. LIII.

Přírůstek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Zůstalo z roku předešlého, a sice			
v domácím ošetřování v ústavu v Praze .	37	33	70
„ v Karlíně .	26	2	28
v ošetřování za plat mimo dům .	2402	2633	5035
v hromadě .	2465	2668	5133
b) Přijato bylo			
z porodnice za taxu .	79	77	156
z porodnice bezplatně	1128	1070	2198
v hromadě .	1207	1147	2354
odjinud za stravné .	62	59	121
odjinud bezplatně .	—	—	—
odjinud do Karlína .	17	7	24
v hromadě .	79	66	145
celkem za taxy a stravné . .	141	136	277
celkem bezplatně .	1145	1077	2222
v hromadě .	1286	1213	2499
Bylo tedy ošetřováno v domě i mimo dům	3751	3881	7632

Úbytek:	chlapců	děvčat	v hromadě
a) Bylo propuštěno, a sice			
vydáním z domu (norm. stáří a za vlastní) .	36	53	89
z Karlína (norm. věk a za vlastní)	18	—	18
vydáním na ošetřování mimo dům (norm. věk a za vlastní)	299	303	602
v hromadě .	353	356	709
b) Zemřelo			
v domě	237	206	443
v Karlíně	—	—	—
v ošetřování mimo dům	580	531	1111
v hromadě .	817	737	1554
Celkem tedy ubylo .	1170	1093	2263
Koncem r. zbylo tedy:			
v domě ústavu v Praze	51	39	90
„ „ v Karlíně	13	—	13
v ošetřování mimo dům	2517	2749	5266
vůbec .	2581	2788	5369

(Pokračov. str. 64.) Personal správní (společný porodnici i domu nalezencův) záležel z 1 ředitele, 1 správce, 6 úředníků, 1 dozorce domu, 1 praktikanta, 1 diurnisty a 1 sluhy, tudíž v hromadě z 12 osob. Služebnictvo porodnice čítalo 36 hlav, a sice 4 mužské a 32 ženských. Z těch byli: 1 vrátný, 3 sluhové, 31 ošetřovatelek a 1 posluhovačka. Práce zahradnická, již obstarává 1 zahradník a 1 zahradnický pomocník, jest paušalována. Osob služebných, porodnici a domu nalezencův společných, bylo 14 (5 m. a 9 žensk), a sice 1 strojník, 1 topič, 1 výpomocný topič při stroji parním, 1 ponocný, 1 nosič léků, 1 obstaravatelka prádla, 1 dohližitelka při čistění prádla a 7 pradlen.

V domě nalezencův bylo 77 postýlek pro nalezence, 76 pro kojné a 7 pro ošetřovatelky. Průřízem přijímáno denně 6 dětí, největší počet obnášel 14 dětí, nejmenší 1. Střední denní stav ošetřovaných dítek obnášel 82, nejvyšší 105, nejnižší 61. Na hlídání za stravné bylo dáno 2.242 dětí, a sice 1151 chlapců a 1091 děvčat, tudíž denně průřízem 6 dětí; největší denní počet byl 13, nejmenší 1. Kojných užito v ústavě 2016 (z nichž z roku minulého 65); z těch bylo dodáno 1951 z porodnice a 56 vráceno zase ústavu ze služby soukromní. Ostatně vystoupilo na složení taxy předepsané 319 kojných (56 více než r. 1877) do služeb soukromních a vyměněno za jiné 56. Pro nemoc propuštěno 20 kojných, 3 po zapravení taxy výkupné a 1532 po uplynutí doby kojení (průřízem 12 dní). Koncem r. 1878 zbylo tudíž v ústavu 86 kojných. Suma veškerých výdejů činila 281.354 zl. 60½ kr. (výdeje v domě na děti 46.913 zl. 94 kr. a na hlídání mimo dům 234.440 zl. 66½ kr.). Taxa za 1 den za nalezence do 1 roku, v domě hlídaného, obnáší 91 kr., za dítko přes 1 rok staré 56 kr., za dítko hlídané mimo dům do 1 roku věku 22 kr., do 2 roků 15 kr. a přes 2 léta 12 kr. denně. — Personal zdravotní záležel z 1 professora, 1 lékaře sekundárního, 1 assistenta a 1 dohližitelky nalezencův, služebnictvo pak z 10 osob, a sice: 1 sluhy, 1 posluhovačky, 7 opatrovnic a 1 domovnice.

K objasnění tab. LIII. budiž ještě připomenuto, že položka „Karlín“, v této tabulce poprvé se vyskytující, vztahuje se k ošetřování dětí, z porodnici pošlých, v sirotčinci milosrdných sester sv. Karla Borr. v Karlíně (za obvyklé platy). Tento způsob časného zaopatřování nalezencův je sice již delší dobu v obyčeji, vykazuje se však zvlášť o sobě za r. 1878 ponejprv.

V. Veřejná bezpečnosť.[1])

Kromě nového vymezení některých komissařství a upravení úředního jich vědomstva, kteréž dne 8. května 1878 provedeno bylo (srovn. St. přír. kn. VI. str. 58), neudála se v stavu c. k. policejního ředitelství a c. k. stráže bezpečnosti žádná podstatnější změna. — Co se tkne agendy c. k. policejního ředitelství, vykazovala tato r. 1878 celkem 98.897 úředních kusů, z čehož připadlo na kancelář praesidiální 8004, na běžný protokoll podací 56.950 a na ostatní obvod policejní 33.943 čísel. Mimo to bylo v oddělení tiskovém o nových spolcích 40 a o změnách stanov 56 dobrozdání podáno, 111 povolení k prodeji obrazů a kalendářů a 17 povolení k představením divadelním uděleno, 716 kusů divadelních, 1854 textů ke kupletům, koncertům atd. censurováno, 175 denně nebo periodicky vycházejících tiskopisů a 967 povinných exemplářů rozličných tiskopisů revidováno a 1064 intervencí při spolkových a jiných shromážděních vykonáno. — V oddělení pro pasy a přihlášky bylo vyhotoveno 1194 průvodních listů do cizozemska a pro dělníky a služebné 678 knížek cestných vydáno; mimo to přihlášeno zde 30.610 stran nájemných, 23.769 cizinců a 39.023 služebných. Dále bylo jednak vyslechnuto, jednak předsevzato 23.700 rozličných svědectví, vyšetření povahy skutků a revisí i vykonáno 2193 inspekcí úředních při divadelních a jiných představeních. V příčině uveřejnění v oznamovateli policejním bylo 5625 a pro žurnály popisné 598 článků zredigováno. Prohlídek denních i nočních, jakož i služeb inspekčních bylo průchodem r. 1878 vykonáno celkem 25.107. — Co se tkne činnosti c. k. stráže bezpečnosti, bylo r. 1878 v hromadě zatknuto 18.657 osob (o 861 méně než roku předešlého). Z těch bylo 394 pro zločiny a přečiny zemskému co trestnímu soudu a 2891 pro přestupky městskému deleg. soudu okresnímu odevzdáno, postrkem vyhnáno 5573, vypovězeno s vykázáním cesty 266, do c. k. obecné nemocnice odevzdáno 461, do bláznice 7, do káznice 31, pražskému magistrátu (bez kommisse) 1487, c. k. vojenským, finančním a jiným úřadům 65, c. k. kommissařstvím policejním 3591 osob a s 3891 osobami bylo posléze policejně naloženo. Z hromadné sumy zatknutých přikročeno bylo k 1424 osobám podlé zákona o tulácích, k 275 pro zločin krádeže a k 379 pro přestupek krádeže. Dále přikročeno k 108 osobám pro následující zločiny: k 36 pro podvod, k 26 pro zpronevěření, ke 3 pro uražení Veličenstva, k 21 pro veřejné násilí, ke 2 pro rušení náboženství, k 1 pro zprznění, ke 2 pro podezření vraždy, ke 2 pro padělání veřejných papírů úvěrních, k 1 pro smilstvo proti přirozenosti, k 1 pro vyhnání plodu, ke 3 pro žhářství, ke 3 pro loupež, k 1 pro dvojnásobné manželství, k 6 pro shluknutí, — a k 1028 osobám pro tyto přestupky: k 71 pro podvod, k 10 pro podezřelé držení, k 47 pro zpronevěření, k 363 pro zakázané navrácení se, k 403 pro žebrotu, ke 2 pro uplácení stráže, k 75 pro urážku stráže, k 11 pro míšení se v zatykání, k 23 pro obtěžování úřadův, k 10 pro zlomyslné porušení cizího jmění, k 8 pro úraz tělesný, k 1 pro kuplířství, k 1 pro koupání se na místě zakázaném, k 1 pro zůstavení koní bez dohlídky, ke 2 pro neopatrnou jízdu.

---

[1]) Dle zpráv, sl. c. k. policejním ředitelstvím ochotně zdělených.

VI. Statistika přestupků, přečinů a zločinů r. 1878.

1. Činnost c. k. měst. delegovaného soudu v přestupcích pro Prahu a Vyšehrad[1])

Tab. LIV.

Číslo řadové	Přestupky:	Počet obviněných	Z obviněných bylo: za nevinné prohlášeno	odsouzeno: k vězení	odsouzeno: k pokutě peněžité	odsouzeno: k ztrátě práv a povolení	odsouzeno: v hromadě
1.	Zločiny nezletilých, jež náleží stíhati jako přestupky	—	—	—	—	—	—
2.	Proti veřejnému pořádku a pokoji	—	—	—	·	—	—
3.	Proti veřejným ustanovením a opatřením	755	40	509	206	—	715
4.	Proti povinnostem veřejného úřadu	5	2	3	—	—	3
5.	Proti bezpečnosti života	36	10	9	17	—	26
6.	Proti zdraví	1	—	—	1	—	1
7.	Proti bezpečnosti tělesné	291	64	126	101	—	227
8.	Proti bezpečnosti vlastnictví	878	224	631	23	—	654
9.	Proti bezpečnosti cti	1396	1105	151	140	—	291
10.	Proti veřejné mravnosti	582	57	443	82	—	525
11.	Ostatní, v obecném zák. trestn. zvlášť nevytknuté přestupky	1690	19	1601	70	—	1671
	V hromadě	5634	1521	3473[2])	640	—	4113

[1]) Dle zpráv, tímto c. k. trestním soudem ochotně zdělených.

[2]) Z těch bylo odsouzeno k vězení déle tří měsíců 4, přes 1—3 měsíce 60, k vězení více než 8 dní až do 1 měsíce 410 a k vězení na 8 dní a méně 2999 osob.

2. Činnost pražského c. k. zemského jako trestního soudu.[1])

Tab. LV.

Způsob zločinu:	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	Nevinnými nalezeno	Způsob zločinu:	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	Nevinnými nalezeno
Uražení Veličenstva	30	25	—	5	Přenáška . .	195	161	3	31
Veřejné násilí . .	67	59	—	8	Krádež	817	724	46	47
Padělání veřejn. papírů úvěrních	—	—	—	—	Zpronevěření .	53	46	1	6
Rušení náboženství	10	8	—	2	Loupež	4	4	—	—
Násilné smilství a zprznění . .	22	18	—	4	Podvod	106	87	1	18
Vražda	3	2	—	1	Žhářství	1	1	—	—
Zabití	6	6	—	—	Shluknutí (provinění)	20	20	—	—
Těžké poškození tělesné	57	43	2	11	Provinění proti bezpečnosti života	10	3	2	5
					Provinění zaviněného úpadku .	62	56	—	6
Snáška . .	195	161	3	31	V hromadě . .	1268	1102	53	113

[1]) Dle ochotných zpráv téhož c. k. soudu.

Poznamenání. Průchodem r. 1878 odevzdáno bylo c. k. zemskému jako trestnímu soudu celkem 2130 osob, z nichž bylo 1677 mužských a 453 ženských. Podáno bylo průchodem téhož roku 37.673 čísel, z nichž 34.946 kusů I. stolice a 2.727 kusů II. stolice se týkalo. Hlavních přelíčení bylo v I. stolici 940, a sice 66 před porotci a 884 před zkoušenými soudci. Odsouzeno bylo 1196 osob, a sice 2 k žaláři 15- až 20letému, 1 k 10—15letému, 14 k 5—10letému, 7 k 3—5letému, 20 k 2—3letému, 131 k 1—2letému, 138 k žaláři na dobu 6 měsíců až do 1 roku, 173 k žaláři 3—6 měsíců, 247 k žaláři 1—3 měsíců, 203 pod 1 měsíc, všecky ostatní pak k trestům menším.

3. Trestnice a věznice.

Tab. LVI.

Jméno a sídlo ústavu:	Počet: osob správních	lékařů	duchovních	strážných	vězených průchodem roku: muž.	žensk.	dní ošetřovacích: celkem	na hlavu	Náklad vůbec: zl.	kr.	na hlavu a den: kr.	Úmrtí: vůbec	na %
C. k. trestnice pro mužské č. 329—II. . . .	6	2	3	96	1961	—	454.240	231	216597[1])	—	46,1	141	7,2
Králov. zemská káznice číslo 180—IV. . . .	3	2	1	30	320	—	72.864	228	28.500	—	39,1	48	15,0
Městská věznice č. 374—II. . .	1	1	1	4	1681	73	18.202	10	11.018	06,5	60,5	26	1,5
Věznice c.k.měst. deleg. soudu okresního čís. 587—I. . . .	1	1	—	3	3341	801	16.867	4	4.377	18,5	25,9	—	—
Věznice c. k. zemsk. co trestního soudu č.2-II.	1	3	1	31	1677[2])	453[3])	96.961	45	56.521	06,5	58,3	5	0,2
V hromadě .	12	9	6	164	8980	1327	659.134	64	317.013	31,5	48,1	220	2,1

[1]) Čistý náklad činil však toliko 172.822 zl. (na den a hlavu 38,1 kr.) Výdělek trestníků 49.444 zl., v tom podílu jejich 13.089 zl. [2]) V tom 777 vyšetřovaných. [3]) V tom 227 vyšetřovaných.

VII. Duchovenstvo katolické roku 1878.

Duchovenstvo světské čítalo r. 1878 celkem 140 hlav a dělilo se, jak následuje. Ve správě duchovní byli: 1 arcibiskup, 1 biskup, 11 kanovníků kapitoly metropolitní a 3 kanovníci v kapitole u Všech Svatých. V kanceláři konsistorní bylo 5 kněží, v službě arcibiskupově 2 a při chrámu metropolitním 7, farářů 12, kaplanů 21. Na universitě bylo zaměstnáno 12 kněží, v semináři 5, na ústavech vyučovacích a vychovávacích 17, v ústavech zdravotních a humanitních 7, v trestnici svatováclavské 3. Vojenských kněží bylo 5 a ostatních, hlavně pensistů, 28.

Počet duchovenstva řeholního a sice mužského činil 267 hlav. Z těch bylo představených klášterů 13, faráři 3, administratorů 6, kaplanů 17, professoři universitní 2; na školách působilo 13, v ústavech zdravotních a dobročinných 3. Ostatních řeholníků (kněží) bylo 85, z nichž dva studovali na fakultě filosofické. Kleriků 41 (v tom 38 studujících bohosloví), noviců 28, bratrů 56 (v tom 26 členů z řádu milosrdných bratří). — Jeptišek a jiných ženských osob řeholních bylo celkem 246. Z těch bylo představených klášterů 7, zaměstnaných na ústavech vyučovacích 37, v ústavech zdravotních a dobročinných 73, ostatních jeptišek 57, novicek jeptiších 47, pouhých sester 21 a novicky sesterství 4.

Světských studujících bohosloví bylo celkem 83, a sice 14 v ročníku IV., 14 v ročníku III., 19 v ročníku II. a 36 v ročníku I.

VIII. Vyučování škol-

1. Vysoké školy i

Tab. LVII.

a) Stav a

Jméno vysokých škol:	Počet přednášek	Síly učící: Počet	Mezi těmi: řádn. professorů	mimořádn. prof.	supplentů	přiručích i assistentů	docentů	učitelů
I. C. k. universita.								
a) Zimní semestr 1877—1878.								
1. Fakulta theologická	30	13	8	—	1	2	2	—
2. „ státoprávní	47	22	10	6	—	—	6	—
3. „ medicinská	58	70	14	9	3	28	16	—
4. „ filosofická	125	63	25	9	—	13	11	5
Suma	260	168	57	24	4	43	35	5
b) Letní semestr 1878.								
1. Fakulta theologická	28	13	8	—	1	2	2	—
2. „ státoprávní	42	22	10	6	—	—	6	—
3. „ medicinská	59	70	14	9	3	28	16	—
4. „ filosofická	119	63	25	9	—	13	11	5
Suma	248	168	57	24	4	43	35	5
II. C. k. česká technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství	23							
2. „ architekturu	25							
3. „ stavbu strojů	18	55	14	4	1	17	11	8
4. „ technickou lučbu	17							
5. Předměty do odborů nevřaděné	—							
Suma	83	55	14	4	1	17	11	8
III. C. k. německá technika.								
Odbory:								
1. Pro inženýrství	24							
2. „ architekturu	22							
3. „ stavbu strojů	18	45	12	2	4	14	7	6
4. „ technickou lučbu	17							
5. Předměty do odborů nevřaděné	—							
Suma	81	45	12	2	4	14	7	6
IV. Česko-slovanská akademie obchodní	20	12	2	10	—	—	—	—
V. Německá obchodní akademie [10])	20	14	8	—	1	2	—	3
Hlavní součet (s vynecháním první sumy).	452	294	93	40	10	76	53	22

[1]) Mezi těmi 86 cizozemcův, a to z Uher a Charv. 50, z Němec 23, ze Švýcar 2, z Italie 2, z Rusi 1, Turecka 3, Rumunska 2, ze Srbska 2, ze Španěl 1. [2]) Mezi těmi 61 farmaceutů. [3]) Mimo to 207 od polovice kolejného osvobozených. [4]) V tom 85 cizincův a to: z Uher a Charvatska 50, z Němec 27, z Italie 2, z Rusi 1, Turecka 3, Rumunska 1, Srbska 1. [5]) Mezi těmi 58 farmaceutů. [6]) Mimo to 163 od polovice kolej-

ního roku 1877—78.

akademie pražské.

návštěva. **Tab. LVII.**

Počet	Studující: řádn. posluchačů	nimoř. posluchačů	mezi těmi podlé národnosti: Němců	Čechů	Poláků	Malorusů	Slovinců, Chorv. a Srbů	Vlachů	Rumunů	Uhrů	jiných	podlé vyznání: katolíků	pravoslavných	evangelíků	Židů	jiných	od kolejného osvob.	stipendistů	Obnos v zlatých r. m.: kolejného	stipendií
105	105	—	24	80	1	—	—	—	—	—	—	105	—	—	—	—	80	3	423	324
·57	784	73	332	517	2	—	2	2	—	1	1	727	1	10	118	1	92	86	13926	15530
·74	236	38	124	139	1	1	7	1	—	1	—	215	4	5	49	1	6	18	6031	3540
·80	451	129	197	373	1	—	7	—	—	—	2	554	7	5	14	—	65	62	9475	7377
·16[1])	1576	240[2])	677	1109	5	1	16	3	—	2	3	1601	12	20	181	2	243[3])	169	29855	26771
101	101	—	24	76	1	—	—	—	—	—	—	101	—	—	—	—	76	3	471	330
·42	786	56	321	511	2	—	5	2	—	—	1	712	2	9	118	1	71	99	12286	18152
·41	224	17	100	128	3	-	7	1	—	1	1	185	4	3	49	—	10	18	5127	5741
·11	400	111	179	318	1	—	11	—	—	—	2	488	8	6	9	—	46	69	7197	8947
·95[4])	1511	184[5])	624	1033	7	—	23	3	—	1	4	1486	14	18	176	1	203[6])	189	25081	33170
251	251	—	—	249	2	—	—	—	—	—	—	242	—	9	—	—	128	22	2675	1450
54	54	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	52	—	2	—	—	20	2	763	106
106	106	—	—	103	—	—	3	—	—	—	—	101	—	5	—	—	50	3	1300	195
140	140	—	—	139	—	—	—	—	—	—	1	134	1	5	—	—	43	9	2150	513
91	—	91	4	82	3	—	2	—	—	—	—	82	—	5	4	—	—	—	775	—
642	551	91[7])	4	627	5	—	5	—	—	—	1	611	1	26	4	—	241[8])	36	7663	2264
185	185	—	99	80	1	—	1	1	1	2	—	157	1	10	17	—				
43	43	—	21	21	1	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—				
83	83	—	49	30	2	—	—	—	-	2	—	68	—	1	14	—	}135	32	7038	5246
80	80	—	61	17	—	—	2	—	—	—	—	60	1	4	15	—				
88	—	88	14	73	1	—	—	—	—	—	—	84	—	3	1	—				
479	391	88	244	221	5	—	3	1	1	4	—	412	2	18	47	—	135[9])	32	7038	5246
77	73	4	—	77	—	—	—	—	—	-	—	77	—	—	—	—	—	1	9240	100
187	184	3	139	43	3	—	—	1	—	—	1	103	—	10	74	—	9[11])	9	22676	1497
[illegible]080	2710	370	1011	2001	20	—	31	5	1	5	6	2689	17	72	301	1	588	267	71698	42277

…ího osvobozených. [7]) Mezi těmi 15 hostí. [8]) Mimo to 69 od polovice kolejného osvobozených. [9]) Mimo to 34 od polovice kolejného osvobozených. [10]) Spojené s tímto ústavem …borné vyučování (škola) pro službu poštovskou, železniční a telegrafní bylo výnosem …inisterstva tržby ze dne 29. května 1877 na čas zastaveno. [11]) Mimo to 11 od polovice kolejného osvobozených.

b) Zkoušky na c. k. universitě a výsledky jejich.

Tab. LVIII. a)

α) Zkoušky učitelské před komissí	Počet zkoušených	Počet approbovaných	Počet reprobovaných
a) gymnasiální:			
1. Pro školy české	66	58	8
2. " " německé	50	43	7
Celkem	116	101	15
b) reální:			
1. Pro školy české	38	28	10
2. " " německé	32	24	8
3. " " české a německé	2	2	—
Celkem	72	54	18

Tab. LVIII. b)

β) Zkoušky přísné k doktorství na fakultě	s approbací	s reprobací	promocí	γ) Státní zkoušky právnické:	Počet zkoušených	Počet approbov.	Počet reprobov.
1. bohoslovecké	8		1	1. právnicko-historické	192	167	25
2. právnické a státovědecké	148	21	44	2. soudní	185	171	14
3. lékařské	155	23	63				
4. filosofické	20	2	8	3. státovědecké	193	163	30
Dohromady	331	46	116[1])	Dohromady	570	501	69

[1]) Kromě toho obdrželo 23 kandidátů diplomy na mistrovství farmacie a 288 ženským vydán diplom na babictví.

c) Zkoušky na c. k. technikách a výsledky jejich.

Tab. LIX.

Jméno ústavu a odborův jeho:		Půlletních zkoušek výsledky: dobré	Půlletních: nedostatečné	ročních: dobré	ročních: nedostatečné	přísných: s approbací	přísných: s reprobací	Počet diplomů udělených
a) C. k. česká technika	1. Odbor pro inženýrství	130	—	254	1	1	—	1
	2. " " architekturu	17	—	60	1	—	—	—
	3. " " stavbu strojů	38	—	153	1	—	—	—
	4. " " technickou lučbu	148	—	220	1	—	—	—
	5. Předměty do odborů nevřaděné	2	—	19	—	—	—	—
	V hromadě	335	—	706	4	1	—	1
b) C. k. německá technika	1. Odbor pro inženýrství	103	10	321	15	—	—	—
	2. " " architekturu	10	1	71	2	—	—	—
	3. " " stavbu strojů	45	2	85	2	—	—	—
	4. technickou lučbu	72	5	187	9	—	—	—
	V hromadě	230	18	664	28	—	—	—

2. Veřejné střední školy.

a) Stav a návštěva. Tab. LX.

Druh:	Jméno a sídlo ústavu:	Počet učících: profesorů i s ředitelem	učitelů nábožen.	supl. a pom. učitelů	vedlejších učit.	v hromadě	Počet žáků: veřejných	privatistů	v hromadě	mezi těmi: Čechů	Němců	jiné národnosti	Od školného osvobozených	Počet tříd
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (č.) v čís. 190—I.	12	2	9	8	31	583	4	587	582	2	3	347	11
	C. k. v. gymn. malostr. (něm.) v čís. 529—III.	9	1	2	9	21	400	25	425	70	344	11	156	8
	C. k. v. gymn. novom. (něm.) v čís. 892—II.	11	1	5	7	24	531	9	540	92	446	2	133	11
	Suma	32	4	16	24	76	1514	38	1552	744	792	16	636	30
Reální školy	C. k. vyšší reální školy české v čís. 518—II.	17	1	15	5	38	569	1	570	570	—	—	381	14
	C. k. první něm. vyšší reálné školy v čís. 134—II.	14	1	8	9	32	545	1	546	221	315	10	181	10
	C. k. druhé něm. vyšší reálné školy v čís. 506—III.	11	1	2	2	16	328	6	334	134	191	9	117	8
	Suma	42	3	25	16	86	1442	8	1450	925	506	19	679	32
Reální školy	Obecní vyšší reálné gymn. české v čís. 457—III.	18	1	7	3	29	447	2	449[1]	448	—	1	213	15
	C. k. první české reál. a vyšší gym. v čís. 76—II.	11	1	8	3	23	428	1	429	427	—	2	257	10
	C. k. druhé české reálné gym. v čís. 900—II.	7	1	6	3	17	256	4	260	260	—		137	6
	C. k. nižší reál. gym. něm. v čís. 307—I.	7	1	5	5	18	241	2	243	71	167	5	69	7
	Suma	43	4	26	14	87	1372	9	1381	1206	167	8	676	38
Dívčí školy	Měst. vyšší dívčí škola česká v čís. 683 a 684—II.	10[2])	1	—	6	17	150	—	150	145	—	5	11	4
	Německé dívčí lyceum v čís. 736—II.	8	3	6	5	22	260	—	260	12	247	1	67	8
	Suma	18	4	6	11	39	410	—	410	157	247	6	78	12

[1]) Z toho 64 v třídách vyšší reální školy. [2]) Mezi těmi 5 třídních učitelek.

b) Výsledky zkoušek maturitních. Tab. LXI.

Druh:	Jméno ústavu	Zkoušeno bylo: žáků vlastních	cizích	v hromadě	Z těch bylo uznáno za: dospělé s vyznam	dospělé	nedospělé
Gymnasia	C. k. akad. vyšší gymn. (české)	53	4	57	17	36	4
	C. k. vyšší gymn. malostr. (něm.)	45	2	47	2	42	3
	C. k. vyšší gymn. novoměst. (něm.)	23	4	27	7	18	2
	Obecní vyšší reál. gymn. (čes.) třídy gymn.	16	1	17	8	8	1
	Suma	137	11	148	34	104	10
R. školy	C. k. vyšší reál. školy	82	3	85	15	67	3
	C. k. první něm. vyšší reál. školy	54	2	56	5	41	10
	C. k. druhé něm. vyšší reál. školy	20	—	20	3	10	7
	Obecní vyšší reál. gymn. (české), třídy reální	20	3	23	8	15	—
	Suma	176	8	184	31	133	20

3. Ústavy pro vzdělání učitelů a učitelek (spojené se školami cvičebnými).

Tab. LXII. a) Stav a návštěva.

Číslo řadové	Jméno a sídlo ústavu	Počet učících (i s ředitelem): na ústavě samém, muž.	na ústavě samém, žensk.	na cvičebné škole, muž.	na cvičebné škole, žensk.	na obou zároveň, muž.	na obou zároveň, žensk.	V hromadě	Počet kandidátů: mužských	ženských	mezi těmi stipendistů	mezi těmi za dospělé uznaných	Počet žáků v cvičebné škole: chlapců	děvčat
1.	C. k. český ústav pro vzd. učitelů v čís. 857—II. .	13	—	6	—	—	—	19	428[1]	—	99	107[2])	181	—
2.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelů v čís. 528—III.	11	—	5	—	—	—	16	260[3])	—	49	46[4])	193	—
3.	C. k. český ústav pro vzd. učitelek v čís. 293—I.[5])	8	2	—	4	—	—	14	—	292[6])	25	47	—	168
4.	C. k. něm. ústav pro vzd. učitelek v č. 545—III.[5])	10	2	—	5	1	4	22	—	246[7])	25	46	—	201
	Suma . .	42	4	11	9	1	4	71	688	538	198	246	374	369

[1]) Všichni Čechoslované. [2]) Mezi těmi 46 externistův. [3]) Mezi těmi 25 Čechoslovanů. [4]) Mezi těmi 4 externisté. [5]) S týmž spojena jest dětská zahrádka. [6]) Kromě těchto v cvičebné škole pro učitelky prací 45, pro učitelky při dětské zahrádce 20 kandidátek. Veškery kandidátky (357) byly českého jazyka. [7]) Kromě toho v cvičebné škole pro učitelky prací 45, pro učitelky při dětské zahrádce 15, v třídě přípravné 31 kandidátek. Ze všech kandidátek (337) bylo 278 Němkyň, 56 Češek a 1 Polka.

b) Výsledky zkoušek uzpůsobovacích pro školy obecné i měšťanské.

Tab. LXIII.

Počet:		Zkoušky podstoupilo: pro školy obecné	pro školy měšťan.	Z těch bylo approbov.: pro školy obecné	pro školy měšťan.	reprobov.: pro školy obecné	pro školy měšťan.
Kandidatů	českých	66	22	61	19[1])	5	3
	německých	51	15	39	11[2])	12	4
	V hromadě . .	117	37	100	30	17	7
Kandidátek	českých	33	4	32	3[3])	1	1
	německých	34	6	33	6[4])	1	—
	V hromadě . .	67	10	65	9	2	1
Vůbec bylo od zavedení nového způsobu zkoušek, t. j. od měsíce dubna 1870 zkoušeno:							
Kandidátů	českých	961	161	842	112	119	49
	německých	601	142	485	91	116	51
	V hromadě . .	1562	303	1327	203	235	100
Kandidátek	českých	86	18	82	17	4	1
	německých	194	52	176	44	18	8
	V hromadě . .	280	70	158	61	22	9

[1]) Mimo to bylo zkoušeno a za schopné uznáno, a sice: pro frančinu 1, pro němčinu 7. [2]) Pro frančinu 9, pro češtinu 2 a pro tělocvik 1. [3]) Pro frančinu 2. [4]) Pro frančinu 22, pro italštinu 1, pro angličinu 3 a pro češtinu 6.

4. Městské školy obecné.*)

Tab. LXIV.

Číslo řadové	Jméno školy:	Počet tříd: chlapčích	Počet tříd: dívčích	Počet učících: katechetův	Počet učících: učitelů s řídícím	Počet učících: učitelek	Počet učících: v hromadě	Počet žáků a žákyň: chlapců	Počet žáků a žákyň: děvčat	Počet žáků a žákyň: v hromadě	Počet prostředků učebních (kusů)	Stav knihovny (počet svazků)
	A. Školy měšťanské:											
1.	Staroměst. čes. obecná a měšťanská škola chlapčí	8	—	1	10	—	11	535	—	535	8973	2656
2.	Staroměst. něm. měšť. škola dívčí	—	3	—	1	3	4	—	135	135	2060	210
3.	Staroměst. něm. obecná a měšť. škola chlapčí a dívčí**) .	[1]) 17	[2]) 18	1	19	17	37	782	1086	1868	520	597
4.	Novoměst. česká měšť. škola chlapčí . . .	8	—	1	9	—	10	510	—	510	315	410
5.	Novoměst. česká měšť. škola dívčí	—	8	—	1	8	9	—	543	543	369	461
	B. Školy obecné:											
6.	Staroměst. česká škola dívčí	—	5	—	3	2	5	—	365	365	85	252
7.	u sv. Havla	5	—	—	5	—	5	189	—	189	107	807
8.	„ „ Jiljí	—	7[3])	—	3	4	7	—	278	278	16	714
9.	„ „ Františka . . .	6[4])	—	—	6	—	6	340	—	340	115	394
10.	„ „ Haštala . . .	9[5])	—	—	9	—	9	538	—	538	540	614
11.	„ „ Ducha	—	8[6])	—	3	5	8	—	387	387	70	808
12.	„ „ Petra	6[7])	6	—	9	3	12	354	323	677	408	1173
13.	„ „ Jindřicha . . .	—	5	—	3	2	5	—	212	212	485	832
14.	„ P. Marie Sněžné .	—	5	—	3	2	5	—	256	256	997	1068
15.	„ Nejsvět. Trojice . .	5	—	—	5	—	5	263	—	263	75	637
16.	„ sv. Štěpána . . .	5	7[8])	—	6	6	12	344	363	707	58	768
17.	na Hrádku	6[9])	7[9])	—	7	6	13	383	378	761	100	960
18.	u sv. Vojtěcha . . .	4	4	—	6	2	8	218	206	424	82	838
19.	„ P. Marie Vítězné, čes.	9[10])	—	—	9	—	9	445	—	445	147	1113
20.	tamtéž německá . .	5	5	—	5	5	10	292	248	540	192	796
21.	u sv. Mikuláše . . .	5	—	—	5	—	5	227	—	227	200	622
22.	„ „ Tomáše . . .	—	6	—	2	4	6	—	339	339	448	432
23.	„ Maltézů	—	5	—	5	—	5	—	271	271	100	435
24.	Hradčanská	5	5	—	8	2	10	351	249	600	144	1479
25.	Josefovská (něm.) . .	4	4	—	4	4	8	222	227	449	251	2707
	Suma . .	107	108	3[11]	146	75	224[12])	5993	5866	11859	16857	21783

*) Sestaveno dle materialu stat. kanceláři od c. k. okresní školní rady pražské propůjčeného, podobně tab. LXV až LXVI.

**) Počátkem školn. roku 1878-79 zřízena z parallelek samostatná „Novoměstská německá obecná škola chlapčí a dívčí“ (s pěti třídami pro chlapce a pěti pro dívky), staroměstská pak rozdělena ve dvě, chlapčí a dívčí.

[1]) 5 tříd obecné školy s 9 parallelkami a 3 třídy měšťanské školy. [2]) 5 tříd obecné školy s 10 parallelkami a 3 třídy měšťanské školy. [3]) Mezi těmi 2 parallelky [4]) Mezi těmi 1 parallelka. [5]) Mezi těmi 4 parallelky. [6]) Mezi těmi 3 parallelky. [7]) Mezi těmi 1 parallelka. [8]) Mezi těmi 2 parallelky. [9]) Mezi těmi 2 parallelky. [10]) Mezi těmi 4 parallelky. [11]) Skutečně zřízení; na ostatních školách kaplani okresů farních. [12]) Vyjímajíc učitelstvo mimořádné a učitelky industriální.

5. Školy soukromní.

a) Od povahy škol obecných, měšťanských nebo středních.

(Srov. zevrubný výkaz jejich v St. přír. kn. II. str. 107 a násl.)

Tab. LXV.

Druh školy:	Počet škol	Počet učících: učitelů	učitelek	Řeč vyučovací: č.	n.	čn.	Počet tříd	Počet žáků: vnitř ústavu: chlap.	děvčat	vně ústavu: chlap.	děvčat	v hromadě	mezi těmi: katol.	evangel.	židů
1. Od povahy škol obecných:															
a) pro chlapce . . .	6	24	2	2	4	—	24	15	—	256	—	271	149	2	120
b) pro dívky	20	81	104	3	15	2	93	—	139	—	1822	1961	1609	5	347
c) pro obě pohlaví .	7	53	12	—	4	3	29	21	13	408	473	915	817	3	95
V hromadě .	33	158	118	5	23	5	146	36	152	664	2295	3147	2575	10	562
2. Od povahy škol měšťanských:															
a) pro chlapce . . .	3	12	—	—	3	—	7	12	—	516	—	528	261	—	267
b) pro dívky	2	9	4	—	2	—	5	—	27	—	230	257	106	2	149
V hromadě .	5	21	4	—	5	—	12	12	27	516	230	785	367	2	416
3. Od povahy škol středních: Vyučovací ústav J. Slánského v čís. 99—I. s předměty nižších reálních škol . . .	1	6	—	—	1	—	8	—	—	248	—	248	—	—	—
Celkem .	39	185	122	5	29	5	166	48	179	1428	2525	4180	—	—	—

b) Školy odborné.

Tab. LXVI. α Soukromních vlastníkův.

Druh školy:	Počet škol	Počet: učitelů	učitelek	Počet učňův: mužsk.	žensk.	v hromadě
1. Pro vyučování jazykům:						
a) Pro jazyk franc.	4	1	3	27	85	112
b) Pro více jazyků	1	1	—	10	—	10
c) Pro jazyky a jiné předměty . . .	1	—	2	—	20	20
V hromadě .	6	2	5	37	105	142
2. Školy umělecké:						
a) Pro zpěv . . .	3	4	—	16	42	58
b) Pro hudbu a její theorii	17	24	13	149	641	790
c) Pro piano o sobě	2	2	3	21	48	69
d) Pro piano s jin. předměty	2	4	3	18	96	114
e) Pro krasopis a kreslení	2	3	—	81	39	120
Snáška .	26	37	19	285	866	1151
Přenáška .	26	37	19	285	866	1151
f) Pro tanec . . .	2	2	—	200	90	290
g) Pro tělocvik . .	1	2	—	30	—	30
V hromadě .	29	41	19	515	956	1471
3. Školy živnostenské:						
a) Pro práce ženské vůbec	2	—	3	—	40	40
b) Pro práce ženské a jiné předměty	2	—	2	—	38	38
c) Pro šití šatů .	4	3	4	—	88	88
d) Pro nauky obchodní .	3	10	—	215	—	215
e) Pro telegrafii .	1	3	—	32	15	47
V hromadě .	12	16	9	247	181	428
Celkem .	47	59	33	799	1242	2041

b) Školy odborné.

β) Od spolků neb korporací vydržované.

Tab. LXVII.

Číslo řadové	Název školy:	Řeč vyučovací	Počet tříd	Počet učících: učitelů	Počet učících: učitelek	Počet učňův: mužsk.	Počet učňův: žensk.	Počet učňův: v hromadě
	1. Pro vyučování jazykům:							
1.	Škola „Talmud-Thora"	něm.	4	4	—	303	—	303
	2. Pro umění:							
1.	Konservatoř hudby	č. a n.	4	24	1	100	22	122
2.	Škola varhanická	č. a n.	3	4	—	80	—	80
3.	Škola spolku pro pěstování hudby vojenské	něm.	1	1	—	30	—	30
4.	Akademie umění výtvarných	č. a n.	3	6[1])	—	66	—	66[2])
5.	Akademie Žofínská	něm.	2	1	3	4	61	65
6.	Zemská škola šermířská	něm.	2	1	—	22	—	22
7.	„ „ taneční	č. a n.	1	1	—	30	20	50
8.	„ „ jízdná	č. a n.	—	2	—	16	—	16
9.	Tělocvična J. Malýpetra	č. a n.	6	6	—	240	—	240
10.	„ spolku paní a dívek pražských	česká	3	—	5	—	30	30
11.	C. k. vojenská průpravna V. Funka .	něm.	3	6	—	14	—	14
	3. Pro hospodářství:							
1.	Škola zahradnická	č. a n.	1	1	—	25	—	25
2.	„ pomologická v Troji	č. a n.	1	3	—	15	—	15
	4. Pro průmysl:							
1.	Škola zlatnická	něm.	3	2	—	30	—	30
2.	„ průmyslová[3])	č. a n.	4	18	—	680	—	680
3.	„ sladovnická	č. a n.	2	10	—	28	—	28
4.	„ čes. ženského spolku výrobného	česká	7	16	10	—	935	935
5.	„ něm. „ „ „	něm.	11	17	6	—	683	683
6.	„ průmyslového spolku paní sv. Ludmily	česká	2	1	1	—	60	60
	5. Pro obchod:							
1.	Nedělní škola obchodní	č. a n.	3	10	—	528	—	528
	V hromadě . .	3 č. 7 n. 11 č. a n.	66	134	26	2211	1811	4022

[1]) V tom 1 ředitel, 2 profesoři a 3 mimořádní učitelé. [2]) Z nich a) v oddělení elementárním 25 řádných učnův, b) v oddělení antickém, pak pro malířství a modellování 35 řádných učnův, c) ve výkonném oddělení 6 řádných učnův. [3]) Pražská škola průmyslová čítala r. 1878 řádných žáků denních 76, z nichž 25 nalezalo se v běhu připravním, 15 v oddělení strojnickém, 20 v oddělení stavebním a 16 v ornamentálním. Mezi 769 navštěvovateli vyučování nedělního a večerního byli 3 mistři, 221 tovaryšů, 517 učeníků a 28 mimo řemeslo stojících mladíků; 302 pocházelo jich z Prahy, 432 z jiných končin Čech, 31 z ostatních zemí říše rakouské a 4 z cizozemska. Ve věku níže 30 let bylo 758, přes 30 let 11 žáků. Náklad obnášel 13.019 zl., školné vyneslo 1600 zl.

IX. Novinářství roku 1878.

Tab. LXVIII. 1. Zdvižení zvlášť o sobě.

Rok 1878	Jméno	Vychází
	A. Vědecké.	
	a) literární:	
Přírůstek	„Akademické Listy"	2 měsíčně
	B. Politické.	
	b) obecné:	
Přírůstek	„Právo" (soc. dem.)	2 měsíčně
Úbytek	„Deutsche Volkszeitung"	—
	C. Odborné.	
	b) vychovatelské:	
Přírůstek	„Česká škola" .	1 měsíčně
	k) průmyslné:	
Přírůstek	„Časopis spolku pro průmysl pivovarský v království Českém" . . .	2 měsíčně
Přírůstek	„Zeitschrift des Brauindustrievereines im Königreiche Böhmen . .	2 měsíčně
Úbytek	„Český sládek"	—
„	„Der Bierbrauer aus Böhmen"	—
„	„Oest. Industriezeitung"	—
	l) obchodní a národohospodářské:	
Přírůstek	„Prager Lloyd"	denně
Úbytek	„Prager Handelscourier"	—
	D. Prostonárodně vzdělavací.	
	b) obecné:	
Přírůstek	„Květy"	1 měsíčně
	E. Zábavné	
Úbytek	„Budíček" . .	—

2. Přehled stavu a zdvižení koncem roku 1878.

Tab. LXIX.

Druh novin:	Stav koncem roku 1877	Přírůstek	Úbytek	Stav koncem roku 1878	V tom českých	V tom německých	V tom jiných
A. vědecké a literární	7	1	—	8	5	2	1
B. Politické:							
a) konfessionální .	2	—	—	2	1	1	—
b) obecné	19	1	1	19	12	7	—
c) humoristické . .	1	—	—	1	1	—	—
	22	1	1	22	14	8	—
C. Odborné:							
a) konfessionální	3	—	—	3	2	1	—
b) vychovatelské .	7	1	—	8	7	1	—
c) právnické . . .	2	—	—	2	1	1	—
d) medicinské . .	5	—	—	5	1	4	—
e) inžen. a stavit.	2	—	—	2	1	1	—
f) vojenské . . .	—	—	—	—	—	—	—
g) umělecké . . .	9	—	—	9	6	3	—
Snáška .	28	1	—	29	18	11	—
Přenáška .	28	1	—	29	18	11	—
h) zemědělské . .	10	—	—	10	7	3	—
i) hornické . . .	—	—	—	—	—	—	—
k) průmyslné . . .	11	2	3	10	6	4	—
l) obchodní a národohospodářské	9	1	1	9	3	6	—
m) pro učení jazyk.	1	—	—	1	—	—	1
	59	4	4	59	34	24	1
D. Prostonárodně vzdělavací:							
a) konfessionální .	2	—	—	2	2	—	—
b) obecné	5	1	—	6	6	—	—
c) pro mládež . .	5	—	—	5	5	—	—
	12	1	—	13	13	—	—
E. Zábavné . . .	4	—	1	3	3	—	—
Celkem .	104	7	6	105	69	34	2
Proti roku 1877 .	—	-9	-16	+1	+3	-2	—

X. Divadla v Praze r. 1878.

1. Královské zemské české divadlo. V divadelním roce 1878 (t. j. od 1. prosince 1877 do 30. listopadu 1878) provozováno ve 171 večerních představeních celkem 180 her a sice: 57 oper, 23 operet, 8 truchloher, 13 činoher, 10 dramat, 52 veseloher, 12 frašek, 2 frašky se zpěvy, 2 dramatické básně a 1 výpravná hra. Představení odpoledních (v neděli a ve svátek) dáváno celkem 30, v tom 4 operety, 2 truchlohry, 4 činohry, 10 veseloher, 4 frašky, 5 frašek se zpěvy a 1 výpravná hra. — V tak zvaném Novém českém divadle provozováno ve 171 představeních celkem 177 her, a sice 52 oper, 23 operet, 5 truchloher, 7 činoher, 6 dramat, 37 veseloher, 16 frašek, 7 frašek se zpěvy a 24 výpravných her; z těch provozováno v čase odpoledním (v neděli a ve svátek) v 13 představeních 13, a sice 1 opera, 1 opereta, 1 drama, 3 veselohry, 1 fraška, 3 frašky se zpěvy a 3 výpravné hry. V tak zvané „Národní aréně" dáváno celkem 45 představení (z těch 4 v čase odpoledním). Provozováno bylo při tom 47 věcích a menších kusů, z nichž bylo 1 opera, 8 operet, 1 drama, 13 veseloher, 5 frašek, 18 frašek se zpěvy a 1 výpravná hra.

Ve všech těchto třech divadlech českých dáváno tudíž 417 představení a v nich 434 her, a sice: 110 oper, 58 operet, 15 truchloher. 24 činoher, 17 dramat, 112 veseloher, 37 frašek, 32 frašek se zpěvy, 2 dramatické básně a 27 výpravných her. Z těch bylo provozováno poprvé 5 oper, 4 operety, 1 truchlohra, 2 činohry, 3 dramata, 12 veseloher, 3 frašky, 5 frašek se zpěvy a 1 výpravná hra. Her pohostinských dáváno 55 od 17 hostí.

2. Královské zemské německé divadlo. V tomto divadle provozováno v témž roce celkem 417 představení a sice: 283 v králov. divadle zemském (z těch 216 v předplacení), 134 v divadle novoměstském (z těch 83 v předplacení). Poprvé provozovány byly 3 opery, 2 operety, 7 činoher, 1 drama, 7 veseloher, 4 frašky, 5 frašek se zpěvy a 1 dramatická báseň; nově nastudováno 50 kusů a sice 8 oper, 2 operety, 7 truchloher, 3 činohry, 2 dramata, 16 veseloher, 3 dramatické básně, 3 frašky a 7 frašek se zpěvy. Pohostinsku vystoupilo 35 osob (v tom 1 společnosť) ve 162 hrách.

Oddělení čtvrté.

Věci obecní správy.

A. Správa obecní.

I. Sbor starších obecních a rada městská.

1. Volby obecní.

Doplňovací volby do sboru starších obecních na r. 1879 konaly se dne 25. listopadu 1878, a sice s následujícím výsledkem:

Tab. LXX.

Volební okres:	Počet oprávněných voličů			z těch dostavilo se k volbě						Zvoleno členů do zastupitelstva		
				vůbec			na %					
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	v e s b o r u											
Staré město	420	824	450	120	187	194	28,6	22,7	43,1	5	2	4
Nové město	532	1506	532	157	438	227	29,5	29,1	42,7	4	5	4
Malá strana	177	—	176	89	—	77	50,3	—	43,7	3	—	1
Hradčany	—	—	24	—	—	18	—	—	75,0	—	—	1
Josefov	—	114	—	—	57	—	—	50,0	—	—	5	—
Praha vůbec . .	1129	2444	1182	366	682	516	32,4	27,9	43,7	12	9	10

Obvyklé obnovování rady městské vykonáno jest na rok 1879 ve schůzi sboru starších obecních dne 11. prosince 1878. Byliť pak zvoleni:

a) za staroměstský okres volební pp. starší obecní: Frant. Fišer, Josef Kandert, Jiří Kettner, Vavřinec Kriesche, Karel Makovský, Karel Neureutter, Hugo Ordnung, JUDr. Jos. Prachenský, Ferdinand Tallowitz a A. O. Zeithammer;

b) za novoměstský okres volební pp. starší obecní: Benedikt Baroch, Bohumil Bondy, JUDr. Tomáš Černý, Josef Jireček, Josef Kaura, Václav Nykles, Frant. rytíř Pštross a Ferdinand Vališ;

c) za malostranský okres volební pp. starší obecní: Ignác Hlasivec, Bedřich Höcker, Jindřich Legler a Štěpán Pollach;

d) za hradčanský okres volební p. starší obecní Frant. Jaroš a

e) za Josefov p. starší obecní JUDr. Ludvík Bendiener.

V téže schůzi zvolen jest p. A. O. Zeithammer po sedmé za náměstka purkmistrova a p. Karel Makovský po druhé za vrchního ředitele městského ústavu chudinského.

2. Jiné změny.

Nové volby do jedenácti stálých odborův rady městské, jakož i volby městských inspektorův pro rozličná odvětví správy obecní a pro ústavy humanitní od obce vydržované (pokud inspektorové tito z rady městské a nebo ze sboru starších obecních vybíráni bývají), děly se na r. 1879 dne 17. prosince 1878. Téhož dne obnovena jest také správní rada plynárny obecní, ana správní rada spořitelny městské již v sezení sboru starších obecních dne 10. dubna 1878 doplněna byla. Při obnovení praesidia obecní kommisse statistické, kteréž dne 18. prosince 1878 vykonáno, odepřel posavádní předseda, purkmistrův náměstek pan A. O. Zeithammer, přijetí opětné volby; byltě tedy pan prof. dr. Karel rytíř Kořistka (v letech 1870—1876 předseda kommisse) poznovu za předsedu a p. Zeithammer za místopředsedu zvolen.

II. Úřady obecní.

1. Systemisování a jiné změny.

a) Ve schůzi sboru starších obecních dne 27. května 1878 došla hned r. 1876 v zásadě vyslovená a ve schůzi rady městské ze dne 5. dubna 1878 posléze ustanovená částečná reorganisace městského úřadu hospodářského konečného schválení. Ve shodě s ní bylo zejmena veškeré úřednictvo úřadu hospodářského od dvoreckého až nahoru k hospodáři městskému a vlastním úředníkům technickým, kteříž až posud (od r. 1867, resp. 1870) byli pod výpovědí, postaveno v každém ohledu na roveň ostatním úředníkům obecním, počet míst inženýrských o dvě místa rozmnožen, a sice o místo jednoho vrchního inženýra s platem 2200 zl. a jednoho inženýra s platem 1400 zl., místo hospodáře městského a jeho náměstka (kteréžto poslednější jen na čas zřízeno bylo) sloučeno v jedno s názvem „správce městského úřadu hospodářského" a s platem 2200 zl. a mimo to zřízena dvě nová místa praktikantů kancelářských.

Odevzdání hřbitovů Olšanských v přímou správu záduší pražského, od c. k. místodržitelství ve srozumění s knížecí arcibiskupskou konsistoří výnosem ze dne 29. března 1878 schválené, bylo podnětem k zřízení zvláštní správy těchto hřbitovů, jichžto převzetí již dne 24. dubna 1878 v skutek uvedeno jest. K účelu tomu bylo zejmena ve smyslu usnešení sboru starších obecních ze dne 1. března 1878 nově zřízeno: místo správce s platem 1000 zl. a bytem naturálním, 1 místo písařské s denním platem 1 zl. 50 kr., místo zahradníka s platem 600 zl. a bytem, místo zahradnického pomocníka s denním platem 1 zl. a příspěvkem 40 zl. na byt, dvě místa vrátných s denním platem po 1 zl. 20 kr. bytem a ošacením, 4 místa strážníků s denním platem 1 zl. a šatem, 4 místa hrobníků s denním platem po 1 zl. 50 kr. a potřebným počtem nádenníků.

Jelikož zmíněný výnos místodržitelský radě městské nad to propůjčuje právo, převzíti po případě také hřbitovy Košířské ve správu zádušní a převzetí toto v následcích usnešení rady městské ze dne 17. prosince 1878 také dne 1. ledna 1879 provedeno jest, byla také pro tyto hřbitovy zvláštní správa, záležející z 1 denního písaře, 1 pomocníka zahradnického, 1 vrátného, 1 strážníka resp. dozorce, 1 hrobníka s potřebným počtem nádenníků s týmiž požitky jako na hřbitovech Olšanských zřízena, ale správě Olšanské přímo podřízena.

b) Nově systemisvána byla r. 1878:

U pražského magistrátu čtyři místa konceptních praktikantů, každé s ročním služným 700 zl.; místa tato mají se však toliko v pádu skutečné potřeby a sice zatímně na dobu jednoho roku obsaditi (sbor starších obec. ze dne 11. září 1878);

při obecní plynárně místo assistenta inženýrského s platem 1200 zl. a bytem, dále místo 2. korrespondenta s platem 900 zl., místo expedienta s platem 600 zl. a ve skladě lustrů plynárny místo officiála s platem 600 zl. (sbor starších obec. dne 27. června 1878).

Pro most Palackého, který dne 22. prosince 1878 otevřen byl, zřízena jsou vedlé usnešení sboru st. ob. ze dne 21. listopadu 1878 místa čtyř výběrčích a jednoho vrchního výběrčího na 14denní výpověď a kauci 200 zl. Každý výběrčí má 50 zl. a vrchní výběrčí 60 zl. měsíčně a všichni společně provisi 2% z vybraného mýtného.

c) Ve schůzi sboru st. ob. dne 10. ledna 1878 byla otázka zvýšení platů úředníků konceptních, od listopadu 1877 se vlekoucí, vyřízena v ten způsob, že se má dostati veškerému úřednictvu konceptnímu

od sekretáře dolů zatím (t. j. až do budoucí reorganisace celého magistrátu) osobního přídavku po 200 zl. ročně a sice od 1. ledna 1878, že však nemá přídavek tento do výslužného počítán býti.

O zlepšení platův úředníků technických při účtárně městské bylo potud postaráno, pokud sbor starších obecních ve schůzi dne 30. prosince 1878 uzavřel, zvýšiti platy tří technických revidentů, a sice od 1. ledna 1879 na 1800, 1600 a 1500 zl., platy pak dvou technických assistentů každému na 1000 zl. a adjutum technického praktikanta na 700 zl.

d) Odměny byly sborem starších obecních (schůze dne 10. ledna 1878) povoleny tyto: 1 magistrátnímu radnímu p. J. Aulehlovi 1000 zl. (osobní přídavek), městskému účetnímu, řediteli úřadu berního a správci váhy městské po 400 zl., řediteli úřadu popisního 200 a jeho příručímu 100 zl. (srovn. o tom St. přír. kn. VI. str. 76), — a v sezení sboru dne 11. února 1878 Med. dru. K. Reiserovi za lékařské služby v městském sirotčinci Giselině 100 zl.

2. Agenda r. 1878.

Na základě authentických výkazů pomocných úřadů magistrátu pražského podáno jest roku 1878 v protokole podacím u věcech administrativních a hospodářství obecního celkem 161.090 kusů (o 3.323 méně než roku předchozího) a sice v záležitostech politických a obecních 148.868, v záležitostech poplatku z nájemného 3.021, v záležitostech c. k. české okresní školní rady 6.771 a c. k. německé okresní školní rady 2.430 kusů. Ze zmíněných kusů bylo přiděleno k vyřízení referátu hospodářskému (I., p. mag. radní Aulehle) 10.651 (v tom 687 čísel u věcech plynárny obecní), referátu živnostenskému (II., p. mag. radní Čakrt) 13.078, referátu stavebnímu a zdravotnímu (III., p. mag. radní Plch) 16.598, referátu popisnímu (IV., p. mag. radní Dr. Rezek) 19.327 a referátu bernímu (V., p. mag. radní Mynařík) 70.405 čísel. Mimo to bylo přiděleno kanceláři c. k. okresní rady školní (p. mag. sekretář Císař) 5.642, úřadu popisnímu u věcech vojenských (p. ředitel Šámal) 14.746 a v záležitostech daně potravní panu praesid. sekretáři dru. Vranému 82 kusův. — Peněz a cenných papírů přijal protokol podací průchodem téhož roku 178.130 zl. 35 kr. (o 294.910 zl. 93½ kr. méně než r. 1877) a uložil z nich 61.840 zl. 12½ kr. v úřadě berním a zádušním, ostatek pak 116.290 zl. 22½ kr. v hlavní pokladně městské.

Výpravně odevzdáno průchodem r. 1878 ze všech referátů magistrátních celkem 154.122 kusů (o 4.731 kusů více než r. 1877), v čemž bylo rozkazů exekučních pro dlužné daně, poplatky právní, léčebné atd. 33.813 kusů (— 7507) — ku kterýmžto rozkazům bylo vybráno ve výpravně samé 32.980 zl. (— 17.781 zl.) — zpráv k c. k. místodržitelství 1338 (— 438). Poštou vypraveno 33.093 kusů (+ 7.492), koncessí živnostenských vyhotoveno 208 (— 27), listů živnostenských 1.091 (— 107) a vyhlášek do novin 57 (+ 18).

B. Jmění obecní.

Následující tab. LXXI. podává obvyklým způsobem přehledné vylíčení stavu pražského jmění obecního a fondů od obce spravovaných, jak se jevil koncem r. 1878*). Pro lepší rozum věci této stůjtež zde následující poznamenání.

*) O pramenech tab. LXXI. a LXXII., pak o původu účetních zpráv, v odděleních D a E obsažených, viz St. přír. kn. VI. str. 77.

Přehled jmění obecního král. hlavního města

Tab. LXXI.

Číslo řadové	Předmět	I. Důchody obce pražské[1]) zl.	kr.	II. Fond ústavů chudých zl.	kr.	III. Fondy chudobnice u sv. Bartoloměje[2]) zl.	kr.	IV. Měšťanská a jiná nadání místní zl.	kr.
	A. Jmění aktivní.								
1.	Cena věcí nezdvižných . . .	7,072.348	08	—	—	399.476	—	16.803	80
2.	„ práv požitečných . . .	2,094.048	—	154.309	80	25.540	—	15.518	80
3.	Jistin aktivních	147.840	88	247.856	74	426.051	65	600.951	61
4.	Cena hmot a naturalií v zásobě	60.040	25	—	—	1.892	42	—	—
5.	„ zdv. věcí inventárních .	460.598	91	123	60	15.628	65	—	—
6.	„ nářadí kostelního . . .	—	—	—	—	1.024	19	—	—
7.	Nedoplatky na příjmy . . .	429.811	80	29.816	04	5.311	24	23.937	54
8.	Závěreční zbytek pokladny	697.289	29	—	—	269	99	1 820	34
	Úhrnem . .	10,961.977	21	432.106	18	875.194	14	659.032	09
	B. Jmění dlužní.								
1.	Jistiny dlužní	8,088.311	68	—	—	86.500	—	—	—
2.	Nevýplatky	44.921	46	203	82	5.371	43	4.085	62
	Úhrnem .	8,133.233	14	203	82	91.871	43	4.085	62
	Čisté jmění aktivní ke dni 31. prosince 1878	2,828.744	07	431.902	36	783.322	71	654.946	47
	Tedy více (+) nebo méně (—) proti roku 1877	—44.250	97	+4.921	54	+10.753	16	-13.291	13

[1]) Spolu s důchody statku Libeňského, zámecké kaple v Libni, mostu císaře Františka Josefa a Palackého, městského fondu školního a městského sirotčince.

[2]) Totiž vlastní fond chudobnice a fond stavební; onen měl koncem r. 1878 jmění aktivního 763.139 zl. 95 kr., passivního 87.228 zl. 19 kr.

I. Co se tkne především přímého či vlastního jmění obecního (t. j. důchodův obce pražské), potkalo toto zase proti loňskému roku jisté umenšení, jež ale nejen že jest v podstatě své nepatrné, nýbrž hlavně plyne z důsledného vydávání hotovosti, zbylé z půjček, k známým produktivním účelům učiněných. Porovnáním jednotlivých položek sloupce I. tab. LXXI. se stejnojmenným sloupcem roku 1877 lze pak dospěti k následujícím výsledkům:

1. Cennosť realit obci přímo náležitých zvěčila se proti roku minulému o 391.396 zl. (5,8%). Tento výhodný výsledek spoléhá, jak samo na rozum jde, především na zvýšení hodnoty posavadních realit obecních, jež způsobena tím, že provedeny na nich rozličná přestavování, správky a úpravy; podobně pokračováno v nových stavbách z let dřívějších (o čemž zevrubněji v oddělení E). Touto cestou, t j. přirážkou nákladu stavebního k cennosti dotýčných objektů obecních z r. 1877, rozmnožila se cennosť jejich celkem o 413.395 zl. 49½ kr., tudíž o 6,2%.

Zbořena byla naopak v příčině stavby nábřeží Palackého tak zvaná Šitkovská poustka (srovn. St. přír. kn. VI. str. 79), čímž při cennosti realit na rok 1878 částka 16.700 zl. k odepsání přišla.

Prahy dle stavu ze dne 31. prosince 1878.

Tab. LXXI.

V.		VI.		VII.		VIII.		IX.		X.				
Fond [illegible] dílek u Brůdka		Fond chorobnice na Karlově		Fond obročnický		Fond sirotčí		Městská pojišťovna		Městské plynárny ke dni 30. června 1878[3])		V hromadě		Číslo řadové
zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	fl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	
—	—	127.148	40	85.627	25	—	—	—	—	1,477.179	03	9,178.582	56	1.
—	—	13.795	50	2.954	90	10.264	30	—		—	—	2,316.431	30	2.
28.450	13	392.661	70	390.517	45	90.742	40	148.366	93	—	—	2,473.439	49	3.
—	—	2.683	87	—	—	—	—	—	—	121.213	97	185.830	51	4.
68	40	14.280	09	—	—	—	—	—	—	13.519	09	504.218	74	5.
—	—	9.630	86	—	—	—	—	—	—	—	—	10.655	05	6.
96	15	1.116	40	2.700	57	4.359	54	—	—	55.398	67	552.547	95	7.
3	26	9	86	11.994	77	—	—	—	—	50.936	78	762.324	29	8.
28.617	94	561.326	68	493.794	94	105.366	24	148.366	93	1,718.247	54	15,984.029	89	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,174.811	68	1.
11	30	184	48	1.063	16	263	64	—	—	30.828	39	86.933	30	2.
11	30	184	48	1.063	16	263	64	—	—	30.828	39	8,261.744	98	
28.606	64	561.142	20	492.731	78	105.102	60	148.366	93	1,687.419	15	7,722.284	91	
+348	60	+53.246	90	+1.885	96	+998	19	+15.751	95	+34.615	44	+64.979	64	

čistého jmění tedy 675.911 zl. 76 kr., tento pak aktivního jmění 112.054 zl. 19 kr., passivního 4.643 zl. 24 kr., čistého tedy 107.410 zl. 95 kr.

[3]) Totiž plynárna v Žižkově a na Smíchově; onano měla koncem června 1878 čistého jmění 1,404.727 zl. 86 kr., tato 282.691 zl. 29 kr.

Koupěmi pozemků, stavení a stánků, provedenými r. 1878, zvěčila se …nnost nezdvižností obecních o 143.820 zl. 00½ kr. [1]), vykonanými prodeji

[1]) V příčině příštího upravení Rejdiště zakoupila obec zejmena dům č. 87—I. za 75.000 zl. a upravila jej k zatímnímu umístění školy průmyslové nákladem 7.701 zl. 66½ kr. kr. (sbor st. obec. ze dne 15. dubna 1878). O koupi přívozu v Podskalí i s domem (čís. 355—357—II.) za cenu 37.500 zl. učiněna zmínka již v St. přír. kn. VI. str. 80 a 99. Dále byly koupeny (sbor st. ob. dne 18. března a 15. dubna 1878) stánky č. parc. 648, 649 a 603 v Kotcích za 1800 zl., Weinertovské pozemky č. 641 a 642 ve výměře 622·87□° v obci Vinohradské pro zřízení dětského sadu za hotovou cenu 22.418 zl. 34 kr. (sbor st. ob. dne 30. října 1878) a v příčině zřízení sádku umrlčí komora, kostelníkův byt a zahradní pozemek při chrámu sv. Klimenta (u č. p. 1239—II.) od české evang. obce náboženské za 10.054 zl. 80 kr. (sbor st. ob. dne 11. ledna 1878). — Kromě toho staly se r. 1878 ještě následující koupě, kteréž v inventáři jmění obecního ke dni 31. pros. 1878 ještě provedeny nejsou: Vedlé usnešení sboru st. ob. ze dne 12. srpna 1878 koupen za 1350 zl. od eráru domek k vybírání daně potravní č. 356-II. u býv. přívozu Podskalského, v příčině zaokrouhlení a zabezpečení

ubylo naopak o 181.332 zl. 58 kr.[1]) — Směnami (věčinou pozemkův uličních) bylo v inventáři na r. 1878 k cennosti obecních nezdvižností ještě 683 zl. 58 kr. připsáno a naopak 713 zl. 23 kr. odepsáno. Mimo to provedena v Podskalí s manžely Spirkovými ve prospěch obce směna pozemků doplatkem 2864 zl. a směnou pozemků se sousední obcí Vinohradskou vyrovnán nejen cestou smírnou dlouholetý spor, ale zjednán také za to, co více odstoupeno (527□°), obci pražské příjem 3.209 zl. 43 kr. (sbor st. ob. ze dne 15. dubna 1878). Naopak byly k vůli konečnému uklízení sporu s obcí Branickou, od let se vlekoucího, pozemky podél břehu Vltavského tamtéž od obce pražské, r. 1872 v ceně 161 zl. 60 kr. zakoupené, obci Branické do vlastnictví odevzdány (sbor st. ob. ze dne 3. února 1879).

Zmíníme-li se ještě, že některé obecní pozemky uliční zvýšením výnosu v hodnotě nezdvižností obecních přírůstek 2.248 zl. 20 kr. způsobily, jiné pak zmenšením výnosu na cennosti 1.340 zl. ztratily, vyčtli jsme všecko, co se vztahuje k rozvaze hodnoty nezdvižností obecních, uvedené v tab. LXXI., zaznamenavše zároveň i veškery podstatné změny, kteréž v tomto skupenství jmění obecního r. 1878 se staly.

2. Co se tkne práv požitečných obce pražské, zvěčila se podlé výkazu sloupce I. tab. LXXI. cennosť jejich o 36.806 zl. 70 kr. (1,8%). K tomuto zvěčení přispěly zejmena: Výnos nově zavedených trhů na koně (115 zl. 60 kr.), výnos poplatku za používání obecních pozemků, zřizování skříní výkladních, rovněž teprvé r. 1878 zavedeného (388 zl. 72 kr.), pak některé nové činže prozatímní. Jinak vynesla některá dávní práva požitečná, zejmena pronájem náplavek ve Vltavě, taxy za propůjčení práva měšťanského a domovského (8993 zl. 55 kr.) věčí důchod, než r. 1877, čímž nejen vycenění těchto práv v inventáři za r. 1878 zvýšiti se musilo, nýbrž i hrubé hodnotě městských práv požitečných vůbec o 63.747 zl. 10 kr. přirostlo.

Naopak zmenšily se (ač jen částkami nepatrnými) r. 1878: výnos váhy městské (o 85 zl.), výnos trhu dobytčího (— 155 zl.) a novoměstského skladiště obilí (— 15 zl.), výtěžek, resp. nájemné z místného (— 138 zl.), výnos činže z máchadel, koupelí a řeky (o 25 zl.), podíl příjmu z příspěvků k fondu

---

statku Libeňského koupeno 419□° pozemku pobřežního za 74 zl. 20 kr. — a k upravení ulice Haštalské, Kozí, Štěpánské a na Slupi pozemky ve výměře 57° 15′ 49″□ (sbor st. ob. ze dne 18—III, 27—VI. a 12—VIII. r. 1878). — Usnešením sboru st. ob. ze dne 27. května 1878 byl také pomník Jungmannův na náměstí stejného jmena (býv. náměstí P. Marie Sněžné), spolkem „Svatoborem“ postavený a dne 15. května t. r. slavně odhalený, k přání téhož spolku převzat do vlastnictví obce.

[1]) Z prodejů r. 1878 buďtež zde zejmena vzpomenuty: Prodej dílce od č. p. 79—I. ve výměře 87,7□° české spořitelně k stavbě domu umělcův v ceně 11.060 zl., jenž sice již r. 1876 se stal, ale teprv v inventáři za r. 1878 proveden se nachází; prodej dvou pozemků v Podskalí dřevaři Bubeníčkovi za 259 a 260 zl. (srovn. St. přír. kn. VI. str. 78) jakož i prodej veškerých stavbou nábřeží Palackého získaných pozemků pobřežních tamtéž za cenu 713 zl. Důležitý jest zejmena prodej 22 dílců půdy v obvodu rozšířeného města 9 rozličným kupcům k stavbě domů v hromadné výměře 1174·1□°, za něž strženo 125.040 zl. (sbor st. ob. ze dne 11—II., 15—IV., 30—X. a 21—XI. 1878). V hořejší sumě prodejů jest zahrnuto také zřeknutí se práva k užívání dvou přízemních místností (pro kancelář tržní a skladiště obilí) v domě č. p. 793—II., kteréž na tomto domě vázlo a přeložením trhu obilního z náměstí Sv. Václavského (viz o tom St. přír. kn. VI. str. 113) lichým se stato, za něž vlastníci domu obci náhradu 14.000 zl. vyplatili (sbor st. ob. ze dne 15. dubna a zemský zákon ze dne 11. října 1878, stvrzený dne 20. listop. 1878). K prodejům r. 1878, v obecním inventáři za r. 1878 ještě neprovedeným, náleží také prodej obecního pozemku ve výměře 385,4□° za 15.416 zl. obecné nemocnici (sbor st. ob. ze dne 11. září 1878), prodej rozličných uličních pozemků v hromadné výměře 26° 2′ 28″□ míry a několik jiných dílců v obvodu rozšířeného města ve výměře 304□° za 38.033 zl.

policejnímu (— 713 zl.) a jelikož také nájemné z lomů Strahovských (182 zl. 70 kr.), jakož i činže u č. p. 381—I. (4 zl.) r. 1878 odpadla, tož stojí posléze proti shora vytknutému přírůstku cennosti úbytek toliko 26.940 zl. 40 kr., z čehož vychází zmíněný již výhodný výsledek konečný.

3. Zmenšení jistin aktivních (o 3.531 zl. 80 kr) jdoucí na jevo z tab. LXXI., má původ svůj jednak v prodeji cenných papírů, které r. 1878 měly dobré kursy (tak prodáno zejmena akcií starého mostu řetězového v jmenovité hodnotě 8000 zl. a zástavních listů české banky hypoteční v jmen. hodnotě 10.000 zl.), jednak ve vybrání vkladů spořitelních (532 zl. 71 kr. statku Libeňského): naopak vloženo do městské spořitelny 14.023 zl. 80 kr. a koupeno rak. stát. úpisů za 900 zl.

4. Z ostatních skupenství přímého jmění obecního zmenšily se zásoby materalií a naturalií o 71.881 zl. 94 kr., (22,9%) a zbytek pokladniční o 396.284 zl. 17 kr. (36,2 % roku předešlého); cennost zdvižných věcí inventárních zvěčila se naopak koupí o 74.862 zl. 46 kr. (19,4 %). Také nedoplatky na příjmy byly o 77.542 zl. 17 kr. (22,0 %) věčí roku minulého.

5. Vzhledem k jmění dlužnímu důchodův obecních sluší připomenouti, že nehledíc k nevýplatkům, které o 4.566 zl. 66 kr. věčí byly než roku předešlého, vlastní passiva obce o 202.593 zl. 84 kr. se zvěčila. Zejmena přijato bylo s domem č. p. 87—I. dluhů v sumě 40.119 zl. 14 kr. a s pozemkem, od české obce evangelické koupeným, dluh 3.150 zl. Mimo to uváznul na domě č. p. 87—I. zbytek ceny trhové v obnosu 15.000 zl., splatný v 5 ročních lhůtách. Kapitálem 227.215 zl., potřebným ke koupí plynárny Smíchovské (srov. St. přír. kn. VI. str. 80) založila obec městská spořitelna a částka 5.250 zl. vzata k jiným účelům obecním z ostatních městských fondů, čímž vzrostlo posléze hrubé obtížení důchodův obecních na 291.434 zl. 14 kr. Proti novému tomu obtížení stojí pravidelné umořování dluhů v hromadném obnosu 88.840 zl. 30 kr., z čehož zaplaceno české spořitelně 25.563 zl. 99 kr., eráru za odstoupení novoměstského obvodu fortifikačního lhůta 28.200 zl., na umoření městských půjček z let 1864, 1873 a 1874 celkem 14.413 zl. 44 kr. a na umoření jiných založených půjček 20.662 zl. 87 kr.

II. 1. Z fondův a ústavů, spoléhajících ve správě obce pražské, vykazují téměř všecky konečný přírůstek jmění, jenom fond nadání měšťanských činí z toho vyjímku, která však má svůj původ ve zvláštních právních poměrech tohoto skupenství fondů. Neboť z 53 starších nadání, z nichž fond tento r. 1878 záležel, bylo se toliko 10 v následcích rozličných vlivů o hromadný obnos 8.333 zl. 67 kr. zmenšilo, dvanáct nadání, představujících základní jistinu 232.337 zl. 15 kr., — nezměnilo se v ničem, při ostatních pak 31 rozmnožila se nadační jistina interkalariemi, přebytky úroků a p. o 4.477 zl. 04 kr. Mimo to přibyla k nim průběhem r. 1878 dvě nová nadání v hromadném obnosu 1.049 zl. 10 kr. — Konečný úbytek jmění byl však posléze způsoben tím, že s nadací v hromadném obnosu 1489 zl. 54 ve shodě s věnováním svým vydáno jest pražské židovské obci náboženské, jedno nadání (kn. Lichtensteinské totiž k opravení chrámu Týnského v obnosu 1.440 zl. 74 kr.) fondu zádušnímu a jedno (7.494 zl. 31 kr. představující fond, nashromážděný z výdělku městských vězňův) po zrušení jeho ve správu důchodův obecních odevzdáno a že z fondu pro ošetřování raněných vojínů v následcích okupace bosenské 10.000 zl. vyzdviženo bylo. Takovým pořadem bylo tudíž celkem 20.483 zl. 60 kr. z aktivních jistin tohoto skupenství nepřímého jmění obecního odepsáno, což ve spojení s ostatními shora uvedenými schodky způsobilo konečný úbytek o 25.112 zl. 42 kr., kterýž však přírůstkem ostatních součástí jmění aktivního tohoto skupenství na 21.968 zl. 78 kr. se zmenšil.

2. Rozhodně dobře dařilo se všem ostatním fondům. Tak vzal fond městského ústavu chudinského sice menším výnosem 3 procent dražebních a trestů peněžitých, jež mu po zákonu přísluší, v cennosti svých práv požitečných jistou újmu (o 7.503 zl. 60 kr.), ale naopak rozmnožily se jistiny jeho aktivní koupí nových cenných papírů, zvláště pak byly nedoplatky proti roku předešlému tak značné (+ 11.681 zl. 13 kr.), že po výtce tato okolnost příznivý konečný výsledek po sobě potáhla.

3. Z obou fondů městské chudobnice vykazoval fond stavební

přírůstek čistého jmění aktivního obnosem 2.942 zl. 65 kr., k čemuž hlavně přičinila se cennosť domu č. p. 424—II., upravovací stavbou z r. 1877 zvýšená (srovn. St. přír. kn. VI. str. 106). Taktéž vynesly dva ze čtyř domů činžovních, jež vlastnímu fondu chudobnice náleží, r. 1878 větší užitek, odkudž také cennosť jejich v obecním inventáři o 2.015 zl. 60 kr. zvýšena jest. Cennosť práv požitečných tohoto fondu zůstala vzdor rozmanitým změnám celkem stejná; za to však zvěčily se jistiny aktivní ústavu toho výhodným prodejem papírů cenných a uložením hotových peněz celkem o 6.320 zl. 15 kr.

U porovnání s r. 1877 neobyčejný úbytek jak nevýplatků tak nedoplatkův obou těchto fondu (— 43.540 zl. 20 kr. a — 46.399 zl. 16 kr.) vztahuje se jediné k fondu stavebnímu a pochází od neobyčejně spleteného vlastnictví domu č. p. 424—II., k jehož vypořádání dala obec svému zástupci právnímu zálohu 47.843 zl. 74 kr., kterouž pak z fondu samého bylo třeba nahraditi.

4. Na pohled značný přírůstek jmění zaznamenává se při fondu chorobnice. Ten však jde hlavně na vrub vyššího vycenění realit jeho, totiž domu č. p. 453—II. a sousedního kostela, kterýmž dává se k r. 1878 hodnota o 40.134 zl. 84 kr. a 12.000 zl. vyšší (podlé nového odhadu k účelům pojišťovacím). Jinak zvýšila se také ostatní aktiva tohoto fondu, toliko při právech požitečných odepsáno v následcích skrovnějšího jich výnosu z r. 1878 na cennosti 703 zl. 30 kr.

(Ostatní v správě obce jsoucí fondy tuto se pomíjejí, jelikož stav jmění jejich buď jest příliš nepatrný buď od roku předešlého málo se liší a tudíž osobitého objasnění nepotřebuje. O ústavech obecních, městské pojišťovně totiž a obou plynárnách, zmíníme se na místě jiném.)

III. 1. K opatřením, jež r. 1878 v příčině zachování a rozmnožení jmění obecního a důchodův obecních se strany rady městské nebo sboru starších obecních učiněna byla, náleží především srovnání pře, která mezi obcí pražskou s jedné a c. k. finančním erárem a obcí Branickou se strany druhé o pobřežní pozemky u přívozu Branického vedena byla a o jejímž vyřízení jsme již na str. 90 t. d. zmínku učinili.

Také spor s některými dřevaři v Podskalí, táhnoucími se k pobřežním pozemkům, kteréž tamější stavbou nábřeží, zejmena položením hráze nábřežní do řečiště získány byly (srov. St. přír. kn. VI. str. 100), skončen jest narovnáním, dle kteréhož sbor starších obecních dne 15. dubna 1878 na tom se snesl, aby zmíněné pozemky, měřící celkem 886,7□°, majitelům Podskalských ohrad postoupeny byly, a sice □° pozemku nesporného za 65 zl. a □° pozemku sporného za 10 zl. r. m.

Aby v příčině reality Zeyerovské č. p. 959—II. (pila a stavení), s novým sadem městským sousedící, jejíž vyvlastnění obec pražská, jak známo, r. 1877 vymoci sobě musila, obec hmotných škod se uvarovala, — podán proti odhadnímu protokollu této reality, soudem již přijatému, rekurs k c. k. vrchnímu soudu zemskému, kterýž také v únoru 1878 výměr I. instance zrušil, nařídiv zároveň, aby dotýčný spis odhadní dle znění rekursu obecního doplněn byl.

Aby rozšířené Nové město pražské směrem ke král. Vinohradům nejen důstojného vzhledu nabylo, nýbrž také obec z prodeje pozemků v té straně přiměřeného užitku se dodělala, provedeno jest vedlé usnešení rady městské ze dne 11. ledna 1878 v příčině prodeje stavebních pozemků v onom obvodu (zejmena pro dílce ležící mezi prodlouženou ulicí Růžovou a Bredovskou a za býv. branou Žitnou) nejen veřejné řízení offertní, nýbrž zdělán také zvláštní regulativ, jenž obsahuje nejen potřebná ustanovení v stránce čistě stavební a pro ochranu sadů městských, nýbrž také platební výminky na prospěch důchodův obecních upravuje a určuje. Když byl tento regulativ vyššího schválení došel, zdělán jest k usnešení sboru starších obecních ze dne 30. prosince 1878 také pro stavební místa podél prodloužené ulice Hybernské zvláštní regulativ, kterýž také k vyššímu schválení předložen.

Aby předešlo se všelikému zkracování důchodů městských, uzavřela rada měst. ve schůzi dne 29. března 1878 posavadní nedostatečný způsob odměřování vody trubní k potřebě soukromní nahraditi znenáhla novým, zcela spolehlivým opatřením (viz o tom oddělení E. II.). Z podobných ohledů bylo nařízeno změřiti délku kolejí pražské tramwaye vnitř města; což kdy

od městského úřadu hospodářského v listopadu 1878 vykonáno, upraven na tomto novém základě také výměr činže gruntovní na r. 1879.[1])

Podobný účel měla též usnešením rady městské ze dne 28. srpna 1878 nařízená revise katastru psů,[2]) jakož i nařízení téhož dne vydané, podlé kteréhož osoby, požívající pense nebo provise, nemají do žádného z městských ústavů přijímány býti před 1. dnem onoho měsíce, jenž následuje na den, kdy jim poslední provise vyplacena byla, poněvadž podlé stanov tyto příjmy na ústav spadají.

Snahám rady městské podařilo se v říjnu 1878 cestou rekursu vymoci sobě od c. k. zemského ředitelství finančního rozhodnutí, že s právy požitečnými pražské obce městské, resp. s činžemi z pronajímání jich při vyměřování poplatků z náležitostí má příště netoliko jako s věcmi zdvižnými nakládáno býti, nýbrž že mají též passiva na právech těchto váznoucí při výměru se odrážeti, čímž zjednána již na rok 1878 důchodům obecním úspora více jak 8000 zl.

K úsporám při vydejích obecních neslo se též usnešení rady městské ze dne 17. května 1878, jímž se vůči nové době nájemné koupelí městských příští nájemce zavazuje, aby po projití 1. roku nájmu, smluveného na 3 léta, resp. na 6 let, koupele vždy na vlastní náklad stavěti a po uplynutí doby lázeňské zase rozbírati dával.

2. K nepřímému rozhojnění příjmů obecních směřovaly kromě snížení sazby za užívání městské váhy a míry, zavedené r. 1875, kteréž však po svolené změně r. 1877 teprvé r. 1878 v platnosť vešlo (srovn. o tom St. přír. kn. VI. str. 113, dále odděl. E. II. t. d.), také usnešením rady městské ze dne 8. března 1878 zavedené polehčení při užívání městské stáje kontumační v č. p. 75—I., zejmena však z usnešení rady městské ze dne 27. prosince 1878 dnem 1. ledna 1879 ve skutek uvedené snížení cen plynu obecního s dalšími ještě výhodami při věčí spotřebě (více o posledňějších dvou opatřeních najde se v odděl. E. III. a E. VI. t. d.).

Přímo dotklo se však důchodův obecních obmýšlené r. 1877 již zavedení poplatku 2 zl. za každý běžný metr pozemku uličního, jehož se užije při zřizování nových anebo zevrubném předělání již stávajících výkladních skříní. Tento poplatek, usnešením rady měst. ze dne 22. února 1878 ustanovený, vešel v platnosť dnem 1. března 1878. Ač jen jednou (však před udělením povolení k takovým úpravám) se zapravuje, vynesl přece již r. 1878 důchodům obecním 388 zl. 72 kr. čistého příjmu. (O zavedení trhů na koně srov. odd. E. II. t. d.)

Jak známo, byl v následcích schváleného usnešení sboru starších obecních ze dne 31. března 1875 náklad na stavbu mostu Palackého i s nábřežím (resp. svolená jím půjčka 1 millionu zl., srovn. St. přír. kn. III. str. 102 a 115) způsobem zálohy z půjčky 5millionové z r. 1874 zapraven. Poněvadž se však stavba obou těchto objektů v 2. polovici r. 1878 ukončení svému blížila, při tom však na jevo vyšlo, že konečná hromadná potřeba 2,075.605 zl. obnášeti bude, která zmíněnou, avšak posud neprovedenou půjčkou sotva s polovici byla by se dala uhraditi, vzal sobě z toho sbor starších obecních ve schůzi dne 11. září 1878 příčinu, usnésti se k účelu tomu o postupném vykonání 2. půjčky v obnosu 1,100.000 zl. a vyžádati k ní zvláštní zákon zemský s tím sobě zmocněním, aby vzešlá věčí potřeba prozatím také z půjčky z r. 1874 uhražena býti směla. Zákon zemský, ze dne 15. října 1878, v příčině té vydaný, došel dne 5. ledna 1879 nejvyššího schválení.

[1]) Při té příležitosti bylo zjištěno, že délka kolejí tramwaye vnitř města obnáší 3174,71 běžných metrů, a vyměřena tudíž výška činže pozemkové na r. 1879 (jelikož podnikatelstvo podlé smlouvy jest zavázáno za každý běžný metr 16 kr. platiti) na 507 zl. 95 kr. Podniknutí toto přešlo ostatně r. 1878 koupí na jiného majitele (Konst. de Prêtre).

[2]) V následcích této přehlídky zjištěn pro konec r. 1878 počet psů číslem 2567, z nichž předepsáno 2272 pro daň 4zlatovou a 295 pro daň 2zlatovou (do druhé kategorie patří všichni psi užiteční, t. j. psi chovaní k účelům živnostenským a hospodářským, dále psi hlídací a myslivečtí, do kategorie pak první všichni ostatní). Výnos daně této (s nedoplatky, penězi strženými za známky a t. d.) obnášel r. 1878 plných 10.330 zl. 90 kr.

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy

dle schválené závěrky za rok 1878.

Tab. LXXII.

Čís. řad.	Příjmy:	Obnos zl.	kr.	Proti r. 1877 více(+) nebo méně (−)	zl.	kr
	A. Příjmy řádné.					
	I. Příjmy z jmění dle práva soukromního.					
1.	Z jmění nezdvižného.	82.478	13	+	8.209	11
2.	Z jmění zdvižného (z úpisů a jistin aktivních)	69.941	03	—	39.593	56
3.	Z práv požitečných	69.139	73	+	2.757	73
4.	Hrubý příjem z úvěrních a živnostenských podniknutí	2,348.071	63	+	1,693.555	03
5.	Příjem změnami vlastnictví vzešlý . .	225.336	07	+	147.963	87
		2,794.966	59	+	1,812.892	18
	II. Příjmy z důvodů veřejných (mimo poplatky obecní).					
1.	Městské poplatky za vykonávání policie tržní a zdravotní (v čemž zahrnuta jest i daň ze psů) a za užívání vlastnictví obecního	96.527	67	—	973	41
2.	Taksy	3.993	55	+	615	85
3.	Školné	49.958	24	+	37.146	74
4.	Jiné příjmy z důvodů veřejných . . .	67.415	94	—	380.253	26
		217.625	40	—	343.464	08
	III. Příjmy z nadaného jmění obecního.					
1.	Ze všeobecného důchodu opatrovacího	31.891	40	+	2.384	64
2.	Z měšťanského důchodu	175.320	40	+	12.921	65
3.	Z důchodu sirotčího	4.793	86	—	487	06
4.	Z jiných důchodův	143.254	05	+	23.095	62
		355.259	71	—	37.914	86
	IV. Příjmy rozličné	92.986	54	+	20.556	10
	V. Poplatky obecní.					
1.	Poplatek z nájemného (3 kr. z každého zl. přes 100 do 300 zl. a 5 kr. nad 300 zl.)	403.736	15	+	16.533	57
2.	Přirážky k daním přímým	668.469	96	+	314.724	52
3.	Přirážky k daním nepřímým	401.085	46		—	—
		1,473.291	57	+	331.258	09
	Úhrn příjmů řádných . .	4,934.129	81	+	1,859.157	15
	B. Příjmy průchozí.					
	I Obdržené půjčky	300.934	50	+	165.838	35
	II. Obdržené zálohy	683.309	10	+	625.580	34
	III. Jiné příjmy prozatímní	145.636	41	—	363.515	65
	IV. Nahražené výdeje prozatímní . .	734.746	23	+	122.826	45
	V. Počáteční zbytek pokladniční . .	1,321.562	76	—	1,176.489	34
	Úhrn příjmů průchozích . .	3,186.189	—	—	625.759	85
	C. Veškeren příjem	8,120.318	81	+	1,233.397	30

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1878.

Tab. LXXII. (Pokrač.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	kr.	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (–)	zl.	kr.
	A. Výdeje řádné.					
	I. Všeobecné výdeje správní.					
1.	Zastupitelstvo obecní:					
	a) Purkmistrovi služné a výměrek na vydržování povozu	7.000	—		—	—
	b) výlohy na volby	848	08	+	216	21
		7.848	08	+	216	21
2.	Služné úředníkům:					
	a) úředníkům konceptním	52.874	99	+	4.274	99
	b) " technickým	34.145	42	—	3.630	08
	c) " účetním	27.524	94	—	488	77
	d) " pokladničním	4.500	—		—	—
	e) " pomocných úřadů	37.987	71	+	154	76
	f) " ostatním	29.967	50	+	1.494	68
		187.000	56	+	1.805	58
3.	Platy sluhám	18.603	06	+	1.142	71
4.	Denní platy	28.044	04	—	1.040	53
5.	Odměny a výpomocné	4.574	—	—	7.401	—
6.	Denní útratné a pocestné	1.929	41	—	1.071	20
7.	Nájemné z místností úředních	—	—	—	150	—
8.	Potřeby úřední a kancelářské:					
	a) na potřeby psací a kreslicí	4.312	99	—	1.452	48
	b) " věci tiskové	5.876	93	+	725	04
	c) " práce knihařské	1.473	12	—	231	54
	d) " osvětlení	1.357	—	+	101	18
	e) " vytápění	1.664	03	—	1.553	26
	f) " nábytek	796	39	—	81	20
	g) " čištění	1.145	47	+	71	01
	h) " rozličné výlohy	6.878	91	+	552	40
		23.504	84	—	1.868	85
9.	Povinnosti z důvodů správních (výslužné, provise, dary z milosti, příspěvky k vychování, odbytné, pohřební čtvrtletné atd.)	67.131	15	+	3.213	07
10.	Jiné výlohy správní (služné úředníkům v příkaznosti, mýtné, náklady správní a p.)	2.979	31	+	1.391	97
		341.614	45	—	3.762	04
	II. Výlohy na vlastnictví soukromní.					
1.	Výlohy na jmění nezdvižné:					
	a) výlohy na správu a zachování	50.253	14	+	2.006	91
	b) zeměpanské daně a jiné dávky	36.733	08	+	804	13
	c) jiné výlohy	21.499	26	—	8.871	—
		108.485	48	—	6.059	96
2.	Výlohy na práva požitečná	2.356	98	—	96	30
3.	" " úvěrní a živnost. podniknutí	2,148.461	88	+	1,759.588	88
4.	" " koupi stavení a pozemků	162.263	07	—	251,031	08
		2,421.567	41	+	1,502.401	44

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1878.

Tab. LXXII. (Pokrač.)

Číslo řad.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (−)	zl.	kr.
	III. Výdeje na veřejnou bezpečnost.					
1.	a) Výlohy na státní policii místní .	44.700	—		—	—
	b) „ „ obecní „ „ .	43.750	38	—	7.832	31
		88.450	38	—	7.832	31
2.	a) Výlohy na osvětlování města . .	63.560	40	—	32.561	05
	b) „ „ čištění ulic	135.437	41	—	4.994	53
		198.997	81	—	37.555	58
3.	Na vyklízení stok	11.289	63	+	589	87
4.	Výlohy na hasičstvo a hlásné	30.983	41	—	1.859	37
5.	„ „ opatření při povodních . .	263	97	—	1.384	40
		329.985	20	—	48.041	79
	IV. Opatrování chudých.					
1.	Výlohy na všeobecné ústavy opatrovací	77.620	57	+	4.937	94
2.	„ „ měšťanské „ „	195.351	16	+	12.776	19
3.	„ „ opatrování sirotkův	22.235	11	—	196	12
4.	„ „ nemocných (lékaře chudých, příspěvků nemocnicím)	29.529	20	—	164	44
5.	Výlohy na jiné podobné ústavy . . .	120.018	27	+	48.780	08
		444.754	31	+	66.133	65
	V. Výdeje k účelům bohoslužebným.					
1.	Stavby kostelů: a) na zachování . .	47.953	35	—	15.420	53
	b) na stavby nové .	800	—		—	—
		48.753	35	—	15.420	53
2.	Jiné výlohy k účelům bohoslužebným	43.465	30		2.316	34
		92.218	65	—	17.736	87
	VI Výlohy k účelům vyučovacím a vůbec vzdělávacím.					
1.	Na řízení a zachování real. gymnasia obecního	40.645	37	+	469	06
2.	Na zřízení a zachování škol národních .	287.376	30	+	7.301	49
3.	„ „ „ tělocvičných . .	829	08	+	829	08
4.	„ „ „ jiných	45.900	75	+	2.477	92
5.	„ „ „ školních stavení:					
	a) na zachování	8.724	86	+	1.793	66
	b) na nové stavby	2.942	19	—	67.777	92
		11.667	05	—	65.984	26
6.	Příspěvky školám průmyslným	8.230	—		—	—
7.	„ „ jiným	4.890	—	+	4.690	—
8.	Na knihovny, ježto nejsou přímo k vyučování určeny	3.537	34	—	810	02
9.	Na musea a jiné sbírky	200	—		—	—
10.	Podpory vědeckým spolkům	200	—		—	—
11.	Jiná vydání k rozšiřování umění a věd	2.292	50	—	326	91
		405.768	39	—	51.353	64
	VII. Výlohy na přenešený obor.					
1.	Na vybírání daní	34.730	30	+	1.056	81
2.	Na záležitosti popisní	10.709	23	+	174	05
3.	Na ubytování vojska	133.498	81	—	1.527	26
		178.938	34	—	296	40

II. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy r. 1878.

Tab. LXXII. (Dokonč.)

Čís. řad.	Výdeje:	Obnos zl.	Obnos kr.	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—) zl.	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—) kr.
	VIII. Na veřejné stavby.				
1.	Na ulice dlážděné:				
	a) na zachování	31.273	59	+ 7.310	—
	b) na nové dlažby	68.180	01	+ 16.253	70
		99.453	60	+ 23.563	70
2.	Na ulice nedlážděné a na silnice:				
	a) na zachování	10.438	01	— 1.506	22
	b) na nové stavby	6.059	59	+ 2.940	78
		16.497	60	+ 1.434	56
3.	Na mosty:				
	a) na zachování	1.269	91	— 17.444	87
	b) na nové stavby	269.498	21	— 547.698	23
		270.768	12	— 565.143	10
4.	Na stavby vodní:				
	a) na zachování	1.309	05	— 10.242	30
	b) na nové stavby	233.027	22	+ 193.290	—
		234.336	27	+ 183.047	70
5.	Na stoky:				
	a) na zachování	5.300	77	+ 622	34
	b) na nové stavby	7.819	48	— 48.606	44
		13.120	25	— 47.984	10
6.	Na vodovody:				
	a) na zachování	57.743	41	+ 27.671	10
	b) na nové stavby	64.095	84	— 82.198	82
		121.839	25	— 54.527	72
7.	Na veřejné sady (sady anglické, zahrady):				
	a) na zachování	20.009	02	— 4.930	54
	b) na nové zřizování	83.316	23	— 119.329	95
		103.325	25	— 124.260	49
8.	Na jiné veřejné stavby (lázně, jatky, hřbitovy a t. d.):				
	a) na zachování	34.013	13	+ 25.364	62
	b) na nové stavby	990	—	— 263	56
		35.003	13	+ 25.101	06
	IX. Výlohy na obecní dluhy.	894.343	47	— 558.768	39
1.	Na splácení	93.135	87	— 31.456	09
2.	Na úrokování	471.296	11	+ 8.584	21
		564.431	98	— 22.871	88
	X. Jiná rozličná vydání	23.006	01	— 22.893	76
	Úhrn řádných výdejů	5,696.628	21	+ 842.810	32
	B. Výdeje průchozí:				
	I. Vydané půjčky	—	—	—	—
	II. Vydané zálohy	687.099	68	+ 100.000	79
	III. Jiná vydání prozatímní	41.174	59	+ 16.122	27
	IV. Splacené příjmy	755.756	78	+ 656.274	81
	V. Závěreční zbytek pokladniční	939.659	55	— 381.810	89
	Úhrn výdejů mimořádných	2,423.690	60	+ 390.586	98
	C. Veškeren výdej	8,120.318	81	+ 1,233.397	30

C. Výnosy daní

(S vyloučením

Tab. LXXIII.

Doba a druh daně	Řádná daň s přirážkou mimořádnou zl.	kr.	Přirážka pro fond vyvazovací zl.	kr.	Přirážka pro fond zemský zl.	kr.	Přirážka obecní zl.	kr.	Taksy a kolky zl.	kr.
A. Daň po-										
Za léta předešlá .	13	59	—	71	2	84	—	—	—	—
za rok 1878 . . .	2.728	73½	141	65	566	97	—	—	—	—
V hromadě . .	2.742	32½	142	36	569	81	—	—	—	—
B. Daň čin-										
Za léta předešlá .	143.086	31½	10.040	52	40.096	52	15.310	83	—	—
za rok 1878 . . .	1,689.322	42	102.733	16½	410.933	63	158.094	75	—	—
V hromadě . .	1,832.408	73½	112.773	68½	451.030	15	173.405	58	—	—
C. Daň výděl-										
Za léta předešlá .	91.032	91	3.131	56	12.441	54½	10.233	89	—	—
za rok 1878 . . .	268.977	94	9.069	09	86.276	13½	25.521	98½	—	—
V hromadě . .	360.010	85	12.200	65	48.717	68	35.755	87½	—	—
D. Daň z										
Za léta předešlá .	294.638	18	9.669	02	36.831	65	57.654	67½	414	68
za rok 1878 . . .	588.772	12½	17.218	99	68.875	95½	78.741	83½	89	67
V hromadě . .	883.410	30½	26.888	01	105.707	60½	136.396	51	504	35
E. Daň z výnosův činže										
Za léta předešlá .	12.846	39½	—	—	—	—	—	—	—	—
za rok 1878 . . .	37.848	83½	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě . .	50.695	23	—	—	—	—	—	—	—	—
F. Úhrn veške-										
Za léta předešlá .	541.617	39	22.841	81	89.372	55½	83.199	39½	414	68
za rok 1878 . .	2,587.650	05½	129.162	89½	516.652	69	262.358	57	89	67
V hromadě .	3,129.267	44½	152.004	70½	606.025	24½	345.557	96½	504	35
Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—) .	-154.349	97	—6.162	16½	-24.177	88½	-17.551	37	-598	04

Poznamenání. Poněvadž následující tabulky LXXIV. až LXXVII., které jmenem rozboru čili objasnění hlavní tab. LXXIII. ze známého pramene (c. k. bern administrace) i letošního roku zase připojujeme, — vztahují se k nerozdílnému předpis daní (t. j. pro Prahu i Vyšehrad), hlavní tabulka LXXIII. pak, z městského berníh úřadu (zděláním off. p. L. Rebeky) pochodící, toliko výnosy daně Pražské (bez Vyše hradu) dle obvyklého způsobu obsahuje: máme za svou povinnosť, podati k doplně obrazu především také výnosy daní na Vyšehradě, arci jen v tom způsobu a v takový obnosích (t. j. kromě rozl. přirážek místních, kromě pokut a t. d.), v jakých Pražského berního úřadu převzaty, resp. dále odvedeny byly.

1. Dle zvláštních zpráv téhož úřadu městského činil totiž r. 1878 veškerý příjem daní Vyšehradských 17.294 zl. 23½ kr., z čehož bylo daně za r. 187

v Praze r. 1878.

(Vyšehradu.)

Tab. LXXIII.

Pokuty zl.	Pokuty kr.	Přirážka školní zl.	Přirážka školní kr.	Úroky z prodlení zl.	Úroky z prodlení kr.	Veškeren příjem zl.	Veškeren příjem kr.	Předepsaná povinnost zl.	Předepsaná povinnost kr.	Od toho suma vykonaných odpisů zl.	Od toho suma vykonaných odpisů kr.	Zůstává upravená náležitost zl.	Zůstává upravená náležitost kr.	Nedoplatky vůbec zl.	Nedoplatky vůbec kr.	Nedoplatky v % náležitosti
zemková																
—	—	1	52	—	—	18	66	197	07	—	—	197	07	178	41	90,5
—	—	305	33	—	69	3743	37½	3936	61	—	—	3936	61	193	23½	4,9
—	—	306	85	—	69	3762	03½	4133	68	—	—	4133	68	371	64½	8,9
žovní																
480	—	21440	00½	5745	42	238199	61	273647	62½	27390	67	246256	95½	8057	34½	3,2
—	—	221187	55½	4926	35	2587197	87	2875606	89½	34719	84	2840887	05½	253689	18½	8,9
480	—	242627	56	10671	77	2825397	48	3149254	52	62110	51	3087144	01	261746	53	8,5
ková																
524	53	8637	25	2973	76	129075	44½	326937	63½	40784	44½	286153	19	157077	74½	54,9
—	—	18444	67½	2355	97	360645	79½	587605	87	51040	51	536565	36	175919	56½	32,8
524	53	27081	92½	5329	73	489721	24	914543	50½	91824	95½	822718	55	332997	31	40,5
příjmů																
12	52½	27318	44½	5231	38	432270	55½	619360	—	31224	99	588135	01	155864	45½	26,5
5	32	31861	66	1717	76	787283	32	934027	78½	1379	51½	932648	27	145364	95	15,6
17	84½	59180	10½	6949	14	1219553	87½	1553387	78½	32604	50½	1520783	28	301229	40½	19,8
z domů daně činžovní prostých.																
—	—	—	—	—	—	12846	39½	15585	95½	419	53½	15166	42	2320	02½	15,3
—	—	—	—	—	—	37848	83½	47908	11	—	—	47908	11	10059	27½	20,9
—	—	—	—	—	—	50695	23	63494	06½	419	53½	63074	53	12379	30	19,6
ých daní																
17	05½	57397	22	13950	56	812410	66½	1235728	28½	99819	64	1135908	64½	323497	98	28,5
5	32	271799	22	9000	77	3776719	19½	4449085	27	87139	86½	4361945	40½	585226	21	13,4
22	37½	329196	44	22951	33	4589129	86	5684813	55½	186959	50½	5497854	05	908724	19	16,5
175	25	-10109	62½	-1678	58	-215097	92	-239672	44½	+50918	25½	-290590	70	-75492	78	-25,9

…lkem 13.498 zl. 82 kr., pak 3.795 zl. 41½ nedoplatků a předpisů za léta předešlá. V hlavní …né sumě obsažena jest řádná daň i s m. ř. přirážkou obnosem 12.384 zl. 25 kr. (v tom 2.601 zl. 53 kr. za léta předešlá, 9.782 zl. 72 kr. za r. 1878), k čemuž jmenem přirážky pro fond vyvazovací vybráno 982 zl. 05½ kr. (resp. 240 zl. 77½ kr. a 741 zl. … kr.), pro fond zemský pak 3.927 zl. 93 kr. (resp. 953 zl. 11 kr. a 2.974 zl. 82 kr.). …ně gruntovní odvedeno 208 zl. 15½ kr. (z toho 10 zl. 02 kr. za l. p., 198 zl. … kr. za r. 1878), z čehož vypadalo na řádnou daň s m. př. 165 zl. 20½ kr. (z toho … zl. 96 kr. za l. p.), na přirážky pro fond vyvazovací 8 zl. 58 kr. (z toho pouze 41 kr. za l. p.), pro fond zemský 34 zl. 37 kr. (1 zl. 66 kr.). Daň činžovní vynesla …895 zl. 49½ kr. (v tom 2.748 zl. 78 kr. za l. p. a 12.146 zl. 71½ kr. za r. 1878); …toho přijato na účet řádné daně s m. př. 10.363 zl. 73 kr. (za l. p. 1.713 zl. 61 kr.),

na účet fondu vyvazovacího 906 zl. 30 kr. (za l. p. 209 zl.) na účet f. zem. 3.625 z 40$^1/_2$ kr. (resp. 826 zl. 17 kr.). Výnos daně z výdělku učinil 1.467 zl. 13$^1/_2$ k (v tom 554 zl. 41 kr. za l. p. a 912 zl. 72$^1/_2$ kr. za r. 1878); v tom obsahovala ř. daň i s přirážkou částkou 1.238 zl. 48$^1/_2$ kr. (z toho za l. p. 467 zl. 78 kr.), p rážka pro f. vyv. částkou 45 zl. 77$^1/_2$ kr. (za l. p. 17 zl. 35$^1/_2$ kr.), př. pro f. ze částkou 182 zl. 87$^1/_2$ kr. (za l. p. 69 zl. 27$^1/_2$ kr.) Konečně sešlo se daně z příjmů 723 zl. 45 kr., (za l. p. 482 zl. 20 kr., za r. 1878 jen 241 zl. 24 kr.); z toho připad státu jménem řádné daně s m. př. 616 zl. 83 kr. (za l. p. 412 zl. 19 kr.), jmene přirážek fondu vyvazovacímu 21 zl. 34 kr. (za l. p. 14 zl. 01 kr.), fondu zemskén 85 zl. 28 kr. (resp. 56 zl. 00$^1/_2$ kr.).

2. Co se předpisování daně pozemkové a činžovní týče, a sice p Prahu i Vyšehrad, dělo se toto způsobem obvyklým (dle čtvrtí městských) v n sledujících rozměrech:

Tab. LXXIV.

Číslo řadové	Čtvrť města:	Daň pozemková				Daň činžovní							
		Katastralní čistý výnos v konv. m.		Povinnosť v rak. m.		Zbytek výnosu činže, dani podléhající[1])		Z toho daně na r. 1878 a sice: řádná 16% daň s $^1/_3$ přirážky		mimořádná přirážka		V hromadě	
		zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
I.	Staré město	472	38	105	87	2,730.447	23	582.497	09$^1/_2$	145.624	61$^1/_2$	728.121	71
II.	Nové město	3.939	58	882	55	3,118.557	41$^1/_2$	665.293	87$^1/_2$	166.324	44$^1/_2$	831.618	32
III	Malá strana	2.494	59	558	88$^1/_2$	791 634	76	168.882	95	42.221	08$^1/_2$	211.104	03
IV.	Hradčany .	1.641	32	367	71	116.506	67	24.854	96	6.213	83	31.068	79
V.	Josefov .	19	7	4	28	235.928	00$^1/_2$	50.331	77	12.583	26	62.915	03
VI.	Obvod fortifikační .	1.663	27	372	61	—	—	—	—	—	—	—	—
—	Praha . .	10.231	41	2.291	90$^1/_2$	6,993.074	08	1,491.860	65	372.967	23$^1/_2$	1,864.827	88[1]
—	Vyšehrad .	585	18	131	11$^1/_2$	43.642	34$^1/_2$	9.310	43	2.327	66$^1/_2$	11.638	09[1]
—	Praha s Vyšehradem	10.816	59	2.423	02	7,036.716	42$^1/_2$	1,501.171	08	375.294	90	1,876.465	98

[1]) Totiž s vyloučením výnosův z domů buď zcela neb s část daně činžovní prostých. O tom jakož i o hrubém výnosu domů, dani činžovní podléhajících, za r. 1877 viz Stat. př. kn. tab. XXVI a) a b) str. 26 a 27.

3. **Daň výdělková** byla na r. 1878 v obvyklých čtyrech třídách dle 34 skupenství sazby pro celé město (i Vyšehrad) na základě stavu jednotlivých podniknutí předepsána.

Co se **sazby** daně výdělkové týče, jevila se tato v následujících rozměrech:

Pro nejvyšší sazbu (1.575 zl.) byly předepsány toliko 4 továrny a 11 věcích tržebních, úvěrních a dopravních podniknutí, veškera pak z nich předepsaná daň obnášela 47.250 zl. (23.625 zl. daně a tolikéž přirážky). V nejmenší sazbě třídy I. pro továrny (42 zl.) bylo předepsáno 31 továren, v nejnižší sazbě třídy II. a) (31 zl. 50 kr.) 46, třídy II. b) (315 zl.) 11 podniknutí. Nejvyšší sazbě třídy III. (210 zl.) podléhala 2, nejnižší (2 zl. 62½ kr.) 121 podniknutí, ana nejvyšší sazba třídy IV. a) (73 zl. 50 kr.) vztahovala se na 1, třída IV. b) (105 zl.) na 1, třídy IV. c) (105 zl.) na 5 podniknutí, nejnižší však (3 zl. 15 kr.) v třídě IV. a) obsahovala 41, v třídě IV. b) 5, v třídě IV. c) 22 podniknutí. Vůbec byl veškeren výměr i s přirážkami nejsilnější při sazbě 52 zl. 50 kr., totiž 95.130 zl. při 906 poplatnících, pak při sazbě 1.575 zl. obnosem 47.250 zl. při 15 poplatnících, dále u sazby 105 zl. obnosem 27.510 zl. při 131 poplatnících. Pak následovaly v pořádku sstupném skupenství sazby 31 zl. 50 kr. (24.318 zl. při 386 poplatnících), 42 zl. (22.092 zl. při 263 poplatnících), 8 zl. 40 kr. (21.703 zl. 08 kr. při 3691 poplatnících), 157 zl. 50 kr. (14.490 zl. při 46 poplatnících) a skupenství 315 zl. (12.600 zl. při 20 poplatnících). Z ostatních skupenství nedosáhlo ani jedno hromadného výměru 10.000 zl., většina zůstala i za sumou 5.000 zl.

Čelnější poměry **předpisu** daně výdělkové vycházejí na jevo z následujícího přehledu:

Tab. LXXV.

Třída daně	Pojmenování	Počet podniknutí	Předepsaná daň na r. 1878: Čistá daň výdělková	Mimořádná přirážka	V hromadě
			v zlatých rak. měny		
I.	Továrny či závody	173	20.549	20.549	41.098
II.	Podniknutí tržební a dopravní, a sice:				
	a) menší podniknutí . . .	1.041	64.554	64.554	129.108
	b) věčí [1])	35	34.573	34.573	69.146
III.	Umění a řemesla	9.770	74.974	56.883	131.857
IV.	Živnosti přisluhovací, zejmena:				
	a) vyučovací	109	1.017	781	1.798
	b) prostředkování obchodů	290	10.906	10.663	21.569
	c) doprava osob a věcí .	452	4.870	3.876	8.746
I.—IV.	Úhrnem . . .	11.870	211.443	191.879	403.322

[1]) Zejmena banky a ústavy úvěrní, pojišťovny, dráhy železné, plavební společnosti a jiná věčí podniknutí dopravní.

4. **Daň z příjmů** (kromě daně ze služného a jiných platů zřízenců státních, kteráž skrze c. k. hlavní pokladnu zemskou přímo se sráží) podává nám v rozvrhu svém na r. 1878 následující přehled:

Tab. LXXVI.

Třída	Pojmenování	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně zl.	kr.	Předepsaná daň, a sice: Řádná daň zl.	kr.	přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
I.	a) Dani výdělkové podléhající společnosti akcijní a jiná podniknutí výdělková …	6.811[1]	4,837.020	—	101.405	—	95.426	—	196.831	—
	b) Hornictví a hutnictví .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Zisk nájemců z najatých objektů …	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma třídy I. .	6.811	4,837.020	—	101.405	—	95.426	—	196.831	—
II.	a) Aktivitní přídavky, výslužné, platy vdovské a sirotčí a t. d. s vyloučením úředníků a sluh státních …	2.257	3,206.984	—	41.766	—	34.661	—	76.427	—
	b) Příspěvky státní a fondové k obročím, klášterům a t. d. …	14	12.014	—	122	—	86	—	208	—
	c) Důchody ze zaměstnání, v §. 2. patentu o dani z příjmů, a sice pod literou c), f) a g) uvedených …	39	38.200	—	840	—	716	—	1.556	—
	d) Stálé důchody roční od společností pojišťujících život a důchody	1	15	—	—	47	—	47	—	94
	e) Důchody prodavačů kolků a tabáku, kolektantů, poštmistrů a t. d.	2	1.840	—	21	53	15	53	37	06
	f) Všecky ostatní, dle třídy II. počítané důchody	76	19.585	—	306	—	301	—	607	—
	Suma třídy II. .	2.389	3,278.638	—	43.056	—	35.780	—	35.836	—
III.	a) Úroky z podílných poukázek hypotečních …	2	8.013	—	401	—	401	—	802	—
	b) Úroky ze služebních, snubních a jiných podobných jistot osob občanských i vojenských . .	168	5.310	—	266	—	266	—	532	—
	c) Úroky ze soukromních úpisů dlužních …	50	13.682	-	684	—	684	—	1.368	—
	Snáška .	220	27.005	—	1.351	—	1.351	—	2.702	—

[1]) Z toho platilo toliko $^1/_3$ daně výdělkové jmenem daně z příjmů 492 podniknutí s příjmem (dani podléhajícím) 225.020 zl. (Suma předepsané daně 5.361 zl., z čehož 2813 zl. čisté daně). Dále jest pod I. a) zahrnuto 1236 podniknutí továrních a tržebních s hromadným, dani podléhajícím příjmem 2,606.260 zl. a předepsanou daní 110.614 zl., v tom 55.307 zl. přirážek.

Tab. LXXVI. (Dokonč.)

Třída	Pojmenování:	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně zl.	kr.	Předepsaná daň, a sice: Řádná daň zl.	kr.	přirážka zl.	kr.	v hromadě zl.	kr.
	Přenáška . .	220	27.005	—	1.351	—	1.351	—	2.702	—
	d) Důchody doživotné a t. d.	17	46.569	—	2.328	—	2.328	—	4.656	—
	e) Úroky z jistin, pojištěných na domech daně prostých	287	774.097	—	38.705	—	38.705	—	77.410	-
	f) Čisté příjmy spořitelen	1	12.468	—	623	—	623	-	1.246	—
	g) Ostatní úroky	15	8.661	—	433	—	433	–	866	--
	Suma třídy III. . .	540	868.800	—	43.440	—	43.440	—	86.880	—
IV.	Dani podléhající výnosy činžovní z domů, zcela neb s části daně prostých	601	949.758	08	47.488	61	—	—	47.488	61
	Hlavní suma . .	10.341	9,934.216	08	235.389	61	174.646	—	410.035	61

5. Kromě hlavního přehledů daně z příjmů mějtež zde místo rozměry předepsané daně výdělkové a daně z příjmů na r. 1878 při společnostech akcijních a jiných, na spolčování spoléhajících podniknutích, pokud povinny jsou skládati účty veřejné.

Tab. LXXVII.

Skupenství	Druh	Počet podniknutí	Příjem, na němž založen výměr daně (3 r. průměr.)	Za r. 1878 předepsaná daň výdělková s přirážkou (v zlatých rak. měny)	daň z příjmů s přirážkou (v zlatých rak. měny)	hromadná daň (v zlatých rak. měny)
1.	Dráhy železné a jiná věčí podniknutí dopravní	8	1,071.520	22.344	94.258	116.602
2.	Ústavy úvěrní	10	1,782.460	23.184	155.146	178.330
3.	Pojišťovny (aktivní)	12	137.960	5.666	8.234	13.900
4.	Spořitelny	2	1,035.080	—	103.508	103.508
5.	Podniknutí průmyslná (aktivní) . .	33	1,338.300	35.991	81.197	117.188
6.	Společnosti úvěrní, a sice:					
	a) Spolky pro úsporu a záložny (aktivní)	10	136.000	639	12.939	13.578
	b) Spolky potravní	2	520	22	22	44
	c) Společenstva výrobná a skladová	4	1.500	98	69	167
	Hlavní součet . .	81	5,503.340	87.944	455.373	543.317

D. Práce veřejné.

I. Rozšíření města.

1. Další rovnání půdy. Již v Stat. přír. knížce VI. na str. 93 učiněna zmínka, že bylo v říjnu 1877 počato s odkopáváním a rovnáním staveniště pro nové museum a dětský sádek, a že práce tyto zadány byly podnikateli p. Arnoldu Wolfovi. Toto od skalnatosti půdy obtížné dílo přivedeno jest v červenci 1877 ku konci.

Odkopání pak hořejší, podobně ještě r. 1878 k urovnání určené polohy tohoto návrší mezi býv. Koňskou a Žitnou branou, na kteréž od r. 1875 tak zvané Nové české divadlo postaveno jest a kteráž s části z bývalých fortifikačních, s části z jiných, k tomu konci získaných, dříve Weinertovských pozemků se skládá (srovn. str. 87 t. d.), bylo na západním a východním svahu usnešením r. m. ze dne 17. ledna 1878 podnikateli p. Frant. Heberleovi za nabídnutou cenu 18.699 zl. 45 kr. zadáno a témuž po míře usnešení r. m. ze dne 6. června 1879 také odkopání severního svahu tohoto návrší svěřeno. (Jižní svah leží totiž v rovni s prodlouženou Žitnou ulicí).

2. Stavba stok. Průchodem r. 1878 dokonány jsou zejmena tyto stavby.

a) Zmíněná již v Stat. př. kn. VI. str. 110 stavba 48,8 m. dlouhé strouhy (částečně stoky, držící 0,8 m. v rozepnutí a 1,18 m. výšky) podél staré zdi městské mezi lunetou čís. XXVIII. a baštou XXVII. (Slepá brána), kteráž v létě 1878 cestou zadání od podnikatele p. Ferd. Hauptmanna za 1.601 zl. 07$^1/_2$ kr. provedena byla, a

b) po míře usnešení r. m. ze dne 12. července 1878 stoka 73,03 m. dlouhá, běžící podél stavenišť u Žitné brány, kteráž nákladem 2,318 zl. ve vlastní správě obce zřízena jest.

Mimo ty byly po míře snešení r. m. ze dne 25. října 1878 na r. 1879 určeny, a sice: Dávno již obmýšlená stavba stoky v býv. příkopu hradebním pod nádražím rak. dráhy severozádní (srovn. Stat. př. kn. VI. str. 92), dále stavba stoky v dolejším dílu prodloužené ulice Hybernské (s připojením k nové Žižkovské hlavní stoce) a stoky v projektované cestě mezi dětským sadem a staveništěm musea, na něž pojat náklad 43.932 zl. do rozpočtu obecního na r. 1879.

3. Silnice. Přeložení silnice Táborské, o němž několikráte již zmínka učiněna (posledně v Stat. př. kn. VI. str. 93), bylo ještě v prosinci 1878 zúplna provedeno a do konce r. 1878 na ně 7.051 zl. 67 kr. vynaloženo, z čehož připadá na r. 1877 obnos 6.034 zl. 39 kr. (Všechen zúčtovaný náklad obnášel posléze 7.178 zl. 22 kr.) Mimo to byla upravena dolejší část hlavního stromořadí, sad městský protínajícího (hromadný náklad na zřízení stromořadí toho činil 12.252 zl. 82$^1/_2$ kr.), silnice sadová opravena a ulice, spojující nádraží Františka Josefa s náměstím Senovážným, sjízdnou učiněna.

4. Postup prací ve velkém sadě městském, pokud tyto do r. 1878 spadají, vylíčen jest již v Stat. př. kn. VI. str. 93 a 94. Zde budiž ještě doloženo, že dokonalé upravení sadu toho, a sice v rozměrech v Stat. př. kn. VI. str. 94 naznačených, do měsíce května 1879 spadá, načež rozličná místa jeho četnými lavicemi opatřena a vůbec co nejlépe pro pohodlí obecenstva upravena jsou. Rybník osazen s jara 1878 vodním ptactvem, kteréž buď jest koupeno, buď od pp. obecních starších dra. Riegra a Makovského darováno. Podobně obětovali někteří přátelé nového sadu (mezi jinými zvláště správce panství Kvasického na Moravě, p. A. Navrátil) semena travná, sazenice a stromky v značném počtu.

5. Jiné práce a úpravy r. 1878. Sem náleží mimo zřízení studny (pumpy) nad rybníkem (srovn. Stat. př. kn. VI. str. 94) dokončení kladení vodního potrubí a plynovodu a přeložení vyvýšeného drátovodu telegrafního, parkem městským běžícího. Dílo toto provedeno jest po předchozím zkoušení a schválení projektu, od c. k. telegrafního ředitelství podaného (schůze r. m.

dne 3. května 1878), v měsíci srpnu 1878 a to tím způsobem, že všecky dráty linií telegrafních v jedné, na parc. čís. 265 pod náspem nádraží Turnovsko-Kralupské dráhy zřízené, železné věži kablové (pavillonu) spojeny jsou, odkudž pak podzemní vedení kablové prostředkem železné roury telegrafní počíná a směrem prodloužené ulice Senovážné, náměstí Senovážného a ulicí Sv. Jindřišskou ke stavení hlavního telegrafního úřadu běží. (Viz o tom více v Stat. př. kn. IV. str. 106).

Ke třem, již 1877 dostaveným mýtnicím v nové čáře pro vybírání daně potravní (srov. Stat. př. kn. VI. str. 94) přibyla r. 1878 ještě čtvrtá mýtnice, rovněž na obecní útraty a na známý způsob a výminky postavená, a sice na konci prodloužené ulice Hybernské na prostoru 37,67□°. Táž obdržela čís. pop. 1564—II. i byla v cestě zadání od podnikatele A. Wolfa nákladem 3.216 zl. 08 kr. provedena. Naopak ustoupeno jest od vystavení stálé výběrny před býv. branou Žitnou a vybírání daně potravní ponecháno v bývalém úředním domě č. p. 576—II., od eráru koupeném, až do jeho sbourání, při čemž usnešeno zároveň, aby služebnost poskytování potřebných později místností k tomu konci na staveniště čís. parc. 242 vně býv. Žitné brány knihovně vložena byla (Sezení r. m. dne 11. ledna 1878).

Podobně vzdala se r. m. úmyslu, otevříti schody, vedoucí do sadu městského (srovn. Stat. př. kn. VI. stv. 94), ježto finanční erár pro ten případ od obce roční náhradu 876 zl. za vydržování dvou strážníkův požadoval a všechny námitky. v té příčině činěné, s výsledkem jsou se minuly.

Na konec náleží ještě zmíniti se tuto o úpravě ulice Mezibranské, ježto náklad vedený s část z peněz, na rozšíření města určených, uhražen byl. Táž byla způsobem již vzpomenutým (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 108) ještě r. 1878 dohotovena, i obnášelť zejmena náklad na zřízení zdi podporní a zábradlí 6.136 zl. 01 kr.

6. Třeba-li ještě doložiti zde podlé obyčeje také o hromadném nákladu na upravení odstoupeného obvodu fortifikačního, tož činil týž r. 1878 dle sestavení účtárny městské (srovn. inventář za r. 1878 str. 64 a 65) v hromadě 101.402 zl. 89 kr. Z toho připadá na bourání a rovnání 14.659 zl. 39½ kr., na stavby stok 6.158 zl. 43½ kr., na přeložení silnice Táborské 6.034 zl. 39 kr. na opravu jiných silnic 157 zl. 25 kr., na zřízení sadu městského 65.360 zl., 50 kr., na konečné práce při rybníku v sadě městském (zábradlí a j.) 1.451 zl. 91 kr. Na vodovod vynaloženo ještě 365 zl. 65 kr., na podporní zeď a schody u Novoměstského divadla podél silnice sadové 1.079 zl. 35 kr. a na stavbu podporní zdi v ulici Mezibranské 6.136 zl. 01 kr. Přičte-li se k tomu ještě náklad na stavbu mýtnice č. p. 1564—II., vzroste vzešlý r. 1878 výdej na 104.618 zl. 97 kr. a veškeren náklad, na upravení obvodu fortifikačního dosud vedený (srovn. Stat. př. kn. VI. str. 95), na **1,181.905 zl. 55 kr.**

II. Nábřeží králevice Rudolfa.

Stavba tohoto nábřeží přivedena, jak známo, v září 1877 k zatímnímu ukončení, pokračování pak ve stavbě nejen že zůstalo i r. 1878 v nejistotách, nýbrž posunuto dle vší podoby do větší ještě vzdálenosti; neboť k starému sporu o rušení práv vlastnických s firmou Lannovou (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 96 a 97) přidružil se na konec r. 1878 ještě druhý právní spor s touž firmou. Když byla totiž parní pila Lannova č. p. 77—I. dne 4. listopadu 1878 až do základův vyhořela, odbývána v příčině ohlášeného opětného vystavění jejího stavební kommisse magistrátní, kteráž se proti této stavbě, a sice z toho důvodu vyslovila, že by stavba vycházela ze schválené upravovací čáry nábřeží, jež vždy veřejné kommunikaci bylo sloužilo, a že by vůči chatrnému stavu zdí od základův nová stavba provedena býti musila, při kteréž prý nad to vnitřní úprava ze dřeva navržena jest, čehož dopustiti nelze. Proti zápovědi stavby, kteráž tento nález kommisse v zápětí následovala, podán jest od firmy Lannovy

rekurs k c. k. místodržitelství, po jehož vyřízení, ve prospěch řečené firmy znějící, magistrát k c. k. ministerstvu vnitra se odvolal, odkudž rozhodnutí během zimy 1880 nebylo ještě došlo. Za takového stavu věcí přestávaly práce, průchodem r. 1878 na jmenovaném nábřeží prováděné, toliko na upravení nejbližšího vůkolí staveniště domu umělcův („Rudolfinum"), jejž česká spořitelna od jara 1877 staví a jehož stavba s jara 1878 již ze základův byla vyzdvižena.[1]) Také zřízení nového příchodu k řetězové lávce a sbourání býv. obecního dvora stavebního čís. 80 odloženo k roku příštímu.

Podobně spadá již do r. 1879 zdělání upravovacích plánů pro čtvrť města, k nábřeží Rudolfovu po celé jeho budoucí délce přiléhající, jakož i sestavení návrhů na pokračování v stavbě nábřeží samého a založení sadů v něm. Obmýšlená od c. k. ministerstva vyučování stavba ústavu umělecko-vědeckého rozhodnuta taktéž po novém jednání, jež ale prošlo bez výsledku a v němž posléze rada m. (př. min. ze dne 9. května 1878) za sečkání až do r. 1881 a za snížení kupní ceny staveniště na 50 zl. za □° sáh požádána byla, usnešením rady m. ze dne 23. srpna 1878, ve smyslu záporném. Při tom ponechána však ministerstvu vždy ještě možnost, zakoupiti k tomu nebo jinému účelu značnou plochu, jakkoli k návrhu r. m. sbor obecních starších dne 13. března 1879 se usnesl, aby v jižním dílu řečeného staveniště spojená chlapčí a dívčí škola pro farní okresy sv. Ducha a sv. Františka vystavena byla, — kteréžto usnešení také v červnu 1879 ve skutek vešlo.

III. Stavba mostu Palackého s nábřežím.[2])

(Srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 97 a násl.)

1. Stavba mostu.

Vylíčení postupu stavby mostu Palackého v ročníku minulém přetrhli jsme rozpravou o vyskružení, t. j. odstranění klenbového lešení, kterýmžto výkonem vlastně již také přitěžovací zkouška pevnosti a trvanlivosti mostu s výsledkem stkvělým provedena jest a celá řada dřívějších velkých prací na sklonku stavební doby 1877 dokončení svého došla.

O čem ještě pojednati zbývá, jsou hlavně práce vnější, mající povahu spíše dekorativní, a neméně pak třeba zmíniti se o způsobu provedení přijezdů, kteréžto práce stejným krokem prospívati měly, aby koncem r. 1878 v síle ustanovení smlouvy, jakož i vzhledem k důstojné oslavě 500leté památky úmrtí císaře a krále Karla IV. veřejnosti odevzdány býti mohly.

Po vyskružení sluší doložiti ještě o prostředku, jakýmž silné a hluboko zaražené piloty z řečiště zase odstraněny jsou. Bylyť totiž veškery jehly, k jichž zaberanění až k absolutní pevnosti téměř doba ½ roku byla potřebná, průběhem 10 dnů z řečiště zase odklizeny. Téhož parního přístroje, jenž řečené jehly pádným beranem svým byl dorážel, užito teď k tomu, aby ovinutím šikmo zapnutých řetězův okolo hlav jejich každou asi ½ m. pode dnem řečiště srážel, což v době okamžení takořka vykonáno. Tím, že kořenův pilot v řečišti ponecháno, docíleno také té výhody, že dno Vltavy náležitě ztuženo jest, stanouc se takto od vymletí bezpečnější.

Touž dobou počalo zřizování lešení nad klenbami pro budoucí vyzdívky a při každém závěrku sestrojena zejmena visutá budka, v kterýchž se po celou

---

[1]) Vyplacený ještě r. 1878 obnos 10.548 zl. 44 kr. na stavbu tohoto nábřeží vztahuje se skoro výhradně k dodatečným platbám na stavební účet z r. 1877.

[2]) Dle rukopisné zprávy městského hospodářského úřadu (p. inženýra Jos. Reitra). Nových zevrubnějších zpráv od původce návrhu dočteš se ještě v časopise architektů a inženýrů za r. 1879 seš. I. a II.

zimu 1877-78 plastické a bohatě vypuklé erby čelnějších měst a míst povltavských a polabských v plných rysech a s heraldickou úpravou v žule vytesávaly (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 98).

Že pak zimní dobou veliké zásoby kamene a staviva všeho druhu na staveniště navezeny jsou, rozproudila se jarní práce r. 1878 tou měrou, že po celém mostě současně betonováním nad klenbami, jakož i vyzdíváním zvláštních dutých a nadlehčujících galerií pro odvodnění počato býti mohlo.

Při sestrojení takového způsobu odvodnění pomýšleno vedlé úspory materiálu také na to, aby proti plným vyzdívkám nad pilíři dle možnosti také přímému tlaku na základy se ulehčilo, jakož i aby takové meziklenbí dle budoucí potřeby bez všelikého zastavování jízdy prohlídnuto býti mohlo. Provedení stalo se pak takto: Z celé šířky klenby 11,38 mm. zbylo po vyzdění obou pobočných 1 m. silných zdí v průčelí a po založení 2 postranních kleneb po 0,55 m. pro chodníky na 6 vyzdívek v meziklenbí 0,445 m. silných ještě 5.6 m. na 5 kleneb po 1,12 m. ve světlosti; tyto klenby prostírají se rovnoběžně s osou mostu asi do $1/4$ délky obloukové a $1/2$ m. pod závěrkem oblouku.

Do prostřední z oněch sedmi kleneb, které mezi sebou komunikují, vede několik železných prutů šichtou stoupací, která silným železným poklopem pokryta jest. Na meziklenbí, náležitě vyrovnané, nanešena 75 mm. silná vrstva cementová, kteráž nad to ještě asfaltem a dehtem silně jest potažena a mletým vápnem do nasycení posypána.

Když pak vyzdívka polosloupů nad palíři středními ze žuly červené ukončena a nivelleta upravena byla, kteráž od prostředka mostu mírným svahem k oběma břehům klesá, počala se klásti vrstva konsolová a hlavní římsa, načež k poslední úpravě, t. j. zřízení bohatého zábradlí čili balustrady na několika místech na jednou přistoupeno. Spodní i vrchní deska jakož i sloupce toho zábradlí jsou, jak již řečeno (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 98), z Orlické žuly modravé, balustry pak, jichž se čítá 1012, jsou z bělavého mramoru Gresinjanského velice vkusným tvarem provedeny.

Současně se zábradlím založeno a postaveno na každém z obou pobřežních pilířů symetricky po dvou mýtních domcích z pískovce Hořického, kteréž, majíce dokonalou podobu ozdobných podvalů pro budoucí sousoší, na ten čas sice jen praktickému účelu slouží, s pominutím práva k vybírání mostného (90 let) však vznešenějšímu určení svému zcela oddány budou.

Opravdivý úmysl rady městské, aby tyto mýtnice nečinily dlouhý čas dojmu díla nedokončeného, poznává se ostatně z toho, že dle usnešení rady městské ze dne 13. prosince 1878 a k návrhu zvláštní o to prvé svolané kommisse mají vyzváni býti někteří osvědčení umělci zdejší, aby k obmýšlenému zřízení allegoricko-historických skupenství, která by rovněž z kamene Hořického provedena býti měla, přiměřené studie konali a motivy v podobě plastických skizz v $1/10$ skutečné velikosti předložili.

Po ukončení celého vnějšku mostu přikročeno jest k připravení potřebné planýrky z vapnitého náspu z přesívaného rumu a ke zřízení jízdní dráhy a chodníků.

Jízdní dráha mostu jest 7,75 m. široká a kostkami ze žuly Čerčanské svahovitě dlážděna. Chodníky po obou stranách jízdné drahy jsou 1,58 m. široké a deskami žulovými pokryté. Pod nimi položeny jsou roury plynovodu i vodovodu vzhledem k budoucímu připojení.

Dále náleželo by ještě zmíniti se o tom, že na místě prozatímního osvětlení plynového r. 1879 nastalo řádné osvětlení prostředkem ozdobných a bohatě stylisovaných svícnů trojramenných, kteréž dle návrhu úřadu hospodářského v hutích Komárovských shotoveny a na každém závěrku postaveny jsou.

Těsně k pobřežnímu pilíři Smíchovskému připojuje se klenutý podjezd 9,5 m. široký a po obou stranách jeho schází se s mostu pohodlným schodištěm, pod nímž zdělány jsou dosti prostranné krámky.

Od tohoto předmostí až k třídě Palackého vede násep spádem 1:50. Po obou stranách náspu provedeny jsou základy a průčelní zdi až do výšky vody z r. 1845, kteréž k budoucí stavbě domů sloužiti mají. Závěrečný účet za provedení toho předmostí vykazuje obnos 26.070 zl. 72 kr.

Stavební účet za provedení mostu Palackého se strany obce pražské pro podnikatelství stavby vystavený činí 1,157.620 zl. 38 kr. Roku 1878 pak vůbec vydáno od obce na stavbu 269.498 zl. 30½ kr.

K historii stavby mostu budiž ještě vzpomenuto, že téhož dne, kteréhož z usnešení sboru obecních starších (21. listopadu 1878) dáno jemu i sousednímu nábřeží jmeno Palackého, rozhodnuto se také dodatečně, vykonati slavným způsobem svěcení jeho, což dne 1. prosince 1878 (v neděli) se stalo. Před tím (dne 26. listopadu) provedena jest úřední zkouška mostu a dnem 27. listopadu dáno od c. k. místodržitelství povolení k otevření jeho. Dne 21. prosince převzala obec pražská most od stavebního družstva, kteréž od téhož dne po tři léta za bytelnosť jeho ručí, dne 22. prosince pak odevzdán most do veřejného užití beze všech dalších okolků.

Plány mostu vyznamenány jsou ostatně téhož roku 1878 při elitní výstavě Pařížské stříbrnou medaillí a uloženy potom v archivu městském. Dozorčí kommisse při stavbě mostu Palackého skládala se r. 1878 z pp. obecních starších prof. Vil. Bukovského (co předsedy), pak z měst. r. Ben. Barocha, Jos. Kanderta a Jos. Kaury, posléze z pp. měst. stav. rady Arn. Jenšovského a měst. inž. Jos. Reitra.

2. Stavba nábřeží.

V Stat. přír. knížce za r. 1877 str. 99 a 100 vytknut byl toliko způsobem všeobecným postup prací při této druhé nákladné stavbě obce pražské až do konce doby stavební r. 1877, odkudž nebude od místa, objasniti onen obraz ještě doplňky věcnými.

Veškery základy v řečišti, kteréž od počátku v náplavce Šitkovské ze 3,5 m. šířky v připojení k mostu do šíře 4,5 m. vzrůstají a průměrem do hloubky 3,75 m. pod vodou normální založeny jsou byly, spočívají na vrstvě betonové, 2m. silné, načež ostatní hloubka zdivem z lámaného kamene doplněna jest.

Aby pak tyto základy vzhledem k častému klesání povrchně Vltavy i při nejnižším stavu jejím ještě pod vodou zůstávaly, položena jest základní rovina s ochrannou stěnou špuntovní 0,75m. pod normál čili dle nivellování Prahy z r. 1873—5 na výši koty povrchně mořské 183,370m., tak že výška nábřeží u mostu, jehož nivelleta 195,204m. měří, 11,834m. obnáší a v nulovém bodu ve křižovatce u trestnice Sv. Václavské zdéli 415m. a zšíří 20 m. na kotu 191,054 vybíhá.

Od základův až do výše obyčejné třenice ledu, t. j. asi v ⅓ celé výšky nábřežní, vyložen jest líc zdě nábřežní, dle stálého poloměru svahovitě vykroužený, kvádry žulovými a převázal se plnou vrstvou kvádrovou, odtud pak provedlo se vyložení ostatní jakož i druhá vrstva, probíhající ve druhé třetině výšky, prostředkem kvádrů z pískovce Žehrovického, vyzdívka plná zřízena pak z černého lámaného kamene.

Hned při počátku nábřeží zdělána jsou přímo proti ulici Myslíkově vrata do zahrady trestnické, kteráž podél nábřeží jakož i podél rampy tamější až ke třídě Podskalské 5m. vysokou zdí obehnána byla. Mimo to vede ještě z trestnice pod jízdní drahou nábřeží do náplavky Šitkovské podjezd klenutý. Ku spojení nábřeží Palackého s náplavkou zřízeno jest schodiště, pod kterýmž vyklenut vzhledem k tomu, že náplavka Šitkovská téměř za celý rok silně oživena bývá, příhodný krámek hokynářský.

Pro komunikaci vnitřní mezi ohradami a řečištěm zřízeno jest v omezí ohrad jednotlivých interesentů kolmo ke směru nábřeží a proti č. parc. 112—115, dále 116—119, pak u čís. parc. 121—123 a proti čís. 354—II. čtvero klenutých podjezdů a tolikéž stok vejčitého profilu až do příští čáry regulační, čímž se hlavně tamějšímu okolí nad míru posloužilo, jelikož se veškery výkaly pro mrtvý proud řeky při nábřeží ukládaly a pouze za vyšší vody splachovány bývaly. Stoky tyto ústí pod vodou a jsou po celé šířce nábřeží i za stavu nízké vody zplna oplaveny.

Dále budiž uvedeno, že rada městská z ohledu na veřejnou bezpečnost i to za dobré uznala, aby v příčině možných případů tonutí v jisté vzdálenosti mezi těmi podjezdy zvláštní ochranné žebříky do zdi zapuštěny byly.

V následcích zvláštní smlouvy obce pražské se společností paroplavební podržela tato společnost posavádní přístav v Podskalí při č. 354-II., pro nějž obec pražská zvláštní dvouramenné kamenné schodiště zřídila, za nějž tato společnost obci pražské v 5 ročních lhůtách z celého nákladu asi ¼ t. j. 500 zl. náhrady platiti bude povinna. Když pak dnem 1. října 1878 také přívoz Podskalský v následcích smlouvy do vlastnictví obce pražské přešel (srovn. o tom str. 89 t. d.) a ve správě obecní nad most do prvního podjezdu přeložen jest, byla mezi tím stavba nábřeží koncem října do těch rozměrův dospěla, že zeď spatřovala se do rovnosti vyhnána, bohatou žulovou římsou ukončena a vkusným železným zábradlím se sloupky žulovými opatřena. V zápětí všech prací zednických a kamenických postupoval také násep, v nízkých vrstvách zplanovaný a s větší díl ze stavebního rumu pocházící, kterýž, když se byl náležitě ujezdil, silným štětem opatřen, vyšutrován, zapískován a uválen jest; jeho svah pak, od čáry regulační vybíhající, jest spěchován a směskou travin oset. Tím způsobem zřídil se také vyvýšený chodník, 4m. široký, kterýž od jízdní dráhy 1m. širokým dlážděným rigolem oddělen jest.

Přímo na hořejším odstavci zdi nábřežní pod římsou v hloubce 1,5m. pod chodníkem spočívá částečně na železných ramenech plynovod s odbočkami pro svítilny, které podél chodníku ve vzdálenostech 25m. na podezdívkách postaveny jsou.

V ose mostu a projektované přímé ulice k náměstí Karlovu spoléhá na pilotách ve svahu nábřeží mýtnice, kteráž z usnešení rady městské dne 18. října 1878 pro vybírání daně potravní zřízena a nákladem 4.782 zl. 24½ kr. od stavitele Arn. Wolfa postavena byla. Okolo této mýtnice jakož i proti schodišti paroplavebnímu založeny jsou prozatímní dřevěné schody s nábřeží k ulici příční.

Po boku této mýtnice postavena ještě následkem pozdějšího usnešení rady městské rovněž na jehlách a ve svahu náspu mostní váha, kteráž celkem 1.673 zl. 25 kr. nákladu vyžadovala.

I stalo se, jak bylo lze očekávati (že totiž stavba nábřeží bude také podnětem k úpravě vůkolí), — že po míře sjednání a smlouvy obce pražské s vlastníkem ohrady, p. Č. Bubeníčkem, staré ohradní zdi u č. parc. 111 v úhlu vjezdu k nábřeží a náplavky zbořeny a novými, úhlednými zdmi v mezích příští čáry regulační nahraženy byly a za starou kovárnu sousední slušný dům (č. 1572) průchodem roku 1878 a 1879 vystaven byl.

Co pak se tkne hořejší části nábřeží nad mostem směrem k Vyšehradu, byla tato stavba (avšak teprv průchodem r. 1879) rovněž tím způsobem provedena, jako nábřeží pod mostem a to v délí 110m. a v průměrné šíři 12m., mající spád 1:25. Proti rozhrání ohrad čís. parc. 142—3 pak 146—7 a 154—6 založeny jsou tři podjezdy 5·7m. šir. s pobočnými vejčitými stokami, načež pak od posledního podjezdu pro ochranu proti nárazu vody a ledu zděné křídlo směrem k ulici Dřevní se zatáčí, kam také dlážděný a drnem vytlučený svah vybíhá. Na zdi nábřežní spočívají žulové sloupky, do nichž jednotlivá pole téhož úhledného železného zábradlí jako

v trati dolejší zakotvena jsou. (Zábradlí toto pochází ze slévárny Boh. Bondy'ho v Bubnech a stálo 7.021 zl.) Na straně k ohradám při pokraji svahu zřízeno jest toliko zábradlí dřevěné.

Posléze nebude od místa zmíniti se zde ještě vedlé chvalitebné snahy a dobré disposice, po míře kteréž celá stavba skrze podnikatelstvo „Schön a Wesselý" průchodem $1^1/_2$ roku ke konci přivedena byla — také o nákladu, jenž od obce pražské na ni jest veden. Obnášíť celý náklad za veškery práce, jež jmenovanému podnikatelstvu dne 27. června 1877 zadány jsou byly, a sice za nábřeží dolejší . . . . 281.953 zl. 41 kr.
za nábřeží hořejší . . . . 96.039 „ 51 „
a za schodiště paroplavební bez železného zábradlí . . . 1.565 „ 34 „
úhrnem . . 379.558 zl. 26 kr.

Vzpomeneme-li, že dle základního usnešení sboru obecních starších ze dne 27. června ona stavba za nabídnutou cenu 411.779 zl. 42 kr., proti cenám jednotným rozpočtěnou, zadána byla, tož jeví se přese všecky závažné překážky stavby ještě úspora v obnose 32.221 zl. 16 kr. ve prospěch obce. — Vyplaceno bylo na stavbu r. 1878 celkem 222.488 zl. $87^1/_2$ kr., v l. 1877 a 1878 dohromady tedy 364.429 zl. $59^1/_2$ kr.

Vrchní dohlídku k stavbě této měli pp. městský rada J. Kaura, pak obecní starší Jos. Doubek a Jan Dobr pod řízením hospodářského úřadu.

IV. Jiné nákladnější projekty.

1. Ústřední vodárna.[1])

Již na str. 102 Stat. přír. knížky VI. učiněna zmínka o tom, že kommisse vodární, byvši vysláním delegátů sedmi odborných spolků pražských rozmnožena, v měsících listopadu a prosinci 1877 jala se zkoumati vody pramenité v krajině Mělnické a Liběchovské. Byltě si totiž užší či vlastně (jak sám sebe nazývá) odborný komitét této kommisse[2]) po míře vyzvání rady městské a v prospěchu věci samé vytknul za úkol, pátrati v první řadě po dostatečné vodě pramenité a potom teprv přistoupiti k řešení otázky o zaopatřování Prahy vodou spodní. Při tom ustanoveno průměrné množství vody, jež 250.000 obyvatelů (v Praze a v předměstích) potřebuje, obnosem 150 litrů na hlavu a dobu 24 hodin, což by učinilo úhrnnou spotřebu 37.500 krychl. m. za 24 hodin čili 0,44 krychl. m. (14 krychl. stop) za sekundu. Zmíněné zkoumání vztahovalo se v měsíci listopadu na vodní obvod potoka „Pšovky" („Šopky") a dělo se zejména u Mělníka, u Vrutic (Mělnických) a v údolí Kokořínském, — pak na vodní obvod potoka Košáteckého u Vrutic (Kropáčových), Všetat, Střížovic a Košátek. Vydatnosť všech těchto potoků pramenných, ačkoli při nejnižším stavu vody, shlédána

[1]) Dle úřední zprávy širší kommisse vodární ze dne 18. ledna 1879 a jiných ústních poptávek.

[2]) V tomto zasedali od října 1877 pp. prof. A. Salaba, co předseda, B. Baroch, městský rada a stavitel, V. Bukovský, obecní starší a professor na české vys. škole technické, Jos. Kandert, stavitel a městský rada, A. Jenšovský, městský stavební rada, co řádní členové, prof. J. Krejčí z české vys. školy technické, co znalec geologických poměrů, dále pp. dr. H. Huppert, c. k. universitní professor, J. Löw, centr. ředitel dráhy Turnovsko-Kralupské, a J. Polívka, vrchní inšpektor buštěhradské dráhy, co zástupcové spolků, a sice přírodovědeckého spolku „Lotos", něm. polytechnického spolku a spolku českých architektů a inženýrů.

jest velmi značnou (tak odtékalo v dolním potoku Pšovce 238 litrů = 7.53 krychl. stop a v dolním potoku Košáteckém 220 litrů = 7,0 krychl. stop za sekundu). Při tom byla voda (i při provedeném na to rozboru lučebním) velice čista, pila se příjemně a měla $15^1/_2$—$16^3/_4$ stupně tvrdosti.

Podobně potěšitelných výsledků doděláno se na vycházce do údolí potoka Liběchovského (Deštné), jež počátkem prosince r. 1877 vykonána (odtékalot potokem u Liběchova, arci při něco vyšším stavu vody, za sekundu 266 litrů = 8,44 krychl. stop a sice stejně dobré jakosti jako u Mělníka a Košátek), ano i hořejší kraj u Dubé („potok Švábský" u Holan a v údolí „Höllengrund" řečeném), kam část kommisse byla se ještě odebrala, objevil se velice bohatým vodou, nebylo však o něm pro velikou vzdálenost od Prahy (8—9 mil rovnou čarou) zevrubněji v komissi jednáno.

Když pak komitét výsledky tohoto svého pátrání a zkoumání v březnu 1878 skrze kommissi samou radě městské oznámil a předchozí rozpočet hrubého nákladu předložil, bylo mu v uvážení vypočteného nákladu na zřízení a vydržování vodovodu pramenitého ($7^1/_4$ mil. a 806.000 zlatých) snešením rady m. ze dne 10. května 1878 uloženo, pátrati po dostatečné vodě pramenité v menší vzdálenosti od Prahy, zejména v okolí Mšeckém a Rynholeckém, odkudž by snad bylo lze vodu pramenitou přirozeným spádem do Prahy dostati.

Tato, v komitétu samém ostatně již dříve vztýčená otázka vyřízena jest od člena komitétu, prof. Krejčího s přispěním městského inženýra pana Zeleného ještě průchodem měsíce června 1878 způsobem záporným; podobně neviděl komitét toho potřebu, aby způsobem praktickým zkoušel platnost mínění, projeveného ve zvláštním přípisu stavebního rady p. Henocha, že by totiž voda pramenitá v dostatečném množství z okolí Benešovského a Kninského, zvláště pak z krajiny nad Berounem do Prahy svésti se dala; neboť jsou prý tyto krajiny dle úsudku prof. Krejčího, vynikajícího znalce jejich, přese všecku lesnatost svou prameny poměrně chudé a voda nečetných potokův tamějších od průmyslových závodův mnohem více znečištěna, než voda Vltavy nad Prahou. Poněvadž pak i ostatní, komitétu zatím došlá nabídnutí a návěští o pramenech pro tu neb onu příčinu (větším dílem z nedostatku vody nebo pro značnou vzdálenost) ke zkoušení skutečnému nezpůsobilá býti se ukázala, měl komitét v červnu 1878 úkol svůj jedním směrem, pokud se totiž opatření vody pramenité tkne, — za vyřízený, a předloživ ještě téhož měsíce zprávu svou skrze kommissi radě městské, přistoupil k uvažování otázky vody spodní.

Největší, ano takřka jediný úspěch zdála se zaručovati krajina, v úhlu mezi ústím Jizery a středním Labem položená, mezi Všetaty totiž a Vescí, na kterouž bylo zejmena také prof. Krejčím písemně i ústně, zvláště pak také za příležitosti vyjednávání komitétu se stavebním radou Salbachem (v říjnu 1877) poukázáno. I počalot po předchozí vyjíždce do této krajiny, v červenci 1878 od komitétu podniknuté, znalecké zkoumání její, což dělo se vykopáním dvou studní ($4^1/_2$ a $2^1/_2$ m. hloubky) do písku a štěrku na dvou, značně od sebe vzdálených místech (u Mlíkojed-Neratovic a u Vesce-Staré Boleslavě); počátek učiněn v polovici měsíce srpna, a v pracích pokračováno až do konce září. Voda, ač teprvé ve větší hloubce čerpaná, objevila se při teplotě 8° R. po předsevzatém lučebním rozboru (prof. Štolby) býti ještě výbornější chuti, měkkosti a čistoty, než voda pramenů Vrutických. Byť pak dle mínění komitétu o množství vody bezpečně souditi se dalo teprvé z většího počtu studní a po delším zkoumání, a jen po úsudku zvláštního znalce, tož podobalo se dle výsledku, na řečených dvou místech dosaženého (u Vesce 76 litrů, u Mlíkojed pak přes obmezenou výkonnost pump 90 litrů za minutu) zcela k pravdě, že najde se tu pro spotřebu Pražskou dostatek vody spodní. Mimo tato pátrání byla ještě v listopadu 1878 bohatá, na břehu Vltavy v náplavu založená studně u papírny ve Vraném prozkoumána, na zpáteční cestě pak ohledáno

k ukázání prof. Krejčího podobné prostranství u Komořan ($^3/_3$ míle nad Prahou na pravém břehu Vltavy). Komitét nabyl tu přesvědčení, že by se zejména na místě poslednějším snadno několik studní založiti dalo, z kterých by Praha dle vší podobnosti dostatečným množstvím dobré, vápencem levého břehu Vltavy nepokažené vody spodní zásobována býti mohla. Než i tu bylo by k platnému rozhodnutí věčího počtu zkušebných studnic zapotřebí.

Konečně uvažoval komitét ještě návrh prof. Harlachra, radě městské přímo podaný, kterýž sobě ze štěrkové půdy císařské louky u Smíchova a z údolí u Braníka a Hodkoviček až k Modřanům na pravém a mezi Zbraslaví a Chuchlemi na levém břehu Vltavy pro spotřebu Prahy a předměstí dostatečné množství vody spodní slibuje. Že ale všechno toto, věčím dílem z hrubého štěrku složené prostranství v sousedství silurského vápence leží a tudíž dle obecné zkušenosti jen tvrdou a málo čistou spodní vodu, v nejlepším případě pak jenom nestejnou smíšeninu tvrdé spodní vody a přirozeně filtrované vody Vltavské by vydalo, — nepřičítal komitét návrhu tomu tolik váhy, aby nákladnými zkouškami oprávněnosť vlastního mínění svého měl ještě dotvrzovati.

Tím považoval odborný komitét zvláštní povolání své, aby totiž cestou zkušebnou možnosť opatření Prahy vodou spodní nebo pramenitou na jisto postavena byla, — za ukončené, i přistoupil k sestavení přibližného rozpočtu výloh*), jakož i k sepsání hlavní zprávy pro radu městskou. Zpráva tato (předsedou a spolu zpravodajem odborného komitétu, p. prof. Salabou, sestavená) líčí nejprvé rozvoj otázky opatření vody od času poslední zprávy (v květnu 1877), má dále za spravedlivé, aby veřejnému mínění v příčině žádaného opatření Prahy vodou pramenitou nebo spodní zadosť učiněno bylo, a vypisujíc pak vlastní činnosť komitétu (tuto krátce naznačenou) oběma směry i výsledky její, dochází konečně k těmto vývodům:

a) Přivádění vody pramenité z krajiny Vrutické bylo by sice nejdražší, poskytlo by však rozhodně nejlepší vody.

b) Přivádění spodní vody z okolí Brandýsko-Neratovického bylo by značně levnější a tato spodní voda nebyla by dle vší podobnosti méně dobrá, než voda pramenitá.

c) Přivádění přirozeně filtrované vody Vltavské z míst mezi Vraným a Komořany bylo by sice s mnohem menším nákladem spojeno, než přivádění spodní vody od Neratovic a Brandýsa, ale získala by se voda mnohem méně uspokojivá, než jest voda pramenitá nebo spodní.

Zároveň radil komitét, nevypustiti také z paměti návrh, od stavebního rady Salbacha z Drážďan ve schůzi komitétu v říjnu 1877 ústně učiněný, že jest za jistou náhradu hotov, jmenovati známé jemu místo, od Prahy něco vzdálenější (tedy jiné, než bylo míněno dle původního jeho nabídnutí, o kterémž v Stat. př. kn. VI. str. 102 zmínka se děje), kdež najde se prý dostatečné množství vody spodní.

Zpráva tato, ze dne 11. prosince 1878 datovaná a několika přílohami rozhojněná, — předložena jest dne 18. ledna 1879 širší komissi vodární, kteráž ji nejen schválila ale i o následujících návrzích k radě městské se usnesla:

---

*) Po míře tohoto rozpočtu obnášel by, jak shora uvedeno, náklad na zřízení vodovodu vody pramenité od Košátek, Mělníka a Liběchova, odkudž by veškery tyto prameny do Prahy svedeny býti měly, — při denní spotřebě 37.500 krychl. m. $7^1/_4$ milionu zlatých a roční režie (s přirážkou sedmiprocentních úroků kapitálu půjčkou sjednaného) 806.000 zlatých, kterýžto výdej by se při obmezené denní spotřebě toliko 18.000 krychl. metrů (asi 75 litrů na osobu) na $4^1/_2$ milionu na zřízení a $^1/_2$ milionu na roční režii snížiti dal. Naopak vyžadovalo by dle mínění komitétu přivádění spodní vody od Neratovic a Vesce při stejné spotřebě v prvním případě nákladu 5,120.000 zl., jinak toliko 3,220.000 zl.

a) Komisse nemůže odporoučeti radě městské opatřování Prahy vodou z ústřední vodárny, jak sbor obecních starších původně měl na zřeteli.

b) Podobně nesouhlasí komisse s tím, aby Praha vodou Vltavskou, byť i cezenou, vůbec opatřována byla (přijato většinou hlasů).

c) Komisse navrhuje zásobování města spodní vodou a žádá za povolení potřebných peněz, aby konané dosud v tom směru zkoušky ku konci přivedeny býti mohly. Při tom budiž za základ pojata domácí spotřeba nejméně 75 litrů na osobu a den, a sice pro 250.000 obyvatel.

d) Ke kropení ulic a sadů a k proplachování kanálů může se, jako dosud, užívati necezené vody Vltavské z městských vodovodů.

e) Většina komise radí kromě toho, aby v případě, že by dostatečné množství spodní vody opatřeno býti nemohlo, pramenitá voda do města zavedena byla.

Zpráva sama i s průvodným spisem širší komisse byla ku konci ledna radě městské předložena a uveřejněna.

Proti návrhům komisse ohradil se však prof. Krejčí, jenž pro nemoc při posledních schůzích jejích přítomen býti nemohl, — důvodným míněním vlastním, kteréž, jsouc ze dne 31. března 1879 datováno, nejen radě městské předloženo, ale i veřejnosti odevzdáno bylo. Tu pak dělí se zejmena otázka opatření vody pro Prahu ve dvě části i odporučuje se pro uznané výborné vlastnosti své voda Vltavská k dalšímu užívání v domácnosti a při průmyslu a však s tím dokladem, aby k nabytí většího množství této vody vodárna Žofínská byla rozšířena, po případě vně průmyslového okresu pražského, t. j. pod skálu Vyšehradskou přeložena. V příčině pak opatření dostatečné vody k pití mělo by se nejprvé na základě všeobecného a důkladného ohledání studní pražských a zkoumání vody jejich trvalé zlepšení studničné vody pražské provésti a k uhražení všeliké potřeby pramenitá a spodní voda z nejbližšího sousedství Prahy přiváděti, v kterémž případě by pro Hradčany a Malou stranu sesílení zámeckého vodovodu (viz Stat. př. kn. I. str. 118) novými, dosud neužitými prameny od Bílé Hory, pro Staré a Nové město pak přivádění spodní vody od Komořan nebo Braníka zcela bylo dostatečné.

Na předběžné práce r. 1878 bylo ostatně až do konce roku toliko 1.323 zl. 61 kr. vynaloženo, tak že veškery dosavadní výlohy, v té příčině vzrostlé, 27.844 zl. 10 kr. obnášejí.

2. Jatky ústřední a dobytčí trh.

V Stat. přír. kn. VI. na str. 102 pojednáno o této, několik let již vlekoucí se otázce zevrubněji, a sice až do konce r. 1877. Přese všechen nevýhodný výsledek, s jakýmž se nové vyjednávání s vůkolními obcemi a s pražským řeznickým pořádkem, minist. výnosem ze dne 2. listopadu 1877 odporučované, i tentokrát setkalo, pokročila přece věc ta r. 1878 tím účinkem ku předu, že rada městská v prosinci 1878 se usnesla, požádati jednak sbor doktorův lékařství, jednak oba pražské lékařské spolky v této hlavně zdravotní záležitosti o důvodné mínění jejich, což také přípisem ze dne 30. ledna 1879 vykonáno jest. Když pak všecky tři sbory k podání důvodné zprávy v této příčině zvláštní výbory jmenovavše, návrhy jich v náležitou úvahu byly vzaly, podána jsou dobrozdání i s důvody větším dílem ještě v únoru 1879 radě městské. Všecky tři spisy pamětní shodují se dokonale jak se zásadami, na nichž myšlénka i návrh nových jatek a spojeného s nimi dobytčího trhu spoléhají, tak i se zavedením nuceného porážení i s ostatními od rady městské v podání ze dne 9. ledna 1877 kladenými výhradami i vrcholí posléze v následujících šesti požadavcích (což zvláště také o pamětním spisu spolku německých lékařů platí, jenž, jsa navržen od docenta dra. M. Poppra, o věci té s největší zevrubností se rozpisuje):

a) Veřejné i soukromní jatky a porážky jakož i dobytčí trh buďtež z obvodu městského pryč odklizeny;

b) na místo nich buďtež dole při Vltavě a v sousedství některé stanice železničné zřízeny společné veřejné jatky ústřední, kteréž by v přímém spojení s dobytčím trhem se nalezaly;

c) budiž zavedeno pro Prahu a předměstí nucené v těchto jatkách porážení hrubého i drobného dobytka a v případě potřeby zákon zemský k tomu konci vymožen;

d) dovoz cizího syrového masa do města budiž dovolen jen tehdy, když se ve větších kusech dováží a v ústředních jatkách prohlídnuto bylo v příčině neškodnosti a způsobilosti k požívání;

e) prohlídka jatečného dobytka, kteráž se před porážkou i po ní díti má, jakož i prohlídka dovezeného masa nechť se vykonává jedním neb i několika k tomu zřízenými odborními lékaři dobytčími;

f) krámy řeznické v městě buďtež v tržnicích soustředěny a občas zdravotními zřízenci prohlíženy.

Kromě toho žádal spolek českých lékařův v podání svém (ze dne 24. února 1879) také za odstranění všelikých, veřejnému zdraví škodlivých živností z města, sbor doktorův lékařství pak přimlouval se ještě za to (schůze dne 11. března 1879), aby dovoz masa koňského dopouštěl se také jen v podobě velkých kusův.

Vůči vydatné podpoře, jaké se tudíž úmyslům rady městské shodnými skoro spisy pamětními nejvážnějších lékařských sborů pražských bylo dostalo, usnešeno také již ve schůzi rady m. dne 4. dubna 1879, obnoviti u c. k. místodržitelství prosbu za vyhražení práv, v pamětním spise ze dne 9. ledna 1877 žádaných.

3. Novomlýnská vodárna.*)

Původ stavby této, jakož i začátkové a podrobnosti její vypsáni jsou zevrubněji v Stat. přír. kn. VI. str. 103—105. Dle toho byla sice vlastní stavba do začátku 1878 toliko ve zdech ukončena a pod střechu přivedena; za to urychleno postavení a zřízení strojního oddělení tou měrou, že montáže vodních kol a čerpadel již v únoru 1878 mohla býti provedena, načež stroje dne 10. března 1878 spuštěny jsou.

Po té obrácena jest veškera píle k náležitému upravení strojnice samé, zvláště pak zřízen přiměřeně v prvních jarních měsících jednak vnitřek prvního poschodí i s přístavkem, jednak provedeny vnější façady, čímž (a sice v květnu 1878) celá stavba konce se dodělala.

Aby však nákladné toto podniknutí určení svému náležitě posloužilo, zbývalo ještě provésti dvě věci. Jednak ukázala se potřeba, zjistiti spojení nové čerpací stanice, kteráž, jak známo, na ostrůvku (Primatorském) založena jest, s potrubím jejím na všechny časy tím opatřením, aby dřevěná chodba či pavlač, jež bývalou stanici čerpací přes mlýnskou stoku se sousedním obecním dvorem stavebním byla spojovala a přes niž také hlavní roury položeny byly, — byla zrušena a uklizena a na místě jejím železný můstek postaven. Zhotovení tohoto spojného můstku, na jehož zřízení již mezi stavbou a tudíž i v rozpočtu na r. 1878 pomýšleno, svěřeno jest z usnešení r. m. ze dne 21. června pražské společnosti pro průmysl železný cestou offertní a dokončeno s možným uspíšením, můstek sám pak po snešení dřevní pavlače v měsíci září 1878 postaven a upraven.

Aby pak nově zřízená vodárna Novomlýnská s plnou silou pracovati mohla, vynesouc obci také v skutku očekávaný užitek, náleželo ještě spojiti jednak vodojem v zahradě Kopcově s vodárnou na Žo-

*) S část dle písemní zprávy městského úřadu hospodářského (inž. Zeleného).

fině, jednak rozmnožiti potrubí Novomlýnské vodárny samé. O provedení onoho spojení, jež zároveň s kladením nových trub v Jungmannově, Štěpánské a Lípové ulici, dále v ulici Celetné, Železné a Havířské jakož i na Ovocném trhu mělo býti provázeno, — usnesla se rada městská již ve schůzi dne 6. září 1878 i bylť také pro ně obnos 96.000 zl. do rozpočtu na r. 1879 vložen. Sesílení či vlastně doplnění potrubí Novomlýnského vodovodu bylo však po předložení a zkoušení plánů a předchozích rozpočtů, od měst. úřadu hospodářského v zimě 1878—9 vyhotovených, — teprvé v květnu 1879 od rady městské schváleno, avšak podobně jako zmíněné spojení ještě během r. 1879 vykonáno. (Na toto doplnění praeliminován byl náklad 16.427 zl.).

Zejmena pak položeny jsou:

a) Od konce Jindřišské ulice podél dolejší části Sv. Václavského náměstí až k Můstku, pak od č. p. 846—II. (dolejší levý roh Sv. Václavského náměstí) na příč přes Jungmannovo náměstí k ulici Jungmanově, dále Ferdinandovou třídou a Charvátovou ulicí, výše pak až k Uršulinské ulici a Národnímu divadlu roury, mající 7" (184 mm.) v průřezu;

b) v Hybernské ulici až k Jizdecké ulici potrubí, mající 5" (132 mm.), a v pokračování až k Marianské ulici potrubí, držící 4" (105 mm.) v průřezu.

c) Panskou, Bredovskou, Růžovou a Ovocnou ulicí položeny konečně nové roury, držící 100 mm. v průřezu. Do těchto potrubí zapuštěno v hromadě 25 patentovaných hydrantů se třmenem (pražského modelu) jakož i dostatečný počet šoupátek.

Co se pak ještě vyplaceného nákladu r. 1878 tkne, obnášel týž na Novomlýnskou čerpací stanici i s příslušenstvím 66.444 zl. 91$^1/_2$ kr.; na můstek vydáno zatím 1.618 zl. 25 kr. (Hromadný náklad na rekonstrukci Novomlýnské vodárny učinil tudíž až do konce r. 1878 celkem 189.544 zl. 15 kr.).

V. Ostatní stavby obecní.

1. Stavby pozemní.

a) Stavba škol. Po delším vyjednávání o koupi příhodného domu k umístění obecní školy u sv. Ducha (bylot se v příčině té do počátku měsíce března 1878 celkem 17 nabídnutí sešlo) a když zejmena od zakoupení domu č. p. 854—I. k zmíněnému účelu z ohledů zdravotních bylo se ustoupilo, zároveň ale, jak již vzpomenuto (srovn. str. 106 t. d.), vyjednávání s c. k. ministerstvem vyučování v příčině stavby ústavu umělecko-vědeckého, na pozemku, pro zmíněný ústav (na Rejdišti) vyhraženém, s cílem bylo se minulo, usnesla se rada městská ve schůzi dne 9. srpna 1878, dáti vystavěti na jedné části tohoto staveniště, a sice na prostoře 474,7□° nové stavení školní, v němž by místa nalezly jak Staroměstská trojtřídní měšťanská škola pro dívky, tak dívčí obecná škola od sv. Ducha i chlapčí obecná škola od sv. Františka. Po schválení plánů, k tomu konci zdělaných, povolil také sbor starších obecních dne 13. března 1879 zmíněnou stavbu, s kterouž arci teprvé téhož roku se počalo.

Aby bylo lze Staroměstskou německou obecnou i měšťanskou školu v jediném stavení směstnati, uzavřela rada městská dne 8. února 1878, přeložiti školu průmyslovou z domu č. p. 1000—I., v němž toliko jedna část prvé jmenované školy se nalezala, počátkem školního r. 1878—79 do domu č. p. 87—I., kterýžto dům, jak již výše řečeno (srov. str. 89 t. d.), usnešením sboru starších obecních ze dne 15. dubna 1878 zakoupen a k účelům školy průmyslové nákladem 7.701 zl. 66$^1/_2$ kr. upraven byl, a jmenovaný dům č. p. 1000—I. německé obecné a měšťanské škole úplně ponechati (usnešení rady m. ze dne 8. února 1878). Ponévadž se však objevilo, že dům tento k umístění zmíněného ústavu nestačí, bylo nutno následujícího roku k stavbě nového křídla nádvorního přikročiti (sneš. r. m. ze dne 20.

prosince 1878). K umístění Novoměstské německé obecné školy pro chlapce byly potřebné místnosti v domě č. p. 74—II. najaty; poněvadž však, jak se ukázalo, ani tyto nestačily, byly usnešením rady m. ze dne 31. ledna 1879 v témž domě k posavadním nové místnosti v druhém patře na další tři léta najaty a upraveny. Za veškery jmenované místnosti platí obec 3.500 zl. ročního nájemného. Také nařídila rada m. dne 16. srpna 1878, aby potřebné opravy na škole Hrádecké provedeny byly, a dala místnosti v č. p. 335—III. pro dětskou opatrovnu na Malé straně, usnešením sboru ze dne 27. června 1878 na dobu 12 let najaté, nákladem 789 zl. příhodně upraviti a zříditi.

b) Stavby k účelům humanitním. Mimo opravu ohradní zdi při městské chorobnici podél ulice Horské, která se v letech 1878 a 1879 vykonala, nebyla r. 1878 žádná jiná stavba ani projektována, aniž vyvedena.

c) Stavby k jiným účelům obecním. Kromě stavby nových dvou kolen na městském trhu dobytčím, roku předešlého provedené (srovn. St. přír. kn. VI. str. 106), usnesla se r. m. ve schůzi dne 12. srpna 1878, aby v témž trhu postavena byla ještě třetí kolna k ukládání masa a aby tamtéž posavadní úzký příjezd byl rozšířen a nová vrata zasazena. Téhož roku přikročeno také k opravě Richterovského domu nadačního na Staroměstském Malém náměstí, v kteréž ještě r. 1879 pokračováno a za příležitostí porad o preliminaři obecním na r. 1879 usnešeno jest v radě m. dne 21. prosince 1878, pojíti do preliminaře na r. 1879 20.000 zl. na zřízení zasedací síně pro schůze zastupitelstva obecního v radnici Staroměstské. Obnovení a upravení kancelářských místností v úřadě zádušním, r. 1878 provedené, vyžadovalo 672 zl. nákladu.

d) Stavby kostelní.[1]) α) Oprava hlavního chrámu Týnského (srovn. St. přír. kn. VI. str. 106) prospěla také r. 1878. Zejména byly jsou na zvonici jižní chatrná jihovýchodní a severozápadní nárožní vížka nad galerií snešeny, na prvější vížce tři hořejší a na poslednější čtyry hořejší vrstvy ližiny vyměněny a nově osazeny, a posléze dvě věžičky dle dřívějších nákresů z kamene Hořického provedeny. Také byly prolomená hořejší poprsní zeď galerie a větší část kamenných desk odkapních nově zhotoveny a na jihozápadní vížce nárožní byla románská ozdoba listová, na páté vrstvě ližiny se nacházející, kteráž byla se vydrobila, nově vytesána a na čípky zasazena. Práce kamenické, v dílně p. Jos. Freunda zhotovené, jakož i ostatní opravy stály 6.550 zl. 42 kr. a byly pod vrchní dohlídkou m. rady p. Jos. Kanderta provedeny. Roku 1878 byla také fara Týnská nákladem dosti značným náležitě opravena.

β) Oprava kostela P. Marie Sněžné, která roku předešlého praeliminovaný náklad 10.868 zl. 38 kr. o obnos 955 zl. 62 kr. byla předstihla, vyžadovala r. 1878 ještě 2.578 zl. 61 kr. nákladu. Aby holé hlavní průčelí tohoto vysokého chrámu (kterýž podobně jako chrám Svatovítský vlastně jen kůrem jest) poněkud architektonickou podobu na se vzalo, byla téhož roku hlavní římsa z kvádrů pískových vypuštěna, na pilíře oporné lícní štíty s růžicemi zasazeny a vnější strana zdi zmíněného průčelí enblemy čtyř evangelistů a čtyřmi znaky díla sgrafitového od akadem. malíře p. Josefa Scheiwla ozdobena. Vrchní dohlídku na tyto opravné práce měl obecní starší a stavitel p. Jos. Marek.

γ) Počátkem stavební doby r. 1878 přikročeno také k opravě kostela Sv. Štěpána, ku kteréž byla dala podnět žádost tamního úřadu farního (v září 1876) a o níž také po předchozím ohledání a návrhu skrze zvláštní kommissi v schůzi rady městské dne 22. února 1878 platné usnešení se stalo. Podlé původního úmyslu měly se práce tyto vztahovati toliko na zasazení kamenných kružeb a žeber do sedmi gotických oken jakož i na zasklení

---

[1]) Podlé písemní zprávy městského úřadu hospodářského (p. inženýra Novotného.)

jich sklem grisaillovým, ana ostatní okna měla podržeti tvar bývalý. Poněvadž však při pozdějším řízení offertním (v červnu 1878, při němž práce tesařské pp. Heberlovi a Bílkovi, práce pokryvačské p. Janu Pokornému a práce kamenické p. J. Uzlovi svěřeny jsou byly) dosti značného slevení se docílilo, uzavřeno jest dodatkem, také posléze jmenovaná okna (8) nad lodmi pobočními v slohu gotickém dáti opět zříditi, kteréžto opatření bylo opravdu na štěstí, jelikož při bourání starých nevkusných oken přišlo se na zbytky původních oken gotických, jež aspoň do jisté míry při zřizování nových vzorem mohly sloužiti. Aby se pak loděm pobočním více světlosti dodalo, byly jsou staré, za delší již dobu nepoužité, později přistavované poboční kůry strženy, přitom ale vchod ke hlavní kruchtě přeložen a nově zřízen. Po té byly ještě průchodem r. 1878 hlavní, jakož i pravá poboční loď vymalovány, při čemž zejmena presbyterium bohatě vyzdobeno a částečně i vyzlaceno jest. Okna jsou vesměs sklem kathedrálním s bohatě vyvedenými kružbami a bordurami z Inšprucké továrny zasklena, kterážto práce nebyla proti dosavadnímu obyčeji v tamější továrně, nýbrž z materiálu sem zaslaného zde na místě poprvé sestavena a provedena. Téhož roku opraven jest ještě vnějšek lodi hlavní, střecha lodí pobočních převázána a břidlicí anglickou pokryta, načež s nastávající zimou ostatních prací zanecháno. Vrchní dohlídku nad touto stavbou měl měst. rada p. Bened. Baroch.

8) Již od roku 1875 dály se v Praze od zvláštního komitétu sbírky za tím účelem, aby stará, skomolená (od r. 1801 trpěná) střecha zvonice Svatojindřišské, nedaleko kostela toho osamotě stojící, opět zřízena, a to způsobem hodným vůkolí svého, jakož i perspektivy, kteráž k řečené věži se sbíhá. Když i sám kostel sv. Jindřicha r. 1876 jest obnoven a pěkným sádkem obklopen (srov St. př. IV. str. 116), stalo se nejen přesné opravení střechy zvonice podle dřívějších návrhů architekta p. Mockra, jež také věčím dílem vyššího schválení byly dosáhly, nýbrž i důkladné obnovení celé chatrné věže potřebou velice pilnou. Ačkoli již na r. 1877 jistý obnos na tuto stavbu do praeliminaře fondu zádušního položen byl, protáhl se přece počátek stavby až do roku 1878, poněvadž radě městské byla nastala povinnost dodatečně zjednati schválení c. k. místodržitelství návrhům Mockrovým v celosti jejich, od čehož nebylo již lze ustoupiti. Když pak povolení ve smyslu prvějším, tak i ke zvýšenému nákladu (30.200 fl. 35 kr., z čehož 2828 zl. 61 kr. výsledkem zmíněné sbírky bylo již předkem uhraženo) v měsíci srpnu 1877 bylo došlo a při řízení offertním, v listopadu 1877 zavedeném, slevy 4160 zl. 25 kr. proti předchozímu rozpočtu se docílilo, bylo lze s jara 1878 s pracemi začíti i přikročeno především k bourání staré prozatímní střechy na zmíněné zvonici a k opravování hlavních zdí.

Co se tkne dřevního stavu věže, nesla se snaha po výtce k tomu, aby jihozápadní roh věže řádně vyspraven byl, poněvadž právě na tomto místě řada trhlých kvádrů shledána jest. Příčinou tohoto poškození uznáno výhradně jen kamenné schodiště, v tomto rohu osazené, které tíhou svou zmíněnou zeď valně oslabovalo. I bylo tudíž především třeba nové schodiště, a sice na straně severní pořiditi a výklenek onen z plna zazditi. Když pak se kopáním pod základy na onom místě jistoty nabylo, že zdivo v základech dobré jest a na pevné půdě spoléhá, učiněn počátek s výměnou staré hlavní římsy za novou vyšší profilu gothického, při čemž v rozích mohutní nosičové pro střešní vížky nárožní zasazeni jsou. Po té přikročeno k stavbě vlastního krovu, jenž dle návrhu záleží z hlavní, 19 metrů vysoké a čtyřmi věžičkami opatřené střechy, na jejímž hřebeni pne se jiná, 12 metrů vysoká vížka. Výška hlavních zdí od dlažby až po hlavní římsu měří něco přes 34 metry. Poněvadž během těchto prací doba stavební valně byla pokročila, nebylo lze celého úkolu provésti a přestalo se tudíž na pokrytí střechy, kteráž břidlicí pobita. Zbývající práce odloženy k roku příštímu. Vrchní dohlídku na tuto stavbu měl měst. rada p. Jos. Kandert; práce zednické svěřeny p. Heberlovi, kamenické p. Aug. Výškovi, tesařské p. Fričovi, pokrývačské p. Hoffmannovi a práce klempířské posléze p. Ant. Amlerovi.

ε) Kromě pořízení nových žulových schodů před levým a prostředním portálem chrámu sv. Mikulášského na Malé Straně (v létě r. 1878), načež 1311 zl. 08 kr. praeliminováno bylo, zasluhuje též zmínky obnovení dvou venkovských kostelů městského patronátu, které taktéž roku 1878 provedeno bylo. Jsouť to kostel sv. Václava na Prosíku a kostel sv. Víta v Kojeticích. V kostele prvém byl kromě maleb na obmítce klenby presbyteria celý vnitřek od akademického malíře p. Vinc. Robouského nově vymalován, hlavní oltář a kazatelna nově vystafírovány, obě poboční lodi a předsíň vydlážděny a v presbyterii, jakož i v loděch pobočních nové obloukové rámy okenní s příčly železnými zasazeny, což vše nákladu 3667 zl. 04 kr. vyžadovalo. Vymalování a opravení kostela v Kojeticích způsobilo náklad 1339 zl. 63 kr. — Také kostel na hřbitově Olšanském a kaple v chudobnici sv. Bartoloměje byly obětivostí některých příznivců náležitě obnoveny. Zvláštní zásluhy získali sobě o obnovení kostela prvějšího olšanský farář p. Frant. Kareš a tamní vlastník domu V. Sabas, o opravení pak druhého městský rada a dozorce chudobnice p. Frant. Fišer.

e) Oprava věží. α) O opravě Staroměstské věže mostecké bylo r. 1878 velmi pilně pracováno a veškery práce ještě průchodem téhož roku šťastně ukončeny, tak že bylo lze dne 29. listopadu jakožto v pamětní den úmrtí císaře a krále Karla IV., před 500 lety se přihodivšího, poslední lešení z průjezdu věže odkliditi a malby na klenutí průjezdu, od akadem. malíře p. Petra Maixnera na obmítce věrně dle původních maleb vyvedené, téhož dne k slavnosti samé odkryti. Obnovená věž mostecká poskytuje rozkošný pohled a slouží starému městu králův českých na skutečnou ozdobu. Sochy a veškery znaky v průčelí, obráceném k Starému městu, jsou zase nově upraveny a znaky samy původními heraldickými barvami svými obnoveny. Soch jest celkem pět. Sošky v nejhořejších dvou výklencích postavené, představují zemské patrony sv. Vojtěcha a Víta, socha níže stojící sv. Zikmunda a postavy po obou stranách této sedící, zakladatele pražského mostu kamenného, císaře Karla IV., a syna jeho krále Václava IV. Po bocích, jakož i pod nohama zmíněných soch vytesáno šest menších a patnáctero věčích znaků, z nichž deset v jedné řadě běžících představuje tolikéž zemí, druhdy pod žezlem Karla IV. spojených. V pravo, počnouc od prostředka věže, nalezá se německý orel, za ním moravská orlice, za touto pak znak marky braniborské, vedlé tohoto slezská orlice a posléze šest lilií Lucemburského markrabství Arlonu; v levo jest první český lev, za ním lev vévodství Lucemburského, za tímto lev hrabství Kladského, dále zeď markrabství Hornolužického a červený vůl markrabství Dolnolužického. Nad výklenkem sochy sv. Zikmunda nachází se znak říše římsko-německé a v dolejších polích rohových v pravo znak staroměstský a v levo znak moravský, ano na šesti štítcích pod lomenými oblouky zmíněných tří výklenků německý orel s českým lvem se střídají, kteréžto oba znaky též na věčích štítech s obou stran sochy sv. Zikmunda se objevují, zde však vysokými helmy ozdobeny jsou. Na svorníku nad průjezdem vytesán opět znak Starého města Pražského a nad tím ledňáček v modře natřeném oku (obvyklé to znamení Václava IV., kteréž mimo to ještě několikráte na všech stranách věže se objevuje). Klenutí průjezdu jest ozdobeno malbami na obmítce, kteréž zmíněného již ledňáčka a lazebnici (tak zvanou Zuzanu, kteráž prý dle pověsti Václavu IV. z blízkých lázní královských k útěku dopomohla) představují. Oprava této věže dála se též r. 1878 pod vrchní dohlídkou městsk. rady p. Jos. Kanderta a vyžadovala během zmíněného roku 3094 zl. 52½ kr. nákladu, tak že až do konce roku 1878 vyplacený hromadný náklad 29.892 zl. 51½ kr. obnášel.

Na Malostranské věži mostecké, o jejímž obnovení již v loňské St. př. kn. na str. 107 zmínka se stala a s nímž hned r. 1875 začátek učiněn byl, pokračováno r. 1878 v opravách s věčím úsilím a vydáno za ně do konce roku 7594 zl. 56½ kr. (posavadní hromadný náklad obnáší 31.404 zl. 10½ kr.). Ukončení tohoto díla zůstaveno však roku 1879.

β) K opravě věže na radnici Staroměstské dodáváme, že náklad na zřízení galerie, roku předešlého vzešlý, obnášel 2694 zl. 08 kr.

Oprava věže na radnici Novoměstské, v nejpodstatnějších částech již roku 1877 provedená, byla doděláním nové střechy zcela ukončena. Poslední vnější práce, obnovení totiž kamenné desky se znakem Nového města Pražského, říšským orlem a znaky Čech i Moravy v průčelí, jež obráceny jsou k náměstí Karlovu, byla v posledních dnech měsíce srpna dokončena a hodiny, za drahnou již dobu stojící, opět spuštěny, načež ihned k bourání lešení a pažení okolo věže se přikročilo. Vůbec bylo na účet této stavby do konce r. 1878 ještě 5872 zl. 87½ kr. vyplaceno, takže celkový náklad na opravení zmíněné věže (1876—1878) 26.670 zl. 63½ kr. obnášel.

Jelikož stavba brány Prašné v stavu dosti chatrném se nachází, usnesla se rada městská hned r. 1876 na tom, aby brána tato náležitě obnovena byla. Po zdělání potřebných plánů se strany městsk. úřadu hospodářského a schválení jich od zvláštní kommisse přikročeno v červenci r. 1878 k zjištění základů zmíněné věže. Po odkrytí základů shledáno, že jest spodní zdivo až do hloubky 7.11 metrů dobře zachované a že teprvé v této hloubce počínají vlastní sesilené a podobně dobře zachované základy z kamene lámaného na maltě z písku zrnitého, kteréž až do hloubky 8.66 metrů sahají. Aby dodáno bylo celé věži více pevnosti, uzavřeno jest v měsíci srpnu, sesíliti odkryté základy betonováním až do výše dvou vrstev kvádrových. Po té přikročeno sice k stavbě lešení v hořejším patru věže, ale pro pokročilosť doby stavební zastaveny zatím vlastní práce opravní. Tyto předběžné práce spůsobily r. 1878 výdej v obnosu 1025 zl. 55 kr., takže s přičtením nákladu na nejnutnější opravy, v letech 1876 a 1877 provedené (3515 zl. 76 kr.), všechen posavadní náklad 4541 zl. 31 hr. obnáší.

V následcích požáru, vzniklého dne 9. října 1878 v mlýnech Staroměstských, lehly gotická střecha i s hodinami, jakož i trámové půdy vnitř tamější městské věže vodní popelem, ostatní zdivo zůstalo však až na poškozenou omítku neporušené. Vzhledem k této okolnosti jakož i vůči očekávanému vyplacení náhrady se strany městské pojišťovny, uzavřela rada městská dne 15. listopadu 1878, dáti tuto věž s použitím konstrukce železné jak pro střechu tak pro vnitřek její ze základův opraviti, a položila k účelu tomu do rozpočtu na r. 1879 sumu 10.000 zl.

2. Cesty dopravní, stoky a sady.

a) Upravování. Vzhledem k otevření nových ulic na pozemcích fortifikačních mezi Slepou branou a Karlovem, kde až posud skladiště c. k. vojenského aeraru se nacházejí, vidělo se radě městské k žádosti početných občanů novoměstských vyzvati v červnu 1878 prozatím městský úřad hospodářský, aby k vyšetření potřebného k tomu nákladu zdělal rozpočty, načež teprvé věc ta má se vzíti v bedlivé uvážení.

Otázka upravení hranic obecních mezi Prahou a král. Vinohrady, o které již v St. přír. kn. VI. na str. 109 zmínka učiněna, byla roku 1878 po dlouhém vyjednávání usnešením sboru starších obecních ze dne 15. dubna 1878 (srovn. o tom str. 90 t. d.) a po provedené výměně pozemků šťastně řešena.

Naopak čeká podobná záležitosť, upravení totiž hranic mezi Prahou a Smíchovem, posud žádoucího vyřízení. Aby toto co možná nejdříve k místu přivedeno bylo, zvolila rada městská dne 4. října 1878 zvláštní kommissi právní a technickou.

Aby projektované pokračování v stavbě nábřeží korunního prince Rudolfa se uspíšilo, nařídila ještě před koncem r. 1878 rada městská úřadu hospodářskému, aby zdělal plány nivellační a regulační oné části Starého města mezi pilou Lannovou a mostem císaře Františka Josefa, která ke zmíněnému

nábřeží přiléhá, obmýšlejíc je předložiti c. k. místodržitelství ku schválení (srovn. o tom též str. 106 t. d.).

Obmýšlené zřízení spojovací silnice mezi mostem císaře Františka Josefa a Malou stranou, kteráž jíti má podél strání Letenských po usedlosti č. p. 128—III. (tak zv. zahrada Jezovitská), již výbor zemský pro nadační fond hraběte Straky k tomu konci byl zakoupil, aby zde zemskou jízdárnu a tělocvičnu vystavěl, — záleží na mnoze na upravení této reality, jakož i sousední části Malé strany. Aby obmýšlené regulování ve skutek uvedeno bylo, uzavřela rada městská dne 15. března 1878, počíti v té příčině s výborem zemským vyjednávání a předložiti mu dotýčné plány.

Stará ohradní zeď, u domu Zbraslavského č. p. 287-I. druhdy stávavší, byla z příčin veřejné kommunikace zbořena, nová zeď v čáře regulační vystavěna a spůsobem tím ulice Betlemská značně rozšířena, což spůsobilo náklad více jak 3.600 zl. Též byla pro náměstí Svatojirské na Hradčanech, kdež kapitola metropolitní na usedlosti č. p. 33 a 34-II. novou residenci proboštskou staví, nová čára stavební ustanovena a roveň zmíněného náměstí jakož i sousedních ulic ve shodě s rovní budoucího hlavního vchodu do chrámu Svatovítského upravena.

b) Dláždění. Aby stálý přehled o dočasném stavu dlažby v jednotlivých částech města zjednán byl a případným nedůstatkům na rychlo přítrž mohla býti učiněna, jmenovala rada městská v sezení dne 8. března 1878 zvláštní kommissi ohledací, kteráž by v zmíněné příčině návrhy činila. Po míře dobrého zdání oné kommisse bylo usnešeno, dáti valnou řadu ulic a náměstí buď nově vydlážditi, buď předlážditi a práce dlaždické opět cestou akordní mistru dlaždickému svěřovati (rada m. dne 17. května 1878), což také v schůzi dne 5. července 1878 provedeno jest. Z projektovaných dlažeb byly průchodem r. 1878 provedeny následující: Ulice Ovocná byla po celé délce své kostkami žulovými vydlážděna a novými vyvýšenými chodníky s části z desték pálených, s části z kamene mosaikového opatřena (náklad 9342 zl. 71 kr.); dále byly vesměs kamenem Řevnickým vydlážděny a vyvýšenými chodníky opatřeny: Malé náměstí Staroměstské v celé své rozloze (nákladem 4060 zl. 18 kr.), ulice Marianská u domů č. p. 817 a 920-II. (nákl. 3716 zl. 88 kr.), ulice Bredovská po celé délce (náklad 16.837 zl. 48½ kr.), prodloužená ulice na Florenci po celé délce (nákladem 14.238 zl. 49½ kr.), ulice Mezibranská (nákl. 6592 zl. 59 kr.), kdež mimo to zřízena oporná zeď s železným zábradlím, třída Ferdinandova od ulice Uršulinské až k Divadelní (nákladem 17.184 zl. 91 kr.), ulice Mostecká po celé délce (nákl. 7189 zl. 71 kr.) a ulice Žitná mezi ulicí Štěpánskou a Tůnní, kdež užito k vydláždění chodníku starých desk mramorových (nákl. 6709 zl. 68 kr.), náměstí Pětikostelské (za náhradu 2000 zl. od zemského výboru poskytnutou). Posléze byly předlážděny ulice v Kotcích, třída Josefovská, ulička Pinkasova, ulice Hampejská, Rabínská, Kostečná, Divadelní a náměstí Svatoannenské.

c) Silnice. Stavba silnice Vyšehradsko-Podolské, hned r. 1875 projektovaná, uvázla r. 1878 na dobro a teprvé v nejnovější době podobá se, že přibližuje se svému uskutečnění. O zřízení spojovací silnice mezi mostem císaře Františka Josefa a Malou stranou učiněna již zmínka nahoře. — Co se tkne spojení Prahy se Smíchovem po mostě Palackého, náleží k tomu, co již na str. 108 t. d. pověděno, ještě doložiti, že obec pražská se zřetelem k lepšímu upravení ulice Palackého na Smíchově, jíž se na zmíněný most přijíždí, dala rampu od Smíchovského předměstí až v místa, kde se s dlažbou tamější ulice stýká, vyštětovati, štěrkem vysypati a zábradlím opatřiti. Podobně děje se osvětlení řečené rampy nákladem obce pražské. K vůli spojení Prahy se Smíchovem přes nové nábřeží Smíchovské (Ferdinandovo) byl se svolením c. k. ministeria financí u řetězového mostu Františkova s jara 1878 prozatímní průchod otevřen, ač jen pro takové chodce, kteříž věcí dani potravní podléhajících s sebou nenesou, kterýžto průchod v zimě od 6 hodin z rána až do

10 hodin večer, v létě pak od 5 hodin z rána až do 11 hodin večer otevřen zůstával, roku 1879 pak pořádné stanici daně potravní ustoupil. — Posléze byly k žádosti místního představenstva v Bubnech koly, po straně pěšiny podél silnice Belcrediho zatlučené, jakožto zjevná překážka komunikace zase odklizeny.

d) Stoky. Otázka změny soustavy kanalisační v Praze byla r. 1878 toliko v stránce theoretické čili v zásadě rozřešena, stránka praktická čeká však posud svého uskutečnění, poněvadž záleží na zřízení veliké vodárny (více o této věci viz v oddělení E. IV. t. d.).

Z důležitějších staveb tohoto způsobu bylo průchodem r. 1878 toliko přeložení hlavní stoky v dolejší části ulice Cikánské nákladem 13.756 zl. 32 kr. ke konci přivedeno a nová stoka obecní v dolejším díle ulice Výtoňské až k uličce Hrobecké nákladem 2409 zl. vystavěna. Ostatní činnosť v tomto směru přestávala mimo zmíněné dvě stoky na opravách stok starších a vydáno na to 5301 zl. Stavba projektované již svodné stoky v hradebním příkopu před branou Újezdskou, která z ohledů veřejného zdraví velmi potřebnou býti se vidí, odložena k době, kdy otázka o změně hranic mezi obcí Pražskou a Smíchovskou platně bude vyřízena.

e) Sady. Jak známo, těší se sady králevice Rudolfa na Letné obzvláštní péči jak zastupitelstva obecního, tak městského inšpektorství nad sady obecními a pražského spolku pro vysazování stromův. Svornému spolupůsobení těchto tří rozhodujících činitelů jest děkovati, že zmíněné sady na ten čas nade všecky ostatní sady pražské předčí, zanímajíce mezi nimi bez odporu místo první. Co zejmena r. 1878 se tkne, byla za tím účelem, aby obecenstvu, před tamním hostincem z pravidla valně se shromažďujícímu, od větru a nepohody lepší ochrany se dostávalo, před řečeným hostincem po míře usnešení rady m. ze dne 29. března 1878 ještě průchodem léta nejen nová veranda v slohu švýcarském (nákladem 3500 zl.) zřízena, ale i místo, mezi ní a hostincem se nacházející, přepaženo a pro lepší odtok vody malá stoka vystavěna. Náklad na veškery tyto práce obnášel 3894 zl. Také započato v následcích usnešení rady městské ze dne 3. května 1878 ještě během téhož měsíce stavbou nového dílce oporné zdi na svahu Letenském, a sice od bernice daně potravní až pod bývalý vinný lis, kteráž také nákladem 3499 zl. 58 kr. ukončena jest. Stráň nad ní vysázena jest křovím na útraty pražského spolku pro vysazování stromův. Vůbec dodal tento spolek průchodem r. 1878 do zmíněných sadů 919 kusů sazenic rozličné velikosti (zejmena smrky, javory, jilmy, duby, lípy a maďaly) a mimo to množství rozmanitého křoví.[1] V zimě r. 1877—1878 zavedla též obec pražská v hořejší restauraci a vůkolí jejím osvětlení plynové nákladem 1830 zl.

Také vnitřního města nebylo roku 1878 zapomenuto. Zejména byl v ulici Apollinářské u zemské porodnice zřízen na ploše 396☐ metrů nákladem 1160 zl. malý sádek a tamnější ulice upravena. Dále byla v ulici Lužické před ústavem slepců č. p. 131-III., jakož i u národní areny za býv. branou Koňskou řada stromů vysázena. Ke zřízení sádku před vojenským kostelem v ulici Celetné byly sice od městského úřadu hospodářského potřebné plány sdělány, provedení samo však na rok 1879 odloženo.

3. Stavby vodní a zakládání studní.

a) Mosty a jiné stavby pobřežní. Na opravách pilířů a oblouků kamenného mostu Karlova jakož i zdi nábřeží Františkova pracovalo se

[1]) Kromě toho obětoval zmíněný spolek do večího sadu městského 2540 kusů sazenic, před kasárnámi dělostřeleckými na Hradčanech, před branou Říšskou a Píseckou dal pak celkem 722 kusů rozličných stromků vysázeti. Kromě toho rozdáno bezplatně do nejbližšího i dalšího vůkolí pražského 2732 sazenic a křovin.

též r. 1878 i vyžadovaly práce tyto 2792 zl. 82 kr. nákladu. Sochy sv. Augustina, sv. Františka a sv. Ludmily na mostě Karlově byly téhož roku důkladně obnoveny a díl pobřežní hráze pod Letnou mezi tamější restaurací a plovárnou občanskou nákladem 969 zl. 30 kr. vystavěn

b) Jiné vodovody. O sesílení osnovy potrubní nové vodárny Novomlýnské a spojení toho s vodárnou na ostrově Žofínském učiněna již zmínka na místě jiném (srov. o tom str. 114 t. d.). Zde náleželo by zvlášť ještě doložiti, že na mostě Palackého v listopadu 1878 nové potrubí vodní s potřebným počtem hydrantův a šoupátek položeno bylo. Důležité jest také usnešení rady městské ze dne 29. listopadu 1878, aby nedostatečné potrubí vodárny Malostranské potrubím silnějším nahraženo bylo, což ovšem teprvé r. 1879 provésti se mělo. Naopak bylo k žádosti výboru zemského do stavení sněmovního z domu c. k. místodržitelství nové potrubí vodní položeno. Posléze udělena radě městské dne 5. prosince 1878 od sboru starších obecních plná moc, uzavříti s bankou pro stavby a nemovitosti v předměstích pražských smlouvu o přeložení potrubí vodárny Malostranské na nábřeží Smíchovské a sice na základě podmínek, obcí Smíchovskou položených.

c) Kašny. V odstraňování starých kašen pokračovalo se také r. 1878. Bylyť zejmena z ohledů kommunikačních odklizeny kašna na náměstí Sv. Václavském proti hostinci „u Primasů“, dále kašna v ulici Mezibranské, Soukenické a na menším náměstí Staroměstském, na kterýchžto dvou posléze jmenovaných místech nové železné stojany zřízeny jsou. Veřejná studna na Tržišti malostranském byla opravena. Také r. 1879 hodlá rada m. celou řadu veřejných kašen zrušiti i zdá se, že v době nedlouhé kašny vůbec z ulic pražských nadobro zmizí a to tím spíše, jelikož obecné a nucené přivádění vody měkké do samých domů a příbytků čím dál, tím více jeví se býti potřebou nezbytnou a rada m. v uvážení tohoto veřejného hlasu v měsíci únoru 1879 v zásadě byla se rozhodla, aby veškery kašny ve městě zrušeny a na místě jejich buď stojany buď hydranty zřízeny byly.

E. Jiné záležitosti obecní.

I. Udělení práva domovského a měšťanského, změny vyznání atd.

1. Získání práva měšťanského a domovského. Roku 1878 uděleno bylo 14 osobám, v Praze bydlícím, právo domovské a 24 právo domovské i měšťanské. Přijato tudíž 38 osob nově do svazku obecního. Mimo to uděleno právo měšťanské 29 příslušníkům obce. V hromadě dosáhlo tedy 38 osob práva domovského a 53 práva měšťanského. Z těch byli: 1 advokát, 1 dřevař, 1 hejtman okresní, 2 hostinští, 1 huntíř, 1 installateur plynu, 1 inšpektor dráhy, 1 inženýr železniční, 1 kavárník, 2 klempíři, 2 kloboučníci, 1 knihař dvorský, 1 vdova po knihkupci, 1 kominík, 1 kovář, 1 kožešník, 2 krejčí, 5 kupců, 3 lékaři, 4 majitelé domu, 1 malíř znaků, 1 mlynář, 1 natěrač, 6 obchodníků, 1 pokrývač, 1 poštmistr, 1 předseda soudu krajského, 1 ředitel hospodářský, 1 ředitel kancelářský, 1 ředitel závodu obchodního, 1 revisor dráhy, 2 řezníci, 1 dcera řezníkova, 2 rukavičkáři, 1 sládek, 1 společník obchodu, 1 stavitel vozů, 2 ševci, 1 truhlář, 1 účetní, 1 učitel náboženství, 1 učitelka industriální, 1 uzenář, 1 výrobník likérů, 1 zahradník, 1 železník.

Poplatků za udělení práva domovského (po 2 dukátech) vybráno průchodem r. 1878 v hromadě 441 zl. 60 kr., za udělení práva měšťanského pak (po 6 dukátech) 1670 zl. 40 kr.; přijato tudíž celkem za udělení práva domovského i měšťanského 2112 zl.

Čestné měšťanství uděleno usnešením sboru starších obecních dne 27. května 1878 universitnímu professoru p. V. V. Tomkovi a dne 5. prosince téhož roku polnímu zbrojmistru a zemskému komandujícímu Josefu svobodnému pánu Filippoviči.

Naopak ztratila obec t. r. prostředkem smrti jednoho z nejlepších a nejzasloužilejších čestných měšťanův svých (ze dne 13. září 1866), bývalého purkmistra totiž p. Václava rytíře Bělského, kterýž dne 22. května 1878 s tímto světem se rozloučiv, dne 25. t. m. z kostela Týnského nákladem obecním (646 zl.) na hřbitově Vyšehradském slavně jest pochován.

2. Změny vyznání. Roku 1878 událo se v Praze 54 změn vyznání náboženského. Od vyznání římsko-katolického odstoupilo celkem 33 osob, a sice 12 (5 mužských, 7 ženských) přešlo k české evangelické církvi h. v., 2 (mužští) k české evangelické církvi a. v., 6 (1 mužský, 5 ženských) k něm. evangelické církvi a. v., 5 (1 mužský, 4 ženské) k židovskému vyznání, 8 osob (2 mužští, 6 ženských) zůstalo bez vyznání. Naopak přistoupili k církvi katolické 3 vyznavači české evangelické církve h. v. (1 mužský, 2 ženské), 2 (mužští) z německé evangelické církve a. v. a 8 osob (5 mužských, 3 ženské) bez vyznání, celkem 13 osob. Z české evangelické církve h. v. přestoupily 3 osoby (1 mužský, 2 ženské) k vyznání katolickému, 1 (mužský) zůstal bez vyznání. Z české evangelické církve a. v. nevystoupil nikdo, z německé pak 2 (mužští) k římsko-katolickému a 1 osoba (ženská) k židovskému vyznání. Čtyry osoby (ženské) vyznání židovského prohlásily se býti bez vyznání, z 10 osob, dříve bez vyznání byvších, přešlo 8 (5 mužských, 3 ženské) k vyznání katolickému a 2 k židovskému. V hromadě jeví se tudíž za r. 1878 při církvi římsko-katolické úbytek 20 osob, při české evangel. církvi h. v. přírůstek 8 osob, při české evangelické církvi a. v. přírůstek 2 a též německé 3 osob, při vyznání židovském přírůstek 4 osob. Mimo to rozmnožil se o 3 počet osob, bez vyznání jsoucích.

II. Důležitější opatření správní v příčině zásobování města potravou a vodou, v příčině důchodkův obecních atd.

1. Trhy. Přeložení trhů plodinných a chlebných z náměstí Sv. Václavského, jež v dubnu 1877 provedeno jest (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 113), potáhlo za sebou také přeložení městského úřadu tržního, kterýž do té doby v domě č. p. 793-II. umístěn se nalezal. Když pak služebnosť, v příčině té na jmenovaném domě váznoucí, od vlastníkův jeho vykoupena jest byla (srovn. str. 90 t. d.), provedeno přeložení tržního úřadu do stavení městského úřadu vážního a měrného na náměstí Senovážném (č. p. 979-II.), což s počátku měsíce srpna 1878 se stalo. O zavedení trhů na koně učiněna již zmínka též na str. 90 t. d. Zde třeba ještě doložiti, že trhy ty po míře usnešení sb. ob. st. ze dne 10. ledna 1878 a schváleného řádu tržního (výměr místodržitelský ze dne 4. března 1878 č. 13.028) zatím na poslední sobotu každého měsíce (mimo svátky), a sice do městského trhu dobytčího položeny jsou. Doba trhu vyměřena v letních měsících (duben až září) od 7 hodin s rána až do 6 hodin večer, v zimních měsících (říjen až březen) od 8 hodin s rána do 4 hodin s poledne. Místné za kus obnáší 20 kr., jinak platí nařízení řádu trhu dobytčího i pro trh koňský. První trh držel se dne 22. června 1878. — Usnešením rady m. ze dne 19. července 1878 pomýšleno také na rozšíření Staroměstského trhu masného sbouráním chatrného, obci patřícího domu č. p. 956-I., což však teprv r. 1879 provedeno jest.

K novým ustanovením o honu dobytka vůbec, zvláště pak o dovozu dobytka vepřového (srovn. Stat. přír. kn. VI. str. 113), kteráž v dubnu 1877

a v březnu 1878 vydána byvše a co dodatečný §. 26 i co změna §§. 25 lit. a) a 34 lit. a) obecného tržního řádu města Prahy dne 27. června 1878 vyššího schválení došedše, v červenci 1878 veřejně vyhlášena jsou, přidružily se po míře usnešení rady m. ze dne 27. prosince 1878 v příčině otevření mostu Palackého ještě některé změny či vlastně doplňky §§. 25 ad c) 2 a 31 ad 1) řádu tržního, kteréž přihon a odhánění hovězího dobytka tímto novým vstupem do Prahy upravují a které, obdrževše vyššího schválení (26. dubna 1879), dnem 1. května 1879 v platnost vešly. Na týž most vztažena jsou také vyhláškou ze dne 27. prosince 1878 ustanovení v příčině dovozu masa, platná ode dne 26. března 1868.

Podobně vstoupily ještě r. 1878 v život změny a dodatky sazby z r. 1875 o poplatcích z věcí, na váze městské měřených a vážených, o nichž v Stat. přír. kn. VI. na str. 113 zmínka učiněna, došedše již v květnu 1878 vyššího schválení. Dle znění jejich přeloženy koksy a melasa z první do čtvrté třídy poplatku, sláma a jetel v otýpkách vřaděny do druhé, v žokách do třetí třídy, starý drát z odpadků plechových do čtvrté, železné klestny a trámy (nosiče) naopak do druhé třídy.

2. Zásobování vodou. Aby odbírání vody trubní pod přísnější kontrollu se dostalo, zároveň pak i zobecnění jeho připravováno bylo, uznala rada městská po delším uvažování toho potřebu (usnešením ze dne 29. března 1878), zavesti nový způsob odměřování přítoku vody trubní do domů soukromních. Dle toho má

1. připojování soukromních vodovodů k obecním hlavním vodovodům díti se příště umístěním na obecním vodovodu litého sedla s kovaným pásem, hlavním mosazným kohoutem 25 mm. v průměru, opatřeným klíčovou nasadou, troubou chránící a litým hrncem, jakož i navrtáním trub pod tlakem.

2. Odměřování městské trubní vody díti se má sice způsobem dosavádním t. j. prostředkem odměřovacích kohoutů, a však zlepšených ocelovými kalenými šroubky, opatřenými vrtáním přiměřeným.

3. Zděné špunty vodní buďtež v těchto případech, jakož i tehdáž, když některá ulice bude předlažďována, položeny, resp. přeloženy do chodníka vedlé ovrubí a přikryty litými rýhovanými poklopy.

4. Tyto úpravy mají na soukromních odrážkách ihned býti provedeny:

a) na hlavním stoupacím vodovodu rekonstruované vodárny Novomlýnské, dále

b) všude tam, kde budou staré vodovody obecní překládány a vyměňovány, anebo když některá hlavní ulice bude předlažďována a

c) vůbec v případech, když nové vodovody soukromním odběratelům vody zřizovány budou.

3. Mýtné. V příčině zamýšleného ke dni 22. prosince 1878 (a také i provedeného) otevření mostu Palackého vydána dne 13. prosince 1878 sazba mýtného, která však usnešením r. m. ze dne 3. ledna 1879 v některých kusech hned zase změněna jest. Po míře této opravené, dnem 10. ledna 1879 v platnost vešlé sazby platí každá pěší osoba 1 kr., jednokolý neb dvoukolý povoz 1 kr., čtyrkolý vozík 2 kr., dvouspřežný vůz prázdný platí 7 kr., s nákladem (věcí i osob) 10 kr., jednospřežný vůz 3, resp. 5 kr. Za každý kus hovězího dobytka neb koně nezapřaženého ustanoven plat 3 kr., za kus drobného dobytka 1 kr. Dopravčí a jezdcové platí mimo to jako osoby pěší 1 kr.

III. Osvětlení. [1])

1. Plynárna na Žižkově

a) V prostředcích provozovacích staly se za správního roku 1878/79 (od 1. července 1878 až do 30. června 1879) následující změny.

[1]) Podle ochotných zpráv ředitelství městských plynáren.

Nově pořízeny a postaveny byly: 1 velký skrubr (stroj prací), držící 1586,5 angl. stop prostorného obsahu, 1 Koertingovo patentované parní čerpadlo paprskovité s chodem 35000 kostkových stop za hodinu, 4 kusy hustičů vzdušných o 4 angl. stopách průměru a 12 angl. stopách výšky se vzdušnou rourou 15" průměru.

Soustava plynovodů v městě byla v zmíněném roce podstatně rozšířena a sice byly následující plynovody položeny:

V ulici Pštrossově plynovod 12 palcový 482 metrů zdélí, v ulici Myslíkově, Náplavní a na nábřeží Palackého 8palcový 648 m. zdélí, na mostě Palackého dva 6palcové v hromadě 504 m. dlouhé, v ulici Mezibranské 6palcový 250 m. dlouhý, na náměstí Sv. Václavském 3palcový 770 m. zdélí, na nové rampě před mostem Palackého směrem k Vyšehradu 4palcový 250 m.; přiváděcí roury k plynoměrům soukromním a k svítilnám i kandelábrům měřily 600 m. délky, v hromadě tudíž 3504 m. Hromadná délka plynového potrubí, položeného na veřejných pozemcích města Prahy a s částí na pozemcích obce kr. Vinohradů, byla tudíž o 3,504 kilometrů rozmnožena i obnášela koncem června 1879 celkem 118,952 kilometrů. — (Rozšíření soustavy plynovodů provedeno nákladem 28.137 zl., rozmnožení pak veřejné installace plynové nákladem 10.692 zl.)

b) Co se tkne osvětlení veřejného, bylo koncem června 1879 k účelu tomu v činnosti:

16	osmiramenných svícnů v hromadě	s	176	plameny
9	čtyrramenných „ „	s	36	„
19	trojramenných „ „	s	57	„
527	litých svícnových sloupců	s	527	„
14	luceren na roubeních studní a veřejných močištích	s	14	„
2059	luceren nástěnných a visutých	s	2059	„
21	luceren na sloupcích dřevěných	s	21	„
2	soukromní sloupce svícnové	s	2	„
18	soukromních luceren plynových	s	18	„
	úhrnem		2910	plamenů.

Z uvedených plamenů hořelo denně 312 až do 10 hodin večer, 1942 až do půlnoci a 656 až do rána. — Mimo to bylo koncem června 1879 ještě 18 denně až do půlnoci a 42 až do rána hořících luceren petrolejových.

c) Co se tkne poměrů výroby a spotřeby plynu z veliké plynárny obecní, tož obnášela

výroba v době od 1. července 1878 až do 30. června 1879 . . . . 5,711.266 kbm.
spotřeba pak . . . . 5,706.825 „

Poslednější rozděluje se takto:

1,216.230 kub. m. pro osvětlení veřejné,
114.929 „ „ pro osvětlení obecních domův, úřadův a ústavův,
3,692.867 „ „ pro osvětlení soukromní, počtouc v to i stavení aerární a zemská [1]) a
682.799 „ „ pro vlastní spotřebu plynárny, kanceláří a strážnic jejích v městě, pro skladiště lustrů a na ztrátu v potrubí plynovém.

Největší denní výroba 27.817 kub. m. připadla na den 5. pros. 1878, nejmenší 6.699 kub. m. na den 12. června 1879; největší denní spotřeba 28.516 kub. m. na den 31. pros. 1878, nejmenší pak 6.934 kub. m. na den 12. června 1879.

Co se tkne výrobků vedlejších, vyrábí se čpavek z ammoniaku kapalného, při výrobě plynu získaného, v továrně, již má najatou technický lučebník p. Fr. Šebor. — Odbyt koaksu rozšířil se u porovnání s rokem minulým značně, neboť byl nejen nově vyrobený koaks na dobro rozprodán,

[1]) Počet plamenů, obecní plynárnou v pražských soukromních domech zřízených, obnášel zejména dne 1. ledna 1879 celkem 41.554.

ale i zásoby starého povlovně řídnou. Ceny dehtu bylo zase třeba snížiti. ale staré zásoby šly s důstatek na odbyt.

d) Veškeren náklad na veřejné osvětlení města činil v slunečním r. 1879 celkem 64.613 zl. 07 kr. (o 32.483 zl. 67 kr. méně než roku předešlého), z čehož připadá na osvětlení ulic 60.036 zl. 82 kr., na osvětlení domův obecních a místností úředních 2.731 zl. 61 kr. a na vydržování výstražných svítilen 1.844 zl. 64 kr.

2. Plynárna na Smíchově.

Provozovací prostředky této plynárny nedočkaly se v roce správním 1878/79 nijakého rozmnožení aniž jaké podstatné změny. — Soustava plynovodů rozmnožena o 273 metrů, a sice prodloužením potrubí plynového v ulici Husově a Pivovarské. Kromě toho byly roury v ulicích Přívozní a Mlýnské směněny za silnější. Veškera délka pouličního potrubí na Smíchově obnášela koncem června 1879 plných 9,572 kilometrů.

K veřejnému osvětlení sloužilo: 1 čtyrramenný, 1 dvouramenný a 10 jednoramenných svícnů z litiny, 8 jednoramenných svícnů dřevěných a 135 svítilen nástěnných o 1 plameni, v hromadě tudíž 162 plamenů. Z těch hořelo do půlnoci 98, až do svítání 64. — Výroba plynu obnášela v zmíněném roce 678.028 krychl. metrů, soukromní pak a veřejná spotřeba 487.884 kbm. Rozdíl mezi výrobou a spotřebou spoléhá na vlastní potřebě v plynárně a na ztrátě v potrubí pouličním. — Ve výrobě a zužitkování výrobků vedlejších, získaných při výrobě plynu, nestala se u porovnání s rokem předešlým žádná značnější změna.

3. Opatření v příčině rozmnožení spotřeby plynu.

Sem náleží zejmena usnešení rady m. ze dne 27. prosince 1878, kterýmž snížena cena městského plynu za 10 krychlových metrů z 1 zl. 06 kr. na 1 zl. Odtud obnáší cena 1000 angl. stop plynu místo 3 zl. toliko 2 zl. 83,15 kr. Nad to poskytnuta větším odběratelům (od 50.000 až do 400.000 angl. stop) ještě další sleva s obecné ceny v ten způsob, že povolena při každé další odbírce v obnosu 50.000 angl. stop srážka ½%, což činí při odebrání 50.000 angl. stop ½% při odebrání pak 400.000 angl. stop 4%, pevné ceny plynu.

Zvláštního vytknutí hoden jest též úmysl r. m., v sezení dne 8. listop. 1878 projevený, aby v pražských kostelích patronátních bylo znenáhla zavedeno osvětlení plynem. Po způsobeném v příčině té vyšetření stalo se také dne 21. února 1879 usnešení r. m. v smyslu kladném, jemuž dostalo se v dubnu 1879 vyššího schválení.

IV. Čištění ulic a stok.

1. Náklad, spojený s čištěním ulic a stok, byl r. 1878 celkem o 4314 zl. 95 kr. menší; obnášelť totiž **146.727 zl. 85½ kr.** proti 151.042 zl. 80½ kr. roku předchozího. Ze sumy té připadlo na čištění stok 11.289 zl. 63½ kr. proti 10.610 zl. 86 kr. roku minulého (+ 678 zl. 77½ kr.), na čištění pak ulic naopak 135.437 zl. 40½ kr. proti 140.431 zl. 94½ kr. (tudíž o 4994 zl. 54 kr. méně) vzdor tomu, že počet osob při něm opět se byl zvěčil (obnášelť 308 hlav proti 287 r. 1877). Personálu zaměstnanému při řádném čištění ulic vyplaceno zvláště jmenem mzdy a nákladu na šactvo 64.748 zl. 49½ kr. (o 715 zl. 32½ kr. více než r. 1877). Počet koní zaměstnaných při témž čištění zůstal týž jako roku předešlého, totiž 26 párů, a sice na Starém a Novém městě po 11 párech a na Malé straně 4 páry, rovněž

i počet kočích. Náklad na ně obnášel vůbec 39.582 zl. 84 kr., byl tudíž o 682 zl. 28 kr. věčí než r. 1877. Náklad na zachování a koupi nádobí metařského a náčiní pro potahy zvěčil se taktéž o 151 zl. 93½ kr. (obnášelť 10.952 zl. 57½ kr.), ale výlohy za písek, skládání rumu a mýtné zmenšily se o 1311 zl. 96 kr.; činilyť r. 1878 toliko 1689 zl. 40 kr. Též vydání na mimořádné čištění ulic zmenšilo se r. 1878 o 6113 zl. 11 kr. (17.004 zl. 24 kr. proti 23.117 zl. 35 kr. r. 1877), jinak ovšem vyžadovaly jiné vedlejší výdaje obnos 1459 zl. 85½ kr., tudíž o 880 zl. 99 kr. více než roku minulého.

2. Jak známo, převzala obec dnem 1. dubna 1877 čištění stok a kališť domovních v jedné části farnosti Sv. Jindřišské (104 domy) na zkoušku do vlastní správy a rozšířila pokus tento z příčin technických počátkem r. 1878 také na část Starého města a Josefova (125 domů). Nabyté pak při tom dobré zkušenosti vedly radu městskou k tomu, že dala městským úřadem hospodářským potřebné návrhy, podmínky a rozpočty zdělati a tyto zavedením řízení offertního zjistiti. Dospěvší touto cestou k náležitému přehledu celé věci, složila rada městská usnešením ze dne 4. října 1878 další návrhy v příčině podrobných předpisů průvodních na zvláštní komitét, odevzdala elaborát jeho počátkem listopadu odboru finančnímu a usnesla se po té ve schůzi dne 29. listopadu 1878 na tom, aby čištění stok a kališt, jakož i vyvážení výkalů, počnouc dnem 1. ledna 1879 za celý rok, po případě za tři na pořád jdoucí léta obec sama obstarávala a náklad, s tím spojený (21.000 zl.), 1% přirážkou k dani domovní uhražovala. V příčině veřejných, tudíž daně domovní prostých stavení usnešeno, aby jich mravní vlastníci cestou vyjednávání k přiměřené náhradě se uvolili.

Usnešení toto uvedeno ihned ve skutek. Řízení offertní bylo ukončeno, s vlastníky domův veřejných zavedeno neprodleně vyjednávání (kteréž však větčinou teprve průchodem r. 1879 ke konci dospělo), obecenstvu dána vyhláškou ze dne 14. prosince 1878 novota tato na vědomí a dne 1. ledna 1879 počala se také prováděti. Pro pojištění výsledku, ale i k zamezení případných nepříslušností při vyklizování, kteréž veskrz jen v noci se děje (při čemž na každý dům za dva měsíce řada přichází), byla mimo to usnešením rady městské ze dne 17. ledna 1879 vydána pro kontrahenty a vyklízeče zvlaštní instrukce, jejíž znění také všem domácím zděleno jest.

3. Také záležitost obecné kanalisace města, pro niž hned 30. prosince 1876 čtrnáctičlenná kommisse zřízena jest byla, dostala se r. 1878 značně ku předu. Když byla totiž kommisse zevrubné studium této otázky na užší komitét [1]) složila a tento technické elaboráty své prostřednictvím předsedy, p. městského rady J. Kanderta, ještě průchodem r. 1877 čtyřikráte plné kommissi k projednání byl předložil, rozhodla se kommise především v zásadě pro system splachovací a doplnila v sezení dne 13. března 1878 usnešení své následující resolucí:

a) K posavadním stokám nebudiž při zavádění nové soustavy nijak hleděno;

b) dle hlavních plánů, k účelu tomu za pomocí městského úřadu hospodářského zvláště zdělaných, buďtež zřízeny tři ústřední stoky k odvádění vody splaškové i deštové a městskému úřadu hospodářskému budiž nařízeno, aby zevrubné plány zdělal a předložil;

c) užší komitét povolejž k poradám, v nichž o podrobném provedení jednati se bude, také zástupce pražských spolků lékařských;

d) zřízení nových stok dle soustavy splachovací vyžaduje velikého nákladu a záleží na postavení velké vodárny.

Aby však k zavedení nové soustavy kanalisační bylo lze dříve již

---

[1]) Komitét tento záležel původně z pp. starších obecních (resp. rad měst.): prof. Bukovského, architekta Barocha, lékárníka Dittricha, architekta Kanderta a železničního inšpektora Stáněte, dále z pp. prof. Harlachra (stavby vodní) a městského rady stavebního Jenšovského.

přistoupiti, učinila kommisse vzhledem k rekonstrukci vodárny Novomlýnské, tehdáž již dosti pokročilé, návrh aby podél hranic mezi Starým a Novým městem, t. j. od mostu Františkova třídou Ferdinandovou přes Příkop, a třídou Poříčskou vystavěla se nová splachovací stoka, což by pozdějšímu zakládání hlavních stok nijak nebylo na překážku.

Usnešení tato učiněna jsou již za přítomnosti 6 mimořádných členův, jimiž byla se kommisse k návrhu komitétu užšího a se svolením rady městské koncem r. 1877 sesílila a kteří s části od jednoty průmyslové, obou pražských spolků lékařských [1]), státního a zemského ředitelství stavebního vysláni, s části také (a sice jako zástupcové sousedních obcí) od rady městské k spolupůsobení pozváni jsou byli. Rada městská vzala také vskutku návrhy kommisse kanalisační na vědomí a nařídila především úřadu hospodářskému, aby zdělal zevrubné plány a rozpočty, nad kteroužto fasi tato otázka koncem r. 1878 nebyla ještě vyspěla.

V. Hřbitovy a pochovávání vůbec.

1. Změny. a) Největší změna r. 1878 v příčině pochovávání mrtvol jest převzetí hřbitovů Olšanských a (od 1. ledna 1879) i převzetí Košířských do vlastní správy úřadu zádušního (srov. str. 86 t. d.). Organisace správy a služby vůbec vyžadovala arci hned četných upravení a zřízení na hřbitovech samých. Tak udělány jsou z dřevních bytů hrobníků na hřbitovech Olšanských kanceláře, obydlí zahradníka a dvou vrátných, pak čekárna pro hrobníky a strážnice pro hlídače. Mimo to vystavena pro strážníka při vchodu na 4. (nejvýše položený) hřbitov lóže vrátného na způsob švýcarského domku.

Poněvadž od úřadu zádušního zároveň se správou také zřizování, zachovávání a okrašlování hrobů a hrobek převzato bylo, vystaven jest ještě s jara 1878 prostranný sklenník o 3 odděleních, kdež květiny se rozmnožují, pěstují a od zimy ochraňují. Mimo to zřízeno značné množství pařišť a sice dílem na 1. hřbitově, dílem na sousedním, k tomu účelu najatém a prkenným plotem opatřeném pozemku. Vedlé nich postavena prostranná, lepenkou krytá kůlna na skládání rozličného nářadí.

Aby dešťová voda, kteráž se pomocí rigolů s cest, loňského roku upravených, dolů svádí, zachycovala se a k účelům hřbitovů používati mohla, vystaven zděný, cementovaný vodojem, do kterého se dešťová voda zděnými stokami pouští. Konečně zřízeny ještě téhož roku pro pohodlí obecenstva dva zděné záchody (na 1. a 5. hřbitově) a k snadnějšímu orientování se postaveno 60 návěštních tabulek, udávajících číslo hřbitovu, jeho oddělení a běžná čísla hrobů.

Veškery práce tyto, jakož i opravení velkého dílu ohradních zdí provedeny jsou pod vrchní dohlídkou a za nejvřelejšího účastenství městského rady pana Jindř. Leglera co inspektora hřbitovů, i vyžadovaly hromadného nákladu více než 12.000 zl.

b) Ve shodě se zmíněným převzetím ustanovila rada městská ve schůzi dne 12. dubna 1878 zvláštní sazbu poplatkovou za obkládání, zalévání a okrašlování hrobů na hřbitovech Olšanských, po případě i Košířských, a pro lepší evidenci hrobův na těchto hřbitovech usnesla se také dne 26. dubna t. r. na tom, aby v úřadě zádušním založeny byly nové matriky hřbitovní, což také ještě průchodem t. r. vykonáno.

---

[1]) Komitét pro zužitkování výmětů, při tomto spolku od r. 1875 zasedající, postoupil totiž v květnu 1877 materiál svůj i s návrhy městské kommissi kanalisační k volnému užití, resp. k dalšímu úřadám, spolek něm. lékařů pak nabídl touž dobou radě městské své spolupůsobení.

2. Hroby a pohřby. Dle denníka pohřebního pražského úřadu zádušního bylo r. 1878 na hřbitovech Olšanských a Košířských pochováno celkem 7376 mrtvol, a sice 2382 dospělých mužských, 2052 dospělých ženských, 1573 chlapcův a 1369 děvčat do 9 let věku. Z toho připadlo na Staré město 973, na Nové město 4307, na Malou stranu 1016, na Hradčany 200, na Josefov 177, na Karlín 330, na Smíchov 126 a na ostatní venkovské obce vůbec 247 mrtvol. — Míst na hrobky prodáno 131 za 10.589 zl. 44½ kr. a sice na Olšanech 111 za 8741 zl. 44½ kr. a v Košířích 20 za 1848 zl. Hrobů zakoupeno nově na dalších 7 let celkem 619 za 6499 zl. 50 kr., a to na Olšanech 418 za 4389 zl. a v Košířích 201 za 2110 zl. 50 kr.

3. Hospodaření. Příjmy funerální obnášely r. 1878 celkem 36.864 zl. 19 kr. a sice: 1. za hroby zvláštní a společné 12.022 zl. 52½ kr., 2. za propůjčení vozů pohřebních 21.407 zl. 74½ kr., 3. za zvonění hran v městských kostelích patronátních a na hřbitovech 2407 zl. 28 kr., 4. za povolení k postavení železných křížů náhrobních a desk pamětních 654 zl. 10 kr. a 5. mýta na vydržování silnice Olšanské 372 zl. 54 kr. Naopak vydáno: 1. za kolky na kvitance z poplatků pohřebních 308 zl. 35 kr., 2. kostelníkům podílův za zvonění hran 872 zl. 25 kr., 3. mzdy nakladačům mrtvol a hrobníkům 3339 zl. 80 kr., 4. obci pražské za přípřeže, dodané k vozům pohřebním, náhrady 9365 zl. 70 kr. (obec sama vydala na ně 7536 zl. 22 kr.), 5. fondu silnice Olšanské 372 zl. 54 kr., 6. výměrku hrobníkům na pořízení náčiní hrobařského 17 zl. 79 kr. a 7. rozličná vedlejší vydání 7 zl. 23 kr., celkem 14.283 zl. 66 kr. Čistý zisk činil tudíž 22.580 zl. 53 kr. a byl odveden fondu kostelnímu. Fond tento vykazoval r. 1878 příjmů na hotovosti 201.280 zl. 64 kr. a v úpisech 599.997 zl. 47 kr., výdejů pak 199.128 zl. 37½ kr. v hotovosti a 47.508 zl. 72 kr. v úpisech, tak že obnášel přebytek 2152 zl. 26½ kr. na hotovosti a 552.488 zl. 75 kr. v úpisech.

VI. Zdravotnictví.

1. Obecný přehled osob zdravotních koncem roku 1878.

Tab. LXXVIII.

Číslo řadové	Čtvrť městská:	Lékařů	Ranhojičů	Lék. zubních	Skotoléčitelů	Lékařů koní	Bab	Lékárníků	V hromadě
1.	Staré město	65	4	6	1	—	58	8	142
2.	Nové město	173	2	2	2	—	127	4	310
3.	Malá strana	17	2	—	1	—	25	4	49
4.	Hradčany	3	1	—	—	1	8	—	13
5.	Josefov	2	1	—	—	—	13	—	16
	Praha	260	10	8	4	1	231	16	530
	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—)	—3	+1	—	—2	—1	—14	—	—19

Poznamenání. Z doktorů lékařství bylo 107 zároveň doktory ranhojičství, 2 lékaři očními, 113 mistry porodnictví, 4 lékaři zubními, 3 zkoušenými skotoléčiteli, 5 approbovanými ranhojiči a spolu lékaři porodními a 77 doktory veškerého lékařství. Z doktorů lékařství bylo dále zřízeno 5 od státu neb obce k správě zdravotní a 20 od sborů neb osob soukromých k účelům veřejným; 44 lékařů nalezalo se při nemocnicích, 18 jich

ustanoveno od státu, země neb obce k léčení mimo nemocnice, 41 bylo jich na lékařských stolicích učitelských, ostatních pak 131 čili 50,4% nebylo v službě ustanoveno. — Mimo to nalezalo se v městě 28 lékařů vojenských, a sice 23 v službě činné a 5 mimo službu, z nichž bydlelo 5 na Starém městě, 16 na Novém městě, 6 na Malé straně a 1 na Hradčanech.

Mezi ranhojiči jest 1 také mistrem ranhojičství a porodnictví, 1 lékařem zubním a 2 městskými ranhojiči okresními, ostatní jsou pouhými patrony. Mezi skotoléčiteli jest 1 professor skotoléčitelství, 1 městský a 1 zeměpanský skotoléčitel, z nichž dva prvější jsou zároveň doktory lékařství. Městský skotoléčitel spravuje mimo to obecní kontumační stáj pro dobytek, umístěnou v č. p. 75—I.

V počtu bab jest 8 bab, zřízených od státu při klinikách, a sice 3 školní a 5 pomocných, 1 v porodnici a 1 v nalezinci, zřízené od země, a 6 bab okresních, placených z důchodův obecních; ostatních 215 nebylo v službě ustanoveno. — Mimo shora uvedené lékárníky, kteří jsou zároveň držiteli veřejných lékáren, nalezalo se ještě 38 assistentů v lékárnách veřejných (26 diplomovaných a 12 bez diplomu) a 11 učňů lékárnických. Ze soukromních lékáren náleží uvésti lékárnu v c. k. obecné nemocnici, lékárnu v nemocnici milosrdných sester, v nemocnici Alžbětinek, v nemocnici židovské a dvě lékárny při nemocnicích vojenských.

2. Opatrování veřejného zdraví.

a) Přehled léčení chudých v Praze r. 1878.

Tab. LXXIX.

Čtvrti města:	Městský okres zdravotní	Počet nemocných: Zůstalo koncem předešlého roku	Přibylo průchodem roku	Bylo tedy všech nemocných	Z těch propuštěno: vyléčených	polepšených	nevyléčených	přenešením	Zůstalo v léčení koncem roku	Zemřelo: vůbec	na % všech nemocných
Staré město	I.	5	337	342	186	61	39	29	2	25	7,3
	II.	24	1207	1231	933	171	29	29	31	38	3,1
Nové město	III.	7	279	286	211	59	—	1	4	11	3,8
	IV.	8	601	609	359	198	27	11	4	10	1,6
	V.	40	538	578	419	64	30	8	21	36	6,2
Malá strana . . .	VI.	16	346	362	241	65	1	16	11	28	7,7
Hradčany i Malá strana	VII.	10	449	459	275	74	3	57	12	38	8,3
Josefov a Staré město	VIII.	5	853	858	566	150	1	52	6	83	9,7
Dětská nemocnice . .	Celé město	69	5820	5889	4951	631	100	3	92	112	1,9
Polyklinika		60	3764	3824	2213	1040	194	175	97	105	2,7
Nemocnice milosrdných bratří .		140	2619	2759	1921	395	81	—	144	218	7,9
Nemocnice Alžbětinek		78	1005	1083	896	25	36	—	62	64	5.9
V hromadě .	—	462	17818	18280	13171	2933	541	381	486	768	4,2

Ze zemřelých sešlo zejmena se světa: 191 od tuberkulí, 40 od sešlosti věkem, 23 úbytěmi dětskými, 27 od slabosti přirozené, 16 od hniloby kostí a rozličných rakovin, 4 od ústrojné vady srdeční, 9 od vodnosti dutin mozkových, 18 od talovitosti krve a t. d., celkem pak 338 osob, jež zemřely od nemocí nezhojitelných. — Odečte-li se suma tato od sumy zemřelých a léčených vůbec, objevuje se poměr zemřelých od nemocí zhojitelných k zemřelým vůbec, jako 55,99 : 100,00. [1])

[1]) V krátkosti buďtež tuto uvedeny důležitější výsledky popisu slepých, hluchoněmých a choromyslných, v domácím ošetřování

b) Vydání na přímé opatrování veřejného zdraví, r. 1878 důchodům obecním vzešlé, činilo 28.318 zl. 21½ kr., změnilo se tudíž proti roku předešlému o 860 zl. 54 kr. Výdeje tyto rozdělovaly se způsobem následujícím: na služné lékařům obecním a ranhojičům, výměrku na potřeby kancelářské těmto, na výslužné a platy i podpory vdovám a sirotkům 20.298 zl. 29 kr., na platy okresním babám porodním 1.199 zl. 92 kr., na bezplatné poskytování léků, obvazkův a lázní 3932 zl. 94 kr., na honorář za zkoušení účtů lékarnických 400 zl., na postavení a rozebrání lázní obecních 930 zl., na výlohy za přenášení nemocných osob k úrazu přišlých, pak za převážení mrtvol a vydržování komor umrlčích 553 zl. 70½ kr. a posléze na rozličná jiná vydání 1003 zl. 36 kr. Naopak bylo důchodům obecním r. 1878 za ošetřování cizích příslušníkův 1628 zl. 51½ kr. nahraženo, takže veškery výdeje zdravotní obnášely toliko 26.689 zl. 70 kr., t. j. o 1106 zl. 39 kr. méně než r. 1877.

c) Očkování. Počet stanic očkovacích r. 1878 zůstal týž jako roku předešlého. Na stanicích těchto bylo očkováno 1667 dětí (o 54 méně než r. 1877) a sice s prospěchem 1431 čili 85,8%, bez prospěchu 43 čili 2,6% a s výsledkem neznámým 193 čili 11,6%. Látkou tekutou bylo očkováno 1646 dětí čili 98,7%, suchou pak toliko 21 čili 1,3%.

---

v Praze se nalezajících, kterýž k rozkazu c. k. místodržitelství v prvních měsících r. 1879 od městských dozorců proveden byl a jehož výsledky pro městský zdravotní referát k dalšímu řízení v městské statistické kanceláři v dubnu r. 1879 sestaveny jsou. Po míře těchto výsledků nalezalo se v Praze koncem r. 1878 v domácím ošetřování 64 slepců (26 m. 38 ž.), z nichž 1 (m.) byl v stáří od 5—10 let, 4 (3 m. 1 ž.) 15—20 let, ostatních 59 (22 m. 37 ž.) přes 20 let. Ze všech těchto nedužívých osleplo jen 6 (4 m. 2 ž.) v následcích poranění oka, ostatních 58 (22 m. 36 ž.) osleplo od nemoci (od narození slepým nebyl nikdo). — Hluchoněmých, v domácím ošetřování shledaných, čítalo se k té době také 64 (36 m. 28 ž.); z těch byl 1 (m.) méně 5 let stár, 6 (3 m. 3. ž.) mělo 5—10 let věku, 5 (3 m. 2 ž.) 10—15 let, 13 (7 m. 6 ž.) mělo 15—20 let, 39 (22 m. 17 ž.) byli přes 20 let stáří. Z veškerého počtu byli 41 (22 m. 19 ž.) hluchoněmí od narození, 23 (14 m. 9 ž.) ohluchli a oněměli později. — Co se konečně tkne choromyslných, v domácím ošetřování shledaných, udává se počet jejich na 62 (30 m. 32 ž.), z těch byla jedna osoba 1 (ž.) zuřivá, 3 (ž) trudnomyslné, 9 (3. m. 6 ž.) pomatených, 6 (2 m. 4 ž.) trpěly chorobou duševní spojenou s ochromením, ostatních 43 (25 m. 18 ž.) byli blbí. Co do věku bylo 5 (ž.) méně 10 let, 12 (8 m. 4 ž.) u věku 10—15 let, 8 (5 m. 3 ž.) 15—20 let, 4 (2 m. 2 ž.) 20 až 25 let, 11 (7 m. 4 ž.) 25—30 let, 4 (3 m. 1 ž.) 30—35 let, 2 (1 m. 1 ž) 35 až 40 let, 1 (m.) 40—45 let, 3 (ž.) 45—50 let, 4 (1 m. ž.) 50—55 let, 5 (1 m. 4 ž.) 55—60 let, 1 (m.) 65—70 let, 2 (ž.) přes 70 let stáří. — Dle čtvrtí shledáno na Starém městě 16 (5 m. 11 ž.) slepých, 23 (13 m. 10 ž.) hluchoněmých a 17 (10 m. a 7 ž.) choromyslných; na Novém městě shledáno 20 (9 m. 11 ž.) slepých, 30 (17 m. 13 ž.) hluchoněmých a 30 (14 m. 16 ž.) choromyslných, na Malé straně 15 (7 m. 8 ž.) slepých, 8 (4 m. 4 ž.) hluchoněmých a 11 (2 m. 9 ž.) choromyslných, na Hradčanech 5 (2 m. 3 ž.) slepých a 1 (m.) choromyslný, v Josefově pak 8 (3 m. 5 ž.) slepých, 3 (2 m. 1 ž.) hluchoněmí a 3 (m) choromyslní. Přičtouli se k těmto číslům sumy tabulek XLVIII. (č. položky 6, 7 a 8) str. 62 a XLIX. (čís. pol. 9) str. 63 t. d., totiž součty ošetřovanců sem hledících ústavů veřejných (soukromních ústavů t. zp. v Praze není) jakož i počet choromyslných, v zemském blázinci r. 1878 ošetřovaných, obdrží se pro Prahu na konec r. 1878 slušný počet 140 (63 m. 77 ž.) slepých, 188 (115 m. 73 ž) hluchoněmých a 1176 (665 m. 511 ž.) choromyslných. (Srovn. s tím výsledky popisu obyvatelstva z r. 1869 v naší Statistice Prahy tab. XIV. a, str. 60 a 61, pak str. 180).

3. Policie zdravotní.

a) Působením stráže obecní bylo r. 1878 s části na obvodní čáře pro vybírání daně potravní, s části v nádražích a na trzích v příčině zdravotní zadrženo a zabaveno následující množství dobytka, masa a jiných potravin: 1 kus dobytka hovězího, 15 telat, 6 skopců, 232 prasat, 2400 klgr. rozličného masa, 75 klgr. ryb, 171 kusů zvěřiny, 119 kusů drůbeže, 4 ptáci, 161 klgr. ovoce, 10 klgr. pečiva, 8 kop vajec, 70 klgr. bramborů a 2 nůše hub. — Psů bylo schytáno 960 (v tom 51 velkých a 909 malých); vyplaceno jich bylo 290 a utraceno 670. Výplatného za psy bylo přijato 795 zl., z čehož dvě třetiny, t. j. 530 zl., připadly městskému fondu chudinskému a jedna třetina čili 265 zl. pohodným. (Daň ze psů vynesla 10.330 zl. 90 kr. a nedoplatků zbylo 2417 zl. 10 kr.)

b) Z opatření k účelům zdravotním z usnešení nebo z pokynutí rady městské jednak od ní samotné, jednak od magistrátu pražského učiněných, buďtež zejmena vytknuty následující:

Aby učinila se přítrž obtěžování, kteréž navštěvovatelům jak velkého sadu městského, tak sadu malého způsobuje se neobyčejným množstvím kouře z lokomotiv šikovacích v nádražích sousedních, byla se rada městská již r. 1877 k ředitelstvím dotyčných 4 drah s žádostí obrátila, aby pro odstranění tohoto zla, jehožto trvání by účel obou těchto nákladných sadů takořka v niveč přivádělo, dávala příště lokomotivy šikovací vytápěti smíšeninou uhlí a koksu. Žádosti této vyhověly ještě v prvním pololetí r. 1878 dráha státní a rak. severozápadní, any první i nové žádosti u ředitelstva drah Turnovsko-Kralupské a Františka Josefa bez výsledku zůstaly. Z toho vzala sobě rada městská ve schůzi dne 13. června 1878 příčinu, naléhati na provodení zmíněného opatření se strany obou posledňějších drah u hlavního ředitelstva rakouských drah ve Vídni prostřednictvím c. k. místodržitelství. Mimo to bylo ve schůzi r. m. dne 6. září 1878 usnešeno, žádati ředitelstvo drahy Františka Josefa, aby k stavbě nádraží šikovacího v Nůslích, před lety již projektované a počaté, teď již opravdu přistoupila.

K podobnému účelu směřovalo usnešení rady m. ze dne 5. července 1878, vyzvati totiž vyhláškou v novinách dámy pražské, aby na veřejných místech a procházkách vleček nespouštěly nebo vůbec nenosily.

Aby bylo lze bryndání mléka, kteréž zejména v době letní velmi zhusta se provozuje a právě té doby nejvíce bývá povážlivým, lépe kontrollovati a je co možná nejvíce zamezovati, usnesla se rada městská dne 10. května 1878 k podnětu klubu hospodářského a rady zemědělské, zejména pak za příležitostí mezinárodní výstavy mlékařské, která ve dnech Svatojanských r. 1878 v Praze se držela, — vypsati nejen cenu 10 dukátů na nejlepší mléčný hustoměr (kteráž Heserovu mlékohledu přiřknuta byla), nýbrž dala z usnešení dne 30. srpna 1878 také šest) mléčních hustoměrů výmyslu Quevenny'ho zakoupiti a městské lékaře okresní jimi poděliti, jelikož přístroje tyto k účelům policejním mezitím jako nejpříhodnější byly se osvědčily.

Aby při úrazích a náhlých nemocech pouličních potřebná pomoc urychlena býti mohla, byly k usnešení rady městské ze dne 25. října 1878 nejen v příčině rozestavení nosidek po příhodných k tomu místech prospěšné změny učiněny, nýbrž i v následcích usnešení ze dne 15. listopadu 1878 dva ruční vozíky zakoupeny a na policejních komisařstvích pro dolejší Nové město a Hradčany umístěny.

Co se tkne nemocí dobytka, byl k usnešení rady m. ze dne 14. května chov dobytka vepřového v městě na novo co nejpřísněji zapovězen. Také byly pro hojnější užívání obecní stáje kontumační v č. p. 75—I. usnešením rady m. ze dne 8. března 1878 poplatky za postavení dobytka v nich značně sníženy [1]), platba denní (místo dřívější týdenní ve lhůtách

[1]) Za dobytek malý zejména s 25 na 10, za veliký pak s 50 na 20 kr. na den.

předplatných) zavedena a stranám na vůli zůstaveno, aby dobytek svůj také od jiných lékařů, a nikoliv jen od zvěrolékaře městského, směly dávat léčiti.

Vůči hrozícímu nebezpečenství nákazy od nemocí epidemických v následcích války rusko-turecké zřízena jest z usnešení rady m. ze dne 28. května 1878 zvláštní kommisse zdravotní, kteréž položen úkol, nejen ochranných prostředků v naznačeném směru případně se chopiti, nýbrž také prostředkem obchůzek čtvrtí městských přehlídku domů vykonávati, při nich zejména po nedůstatcích zdravotních pátrati a cestou úřední o jich odstranění pečovati. K tomu konci zřízeny zvláštní kommisse okresní a každé z nich přiděleni městský lékař okresní, dotýčný okresní dozorce a podlé potřeby také jeden úředník c. k. policejního ředitelství. Průchodem léta a jeseně r. 1878 vyřídila kommisse úkol sobě uložený s nejlepším výsledkem.

Koncem října r. 1878 předložil komitét pro zužitkování výmetků v Praze, při jednotě průmyslové zasedající (srovn. St. přír. kn. V. str. 111 a str. 128 t. d.), radě městské spis pamětní v příčině assanace města v tomto i jiných směrech, a z rozpravy o něm vzala sobě zdravotní sekce spolku lékařů německých v sezení dne 15. listopadu 1878 příčinu, navrhnouti v týdenní schůzi spolkové dne 29. listopadu vypracování zvláštního spisu pamětního k radě městské v Praze, jenž by se přimlouval za zřízení samostatné městské rady zdravotní. Řečený spolek počal tudíž vyjednávati s oněmi spolky, které již v otázce vodní (srovn. St. přír. kn. VI. str. 101) svorné přičinění byly jsou osvědčily, a tak dostaly se věčím dílem ještě r. 1878 jak se strany obou spolků lékařských v Praze, tak se strany sboru doktorů lékařství, společnosti fysiokratické a spolku „Lotos“ co do směru shodné žádosti i spisy pamětní do rukou rady městské Tato vyzvala prostředkem přípisu praesidialního ze dne 3. února 1879 zmíněné korporace, aby skrze zvláštní zástupce své účastnily se v poradách kommisse zdravotní, v květnu 1878 zřízené, jíž také zmíněna podání přidělena byla, aby o nich se radila a rozhodovala. O činnosti této širší městské kommisse zdravotní, která ovšem již do r. 1879 náleží, bude v knížce příští více pověděno.

VII. Pojišťování a hasičství.

1. Městská pojišťovna.

a) Pojištění.

Tab. LXXX.

Zdvižení:	Stavení: Počet	Stavení: Cennost zl.	Stavení: Prémie zl.	kr.	Věci zdvižné: Počet	Věci zdvižné: Cennost zl.	Věci zdvižné: Prémie zl.	kr.
Stav koncem r. 1877 . .	3237	33,110.180	26.686	52	3494	24,802.481	23.352	13
Zrušené pojistky počátkem r. 1878 .	116	917.010	1.013	35	330	2,677.133	2.548	30
Stav počátkem r. 1878 .	3121	32,193.170	25.673	17	3164	22,125.348	20.803	83
Přírůstek	194	2,280.820	1.722	49	552	3,085.659	2.979	78
Stav koncem r. 1878 . .	3315	34,473.990	27.395	66	3716	25,211.007	23.783	61

b) Výsledky.

Tab. LXXXI.

Účet:	Příjmy: Prémie a poplatky zl.	kr	Jiné příjmy zl.	kr.	Suma zl.	kr.	Výdeje zl.	kr.	Výsledky: Zisk zl.	kr.	Ztráta zl.	kr.	Stav fondu záložního zl.	kr.
Pojišťovací	52.635	09	17.987[1])	69	70.622	78	54.223[3])	95	16.398	83	—	—	—	—
Fondu záložního	—	—	—	—	7.608[2])	90	37[4])	33	7.571	57	—	—	156.566	34
V hromadě	52.635	09	17.987	69	78.231	68	54.261	28	23.970[5])	40	—	—	156.566	34

[1]) V tom provise a náhrady od společnosti zajišťovací v obnosu 16.312 zl. 17 kr., úroků z peněz výdejných 1675 zl. 52 kr. [2]) Úroky z jistin fondu záložního. [3]) Z toho náhrady škod 13.791 zl. 58 kr., na zajištění 26.966 zl. 91 kr., na slušné, provise a správní výlohy 11.199 zl. 18 kr., daň 2266 zl. 28 kr. [4]) Daň z úroků téhož fondu. [5]) Z toho připsáno dle §. 42 stanov fondu zálořnímu 15.770 zl. 98 kr. a k účelům obecním odvedeno 8199 zl. 42 kr.

c) Náhrady za vzešlé škody.

Tab. LXXXII.

Škody:	Počet	Rok 1878. Cennost zl.	kr.	Náhrada zl.	kr.
Na staveních obytných	7	232.000	—	315	08
„ „ průmyslových	2	24.000	—	12.676	—
Na zboží a zásobách	1	40.000	—	610	—
Na svršcích a nábytku	—	—	—	—	—
Na skle zrcadlovém	7	1.092	—	190	50
V hromadě	17	297.092	—	13.791	58

2. Městský sbor hasičský.

Náklad na vydržování sboru hasičského obnášel r. 1878 celkem 27.805 zl. 76½ kr., byl tudíž o 1.775 zl. 79 kr. menší než r. 1877. Z toho připadlo na platy a mzdy mužstva 17.826 zl. 35 kr, na šactvo, prádlo a potřeby ložní 3.909 zl. 61 kr., na vydržování koní a kočích 2.022 zl. 32 kr., na koupi a zachování náčiní hasičského [1]) 1.891 zl. 61 kr., na plat úředníka při telegrafu požárním 170 zl. 33 kr. (za čas od 18. října do 31. prosince

[1]) Nově zakoupeny byly ssací turbina 3,75 m. dlouhá za 23 zl. 89 kr. petrolejová pochodeň za 4 zl. (na zkoušku), 605 m. hadic za 446 zl. 49 kr. a 15 mosazných šroubů za 67 zl. 50 kr.

1878) a na ostatní potřeby 1.985 zl. 54½ kr. Mimo to bylo na mzdy a ostatní potřeby 6 městských hlásných 3.177 zl. 64 kr. vyplaceno. — Stav sboru hasičského nezměnil se. V příčině zdokonalení hasičství sluší jmenovati co nejdůležitější událost r. 1878 zřízení telegrafu požárního (srov. Stat. př. kn. VI. 120), kteréž za pomocí příspěvků pražské městské pojišťovny a několika jiných pojišťovacích společností tohoto roku ve skutek jest uvedeno [1]). K tomu účelu přijat jest z usnešení rady městské ze dne 25. ledna 1878 zvláštní, telegrafu znalý inženýr (s platem 70 zl. měsíčně) do služby obecní. Když pak vlastní práce (koncem října 1878) ukončeny a skrze zvláštní komissi (2. listop. 1878) schváleny byly, vyučováno jest telegrafování jak mužstvo městského sboru hasičského, tak i stráž obecní a c. k. stráž bezpečnosti, obecenstvo pak zvláštní vyhláškou o užívání tohoto prostředku pomocného zpraveno. Vlastní zkušební komisse držena jest dne 13. prosince 1878, nato pak odevzdán telegraf, o jehož zřízení vrchní ředitel pražského c. k. úřadu telegrafního, p. A. Langer, jakož i telegrafní inšpektor, pan z Adlersteinu zvláštních zásluh byli sobě získali, — dne 16. prosince 1878 veřejnému užívání [2]). Posléze vydána jest dnem 3. ledna 1879 služební instrukce jednak telegrafnímu inženýru, jednak hlásným a stráži i provedeno ke svolení rady městské spojení pražské sítě telegrafní se Smíchovskou a Žižkovskou, kteréž mezitím také byly jsou zřízeny.

V příčině pomoci při požárech vůbec sluší za r. 1878 ještě připomenouti ustanovení (usnešení rady m. ze dne 22. března 1878), po míře kteréhož k požárům v Žižkově a na Vinohradech stříkačky z obecního dvora malostranského pro velikou vzdálenost příště vypravovány býti nemají.

---

[1]) Zejména přispěly první uherská všeobecná pojišťovací společnost 1000 zl., vzájemný český ústav pojišťovací 300 zl., pojišťovací banka „Slavie“ a společnosti „Phoenix“, „Riunione adriatica“ a „Assicurazioni generali“ po 200 zl. a Peštský pojišťovací ústav 100 zl., celkem tedy 2.200 zl. Ostatek hromadného nákladu, kterýž obnášel 11.081 zl. 36 kr., uhražen jest od městské pojišťovny.

[2]) Ústřední stanicí jest stanice v obecním dvoře staroměstském. Z ní vybíhá 6 dratovodů, které s počtem okresů ohlašovacích se shodují a číslicemi I. až VI. označeny jsou. V I. dratovodu (severní díl Starého města a nejdolejší Nové město) nalezá se 7 automatův a stanice na Novomlýnské vodární věži, v II. dratovodu (severovýchodní díl Starého města a větší díl farního okresu sv. Jindřicha) 5 automatů, v III. dratovodu (střední díl Starého města a jihovýchodní díl Nového města) také 5 automatův a 2 filialní stanice (v Staroměstské radnici a v obecním dvoře Novoměstském), v dratovodu IV. (severní díl Josefova a jihozápadní díl Starého i Nového města) 11 automatův a stanice ve vodární věži Staroměstské, v dratovodu V. (jižní díl Josefova, jihozápadní kraj Starého města, Karlův most a jižní díl Malé strany) 5 automatův a stanice na Smíchovské vodární věži, konečně v dratovodu VI. (severozápadní kraj Starého města, řetězová lávka, severní část Malé stany a Hradčany) 7 automatův a filialní stanice v obecním dvoře Malostranském. V dratovodu III. běží z Novoměstské filialky dratovod na Novoměstskou a ze Staroměstské stanice v radnici na Staroměstskou radnickou věž; podobně vede z Malostranské filialky dratovod na Sv. Mikulášskou a na Sv. Vítskou věž. Dle úpravy rozeznávají se stanice hlasné a stanice budící. K prvějším náleží stanice ústřední a filialky v Staroměstské radnici, v Novoměstském a Malostranském obecním dvoře a věžní stanice Sv. Vítská, Sv. Mikulášská a na Novoměstské radnické věži. Stanice na Staroměstské radnické věži jakož i stanice ve třech vodárních věžích jsou podobné, jako automaty, pouhými stanicemi budícími.

3. Přehled požárů r. 1878 v Praze se přihodivších.

Tab. LXXXIII.

Měsíc:	Počet požárů	Počet v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada za škody na staveních	Vyplacená náhrada za škody na nábytku	Měsíc:	Počet požárů	Počet v tom pojištěno	Způsobená škoda	Vyplacená náhrada za škody na staveních	Vyplacená náhrada za škody na nábytku
			zlatých r. m.						zlatých r. m.		
						Přenáška .	16	9	2.123	173	1.950
Leden . .	6	5	1.455	—	1.455	Červenec .	2	1	16	—	16
Únor . . .	3	2	415	—	415	Srpen . .	2	1	610	—	610
Březen . .	2	—	—	—	—	Září . . .	5[1]	2	20.035	4.648	3.507
Duben . .	4	1	80	—	80	Říjen . . .	2[2]	1	48.495	48.495	—
Květen . .	—	—	—	—	—	Listopad .	2[3]	1	64.973	20.794	44.179
Červen . .	1	1	173	173	—	Prosinec .	5	3	390	355	35
Snáška .	16	9	2.123	173	1.950	V hromadě	34	18	136.642	74.465	50.297

[1]) V tom dne 20—IX. c. k. skladiště pícc (č. 125—III.) s vyšetřenou škodou 20.000 zl. a náhradou 8.120 zl. r. m. [2]) T. j. dne 9—X. Staroměstské mlýny (č. 199, 200 a 976-I.), pak obecní vodárna staroměstská, tato se škodou vyšetřenou a nahraženou v obnosu 9.776 zl., onyno s náhradou 38.719 zl. [3]) V tom parní píla Lannova č. 77-I. (dne 4—XI.) se škodou a náhradou 64.973 zl.

Jako příčiny ohně udávají se v 1 případě podložení, v 13 případech nedbalosť v zacházení s ohněm a světlem, v 7 případech chatrné topení, v 4 případech nedostatečně vymetené komíny, v 2 případech jiné příčiny a v 7 případech příčiny neznámé. Všecka 34 stavení, jichž požáry se týkaly, měla krytbu tvrdou. Z vyplacených náhrad připadlo 13.792 zl. čili 11,1% na městskou pojišťovnu, kteráž zejména při 17 objektech (9 staveních, 1 zásobách a 7 svršcích) byla škodná; zbytek náhrad škodovalo 8 jiných pojišťoven.

VIII. Policie obecní.

1. Stav městské stráže obecní, kteráž roku předešlého 69 hlav čítala, snížen jest r. 1878 na 41 mužů, z nichž konalo službu 40, a sice 12 v branách a na přívozech, 2 na mostě císaře Františka Josefa, 1 v státním nádraží, 4 v trzích, 4 při jatkách, 4 při dopravě hnanců, 2 na Letné, 1 v strážnici co písař a spolu velitel, 2 na mostě Palackého, 7 v úřadech na radnici a 1 při městské váze. — Mimo stanoviště konala stráž ještě tyto služby: Dvakrát týdně dohlídku v trhu obilním, roznášení obsílek, legitimaci vo-

lebních, přiznání k dani ze psů, noční stráž u pokladen v radnici a u pomníku Jungmannova a j. v. Jelikož pak v následcích zmíněného zmenšení o 28 hlav, stráž tato sproštěna býti musila každodenních obchůzek po čtvrtech městských, odpadá k r. 1878 zpráva o činnosti její v příčině oznamování rozličných vad a přestupků řádu obecního.

2. Jak z předchozí zprávy na rozum jde, zmenšil se r. 1878 náklad na stráž obecní nepatrně; činilť toliko 23.182 zl. 42 kr., tudíž o 9578 zl. 29½ kr. méně než r. 1877. Z toho vydáno na služné a mzdy 19.783 zl. 50 kr. (— 6344 zl. 75 kr.), na oděv, prádlo a potřeby ložní 2401 zl. 60½ kr. (— 2622 zl. 15½ kr.), na topení, osvětlení a čištění kasáren a strážnic 232 zl. 75½ kr. (— 235 zl. 57½ kr.), na potřeby kancelářské, nábytek, léčení a j. 764 zl. 56 kr. (— 375 zl. 81½ kr.). — Výlohy na věznici městskou obnášely 14.315 zl. 24½ kr. (proti r. 1877 o 1470 zl. 42 kr. méně), výlohy za ošetřování trestanců ve věznici c. k. policejního ředitelství 2585 zl. 44½ kr. (+ 100 zl. 02½ kr.), náhrady za ošetřování příslušníků pražských v káznici zemské a za hnance, do obce pražské příslušné a j. 3667 zl. 27½ kr. (+ 3116 zl. 38½ kr.), výlohy na opatření při povodních 263 zl. 97 kr. (— 1384 zl. 40 kr.). Příspěvek na vydržování c. k. stráže bezpečnosti činil 44.700 zl. Hrubý náklad na veřejnou bezpečnosť, nepočtouc v to náklad na městské hlásné, obnášel tudíž 88.714 zl. 35½ kr. (o 9216 zl. 70½ kr. méně než roku minulého). Odečtou-li se však od zmíněného nákladu náhrady za ošetřování cizích příslušníků ve věznici městské jakož i za dopravu hnancův, obci pražské zapravené částkou 4961 zl. 59½ kr. (o 1863 zl. 11. kr. více než r. 1877), jakož i příjmy místního fondu policejního v obnosu 10.777 zl. 09½ kr. (proti r. 1877 méně o 839 zl. 75 kr.), činil čistý hromadný náklad, na bezpečnosť veřejnou vynaložený, 72.975 zl. 66½ kr. t. j. o 10.240 zl. 06½ kr. méně než r. 1877.

3. Z opatření, během r. 1878 ve prospěch veřejné bezpečnosti, a sice z usnešení nebo pokynutí rady m. učiněných, sluší zejmena tato uvésti:

Z usnešení rady m. ze dne 15. února 1878 zakázáno jest obchodníkům a živnostníkům vykládání zboží až na chodníky a z usnešení rady m. ze dne 22. téhož měsíce zapovězeno vlastníkům masných krámů vyvěšování celých kusů masa vně krámů samých, po případě obnovena jsou v té příčině starší již nařízení policejní. Podobně vyhlášen jesť z dvojího nálezu rady m., zejména ze dne 15 března a 22. listopadu 1878, v dorozumění s c. k. policejním ředitelstvím dnem 8. ledna 1879 rozkaz magistrátní, jímž vystrkování a vyvěšování tabulek, štítků návěštních a praporců na příč nad chodníky pro rozličné překážky, kteréž se takto volnosti a bezpečnosti kommunikace strojí, zapovězeno a odstranění takových znamení živnostenských do 15. února 1879 nařízeno jesť.

Následkem usnešení r. m. ze dne 5. dubna 1878 vyhlášena jsou poznovu starší nařízení v příčině krmení a napájení koní na ulicích, z usnešení pak r. m. ze dne 5. července 1878 požádáno c. k. policejní ředitelství, aby bylo z ochoty k příchozím cizincům po příkladu jiných větších měst takové opatření učiněno, aby v pražských nádražích přibylým pocestným na požádání známky pro fiakry a drožky k jízdě do města, a sice od poručených k tomu zřízenců policejních vydávány byly, při čemž by arci vždy dostatečný počet povozů na stanovištích před nádražími po hotově býti musil. Pro bezpečnosť chodců a ve shodě s c. k. policejním ředitelstvím zakázáno dále po míře usnešení rady m. ze dne 23. srpna 1878 osobám, náklad nesoucím, choditi stromořadím na Sv. Václavském náměstí, dále změněn jesť touž cestou v příčině Můstku, Sv. Anenské a dolejší Štupartské ulice jízdní řád (usnešení r. m. ze dne 15. března a 30. srpna 1878), Klášterská ulice pak následkem usnešení rady m. ze dne 25. října 1878 vozbě zcela jesť uzavřena.

Aby se předešlo zúmyslnému poškozování a znečišťování průčelí domů, požádáni jsou z usnešení rady m. ze dne 23. srpna 1878 jednak

c. k. okresní školní rada, představení společenstev živnostenských a vlastníci továren, aby poučováním žákův a učenníků k zastavení těchto zlořádův se přičiňovali, jednak upozorněno zejmena také c. k. policejní ředitelství ve vlastní působnosti na takové neslušné počínání.

Pražský spolek oprávněných stavitelů technických dal v prospěchu svém i obecním sestaviti od kommisse, v lednu 1878 zřízené, kromě stavebního řádu pro Čechy také návrh nového stavebního řádu pro Prahu jmenem předlohy k sněmu, kterýžto řád netoliko na návrzích něm. polytechnického spolku z r. 1875 a pražského magistrátu z r. 1876, ale i na současném dobrozdání zdejšího spolku architektův a inženýrův se zakládá. Porada o návrhu tom odkázána ve schůzi kommisse dne 4. dubna 1878 zvláštnímu širšímu komitétu, v kterém mimo 15 členů řečeného spolku také po 2 delegátech c. k. místodržitelství, zemského výboru, komory inženýrův a obou druhých výše jmenovaných spolků odborných zasedalo a do něhož k žádosti spolku dne 29. března co delegovaní rady městské a magistrátu pp. městský radní Kandert a koncipista Fuchs vysláni jsou. Opravený a doplněný návrh, kterýž z porad tohoto komitétu by vyšel, předložen jest jednak skrze zvláštní deputaci spolku radě městské, jednak podán také zemskému výboru jmenem předlohy pro český sněm zemský.

IX. Chudinství.

1. Chudinství městské. a) Vzhledem k chudinství vnějšímu připomíná se především, že fond tak zvaného městského ústavu chudinského měl r. 1878, podobně jako roku 1877, toliko 27.381 zl. 5 kr. vlastních příjmů, any výdaje jeho 72.383 zl. 15½ kr. činily. K uhražení těchto výdejů poskytnuto z důchodův obecních 45.729 zl. 17 kr. Mezi výdeji sluší zejmena vytknouti dotace v obnosu 65.405 zl., poskytnuté 20 okresním pokladnám chudinským k uhražení výdejů, jichž obnos (74.495 zl. 20 kr.) z tab. LXXXIV. se jeví a jichž nekrytý zbytek výsledkem dobrovolných sbírek a jiných darů uhražen jest. Způsob rozdělování almužen podle okresů chudinských za r. 1878 jeví se zevrubně z následující tabulky:

Výkaz almužníků a almužen jim poskytnutých r. 1878.

Tab. LXXXIV.

Čís. řad.	Okres chudinský (farní):	Počet podělených: mužsk.	žensk.	dětí	V hromadě	Suma almužen týdenních zl.	kr	Náklad celoroční zl.	kr.
1.	U matky boží před Týnem . .	3	31	—	34	22	80	1.185	60
2.	„ sv. Ducha	32	138	37	207	131	60	6.843	20
3.	„ „ Františka	13	46	19	78	53	—	2.756	—
4.	„ „ Haštala	24	68	9	101	70	40	3.660	80
5.	„ „ Havla	5	31	4	40	30	40	1.580	80
6.	„ „ Jakuba	4	22	3	29	19	—	988	—
7.	„ „ Jiljí	14	67	4	85	61	—	3.172	—
8.	„ „ Jindřicha	26	61	50	137	80	40	4.180	80
9.	„ „ Apollináře	7	44	10	61	37	60	1.955	20
10.	„ p Marie Sněžné	6	16	2	24	16	60	863	20
11.	„ sv. Petra	30	117	33	180	116	60	6.063	20
12.	„ „ Trojice v Podskalí . .	36	117	32	185	102	20	5.314	40
13.	„ „ Štěpána	34	217	47	298	207	40	10.784	80
14.	„ „ Trojice na Spálené ul. .	1	27	—	28	20	80	1.081	60
15.	„ „ Vojtěcha	16	73	20	109	74	40	3.868	80
16.	„ „ Mikuláše	13	125	9	147	100	20	5.210	40
17.	„ p. Marie Vítězné	41	144	44	229	147	40	7.664	80
18.	„ sv. Tomáše	14	68	6	88	59	60	3.099	20
19.	„ „ Víta	9	41	8	58	35	20	1.830	40
20.	Na Strahově	12	52	11	75	46	—	2.392	—
	Celkem . . .	340	1505	348	2193	1432	60	74.495	20
	Proti r. 1877 více (+) nebo méně (—) . .	+26	—12	+32	+46	+24	80	+1.289	60

Mimo to vydáno z městského fondu chudinského: Podpor chudým příslušníkům pražským 921 zl. 69½ kr., náhrad za ošetřování jich v nemocnicích 764 zl. 61 ½ kr., a za domácí jich léčení v obcích cizích 164 zl. 33 kr., na dopravování chudých nemocných 115 zl. 81 kr., na ošetřování chudých dětí 951 zl. 97 kr. a na výlohy pohřební 42 zl. 77 kr., v hromadě tudíž ještě 2.961 zl. 19 kr.

Do správy vrchního ředitelství ústavu chudých patří v příčině návrhu k rozdělování výnosu také městský fond sirotčí a fond tak zvaných nadací měšťanských a místních. Vlastní příjmy městského fondu sirotčího obnášely toliky 4680 zl. 29½ kr., ano vydání činilo 5779 zl. 94½ kr. K uhražení těchto poskytnutá dotace z důchodův obecních činila 1.150 zl. Bylot zejména 228 sirotků (111 chl. a 117 děv.) požitky nadačními [1]) poděleno, což vyžadovalo ročního nákladu 5.224 zl. 68 ½ kr. Mimo to vydáno na podporování sirotků 228 zl. 82 kr. přímo z důchodův obecních. Náklad pak na městský sirotčinec J. C. V. paní arcivévodkyně Gisely činil r. 1878 15.962 zl. 42½ kr., a to: 2272 zl. na služné a mzdy ošetřovatelkám a služebnictvu,

[1]) Nadání sirotčích bylo také r. 1878 jen 230, a sice pro děti zcela osiřelé s měsíčným požitkem 4 zl. a 3 zl., pro děti poloosiřelé s měsíčními požitky 3 zl. 15 kr. a 2 zl.

8.258 zl. 82 kr. na stravování a 3010 zl. 63 kr. na šacení sirotkův [1]), na ostatní potřeby pak 2.420 zl. 97½ kr. Ošetřování sirotků vůbec dosáhlo tudíž nákladu 21.415 zl. 93 kr. Z příjmů fondu tak zvaných nadací měšťanských a místních bylo plných 26.160 zl. jmenem vlastních chudinských požitků nadačních k tomuto účelu vynaloženo. Fond obročnický pak měl 26.426 zl. 90 kr. příjmů, vydání nadačních však pouze 9 000 zl. 32 kr. (154 míst nadačních); i bylot tedy možné z příjmů tohoto fondu 12.800 zl. ve prospěch jiných fondů dobročinných obrátiti (obnášelyť pak výdeje fondu obročnického vůbec 24.191 zl. 17½ kr.).

Rubrika chudinství vnějšího vyžadovala tudíž sama aspoň nákladu 124.942 zl. 12 kr.

b) Chudinství vnitřní. Sem náleží ošetřování chudých měšťanu pražských v městské chudobnici u sv. Bartoloměje, jakož i nedužívých osob tohoto druhu v městské chorobnici, čehož hlavní výsledky obsaženy jsou již v tab. XLIX. str. 62 t. d. Poněvadž však výdeje fondu městské chudobnice 61.692 zl. činily, any příjmy čistého jmění vlastního toliko 25.555 zl. 75½ kr. vynesly, náleželo schodek uhraditi dotací 30.632 zl. 59½ kr. z důchodů obecních a 6000 zl. z fondu obročnického (fond městské chudobnice vykazuje mimo to příjmů nadačních 34.297 zl. 69 kr. a výdejů 34.474 zl. 76 kr.). Podobně naloženo také s městskou chorobnicí, jejížto fond měl toliko 22.235 zl. 96½ kr. důchodů, any výdaje obnášely 53.030 zl. 54 kr. (kromě toho vykazuje fond tento 2.480 zl. 34 kr. příjmů a 2.544 zl. 49 kr. výdejů nadačních). Dotace tohoto fondu činily zejména 23.539 zl. 39 kr. z důchodův obecních a 6.800 zl. z fondu obročnického. Chudinství vnitřní vyžadovalo tudíž r. 1878 hromadného nákladu v obnosu 114.722 zl. 54 kr.

Přičte-li se k tomu ještě shora uvedený náklad na chudinství vnější, jakož i dalších 5.413 zl. 93½ kr., kteréž poslednějším směrem z důchodův obecních vydány byly (s vyloučením podpor, spolkům a ústavům humanitním povahy soukromní poskytnutých), shledá se, že na přímé opatrování chudých, pokud skrze orgány obce samé vykonáváno bylo, průchodem roku 1878 vynaloženo jest alespoň 245.078 zl. 59½ kr., z čehož neméně než 122.656 zl. 33½ kr. čili 50% z důchodů obecních bylo dosazeno.

c) Z ostatních opatření rady městské v příčině opatrování chudých, sluší vytknouti ještě každoroční rozdělování koksu a zřízení vyhřiváren také na zimu 1878—79, kteréž v prosinci 1878 zejména v č. 105—I., 887—I., 375—II., 662—II. a 251—III. (mimo dvě starší na Kozím náměstí a na Hradčanech) otevřeny byvše, do měsíce května 1879 chudině dobré služby konaly.

Zde budiž ještě zmínka učiněna také o darech, k přímému podělování chudých určených. Z těchto soukromních skutků dobročinných, ale skrze obec vykonaných, zasluhují zvláštního vytknutí: Dary J. Vel. panujícího císaře a krále Františka Josefa a pp. arcivévod, Karla Ludvíka a Ludvíka Viktora, co dědicü Jich Nejjasnějšího p. otce, arcivévody Františka Karla, dne 8. března 1878 zemřelého v obnosu 2.400 zl., dále pak dar J. C. V. císařovice následníka Rudolfa, v příčině přesídlení Jeho do Prahy (1000 zl.), z nichž první v březnu, poslední v srpnu 1878 rozděleny jsou.

V příčině provedené v srpnu 1878 okupace Bosny a Hercegoviny mocí válečnou sestaven jest z usnešení rady městské ze dne 23. srpna 1878 městský výpomocný komitét k podporování vojínův, v bojích těchto raněných, i povoláni jsou do něho všichni členové rady m., někteří obecní starší a členové bývalého vlasteneckého spolku výpomocného. Ústavní

---

[1]) Z těch 1 ošetřován na útraty soukromníka. Deset sirotkův (8 chl. a 2 děv.) obdrželo při odchodu z ústavu celou výbavu. Ku konci roku 1878 zbylo v městském sirotčinci — kterýž ostatně dne 17. října 1878 poctěn jest návštěvou Nejjasnější patronky své, paní arcivévodkyně Gisely, při tehdejším pobytu Jejím v Praze, — 86 sirotkův (54 chl. a 32 děvč.) v ošetřování.

schůze komitétu držena jest dne 27. srpna za předsednictvím p. purkmistra i sestaven jest zejmena 11členný ústřední komitét, z něhož pak zvláštní odbor pro sbírky peněžné, pro sbírky zásob a odbor zdravotní zřízen. O činnosti tohoto komitétu i odborův jeho bude v příštím ročníku této knížky více položeno.

2. Chudinství soukromní. a) Především budiž zde vzpomenuto činnosti spolku pro podporování domácích chudých, pončvadž účely jeho jsou povahy všeobecné. Tento spolek rozdal zejména r. 1878 následující podpory:

darů peněžných (2.826 žadatelům) v obnosu	10.881 zl.	62 kr.
dříví (547° 2.507 žadatelům) v ceně	4.118 „	36 „
polévky rumfordské (123.343 porcí po 2 žejdl. 1.024 žadatelům) za	3.116 „	72 „
šactva a pokrývek zimních (881 žadatelům) v ceně . . .	4.675 „	86 „
naturalií a jiných potřeb domácích za	49 „	49 „
v hromadě . . .	22.842 zl.	05 kr.,
tudíž proti roku předešlému méně o	4.472 zl.	43 kr.,

any ostatní řádné výdeje (po výtce správní) činily 1.802 zl. 29½ kr. Jmění spolkové kleslo v následcích menších příjmů s 57.759 zl. 55 kr. na 55.186 zl. 32 kr. (— 2.573 zl. 23 kr.).

Ústav pro úsporu při zakupování naturalií, s tímto spolkem spojený, měl 702 podílníků s hromadným vkladem 14.998 zl. 05 kr., kterýmž za to, jako dosud uhlí, dříví a jiné potřeby v kupní ceně jsou poskytovány.

b) Také spolek pro zřizování a vydržování obecných kuchyň a p. pokračoval r. 1878 dále v prospěšné činnosti své. Týž vydržoval v Praze, jako roku předešlého, jednu obecnou kuchyni pro čtvrť Josefovskou, dále polévkové ústavy v Podskalí a u sv. Petra, kromě těch pak polévkové ústavy v Žižkově a v Karlíně. V obecné kuchyni Josefovské prodáno bylo 149.462 porcí polévky (po 2 kr.), 90.443 porcí příkrmů (po 6 kr.), 20.250 porcí masa (po 7 kr.) a 89.833 chlebů (po 1 kr.), v hromadě tedy 349.996 porcí. Příjmy z prodeje toho činily 11.457 zl. 73 kr. Polévkový ústav u sv. Petra prodal 59.187 porcí, v Podskalí pak 23.649 porcí.

X. Školství.

1. Městské školy střední. O stavu učitelstva, jakož i o návštěvě obou středních škol, obcí pražskou vydržovaných, za doby škol. r. 1877—78 lze z tab. LX. a LXI. na str. 75. t. d. dostatečně se zpraviti. Z opatření administrativních, kteráž pro střední školy městské během r. 1878 vydána jsou, budiž zvláště vzpomenuto usnešení rady m. ze dne 20. září 1878, po míře kteréhož v příčině postavení reálního gymnasia na roveň se státními školami středními také na tomto ústavu obvyklé tříleté vyučování na zkoušku zavedeno jest. V též příčině ustanoveno bylo již dne 26. března 1878, že vystoupení ze sboru učitelského či vlastně odchod na jiný ústav cizí teprvé po ukončení školního půlletí státi se smí, kteréžto opatření zároveň také na učitelstvo vyšší dívčí školy jest vztaženo.

Co se této školy zvláště tkne, sníženo jest usnešením rady m. ze dne 12. dubna 1878 ve prospěch četnější návštěvy školné ze 4 na 2 zl. měsíčně, usnešením pak ze dne 4. října 1878 povoleno také přijímání mimořádných posluchaček v jistých mezích a výminkách. Jinak vyměřena usnešením rady m. ze dne 28. června 1878 zkušební taxa pro privatistky na 12 zl. r. m. Co se tkne nákladu na vydržování v slunečním roce 1878, činil tento při gymnasiu reálném 40.645 zl. 37½ kr., při vyšší škole dívčí 20.565 zl. 01½ kr., celkem tedy 61.210 zl. 39 kr. (o 1.342 zl. 25½ kr. méně než roku předešlého).

Náklad ten byl výnosem školného a tax částečně uhražen; z příjmů toho druhu (12.849 zl. 89 kr.) připadá na gymnasium reální 8.181 zl. 40 kr., na vyšší dívčí školu 4.668 zl. 49 kr.

2. Školy obecné a měšťanské. Veškery výdeje r. 1878 na školy obecné a měšťanské činily 298.815 zl. 97 kr. Z toho připadlo na řádné služné učitelů 140.294 zl. 12 kr. (proti roku minulému o 12.329 zl. méně), na pětileté jich přídavky 9.748 zl. 66 kr. (+ 700 zl. 66 kr.), na správní přídavky ředitelů a řídících učitelů 5608 zl. 26 kr. (+ 42 zl. 82 kr.), na příbytečné těmto, jakož i učitelstvu 23.424 zl. 47 kr. (— 11.739 zl. 72 kr.), zatímních přídavků 32.988 zl. 76 kr., na platy školníkům 4.586 zl. 61 kr. (— 20 zl. 06 kr.); náklad na výroční a jiné odměny, na osobní přídavky a platy substituční obnášel 20.202 zl. 12 kr. (+ 460 zl. 24 kr.), náklad na vyučování náboženství 6.309 zl. 54 kr. (+ 1.015 zl. 29 kr.); odtud vzrostl veškeren náklad na platy učitelů a školníků na 243.162 zl. 54 kr., tudíž více o 11.118 zl. 99 kr. proti roku předešlému. Za pomůcky učebné a jiné potřeby knihoven bylo vydáno 3.191 zl. 04 kr. (— 1.659 zl. 72 kr.), na okresní knihovny učitelů 346 zl. 80 kr. (+ 289 zl. 70 kr.), na upravení cizích místností pro konference 10 zl., na opatření a zachování nábytku školního 7.599 zl. 27 kr. (— 268 zl. 19½ kr.), na topení a osvětlování místností školních 5.691 zl. 65 kr. (— 3.446 zl. 33 kr.); zálohy a paušály na potřeby školní obnášely 9.084 zl. 14 kr. (+ 271 zl. 33 kr.), jiné rozličné výdeje pak 2.386 zl. 44 kr. (+ 915 zl. 70½ kr.); výlohy správní činily tedy vůbec 28.308 zl. 84 kr. (o 3.947 zl. 51 kr. méně než roku předchozího).

Účet stavební a upravovací nových škol a místností školních, zahrádek školských a tělocvičen činil r. 1878 jen 3.644 zl. 25 kr. (— 13.748 zl. 38½ kr.), náklad na vydržování starších stavení školských a t. d. 8.796 zl. 48 kr. (+ 1.863 zl. 28 kr.), nájemné pak za najaté místnosti pro školy 12.220 zl. 76½ kr. (— 664 zl. 26½ kr.), odkudž na stavbu a vlastní vydržování školských stavení a místností s jich příslušenstvím bylo celkem vydáno jen 24.661 zl. 49½ kr. (— 12.549 zl. 37 kr.), na výdeje nadační pak vynaloženo 358 zl. 17½ kr. a na opatření knih školních a jiných potřeb učebních školním dětem chudým 2.324 zl. 92 kr.

V hořejším hromadném nákladu na městské školy obecné a měšťanské nejsou zahrnuty pense učitelů a vdov učitelských, aniž příspěvky na vychování jich sirotků a jiné výdeje tohoto způsobu; neboť platí se, jak známo, věčím dílem z c. k. zemského školního fondu pensijního. Pokud výdeje t. zp. na obec pražskou náleží, činily r. 1878 celkem 3.466 zl. 62 kr. (— 1.366 zl.). Veškery příjmy fondu pro městské školy obecné a měšťanské vynesly r. 1878 celkem 370.068 zl. 20½ kr. (o 8.277 zl. 14½ kr. méně než r. 1877); z toho připadlo 327.159 zl. 29½ kr. (— 8.927 zl. 19½ kr.) na 14% školní přirážku k daním přímým, počítajíc do toho i třetinnou přirážku k dani pozemkové a k dani činžovní, na místě daně z příjmů vybíranou [1]). Nedoplatky činily 57.292 zl. 63 kr.

3. Z dětských opatroven vydržovala obec r. 1878 opatrovny a dětské zahrádky u sv. Jakuba (v č. p. 635—I.), u sv. Štěpána (v č. p. 1428—II.), v domě Zbraslavském (č. p. 287—I.), na Hrádku (č. p. 432—II.), Novoměstskou v č. p. 685—686—II., u sv. Petra (v č. p. 1550—II.) a Malostranskou v č. p. 335—III., kterážto poslední v následcích smlouvy, jež v červnu 1878 s předsednictvem býv. spolku k vydržování jejímu uzavřena byla, — do správy obecní jest přešla a v srpnu z prozatímních místností (v č. p. 446—III.) do domu č. p. 335—III. přeložena jest (Srovn. o tom také Stat. př. kn. VI. str. 126.).

[1]) Z toho obnáší přirážka k dani pozemkové 307 zl. 78 kr., přirážka k dani činžovní 242.641 zl. 41 kr., k dani výdělkové 26.296 zl. 75½ kr. a k dani z příjmů 57.918 zl. 35 kr.

Hrubý náklad na vydržování těchto ústavů obnášel 19.875 zl. 31½ kr., tedy o 4.014 zl. 08 kr. více než r. 1877, nepočítajíc v to náklad na opatrovnu Hrádeckou (1.447 zl. 27 kr.), který z příjmů vlastního fondu jejího (1.717 zl. 82½ kr.) s dostatek byl uhražen. V tomto hromadném nákladu na opatrovny a dětské zahrádky není ostatně zahrnut obnos 3.081 zl. 49½ kr., kterýž byl r. 1878 vyplacen z důchodův obecních na stravování chudých dítek v opatrovnách a mateřských školkách městských a z něhož rozdáno bylo 81.473 porcí pokrmů rozličných. Mimo to poděleno 680 dítek bezplatně obuví a oděvem.

4. Z opatření rady městské a sboru obecních starších, pokud r. 1878 k městským školám obecným a opatrovnám hleděla, jest bez odporu nejvážnější polepšení platův učitelských, kteréž usnešením sboru obecních starších ze dne 10. prosince 1877 pro definitivně zřízené obecné a měšťanské školy i opatrovny, a to s platností od 1. ledna 1878 schváleno, usnešením pak ze dne 5. prosince 1878 také na učitelstvo tříd zatím zřízené Novoměstské německé školy obecné a na definitivně ustanovené učitelstvo při paralelkách Staroměstské německé dívčí školy od 1. ledna 1879 vztaženo jest. Po míře toho požívají všickni definitivně ustanovení učitelé (provisorně ustanoveným přísluší toliko přibytečné) přibytečné i prozatímní přídavek, jako dříve, avšak v té výši, že zákonem ustanovené požitky jejich, přídavky ty v to počítajíc, a sice na měšťanských školách při řediteli 1450 zl., při učitelích 1150 zl. a při učitelkách 1020 zl. ročních, na obecných školách pak při řídícím učiteli 1200 zl., při učitelích 1000 zl., při učitelkách 900 zl., při podučitelích 700 zl., při podučitelkách 600 zl. nemají převyšovati. Po míře tohoto výměru požívá tedy od 1. ledna 1878 (resp. 1879) ředitel na měšťanských školách zatímního přídavku 190 zl., učitel přibytečného 160 zl. a zatímního přídavku 190 zl., učitelka přibytečného 110 zl. a zatímního přídavku také 110 zl. Na obecných školách činí tyto přídavky a sice u řídícího učitele 160 zl. zatímní přídavek, u učitele 140 zl. přibytečné a 160 zl. zatímní přídavek, u učitelky po 100 zl., u podučitele 120 a 180 zl., u podučitelky 80 a 120 zl. Na opatrovnách a dětských zahrádkách vyměřeno zlepšení platů v podobě přídavku služebního, kterýž u řídících učitelů a pěstounek při ústavech, od 200 dítek navštěvovaných, ročních 50 zl. a za každé 100 dítek o 25 zl. více činí.

5. Co se posléze tkne podporování cizích ústavů vyučovacích (anebo spolků ústavy takové vydržujících) skrze obec pražskou, byly obnosy podpor, ústavům těmto na r. 1878 poskytnutých, následující: československé akademii obchodní dáno 4.690 zl., jednotě průmyslové na vydržování večerní a nedělní školy průmyslové 3000 zl., na vydržování denní školy průmyslové rovněž 3000 zl., na vydržování nedělní školy pro učenníky 900 zl., na odměny žákům 30 zl. Škole pivovarské poskytnuto 200 zl., spolku vlasteneckých přátel umění 105 zl., spolku pro zvelebení umění hudebního 210 zl. a hudby chrámové 200 zl., české společnosti pro zvelebení zahradnictví 42 zl., tělocvičnému spolku „Sokol“ 200 zl., ženskému tělocvičnému spolku 50 zl., jednotě paní sv Anny (pro vyučování blbých) 100 zl., českému ženskému výrobnímu spolku 1.200 zl., německému výrobnímu spolku 100 zl. a spolku paní sv. Lidmily 120 zl. Bylať tudíž 13 ústavů vyučovacích čili spolků, ústavy podobné vydržujících, hromadným příspěvkem 14.147 zl. obmyšleno; kromě toho pak ještě poskytnuto 5.730 zl. 36 kr. 35 jiným ústavům dobročinným a uměleckým.

XI. Záležitosti vojenské.

1. Doplňování vojska r. 1878.

V Praze a mimo Prahu k odvodu povolaní branci domácí.

Tab. LXXXV. a)

Třída věku	Kontingent			Počet k odvodu povolaných	Z těch						Dostavili se osobně
	k vojsku řadovému a námořnictvu	k záloze	hromadný		slouží již ve vojště neb na moři	slouží již v zemské obraně	byli vůbec osvobozeni	nebyli přítomni	vystěhovali se neb zemřeli	v hromadě	
I.	170	140	310	736	82	—	12	45	45	184	552
II.				566	46	—	19	31	1	97	469
III.				478	86	—	18	34	2	140	338
Celkem . .				1780	214	—	49	110	48	421	1359
V procentech . .				100,0%	12,0	—	2,8	6,2	2,7	23,7	76,3

Tab. LXXXV. b)

Třída věku	Z dostavivších se bylo												
	vráceno pro			vymazáno pro			odvedeno						
	nedůstatek míry	chyby	v hromadě	nedůstatek míry	chyby	v hromadě	k vojsku jednoročních dobrovolníků	k vojsku jiných	do zálohy	k zemské obraně	v hromadě	dobrovolníků nepovinných	úhrnem
I.	15	343	358	9	42	51	46	68[2])	29[3])	—	143	49	192
II.	11	290	301	3	86	89	15	—	64	—	79	—	79
III.	5	236[1])	241	—	13	13	4	—	58	22	84	—	84
Suma .	31	869	900	12	141	153	65	68	151	22	306	49	355
Na % .	2,3	63,9	66,2	0,9	10,4	11,3	4,8	5,0	11,1	1,6	22,5	—	—

[1]) Z těch 1 předveden před kommissi přezkoušecí. [2]) Z těch zapravilo taxu 5. [3]) Z nich zapravili taxu 2.

2. Ubytování vojska.

a) Počet bytů k stálému ubytování c. k. vojska, a sice pro důstojníky pohotově jsoucích, obnášel o Havle 1878 celkem 236. Z těch byly zejména 1 pro podmaršálka, 5 pro generály, 9 pro plukovníky, 31 pro štábní důstojníky (podplukovníky a majory), 96 pro setníky, 85 pro nižší důstojníky a 9 pro nižší strany vojenské najaty a zřízeny. Mimo to vydržovala obec 40 místností pro kanceláře vojenské, stáje pro 82 koní a kolny na 10 vozů. Z veškerých těchto najatých bytův a místností nalezalo se

29 na Starém městě, 98 na Novém městě, 87 na Malé straně, 29 na Hradčanech, 17 na Smíchově a 2 na Vinohradech.

Náklad na stálé ubytování vojska r. 1878 činil 120.731 zl. 67 kr., tudíž o 4336 zl. 34 kr. méně než roku předešlého. Z toho připadlo na vlastní nájemné z bytů důstojnických s přirážkou činžovní 113.689 zl. 76½ kr., na najaté pro mužstvo kasárny 4860 zl., na mzdy a paušál domovníkům 308 zl., na udržování kasáren a bytů důstojnických, jakož i na zřízení jich 1088 zl. 55½ kr., na rozličné pak jiné potřeby, zejména na čištění a pořízení ložního prádla pro důstojníky 785 zl. 35 kr.

Náhrada, od c. k. vojenského eráru obci r. 1878 poskytnutá, obnášela naopak 66.887 zl. 55½ kr. (o 2300 zl. 20½ kr. méně než r. 1877), z čehož připadlo na náhradu za byty důstojnické a nábytek v nich 65.600 zl. 18½ kr. a za ubytování mužstva 1287 zl. 37 kr.

b) Ubytování průchodní vztahovalo se r. 1878 celkem na 861 generálů a štábních důstojníků, na 3915 jiných důstojníkův a vojenských stran, na 15.051 mužů a 5089 koní (z čehož připadlo na obranu zemskou 53 štábních důstojníků, 640 důstojníků, 7126 mužův a 90 koní) a bylo tudíž mnohem věčí než roku předešlého (srovn. St. přír. kn. VI. str. 128). Odtud byly také výlohy, s ubytováním spojené, věčí, obnášejíce 11.769 zl. 49 kr. (o 2872 zl. 82 kr. více než r. 1877); z toho nahradil erár obci 4425 zl. 97 kr., ostatních pak 7343 zl. 52 kr. (resp. 8135 zl. 08 kr.) zapravila obec z fondu pro průchodní ubytování vojska, kterýž na konec roku měl ještě 4306 zl. 17½ kr. na hotovosti, pročež také nepomýšleno vypsati na r. 1879 obvyklou přirážku k těmto účelům.

Nákladem městské kommisse statistické vyšla ještě následující díla:

Statistika král. hlavn. města Prahy. Svazek I. Obsah: Topografické a podnební poměry. — Obyvatelstvo. — Přílohy. S plánem Prahy a 1 listem diagramův. — V Praze 1872. — Tiskem Hynka Fuchse. **Cena vázaného výtisku 2 zl. 50 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1871-(72). S přílohou a plánem Prahy. Tiskem Hynka Fuchse 1873. **Cena sešitého výtisku 1 zl. 20 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na l. 1872 a 1873. S přílohou. Tiskem Hynka Fuchse 1874. **Cena sešitého výtisku 1 zl.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1874. Tiskem akcijní společnosti „Bohemie“ 1875. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1875. Tiskem Hynka Fuchse 1876. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též n mecky.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1876. Tiskem Hynka Fuchse 1877. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1877. Tiskem V. Nagla 1878. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

K vyjasnění smrtelnosti v Praze. Tiskem Hynka Fuchse 1877. **Cena sešitého výtisku 20 kr.** (Též německy.)

Plán Prahy s vůkolím. 2. vydání z r. 1875. **Cena vázaného výtisku s textem 40 kr.** (Též německy.) **Rozebráno.**

Statistická příruční knížka

král. hlavního města

PRAHY

za léta 1879 a 1880.

Vydávaná

od

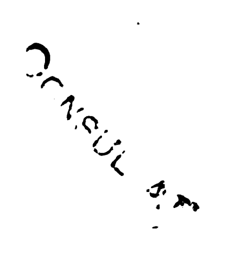
statistické kommisse král. hlavního města Prahy

redakcí

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Josefa Erbena.**

Ročník osmý. — České vydání.

V PRAZE.

Tisk knihtiskárny „Politiky." — Nákladem statist. kommisse král. hlavního města Prahy.

1881.

Statistická příruční knížka

král. hlavního města

PRAHY

za léta 1879 a 1880.

V y d á v a n á

od

statistické kommisse král. hlavního města Prahy

redakcí

ředitele obecní statistické kanceláře

prof. **Josefa Erbena.**

Ročník osmý. — České vydání.

V PRAZE.

Tisk knihtiskárny „Politiky." — Nákladem statist. kommisse král. hlavního města Prahy.

1881.

Předmluva.

Aby vycházení Stat. přír. knížky, od r. 1877 váznoucí, přišlo opět do pravé míry své, usnesla se městská kommisse statistická ve schůzi dne 26. listopadu 1879 vydati knížku za rok 1879 společně s knížkou za rok 1880, co jedinou publikaci, jak se to již za léta 1872 a 1873 bylo stalo. Změněné mezi tím poměry kanceláře, zvláště pak nastalá odtud možnosť, přibrati síly výpomocné, byly jsou toho příčinou, že vzdor delší nepřítomnosti vlastního úřednictva kanceláře, kteréž bylo po 3 měsíce při výkonném popisu obyvatelstva zaměstnáno, objemná tato publikace ještě před závěrkem r. 1881 nejen v rukopisu a tisku mohla býti dokončena, nýbrž i novými články obohacena. Jestiť to zejmena v tab. VII. až XVII. obsažené přehledné spracování výsledků posledního popisu obyvatelstva, dále vylíčení poměrů činžovních v Starém městě Pražském dle ulic a středních hodnot činží (str. 42), k němuž zavdaly podnět přepisy archů přiznácích k dani činžovní, od městského úřadu ubytovacího k jinému účelu opatřené (srovn. str. 249 t. d.). Mimo to byly v následcích porad o programmu t. d., jež se dne 27. dubna 1881 konaly, články, poměry vzdělanosti v Praze zvláště objasňující (str. 128 a sl.), totiž o literární produkci, pak o knihovnách veřejných a k jiným účelům vyučovacím sloužících (str. 135 a sl.), nově zdělány a s nemalým nákladem času dohotoveny. Též starší kapitoly a články tohoto díla potkaly se s hojným rozmnožením, o čemž ochotný čtenář porovnáním se staršími ročníky snadno může se přesvědčiti. Posléze pomýšleno též vydati a rozeslati zároveň s knížkou přehledně sestavený katalog pěkné knihovny kanceláře, leč pro letošek musilo se od vytisknutí jeho upustiti, ač katalog lístkový úplně jest připraven.

Jelikož léty, ku kterým tato knížka hledí, zavírá zároveň první desítiletí činnosti pražské kommisse statistické, nebude asi nemístné, ohlednouti se zpět po této činnosti kommisse a pověděti krátce za touto příležitostí, čeho kommisse v této první

periodě vědecké činnosti své se domáhala a čeho skutečně dosáhla. Tato obhlídka jest tím spíše na místě, jelikož, jak známo. kommisse od připojení se k ní obcí předměstských v složení svém jinou podobu na sebe vzala a též kancelář zároveň s rozšířením činnosti své s proměnami se potkala.

A. Činnost kommisse v době 1870—1881.

1. Jak samo sebou se rozumí, bylo předním úkolem statistické kommisse král. hlav. města Prahy, založené dne 9. června 1870 (srovnej o tom, jakož i o prvních dvou letech trvání kommise a kanceláře předmluvu k I. dílu Statistiky kr. hl. města Prahy, 1871), upraviti a říditi dále vědeckou činnost výkonného orgánu jejího, městské kanceláře statistické totiž. která dnem 1. srpna 1870 úřadovati počala. V tomto směru a ve shodě s účelem, vyznačeným hned v §. 1. Statutu kommisse, bylo kanceláři v sezení ze dne 31. srpna 1870 položeno předním úkolem, spracovati vědeckým způsobem výsledky popisu obyvatelstva ze dne 31. prosínce 1869, po ruce již jsoucí, a vydati je tiskem ještě před koncem r. 1871. Ale již v sezení ze dne 26. října 1870 byla k návrhu tehdejšího místopředsedy kommisse. A. O. Zeithammera vědecká činnost kanceláře v zásadě v tom směru vymezena, že má kancelář vedle běžné řady monografií vědeckých vydávati každoročně ještě jednu publikaci kratší. Toto zásadné usnešení nabylo však určitého tvaru a podoby teprvé v sezení ze dne 28. února 1872, když byl totiž ředitel kanceláře po vyjití první vědecké publikace kommisse nabyl času a volné chvíle, aby v obou zmíněných směrech předložiti mohl programm podrobný. V sezení tomto dostalo se zejmena k návrhu místopředsedy A. O. Zeithammera vědecké publikaci kommisse povahy jednotného díla, které by skládalo se z možné soustavné řady monografií a neslo název „Statistika kr. hl. m. Prahy", již ve schůzi dne 29. listop. 1871 oblíbený; v příčině publikace periodické pak uzavřeno, že se má nazývati „Statistická příruční knížka kr. hl. m. Prahy" a vycházeti podle zevrubného programmu, v schůzi oné schváleného. každého roku s možným uspíšením. Tento programm byl z pravidla každého roku kommissí samou revidován, ale zachovány jemu k vůli porovnatelnosti s dotyčnými staršími ročníky příruční knížky k zvláštnímu usnešení kommisse ze dne 12. července 1876 v podstatě stejný obsah a podoba.

Následkem těchto usnešení vycházela příruční knížka od r. 1873 a kromě r. 1879 každoročně a zdomácněla takořka nejen u pražského zastupitelstva obecního, nýbrž také v širších kruzích vlasti a ciziny: za to zůstala první vědecká publikace z r. 1871 také poslední v tomto desítiletí. Kommisse ustanovila

sice v sezení ze dne 26. července 1871 k návrhu ředitele kanceláře, že nejblíže příští vědecká publikace má se vztahovati na poměry příbytečné, při posledním popisu zjištěné, jakož i na zdvižení obyvatelstva v Praze za možně dlouhou řadu let a v sezení ze dne 25. listop. 1874 byl též podrobný programm, předmětu prvějšího se týkající a od ředitele kanceláře navržený, schválen; taktéž bylo hned v sezení ze dne 27. listop. 1872 k návrhu člena kommise dra. A. D. Haasze na zdělání statistiky spolků v Praze pro jednu z nejbližších monografií vědeckých pomýšleno. Veškery zde jmenované monografie byly také v kanceláři skutečně do díla vzaty a v obou posledních bylo také za několik let, pokud čas stačil, pokračováno; leč pro vzrůstající agendu kanceláře, obmezený počet sil a jiné později se naskytnuvší překážky nedospěly práce ty nikdy svého ukončení a nebyly tudíž také uveřejněny.

2. Třetí řada vědeckých publikací kommisse vznikla z poměrů časových. Porovnávací bulletiny týdenní o zdvižení obyvatelstva, zejmena však o smrtelnosti, z dob zakládání městských kanceláří pro statistiku a zdravotnictví v oblibu vešlé, vyžadovaly také spolupůsobení pražské kanceláře statistické a proto usnesla se kommisse v schůzi dne 31. března 1875 na tom, aby kancelář sestavovala a rozesílala týdenní bulletiny, kteréž by sobě jak místních tak vědeckých požadavkův podle možnosti hleděly. Při tom měla, jak samo sebou se rozumí, k příčinám úmrtí jakožto nepřímému udavateli morbidity zvláštní pozornost se obraceti.

Aby tato málo povšimnutá stránka úředního zpravodajství pražských lékařů okresních a lékařů v ústavech zdejších ve shodě s požadavky vědy i prakse se zreformovala, předložil hned r. 1871 tehdejší člen kommisse, Med. Dr. a universitní professor B. Eiselt, nové návrhy lékařských lístků léčebných (ohledacích) jak kommissi tak radě městské a obě tyto korporace pokusily se, zjednati jim cestou úřední obecné platnosti. Ale úmysl tento nezdařil se tehdáž pro odpor rozhodujících kruhů. Teprvé r. 1875, když byl se strany obou lékařských spolků pražských k provedení této nápravy podnět vyšel, domoženo se ve srozumění s kommissí a radou městskou nuceného užívání nových lékařských lístků léčebných a vzhledem k příčinám smrtelnosti v Praze zjednán tím kanceláři pro příští vědecké spracování této otázky základní, v každém směru spolehlivý material.

Aby bylo lze z tohoto, pravidelně každého téhodne v kanceláři se sbíhajícího materiálu jak v budoucnosti tak v přítomnosti podle možnosti těžiti, bylo nejen nepřetržité registrování jeho příhodně upraveno (na základě osobní methody), nýbrž kommisse pečovala o to prostředkem četných porad (sezení kom-

misse ze dne 31. března 1875, 1. dubna a 27. listop. 1876, 5. února a 26. března 1877, 29. ledna, 26. března a 29. května 1879), aby způsob registrování a uveřejňování časných jeho výsledkův (prostředkem bulletinů týdenních) zejmena vzhledem k rozeznávání případů úmrtí podle původu (provenience) zemřelých náležitě byl upraven a s vědou i místními poměry ve shodu uveden.

3. Mimo péči o výměnu publikací nebo alespoň o duchovní spojení vůbec se stejnorodými a jinými vědeckými ústavy a společnostmi, jejíž výsledky z přiloženého přehledu se poznávají a zejmena též v potěšitelném stavu knihovny jeví,*) — nedala sobě pražská kommisse statistická žádné příležitosti ujíti, aby vnitř oboru působnosti své statistiku co vědu všemi směry nepodporovala. Tak dala se zejmena na obou mezinárodních statistických kongressech v Petrohradě a Budapešti ředitelem kanceláře zastupovati a nebyla tomu na odpor, aby kancelář v publikacích mezinárodních, Budapešťskou kanceláří statistickou vydávaných, v žádaném způsobu účastenství brala. V sezení dne 6. října 1875 usnesla se kommisse k společnému návrhu místopředsedy A. O. Zeithammera a ředitele kanceláře, přimlouvati se u rady městské za důkladnou opravu dosavadního řádu opovídacího v Praze a podala v prosinci 1878 radě městské k zvláštní její žádosti přiměřené návrhy k pravidelnému sestavování a vydávání zpráv o činnosti zastupitelstva obecního. Za příčinou nastávajícího popisu obyvatelstva dne 31. prosince 1880 zřídila kommisse hned v sezení dne 26. listop. 1879 k návrhu dra. A. D. Haasze komitét pro sepsání pamětního spisu k. c. k. ústřední kommissi statistické, v němž by se k nedůstatkům formulářů, při popisu z r. 1869 užitých, zřetel její obrátil a k odstranění těchto nedůstatků při nových formulářích sčitacích přímluva se učinila. Tento pamětní spis, v němž kommisse také o některých nerozhodnutých ještě stránkách popisu (jako o otázce národnosti a p.) mínění své pronesla, byl ve schůzi dne 28. ledna 1880 schválen a jak c. k. ústřední kommissi statistické, tak radě městské předložen.

Kromě tohoto přípravního kroku vyslala kommisse, byvši k tomu pozvána radou městskou, členy dra. M. Talíře, dra. A. Haasze, dra. M. Kavku a ředitele kanceláře jakožto zástupce k předchozím poradám magistrátu, které v posledních měsících r. 1880 v příčině provádění předpisů sčitacích odbývány byly. Kromě toho zůstali ředitel kanceláře a dr. Haasz co rádcové vlastního řídícího popisu, ředitele městského úřadu po-

*) Čítalať knihovna v lednu t. r. 2015 svazků, 817 brošur, 35 vědeckých a odborných časopisů, 3 atlanty a 127 map a plánů.

pisního J. Šámala, až do ukončení prací sčitacích v činnosti. Posléze byla to opět kommisse sama, která, když při revisích materiálu sčitacího se shledalo, že sběrací archy domovní popisu obyvatelstva z nedostatku úředního návodu neúplné zůstaly a pro spracování statistické rektifikace nezbytně vyžadují, k návrhu ředitele kanceláře a v následcích usnešení ze dne 5. května 1881 za provedení rektifikace na útraty obce u rady městské se přimlouvala a, aby opatření toto se provedlo, zároveň se nabídla, že jest hotova tabelly a výpočty, které c. k. ústřední kommisse statistiská o této části popisu obyvatelstva uveřejniti hodlá, v kanceláři samé dáti sestaviti a centrální kommissi předložiti. Opatření toto došlo schválení jak rady městské, tak vys. c. k. ministeria vnitra a bylo zároveň na ony obce pražského obvodu policejního vztaženo, v nichž poměry příbytečné zvláště vyšetřit se měly, náklad pak s tím spojený uhražen z prostředků kommisse.

4. Ještě na sklonku r. 1880, tudíž v prvních měsících druhého desítiletí trvání kommisse, naskytla se této příležitosť podniknouti dva rozhodné kroky.

a) Rychlý vzrůst předměstí pražských, jenž sice již z let třidcátých a čtyřidcátých pochodí, od let šedesátých však v netušených rozměrech pokračuje, potkával se při kommissi statistické od samého počátku s pravým výkladem, jelikož tento vzrůst pojímán byl vždy jakožto přirozená, zvláštními poměry Prahy podmíněná agglomerace hlavního města samého, kteráž dříve nebo později vésti musí k sjednocení obou. Tomuto názoru propůjčila kommisse výrazu nejen opětnými usnešeními co do přijetí alespoň bezprostředně s Prahou sousedících obcí zabranských do publikací svých (srovnej sezení ze dne 30. listop. 1870 a 28. února 1872), nýbrž ona přistoupila také hned r. 1871 tak dalece od pouhé vůle k činu, že schválila, aby výsledky popisu z r. 1869 v. I. dílu Statistiky kr. hl. m. Prahy nejen pro Prahu, ale též pro celý policejní obvod hlavního města jednostejně spracovány byly. Kromě toho pomýšleno na pojetí těchto předměstí v Stat. příruční knížky kommisse (sezení kom. ze dne 28. února 1872) a když předsevzetí toto nebylo lze provésti pro obmezené poměry kanceláře, přivedl dr. Haasz v sezení kommisse dne 26. března 1877 k řeči a odporučoval kommissi k dalšímu uvážení otázku, nebylo-li by s užitkem pohnouti také předměstí k odvádění příspěvků pro pražskou kancelář statistickou, začež by se jim zabezpečilo stejné projednávání poměrů jejich v publikacích kommisse.

Když pak koncem r. 1880 vůči nastávajícímu popisu obyvatelstva příznivá příležitosť k započetí vyjednávání v tomto směru se naskytla, vytasil se tehdejší místopředseda dr. Haasz ve schůzi kommisse dne 30. října 1880 s určitým návrhem, aby

šest sousedních předměstí pražských: Vyšehrad, Vinohrady, Žižkov, Karlín, Holešovice a Smíchov k společnému spracování výsledků popisu a k společné činnosti statistické vůbec na základě peněžních příspěvků pro pražskou kancelář statistickou pozvány byly a aby k početí vyjednávání v tomto směru svolení rady městské se vyžádalo. Rada městská udělila s největší ochotou hned dne 18. listopadu 1880 k tomu svého svolení a již dne 19. prosince t. r. měla kommisse se zástupci zmíněných předměstí za předsednictví pražského purkmistra a jeho náměstka v primátorské síni radnice Staroměstské společnou schůzi, v níž zahájeny předchozí porady o způsobu spojení s pražskou kanceláří. Po příkladu Karlína, jenž hned dne 23. prosince přistoupení své s plným jemu vyměřeným obnosem příspěvků byl prohlásil, připojilo se průchodem prvních dvou měsíců r. 1881 také ostatních pět obcí předměstských k novému svazku. Základní listiny kommisse a kanceláře z r. 1870 (Statut, Řád jednací a Instrukce pro kancelář) byly nyní v sezení kommisse dne 26. března 1881 zrevidovány, nové návrhy z této revise vyšlé v druhé, dne 3. dubna odbývané společné schůzi se zástupci obcí předměstských schváleny, počátek společné činnosti na den 1. dubna 1881 položen a roční příspěvky obcí předměstských, k tomu konci slíbené, kommissi v moc, počnouc dnem 1. ledna 1881, poručeny.

Zatím co kancelář s přibráním nových sil pomocných rozšířenou činnost svou bez odkladu započala a již dne 15. dubna první společný týdenní bulletin podle návrhu, v onom sezení schváleného, vydala, byly nové návrhy organisační radě městské podány a s nepatrnými změnami v sezení sboru starších obecních dne 30. května 1881 schváleny, čímž právní platnosti nabyly. Když pak ještě zastupitelstva spojených obcí stálé zástupce své do nové, rozmnožené kommisse byla zvolila, odbývala tato dne 3. srpna za předsednictví purkmistrova náměstka svou ustavující schůzi, ana bývalá kommisse dne 13. července 1881 naposled byla se sešla.

b) S touto změnou v podstatě kommisse a s rozšířením působnosti její jest v těsném styku též částečná změna ve stavu kanceláře a upravení činnosti její. V též schůzi dne 30. října 1880 a spolu s návrhem na připojení se obcí předměstských přimlouval se totiž dr. Haasz také za reorganisaci kanceláře a činnosti její. Reorganisace kanceláře měla v síle tohoto návrhu záležeti v ustálení postavení dosavadního ředitele, ve zvýšení platů řádného úřednictva kanceláře a v rozmnožení sil dělných, reorganisace činnosti kanceláře pak v tom, že uloženo jí za úkol; aby kromě vydávání Stat. přír. knížky obnovila zase vědeckou činnost svou a v druhém desítiletí trvání svého alespoň čtyry vědecké monografie k tisku připravila. Za takové prohlášeny zejmena zpracování výsledků posledního popisu, statistika

zdvižení obyvatelstva, statistika průmyslu a statistika poměrů příbytečných, a sice pro Prahu a spojené obce sousední.

Návrhům o obnově vědecké činnosti kanceláře dostalo se ještě v témž sezení schválení kommisse; v příčině provedení prvního návrhu staly se však teprvé později rozhodné kroky, které především k rozmnožení pomocných sil kanceláře a v létě 1881 též k úpravě postavení ředitele kanceláře vedly.

B. Činnost kanceláře.

1. Publikace. Kromě I. svazku Statistiky král. hl. města Prahy, který koncem r. 1871 v českém i německém vydání na světlo vyšel, a mimo vlastní vědecký obsah také několik příloh, jakož i plán Prahy, k tomu účelu od tehdejšího předsedy stat. kommisse dra. K. Kořistky schválně přichystaný a v kanceláři upravený, a jeden list diagrammův obsahoval, — vydala kancelář v době od r. 1873 až 1881 osm ročníků Statistické příruční knížky podobně v rouše českém i německém. Poslednější řada publikací uzavírá v sobě 10 let i jest zejmena ještě ročník 1871 opatřen zvláštní přílohou, obsahující vylíčení povodně v Praze ze dne 25. a 26. května 1872 i s plánem, a ročník 1876 pojednáním o smrtelnosti v Praze, kteréžto poslednější pojednání také zvláště o sobě bylo vydáno. Roku 1874 byl Plán Prahy, k I. svazku Statistiky přiložený, k samostatnému vydání upraven i uveřejněn a dočkal se následujícího roku ještě druhého vydání.

Z ostatních prací, k uveřejnění určených a v kanceláři přichystaných, bylo vylíčení zdvižení obyvatelstva v Praze, zejmena pak v posledních měsících r. 1875 z úmrtních protokolů magistrátu pražského rekonstruovaná smrtelnost za dobu od r. 1865—1874 v I. svazku díla „Statistique internationale des grandes villes“ (Budapest 1876) uveřejněno, ano tabely o zdvižení obyvatelstva v Praze v letech 1856—1871 i s objasňujícím textem, hned r. 1872 v kanceláři na starším základu (výkazech farních) spracované, v první Stat. přír. knížce kommisse toliko u výtahu k veřejnosti podány býti mohly.

Statistického vylíčení poměrů příbytečných v Praze, o kterémž se ve shodě s programmem hned r. 1872 pracovati počalo a v němž se v dalších letech pokračovalo, bylo lze jen příležitostně a ve zvláštních případech pro statistické příruční knížky a k jiným účelům užiti. — O vydávání a (ostatně jen obmezeném) uveřejňování týdenních bulletinů o smrtelnosti v Praze, a sice v letech 1875—1881, stala se zmínka již shora.

2. Běžné registrování a jiné práce periodické. Z pravidelných registrování zaměstnávalo registrování smrtelnosti, které od r. 1873 nejprv měsíčně, později týdně a od r. 1875 denně se dělo, bez odporu nejvíce a snad i s přílišnou

měrou síly kanceláře; třeba však uvážiti, že v následcích tohoto registrování a od r. 1875 při tom užívané osobní methody jest kancelář v příčině té nyní v držení tak bohatého materiálu, že dlužno jej pokládati za první tři léta (1873—1875) za dostatečný, za dalších pak šest let (1876—1881) co do stránky vědecké za dokonale způsobilý, aby důkladným spracováním jeho choulostivá a z úmyslu nebo nevědomosti nařknutá otázka smrtelnosti v Praze ve všelikých směrech dle práva a pravdy rozhodnuta býti mohla.

Hned r. 1871 převzala kancelář od magistrátu sestavování úředních (pro c. k. ústřední kommissi statistickou určených) tabell o zdvižení obyvatelstva, k nimž přidružilo se později ještě v témž přeneseném oboru působnosti vzdělávání tabell o časných příčinách úmrtí a sestavování výkazů o osobách zdravotních a o požárech roku předchozího vzniklých. Posléze má kancelář od r. 1875 účastenství v sestavování výročních úředních zpráv o zdravotnictví.

3. Jiné věčí práce. Z jiných věčích prací, které kancelář v době trvání svého jednak pro radu městskou nebo magistrát, jednak k vnitřní potřebě anebo v následcích vzájemnosti s jinými kancelářemi pro tyto vykonala, buďtež zde některé zvláště vytknuty.

Tak bylo r. 1871 za účely zdravotními rozšíření cholery v Praze r. 1866 podle domů sestaveno a na velikém plánu Prahy s udáním intensivnosti případů znázorněno. Podobné práce podjala se kancelář r. 1873 vzhledem k povodním pražským z let 1845, 1862 a 1872 (vzhledem k povodni z r. 1872 sestaveny ostatně v kanceláři k rozkazu rady městské hned v létě téhož roku výkazy škod a sice k rukoum výpomocného komitétu, zřízeného k podpoře onou povodní v Čechách postižených). — R. 1872 byly sestaveny přehledy o zdvižení ošetřovanců v porodnici a domu nalezenců za léta 1869—1871, a sice podle denních rapportů těchto ústavů. R. 1873 zdělán na základě elaborátu pražské obchodní a průmyslové komory z r. 1869, jakož i živnostenského protokollu pražského magistrátu přehled živností v Praze podle tříd a téhož roku sebrány a c. k. místodržitelství předloženy za příčinou tehdejší mezinárodní výstavy ve Vídni výroční zprávy národohospodářských spolků pražských od počátku jich trvání. R. 1874 zdělán jak pro vlastní potřebu kanceláře tak pro případnou potřebu magistrátu abecední věcný rejstřík agendy magistrátní a sestaven jmenovitý seznam veškerých stálých zřízenců obecních, jakož i učitelstva na školách obecních. R. 1876 zhotovila kancelář pro radu městskou obšírný pamětní spis o poměrech zásobování Prahy dobytkem a masem, kterážto práce měla sloužiti za podklad projektovanému zřízení ústředních jatek, načež následoval r. 1879

podobný elaborát o dovozu masa a přihonu dobytka do Prahy za r. 1878, a sice podle jednotlivých stanic na čáře daně potravní. Téhož roku zhotoven za příležitostí dnem 3. srpna končícího se třiletí úřadování nynějšího pana purkmistra přehled činnosti zastupitelstva obecního za touž dobu a vypraven z tisku. Ke konci t. r. následovalo pro radu městskou sestavení návštěvy na všech středních školách v Čechách na základě původních zpráv jednotlivých ústavů, jakož i přehled škol středních ve Vídni a v Brně, od tamních obcí vydržovaných, i s nákladem. R. 1880 byla městské kanceláři v Mníchově zaslána zevrubná informace o agendě, nákladu a služebných poměrech pražské kanceláře, v březnu t. r. sestaveny pro magistrát v Štýrském Hradci a pro Health Departement v Novém Yorku přehledy úmrtnosti za delší dobu let, v červnu podána statistické kanceláři ve Vídni informace o zřízení zdejšího sboru hasičského a sestaveny pro ni požáry pražské a škody jimi způsobené za celé poslední desítiletí. V červenci opatřena magistrátu v Budapešti zevrubná zpráva o povaze a způsobu vybírání rozličných důchodků a přirážek obecních v Praze a v říjnu sestaveny pro radu městskou rozličné poměry frekvence a osvobození od školného při obecném reálném gymnasiu Malostranském.

Vzhledem k l. 1880 a 1881 sluší ještě doložiti, že oba řádní úředníci kanceláře měli v popisu obyvatelstva v Praze, ve čtvrti nejvíce obtíží působící, v Josefově totiž, jako řídící kommissaři činné účastenství. Kromě početných předloh, potřebných k obmýšlenému spojení obcí sousedních s kommisí pražskou, zhotovila kancelář pro statistické bureau král. Italského zevrubnou informaci o rozličných poměrech příbytečných a nákladech na veřejné stavby obce pražské, pro radu městskou pak přehled poměrů koncessí většiny drah v Čechách a zdělala k nařízení rady městské v měsících dubnu a květnu běžícího roku pro publikaci „Annales de finances des grandes villes“ za r. 1879 žádaná dáta statistická.

Ze statistické kommisse kr. hl. m. Prahy a spojených obcí v měsíci prosinci 1881.

Josef Erben,
ředitel kanceláře.

Dr. Karel rytíř Kořistka,
předseda za r. 1880—81.

JUDr. A. D. Haasz,
místopředseda r. 1880—81
a úřadující místopředseda na r. 1881—82.

C. Přílohy.

I. Stav statistické kommisse od r. 1870 až 1881.

a) Předsednictvo:

1. Ph. Dr. Karel rytíř **Kořistka**, c. k. professor na vysokých školách technických a obecní starší; předseda od r 1870 až do r. 1876, pak od r. 1879 až do r. 1881; místopředseda od r. 1876 až do r. 1879.
2. A. O. **Zeithammer**, býv. náměstek purkmistra Pražského, městský radní a přísedící výboru zemského, předseda v letech 1877 a 1878, místopředseda od r. 1870 až do r. 1876, pak r. 1879.
3. JUDr. A. D. **Haasz**, sekretář obchodní komory Pražské, místopředseda kommisse r. 1880 a 1881.

b) Členové:

α) Členové městskou radou povolaní:

1. JUDr. T. **Černý**, zemský advokát a náměstek purkmistra Pražského, od 1879 až 1881.
2. Med. Dr. Bohum. **Eiselt**, c. k. univ. professor a obecní starší, od r. 1870 až 1876; resignoval dne 25. října 1876.
3. JUDr. D. **Haasz** (viz představenstvo), od r. 1870 až do 1881.
4. JUDr. M. **Kavka**, c. k. školní rada a ředitel akad. gymnasia a obecní starší od 7. května 1875 až do r. 1881.
5. JUDr. K. Leop. rytíř **Klaudy**, zemský advokát, býv. purkmistr kr. hl. města Prahy, náměstek maršálka zemského a obecní starší, od r. 1870 až do 18. srpna 1879.
6. Ph. Dr. Karel rytíř **Kořistka** (viz představenstvo), od r. 1870 až do r. 1881.
7. Vavřinec **Kriesche**, městský radní, od r. 1870 až do 18. srpna 1879; zemřel dne 9. října 1881.

---

*) Městská stat. kommisse byla dle §. 4. Stat. obnovena volbou rady měst. dne 19. července 1873, dne 18. srpna 1876 a 7. října 1879.

8. Med. Dr. Bohdan **Neureutter,** primární lékař dětské nemocnice a býv. obecní starší, od 22. prosince 1876 až do r. 1881.

9. JUDr. Adolf **Skopec,** bývalý městský radní, nyní ředitel městské spořitelny, od 19. července 1873 do 1881.

10. JUDr. M. **Talíř,** c. k. univ. professor a obecní starší, od 7. října r. 1879 až do r. 1881.

11. A. O. **Zeithammer** (viz předsednictvo), od r. 1870 až do r. 1879; resignoval v listopadu 1879.

12. Václav **Zelený,** ředitel měst. real. gymnasia, od r. 1870 až 1875; zemřel 5. dubna 1875.

β) Členové z moci úřadu:

1. Jan **Břesnovský,** městský účetní od r. 1870 až 1881.

2. Ph. Dr. Jos. **Emler,** archivář městský a c. k. univ. professor, od 1. června 1871 až do r. 1881.

3. K. Jarom. **Erben,** ředitel pomocných úřadů magistrátu Pražského, r. 1870; zemřel dne 21. listopadu 1870.

4. Jos. **Erben,** c. k. professor a ředitel statistické kanceláře, r. 1870 až 1881.

5. Frant. **Finger,** býv. ředitel měst. hospodářského úřadu, r. 1870.

6. Arnošt **Jenšovský,** městský hospodářský rada, od 17. prosince 1873 až do r. r. 1881.

7. Adolf **Ulrich,** býv. ředitel hospodářského úřadu, od 1. ledna 1871 až do 17. prosince 1873.

II. Seznam korporací, s kterými statistická kommisse ku konci r. 1880 měla výměnu publikací.*)

1. Argentina.

Buenos Ayres:	Oficina nacional de estadistica comercial de la república Argentina. Oficina de estadistica de la provincia de Buenos Ayres.

2. Belgie.

Brusel:	Bureau de la statistique générale du royaume de Belgique. Bureau communal d' hygiène. Purkmistrovský úřad.

3. Dánsko.

Kodaň:	Bureau de statistique du royaume de Danemark. Purkmistrovský úřad.

4. Egypt.

Kair:	Bureau central de statistique du ministère de l' intérieur.

5. Francie.

Bordeaux:	Bureau municipal d' hygiène.
Havre	Bureau municipal d' hygiène.
Marseille:	Société de géographie. Société de statistique.
Nancy:	Bureau municipal d' hygiène.
Paříž:	Division de la statistique générale de France au ministère de l' agriculture et du commerce. Société de statistique. Direction de l' administration générale de la de ville Paris (statistique municipale).

*) Ze seznamu toho vypuštěny jsou všechny menší obce, střední a odborné školy, spolky študentské a spolky, nemající vědecké povahy, dále osoby a pak úřady takové, kteréž nevydávají vlastních publikací. Počet všech ústavů a korporací, kteréž dostávaly publikace kommisse, činil koncem r. 1880 . . . 507, v kterémžto počtu obsahuje se 29 městských a 51 státních a zemských a 11 soukromních kanceláří statistických, 28 statistických a jiných učených společností, 86 představenstev úřadův obecních, 44 úřady zemské a státní, 5 vědeckých a 101 vyučovacích ústavů, 60 jiných společností, jednot a korporací s účely rozličnými a 26 vědeckých, odborních i politických časopisů. Bezplatných pak exemplářů rozdáno celkem 803.

6. Italie.

Benátky: Městský statistický úřad.
Florencí: Městský statistický úřad.
Janov: Městská kommisse statistická.
Neapol: Městský statistický úřad.
Řím: Ředitelství všeobecné statistiky království Italského (při ministerstvě zemědělství, průmyslu a tržby).
Obecní statistická kancelář.
Turín: Městská kancelář zdravotní.

7. Německo.

a) Anhaltsko.

Desov: Vévodská Anhaltská statistická kancelář.

b) Badensko.

Karlsruhe: Velkovévodská Badenská statistická kancelář.

c) Bavory.

Mníchov: Královská Bavorská statistická kancelář.
Městská statistická kancelář.

d) Bremsko.

Bremy: Kancelář pro statistiku Bremskou.

e) Brunšvicko.

Brunšvik: Vévodská statistická kancelář.

f) Durynská knížectví.

Výmar: Statistická kancelář spojených knížectví Durynských.

g) Elsasko a Lotrinsko.

Strassburk: Statistická kancelář cís. ministerstva pro Elsas a Lotrinky.

h) Hambursko.

Hamburk: Statistická kancelář deputace pro vyměřování daní.
Kancelář pro obchodní statistiku.

i) Hessko.

Darmstadt: Velkovévodská Hesská centr. kancelář pro statistiku zemskou.

k) Lubecko.

Lubek: Statistická kancelář městského i zemského úřadu.

l) Meklenbursko.

Svařín: Velkovévodská Meklenburská statistická kancelář.

m) Prusko.

Altona: Městská statistická kancelář.
Berlín: Císařský německý úřad zdravotní.
Císařský statistický úřad.
Královská Pruská statistická kancelář.
Městská statistická kancelář.
Purkmistrovský úřad.
Děvín: Městský úřad.
Dobrohora (Halle): Státovědecký universitní seminář.
Düsseldorf: Rýnský spolek pro veřejné zdravotnictví.
Frankfurt n. M.: Německý spolek pro veřejné zdravotnictví.
Městská statistická kancelář.

Kolín n. R.	Purkmistrovský úřad.
Královec:	Purkmistrovský úřad.
Vratislav:	Městská statistická kancelář.
	Purkmistrovský úřad.

n) Sasy.

Drážďany:	Královská Saská zdravotní rada.
	Královská Saská statistická kancelář.
	Městská statistická kancelář.
	Úřad pro zaopatřování chudých.
Kamenice:	Městská statistická kancelář.
Lipsko:	Městská statistická kancelář.

o) Virtembersko.

Stuttgart:	Královská statisticko-topografická kancelář.
	Královská Virtemberská zdravotní rada.
	Královská ústřední komora pro průmysl a obchod.
	Purkmistrovský úřad.

8. Nizozemí.

Haag:	Ministerstvo vnitra (oddělení statistické).
Leydy:	Společnosť statistická.

9. Norsko a Švédsko.

Christiania:	Ústřední statistická kancelář král. Norského.
	Purkmistrovský úřad.
Štokholm:	Ústřední statistická kancelář král. Švédského.
	Purkmistrovský úřad.

10. Rakousko-Uherské mocnářství.

Brno:	Purkmistrovský úřad.
Buda-Pešť:	Král. uherské ministerstvo kultu a vyučování.
	Král. uherská centrální statistická kancelář.
	Městská statistická kancelář.
	Purkmistrovský úřad.
	Obchodní a průmyslová komora.
Budějovice:	Biskupská konsistoř.
Gorica:	Purkmistrovský úřad.
Hradec Králové:	Biskupská konsistoř.
Hradec Štýrský:	Purkmistrovský úřad.
Krakov:	Purkmistrovský úřad.
Liberec:	Obchodní a průmyslová komora.
Linec:	Purkmistrovský úřad.
Litoměřice:	Biskupská konsistoř.
Ljubljana:	Purkmistrovský úřad.
Lvov:	Statistická kancelář zemského výboru král. Haličského.
	Městská statistická kancelář.
	Purkmistrovský úřad.
Opava:	Purkmistrovský úřad.
Plzeň:	Obchodní a průmyslová komora.
	Purkmistrovský úřad.
Praha:	Knížecí arcibiskupská konsistoř.
	C. k. zemědělská rada pro království české (statistická kancelář).
	Děkanát práv. fakulty university pražské.

	Č. k. české vysoké školy technické.
	Č. k. německé vysoké školy technické.
	Čtenářské museum lékařské fakulty.
	Ředitelství c. k. hvězdárny.
	Obchodní a průmyslová komora.
	Jednota k povzbuzení průmyslu v Čechách.
	Národní museum.
	Učená společnosť.
	Společnosť fysiokratická.
	Spolek architektů a inženýrů v král. Českém.
	Spolek historický.
	Spolek českých lékařů.
	Spolek německých lékařů.
	Spolek pro průmysl pivovarský v království Českém.
	Spolek pro vědy vojenské.
Serajevo:	Purkmistrovský úřad.
Sibíň:	Správa knihovny král. uherské akademie práv.
Terst:	Ředitelství měšťanské nemocnice.
	Městská statistická kancelář.
	Purkmistrovský úřad.
Vídeň:	C. k. ministerstvo financí.
	C. k. ministerstvo obchodu.
	C. k. ministerstvo zemědělství.
	C. k. centr. statistická kommisse.
	C. k. techn. a administr. vojenský komitét.
	Ředitelství c. k. centr. ústavu pro meteorologii a magnetismus zemský.
	C. k. policejní ředitelství.
	Městská statistická kancelář.
	Purkmistrovský úřad.
Záhřeb:	Statistický úřad zemské vlády sjednoc. král. Charv. Slav. Dalmacie.
	Universita.
	Jihoslovanská akademie.
	Spolek lékařů král. Charv.-Slavonského.
	Purkmistrovský úřad.

11. Romanie.

Bukurešt:	Ústřední statistická kancelář ministerstva vnitra.
	Statistická kancelář ministerstva financí.
	Purkmistrovský úřad.

12. Rus.

Archangelsk:	Gubernský statistický komitét.
Helsingfors:	Ústřední statistická kancelář velkoknížectví Finlandského.
Cherson:	Gubernský statistický komitét.
Irkutsk:	Sibiřský odbor cárské ruské zeměpisné společnosti.
Kostroma:	Městský statistický komitét.
Kiev:	Purkmistrovský úřad.
Moskva:	Gubernský statistický komitét.
	Purkmistrovský úřad.
Nižnij Novgorod:	Gubernský statistický komitét.
Oděsa:	Městský statistický komitét.
	Purkmistrovský úřad.
Orenburk:	Odbor cárské ruské zeměpisné společnosti.

Petrohrad:	Ústřední statistický komitét ministerstva vnitra.
	Cárská ruská zeměpisná společnosť.
	Gubernský statistický komitét.
	Gradonačalstvo.
	Purkmistrovský úřad.
Petrozavodsk:	Statistický komitét gubernie Olonecské.
Pskov:	Gubernský statistický komitét.
Riga:	Rytířská statistická kancelář.
	Livonský statistický komitét.
	Městský statistický komitét.
	Purkmistrovský úřad.
	Oddělení pro statistiku obchodu při bursov. komitétu.
Tiflis:	Kavkazský odbor cárské ruské zeměpisné společnosti.
Tveř:	Gubernský statistický komitét.
Ufa:	Gubernský statistický komitét.
Varšava:	Purkmistrovský úřad.
Vilno:	Západní odbor carské ruské zeměpisné společnosti.
Vitebsk:	Gubernský statistický komitét.
Vladiměř:	Gubernský statistický komitét.
Vologda:	Gubernský statistický komitét.

13. Řecko.

Athény:	Král. ústřední statistická kancelář.

14. Sjednocené státy severoamerické.

Boston:	Board of health.
Brooklyn:	Health department of the city of Brooklyn.
Chicago:	Board of health.
Nový York:	American public health association.
	American geographical society.
	Chamber of commerce of the state of N.-York.
	Health department of the city.
	Purkmistrovský úřad.
Washington:	Bureau of education (department of the interior.)
	Bureau of statistics (treasury department.)

15. Srbsko.

Bělehrad:	Vládní statistická kancelář.

16. Španěly.

Madrid:	Generální ředitelství ústavu zeměpisného a statistického.
	Generální ředitelství dobročinnosti a zdravotnictví.

17. Švýcary.

Bern:	Statistická kancelář Švýcarského oddělení vnitra.
	Statistická kancelář kantonu Bernského.

18. Velká Britanie a Irsko.

Dublin:	General register office.
	Statistics office.
Edinburgh:	General register office.
Londýn:	Board of customs.
	Board of trade (statistical department).
	General register office.
	Inland revenue department.
	Local gouvernement board.
	Metropolitan board of works.
	Science and art department.
	Statistical society.
	Purkmistrovský úřad.
Manchester:	Statistical society.

OBSAH.

Oddělení první.

Poměry meteorologické a topografické.

Oddělení druhé.

Obyvatelstvo.

Oddělení třetí.

Poměry vlastnické a činžovní.

Oddělení čtvrté.

Poměry živnostenské.

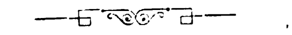
Oddělení páté.

Péče o blahobyt veřejný.

Oddělení šesté.

Věci správy obecní.

Omyly a doplňky.

Na str. 9. na místě tab. VI. čti: tab. VI. a.)
" " 9. " " VII. " " VI. b.)
" " 72. " " II. Banky čti: III. Banky.
" " 81. " " E. Konsumce čti: F. Konsumce.
" " 141. tab. CIX na místě 1880 čti 1881.
" " 183. 17. řádek s hora na místě 40.000 zl. čti: 10.000 zl.
" " 184. 16. " s dola " " 22. prosince 1880 čti: 22. prosince 1879.
" " 206. 3. " " ke slovům: 1. pros. 1880) dodej: jakož i c. k. školn. radovi a obec. staršímu JUDr. M. Kavkovi za dlouholeté výtečné služby jeho (nejv. rozh. ze dne 29. května 1880).

Na str. 262 18. řádek s dola na místě St. př. kn. V. čti: VI.

Oddělení první.

Poměry meteorologické a topografické.

A. Meteorologické poměry Prahy v l. 1879 a 1880.[1])

I. Teplota (v C°).

a) Střední teplota měsíců.

Tab. I.

Střední	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední	—1·5	0·4	3·4	9·1	14·1	18·5	19·6
Rok 1879	—1·9	0·7	2·2	7·6	12·2	18·1	16.9
Rok 1880	—1·9	—1·4	3·6	10·5	12·1	17·0	19·8

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední	19·3	15·3	10·2	3·3	—0·2	9·3
Rok 1879	19·4	16·3	8·9	1·3	—8·8	7·8
Rok 1880	17·7	15·5	9·7	4·6	4·2	9·3

b) Teplota ročních počasí.

Roční počasí:	Normální střední	Rok 1879	Rok 1880
Zima[2])	—0·4	—0·7	—4·0
Jaro	8·9	7·3	8·7
Léto	19·1	18·1	18·2
Podzim	9·6	8·8	9·9

c) Krajnosti v l. 1879 a 1880.

Krajnosti		Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum	1879	1. 10·8	10. 10·3	31. 13·9	2. 19·2	27. 25·8	22. 28·7	31. 28·4
Minimum	1879	22. -15·0	2. —6·7	14. —6·4	6. 0·6	3. 1·1	14. 11·3	12. 10 0
Maximum	1880	2. 7·6	20. 10·6	29. 14·3	16. 24·4	27. 28·7	12. 28·7	10. 31·1
Minimum	1880	20. -12·1	8. -13·1	13. —6·0	7. 0·3	1. 1·8	6. 7·8	7. 10·8

Krajnosti		Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Maximum	1879	4. 29·8	7.8. 26·2	1. 19·7	1. 11·2	30. 4·4	4. srp. 29·8
Minimum	1879	13. 11·1	24. 7·8	17. —0·2	27. —8·7	10. -20·4	10. pros. —20·4
Maximum	1880	26. 26·0	7. 28·7	6. 22·7	15. 15·0	20. 11·1	10. července 31·1
Minimum	1880	29. 10·1	22. 7·1	24. —1·0	9.10. -3·1	27. —2·7	8. února —13·1

[1]) Sestaveno dle díla: „Astronomische, magnetische u. meteorologische Beobachtungen an der k. k. Sternwarte zu Prag im J. 1879 (v Praze 1880) a dle téhož díla za r. 1880 (v Praze 1881).

[2]) T. j. měsíc prosinec r. 1878, jenž měl střední teplotu —1·1 C°, resp. prosinec 1879 a měsíce leden a únor r. 1879, resp. r. 1880.

II. Tlak vzduchu

(v millimetrech).

Tab. II.

a) Střední podlé měsíců.

Střední	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední . . .	744·9	744·3	742·4	741·7	742·0	742·9	743·4
Rok 1879	745·1	734·4	744·2	735·7	742·3	742·8	741·3
Rok 1880	752·3	745·2	748·4	741·3	743·6	741·8	743·8

Střední	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Normální střední . . .	743·4	744·7	744·0	743·9	745 5	743·6
Rok 1879	743·4	745·1	746·1	744·9	753·0	743·2
Rok 1880	742·5	745·7	741·3	746·0	742·6	744·5

b) Střední ročních počasí.

Roční počasí	Normální střední	Rok 1879	Rok 1880
Zima[1])	744·9	739·4	750·2
Jaro	742·0	740·7	744·4
Léto	743·2	742·5	742·7
Podzim	744·2	745·4	744·3

c) Krajnosti v l. 1879 a 1880.

Krajnosti		Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum	1879	13. 754·0	1. 747·9	8. 759·7	30. 745·5	5. 751·3	30. 747·8	29. 750·1
Minimum	1879	4. 730·7	18. 719·1	13. 729·5	17. 726·2	10. 729·6	17. 732·3	21. 735·2
Maximum	1880	12. 761·0	4. 759·1	13. 763·1	30. 750·6	29. 752·9	28. 749·6	11. 750·4
Minimum	1880	1. 737·3	28. 733·3	4. 730·4	5. 730·7	3. 734·9	4. 735·0	26. 733·8

Krajnosti		Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Maximum	1879	31. 748·0	2. 756·6	6. 753·7	9. 758·7	23. 766·0	23. pros. 766·0
Minimum	1879	9. 737·0	9. 736·9	20. 727·1	13. 730·4	5. 726·3	18. února 719·1
Maximum	1880	28. 750·4	29. 754·9	1. 751·3	29. 760·3	8 759·2	13. břez. 763·1
Minimum	1880	7. 732·6	16. 733·7	29. 725·9	17. 726·5	25. 727·3	29. října 725·9

[1]) Prosínec 1878 měl střední tlak vzduchu 738·6 mm.

III. Proudy vzdušné.

Počet větrů podlé měsíců i ročních počasí a směry jejich.

Rok 1879.

Tab. III.

Měsíce a roční počasí	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Leden	21	24	16	9	14	27	14	20
Únor	15	14	4	9	31	42	18	5
Březen	3	26	17	7	10	27	40	23
Duben	35	13	18	12	7	27	13	22
Květen	40	16	16	8	13	18	5	32
Červen	11	6	6	12	18	37	33	22
Červenec	3	2	6	11	19	45	49	14
Srpen	12	11	11	9	17	34	38	18
Září	23	12	20	15	20	21	13	14
Říjen	20	10	6	8	20	24	37	23
Listopad	16	4	8	8	22	27	39	22
Prosinec	21	4	8	4	18	43	18	25
Rok	220	142	136	112	209	372	317	240
Zima	45	41	30	29	86	106	62	36
Jaro	78	55	51	27	30	72	58	77
Léto	26	19	23	32	54	116	120	54
Podzim	59	26	34	31	62	72	89	59

Rok 1880.

Měsíce a roční počasí	S.	SV.	V.	JV.	J.	JZ.	Z.	SZ.
Leden	16	4	13	4	12	21	48	32
Únor	11	10	10	17	25	45	11	14
Březen	18	23	22	6	17	22	22	16
Duben	26	18	14	17	16	33	12	12
Květen	38	27	20	6	7	14	9	32
Červen	9	18	15	7	9	36	36	15
Červenec	12	11	7	12	27	35	35	17
Srpen	32	13	31	5	4	17	16	29
Září	16	8	20	10	21	27	21	23
Říjen	6	9	8	10	24	42	41	11
Listopad	5	8	8	2	35	49	18	14
Prosinec	5	3	1	4	26	48	52	11
Rok	194	152	169	100	223	389	321	226
Zima	48	18	31	25	55	109	77	71
Jaro	82	68	56	29	40	69	43	60
Léto	53	42	53	24	40	88	87	61
Podzim	27	25	36	22	80	118	80	48

IV. Výška (suma) padlé vody
(v millimetrech).

Tab. IV.

a) Sumy měsíčné.

Pojmenování	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Normální střední . .	19·4	21·4	23·7	30·0	42·2	60·7	46·8
Rok 1879	19·5	41·0	15·9	39·8	60·5	103·0	48·1
Rok 1880	9·5	16·3	28·0	47·4	97·8	37·1	91·0

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosínec	Rok
Normální střední . .	51·7	26.1	26·4	27·8	19·6	395·8
Rok 1879	44·9	37·6	16·9	38·5	17·2	482·9
Rok 1880	110·8	29·5	56·4	15·8	45·4	585·0

b) Sumy ročních počasí.

Roční počasí	Normální sumy	Rok 1879	Rok 1880
Zima[1]	60·4	75·6	43·0
Jaro	95·9	116·2	173·2
Léto	159·2	196·0	238·9
Podzim	80·3	93·0	101·7

c) Počet dní s vodou padlou podlé měsíců.

Rok 1879	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Sníh	13	12	9	1	0	0	0
Dešť	2	7	9	8	8	14	17
Suma dní s vodou padlou	15	17	15	8	8	14	17
Číslo normální	$14._{4}$	$12._{3}$	$13._{8}$	$12._{7}$	$14._{4}$	$15._{6}$	$15._{8}$

Rok 1879	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosínec	Rok
Sníh	0	0	2	12	5	54
Dešť	15	7	9	10	2	108
Suma dní s vodou padlou	15	7	10	19	6	151
Číslo normální	$13._{5}$	$10._{9}$	$10._{5}$	$12._{8}$	$14._{6}$	$161._{3}$

[1]) Prosínec r. 1878 měl 15·1 mm. vody padlé.

c) Počet dní s vodou padlou podlé měsíců.

Tab. IV. (Pokr.)

Rok 1880	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Sníh	8	2	2	0	1	0	0
Déšť	5	7	9	13	19	11	14
Suma dní s vodou padlou	13	8	11	13	19	11	14
Číslo normální	14.4	12.3	13.8	12.7	14.4	15.6	15.8

Rok 1880	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Sníh	0	0	2	3	7	25
Déšť	17	9	15	9	15	143
Suma dní s vodou padlou	17	9	16	11	17	159
Číslo normální	13.5	10.9	10.5	12.8	14.8	161.3

d) Počet dní s vodou padlou podlé ročních počasí.

Roční počasí	Normální číslo	Rok 1879	Rok 1880
Zima[1]	41·3	48	27
Jaro	40·9	31	43
Léto	44·9	46	42
Podzim	34·2	36	36

e) Počet mlhavých dní a bouřek podlé měsíců.

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Rok 1879	25	21	19	15	10	14	10
Rok 1880	22	21	21	12	3	4	1
Normální číslo	11.3	10.3	7.3	4.2	2.6	2.3	2.3
β) Bouřky.							
Rok 1879	0	0	0	1	2	6	4
Rok 1880	0	0	1	4	4	4	8

α) Mlhavé dni.

Pojmenování	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
Rok 1879	14	21	25	20	26	220
Rok 1880	9	12	17	22	18	162
Normální číslo	3.1	6.6	10.7	10.7	9.7	81.1
β) Bouřky.						
Rok 1879	6	3	0	1	0	23
Rok 1880	5	1	2	0	2	31

[1]) Prosinec r. 1878 měl 16 dní s vodou padlou, v tom 14 dní se sněhem.

f) Počet mlhavých dní a bouřek podlé ročních počasí.
Tab. IV. (Konec).

Roční počasí	Mlhavé dni			Bouřky	
	Normální číslo	r. 1879	r. 1880	r. 1879	r. 1880
Zima[1]	31.3	67	69	0	0
Jaro	14.1	44	36	3	9
Léto	7.7	38	14	16	17
Podzim	28.0	66	51	4	3

V. Výška vody na řece Vltavě (v centimetrech).

R. 1879.

Tab. V.

Stav a změny	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum . .	2. 150	10. 170	12. 92	20. 92	20. 111	16. 85	13. 42
Minimum . .	12.14. 10	1. 18	31. 31	10. 38	6. 37	11.12. 27	31. 22
Rozdíl . . .	140	152	61	54	74	58	20
Měsíční střední	35.35	49.71	50.77	55.46	51.16	38.83	29.[illegible]

Stav a změny	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok	
Maximum . .	25. 34	5.25. 20	22. 37	15. 32	31. 30	10. února	170
Minimum . .	20. 8	17. 8	12. 8	29. 5	3.6.11. 26.29. 4	3., 6., 11., 26., 29. pros.	4
Rozdíl . . .	26	12	29	27	26	Chod ledu dne 2. ledna	166
Měsíční střední	20.32	14.66	16.52	17.40	11.35	a dne 10. února	32.55

R. 1880.

Stav a změny	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Maximum . .	2. 189	22. 200	7. 130	11. 35	10. 132	1. 69	18. 47
Minimum . .	21. —3	7. 7	29.30. 20	1. 18	5. 24	30. 22	25. 2
Rozdíl . .	192	193	110	17	108	47	45
Měsíční střední	35.87	32.00	42.47	25.17	62.10	43.30	21.93

Stav a změny	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok	
Maximum . .	17. 102	19.26. 30	25. 70	17.20. 43	17. 130	22. února	200
Minimum . .	6. 7	14. 14	6. 13	13. 20	5. 19	21. ledna	—3
Rozdíl . . .	95	16	57	23	111	Chod ledu dne 2. ledna	203
Měsíční střední	42.42	21.80	26.45	31.00	62.52	a dne 22. února	37.28

[1]) Prosínec 1878 měl 21 mlhavých dní.

B. Povrch města Prahy s Vyšehradem

a změny v letech 1879 a 1880.

I. Rozvržení katastrálních ploch koncem r. 1880.

Tab. VI.

Čís. řadové	Půda plodná: Druh	Půda plodná: Povrch v □ metrech	Půda neplodná: Druh	Půda neplodná: Povrch v □ metrech
1.	Pole	284.893,2	Zastavená plocha	2,742.807,8
2.	Luka	270.442,9	Cesty, ulice a náměstí	1,193.763,5
3.	Zahrady	1,410.247,4		
4.	Vinice	29.490,6	Řeka Vltava a potoky	1,205.757,9
5.	Pastviny	1,046.861,5		
6.	Háje	77.779,4	Pustiny a hřbitovy	109.155,9
7.	Pole s ovocnými stromy	25.135,3	Suma II. . .	5,251.485,1
8.	Pastviny s ovocnými stromy . . .	109.285,9	K tomu suma I.	3,254.134.4
	Suma I. . .	3,254.134,4	Veškeren povrch	8,505.619,5

2. Rozvržení půdy plodné a neplodné v Praze a na Vyšehradě dle čtvrtí města koncem r. 1880.

Tab. VII.

Číslo řadové	Čtvrť města	Půda plodná: Stav koncem r. 1878	Půda plodná: Přírůstek neb úbytek	Půda plodná: Stav koncem r. 1880	Půda neplodná: Stav koncem r. 1878	Půda neplodná: Přírůstek neb úbytek	Půda neplodná: Stav koncem r. 1880	Veškeren povrch koncem r. 1880
I.	Staré město .	90.227,3	—406,2	89.821,1	1,347.095.0	+406.2	1,347.501,2	1,437.322,3
II.	Nové město .	784.652,9	—1118,0	783 534,9	2,655.053,0	+1118,0	2,656.171,0	3,439.705,9
III.	Menší město .	587.556,5	—560,8	586.995,7	527.915,9	+560,8	528.476,7	1,115.472,4
IV.	Hradčany . .	515.774,1	—6,1	515.768,0	341.155,5	+6,1	341.161,6	856.929,6
V.	Josefov . . .	2.987,8	—	2.987,8	89.993,2	—	89.993,2	92.981,0
VI.	Obvod fortifikační . . .	1,024.384,1	—694,1	1,023.690,0	81.902,0	+694,1	82.596,1	1,106.286,1
—	Praha	3,005.582,7	—2785,2	3,002.797,5	5,043.114,6	+2785,2	5,045.899,8	8,048.697,3
VII.	Vyšehrad . .	251.372,4	—35,5	251.336,9	205.549,8	+35,5	205.585,3	456.922,2
—	Praha s Vyšehradem . .	3,256.955,1	—2820,7	3,254.134,4	5,248.664,4	+2820,7	5,251.485,1	8,505.619,5

Oddělení druhé.

Obyvatelstvo.

A. Poměry skutečného obyvatelstva koncem roku 1880.

(Dle výsledků popisu ze dne 31. prosince 1880).

I. Počet domů a obyvatel dle pohlaví.

Tab. VII.

Čtvrť	Čísel domovních	Domů: obývaných	Domů: neobývaných	Domů: celkem	Čeledí (stran)	Přítomné obyvatelstvo	V tom: mužských vůbec	na %	V tom: ženských vůbec	na %
Staré město	1.039	1.017	27	1.044	8.485	44.027	20.752	47.1	23.275	52.9
Nové město	1.587	1.509	92	1.601	14.633	74.335	34.427	46.3	39.908	53.7
Menší město	551	544	14	558	4.787	20.963	8.898	42.5	12.065	57.5
Hradčany	201	187	18	205	1.368	5.825	2.699	46.3	3.126	53.7
Josefov	284	266	18	284	1.870	10.668	5.002	46.9	5.666	53.1
Civilní obyv.	3.662	3.523	169	3.692	31.143	155.818	71.778	46.1	84.040	53.9
Vojsko	—	—	—	—	—	6.505	6.505	—	—	—
Celkem	3.662	3.523	169	3.692	31.143	162.323	78.283	48.3	84.040	51.7

II. Příslušnosť obyvatelstva.

Tab. VIII.

Čtvrť	Obyvatelstvo	Z toho příslušelo bez rozdílu pohlaví: do Prahy	na %	do ostatních Čech	na %	do jiných zemí rakouských	na %	do zemí uherských	na %	do cizích zemí	na %
Staré město	44.027	12.952	29.4	29.263	66.2	1.166	2.9	256	0.6	390	0.9
Nové město	74.335	20.686	27.8	50.068	67.3	2.234	3.1	358	0.5	989	1.3
Menší město	20.963	6.937	33.1	12.989	61.9	745	3.6	86	0.4	206	1.0
Hradčany	5.825	1.641	28.2	3.862	66.3	254	4.3	46	0.8	22	0.4
Josefov	10.668	2.947	27.6	7.200	67.5	337	3.2	120	1.1	64	0.6
Civilní obyv.	155.818	45.163	29.0	103.382	66.3	4.736	3.1	866	0.5	1.671	1.1
Vojsko	6.505	230	3.5	4.751	73.0	347	5.3	1·174	18.1	3	0.1
Celkem	162.323	45.393	28.0	108.133	66.6	5.083	3.1	2.040	1.3	1.674	1.0

III. Řeč obcovací obyvatelstva přítomného, do zemí rakouských příslušného.

Tab. IX.

Čtvrť	Počet obyvatelů	Z těch přiznali se k řeči obcovací: české	na %	německé	na %	ostatním	na %	Mezi ostatními řečmi byly tyto: polská	ruská	slovinská	srbsko-charvát.	vlašská	rumunská	maďarská	neznámá
Staré město	43.381	33.636	77.5	9.696	22.4	49	0.1	14	1	1	3	17	—	—	13
Nové město	72.988	61.003	83.5	11.903	16.4	82	0.1	35	—	2	7	17	—	—	21
Menší město	20.671	16.419	79.4	4.222	20.5	30	0.1	23	1	—	—	6	—	—	—
Hradčany	5.757	5.226	90.7	530	9.3	1	0.0	1	—	—	—	—	—	—	—
Josefov	10.484	6.402	61.0	4.058	38.9	24	0.1	8	1	11	—	4	—	—	—
Civilní obyv.	153.281	122.686	80.0	30.409	19.8	186	0.2	81	3	14	10	44	—	—	34
Vojsko	5.328	3.056	57.3	2.214	41.6	58	1.1	20	21	6	7	3	1	—	—
Celkem	158.609	125.742	79.2	32.623	20.6	244	0.2	101	24	20	17	47	1	—	34

IV. Skutečné obyvatelstvo v Praze dle

Tab. X.

a) mužské:

Rok narození	Léta věku	na Starém městě	na Novém městě	v Menším městě	na Hradčanech	v Josefově	v Praze vůbec: v hromadě	v Praze vůbec: na %	Vojsko
1880—1876	0— 5	1.840	3.006	819	265	470	6.400	8.9	—
1875—1871	6—10	1.582	2.673	702	241	442	5.640	7.9	—
1870—1866	11—15	1.945	2.907	815	285	473	6.425	8.9	—
1865—1861	16—20	3.114	4.199	1.117	229	638	9.297	13.0	234
1860—1856	21—25	2.378	3.659	877	269	517	7.700	10.7	5.563
1855—1851	26—30	2.050	3.553	795	238	497	7.133	9.9	281
1850—1846	31—35	1.489	2.882	616	199	370	5.556	7.7	119
1845—1841	36—40	1.312	2.505	609	199	290	4.915	6.8	87
1840—1836	41—45	1.129	2.139	535	165	286	4.254	5.9	64
1835—1831	46—50	892	1.595	442	142	211	3.282	4.6	66
1830—1826	51—55	818	1.465	380	122	210	2.995	4.2	58
1825—1821	56—60	699	1.244	386	127	167	2.623	3.7	19
1820—1816	61—65	615	1.032	329	93	178	2.247	3.1	11
1815—1811	66—70	432	699	242	60	134	1.567	2.2	2
1810—1806	71—75	253	441	122	34	63	913	1.3	1
1805—1801	76—80	125	236	67	22	35	485	0.7	—
1800—1796	81—85	56	96	36	7	15	210	0.3	—
1795—1791	86—90	10	29	7	1	6	53	0.1	—
1790—1786	91—95	—	5	2	1	—	8	0.0	—
1785—1781	96—100	—	—	—	—	—	—	—	—
1780	přes 100 let	—	—	—	—	—	—	—	—
	Věk neznámý	13	62	—	—	—	75	0.1	—
Celkem . .	—	20.752	34.427	8.898	2.699	5.002	71.778	100.0	6.505

věku, a sice v skupenstvích pětiletých.

b) ženské: Tab. X.

Rok narození	Léta věku	na Starém městě	na Novém městě	v Menším městě	na Hradčanech	v Josefově	v Praze vůbec v hromadě	v Praze vůbec na %
1880—1876	0— 5	1.756	3.064	825	263	496	6.404	7.6
1875—1871	6—10	1.550	2.604	773	243	429	5.599	6.7
1870—1866	11—15	1.584	2.606	823	262	426	5.701	6.8
1865—1861	16—20	2.332	3.807	1.160	260	486	8.045	9.6
1860—1856	21—25	3.075	5.316	1.374	309	561	10.635	12.6
1855—1851	26—30	2.616	4.381	1.100	257	526	8.880	10.6
1850—1846	31—35	1.904	3.371	987	210	486	6.958	8.3
1845—1841	36—40	1.613	2.841	820	225	423	5.922	7.0
1840—1836	41—45	1.475	2.498	819	198	374	5.364	6.4
1835—1831	46—50	1.240	2.047	682	186	298	4.453	5.3
1830—1826	51—55	1.082	1.889	676	157	304	4.108	4.9
1825—1821	56—60	966	1.641	627	184	274	3.692	4.4
1820—1816	61—65	874	1.507	545	160	223	3.309	3.9
1815—1811	66—70	620	1.056	400	99	166	2.341	2.8
1810—1806	71—75	323	658	253	70	105	1.409	1.7
1805—1801	76—80	177	390	117	27	56	767	0.9
1800—1796	81—85	68	148	73	14	21	324	0.4
1795—1791	86—90	18	47	9	2	6	82	0.1
1790—1786	91—95	1	10	2	—	2	15	0.0
1785—1781	96—100	—	2	—	—	2	4	0.0
1780	přes 100 let	1	—	—	—	2	3	0.0
	Věk neznámý	—	25	—	—	—	25	0.0
Celkem . .	—	23.275	39.908	12.065	3.126	5.666	84.040	100.0

V. Náboženství obyvatelstva přítomného vůbec.

Tab. XI.

Čtvrť města	Katolíků vůbec	Katolíků na %	Evangelíků augšpurského vyznání	na %	Evangelíků helvetského vyznání	na %	Židů vůbec	Židů na %	Ostatních vůbec	Ostatních na %	Mezi přívrženci ostatních vyznání bylo: sjednocených	starokatolíků	pravoslavných	anglikánů	mahomedánů	jiných vyznání	bez vyznání	neznám. vyzn.
Staré město . .	36.338	82.5	441	1.0	336	0.8	6.844	15.5	68	0.2	6	1	10	1	2	1	33	14
Nové město . .	67.850	91.3	964	1.3	604	0.8	4.727	6.4	190	0.2	10	12	30	26	—	17	34	61
Menší město .	20.494	97.8	145	0.7	137	0.6	170	0.8	17	0.1	4	2	3	1	—	—	7	—
Hradčany . .	5.773	99.1	10	0.2	9	0.1	32	0.6	1	0.0	—	—	—	—	—	—	1	—
Josefov . . .	5.747	53.0	48	0.4	58	0.5	4.798	45.0	17	0.2	3	6	—	—	—	—	8	—
Civilní obyv. .	136.202	87.5	1.608	1.0	1.144	0.7	16.571	10.6	293	0.2	23	21	43	28	2	18	83	75
Vojsko . . .	6.016	92.5	193	3.0	66	1.0	183	2.8	47	0.7	17	-	22	—	—	8	—	—
Celkem . .	142.218	87.6	1.801	1.1	1.210	0.8	16.754	10.3	340	0.2	40	21	65	28	2	26	83	75

VI. Osvícenosť obyvatelstva přítomného vůbec.

Tab. XII.

Čtvrť města	Umělo čísti i psáti: mužských	na %	ženských	na %	Umělo jen čísti: mužských	na %	ženských	na %	Neumělo ani čísti ani psáti: mužských	na %	ženských	na %	Nezjištěno při: mužských	na %	ženských	na %
Staré město . .	18.304	88.2	19.518	83.9	117	0.6	695	3.0	2.318	11.1	3.061	13.1	13	0.1	1	0.0
Nové město . .	29.805	86.6	33.290	83.4	452	1.3	1.322	3.3	4.170	12.1	5.296	13.3	—	—	—	—
Menší město .	7.817	87.8	10.330	85.6	59	0.7	358	3.0	1.022	11.5	1.377	11.4	—	—	—	—
Hradčany . .	2.258	83.7	2.449	78.3	46	1.7	113	3.6	395	14.6	564	18.1	—	—	—	—
Josefov . . .	4.304	86.0	4.391	77.5	28	0.6	178	3.1	670	13.4	1.097	9.4	—	—	—	—
Civilní obyv. .	62.488	87.1	69.978	83.3	702	1.0	2.666	3.2	8.575	11.9	11.395	13.5	13	0.0	1	0.0
Vojsko . . .	5.949	91.5	—	—	165	2.5	—	—	391	6.0	—	—	—	—	—	—
Celkem . .	68.437	87.4	69.978	83.3	867	1.1	2.666	3.2	8.966	11.5	11.395	13.5	13	0.0	1	0.0

VII. Neduživí v přítomném obyvatelstvě.

Tab. XIII.

Čtvrť města	Mezi přítomným obyvatelstvem bylo — vůbec: slepých na obě oči, muž.	slepých na obě oči, žen.	hluchoněmých, muž.	hluchoněmých, žen.	choromyslných, muž.	choromyslných, žen.	blbých, muž.	blbých, žen.	na percentech: slepých na obě oči, muž.	slepých na obě oči, žen.	hluchoněmých, muž.	hluchoněmých, žen.	choromyslných, muž.	choromyslných, žen.	blbých, muž.	blbých, žen.
Staré město . .	15	21	23	6	4	4	17	13	0.07	0.09	0.11	0.02	0.01	0.01	0.08	0.[illegible]
Nové město . .	52	53	117	75	339	184	316	362	0.12	0.13	0.33	0.18	0.92	0.46	0.86	0.[illegible]
Menší město .	30	37	6	2	2	2	7	7	0.33	0.30	0.06	0.01	0.02	0.01	0.07	0.0[illegible]
Hradčany . .	24	16	—	4	2	1	43	17	0.88	0.51	—	0.12	0.07	0.03	1.59	0.[illegible]
Josefov . . .	6	15	5	4	—	—	8	6	0.11	0.26	0.09	0.07	—	—	0.13	0.1[illegible]
Civilní obyv.	127	142	151	91	347	191	391	405	0.16	0.16	0.16	0.10	0.47	0.22	0.40	0.4[illegible]

B. Povrch města Prahy s Vyšehradem

a změny v letech 1879 a 1880.

1. Rozvržení katastrálních ploch koncem r. 1880.

Tab. VI.

Čís. řadové	Půda plodná: Druh	Povrch v □ metrech	Půda neplodná: Druh	Povrch v □ metrech
1.	Pole	284.893,2	Zastavená plocha	2,742.807,8
2.	Luka	270.442,9	Cesty, ulice a náměstí	1,193.763,5
3.	Zahrady	1,410.247,4		
4.	Vinice	29.490,6	Řeka Vltava a potoky	1,205.757,9
5.	Pastviny	1,046.861,5		
6.	Háje	77.779,4	Pustiny a hřbitovy	109.155,9
7.	Pole s ovocnými stromy	25.135,3	Suma II. . .	5,251.485,1
8.	Pastviny s ovocnými stromy . . .	109.285,0	K tomu suma I.	3,254.134.4
	Suma I. . .	3,254.134,4	Veškeren povrch	8,505.619,5

2. Rozvržení půdy plodné a neplodné v Praze a na Vyšehradě dle čtvrtí města koncem r. 1880.

Tab. VII.

Číslo řadové	Čtvrť města	Půda plodná: Stav koncem r. 1878	Přírůstek neb úbytek	Stav koncem r. 1880	Půda neplodná: Stav koncem r. 1878	Přírůstek neb úbytek	Stav koncem r. 1880	Veškeren povrch koncem r. 1880
I.	Staré město .	90.227,3	—406,2	89.821,1	1,347.095.0	+406.2	1,347.501,2	1,437.322,3
II.	Nové město .	784.652,9	—1118,0	783 534,9	2,655.053,0	+1118,0	2,656.171,0	3,439.705,9
III.	Menší město .	587.556,5	—560,8	586.995,7	527.915,9	+560,8	528.476,7	1,115.472,4
IV.	Hradčany . .	515.774,1	—6,1	515.768,0	341.155,5	+6,1	341.161,6	856.929,6
V.	Josefov . . .	2.987,8	—	2.987,8	89.993,2	—	89.993,2	92.981,0
VI.	Obvod fortifikační . . .	1,024.384,1	—694,1	1,023.690,0	81.902,0	+694,1	82.596,1	1,106.286,1
—	Praha	3,005.582,7	—2785,2	3,002.797,5	5,043.114,6	+2785,2	5,045.899,8	8,048.697,3
VII.	Vyšehrad . .	251.372,4	—35,5	251.336,9	205.549,8	+35,5	205.585,3	456.922,2
—	Praha s Vyšehradem . .	3,256.955,1	—2820,7	3,254.134,4	5,248.664,4	+2820,7	5,251.485,1	8,505.619,5

Oddělení druhé.

Obyvatelstvo.

A. Poměry skutečného obyvatelstva koncem roku 1880.

(Dle výsledků popisu ze dne 31. prosince 1880).

I. Počet domů a obyvatel dle pohlaví.

Tab. VII.

Čtvrť	Čísel domovních	Domů			Čeledí (stran)	Přítomné obyvatelstvo	V tom			
		obývaných	neobývaných	celkem			mužských vůbec	na %	ženských vůbec	na %
Staré město . .	1.039	1.017	27	1.044	8.485	44.027	20.752	47.1	23.275	52.9
Nové město . .	1.587	1.509	92	1.601	14.633	74.335	34.427	46.3	39.908	53.7
Menší město .	551	544	14	558	4.787	20.963	8.898	42.5	12.065	57.5
Hradčany . .	201	187	18	205	1.368	5.825	2.699	46.3	3.126	53.7
Josefov . .	284	266	18	284	1.870	10.668	5.002	46.9	5.666	53.1
Civilní obyv. .	3.662	3.523	169	3.692	31.143	155.818	71.778	46.1	84.040	53.9
Vojsko . . .	—	—	—	—	—	6.505	6.505	—	—	—
Celkem . .	3.662	3.523	169	3.692	31.143	162.323	78.283	48.3	84.040	51.7

II. Příslušnosť obyvatelstva.

Tab. VIII.

Čtvrť	Obyvatelstvo	Z toho příslušelo bez rozdílu pohlaví									
		do Prahy	na %	do ostatních Čech	na %	do jiných zemí rakouských	na %	do zemí uherských	na %	do cizích zemí	na %
Staré město . .	44.027	12.952	29.4	29.263	66.2	1.166	2.9	256	0.6	390	0.9
Nové město . .	74.335	20.686	27.8	50.068	67.3	2.234	3.1	358	0.5	989	1.3
Menší město .	20.963	6.937	33.1	12.989	61.9	745	3.6	86	0.4	206	1.0
Hradčany . .	5.825	1.641	28.2	3.862	66.3	254	4.3	46	0.8	22	0.4
Josefov . . .	10.668	2.947	27.6	7.200	67.5	337	3.2	120	1.1	64	0.6
Civilní obyv. .	155.818	45.163	29.0	103.382	66.3	4.736	3.1	866	0.5	1.671	1.1
Vojsko . . .	6.505	230	3.5	4.751	73.0	347	5.3	1·174	18.1	3	0.1
Celkem . .	162.323	45.393	28.0	108.133	66.6	5.083	3.1	2.040	1.3	1.674	1.0

III. Řeč obcovací obyvatelstva přítomného, do zemí rakouských příslušného.

Tab. IX.

Čtvrť	Počet obyvatelů	Z těch přiznali se k řeči obcovací						Mezi ostatními řečmi byly tyto:							
		české	na %	německé	na %	ostatním	na %	polská	ruská	slovinská	srbsko-charvát.	vlašská	rumunská	maďarská	neznámá
Staré město . .	43.381	33.636	77.5	9.696	22.4	49	0.1	14	1	1	3	17	—	—	13
Nové město . .	72.988	61.003	83.5	11.903	16.4	82	0.1	35	—	2	7	17	—	—	21
Menší město .	20.671	16.419	79.4	4.222	20.5	30	0.1	23	1	—	—	6	—	—	—
Hradčany . .	5.757	5.226	90.7	530	9.3	1	0.0	1	—	—	—	—	—	—	—
Josefov . . .	10.484	6.402	61.0	4.058	38.9	24	0.1	8	1	11	—	4	—	—	—
Civilní obyv. .	153.281	122.686	80.0	30.409	19.8	186	0.2	81	3	14	10	44	—	—	34
Vojsko . . .	5.328	3.056	57.3	2.214	41.6	58	1.1	20	21	6	7	3	1	—	—
Celkem . .	158.609	125.742	79.2	32.623	20.6	244	0.2	101	24	20	17	47	1	—	34

IV. Skutečné obyvatelstvo v Praze dle

Tab. X.

a) mužské:

Rok narození	Léta věku	na Starém městě	na Novém městě	v Menším městě	na Hradčanech	v Josefově	v Praze vůbec: v hromadě	v Praze vůbec: na %	Vojsko
1880—1876	0— 5	1.840	3.006	819	265	470	6.400	8.9	—
1875—1871	6—10	1.582	2.673	702	241	442	5.640	7.9	—
1870—1866	11—15	1.945	2.907	815	285	473	6.425	8.9	—
1865—1861	16—20	3.114	4.199	1.117	229	638	9.297	13.0	234
1860—1856	21—25	2.378	3.659	877	269	517	7.700	10.7	5.563
1855—1851	26—30	2.050	3.553	795	238	497	7.133	9.9	281
1850—1846	31—35	1.489	2.882	616	199	370	5.556	7.7	119
1845—1841	36—40	1.312	2.505	609	199	290	4.915	6.8	87
1840—1836	41—45	1.129	2.139	535	165	286	4.254	5.9	64
1835—1831	46—50	892	1.595	442	142	211	3.282	4.6	66
1830—1826	51—55	818	1.465	380	122	210	2.995	4.2	58
1825—1821	56—60	699	1.244	386	127	167	2.623	3.7	19
1820—1816	61—65	615	1.032	329	93	178	2.247	3.1	11
1815—1811	66—70	432	699	242	60	134	1.567	2.2	2
1810—1806	71—75	253	441	122	34	63	913	1.3	1
1805—1801	76—80	125	236	67	22	35	485	0.7	—
1800—1796	81—85	56	96	36	7	15	210	0.3	—
1795—1791	86—90	10	29	7	1	6	53	0.1	—
1790—1786	91—95	—	5	2	1	—	8	0.0	—
1785—1781	96—100	—	—	—	—	—	—	—	—
1780	přes 100 let	—	—	—	—	—	—	—	—
	Věk neznámý	13	62	—	—	—	75	0.1	—
Celkem . .	—	20.752	34.427	8.898	2.699	5.002	71.778	100.0	6.505

věku, a sice v skupenstvích pětiletých.

b) ženské: Tab. X.

Rok narození	Léta věku	na Starém městě	na Novém městě	v Menším městě	na Hradčanech	v Josefově	v Praze vůbec	
							v hromadě	na %
1880—1876	0—5	1.756	3.064	825	263	496	6.404	7.6
1875—1871	6—10	1.550	2.604	773	243	429	5.599	6.7
1870—1866	11—15	1.584	2.606	823	262	426	5.701	6.8
1865—1861	16—20	2.332	3.807	1.160	260	486	8.045	9.6
1860—1856	21—25	3.075	5.316	1.374	309	561	10.635	12.6
1855—1851	26—30	2.616	4.381	1.100	257	526	8.880	10.6
1850—1846	31—35	1.904	3.371	987	210	486	6.958	8.3
1845—1841	36—40	1.613	2.841	820	225	423	5.922	7.0
1840—1836	41—45	1.475	2.498	819	198	374	5.364	6.4
1835—1831	46—50	1.240	2.047	682	186	298	4.453	5.3
1830—1826	51—55	1.082	1.889	676	157	304	4.108	4.9
1825—1821	56—60	966	1.641	627	184	274	3.692	4.4
1820—1816	61—65	874	1.507	545	160	223	3.309	3.9
1815—1811	66—70	620	1.056	400	99	166	2.341	2.8
1810—1806	71—75	323	658	253	70	105	1.409	1.7
1805—1801	76—80	177	390	117	27	56	767	0.9
1800—1796	81—85	68	148	73	14	21	324	0.4
1795—1791	86—90	18	47	9	2	6	82	0.1
1790—1786	91—95	1	10	2	—	2	15	0.0
1785—1781	96—100	—	2	—	—	2	4	0.0
1780	přes 100 let	1	—	—	—	2	3	0.0
	Věk neznámý	—	25	—	—	—	25	0.0
Celkem . .	—	23.275	39.908	12.065	3.126	5.666	84.040	100.0

V. Náboženství obyvatelstva přítomného vůbec.

Tab. XI.

Čtvrť města	Katolíků vůbec	Katolíků na %	Evangelíků augšpurského vyznání	na %	Evangelíků helvetského vyznání	na %	Židů vůbec	Židů na %	Ostatních vůbec	Ostatních na %	Mezi přívrženci ostatních vyznání bylo: sjednocených	starokatolíků	pravoslavných	anglikánů	mahomedánů	jiných vyznání	bez vyznání	[illegible]
Staré město	36.338	82.5	441	1.0	336	0.8	6.844	15.5	68	0.2	6	1	10	1	2	1	33	1[illegible]
Nové město	67.850	91.3	964	1.3	604	0.8	4.727	6.4	190	0.2	10	12	30	26	—	17	34	6[illegible]
Menší město	20.494	97.8	145	0.7	137	0.6	170	0.8	17	0.1	4	2	3	1	—	—	7	—
Hradčany	5.773	99.1	10	0.2	9	0.1	32	0.6	1	0.0	—	—	—	—	—	—	1	—
Josefov	5.747	53.9	48	0.4	58	0.5	4.798	45.0	17	0.2	3	6	—	—	—	—	8	—
Civilní obyv.	136.202	87.5	1.608	1.0	1.144	0.7	16.571	10.6	293	0.2	23	21	43	28	2	18	83	75
Vojsko	6.016	92.5	193	3.0	66	1.0	183	2.8	47	0.7	17	—	22	—	—	8	—	—
Celkem	142.218	87.6	1.801	1.1	1.210	0.8	16.754	10.3	340	0.2	40	21	65	28	2	26	83	75

VI. Osvícenosť obyvatelstva přítomného vůbec.

Tab. XII.

Čtvrť města	Umělo čísti i psáti: mužských	na %	ženských	na %	Umělo jen čísti: mužských	na %	ženských	na %	Neumělo ani čísti ani psáti: mužských	na %	ženských	na %	Nezjištěno při: mužských	na %	ženských	na %
Staré město	18.304	88.2	19.518	83.9	117	0.6	695	3.0	2.318	11.1	3.061	13.1	13	0.1	1	0.[illegible]
Nové město	29.805	86.6	33.290	83.4	452	1.3	1.322	3.3	4.170	12.1	5.296	13.3	—	—	—	—
Menší město	7.817	87.8	10.330	85.6	59	0.7	358	3.0	1.022	11.5	1.377	11.4	—	—	—	—
Hradčany	2.258	83.7	2.449	78.3	46	1.7	113	3.6	395	14.6	564	18.1	—	—	—	—
Josefov	4.304	86.0	4.391	77.5	28	0.6	178	3.1	670	13.4	1.097	9.4	—	—	—	—
Civilní obyv.	62.488	87.1	69.978	83.3	702	1.0	2.666	3.2	8.575	11.9	11.395	13.5	13	0.0	1	0.[illegible]
Vojsko	5.949	91.5	—	—	165	2.5	—	—	391	6.0	—	—	—	—	—	—
Celkem	68.437	87.4	69.978	83.3	867	1.1	2.666	3.2	8.966	11.5	11.395	13.5	13	0.0	1	0.[illegible]

VII. Neduživí v přítomném obyvatelstvě.

Tab. XIII.

Čtvrť města	Mezi přítomným obyvatelstvem bylo — vůbec: slepých na obě oči muž.	žen.	hluchoněmých muž.	žen.	choromyslných muž.	žen.	blbých muž.	žen.	na percentech: slepých na obě oči muž.	žen.	hluchoněmých muž.	žen.	choromyslných muž.	žen.	blbých muž.	žen.
Staré město	15	21	23	6	4	4	17	13	0.07	0.09	0.11	0.02	0.01	0.01	0.08	[illegible]
Nové město	52	53	117	75	339	184	316	362	0.12	0.13	0.33	0.18	0.92	0.46	0.69	[illegible]
Menší město	30	37	6	2	2	2	7	7	0.33	0.30	0.06	0.01	0.02	0.01	0.07	[illegible]
Hradčany	24	16	—	4	2	1	43	17	0.88	0.51	—	0.12	0.07	0.03	1.39	[illegible]
Josefov	6	15	5	4	—	—	8	6	0.11	0.26	0.09	0.07	—	—	0.13	[illegible]
Civilní obyv.	127	142	151	91	347	191	391	405	0.16	0.16	0.15	0.10	0.47	0.22	0.49	[illegible]

VIII. Stav skutečného obyvatelstva.

Tab. XIV.

Čtvrť	Dne 31. prosince 1880 nalezalo se ve skutečném obyvatelstvu															
	v ů b e c								n a p e r c e n t e c h							
	svobodných		ženat. a vd.		ovdovělých		rozvedených		svobodných		ženatých a vdan.		ovdovělých		rozvedených	
	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž	žen.	muž	žen.	muž	žen.	muž	žen.	muž	žen.
St. město[1]	13.503	14.030	6.595	6.617	604	2.588	37	40	65·1	60·3	31·8	28·4	3·0	11·1	0·2	0·2
N. město[2]	21.721	24.065	11.501	11.011	1.093	4.736	52	72	63·1	60·3	33·5	27·6	3·2	11·9	0·2	0·2
Menší město	5.486	7.195	3.108	3.218	281	1.631	23	21	61·7	59·6	34·9	26·7	3·2	13·5	0·2	0·2
Hradčany	1.717	1.790	910	918	71	416	1	2	63·6	57·2	33·7	29·4	2·6	13·3	0·1	0·0
Josefov	3.049	3.156	1.769	1·796	174	709	10	5	60·9	55·7	35·4	31·7	3·5	12·5	0·2	0·1
Civilní obyvatelstvo[3]	45.476	50.236	23.883	23.560	2.223	10.080	123	140	63·4	59·8	33.3	28·0	3·1	12·9	0·2	0·2
Vojsko	6.231	—	261	—	10	—	3	—	95·8	—	4·0	—	0·2	—	0·0	—
Celkem	51.707	50.236	24.144	23.560	2.233	10.080	126	140	66·0	59·8	30·8	28·0	2·9	12·0	0·1	0·2

IX. Přítomnosť a nepřítomnosť obyvatelstva dle trvání.

Tab. XV.

Čtvrť	Dne 31. prosince 1880 bylo přítomno								Z domácích bylo nepřítomno					
	t r v a l e				n a č a s				v ů b e c			mezi těmi		Mezi čas. nepřít. bylo stud.
	muž.	žen.	v hrom.	na %	muž.	žen.	v hrm.	na %	muž.	žen.	v hrm.	trv.	na čas	
Staré město	20.293	22.854	43.147	98·0	459	421	880	2·0	1.070	271	1.341	389	952	675
Nové město	33.245	38.506	71.751	96·5	1.182	1.402	2.584	3·5	1.760	585	2.345	807	1.538	1.128
Menší město	8.732	11.862	20.594	98·2	166	203	369	1·8	583	255	838	340	498	359
Hradčany	2.429	3.102	5.531	95·0	270	24	294	5·0	57	56	113	83	30	—
Josefov	4.963	5.625	10.588	99·3	39	41	80	0·7	210	91	301	229	72	29
Celkem	69.662	81.949	151.611	97·3	2.116	2.091	4.207	2·7	3.680	1.258	4.938	1.848	3.090	2.191

X. Bydliště nepřítomných domácích.

Tab. XVI.

Čtvrť	Z nepřítomných domácích zdržovalo se dne 31. prosince 1880											
	v jiných místech v Čechách		v jiných zemích rak.		v zemích uherských		v Bosně a Hercegovině		v cizině		neznámo kde	
	vůbec	na %	vůb.	na %	vůb	na %	vůb.	na %	vůb.	na %	vůb.	na %
Staré město	1.036	77·2	139	10·4	17	1·3	1	0·1	94	7·0	54	4·0
Nové „	1.885	80·4	227	9·7	27	1·1	3	0·1	150	6·4	53	2·3
Menší „	674	80·7	81	9·7	12	1·4	—	—	46	5·5	25	2·7
Hradčany	66	58·4	31	27·4	3	2·7	—	—	6	5·3	7	6·2
Josefov	175	58·1	53	17·6	5	1·7	1	0·3	37	12·3	30	10·0
Celkem	3.836	77·7	531	10·8	64	1·3	5	0·1	333	6·7	169	3·4

[1]) Kromě toho 13 mužských osob stavu neznámého.
[2]) Kromě toho 60 mužských a 24 ženských osob stavu neznámého.
[3]) Kromě toho 73 mužských a 24 ženských osob stavu neznámého.

XI. Skutečné obyvatelstvo dle zaměstnání.

Tab. XVII.

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé) muž.	Osoby samostatné (podnikatelé) žen.	Při témž povolání zaměstnává se úředníků a zřízenců muž.	úředníků a zřízenců žen.	dělníků muž.	dělníků žen.	obživuje se členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž. muž.	členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž. žen.	domácích služebných muž.	domácích služebných žen.	Živí se tedy celkem lidí muž.	žen.	v hromadě	na %
1. Duchovní všech vyznání.														
Staré město	111	52	5		26	4	34	48	1	38	177	142	319	0.7
Nové město	173	100	10	1	35	9	30	154	2	47	250	311	561	0.[illegible]
Menší město	62	106	12		28	4	21	41	2	43	125	194	319	1.[illegible]
Hradčany	71	42	14	1	32	6	44	121	25	84	189	254	443	7.6
Josefov	10		18	—	38	4	39	99		30	105	133	238	2.2
Praha	430	300	59	2	159	27	168	463	30	242	846	1.034	1.880	1.2
2. Skuteční úředníci veřejní														
Staré město	402	5	—				164	412	1	169	567	586	1.153	2.[illegible]
Nové město	890	6				—	376	928	1	389	1.267	1.323	2.590	3.[illegible]
Menší město	534	2	—				269	669	3	251	806	922	1.728	8.[illegible]
Hradčany	35						16	38	1	9	52	47	99	1.7
Josefov	23		—			—	5	9		4	28	13	41	0.4
Praha	1.884	13					830	2.056	6	822	2.720	2.891	5.611	3.[illegible]
3. Vojsko ve službě.*)														
Staré město					—		23	47		14	23	61	84	0.2
Nové město	—				—	—	67	170	1	78	68	248	316	0.[illegible]
Menší město							96	209	1	79	97	288	385	1.[illegible]
Hradčany							21	64	1	11	22	75	97	1.7
Josefov	—						2	1		—	2	1	3	0.[illegible]
Praha	(6505)						209	491	3	182	212	673	885	0.[illegible]
4. Učitelstvo.														
Staré město	206	225	—			—	150	217	—	127	356	569	925	2.1
Nové město	537	387	—		—		383	687	1	310	921	1.384	2.305	3.1
Menší město	146	147	—				92	205	2	77	240	429	669	3.2
Hradčany	12	11	—		—		6	16	—	3	18	33	51	0.6
Josefov	24	4	—		—		14	27	—	12	38	43	81	0.6
Praha	925	777			—	—	645	1.152	3	529	1.573	2.458	4.031	2.[illegible]
5. Spisovatelé.														
Staré město	29	—	6	—	—	—	13	27	—	16	48	43	91	0.2
Nové město	33	8	29	1	6	4	42	88	—	33	110	134	244	0.3
Menší město	8	—	8	1	1	3	15	24	—	6	32	34	66	0.3
Hradčany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Josefov	—	—	1	—	3	—	1	2	—	—	5	2	7	0.1
Praha	70	8	44	2	10	7	71	141	—	55	195	213	408	0.3

*) Poněvadž c. k. vojsko toliko dle sborů, ústavů a pod., nikoli pak dle umístění svého počítáno bylo, nebylo ovšem lze je na čtvrti rozvrhnouti i nemohla tudíž i summa jeho při této tabulce býti v příčet vzata.

Tab. XVII. (pokr.)

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé)		Při témž povolání zaměstnává se úředníků a zřízenců		dělníků		obživuje se členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž.		domácích služebných		Živí se tedy celkem lidí			
	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	v hromadě	na %
6. Herci divadelní, tanečníci, hudebníci, zpěváci.														
Staré město .	82	32	1	—	3	1	28	80	1	16	115	129	244	0.6
Nové město .	206	91	6	2	12	—	83	197	2	64	309	354	663	0.9
Menší město	13	7	4	—	14	4	10	31	—	2	41	44	85	0.4
Hradčany . .	12	4	—	—	2	—	19	13	—	4	33	21	54	0.9
Josefov . . .	26	2	—	—	1	—	7	16	—	4	34	22	56	0.5
Praha . . .	339	136	11	2	32	5	147	337	3	90	582	570	1.102	0.7
7. Malíři, sochaři.														
Staré město .	26	2	1	1	5	—	10	20	—	4	42	27	169	0.4
Nové město .	81	6	3	—	18	4	31	86	—	24	133	120	153	0.2
Menší město	12	1	—	—	2	—	4	11	—	2	18	14	32	0.1
Hradčany . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Josefov . . .	3	—	—	—	2	—	2	4	—	—	7	4	11	0.1
Praha . . .	122	9	4	1	27	4	47	121	—	30	200	165	365	0.2
8. Stavitelé, civilní inženýři, zeměměřiči.														
Staré město .	40	—	23	—	2	—	24	54	—	26	89	80	169	0.4
Nové město .	92	—	37	—	6	—	46	121	2	61	183	182	365	0.5
Menší město	3	—	3	—	—	—	7	6	1	6	14	12	26	0.1
Hradčany . .	3	—	4	—	1	—	2	12	—	1	10	13	23	0.4
Josefov . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha . . .	138	—	67	—	9	—	79	193	3	94	296	287	583	0.4
9. Advokáti a notáři.														
Staré město .	75	—	116	—	—	—	101	191	3	154	295	345	640	1.4
Nové město	89	—	218	1	14	—	163	299	5	201	489	501	990	1.3
Menší město	6	—	41	—	2	—	22	46	—	13	71	59	130	0.6
Hradčany . .	—	—	11	—	1	—	10	10	—	—	22	10	32	0.5
Josefov . . .	2	—	10	—	2	—	6	12	—	6	20	18	38	0.3
Praha . . .	172	—	396	1	19	—	302	558	8	374	897	933	1.830	1.2

Tab. XVII. (pokr.)

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé)		Při témž povolání zaměstnává se: úředníků a zřízenců		dělníků		obživuje se: členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž.		domácích služebných		Živí se tedy celkem lidí			
	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	v hromadě	na %
10. Vyšší osoby zdravotní.														
Staré město .	72	1	23	—	10	1	46	112	2	88	153	202	355	0.4
Nové město .	164	—	26		34	1	98	188	1	143	323	332	655	0.5
Menší město	15	—	20	—	8	—	20	43	—	22	63	65	128	0.6
Hradčany . .	5	—	—	—	2	—	3	7	—	2	10	9	19	0.3
Josefov . . .	3	—	—	—	2	—	—	3	—	3	5	6	11	0.1
Praha . . .	259	1	69	—	56	2	167	353	3	258	554	614	1.168	0.7
11. Nižší osoby zdravotní.														
Staré město .	3	69	1	1	13	4	24	22	—	8	41	104	145	0.3
Nové město .	2	174	1	-	94	290	62	102	—	32	159	598	757	1.9
Menší město	1	24	—	1	2	2	4	14	—	4	7	45	52	0.3
Hradčany . .	—	9	—	—	—	—	2	1	—	—	2	10	12	0.2
Josefov . . .	1	15	—		6	17	9	21	—	1	16	54	70	0.7
Praha . . .	7	291	2	2	115	313	101	160	—	45	225	811	1 036	0.7
12. Skuteční služebníci veřejní.														
Staré město .	128	—	1	-	-	-	99	202	—	24	228	226	454	1.6
Nové město .	216	-	—	—	—	—	119	269	—	16	335	285	620	[illegible]
Menší město	112	—	-	—	-	—	64	170	—	14	176	184	360	1.6
Hradčany . .	4	—	-	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	0.1
Josefov . . .	19	—		—	—		4	15	—	2	23	17	40	0.4
Praha . . .	479	-	1	—	-	—	286	656	—	56	766	712	1.478	0.9
13. Četnictvo, stráž bezpečnosti a jiní veřejní strážcové.														
Staré město .	186	—	—	—	—	—	56	123	-	14	242	137	379	[illegible]
Nové město .	317	—	-	—	—	—	124	325	—	33	441	358	799	1.1
Menší město	111	—	-	—	—	-	58	150	-	9	169	159	328	[illegible]
Hradčany . .	53	1	—	—	—	—	35	82	—	4	88	87	175	3.6
Josefov . . .	21	—	—	-	—	—	18	40	—	6	39	46	85	0.6
Praha . . .	688	1	—	—	—	—	291	720	—	66	979	787	1.766	1.1

Tab. XVII. (pokr.)

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé) muž.	Osoby samostatné (podnikatelé) žen.	Při témž povolání zaměstnává se úředníků a zřízenců muž.	úředníků a zřízenců žen.	dělníků muž.	dělníků žen.	obživuje se členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž. muž.	členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž. žen.	domácích služebných muž.	domácích služebných žen.	Živí se tedy celkem lidí muž.	žen.	v hromadě	na %
14. Hospodáři polní a lesní s požitky vedlejšími:														
a) Vlastníci.														
Staré město .	17	9	15	1	4	—	17	62	10	38	63	110	173	0.4
Nové město .	108	38	84	—	109	—	101	230	32	134	434	402	836	1.1
Menší město	4	1	18	—	20	1	24	49	-	12	66	63	129	0.6
Hradčany . .	3	—	13	—	42	6	25	68	1	16	84	90	174	3.0
Josefov . . .	1	—	—	—	10	—	4	10	—	1	15	11	26	0.2
Praha . . .	133	48	130	1	185	7	171	419	43	201	662	676	1.338	0.9
b) Nájemníci														
Staré město .	1	—	1	—	—	—	1	3	—	2	3	5	8	0.0
Nové město .	5	—	—	—	8	—	3	11	—	3	16	14	30	0.1
Menší město	2	1	—	—	17	1	7	15	—	1	26	18	44	0.2
Hradčany . .	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2	3	5	0.1
Josefov . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha . .	9	1	1	—	26	1	11	32	—	6	47	40	87	0.1
15. Hornictví a hutnictví.														
Staré město .	3	—	2	—	1	—	5	11	—	3	11	14	25	0.0
Nové město .	1	1	4	—	32	—	2	10	1	4	40	15	55	0.1
Menší město	—	—	3	—	—	—	2	4	—	—	5	4	9	0.1
Hradčany . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Josefov . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	0.0
Praha . . .	4	1	9	-	33	—	9	26	1	7	56	34	90	0.1
16. Průmysl fabrický a řemeslný.														
Staré město .	1.745	489	282	89	5.676	1.851	2.821	6.309	3	1.505	10.527	10.243	20.770	47.2
Nové město .	2.247	593	529	124	9.023	2.518	4.127	9.273	6	1.972	15.932	14.480	30.412	40.9
Menší město	615	167	100	15	2.317	1.000	1.107	2.638	1	350	4.140	4.170	8.310	39.6
Hradčany . .	97	24	5	—	837	388	318	675	-	50	1.257	1.137	2.394	41.0
Josefov . .	314	63	23	15	1.300	449	624	1.342	-	202	2.261	2.071	4.332	40.6
Praha . . .	5.018	1.336	939	243	19.153	6.206	8.997	20.237	10	4.079	34.117	32.101	66.218	42.3
17. Tržba velká i drobná.														
Staré město .	1.126	500	525	112	1.696	341	1.411	2.819	5	1.440	4.763	5.212	9.975	22.7
Nové město .	1.269	489	714	84	1.860	256	1 467	3.150	4	1.701	5.314	5.680	10.994	14.8
Menší město	191	171	70	15	257	99	244	497	1	135	763	917	1.680	8.0
Hradčany . .	59	63	10	—	40	8	46	99	-	21	155	191	346	6.0
Josefov . . .	408	213	88	23	756	252	492	979	—	340	1.744	1.807	3.551	33.3
Praha . . .	3.053	1.436	1407	234	4.609	956	3.660	7.544	10	3.637	12.739	13.807	26.546	17.0

Tab. XVII. (pokr.)

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé) muž.	Osoby samostatné (podnikatelé) žen.	Při témž povolání zaměstnává se úředníků a zřízenců muž.	úředníků a zřízenců žen.	dělníků muž.	dělníků žen.	Při témž povolání obživuje se členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž. muž.	členů rodiny žen.	domácích sluhebných muž.	domácích sluhebných žen.	Živí se tedy celkem lidí muž.	žen.	v hromadě	na %
18. Ústavy peněžné a úvěrní, obchody bankovní.														
Staré město .	9	—	134	—	22	—	63	186	2	82	230	268	498	1.1
Nové město .	17	—	428	2	62	—	280	580	—	248	787	830	1.617	2.2
Menší město	—	—	70	—	12	—	37	92	—	27	119	119	238	1.1
Hradčany . .	—	—	4	—	1	—	4	7	—	—	9	7	16	0.3
Josefov . . .	3	—	8	—	6	—	7	15	—	2	24	17	41	0.4
Praha . . .	29	—	644	2	103	—	391	880	2	359	1.169	1.241	2.410	1.5
19. Doprava osob a zboží po suchu.														
Staré město .	153	2	95	2	90	1	102	276	—	50	440	331	771	1.6
Nové město .	272	20	465	17	454	4	584	1.354	4	284	1.779	1.679	3.458	4.7
Menší město	32	12	84	9	105	1	122	287	—	58	343	367	710	3.4
Hradčany . .	5	1	1	—	9	—	9	19	—	2	24	22	46	0.6
Josefov . . .	6	3	5	2	60	—	40	88	—	10	111	103	214	2.0
Praha . . .	468	38	650	30	718	6	857	2.024	4	404	2.697	2.502	5.199	3.3
20. Doprava osob a zboží po vodě.														
Staré město .	—	—	3	—	32	—	3	10	1	1	39	11	50	0.1
Nové město .	1	—	14	—	221	—	42	98	—	10	278	108	386	0.3
Menší město	—	—	—	—	2	—	3	4	1	6	6	10	16	0.1
Hradčany . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	0.0
Josefov . .	—	—	—	—	18	—	4	13	—	—	22	13	35	0.3
Praha . . .	1	—	17	—	274	—	52	125	2	17	346	142	488	0.3
21. Majitelé domů a důchodův.														
Staré město .	372	521	5	1	4	1	322	651	9	530	712	1.704	2.416	5.5
Nové město .	581	1.106	1	—	1	—	478	920	67	937	1.128	2.963	4.091	5.5
Menší město	140	308	46	—	1	2	196	493	232	410	615	1.213	1.828	8.7
Hradčany . .	25	31	25	2	18	1	54	152	49	65	171	251	422	7.2
Josefov . . .	72	65	—	—	—	—	40	120	—	61	112	246	358	3.4
Praha . . .	1.190	2.031	77	3	24	4	1.090	2.336	357	2.003	2.738	6.377	9.115	5.9
22. Pensisté.														
Staré město	160	243	—	—	—	—	115	236	2	132	277	611	888	2.0
Nové město .	499	849	—	—	—	—	360	920	1	512	860	2.281	3.141	4.2
Menší město	250	523	—	—	—	—	212	571	2	230	464	1.324	1.788	8.8
Hradčany . .	35	73	—	—	—	—	24	86	—	15	59	174	233	4.0
Josefov . . .	10	22	—	—	—	—	8	17	—	5	18	44	62	0.6
Praha . . .	954	1.710	—	—	—	—	719	1.830	5	894	1.678	4.434	6.112	3.9

Tab. XVII. (dok.)

Zaměstnání (živnost)	Osoby samostatné (podnikatelé)		Při témž povolání zaměstnává se: úředníků a zřízenců		dělníků		obživuje se: členů rodiny a jiných osob v rod. bez výž.		domácích služebných		Živí se tedy celkem lidí			
	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.	v hromadě	na %
23. Ústavy vychovávací a vyučovací, sirotčince.														
Staré město .	12	7	1	2	5	1	324	86	—	42	342	138	480	1.0
Nové město .	10	12	2	2	4	—	133	95	2	37	151	146	297	0.4
Menší město	3	2	3	3	—	—	54	121	2	12	62	138	200	1.0
Hradčany . .	1	—	1	4	—	—	68	34	—	3	70	41	111	1.9
Josefov . .	—	—	—	2	—	—	—	17	—	2	—	21	21	0.2
Praha . . .	26	21	7	13	9	1	579	353	4	96	625	484	1.109	0.7
24. Ústavy dobročinné a humanitní.														
Staré město .	2	3	2	—	7	—	59	157	—	22	70	182	252	0.6
Nové město .	5	3	6	4	13	11	503	790	—	22	527	830	1.357	1.8
Menší město	—	—	2	3	1	—	63	186	—	7	66	196	262	1.2
Hradčany . .	3	—	3	—	14	—	70	85	—	12	90	97	187	3.2
Josefov . . .	3	9	1	—	4	—	48	89	—	7	56	105	161	1.5
Praha . . .	13	15	14	7	39	11	743	1307	—	70	809	1.410	2.219	1.4
25. Služebnictvo kromě domu zůstávající.														
Staré město .	—	—	—	—	—	—	253	484	294	970	547	1.454	2.001	4.6
Nové město .	—	—	—	—	—	—	569	996	660	2340	1229	3.336	4.565	6.2
Menší město	—	—	—	—	—	—	125	217	81	697	206	914	1.120	5.3
Hradčany . .	—	—	—	—	—	—	50	113	41	268	91	381	472	8.1
Josefov . .	—	—	—	—	—	—	74	122	31	549	105	671	776	7.3
Praha . . .	—	—	—	—	—	—	1.071	1932	1107	4824	2178	6.756	8.934	5.7
26. Nádenníci se zaměstnáním proměnným.														
Staré město .	—	—	—	—	192	81	60	104	—	—	252	185	437	0.9
Nové město .	—	—	—	—	623	219	119	302	—	7	742	528	1.270	1.7
Menší město	—	—	—	—	131	52	20	62	—	2	151	116	267	1.3
Hradčany . .	—	—	—	—	170	43	53	103	—	2	223	148	371	6.4
Josefov . .	—	—	—	—	128	31	25	61	—	1	153	93	246	2.3
Praha . .	—	—	—	—	1244	426	277	632	—	12	1521	1.070	2.591	1.7
27. Osoby výživy neznámé.														
Staré město .	43	68	—	—	—	—	58	65	—	23	101	156	257	0.6
Nové město .	182	443	—	—	—	—	40	35	—	8	222	486	708	1.0
Menší město	3	21	—	—	—	—	4	26	—	—	7	47	54	0.3
Hradčany . .	11	19	—	—	—	—	2	6	—	—	13	25	38	0.7
Josefov . . .	39	65	—	—	—	—	20	30	—	9	59	104	163	1.5
Praha . . .	278	616	—	—	—	—	124	162	—	40	402	818	1.220	0.8

B. Zdvižení obyvatelstva v Praze I. 1879 a 1880.

I. Sňatky.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních.)

Tab. XVIII. 1. Dle věku a času.

se ženskými	Zasnoubilo se mužských roku 1879: až do 24 let	od 24—30 let	od 30—40 let	od 40—50 let	od 50—60 let	přes 60 let	v hromadě	roku 1880: až do 24 let	od 24—30 let	od 30—40 let	od 40—50 let	od 50-60 l.	přes 60 let	v hromadě
až do 20 let	26	57	31	2	1	—	117	39	63	24	2	—	—	128
od 20-24 let	73	214	85	9	—	—	381	77	235	75	8	1	—	396
„ 24-30 „	58	257	137	21	9	—	482	61	294	135	26	5	2	523
„ 30-40 „	12	77	96	50	22	6	263	14	81	101	49	21	12	278
„ 40-50 „	1	7	8	15	14	6	51	4	11	13	22	20	10	80
přes 50 let	—	—	—	1	9	7	17	—	—	1	3	8	10	22
V hromadě	170	612	357	98	55	19	1311	195	684	349	110	55	34	1427

Doba sňatkův	Leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
roku 1879	90	236	27	57	154	118	84	135	102	95	194	19	1311
roku 1880	124	209	22	99	199	93	68	138	106	139	213	17	1427

Tab. XIX. 2. Dle stavu rodinného a vyznání.

Sňatky	Katol.	Evangel. augšp.	Evangel. helvet.	Židé	Občanské sňatky	V hromadě
roku 1879						
mezi svobodnými . . .	851	11	12	176	5	1055
„ ovdovělými . . .	40	—	—	—	—	40
„ vdovci a svobodnými	151	6	—	20	—	177
„ vdovami a svobodn.	33	1	2	4	—	39
V hromadě .	1074 [1]	18 [2]	14 [3]	200	5 [4]	1311
roku 1880						
mezi svobodnými . . .	882	19	16	196	7	1120
„ ovdovělými . . .	49	—	—	6	—	55
„ vdovci a svobodnými	166	1	—	33	1	201
„ vdovami a svobodn.	45	—	—	5	1	51
V hromadě .	1142 [5]	20 [6]	16 [7]	240	9 [8]	1427

[1]) V tom 19 smíšených sňatků. [2]) V tom 11 smíšených sňatků. [3]) V tom 2 smíšené sňatky. [4]) V tom byly ve dvou případech obě strany bez vyznání a ve třech ženichové židé a nevěsty bez vyznání. [5]) V tom 11 smíšených sňatků. [6]) V tom 9 smíšených sňatků. [7]) V tom 4 smíšené sňatky. [8]) Z toho v šesti případech obě strany bez vyznání a tři sňatky smíšené (ve 2 případech ženichové židé, nevěsty bez vyznání a v 1 případě ženich bez vyznání a nevěsta židovka).

II. Porody r. 1879 a 1880.

1. Živě a mrtvě rozené děti dle původu a vyznání.

(Na základě čtvrtletních výkazů farních, jakož i úmrtních protokollů magistrátu Pražského.) Tab. XXI.

	Pohlaví a původ	R. 1879 živě rozené	R. 1879 mrtvě rozené	R. 1879 v hromadě	R. 1880 živě rozené	R. 1880 mrtvě rozené	R. 1880 v hromadě	Vyznání r. 1879 katolického	r. 1879 evang. augsp.	r. 1879 evang. helvet.	r. 1879 židov.	r. 1879 bez vyznání	r. 1880 katolického	r. 1880 evang. augsp.	r. 1880 evang. helvet.	r. 1880 židov.	r. 1880 bez vyznání
A. Chlap.	Manželské	1747	72	1819	1778	92	1870	1596	23	14	184	2	1596	27	10	236	1
	Nemanžel.	1672	92	1764	1594	79	1673	1727	5	7	25	—	1640	4	7	22	—
	V hromadě	3419	164	3583	3372	171	3543	3323	28	21	209	2	3236	31	17	258	1
B. Děvč.	Manželské	1735	73	1808	1691	73	1764	1563	28	17	199	1	1518	31	11	202	2
	Nemanžel.	1545	72	1617	1478	65	1543	1592	6	3	16	—	1509	5	12	17	—
	V hromadě	3280	145	3425	3169	138	3307	3155	34	20	215	1	3027	36	23	219	2
C. Sumy	Manželské	3482	145	3627	3469	165	3634	3159	51	31	383	3	3114	58	21	438	3
	Nemanžel.	3217	164	3381	3072	144	3216	3319	11	10	41	—	3149	9	19	39	—
	V hromadě	6699	309	7008	6541	309	6850	6478	62	41	424	3	6263	67	40	477	3

2. Doba porodův r. 1879. Tab. XXII.

Narodilo se	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červc.	Srpen	Září	Říjen	List.	Pros.	Rok
Manželských . . .	321	294	312	349	292	306	293	292	296	308	281	283	3627
Nemanželských . .	377	279	327	318	329	323	204	237	215	230	256	286	3381
Celkem	698	573	639	667	621	629	497	529	511	538	537	56	7008
r. 1880.													
Manželských . . .	313	272	304	339	338	320	308	308	293	320	262	257	3634
Nemanželských . .	284	286	328	322	300	284	245	209	201	229	234	294	3216
Celkem	597	558	632	661	638	604	553	517	494	549	496	551	6850

3. Porody s dvojčaty a trojčaty r. 1879. Tab. XXIII.

Narodilo se	dvojčat: 2 chlapci živé	2 chlapci mrtvé	2 chlapci v hrom.	1 chlapec a 1 děvče živé	1 chlapec a 1 děvče mrtvé	1 chlapec a 1 děvče v hrom.	2 děvčata živé	2 děvčata mrtvé	2 děvčata v hrom.	Celkem	trojčat živé	trojčat mrtvé	trojčat v hrom.
Manželských	9	3	12	18	—	18	38	—	38	68	3	3	6
Nemanžel.	16	—	16	12	2	14	16	2	18	48	—	—	—
Celkem .	25	3	28	30	2	32	54	2	56	116	5	3	6
r. 1880.													
Manželských	26	2	28	22	—	22	14	2	16	66	—	3	3
Nemanžel.	16	—	16	25	1	26	16	—	16	58	—	—	—
Celkem .	42	2	44	47	1	48	30	2	32	124	—	3	3

4

III. Smrtelnosť dětí r. 1879 a 1880 s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollů magistrátu pražského).

Tab. XXIV. 1. Dle pohlaví, věku a původu

Věk	r. 1879 chlapci manžel.	nemanžel.	v hromadě	děvčata manžel.	nemanžel.	v hromadě	vůbec manžel.	nemanžel.	v hromadě	r. 1880 chlapci manžel.	nemanžel.	v hromadě	děvčata manžel.	nemanž. l.	v hromadě	vůbec manžel.	nemanžel.	v hromadě
Od nar. do 1 m.	133	375	508	118	296	414	251	671	922	143	314	457	121	233	354	264	547	811
„ 1 m. 2 „	53	28	81	34	37	71	87	65	152	44	36	80	45	37	82	89	73	162
„ 2 „ 3 „	40	18	58	40	12	52	80	30	110	48	12	60	38	11	49	86	23	10[illegible]
„ 3 „ 6 „	90	10	100	77	22	99	167	32	199	113	19	132	68	13	81	181	32	21[illegible]
„ 6 „ 9 „	65	6	71	48	6	54	113	12	125	68	6	74	77	15	92	145	21	16[illegible]
„ 9 „ 12 „	60	6	66	45	8	53	105	14	119	56	6	62	58	8	66	114	14	128
„ 12 „ 18 „	61	15	76	89	20	109	150	35	185	84	15	99	95	10	105	179	25	204
„ 18 „ 2 r.	56	5	61	54	6	60	110	11	121	76	5	81	87	7	94	163	12	175
„ 2 r. 3 „	61	3	64	58	5	63	119	8	127	90	8	98	86	6	92	176	14	19[illegible]
„ 3 „ 4 „	48	3	51	38	2	40	86	5	91	90	3	93	62	2	64	152	5	157
„ 4 „ 5 „	20	2	22	35	—	35	55	2	57	55	4	59	42	2	44	97	6	10[illegible]
Hlavní sumy	687	471	1158	636	414	1050	1323	885	2208	867	428	1295	779	344	1123	1646	772	2418

Tab. XXV. 2. Dle vyznání

Původu	Katolíci chlapci	děvčata	v hromadě	Pravoslavní chlapci	děvčata	v hrom.	Evangelíci augšp. chlap.	děvč.	v hrom.	helvet. chlap.	děvč.	v hrom.	Židé chlapci	děvčata	v hrom.	Bez vyznání chlapci	děvčata	v hromadě
roku 1879																		
manžel. . . .	632	574	1206	—	—	—	7	6	13	3	2	5	45	54	99	—	—	—
nemanžel. . .	455	407	862	—	—	—	3	2	5	—	—	—	13	5	18	—	—	—
Suma . . .	1087	981	2068	—	—	—	10	8	18	3	2	5	58	59	117	—	—	—
roku 1880																		
manžel. . . .	808	714	1522	—	—	—	7	5	12	3	5	8	49	55	104	—	—	—
nemanžel. . .	418	332	750	—	—	—	3	1	4	2	1	3	5	9	14	—	1	1
Suma . . .	1226	1046	2272	—	—	—	10	6	16	5	6	11	54	64	118	—	1	1

Tab. XXVI. 3. Dle času

Původu	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Rok
roku 1879													
manžel. . . .	110	108	132	116	138	129	105	57	87	99	101	141	1323
nemanžel. . .	82	88	90	104	83	118	66	51	62	43	48	50	885
Suma . . .	192	196	222	220	221	247	171	108	149	142	149	191	2208
roku 1880													
manžel. . . .	123	135	155	153	195	145	155	126	119	94	115	131	1646
nemanžel. . .	58	72	93	91	97	87	62	59	41	35	33	44	772
Suma . . .	181	207	248	244	292	232	217	185	160	129	148	175	2418

IV. Smrtelnosť obyvatelstva vůbec v l. 1879 a 1880 s vyloučením mrtvě rozených.

(Na základě úmrtních protokollů magistrátu pražského).

Tab. XXVII.

1. Summy roční

Věk	r. 1879 muž.	r. 1879 žen.	r. 1879 v hromadě	r. 1880 muž.	r. 1880 žen.	r. 1880 v hromadě
Od narození do 5 let	1158	1050	2208	1295	1123	2418
od 5 do 10 let	41	43	84	110	94	204
„ 10 „ 15 „	19	32	51	28	22	50
„ 15 „ 20 „	100	68	168	92	60	152
„ 20 „ 25 .	100	109	209	101	101	202
„ 25 „ 30 „	132	105	237	130	107	237
„ 30 „ 35 „	102	90	192	89	92	181
„ 35 „ 40 „	107	71	178	113	88	201
„ 40 „ 45 „	99	62	161	111	65	176
„ 45 „ 50 „	105	82	187	91	84	175
„ 50 „ 55 „	100	97	197	92	91	183
„ 55 „ 60 „	85	119	204	114	102	216
„ 60 „ 65 „	96	124	220	109	129	238
„ 65 „ 70 „	95	129	224	116	122	238
„ 70 „ 75 „	84	110	194	68	99	167
„ 75 „ 80 „	71	90	161	69	116	185
„ 80 „ 85 „	37	38	75	32	53	85
„ 85 „ 90 „	21	24	45	12	33	45
„ 90 „ 95 „	4	6	10	5	7	12
„ 95 „ 100 „	—	1	1	2	1	3
přes 100 „	—	—	—	1	—	1
Neznámého věku .	5	7	12	6	5	11
Suma . .	2561	2457	5018	2786	2594	5380
Kromě toho zemřelo v nemocnicích lidí přespolních*)	891	700	1591	877	722	1599
Zemřelo tedy v Praze vůbec	3452	3157	6609	3663	3316	6979

2. Summy měsíční

Měsíc	r. 1879 muž.	r. 1879 žen.	r. 1879 v hrom.	r. 1880 muž.	r. 1880 žen.	r. 1880 v hrom.
Leden . . .	216	223	439	240	211	451
Únor . . .	220	203	423	241	220	461
Březen . . .	233	224	457	273	268	541
Duben . . .	260	216	476	290	247	537
Květen . . .	246	252	498	296	301	597
Červen . . .	263	248	511	259	234	493
Červenec . .	196	193	389	243	211	454
Srpen . . .	168	145	313	200	179	370
Září	161	183	344	191	193	384
Říjen . . .	183	185	368	173	161	334
Listopad . .	174	187	361	175	176	351
Prosinec . .	241	198	439	205	193	398
Rok	2561	2457	5018	2786	2594	5380

3. Vyznání

Pohlaví	Katolického	Pravosl.	Evang. Augšb.	Evang. Helv.	Židovsk.	Bez vyznání	v hromadě
r. 1879							
Mužští . .	2359	—	35	11	156	—	2561
Ženské . .	2250	—	21	11	175	—	2457
V hromadě	4609	—	56	22	331	—	5018
r. 1880							
Mužští . .	2591	1	29	21	144	—	2786
Ženské . .	2404	—	17	11	161	1	2594
V hromadě	4995	1	46	32	305	1	5380

*) V těchto sumách, podobně jako v tab. XXVIII. a XXIX. a následujícím textu zahrnují se takoví lidé, kteří přímo z předměstí nebo z venkova, nemocní nebo mrtví, dostali jsou se do pražských nemocnic, nezůstávavše před tím v Praze, tedy lidé přespolní. (Naopak cizí — do Prahy nepříslušní).

V. Příčiny úmrtí při…

Tab. XXVIII. (Dle úmrtních protokollů magistrátních…

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroč.	v tom mužsk.	v tom žensk.	Intensivnost úmrtí na …
II.	Asphyxie[1]	4	3	4	6	6	5	4	5	7	3	1	3	51	31	20	1·[illegible]
	Přiroz. slab.[1]	14	18	22	20	18	16	12	8	14	17	13	8	180	94	86	3·[illegible]
	Ústrojná vada[1]	—	1	2	—	—	1	1	—	—	2	1	—	8	5	3	0·1
	Atrofie postupná	36	31	36	49	39	53	37	23	29	19	30	39	421	218	203	8·4
	Suma třídy II.	54	53	64	75	63	75	54	36	50	41	45	56	660	348	312	13·1
III.	Sešlost věkem	39	24	25	32	28	33	30	26	19	30	29	44	359	155	204	7·[illegible]
IV.	Sebevražda	6	3	3	3	4	4	6	9	3	—	5	1	47	25	22	0·[illegible]
	Vražda neb zabití	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	2	0·1
	Úraz[2]	1	2	1	3	—	2	4	2	2	2	3	4	26	19	7	0·5
	Suma třídy IV.	8	6	4	6	4	7	10	11	5	2	8	5	76	45	31	1·5
V.	Zánět mozku a jeho blan[3]	13	11	21	11	20	10	9	4	7	6	3	6	121	60	61	2·4
	Vodnatelnost dutin mozkových (n. a p.)	10	5	7	8	7	5	4	1	3	5	1	5	61	43	18	1·2
	Překrvení mozku	—	2	6	5	2	2	1	2	3	1	2	1	27	14	13	0·5
	Úbytě mozku	17	6	10	4	2	7	3	6	3	7	5	4	74	58	16	1·5
	Mrtvice	16	12	7	14	11	14	3	9	11	16	8	10	131	70	61	2·6
	Nemoci míchy	1	2	1	4	1	2	—	1	2	1	—	1	16	7	9	0·3
	Ostatní nemoci této třídy	3	5	9	12	2	2	2	—	2	1	1	4	43	22	21	0·9
	Suma třídy V.	60	43	61	58	45	42	22	23	31	37	20	31	473	274	199	9·4
VI.	Zánět hrtanu	1	2	4	—	—	1	—	—	—	2	2	—	12	5	7	0·2
	Zánět průdušek	14	10	7	1	2	4	2	3	3	2	3	4	55	14	41	1·1
	Zánět plic a pohrudnice	18	31	23	27	35	24	14	14	17	17	18	26	264	131	133	5·[illegible]
	Rozedma plic	15	6	5	6	7	5	4	3	—	8	8	6	73	22	51	1·5
	Ostatní nemoci této třídy	3	—	5	8	4	6	3	2	3	4	3	6	47	26	21	0·[illegible]
	Zánětné nemoci cévstva	—	—	—	1	1	1	1	—	1	—	—	—	5	3	2	0·1
	Organické nemoci cévstva	10	11	15	16	14	10	8	11	7	8	6	13	129	58	71	2·6
	Sumy třídy VI.	61	60	59	59	63	51	32	33	31	41	40	55	585	259	326	11·7
VII.	Zánět žaludku a střev	40	37	39	45	45	66	54	37	39	32	33	30	497	263	234	9·[illegible]
	Cholerina	1	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	2	9	6	3	0·2
	Zánět pobřišnice	1	2	2	1	5	4	5	2	3	4	4	5	38	19	19	0·[illegible]
	Zánět a úbytě jater (n. a p.)	3	2	—	—	—	2	3	1	3	—	1	2	17	9	8	0·3
	Žloutenka	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	0·[illegible]
	Ostatní nemoci této třídy	3	2	5	1	2	1	1	3	3	1	2	—	24	6	18	0·5
	Suma třídy VII.	48	44	46	48	53	77	64	43	48	37	40	39	587	308	284	11·7
	Snáška	270	230	259	278	256	285	212	172	184	188	182	224	2740	1384	1356	54·6

[1] V prvním témdni po porodu.
[2] V tom 1 cizí (m.) případ otrávení olovem.
[3] V tom 5 dom. (3 m. a 2 ž.) a 3 cizí (1 m. a 2 ž.) příp. meningitis cerebrospinalis.

[ze]mřelých r. 1879.

[...]pak dle léčebných a pitevních lístků). Tab. XXVIII.

	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroč.	v tom mužsk.	v tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %	Mimo to přespolních
	Přenáška . .	270	230	259	278	256	285	212	172	184	188	182	224	2740	1384	1356	54·6	456
II	Nemoc bright. (a. i p.)	5	8	6	7	9	11	8	2	6	9	14	7	92	48	44	1·8	61
	Horečka omladnic	1	3	3	1	4	2	2	1	1	2	—	2	22	—	22	0·4	16
	Jiné nemoci po porodu	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2	7	—	7	0·2	4
	Ostatní nemoci této třídy . . .	2	2	2	3	1	—	1	—	2	2	2	2	19	10	9	0·4	12
	Suma třídy VIII.	9	14	12	11	14	13	11	3	9	14	17	13	140	58	82	2·8	93
X.	Nemoci kostí, kůže a pojiva . .	6	9	7	4	11	13	12	4	8	8	5	5	92	57	35	1·8	53
X.	Hnisavost krve .	4	6	11	10	9	16	11	7	8	5	7	9	103	59	44	2·1	33
	Kurděje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Křivice	4	9	10	6	14	12	7	6	3	5	1	7	84	49	35	1·6	4
	Ostatní nemoci této třídy . . .	7	6	9	6	3	6	2	3	3	4	6	5	60	35	25	1·2	17
	Sumy třídy X. .	15	21	30	22	26	34	20	16	14	14	14	21	247	143	104	4·9	55
I.	Tuberkule plic .	76	84	88	104	114	86	85	74	84	79	66	69	1009	559	450	20·1	429
	„ všeob.	10	9	8	10	17	14	7	5	9	5	7	9	110	50	60	2·2	152
	„ náhlé	1	2	—	1	3	5	—	1	2	2	1	4	22	16	6	0·4	14
	„ jiné .	7	1	4	8	8	5	4	3	—	3	4	1	48	25	23	1·0	7
	Krticovitost . . .	1	2	2	2	3	3	—	2	2	5	1	—	23	11	12	0·5	6
	Suma třídy XI .	95	98	102	125	145	113	96	85	97	94	79	83	1212	661	551	24·2	608
II.	Rakoviny	13	9	18	15	9	15	10	11	7	10	11	12	140	36	104	2·8	155
I.	Neštovice	5	6	6	6	8	8	1	1	4	9	15	25	94	39	55	1·9	50
	Spála	1	4	1	1	2	2	4	4	3	6	10	13	51	27	24	1·0	2
	Spalničky	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	17	23	14	9	0·5	2
	Růže	2	1	1	—	2	2	—	—	2	—	1	—	11	7	4	0·2	8
	Tyfus střevní . .	3	14	7	4	11	9	8	8	6	7	6	6	89	51	38	1·8	58
	„ kožní . .	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	–	0·0	1
	Cholera	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	0·0	—
	Úplavice . . .	—	2	2	1	5	2	3	3	4	4	5	2	33	16	17	0·7	18
	Mázdřivka . . .	12	7	4	5	4	6	6	1	5	13	7	15	85	37	48	1·7	15
	Záduch	2	4	4	2	3	5	3	—	1	—	2	1	27	13	14	0·5	—
	Ostatní nemoci této třídy*) . . .	2	4	3	—	1	4	2	3	—	1	—	1	21	9	12	0.4	13
	Suma třídy XIII.	27	42	28	21	36	38	27	22	25	40	51	80	437	215	222	8·7	167
V.	Neznámé příčiny	4	—	1	—	1	—	1	—	—	—	2	1	10	7	3	0·2	4
	Sumy (jako v tab. XXVII.)	439	423	457	476	498	511	389	313	344	368	361	439	5018	2561	2457	100·0	1591
I.	K tomu mrtvě rozené děti . . .	28	26	32	26	28	36	21	17	24	26	19	26	309	163	146	—	—
	Hlavní suma .	467	449	489	502	526	547	410	330	368	394	380	465	5327	2724	2603	—	—

*) V tom 1 cizí (m.) příp. vztekliny pak 19 dom. (8 m. a 11 ž.) a 1 cizí (m.) příp. vrozené a 2 dom. (1 m. a 1 ž.) a 11 cizích (4 m. a 7 ž.) příp. nabyté příjice.

VI. Příčiny úmrtí př

Tab. XXIX. (Dle úmrtních protokollů magistrátních

Třída	Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroč	v tom		Intensivnost úmrtí na %
															mužsk.	žensk.	
II.	Asphyxie[1])	4	7	5	4	8	5	6	8	—	4	—	2	48	30	18	0·
	Přiroz. slabost[1])	12	21	13	18	21	10	13	11	17	14	12	20	182	97	85	3·4
	Ústrojná vada[1])	—	—	—	2	—	2	—	—	1	1	—	—	6	5	1	0·1
	Atrofie postupná	28	24	44	53	54	52	36	21	29	15	20	19	395	205	190	7·3
	Suma třídy II.	44	52	62	77	88	69	55	35	47	34	32	41	631	337	294	11·7
III.	Sešlost věkem	43	36	40	33	39	37	30	18	35	28	28	33	400	164	236	7·4
IV.	Sebevražda	5	4	4	6	1	4	9	5	5	7	5	2	57	31	26	1·1
	Vražda neb zabití	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	7	5	2	0·1
	Úraz	—	6	2	1	3	2	4	4	7	3	5	2	39	25	14	0·7
	Suma třídy III.	5	13	6	7	4	7	13	9	12	10	13	4	103	61	42	1·
V.	Zánět mozku a jeho blan[2])	12	13	8	12	8	13	5	5	11	9	6	5	107	66	41	2·
	Vodnatelnost dutin mozkových (n. a p.)	6	3	10	8	6	6	4	6	2	8	9	6	74	35	39	1·4
	Překrvení mozku	1	2	3	1	3	2	—	—	—	1	—	—	13	8	5	0·2
	Úbytě mozku	4	2	2	6	10	11	4	6	2	5	4	7	63	50	13	1·2
	Mrtvice	10	7	13	10	8	10	8	6	7	8	11	12	110	51	59	2·1
	Nemoci míchy	2	—	3	—	2	—	2	—	3	—	—	—	12	7	5	0·2
	Ostatní nemoci této třídy	11	5	8	4	12	9	13	1	2	8	9	10	92	52	40	1·7
	Suma třídy V.	46	32	47	41	49	51	36	24	27	39	39	40	471	269	202	8·
VI.	Zánět hrtanu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	1	0.0
	Zánět průdušek	4	2	15	8	9	7	3	—	1	3	5	6	63	27	36	1·2
	Zánět plic a pohrudnice	27	30	30	34	26	20	18	21	19	19	22	25	291	151	140	5·4
	Rozedma plic	9	11	13	7	11	5	6	7	1	4	4	8	86	43	43	1·6
	Ostatní nemoci této třídy	7	9	4	8	4	7	3	2	8	5	5	3	65	28	37	1·2
	Zánětné nemoci cévstva	—	—	—	2	—	1	—	—	2	—	1	1	7	6	1	0·1
	Organické nemoci cévstva	5	16	6	13	13	14	6	7	7	8	5	11	111	62	49	2·1
	Suma třídy VI.	52	68	68	72	63	54	36	37	38	39	43	55	625	318	307	11·
VII.	Zánět žaludku a střev	33	39	50	49	34	36	33	46	33	16	18	25	403	219	184	7·5
	Cholerina	5	—	2	4	2	4	7	1	3	1	1	3	33	16	17	0·6
	Zánět pobřišnice	4	5	3	2	7	3	6	4	4	6	3	3	50	19	31	0·9
	Zánět a úbytě jater (n. a p)	—	3	1	—	1	2	1	3	1	—	1	—	13	7	6	0·3
	Žloutenka	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		—	1	1	—	0·0
	Ostatní nemoci této třídy	1	3	3	1	1	1	1	—	—	4	1	5	21	12	9	0·4
	Suma třídy VII.	43	50	59	47	45	46	48	54	42	27	24	36	521	274	247	9·7
	Snáška	233	251	282	277	283	264	218	177	201	177	179	209	2751	1423	1328	51·1

[1]) V prvním témdni po porodu.
[2]) V tom 1 dom. (ž.) a 9 cizích případů (7 m. a 2 ž.) meningitis cerebrospinalis

emřelých r. 1880.

ak dle léčebných a pitevních lístků). Tab. XXIX.

Příčina úmrtí	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Suma výroč.	v tom mužsk.	v tom žensk.	Intensivnost úmrtí na %	Mimo to přespolních
Přenáška . .	233	251	282	277	283	264	218	177	201	177	179	209	2751	1423	1328	51·1	568
Nemoc bright. (a. i p.)	10	7	7	7	9	6	4	9	7	8	6	9	89	46	43	1·7	74
Horečka omladnic	3	1	1	3	4	—	—	2	4	6	4	4	32	—	32	0·6	20
Jiné nemoci po porodu	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	4	—	4	0·1	3
Ostatní nemoci této třídy . . .	1	1	—	6	3	3	2	2	—	2	—	4	24	15	9	0·4	23
Suma třídy VIII.	14	10	8	17	16	10	6	13	11	16	11	17	149	61	88	2·8	120
Nemoci kostí, kůže a pojiva . .	6	6	11	5	6	4	4	1	5	2	4	5	59	35	24	1·1	51
Hnisavost krve .	5	7	8	9	11	8	5	6	4	4	7	4	78	47	31	1·4	24
Kurděje	1	2	—	—	1	1	1	1	1	—	1	—	9	4	5	0·2	3
Křivice	5	9	9	8	7	5	4	6	4	4	1	7	69	24	35	1·3	1
Ostatní nemoci této třídy . . .	7	2	4	8	5	1	5	6	1	4	4	6	53	31	22	1·0	20
Suma třídy X. .	18	20	21	25	24	15	15	19	10	12	13	1	209	116	93	3·9	48
Tuberkule plic .	83	81	107	98	93	88	92	56	60	55	5	62	934	511	423	17·4	402
„ všeob.	9	8	14	11	10	5	7	11	10	4	2	1	92	45	47	1 7	112
„ náhlé .	—	2	3	—	—	2	1	1	2	1	4	2	18	8	10	0·3	24
„ jiné .	8	2	5	5	6	—	2	1	2	5	3	3	42	23	19	0·8	5
Krticovitost . . .	2	—	4	1	—	5	1	1	—	3	2	—	19	7	12	0·3	5
Suma třídy XI. .	102	93	133	115	109	100	103	70	74	68	70	68	1105	594	511	20·5	548
Rakoviny	12	10	12	17	22	17	9	13	10	6	10	15	153	44	109	2·8	149
Neštovice	31	41	45	55	88	63	53	26	15	10	12	11	450	227	223	8·4	21
Spála	5	6	2	3	16	6	19	42	37	29	34	39	238	146	92	4·4	23
Spalničky	5	8	3	3	9	4	6	—	—	—	3	1	42	15	27	0·8	3
Růže	1	—	1	1	2	2	1	1	—	3	2	—	14	4	10	0·2	5
Tyfus střevní . .	12	8	12	8	6	1	10	4	9	5	4	4	83	56	27	1·5	45
„ kožní . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	0·0	2
Cholera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Úplavice	3	—	2	—	4	1	2	—	3	1	2	1	19	6	13	0·4	9
Mazdřivka . . .	7	4	6	5	7	2	2	10	5	3	5	5	61	33	28	1·1	10
Záduch	—	—	2	1	4	2	4	—	1	1	2	2	19	11	8	0·4	2
Ostatní nemoci této třídy³) . .	1	3	1	4	1	—	—	2	2	1	—	4	19	10	9	0·4	8
Suma třídy XIII.	65	71	74	80	137	81	97	85	72	53	64	67	946	509	437	17·6	128
Neznámé příčiny	1	—	—	1	—	2	2	1	1	—	—	—	8	4	4	0·2	7
Sumy (jako v tab. XXVII.)	451	461	541	537	597	493	454	379	384	334	351	398	5380	2786	2594	100·0	1599
K tomu mrtvé rozené děti . . .	39	15	35	33	26	24	16	16	29	29	26	21	309	171	138	—	—
Hlavní suma .	490	476	576	570	623	517	470	395	413	363	377	419	5689	2957	2732	—	—

³) V tom 17 dom. případů (9 m. a 8 ž.) příjice vrozené a 1 dom. příp. (m.) a 8 cizích příp. (2 m., 6 ž.) příjice nabyté a 1 dom. případ (ž.) uhlíku.

C. Hlavní výsledky tabulek XVIII. až XXIX. o zdvižení obyvatelstva v letech 1879 a 1880.

I. Sňatky. (Tab. XVIII.—XIX.) Usílení počtu sňatků, jež bylo r. 1878 po šesti letech ponejprv zase znamenati (Srovn. Stat. příruč. knížku VII. str. 18.), ukázalo se také v letech 1879 a 1880 býti s trváním. R. 1879 uzavřeno sice mezi katolíky opět něco méně sňatků (o 6 čili 0·6%), přibylo jich ale rozhodně jak mezi protestantským, tak mezi židovským obyvatelstvem města našeho, a sice proti roku 1878 o 9 po případě o 21 (39·1 a 11·7%). Za to byl přírůstek sňatků v roce 1880 proti r. 1878 všude značný a činil zejmena při katolických sňatcích 62 (+ 5·7%), při židovských 61 (+ 34·0%), při protestantských 13 (+ 56·5%), vůbec pak 141 čili 11·8%.

Čísla sňatková (koefficienty) jeví se vzhledem ke stavu obyvatelstva, jaký shledán jest zejmena při posledním popisu vůbec a pro jednotlivá vyznání zvláště, způsobem následujícím, k čemuž ještě tolik se připomíná, že výpočty na rok 1879 vzhledem k výsledkům téhož popisu, kteréž nikterak nedopouštějí bezpečného úsudku o číselném stavu obyvatelstva ku konci r. 1879, postaveny jsou na stejný základ s výpočty na r. 1880.

Tab. XXX.

Koefficient sňatků	při obyvatelstvě vůbec		při katolících		při protestantech		při židech	
	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880
Na 1000 obyvatel připadá sňatků .	8·42	9·16	7·89	8·39	11·63	13·06	12·13	14·48
1 sňatek připadá na obyvatel . .	118·9	109·2	126·8	119·3	86·0	76·4	82·9	69·1

II. Porody. (Tab. XXI.—XXIII.) V uvážení, že v letech 1878 a 1879 přibylo sice skutečně sňatků, a však celkem jen skrovnou měrou a že trvající ještě při sklíčených poměrech tehdáž tíseň živnostenská ukládala manželskému plození vážnou zdrženlivost, snadno bude sobě vysvětliti, proč vlastně počtu manželských porodů v letech 1879 a 1880 přese všecko usílení sňatků u porovnání s r. 1878 nepřibylo, ba spíše ještě ubylo, byť i ubývání v r. 1880 již menší měrou dávalo se znáti, než roku předešlého. Naproti tomu lze v příčině nemanželských porodů obou let znamenati značný přírůstek, jenž r. 1879 dosahuje neobyčejné výše 10·1%, r. 1880 ale zase ke zvýšení pouhých 4·72% (hledíc k stavu z r. 1878) opět se vrací. Z nemanželských porodů r. 1879 připadlo ostatně 3051 čili 90·24%, r. 1880 ale 2847 čili 88·56% na porodnici, kteráž tedy v obou letech byla mnohem více navštívena než r. 1878). (Srov. o tom ostatně shodnou tab. v odd. V. t. díla).

Čísla porodní z r. 1879 a 1880 musí, jak samo na rozum jde, býti mnohem věčí, než v letech předešlých, jednak od vlivu, jaký má velký přírůstek nemanželských porodů, jinak zase následkem ubývání 2ho (dosud pouze vypočítávaného) činitele, a sice počtu obyvatelstva. Čísla tato nalezají se v následujících tabulkách všemi důležitějšími směry přehledně sestavená:

Tab. XXXI.

Koefficient porodů	při manželských 1879	při manželských 1880	při nemanželských 1879	při nemanželských 1880	vůbec 1879	vůbec 1880	při živě rozených manželských 1879	při živě rozených manželských 1880	při živě rozených nemanželských 1879	při živě rozených nemanželských 1880	Na 1000 živě rozených hochů připadá děvčat při manželských 1879	Na 1000 živě rozených hochů připadá děvčat při manželských 1880	Na 1000 živě rozených hochů připadá děvčat při nemanželských 1879	Na 1000 živě rozených hochů připadá děvčat při nemanželských 1880
Na 1000 obyvatel připadá narozených dětí.	23·34	23·32	21·69	20·63	44·97	43·96	22·34	22·26	20·64	19·71	993·1	951·1	924·0	927·2
Jeden rozenec připadá na obyvatel . .	42·96	42·87	46·08	48·45	22·23	22·71	44·74	44·91	48·43	50·72	—	—	—	—

III. Smrtelnost. Poněvadž nebylo lze následkem spojení obou let posledních v jediné tabulky podati již v těchto samých potřebné výpočty, jako letech předešlých, přenášejí se tyto zvlášť o sobě do následujících objasňovacích abulek, z nichž bude snad lze učiniti sobě ještě přehlednější obraz nejvážnějších tránek naší smrtelnosti, než cestou, od r. 1874 obvyklou.

1. Obecná čísla úmrtní (koefficienty).

Tab. XXXII.

	Číslo smrtelnosti místní 1879 muž.	místní 1879 žen.	místní 1879 vůbec	místní 1880 muž.	místní 1880 žen.	místní 1880 vůbec	skutečné 1879 vůbec	skutečné 1880 vůbec	Rozdíl obtížení smrtelnosti úmrtími přespolních 1879	Rozdíl obtížení smrtelnosti úmrtími přespolních 1880
Na 1000 obyvatel připadalo úmrtí . . .	35·67	29·23	32·20	38·81	30·87	34·53	42·41	44·78	10·21	10·25
Jedno úmrtí připadlo na obyvatel . . .	28·02	34·20	31·05	25·76	32·39	28·96	23·57	22·32	7·48	6·64

2. Čísla úmrtní věku dětského.

Tab. XXXIII.

	Číslo smrtelnosti místní manželské 1879	místní manželské 1880	místní nemanžel. 1879	místní nemanžel. 1880	místní vůbec 1879	místní vůbec 1880	skutečné 1879 vůbec	skutečné 1880 vůbec	Rozdíl 1879	Rozdíl 1880
Na 1000 obyvatel připadalo úmrtí dětských do 5. roku	8·49	10·56	5·67	4·95	14·17	15·64	15·40	16·02	1·23	0·38
Jedno úmrtí takové připadlo na obyvatel	117·77	94·66	176·06	201·33	70·56	64·44	67·71	62·40	2·85	2·04

3. Smrtelnosť dle skupenství věku.

a) Při zemřelých, v Praze zůstávavších.

Tab. XXXIV.

Třída	Věk	Stav živých koncem r. 1879, resp. 1880			Sumy úmrtí												Čísla smrtelnosti					
					1879						1880						1879			1880		
					vůbec			na procentech			vůbec			na procentech								
		mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě	mužských	ženských	v hromadě
Ia	Kojencův (0—1 r.)	1624	1570	3194	884	743	1627	34.5	30.2	32.4	865	724	1589	31.0	27.9	29.5	532.01	473.24	509.39	533.25	461.14	497.49
Ib	dětský (1—5 r.)	4776	4834	9610	274	307	581	10.7	12.5	11.6	430	399	829	15.4	15.5	15.4	57.37	63.52	60.45	90.03	82.54	85.32
II.	nezletilý (5—20 r.)	21362	19345	40707	160	143	303	6.3	5.8	6.0	230	176	406	8.3	6.8	7.5	7.34	7.39	7.44	10.76	9.09	9.97
III.	dospělý (20—40r.)	25379	32420	57799	441	375	816	17.2	15.3	16.3	433	388	821	15.5	14.9	15.2	17.37	11.56	14.11	17.06	11.93	14.21
IV.	letitý (40—60r.)	13154	17617	30771	394	367	761	15.4	14.9	15.2	414	347	761	14.9	13.3	14.2	29.95	20.83	24.73	31.47	19.69	24.73
V.	starý (přes 60r.)	5483	8254	13737	408	522	930	15.9	21.3	18.5	414	560	974	14.9	21.6	18.2	74.29	63.21	67.70	75.59	67.84	70.90
I-V.	Suma	71778	84040	155818	2561	2457	5018	100.0	100.0	100.0	2786	2594	5380	100.0	100.0	100.0	35.67	29.23	32.20	38.81	30.67	34.83

b) Věk přespolních.

Tab. XXXV.

Třída	U věku	Přespolních zemřelo v Praze											
		roku 1879						roku 1880					
		vůbec			na procentech			vůbec			na procentech		
		muž	žen.	v hrm.	muž.	žen.	v hrm.	muž	žen.	v hrm.	muž.	žen.	v hrm.
Ia	0 až 1 r.	9	5	14	1.01	0·71	0·88	7	5	12	0·80	0·69	0·75
Ib	1 „ 5 l.	47	32	79	5·27	4·57	4·97	30	37	67	3·42	5·13	4·19
II.	5 „ 20 „	79	79	158	8·87	11·28	9·93	86	56	142	9·81	7·76	8·88
III.	20 „ 40 „	322	220	542	36·14	31·43	34·07	299	251	550	34·09	34·76	34·40
IV.	40 „ 60 „	277	191	468	31·09	27·29	29·41	259	199	458	29·53	27·56	28·64
V.	60 „ 100 „	153	171	324	17·17	24·43	20·36	195	173	368	22·24	23·96	23·01
—	neznámém	4	2	6	0·45	0·29	0·38	1	1	2	0·11	0·14	0·13
	Celkem	891	700	1591	100·0	100·0	100·0	877	722	1599	100·0	100·0	100·0

4. Podíly ústavů humanitních a vězenských v smrtelnosti.

Tab. XXXVI.

Číslo řadové	Jméno ústavu	Úmrtí roku		Podíl na procentech v sumě				Obtížení místního čísla smrtelnosti na ‰ obyvatel	
				všech zemřelých		úmrtí osob v Praze zůstávavších			
		1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880
1.	Ústav choromyslných	304	343	4·60	4·92	6·06	6·38	1·77	2·20
2.	Porodnice { matek / dětí	21 / 169	19 / 121	2·87	2·01	3·79	2·60	1·11	0·90
3.	Dům nalezenců .	568	484	8·59	6·94	11·32	8·99	3·31	3·10
4.	Zemská trestnice	98	76	1·48	1·09	1·95	1·41	0·57	0·49
5.	Káznice	31	40	0·47	0·57	0·62	0·74	0·18	0·26
	Sumy	1191	1083	18·02	15·52	23·73	20·13	6·94	6·95

5. Přehled sebevražd v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XXXVII.

Způsob sebevraždy	Poslední bydliště	Věk sebevrahů: méně 20 let m.	ž.	20 až 30 let m.	ž.	30 až 40 let m.	ž.	40 až 60 let m.	ž.	výše 60 let m.	ž.	V hromadě m.	ž.
Roku 1879.													
Otrávení . .	Praha . . .	—	1	1	7	1	2	2	2	—	—	4	12
	kromě Prahy	—	—	—	5	—	1	—	1	—	—	—	7
Oběšení . .	Praha . . .	2	—	1	—	5	—	1	3	1	—	10	3
	kromě Prahy	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—
Zastřelení .	Praha . . .	1	—	1	1	3	—	—	—	—	—	5	1
	kromě Prahy	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—
Utopení . .	Praha . . .	—	1	4	2	—	—	—	—	—	—	4	3
	kromě Prahy	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	1
Jiné	Praha . . .	[1]) 1	[2]) 1	—	[3]) 2	—	—	[4]) 1	—	—	—	2	3
	kromě Prahy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě .	Praha . . .	4	3	7	12	9	2	4	5	1	—	25	22
	kromě Prahy	2	—	3	5	—	1	2	2	1	—	8	8
Celkem . . .	—	6	3	10	17	9	3	6	7	2	—	33	30
Roku 1880.													
Otrávení . .	Praha . . .	—	1	3	9	2	2	3	2	—	—	8	14
	kromě Prahy	—	—	1	6	—	—	1	—	—	—	2	6
Oběšení . . .	Praha . . .	1	2	3	2	—	2	—	3	2	1	6	10
	kromě Prahy	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1
Zastřelení .	Praha . . .	1	1	5	—	1	—	2	—	1	—	10	1
	kromě Prahy	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—
Utopení . .	Praha . . .	2	—	1	—	—	1	2	—	—	—	5	1
	kromě Prahy	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Jiné	Praha . . .	[5]) 1	—	—	—	—	—	—	—	[6]) 1	—	2	—
	kromě Prahy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě .	Praha . . .	5	4	12	11	3	5	7	5	4	1	31	26
	kromě Prahy	—	—	2	8	—	—	4	1	—	—	6	9
Celkem . . .	—	5	4	14	19	3	5	11	6	4	1	37	35

[1]) Probodl se. [2]) Skok se schodů. [3]) Skok se schodů a skok s pavlače. [4]) Skok s okna. [5]) Skok se skály. [6]) Skok s okna.

Oddělení třetí.

Poměry vlastnické a činžovní.

A. Přehled změn v držení a obtížení pražských realit v l. 1879 a 1880*).

Tab. XXXVIII.

Změny		Počet případů	Sumy: určitých obnosů v rakouské měně zl.	kr.	ročních dávek v rakouské měně zl.	kr.
I. V držení.						
Převody:						
a) Mezi živými a sice:						
1. smlouvami kupními	1879	181	4,066.863	82 1/6	—	—
	1880	211	4,147.182	23 3/4	—	—
2. jinými smlouvami	1879	29	1,471.128	94	—	—
	1880	26	434.879	97	500	—
3. exekucí soudní	1879	33	852.554	—	—	—
	1880	31	574.549	50	—	—
b) úmrtím	1870	129	2,507.497	88 [1]	—	—
	1879	141	3,228.141	40 5/6	28.000	—
V hromadě	1879	372	8,898.044	64 1/6	—	—
	1880	409	8,384.753	11 7/12	28.500	—
II. V obtížení.						
A. Novým zadlužením.						
a) Řízením mezi živými:						
1. úvěřením ceny trhové	1879	59	756.279	17	—	—
	1880	76	913.162	18 3/4	307	96
2. jinými smlouvami o půjčku	1879	340	1,563.578	55	6.000	—
	1880	330	1,495.521	45	—	—
3. ostatními smlouvami	1879	170	982.824	17	1.178	30
	1880	171	815.667	18	7.700	—
4. v následcích soudního záznamu	1879	3	20.192	12	—	—
	1880	8	21.762	98	—	—
4. v následcích exekučních vkladů	1879	458	166.991	90 5/12	—	—
	1880	459	150.604	87 1/2 [2]	—	—
b) uvedením v dědictví (podíly a odkazy)	1879	19	66.293	03 3/4	3.000	—
	1880	21	194.025	04	6.052	—
V hromadě	1879	1049	3,556.158	95 1/6	10.178	30
	1880	1065	3.590.743	71 1/4	14.059	96
B. Vyvazením.						
a) V následcích nedost. výtěžku dražby	1879	38	642.753	12 1/2	—	—
	1880	85	607.810	62 3/5 [3]	—	—
b) v následcích jiných případů pominutí práva věcného	1879	888	2,901.112	07 1/5 [4]	5.061	05 [5]
	1880	1055	3,658.326	47 14/15 [6]	3.783	— [7]
V hromadě	1879	926	3,543.865	19 8/15	5.061	05
	1880	1140	4,266.137	10 8/15	3.783	—
Prostých záznamů	1879	30	43.590	99	—	—
	1880	25	36.543	99	—	—
Vkladů práva exekučního k vloženým již požadavkům	1879	112	381.113	38 1/2	—	—
	1880	51	70.479	52 1/4 [8]	—	—
Převodů dluhů váznoucích	1879	316	1,322.586	90 19/30 [9]	10	86
	1880	350	1,358.623	02 23/36 [10]	—	—

*) Dle off. tabulek od c. k. ředitelství desk zemských sdělených.

[1]) V tom 6000 zl. konv. m. převedeno na měnu rak. [2]) V tom 718 mark 17 pf. n. m. ř. převedených dle hodnoty jmenovité na měnu rak. [3]) V tom 1965 zl. 58 kr. konv. m. [4]) V tom 4003 zl. 1 3/4 kr. víd. m., 39.452 zl. 15 1/4 kr. konv. m. a 75 zl. nom. [5]) V tom 200 zl. konv. m. [6]) V tom 1693 zl. 27 kr. víd. m., 33.518 zl. 53 27/28 kr. konv. m., 38 zl. 53 1/3 kr. nom., 37.800 franků a 7.200 mark n. m. ř. [7]) V tom 200 zl. konv. m. [8]) V tom 1826 mark 10 pf. n. m. ř. [9]) V tom 1600 zl. víd. m. a 1125 zl. konv. m. [10]) V tom 704 zl. 50 kr. víd. m. a 10.148 zl. k. m.

B. Poměry činžovní v Praze o Havle r. 1879–1880.

Přihlížejíce k hlavnímu výsledku, jenž jde z následujících tabul[illegible] o nájemném, zejmena ale z tab. XL. a XLI., pozorujeme především, že vý[illegible] nájemného v r. 1879 vůbec a zvlášť, t. j. vzhledem ke čtvrtem města, pr[illegible] roku předešlému v podstatě se nezměnila, ba že spíše počala klesati. Ten[illegible] úsudek zůstává také na r. 1880 pro všecky čtvrti města v platnosti, vyjma[illegible] jediné Nové město, kdež po míře naší tab. XL. střední výnosy činže r. 18[illegible] něco se zvýšily. Příčinu tohoto zjevu bude však nejpřípadněji hledati (jak zejmena tab. XLI. k tomu zřejmě ukazuje) v postupu četných nových dom[illegible] do řady platících daň činžovní, což asi přirážení na nájemném po sobě potáhl[illegible] proto také nelze ani Nové město vyjímati z obecného pravidla, výše vyřknutého.

Co konečně tab. XLII. se tkne, tož chce ona býti považována za prv[illegible] pokus líčení poměrů činžovních v Praze způsobem vědeckým. Původně pom[illegible]šlelo se vztáhnouti tento pokus na všecky čtvrti pražské; avšak pro nedostatek času a dělných sil musilo se na této ukázce přestati. Ostatně byli zpr[illegible] jmenovaní činitelé toho také příčinou, že obnosy činže nejvyšší a nejnižší, jakožto krajní meze středních cen k objasnění těchto ne-li nezbytné, tedy aspoň velice žádoucí, nemohly býti do tabulky ani vloženy, aniž vůbec vypočítávány.

O methodě, dle kteréž tato tabulka zdělána jest, náleželo by ještě připomenouti, že byly učiněny základem jejím původní činžovní fasse na r. 18[illegible] u c. k. berní správy pražské od vlastníků domů podané (v přepise městského úřadu ubytovacího). Poněvadž pak v tabulce naší hlavně o to jde, aby poznal[illegible] a vyložily se ceny místností nájemných, vyloučeny byly při vypočítávání středních cen předkem již místnosti, od vlastníků domů držené, jakož i přiznané činže jejich. Jak ostatně samo sebou se rozumí, představují uvedené sumy činžovní toliko výnosy přiznané, tedy nikoli úředně zjištěné, v kteréžto příčině nemůže se tedy závěreční hlavní suma tab. XLII. srovnávati se sumou, v tab. XL. položenou.

I. Počet stavení činžovních v l. 1879 a 1880.

Tab. XXXIX.

Čtvrti města	Počet: zbořených stavení 1879	zbořených 1880	skutečných stavení 1879	skutečných 1880	Z těch bylo k dani činžovní: předepsáno v celosti 1879	předepsáno v celosti 1880	od ní osvobozeno jako: stavby nové zcela 1879	stavby nové zcela 1880	stavby nové dílem 1879	stavby nové dílem 1880	stavení veřejná zcela 1879	stavení veřejná zcela 1880	stavení veřejná dílem 1879	stavení veřejná dílem 1880	Daň činžovní platilo tedy dílem nebo celou stavení 1879	1880
Staré město	22	23	1081	1074	910	910	40	37	99	90	21	23	11	14	1020	1014
Nové město	56	65	1614	1572	1112	1078	212	194	198	207	70	70	22	23	1332	[illegible]
Menší město	12	11	551	547	457	459	10	12	45	41	28	26	11	9	513	[illegible]
Hradčany	12	15	204	197	148	150	9	8	10	11	21	19	16	9	174	170
Josefov	7	10	293	290	274	269	1	1	9	11	6	6	3	3	286	[illegible]
Praha	109	124	3743 [1]	3680 [1]	2901	2866	272	252	361	360	146	144	63	58	3325 [3]	[illegible]
Vyšehrad	2	2	101 [2]	103 [2]	66	69	20	18	10	11	2	2	3	3	79	[illegible]
Praha s Vyšehrad.	111	126	3844	3783	2967	2935	292	270	371	371	148	146	66	61	3404	3367

*) Dle zpráv c. k. berní administrace. — [1]) V tom obsaženo jest 10[illegible] odloučených dílců domů (věčinou stavení nádvorních) pak 88 masných krámů, ježto po jednotlivých čtvrtech města týmž způsobem rozděleny jsou, jako roku předešlého. (Srovn. Stat. př. kn. IV., str. 34, tab. XXII. pozn. 1. až 7.) — [2]) V tom 7 odloučených dílců domů. — [3]) S připočtením domů dílných na Starém (2[illegible] a v Židovském městě (400) vzroste počet těchto stavení v Praze r. 1879 na 3963 a r. 1880 na 3922.

II. Výnosy činže domovní o Havle r. 1879 a 1880.

a) Vůbec. Tab. XL.

Čtvrti města	Rok	Úředně zjištěný výnos činže, vůbec, zl.	kr.	na %	průměrem na 1 objekt, zl.	kr.	Z toho připadlo na domy daň činžovní platící, vůbec, zl.	kr.	na %	daně činžovní prosté, vůbec, zl.	kr.	na %
Staré město	1879	3,458.807	01	35.7	3.199	63	3,238.194	16½	93.6	220.612	84½	6.4
	1880	3,451.781	—	35.5	3.223	25	3,254.297	29	94.2	197.483	71	5.8
Nové město	1879	4,848.440	44½	49.9	3.003	99	3,742.788	24	77.0	1,105.652	20½	23.0
	1880	4,886.646	41½	50.1	3.108	55	3,806.668	27½	77.8	1,079.978	14	22.2
Menší město	1879	988.236	53	10.1	1.793	53	940.583	55	95.1	47.652	98	4.9
	1880	987.193	48	10.1	1.804	74	941.207	46	95.3	45.986	02	4.7
Hradčany .	1879	144.985	64½	1.5	710	71	135.359	65½	93.3	9.625	99	6.7
	1880	144.266	19½	1.5	732	31	134.769	19½	93.4	9.497	—	6.6
Josefov . .	1879	277.627	97½	2.8	947	53	274.365	81½	98.8	3.262	16	1.2
	1880	274.478	79½	2.8	946	47	271.471	55½	98.8	3.007	24	1.2
Praha .	1879	9,718.097	60½	100.0	2.596	33	8,331.291	42½	85.7	1,386.806	18	14.3
	1880	9,744.365	88½	100.0	2.647	92	8,408.413	77½	86.3	1,335.952	11	13.7
Vyšehrad	1879	78.993	22	0.9	782	11	53.920	18	68.2	25.073	04	31.8
	1880	79.366	50	0.8	770	54	55.718	14	70.2	23.648	36	29.8
Praha s Vyšehradem .	1879	9,797.090	82½	100.0	2.548	67	8,385.211	60½	85.6	1,411.879	22	14.4
	1880	9,823.732	38½	100.0	2.594	43	8,464.131	91½	86.2	1,359.600	47	13.8

b) Přírůstek neb úbytek proti r. 1878 a 1879.

Tab. XLI.

Čtvrti města	Proti roku	Při domech k dani činžovní předepsaných, vůbec, zl.	kr.	na %	Při domech daně činžovní prostých, vůbec, zl.	kr.	na %	Při obou druzích domů, vůbec, zl.	kr.	na %
Staré město .	1878	+ 2.922	90	+0.1	— 6.839	83½	—8.1	— 3.916	93½	—0.1
	1879	+ 16.103	12½	+0.5	— 28.129	13½	—11.7	— 7.026	01	—0.2
Nové město .	1878	+ 50.747	75½	+1.4	+ 10.357	69½	+0.9	+ 61.105	45	+1.3
	1879	+ 63.880	03½	+1.7	— 25.674	06½	—2.4	+ 38.205	97	+0.8
Menší město .	1878	+ 3.513	28½	+0.4	— 4.327	19½	—9.1	— 813	91	—0.1
	1879	+ 623	91	+0.1	— 1.666	96	—3.7	— 1.043	05	—0.1
Hradčany . .	1878	— 963	87	—0.7	— 237	05	—2.5	— 1.200	92	—0.8
	1879	— 590	46	—0.4	— 128	99	—1.3	— 719	45	—0.5
Josefov . . .	1878	— 2.308	18	—0.8	— 316	84	—9.7	— 2.625	02	—0.9
	1879	— 2.894	26	—1.1	— 254	92	—8.05	— 3.149	18	—1.1
Praha . . .	1878	+ 53.911	89	+0.6	— 1.363	22½	—0.1	+ 52.548	66½	+0.5
	1879	+ 77.122	35	+0.9	— 50.854	07	—3.8	+ 26.268	28	+0.3
Vyšehrad . .	1878	+ 565	06	+1.0	— 2.227	68	—8.1	— 1.662	62	—2.1
	1879	+ 1.797	96	+3.2	— 1.424	68	—6.0	+ 373	28	+0.5
Praha s Vyšehradem . .	1878	+ 54.476	95	+0.6	— 3.590	90½	—0.2	+ 50.886	04½	+0.5
	1879	+ 78.920	31	+0.9	— 52.278	75	—3.9	+ 26.641	56	+0.3

III. Přehled částí domů a poměrů činžovních na Starém městě pražském o Havle 1879.

Tab. XLII.

Číslo řadové	Ulice	Počet: domů	Počet: bytů	Části domu: pokoje	kuchyně	komory	sklepy	chlévy	krámy	půdy	jiné	celkem	Hrubý výnos činže: zl.	kr.	Střední cena 1 pokoje: zl.	kr.	Střední cena 1 krámu: zl.	kr.
1	Anenská .	3	37	112	31	6	10	2	7	5	28	201	15.202	50	118	56	251	[illegible]
2	Anežská .	10	193	244	97	38	21	10	5	31	66	512	21.778	90	76	21	130	[illegible]
3	Bartoloměj.	12	165	405	134	65	28	2	5	21	75	735	40.331	50	100	98	126	—
4	Benedikt. .	7	75	112	58	17	11	2	2	4	11	217	12.918	50	112	69	100	—
5	Betlemská	8	92	158	81	18	9	1	5	3	18	293	15.831	84	92	14	170	—
6	Betl. nám.	11	96	243	84	45	35	3	30	21	67	528	33.372	25	110	91	157	[illegible]
7	Bílkova . .	1	15	18	9	—	1	—	—	1	1	30	1.262	—	73	46	—	—
8	Boršov . .	3	9	17	6	6	2	—	—	3	4	38	1.422	50	134	05	—	—
9	Celetná . .	35	322	1059	267	270	151	8	141	121	234	2251	232.768	—	149	66	621	[illegible]
10	Cikánská .	2	38	47	16	—	2	—	1	—	—	66	4.809	—	100	05	80	—
11	Divadelní .	2	13	42	9	13	3	—	—	1	26	94	5.350	—	123	07	—	—
12	Dlouhá . .	56	458	1111	407	298	173	22	82	123	301	2517	185.520	36	127	55	293	[illegible]
13	Dušní . .	17	271	384	225	54	29	2	22	40	40	796	38.809	40	82	98	182	[illegible]
14	Eliščina .	11	110	312	97	56	86	4	48	60	60	718	56.978	50	121	64	378	[illegible]
15	Ferdinandová třída .	20	207	778	177	154	135	3	90	95	118	1550	191.968	50	153	11	454	[illegible]
16	Haštalská .	29	336	576	273	80	59	9	22	54	74	1147	62.307	58	101	72	171	[illegible]
17	Havelská .	30	260	499	211	379	66	1	125	84	83	1398	107.593	—	100	61	326	[illegible]
18	Havířská .	4	11	43	13	14	2	—	13	4	2	91	18.640	—	166	27	866	[illegible]
19	Hradební .	9	93	165	88	31	35	10	3	44	26	402	19.255	65	103	44	156	—
20	Husova . .	17	100	320	70	81	39	1	47	31	29	618	42.306	—	103	77	259	[illegible]
21	Jakubská .	5	38	63	26	20	2	6	—	2	17	136	4.887	—	55	51	—	—
	Snáška . . .	262	2939	6708	2379	1645	899	86	643	698	1280	14338	1,113.312	98	—	—	—	—

III. Přehled poměrů činžovních na Starém městě r. 1879.

Tab. XLII. (pokr.)

Číslo řadové	Ulice	Počet: domů	Počet: bytů	Části domu: pokoje	kuchyně	komory	sklepy	chlévy	krámy	půdy	jiné	celkem	Hrubý výnos činže: zl.	kr.	Střední cena 1 pokoje: zl.	kr.	1 krámu: zl.	kr.
	Přenáška . .	292	2939	6708	2379	1645	899	86	643	698	1280	14338	1,113.312	98	—	—	—	—
22	Jalovcová .	2	7	17	6	3	4	—	2	2	1	35	2.427	50	84	95	150	—
23	Janské nám.	12	158	303	114	44	18	6	11	15	68	579	32.550	20	30	38	341	25
24	Jilská . .	11	103	203	89	59	26	1	14	14	22	428	28.935	50	126	12	241	92
25	Josefská .	4	34	53	25	12	1	—	8	1	9	109	5.511	20	92	19	125	71
26	Josefské n.	1	—	—	—	1	—	—	12	3	2	18	5.620	—	—	—	546	66
27	Kamzíková	3	14	40	14	11	10	—	5	—	9	89	6.505	—	106	66	616	66
28	Kaprová .	26	275	491	253	127	58	9	46	46	55	1085	55.965	10	96	80	164	11
29	Karlova .	38	300	722	240	209	128	3	93	114	231	1740	112.562	76	118	54	358	21
30	Konviktská	16	148	304	131	62	16	—	3	26	66	608	28.982	—	94	43	110	—
31	Kostelní .	6	52	73	39	—	2	—	3	1	1	119	6.327	—	82	28	95	—
32	Kostečná .	1	5	12	4	3	—	—	2	—	—	21	730	—	75	—	195	—
33	Klášterská	9	49	60	22	6	4	—	—	4	20	116	4.532	—	77	03	—	—
34	Kozí . . .	24	284	395	180	69	70	13	17	43	112	904	41.908	80	91	31	148	66
35	Kožná . .	6	41	114	34	31	19	—	19	1	6	224	20.177	20	112	93	415	52
36	Králodvor.	16	117	212	102	32	24	1	12	15	33	431	35.736	75	114	36	221	33
37	Krocínova	1	6	16	5	13	5	1	4	5	3	52	2.570	—	145	—	—	—
38	Křížovnická	1	9	14	9	—	1	—	—	1	1	26	1.353	92	85	93	—	—
39	Křížov.nám.	4	16	114	16	45	28	1	5	18	20	247	12.258	60	136	73	386	—
40	Staroměstské Lávky .	6	15	35	9	20	1	—	—	2	31	98	3.561	—	50	23	—	—
41	Liliová . .	15	158	403	148	105	41	3	14	43	78	835	40.696	75	77	85	141	07
	Snáška . . .	494	4730	10289	3819	2497	1355	124	913	1057	2048	22102	1,562.224	26	—	—	—	—

III. Přehled poměrů činžovních na Starém městě r. 1879.

Tab. XLII. (pokr.)

Číslo řadové	Ulice	Počet		Části domu									Hrubý výnos činže		Střední cena			
		domů	bytů	pokoje	kuchyně	komory	sklepy	chlévy	krámy	půdy	jiné	celkem	zl.	kr.	1 pokoje zl.	kr.	1 krámu zl.	kr.
	Přenáška . .	494	4730	10289	3819	2437	1355	124	913	1057	2048	22102	1,562.224	26	—	—	—	—
42	Linhartské náměstí .	12	60	105	55	25	33	—	27	20	23	288	16.395	—	99	35	164	[illegible]
43	Maislova .	2	1	7	2	1	1	—	1	1	3	16	1.180	—	142	85	40	—
44	Malé nám.	18	131	362	119	118	40	1	50	22	95	807	72.505	21	132	13	364	[illegible]
45	Marianské náměstí .	2	15	84	19	19	16	4	9	22	22	195	8.120	—	86	36	175	[illegible]
46	Martinská	3	33	70	25	29	7	—	10	2	2	145	13.790	—	46	80	371	—
47	Masná . .	14	83	251	62	69	42	18	18	41	54	555	32.925	—	15	77	171	—
48	Michalská	14	99	232	85	51	34	—	36	23	39	500	36.938	24	105	77	332	[illegible]
49	Mikulášská .	8	124	226	92	42	18	1	22	21	45	467	34.393	38	97	40	392	[illegible]
50	Nábřeží .	4	80	311	66	54	22	4	—	47	32	536	43.369	—	138	48	—	—
51	Na Františku	18	203	264	167	37	32	2	5	32	31	570	27 378	84	103	47	135	—
52	Na Můstku	6	25	83	22	24	20	—	19	10	18	196	29.229	—	116	75	984	[illegible]
53	Na Perštýně	17	192	486	171	189	86	4	76	46	121	1179	84.692	50	132	24	247	[illegible]
54	Na Příkopě	18	152	533	127	145	88	6	97	53	99	1148	199.182	—	192	75	837	[illegible]
55	Na Rejdišti	5	22	62	20	28	5	1	12	11	17	156	7.308	—	85	25	58	[illegible]
56	Ovocná . .	9	46	165	39	57	22	1	26	16	36	3 2	45.549	50	163	39	[illegible]	[illegible]
57	Ovocný trh	12	71	252	65	93	46	5	48	29	74	612	71.920	—	150	69	710	[illegible]
58	Perlová . .	8	77	226	74	38	22	—	34	9	56	459	61.518	25	171	70	352	[illegible]
59	Plžová . .	13	178	228	155	29	5	4	4	3	44	472	23.573	20	94	01	151	[illegible]
60	Platnéřská	35	329	552	246	114	69	6	52	58	71	1168	68.085	—	102	74	171	[illegible]
61	Poštovská	45	415	1020	389	216	81	4	88	82	216	2096	121.657	53	107	98	98	[illegible]
	Snáška . . .	757	7066	15908	5819	3775	2044	185	1547	1605	3146	34029	2,561.933	91	—	—	—	—

III. Přehled poměrů činžovních na Starém městě r. 1879.

Tab. XLII. (pokr.)

Číslo řadové	Ulice	Počet: domů	Počet: bytů	Části domu: pokoje	kuchyně	komory	sklepy	chlévy	krámy	půdy	jiné	celkem	Hrubý výnos činže zl.	kr.	Střední cena 1 pokoje zl.	kr.	1 krámu zl.	kr.
	Přenáška . .	757	7066	15908	5819	3775	2044	185	1547	1605	3146	34029	2,561.933	91	—	—	—	—
62	Provaznická	3	20	48	17	22	20	—	6	12	13	138	14.938	50	169	92	785	33
63	Radnická .	6	20	38	18	3	8	—	4	5	11	87	5.623	50	111	69	315	—
64	Rámová .	3	12	21	12	7	2	3	1	8	8	62	3.247	—	116	89	200	—
65	Rybná . .	20	184	432	150	100	49	5	48	33	103	920	66.759	60	121	31	230	12
66	Rytířská .	23	179	536	162	236	128	7	72	76	197	1414	14.928	35	130	05	331	35
67	Řetězová .	6	53	130	40	32	16	1	2	5	23	249	12.788	30	94	21	168	—
68	Sanýtrová	13	89	154	60	12	19	6	2	23	70	346	13.920	—	74	07	66	—
69	Seminářská	4	20	34	19	8	9	—	3	—	2	75	3.498	—	77	22	165	—
70	Sirková . .	13	72	197	67	92	68	7	39	40	54	564	48.201	11	109	17	182	70
71	Skořepka .	1	7	15	6	—	—	—	—	—	—	21	1.485	—	99	—	—	—
72	Střelecký ostrov . .	2	5	18	3	19	4	—	4	2	12	62	1.586	—	70	16	41	20
73	Střelná . .	6	78	105	40	10	4	—	6	—	20	185	10.226	87	89	19	124	—
74	Stříbrná .	2	4	7	4	—	1	2	—	3	1	18	830	—	125	—	—	—
75	Štupartská	5	42	141	33	37	33	4	9	15	41	313	25.168	71	140	50	166	—
76	Templová .	2	20	57	19	17	15	2	1	3	22	136	76.006	—	145	—	150	—
77	Týn . . .	10	51	163	42	80	20	1	6	22	29	363	20.404	90	50	55	155	50
78	Týnská . .	12	152	277	101	57	29	3	26	11	67	571	33.240	—	99	12	202	07
79	U Milosrdných . .	14	207	237	136	23	28	2	4	46	31	507	21.181	50	86	28	172	05
80	U ob. dvora	10	105	168	79	18	16	2	1	42	57	383	14.933	75	87	38	100	—
81	Uhelný trh	11	105	224	90	82	36	2	15	38	61	548	32.835	34	117	15	332	23
	Snáška . . .	923	8497	18810	6917	4730	2549	232	1796	1989	3968	40991	2,983.736	34	—	—	—	—

III. Přehled poměrů činžovních na Starém městě r. 1879.

Tab. XLII. (dok.)

Číslo řadné	Ulice	Počet		Části domu									Hrubý výnos činže		Střední cena			
															1 pokoje		1 krámu	
		domů	bytů	pokoje	kuchyně	komory	sklepy	chlévy	krámy	půdy	jiné	celkem	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
	Přenáška . .	923	8497	18810	6917	4730	2549	232	1796	1989	3968	40991	2,983.736	34	—	—	—	—
82	Úzká . . .	3	43	78	32	31	4	—	15	2	4	166	10.701	50	91	20	180	45
83	Valentinská	6	48	103	43	15	16	—	2	14	26	219	11.134	50	176	19	120	—
84	Vejvodova	5	33	56	28	19	8	1	5	5	12	134	7.653	—	112	01	210	—
85	Veleslavín.	8	78	101	57	10	1	1	3	1	5	179	8.740	10	82	96	150	—
86	Veliké nám.	32	210	812	186	300	149	6	94	97	224	1868	161.777	65	112	55	559	94
87	Vězenská .	7	67	117	49	48	12	4	6	22	28	286	13.450	50	97	91	282	—
88	V Kotcích	12	15	50	20	31	14	—	49	10	6	180	29.514	40	57	72	344	[illegible]
89	Zlatá . . .	9	107	201	98	46	36	2	12	38	46	479	22.323	50	103	66	180	—
90	Žatecká .	1	18	27	13	6	1	—	—	13	23	83	3.353	—	84	66	—	—
91	Železná .	17	94	255	76	89	35	1	35	30	84	605	63.786	—	137	90	392	16
	Staré město	1023	9210	20610	7519	5325	2825	247	2017	2221	4426	45190	3,316.170	49	115	61	401	04

Oddělení čtvrté.

Poměry živnostenské.

A. Poměry hospodářské v Praze r. 1880.

Tab. XLIII.

I. Výnos plodné půdy (v zl. konv. měny).

Rok	Staré město zl.	Staré město kr.	Nové město zl.	Nové město kr.	Menší město zl.	Menší město kr.	Hradčany zl.	Hradčany kr.	Josefov zl.	Josefov kr.	Obvod fortif. zl.	Obvod fortif. kr.	Praha zl.	Praha kr.	Vyšehrad zl.	Vyšehrad kr.	Praha i Vyšehrad zl.	Praha i Vyšehrad kr.
1878	472	19	3915	44	2494	59	1641	32	19	07	1659	38	10203	19	577	44	10781	3
1880	469	12	3912	17	2491	27	1641	32	19	07	1658	35	10192	10	577	40	10769	50
Úbytek	3	7	3	27	3	32	—	—	—	—	1	3	11	9	—	4	11	13

II. Stav dobytka ke dni 31. prosínce 1880.

a) Počet dobytka: Tab. XLIV a)

Druh	Staré město	Nové město	Menší město	Hradčany	Josefov	Vojsko	Praha
1. Koní a sice:							
a) hříbat stáří 1 roku	5	2	1	—	—	1	9
b) kobyl březích s hříbaty	5	9	1	18	1	—	34
kobyl ostatních . .	105	437	134	34	8	320	1038
c) hřebců	3	5	1	1	—	1	11
d) valachů	191	651	210	53	8	411	1524
Všech . .	309	1104	347	106	17	733	2616
2. Oslů	—	1	—	—	—	—	1
3. Hovězího dobytka, zejmena:							
a) jalovic	—	7	—	15	14	—	36
b) býků	—	2	—	2	—	—	4
c) krav	139	132	68	56	36	—	426
d) volů	22	17	9	4	2	—	54
Všech . .	161	158	72	77	52	—	520
4. Koz	7	32	10	18	—	—	67
5. Ovcí, zejmena:							
a) skopců mladších 2 let	—	—	—	—	—	—	—
b) „ starších 2 let	2	2	—	—	—	—	4
Všech . .	2	2	—	—	—	—	4
6. Vepřového dobytka, zejmena:							
a) podsvinčat	—	—	—	3	—	—	3
b) selat do 1 roku . .	—	50	3	28	—	—	81
c) jiných prasat . . .	—	2	—	10	—	—	12
Všech . .	—	52	3	41	—	—	96
7. Oulů	—	40	3	26	—	—	69

b) Poměry vlastnické. Tab. XLIV. b)

Počet vlastníků	na Starém městě	na Novém městě	v Menším městě	na Hradčanech	v Josefově	ve vojště	v Praze
1. koní	118	358	95	17	7	65	660
2. oslů	—	1	—	—	—	—	1
3. hověz. dobytka	8	11	6	8	2	—	35
4. koz	4	19	7	8	—	—	38
5. ovcí	1	2	—	—	—	—	3
6. vepřov. dobytka	—	3	1	10	—	—	14
7. oulů	—	4	1	5	—	—	10

B. Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880*)

Tab. XLV.

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Barvířství	6	2	—	—	8
„ hedbáví	—	—	—	1	—1
„ koží	—	—	—	2	—2
„ papíru	—	—	—	1	—1
Bednářství	2	3	2	1	2
Brašnářství	—	1	—	3	—2
Broušení drahokamů	—	1	—	—	1
Cinařství	1	—	1	—	—
Cukrářství	8	11	5	9	5
Čalounictví	5	10	1	1	13
Čištění a úprava peří	—	—	1	—	—1
Čištění stok	—	—	5	5	—10
Dlaždičství	1	—	1	—	—
Dřevařství	3	3	1	9	—4
Dřevorytectví	—	1	—	2	—1
Drůbežnictví	9	2	6	7	—2
Dýmkářství	1	—	—	1	—
Fotografování	6	5	3	1	7
Hadrářství	2	3	3	—	2
Hodinářství	5	9	10	5	—1
Hokynářství	157	115	119	127	26
Holičství	15	16	4	10	17
Hotovení bičišť	—	2	—	—	2
„ deštníků a slunečn.	1	5	1	4	1
„ jalek hodinných	—	—	1	—	—1
„ klobouků slaměn.	1	—	1	1	—1
„ krabic	1	—	—	—	1

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Hotovení kravat	—	2	1	—	1
„ květin dělaných	2	1	1	5	[illegible]
„ nástrojů hudebních	—	—	1	1	—2
„ pian	1	—	1	—	—
„ plánů a rozpočtů pro práce technické	1	—	1	1	—1
„ popruhů kožených ke strojům	—	1	—	—	1
„ pytlů	—	—	—	1	—1
„ rámců k obrazům	—	—	—	1	—1
„ strojů hracích, hudebních a mechan.	1	—	—	—	1
„ štítků dřevěných a kovových	1	—	—	—	1
„ zátek korkových	—	—	—	1	—1
Hračkářství	4	2	3	3	—
Hrnčířství	—	—	1	1	—2
Huntířství	11	13	5	10	[illegible]
Jednatelství tržní	24	34	10	18	[illegible]
Kalligrafie	1	—	—	—	1
Kamenictví	1	—	2	—	—1
Kamenotiskařství	2	1	2	1	—
Kancelář technická na zlepšování půdy	—	1	—	—	1
Kartáčnictví	2	5	2	1	4
Kartářství	1	—	4	—	[illegible]
Klempířství	12	8	3	5	12

*) Z nedůstatku místa zůstala tato tabulka bez snášek a přenášek.

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (Pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Klenotnictví	2	—	2	1	—1
Kloboučnictví a obchod s klobouky	6	5	4	5	2
Knihařství	9	11	8	9	3
Knihkupectví	5	2	4	5	—2
„ antikvární	—	—	1	—	—1
Knihtiskařství	7	2	1	3	5
Knoflíkářství	1	—	—	—	1
Kolářství a stavba kočárů	2	1	1	2	—
Kominictví	—	—	1	—	—1
Koňařství	—	—	1	2	—3
Košikářství	3	1	1	6	—3
Koupele říční	1	—		—	1
Kovářství	4	1	1	2	2
Koželužství	—	—	1	—	—1
Kožešnictví	4	4	2	5	1
Kramářství	4	2	17	15	—26
Kravařství	1	2	5	4	—6
Krejčovství	63	51	46	45	23
„ ženské . . .	12	8	6	2	12
Krupařství	18	18	20	47	—31
Laboratoř technická .	—	—	1	—	—1
Ladění pian	1	2	—	—	3
Lahůdkářství	1	—	1	2	—2
Lékárnictví	—	—	—	3	—3
Leštění podlah	2	2	1	1	2
Lučebnictví tržní . . .	1	—	—	—	1
Malířství pokojů . . .	3	7	4	1	5
„ porculánu .	2	1	—	1	2
Máselnictví	4	—	3	1	—
Měditiskařství	—	—	—	1	—1
Mechanikové a optikové	3	8	1	2	8
Mlékařství	15	20	12	7	16
Mlynářství	—	4	2	2	—
Modistství	12	5	8	10	—1
Mosaznictví	—	—	2	—	—2
Mydlářství a obchod s výrobky mydlářskými	6	5	5	13	—7
Nalepování vyhlášek .	—	—	1	—	—1
Natěračství	6	10	6	15	—5
Natěračství pláten . .	—	—	1	—	—1
Návštěva trhů se zbožím	3	—	5	3	—5
Nožířství	1	4	2	2	1
Obchod s barvami . .	2	1	3	1	—1
„ s barvami a zbožím materiálním	2	7	2	—	7
„ s brambory . .	6	3	4	2	3
„ s dlaždičkami cementovými .	—	—	—	1	—1
„ s dobytkem . .	2	1	1	—	2
„ eskomptní a půjčování peněz .	2	1	—	1	2
„ s furnýry a potřebami truhlář.	—	2	—	—	2

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880

Tab. XLV. (Pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě leta
Obchod s garniturami spěžovými a lžícemi	—	—	1	—	—1
„ s hedvábím a přízí	—	—	1	—	—1
„ s hodinkami a řetízky k hodinkám	2	—	—	—	2
„ s houbami	—	—	1	—	—1
„ s houbami, ovocem a brambory	—	—	—	1	—1
„ s husami	1	—	—	1	—
„ s chmelem	—	2	1	—	1
„ s kartami hracími	2	1	—	—	3
„ s kolomazí, voskem pečetním a inkoustem	—	—	—	1	—1
„ s konopím, semenem konopným a klihem truhlářským	1	—	—	—	1
„ s kornouty papírovými	—	—	1	—	—1
„ s koudelí a odpadky konopí	—	—	1	—	—1
„ s kožemi	16	9	5	8	12
„ s kožemi syrovými	5	3	—	—	8
„ s kožemi vykrajovanými	—	—	6	6	—12
„ s kožemi zaječími	1	—	1	—	—
„ s kufry	1	—	—	—	1
„ s kvasnicemi	—	1	—	—	1
„ s květinami	1	5	2	3	1
„ s květinami dělanými a pery ozdobnými	1	—	—	—	1
„ s látkami perskými	—	—	—	1	—1
„ s leštidly na podlahy	—	1	—	—	1
„ s lihem	—	—	—	1	—1
„ s lihem a surovinami	—	—	1	—	—1

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě leta
Obchod s lžícemi plechovými	1	—	—	—	1
„ s mikrofony sluchovými	—	1	—	—	1
„ s nábytkem	2	2	4	2	—2
„ s nádobím hrnčířským	—	—	—	2	—2
„ s nádobím kuchyňským	—	2	2	3	—3
„ nitařský	56	40	43	36	17
„ s nitěmi, bavlnou, motouzem a mýdlem	2	—	—	—	2
„ s obilím	1	2	2	4	—3
„ s obrazy malovanými	1	1	2	4	—4
„ s obrazy, zrcadly a rámci	5	—	—	—	5
„ obstaravatelský	16	11	11	16	—
„ s obuví	1	—	1	3	—3
„ s obvazadly	1	1	2	1	—1
„ s odpadky bavlny	—	—	1	1	—2
„ s odpadky prken	1	—	—	1	—
„ s olejem řepkovým	—	—	1	—	—1
„ s oleji a tuky	—	—	—	1	—1
„ s olovem váleným a rourami olověnými	—	—	1	—	—1
„ s ořechy kokosovými	—	—	—	1	—1
„ s ovocem a cukrovinkami	2	—	1	—	1
„ s ovocem jižním	3	—	3	2	—2
„ s ovocem a solí	—	—	1	—	—1
„ s papírem chemicky připravovaným a lékárnickým	1	—	—	—	1
„ s papírem a potřebami psacími	9	13	9	11	2
„ s paprikou	—	1	—	—	1
„ s peněženkami a potřebami cestovními	—	3	—	—	3
„ s peřím	1	4	—	—	5

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (Pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Obchod s petrolejem . .	3	1	1	1	2
" s pilami obloukovými	2	—	—	—	2
" s plátny voskovanými	1	—	—	—	1
" s plodinami báňskými	1	—	—	—	1
" s plodinami zemskými	2	2	3	5	—4
" s plodinami zemskými a usněmi	1	—	—	—	1
" s plodinami zemskými a zbožím kovovým	—	—	—	1	—1
" s podšívkami krejčovskými . .	2	—	—	1	1
" s potřebami knihtiskařskými a litografickými . .	1	—	—	—	1
" s potřebami krejčovskými . . .	—	1	—	—	1
" s potřebami kuřáckými	—	—	2	—	—2
" s potřebami ševcovskými . . .	1	—	—	3	—2
" s potřebami k šití, pletení a zbožím mydlářským	1	—	—	—	1
" s potřebami pro vodovody a plynovody	—	1	—	—	1
" s potřebami pro řezníky a uzenáře	—	1	—	—	1
" s potřebami technickými pro továrny	1	1	—	—	2
" s prádlem . . .	4	11	4	5	6
Obchod s prádlem, kravatami a šactvem ženským . . .	1	—	1	2	—2
" s prádlem novým a šactvem ženským	1	—	—	—	1
" s přístroji kouzelnými	—	1	—	1	—
" s přístroji na procezování vody	—	1	—	—	1
" s prkny	—	—	2	—	—2
" s rakvemi . . .	—	—	1	—	—1
" s rámci zlacenými	1	—	—	—	1
" s rybami . . .	1	2	3	—	—
" s rybami uzenými	—	1	—	—	1
" s rýží	—	—	—	1	—1
" se senem, slamou a ovsem	2	1	3	5	—5
" se sirkami . . .	—	—	—	1	—1
" se solí	1	—	—	—	1
" se soudky . . .	—	1	—	—	1
" se soškami sádrovými	—	—	1	—	—1
" se starožitnostmi	—	2	—	—	2
" se stejnokroji .	1	—	—	—	1
" se stolicemi . .	—	—	1	—	—1
" se stříšky . . .	—	1	1	—	—
" se sukny a zbožím střižným .	—	—	—	3	—3
" se surovinami .	—	—	1	3	—4
" se svršky obuvi	—	—	3	1	—4
" se šactvem dětským	—	—	—	1	—1
" se šactvem novým	6	9	1	1	13
" se šactvem a zbožím střižným .	1	—	—	—	1
" s tapetami . . .	1	—	—	1	—
" s uhlím	24	41	35	42	—12
" s ultramarinem	2	2	—	1	3
" s usněmi a žíněmi	—	—	1	2	—3
" s uzenkami . .	4	1	7	1	—3

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (Pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Obchod s vápnem . . .	1	—	1	1	—1
" s vínem	3	4	5	4	—2
" s vlasy	—	—	1	1	—2
" s vlasy a odpadky soukennými . . .	—	1	—	—	1
" s vodami mineral.	1	—	—		1
" se vzorky k šití .	—	—	1	—	—1
" zasílatelský . . .	—	2	1	—	1
" se zbožím bavlněn.	3		2		1
" " " bílým . .	1	3	2	2	—
" " " cvočkář.	1		—	1	—
" " " dlouhým	1	—		—	1
" " " galanter. a bračk.	10	5	7	10	—2
" " " galanter. z kůže .	—	—	1	1	—2
" " " hedbávn.	—			1	—1
" " " hliněným a šamot.		—	2	—	2
" " " hřebenář. a svíčkami vosk.		1		—	1
" " " kolonial. a špecer.	27	30	40	11	—24
" " " kovovým, štětkářsk. a žíněmi	1	1	1	—	1
" " " krátkým	3		—	—	3
" " " lékárnic.	—	—	2	1	—3
" " " lněným .	2	—		—	2
" " " lněným a bavlněným	1	2		4	—1
" " " modistsk.	1	—	3	—	—2
" " " modním	5	4	3	3	3
" " " norimber. (viz obchod se zbožím galanter.)					
" " " porculán. a hliněn.	3	3	—	1	5
" " " pryžcovým	2	1	—	—	3
" " " rukoděln.	—	7	—	3	4
" " " stávkovým	1	—	1	—	—

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Obchod se zbožím střižným	13	13	19	16	—[illegible]
" " " střižným a niťařsk.	1	—	—	—	1
" " " střižným a prodej octa i vína v nádob. uzavřen.	1	—	—	—	1
" " " špecerním, material. a barvivy	3	11	4	9	1
" " " štětkářsk.	—	1	—	—	1
" " " tkalcovsk. a lněným	1	6	2	6	—1
" " " úbělovým	—	—	1	—	—1
" " " vlněným	—	—	—	1	—1
" se zbraní starou	—	—	—	1	—1
" " " střelnou	2	1	—	1	2
" se zbytky zboží střižného	24	17	2	9	30
" se zeleninou . .	7	3	18	26	—3[illegible]
" se zeleninou, ovocem a husami .	1	—	—	—	1
" se zrcadly a obrazy	—	—	—	1	—1
" s žehličkami . .	—	1	—	—	1
" s železem a zbožím železným . .	3	3	5	2	—1
" se železem starým	—	—	1	1	—2
" s žíněmi čištěnými a štětinami . . .	1	—	—	—	1
Optikové (viz mechanik.)					

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (Pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Ovocnářství	30	20	16	21	13
Pekařství	35	18	25	29	—1
Penězoměnectví . . .	3	—	—	—	3
Pernikářství	1	2	1	1	1
Písmolitectví	—	1	—	1	—
Pivovárství	3	2	4	—	1
Podkovářství	—	—	—	2	—2
Pokryvačství	6	3	3	2	4
Povoznictví	5	5	2	3	5
„ drožkami .	26	19	10	14	21
„ fiakry . .	7	8	6	10	—1
„ kočáry hostinskými .	2	3	—	1	4
„ omnibusy .	1	2	—	1	2
Pozlacovačství	4	5	4	8	—3
Práce ženské ruční . .	6	3	10	12	—13
Pradlenství	—	2	—	—	2
Pražení kávy	1	—	1	2	—2
Přechovávání cizinců .	5	4	—	—	9
Příprava rosolu	1	—	—	—	1
Přívoznictví	—	—	—	1	—1
Prodej alvy	—	—	—	1	—1
„ ballonů . . .	1	—	—	1	—
„ barev třených .	1	—	—	—	1
„ cukrovinek . .	1	—	—	1	—

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Prodej čepic	—	—	—	5	—5
„ dříví kolářského	—	—	1	—	—1
„ jedů a bylin léčivých	1	2	—	1	2
„ kalendářů . . .	—	—	1	1	—2
„ kaštanů pečených	2	—	4	2	—4
„ knih obrázkových	—	—	1	—	—1
„ knih školních .	—	—	—	5	—5
„ květin a svíček	—	1	—	—	1
„ masa koňského .	—	2	—	1	1
„ měřídek palcových, knotů a vosku	1	—	—	—	1
„ octa	—	—	—	1	—1
„ ohňostrojů . . .	1	—	—	—	1
„ pečiva	1	—	3	2	—4
„ piva v lahvích .	1	1	3	4	—5
„ piva, kořalek a likerů	14	1	5	—	10
„ pokrmů v trzích	3	8	7	—	4
„ prášků šumících	—	1	—	—	1
„ střevíců souken.	—	1	—	—	1
„ strojků k navlékání nití	—	1	—	—	1
„ svíček voskových	1	—	2	2	—3
„ tresek	1	—	—	—	1
„ uhlí dřevěného .	—	—	1	—	—1
„ vajec	—	—	—	1	—1

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (pokr.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Prodej vína velikonočního, obřadního	—	—	—	1	—1
„ vody sodové	1	—	—	2	—1
„ vozíků dětských	1	—	—	—	1
„ zboží průmyslového	1	—	—	—	1
„ zeleniny a ovoce	2	—	—	—	2
„ zeleniny, ovoce a květin	1	—	—	—	1
„ zeleniny, ovoce a vajec	1	—	—		1
Provaznictví	2	2	—	1	3
Průvodčí cizinců	—	2	—	1	1
Prymkářství	5	1	—	3	3
Ptáčnictví a obch. s ptačí pící	6	3	1	2	6
Půjčovna erbů	—	—	—	1	—1
„ hudebnin	1	1	—	1	1
„ kněh	—	—		1	—1
„ maškar	2	1	1	2	—
Půjčování peněz	11	3	—	2	12
Pumpařství	—	1	—	—	1
Puškářství	—	—	1	—	—1
Rastrování	—	1	1	1	—1
Řemenářství	1	2	—	1	2
Řešetářství	—	1	—	—	1
Řezbářství	4	2	—	—	6
Řeznictví	30	42	32	36	4
Rukavičkářství	14	10	4	10	10
Rumařství	—	1	1	—	—
Rychlolisy ruční	—	—	2	—	—2
Rytectví	3	1	—	—	4
Rytectví náhrobků	—	1	—	—	1
Sedlářství	3	3	3	3	—
Sensálství	—	—	2	4	—6
Sklad cichorie	1	—	1	—	—
„ cukru	—	—	—	1	—1
„ sirek a leštidla na boty	1	—	—	—	1
„ staviva	—	1	—	1	—
„ strojů	—	—	—	1	—1
„ strojů šicích	2	—	1	—	1
„ výrobků sklářských	1	—	—	—	1
„ žaluzií dřevěných	1	—	—	—	1
Sklenářství a obchod se zbožím skleněným	8	13	2	13	6
Sochařství	—	—	—	2	—2
Soustružnictví	6	6	1	5	6
Spravování kulečníků	1	—	—	—	1
„ strojů šicích	2	1	—	1	2
Stavba strojů	—	—	—	1	—1
Stavění a čištění kamen	3	2	2	3	—
Stavitelství	10	13	6	5	12
Stavitelství mlýnů	—	1	—	—	1

Zdvižení živností (volných i povolených) v Praze v l. 1879 a 1880.

Tab. XLV. (dok.)

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
upy na dřevo barvířské	—	—	1	—	—1
evcovství	54	49	49	44	10
robařství	1	1	2	1	—1
endlíkářství	—	—	1	—	—1
adlenství	1	—	1	—	—
esařství	—	2	1	4	—3
uhlářství	25	27	11	20	21
pravování koží	1	1	—	—	2
stav pohřební	—	—	—	1	—1
zenářství a uzenkářství	32	30	25	30	7
etešnictví	5	4	5	7	—3
inopalství	1	—	1	—	—
lásenkářství a kadeřnictví	6	5	1	3	7
oňavkářství	2	1	1	2	—
ozíčkářství	5	2	2	4	1
ýčep kořalky a likérů	2	6	10	17	—19
„ piva	12	6	14	9	—5
„ vína	1	3	2	—	2
ýroba barev olejových	—	—	1	1	—2
„ knotů	1	—	—	—	1
„ knůtků nočních	—	—	2	—	—2
„ leštidla	—	—	1	—	—1
„ lihu	1	—	—	1	—
„ likérů a inkoustu	6	2	—	—	8
„ likérů a nápojů lihových	—	—	—	6	—6

Jméno živnosti	Počet opovědí 1879	Počet opovědí 1880	Počet vzdání se 1879	Počet vzdání se 1880	Čistý přírůstek za obě léta
Výroba octa	1	—	—	2	—1
„ papíru skelného a šmirglového	1	—	1	—	—
„ papíru modřidlového	—	—	1	—	—1
„ per ozdobných	—	1	—	—	1
„ prášku kvasného pod pečivo	—	1	—	—	1
„ přístrojů k osvětlování plynem	—	—	1	—	—1
„ sladovin	—	1	—	—	1
„ trestí a olejů ethérických	7	3	1	—	9
„ vaty	—	1	—	1	—
„ vosku pečetního	—	1	—	—	1
„ zboží bavlněného a vlněného	1	—	—	—	1
„ zboží korkového	2	—	—	—	2
„ zboží kovového	—	—	—	1	—1
„ zboží voňavkářského	1	—	—	—	1
Vyšívání svršků obuvi	2	[illegible]	—	1	3
„ zlatem a stříbrem	1	—	—	—	1
Zahradnictví	1	—	1	—	
Zakládání zahrad	1		—	—	1
Zámečnictví	6	10	8	8	—
Zastavárna	—	2	—	—	2
Závod bankovní	5	4	4	5	—
Zednictví	5	3	6	15	—13
Zeměměřictví	1	1	—	—	2
Zlatnictví a stříbrnictví (průmysl)	20	11	4	17	10
Zlatotepectví	—	1	—	—	1
Zvěřinářství	3	2	2	4	—1
Žehlení klobouků	—	1	—	1	—
Živnosti hostinské	119	81	110	100	—10
Úhrnem	1451	1247	1131	1340	221

Poznamenání k tab. XLV. Ve zdvižení živností mělo v posledních dvou letech po míře svědectví tab. XLV. podílu celkem 387 živností, r. 1879 zejmena 300, r. 1880 jen 275, v každém pak z těchto roků méně, než r. 1878 (srov. Stat. přír. kn. VII. str. 47) Zdvižení samo, t. j. součet opovědí a vzdání se, bylo sice v obou letech něco věčí, než r. 1878 (o 9 a 2 případů) a r. 1879 vyniknul počet opovědí nad summu odhlášek o 320 případů čili o 28, 3°/₀ (r. 1878 jen o 13 případů); a však r. 1880 nabylo zase vzdávání se živností převahu nad opovědmi (o 99 případů čili 7,9°/₀), tak že posléze čistý přírůstek obou let činil jen 221 případů. Přírůstek tento rozvrhoval se celkem na 193 živností (50°/₀ všech); 158 živností čili 40,8°/₀ stenčilo se v číselném stavu svém a 36 (9,2°/₀) zůstalo posléze v stavu předešlém. Vyšší měrou (více než 20 případy za rok) učastnilo se tohoto zdvižení celkem jen 27 živností; bylyť to, jako obyčejně, zvláště hokynářství (518 případů přihlášek a odhlášek za dvě léta), živnost hostinská (410), krejčovství mužské i ženské (235), ševcovství (196), obchod nitařský (175), obchod s uhlím (142), řeznictví (140), obchod se zbožím kolonialním a specerním (138), uzenářství a uzenkářství (117), pekařství (107) a krupařství (103 případy); kromě toho vykazovaly přes 50 případů za 2 léta: jednatelství tržní, ovocnářství, truhlářství, drožkářství, obchod s kožemi všeho druhu, obchod se zbožím střižným a se zbytky zboží střižného, obchody obstaravatelské, mlékařství, obchod se zeleninou, výčep a prodej rozličných lihovin, zlatnictví a stříbrnictví; přes 40 případů holičství, obchod s papírem a hotovení ručních prací ženských. Věčím přírůstkem (od 5 až do 40 případů) vyznamenávalo se 44 živností (11,3°/₀), 23 pak (5,9°/₀) stiženy byly věčím úbytkem v týchž rozměrech.*) V ostatním je tab. XLV. novým svědectvím o postupujícím dělení a drobení našich živností, jak při řemeslech, tak zvláště při podniknutích tržních.

---

*) Přírůstek zvýší 5—10 případů (za dvě léta) měly zejmena: Barvířství, cukrařství, fotografování, huntířství, kněhtiskařství, malířství pokojů, živnost optická a mechanická, obchod s barvami a zbožím materiálním, obchod s kožemi syrovými, s obrazy, s peřím, prádlem, se zbožím porcelánovým a hliněným, povoznictví vůbec, přechovávání cizinců, ptáčtnictví, řezbářství, sklenářství, soustružnictví, kadeřnictví, výčep likérů, výroba trestí a olejů aetherických; přírůstek od 10—15 případů čalounictví, klempířství, krejčovství ženské, obchod s kožemi vůbec, obchod se šactvem novým, ovocnářství, prodej piva přes ulici, půjčování peněz, rukavičkařství, stavitelství, ševcovství, zlatnictví a stříbrnictví; přírůstek od 15 do 20 případů holičství, mlékařství, obchody nitařské; od 20—30 hokynářství, jednatelství tržní, krejčovství vůbec, drožkařství a truhlářství. Věčí úbytek naopak vykazovaly, a sice od 5 do 10 případů: čištění stok (teď ve správě obecní), kravařství, mydlářství, natěračství, návštěva trhů se zbožím, obchody senné a se zbožím střižným, prodej čepic, prodej kněh školních, piva v láhvích, sensálství, výčep piva; přes 10 do 15 případů obchody s kožemi vykrajovanými, s uhlím, ruční práce ženské, zednictví a hostinská živnost; přes 15 do 20 výčep kořalky a likérů, přes 20 kramářství, obchod se zbožím specerním, přes 30 krupařství (31) a obchod se zeleninou (34).

C. Ruch stavební v Praze v l. 1879 a 1880.

I. Ruch stavební. [1]

1. Daná povolení.

a) K stavbě domů. Tab. XLVI.

Číslo radové	Čtvrti města	Nové stavby		Přestavení		Vyvýšení		Přístavky		Upravení		V hromadě	
		1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880
I.	Staré město . .	3	3	2	—	—	1	2	2	3	4	10	10
II.	Nové město . . .	13	18	2	1	4	5	6	7	4	13	29	44
III.	Menší město . .	1	—	2	1	—	—	2	—	3	2	8	3
IV.	Hradčany	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—
V.	Josefov	—	—	—	—	—	3	1	1	—	3	1	7
	Praha	[2] 19	[3] 21	[4] 6	[5] 2	[6] 4	[7] 9	[8] 11	[9] 10	[10] 11	[11] 22	51	64
	Přírůstek n. úbytek proti r. předešlému .	+2	+2	—2	—4	—1	+5	—1	—1	—1	+11	—3	+13

[1]) Dle protokolů povolení k stavbám a dle jiných zpráv mag. referátu stavebního.

[2]) Totiž na parcelách, a sice na Starém městě na č. 82, 200 b, 976; na Novém městě na č. 32, …, 37, 38, 40, 41, 48, 49, 524, 574, 1123, 1129, 1167; v Menším městě na č. 432 a na Hradčanech na … a 36.

[3]) Totiž na parcelách, a sice na Starém městě na č. 577 (dva nové domy) a 821; na Novém městě na č. 32, 36, 42, 172, 233—234, 587, 588 (2 nové domy), 618, 621, 696, 817, 1272 (4 nové domy), …90 a 1291.

[4]) Na Starém městě č. 200a a 202; na Novém městě č. 908 a 1241 a v Menším městě č. 89 a 280.

[5]) Na Novém městě č. 1192 a v Menším městě č. 312.

[6]) Na Novém městě při č. 49, 148 (2) a 825.

[7]) Na Starém městě při č. 360, na Novém městě při č. 31, 184, 860—861, 1163 a 1353 a v Josefově při č. 30, 31 a 268.

[8]) Na Starém městě u č. 760 a 1000; na Novém městě u č. 656, 740—741, 1186 (na parcele 746—47) 1220, 1283 a 1508; v Menším městě u č. 4 a 144 a v Josefově u č. 10—11.

[9]) Na Starém městě u č. 593 a 1032; na Novém městě u č. 249, 408, 621, 817, 1158, 1191 a u parc. č. 40; v Josefově u č. 198.

[10]) Na Starém městě v č. 1, 359, 930; na Novém městě v č. 36, 677, 1033, 1412; na Menším městě v č. 37, 467, 547 a na Hradčanech v č. 38.

[11]) Na Starém městě v č. 154—155, 360, 498, 594; na Novém městě v č. 32, 270, 320, 381, 622, 935, …930, 1042, 1121, 1163, 1402, 1523, 1531; na Menším městě v č. 286 a 459; v Josefově v č. 133, 153, 219.

b) K jiným pracím stavebním. [1]) Tab. XLVII.

Čís. řad.	Způsob stavby	Staré město		Nové město		Menší město		Hradčany		Josefov		Praha	
		1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880
1.	Uchýlky od plánu stav. a změny	12	4	15	24	3	7	—	—	3	3	33	38
2.	Postoupení do čáry upravovací	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
3.	Komíny, zdi a střechy	11	6	16	5	2	2	—	1	1	2	30	16
4.	Sklepy, stoky odvodné a záchody	7	4	11	6	7	1	—	1	—	3	25	15
5.	Kolny a chlévy . . .	5	3	9	8	2	1	1	—	1	1	18	13
6.	Skleníky a besídky .	1	2	4	1	2	—	—	1	—	—	7	4
7.	Místnosti obchodní a dílny	6	4	10	6	1	3	—	—	—	4	17	17
8.	Průčelí krámů a výkladní skříně	22	34	20	21	4	1	1	—	1	—	48	56
9.	Postavení strojů . . .	—	—	4	—	1	1	—	—	1	—	6	1
10.	Stavby zatímní	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
11.	Vedení telegrafů . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.	Zřízení sadů	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.	Jiné úpravy a stavby	26	32	32	34	10	10	1	—	6	6	75	82
	Suma . .	90	89	122	106	33	26	3	3	13	19	261	243
	Přírůstek neb úbytek proti roku předešlému	+25	—1	+38	—16	+16	—7	—4	—	+6	+6	+81	—18

[1]) Stavby zde uvedené byly skoro veskrz ještě průchodem téhož roku dohotoveny, kteréhož k nim povolení vydáno.

2. Dohotovené stavby.

Tab. XLVIII. a) Počet a způsob jejich.

Čtvrti města	Nové stavby 1879	Nové stavby 1880	Přestavení 1879	Přestavení 1880	Vyvýšení 1879	Vyvýšení 1880	Přístavky 1879	Přístavky 1880	Upravení 1879	Upravení 1880	V hromadě 1879	V hromadě 1880
I. Staré město . .	—	—	4	—	—	1	4	—	9	9	17	10
II. Nové město . .	7	8	4	10	4	4	7	14	10	21	32	57
III. Menší město . .	—	—	—	2	—	—	1	2	5	5	6	9
IV. Hradčany . . .	—	—	—	1	1	—	1	—	1	1	3	2
V. Josefov	—	—	—	—	—	2	—	1	2	3	2	6
Praha . .	[1] 7	[2] 8	[3] 8	[4] 13	[5] 5	[6] 7	[7] 18	[8] 17	27	39	60	84

[1]) Totiž čísla 1566, 1568, 1573, 1574, 1575, 1576 a 1577-II.

[2]) Totiž čísla 408, 1290, 1291, 1578, 1579, 1580, 1584, 1595-II.

[3]) Na Starém městě č. 82, 807, 896, 976; na Novém městě č. 611, 763, 1123, 1572.

[4]) Na Novém městě č. 577, 577, 587, 908, 1167, 1192, 1241, 1582, 1587; v Menším městě č 89 a 432; na Hradčanech č. 33 a 34 (nové proboštství).

[5]) Na Novém městě na č. 49, 148, 825, 918; na Hradčanech na č. 38.

[6]) Na Starém městě na č. 360; na Novém městě na č. 139, 184, 1163, 1353; v Josefově na č. 30 a [illegible]

[7]) Na Starém městě při č. 201, 760, 1000, 1032; na Novém městě př. č. 740—741, 815, 925, 1052, 1186, 1452, 1508; v Menším městě při č. 4; na Hradčanech při č. 40.

[8]) Na Novém městě při č. 191, 288, 595, 621, 707, 817, 1033, 1117, 1163, 1189, 1191, 1283, 1566. 1579; v Menším městě při č. 144 a 312; v Josefově při č. 12.

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze v l. 1879 a 1880, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých.

Tab. XLIX.

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	podstřeší	Jméno ulice a vlastníka
																		I. Staré město.
1.	82	3	—	38	—	3	·	4	46	—	2	—	—	—	1	—	—	Na Rejdišti. — Obec praž.
2.	360	1	—	3	—	1	1	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	Na Perštýně. — Václ. Rubeš.
3.	760	2	—	2	—	2	—	1	5	—	2	—	—	—	—	—	—	Haštalská ul. — Frant. Štolz.
4.	1000	1	—	9	—	1	1	4	15	—	1	—	—	—	—	—	—	Masná ul. — Obec praž.
Suma		7	—	52	—	7	3	9	71	—	5	—	—	—	2	—	—	—
Z toho k bytům		7	—	10	—	7	2	3	22	—	5	—	—	—	2	—	—	—

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých.

Tab. XLIX (Pokr.).

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	poschodí 1.	poschodí 2.	poschodí 3.	poschodí 4.	podstřeší	Jméno ulice a vlastníka
									II. Nové město.									
1.	49	1	—	1	1	1	—	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	Vladisl. ul. — Františka Hocherová.
2.	139	—	—	3	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Uršulinská ul. — Konvent Uršulinek.
3.	148	3	—	5	2	3	—	8	18	—	—	—	—	1	2	—	—	V Jirchářích. — Jan Troníček.
4.	184	4	—	14	2	5	2	2	25	—	—	—	2	2	—	—	—	Křemenc. ul. — Frant. Hozák.
5.	288	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	Karlovo nám. — Jos. K. Chauer.
6.	408	1	—	2	2	1	—	5	10	—	—	—	1	—	—	—	—	Mýtní ulička. — Václ. Schleisser.
7.	577	7	—	31	6	6	4	12	59	2	1	—	1	1	2	—	—	Mezibranská ul. — Em. Hořínková.
8.	586—587	6	2	10	2	4	—	4	20	—	2	—	1	1	2	—	—	Ve Smečkách. — Jos. Eliášová.
9.	595	—	—	—	1	—	—	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—	Ve Smečkách. — Frant. Kut.
10.	611	15	1	32	11	15	11	15	84	4	2	—	3	3	3	—	—	Štěpánská ul. — Dr. Karel a Marie Weiler.
11.	621	1	—	1	1	2	—	1	5	—	—	—	1	—	—	—	—	Štěpánská ul. — Jos. Sklenka.
12.	622	6	—	10	—	6	—	1	17	—	3	—	3	—	—	—	—	Štěpánská ul. — Em. Hornerová.
13.	656	20	3	40	7	19	7	10	83	—	4	—	5	5	6	—	—	Řeznická ul. — Pavel Franzl.
14.	707	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Vodičkova ul. — „Praha", pojišť. spol.
15.	763	6	—	22	4	6	4	6	42	—	—	—	1	1	2	2	—	Jungmannovo nám. — Anna Dlabačová a Anna Mikšová.
16.	817	—	—	—	2	1	—	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	Václav. nám. — Václ. Karásek.
17.	908	6	—	21	3	6	3	20	53	—	—	—	2	2	2	—	—	Jindřišská ul. — Herm. a Karla Fischlovi.
18.	918	1	—	1	—	—	—	2	3	—	—	—	1	—	—	—	—	Marianská ul. — Gabr. Žižka.
19.	925	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Marianská ul. — P. Klubal a J. Pokorný.
20.	1033	1	—	4	1	1	1	4	11	—	—	—	1	—	—	—	—	Hybernská ul. — První uher. všeob. poj. spol.
Snáška		78	6	197	46	76	32	108	459	6	12	—	22	16	20	2	—	—

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých.

Tab. XLIX (Pokr.).

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: pedzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	podstřeší	Jméno ulice a vlastníka
								II. Nové město.										
Přenáška		78	6	197	46	76	32	108	459	6	12	—	22	16	20	2	—	
21.	1052	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Poříčská tř. — Em. Kallberg.
22.	1117	—	—	—	1	—	—	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	Trublářská ul. — Ter. Nováková.
23.	1123	6	1	16	3	6	2	9	36	—	2	—	1	1	2	—	—	Zlatnická ul. — Ant. Havránek.
24.	1163	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	U Ratejny. — Ig. Gottwald.
25.	1163	2	—	2	3	4	—	4	13	—	2	—	—	—	—	—	—	U Ratejny. — Ig. Gottwald.
26.	1167	3	—	15	4	2	2	18	41	—	1	—	1	1	—	—	—	Petrská ul. — Adolf Hahn.
27.	1189	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	Souken. ul. — K. a G. Moravec.
28.	1191	1	—	1	1	1	—	5	8	—	—	—	1	—	—	—	—	Souken. ul. — Frant. Jodl.
29.	1192	14	2	19	11	13	1	10	54	—	3	—	3	4	4	—	—	Souken. ul. — Frant. Vecko.
30.	1283	14	3	33	3	12	2	18	68	—	3	—	5	6	—	—	—	Jerusalém. ul. — Fr. Šimáček.
31.	1353	3	—	8	—	3	—	6	17	—	—	—	—	—	3	—	—	U Půjčovny. — Frant. Auffenfeld.
32.	1508	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Ostrovní ul. — V. a Bondy.
33.	1566	8	1	27	8	8	3	13	59	—	2	—	2	2	2	—	—	Marianská ul. — Filip a Berta Winternitz.
34.	1566	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	Marianská ul. — Filip a Berta Winternitz.
35.	1573	12	2	29	2	12	5	22	70	—	2	—	3	3	4	—	—	Žitná ulice. — Frant. Všetečka.
36.	1574	10	4	22	6	8	6	15	57	—	4	—	2	2	2	—	—	Žitná ulice. — Jos. a Jan Rixy.
37.	1575	11	1	25	7	9	11	19	71	1	1	—	3	3	3	—	—	Žitná ulice. — Jos. Svoboda.
38.	1576	13	1	29	14	13	11	26	93	1	1	—	3	4	4	—	—	Žitná ulice. — Frant. Buldra.
39.	1577	8	1	22	4	8	7	11	52	1	2	—	1	2	2	—	—	Žitná ulice. — Jan Svoboda.
40.	1579	12	—	35	9	12	12	7	75	2	2	—	3	2	3	—	—	Mezibranská ul. — Rudolf Tereba.
Snáška		195	22	480	122	187	94	309	1192	11	37	—	50	46	49	2	—	—

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých.

Tab. XLIX (Pokr.).

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	Počet částí: komor	Počet částí: kuchyň	Počet částí: přích. pokojů	Počet částí: jiných	Počet částí: v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	Z příbytkův nalezají se v: přízemí	Z příbytkův nalezají se v: nadzemí	poschodí 1.	poschodí 2.	poschodí 3.	poschodí 4.	podstřeší	Jméno ulice a vlastníka
II. Nové město.																		
Přenáška		195	22	480	122	187	94	309	1192	11	37	—	50	46	49	2	—	
41.	1580	12	—	28	12	12	8	8	68	4	2	—	2	2	2	—	—	Sadová siln. — F. Heberle a M. Bílek.
42.	1582	13	—	37	9	13	3	10	72	1	1	—	3	3	5	—	—	Zlatnická ul. — Jos. Eliáš.
43.	1584	5	—	19	6	4	5	11	45	1	2	—	1	—	—	—	1	V Tůních. — Vilemina Wagnerová.
44.	1585	11	1	55	15	12	11	—	93	1	—	1	2	3	4	—	—	Dlážděná ul. — Frant. Löbl.
45.	1586	9	2	39	24	9	9	—	81	—	1	—	3	2	3	—	—	Dlážděná ul. — Frant. Löbl.
46.	1587	5	—	16	7	5	4	4	36	1	1	—	1	1	1	—	—	Vladislavova ul. — Dr. Frant. Rubelio.
47.	1592	7	—	28	6	7	4	13	58	2	1	—	1	1	2	—	—	Mezibranská ul. — Alfred Werner.
48.	1595	1	—	2	—	1	—	6[1])	9	—	1	—	—	—	—	—	—	Sokolská tř. — Obec pražská.
Suma		258	25	704	201	250	138	361	1654	21	46	1	63	58	66	2	1	—
Z toho k bytům		258	25	711	193	247	138	101	1390	21	46	1	63	58	66	2	1	—
III. Menší město.																		
1.	89	9	2	16	—	8	—	4	28	—	3	—	2	2	2	—	—	Lužická ul. — Ant. Ammler.
2.	144	2	—	4	—	—	—	4	8	—	—	—	1	1	—	—	—	Chotkova silnice. Jan Rožánek.
3.	312	2	—	2	—	1	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	Janský vršek. — Žofie Saaková.
4.	432	23	—	23	—	23	—	2	48	—	5	—	6	6	6	—	—	Všehrdova ul. — Václ. Levý.
Suma		36	2	45	—	32	—	10	87	—	10	—	9	9	8	—	—	—
Z toho k bytům		36	2	45	—	32	—	—	77	—	10	—	9	9	8	—	—	—

[1]) Kůlny a konírny (počátek stavby novoměstského obecního dvora).

b) Zevrubný přehled staveb domů v Praze, jakož i příbytků a částí, jimi nabytých.

Tab. XLIX (Dok.)

Číslo řadové	Číslo domu	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	jiných	v hromadě	Z příbytkův nalezají se v: podzemí	přízemí	nadzemí	1. poschodí	2. poschodí	3. poschodí	4. poschodí	podstřeší	Jméno ulice a vlastníka
									IV. Hradčany.									
1.	33-34	2	—	15	2	2	1	8	28	—	1	—	1	—	—	—	—	U sv. Jiří. — Kapit. sv. Víta.
2.	40	2	—	2	—	—	—	2	4	—	1	—	1	—	—	—	—	Vikářská ul. — Kapit. sv. Víta.
Suma		4	—	17	2	2	1	10	32	—	2	—	2	—	—	—	—	—
Z toho k bytům		4	—	17	2	2	1	3	25	—	2	—	2	—	—	—	—	—
									V. Josefov.									
1.	12	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	Sanytrová ul. — V. Weiss.
Z toho k bytům		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
									I.—V. Praha.									
Hlavní suma		305	27	818	203	291	142	391	1845	21	63	1	74	67	76	2	1	—
Z toho k bytům		305	27	783	195	288	141	107	1514	21	63	1	74	67	76	2	1	—

Odečteli se od sum čtvrtí města, jakož i od hlavní sumy pro Prahu dřívější stav bytů a jich částí při přestaveních a úpravách, vznikne následující

Tab. L. c) Čistý přírůstek příbytků a částí.

Staré město.	7	—	10	—	7	2	3	22	—	5	—	—	—	2	—	—	—
Nové město.	226	17	621	169	216	121	89	1216	18	41	1	55	51	57	2	1	—
Menší město.	27	1	29	—	24	—	—	53	—	7	—	7	7	6	-	—	—
Hradčany.	4	—	17	2	2	1	3	25	—	2	—	2	—	-	-	—	—
Josefov	—	—	—	—	—	—	—	--	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praha	264	18	677	171	249	124	95	1316	18	55	1	64	58	65	2	1	—

Hromadný stav příbytkův a částí jejich v Praze koncem r. 1880.*)

Tab. LI. a).

Číslo řadové	Čtvrti města	Počet domů: vůbec	Počet domů: v tom obývaných	Počet příbytků: vůbec	Počet příbytků: z těch spolu k živnosti	Počet částí a sice: pokojů	komor	kuchyň	přích. pokojů	celkem
I.	Staré město . .	1.038	1.010	8.615	1.685	18.754	3.700	7.125	1.397	30.976
II.	Nové město . .	1.595	1.529	15.371	1.734	33.802	5.539	13.105	2.602	55.048
III.	Menší město .	550	536	4.786	463	9.491	2.114	3.917	676	16.198
IV.	Hradčany . . .	201	201	1.446	31	2.506	555	871	109	4.041
V.	Josefov	284	283	1.704	213	2.989	585	1.168	167	4.909
	Praha .	3.668	3.559	31.922	4.126	67.542	12.493	26.186	4.951	111.172

Tab. LI. b).

Číslo řadové	Čtvrti města	Z příbytků nalezá se v: pod zemí	přízemí	nadzemí	I. poschodí	II. poschodí	III. poschodí	IV. poschodí	pod střechou	celkem
I.	Staré město	19	2.333	63	2.893	2.246	901	96	64	8.615
II.	Nové město	285	5.336	198	5.078	3.099	1.261	72	42	15 371
III.	Menší město	35	1.496	70	1.398	1.134	532	34	87	4.786
IV.	Hradčany	18	530	15	527	282	63	2	9	1.446
V.	Josefov	1	468	6	517	441	253	8	10	1.704
—	Praha . .	358	10.163	352	10.413	7.202	3.010	212	212	31.922

*) Tabulky LI. a), b) nejsou ještě výsledkem posledního popisu, nýbrž sestaveny byvše na základě tab. L. a) stavu z r. 1878, přibližují se toliko ke skutečnému stavu.

III. Ceny rozličných věcí, ke stavbě potřebných, v Praze v měsíci říjnu 1880.[1])

Tab. LII.

Jméno	Množství neb výměra	Ceny v rak. měně					
		nejnižší		nejvyšší		střední	
		zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
Kamen bílý (opuka)	1 krychl. metr s dovozem do Prahy	1	90	2	—	1	95
Kamen černý (z Davle)	1 krychl. metr s dovozem na staveniště	2	80	3	—	2	90
Štěrk černý (z Davle) na beton . . .	1 krychl. metr	2	95	3	15	3	05
Cihly obyčejné	1000 kusů s dovozem	18	—	20	—	19	—
Kanálky	„ „ „	21	—	23	—	22	—
Klenovky	„ „ „	21	—	24	—	22	50
Studňovky	„ „ „	22	—	26	—	24	—
Cihly tlačené pro zeď neometnutou .	„ „ „	26	—	29	—	27	50
Cihly tlačené duté	„ „ „	27	—	30	—	28	50
Dlaždice tlačené 29 cm. do čtverce .	„ „ „	44	—	48	—	46	—
„ netlačené	„ „ „	38	—	42	—	40	—
Sousedky 20 cm. do čtverce	„ „ „	20	—	24	—	22	—
Topinky 18 cm. „ „	„ „ „	15	—	19	—	17	—
Háky na střechu	„ „ „	23	—	26	—	24	50
Prejzy	„ „ „	18	—	22	—	20	—
Tašky $18^1/_2$ cm. tlačené	„ „ „	21	—	24	—	22	50
„ „ „ netlačené	„ „ „	20	—	23	—	21	50
Cihly šamotky	„ „ „	53	—	56	—	54	50
Šamotová malta	50 kgr. bez dovozu	1	—	1	20	1	10
Hlína obyčejná	1 fůra s dovozem	1	50	1	70	1	60
Vápno staroměstské v kusech	100 kgr. s dovozem	1	10	1	20	1	15
„ „ hydraulické mleté	„ „ „	1	15	1	25	1	20
„ Podolské a jiné	„ „ „	—	85	—	95	—	90
Cement portland. z pražského okolí .	200 kgr. bez dovozu	6	50	7	75	7	13
„ perlmoosský	„ „ „	7	50	8	30	8	
„ anglický	„ „ „	9	50	10	30	10	
Cementové dlaždice od 0,15 m. — 0,474 m. do čtverce, jednobarevné .	1 □m. bez dovozu	1	66	2	—	1	83
Cementové dlaždice od 0.15 m. — 0,474 m. do čtverce, dvojbarevné .	„ „ „	1	94	2	22	2	08
Měkké hraněné dříví stavební 5,7 m. — 15 m. délky, $^8/_8$ — $^{21}/_{37}$ cm. čtv. rozm.	1 krychl. m.	20	—	34	90	27	45
Omítaná měkká prkna:							
v délce 5,7—6 m., $^{13}/_{132}$ mm. šir.	100 kusů bez dovozu	17	—	22	—	19	50
„ „ „ $^{20}/_{184}$ „ „	„ „ „	33	—	44	—	38	50
„ „ „ $^{26}/_{211}$ „ „	„ „ „	50	—	67	—	58	50
„ „ „ $^{33}/_{263}$ „ „	„ „ „	85	—	115	—	100	—
„ „ „ $^{40}/_{290}$ „ „	„ „ „	110	—	152	—	131	—
„ „ „ $^{53}/_{316}$ „ „	„ „ „	165	—	223	—	194	—
„ „ „ $^{79}/_{342}$ „ „	„ „ „	257	—	351	—	304	—
„ „ „ $^{105}/_{369}$ „ „	„ „ „	373	—	511	—	442	—
Neomítaná měkká prkna:							
v délce 5,7—6 m., $^{13}/_{132}$ mm. šir.	„ „ „	14	—	19	—	16	50

[1]) Dle zdělení sl. představenstva společenstva pražských stavitelů, mistru zednických a kamenických.

III. Ceny rozličných věcí, ke stavbě potřebných, v Praze v měsíci říjnu 1880.

Tab. LII. (Dok.)

Jméno	Množství neb výměra	Ceny v rak. měně nejnižší zl.	nejnižší kr.	nejvyšší zl.	nejvyšší kr.	střední zl.	střední kr.
Neomítaná prkna:							
v délce 5,7—6 m., $^{13}/_{263}$ mm. šir.	100 kusů bez dovozu	36	—	50	—	43	—
„ „ „ $^{20}/_{158}$ „ „	„ „ „	24	—	35	—	29	50
„ „ „ $^{20}/_{290}$ „ „	„ „ „	50	—	73	—	61	50
„ „ „ $^{26}/_{158}$ „ „	„ „ „	33	—	45	—	39	—
„ „ „ $^{26}/_{263}$ „ „	„ „ „	59	—	83	—	71	—
„ „ „ $^{26}/_{316}$ „ „	„ „ „	73	—	102	—	87	50
„ „ „ $^{26}/_{342}$ „ „	„ „ „	83	—	111	—	97	—
Vesla na lešení	1 kus	—	90	1		—	95
Dubová prkna a fošny (rozlič. délky)	1 krychl. m.	48	—	63	—	55	50
Buková „ „ „ „ „	„ „	25	—	32	—	28	50
Borové fošny jadrné, v délce 5,7—6 m.	„ „	25	—	38	—	31	50
Latě $^{33}/_{39}$ □ mm., v délce 5,7—6 m.	100 kusů bez dovozu	15	—	22	—	18	50
„ $^{40}/_{66}$ „ „ „ „	„ „ „	20	—	28	—	24	—
„ $^{33}/_{53}$ „ „ „ „	„ „ „	14	—	20	—	17	—
Kované železo české, ráfy 20 kgr. těžké	100 kgr.	14	—	14	55	14	28
„ „ „ „ přes „ „ „	„ „	14	45	14	95	14	70
Mřížové „ „ „ 2—6 „ „	„ „	14	—	14	55	14	28
Kované železo štýrské, ráfy 2 m. dlouhé, 50—80 mm. šir.	„ „	21	—	22	—	21	50
Válcované železo české, a sice:							
Kulaté a čtverečné 130 mm. silné, 4,5 m. dlouhé, 25—50 kgr. aneb v prutech	„ „	15	50	20	50	18	—
též na šrouby a nýty	„ „	17	—	22	—	19	50
též mřížové	„ „	13	40	14	60	14	—
Železo ploché, ráfy č. 2—12	„ „	13	—	14	—	13	50
Železo na spony, č. 2—7	„ „	13	50	14	—	13	75
„ „ „ „ 8—12	„ „	14	—	14	50	14	25
„ façonové, úhlové, 13 mm. šir.	„ „	20	—	21	—	20	50
„ „ okenní, 25—30 „ „	„ „	17	—	17	50	17	25
„ „ „ přes 30 „ „	„ „	16	—	16	50	16	25
Válcované traversy 105—320 mm. vys., až 7 m. dlouhé	„ „	15	30	17	—	16	40
„ „ o každý 1 m. délky více	„ „	—	50	—	50	—	50
Staré koleje železniční	„ „	8	—	9	—	8	50
Válcované železo štýrské a sice:							
čtverečné od 130 mm.—$6\frac{1}{2}$ m. tlusté	„ „	16	30	19	10	17	90
sponové	„ „	16	30	17	—	16	65
Záchodové roury lité	„ „	13	—	14	—	13	50
Olovo	„ „	22	—	24	50	23	25
Černý plech český v tabulích	„ „	18	—	19	—	18	50
„ „ štýrský ve svazcích po 2 kgr.	„ „	22	—	25	—	23	50
Pocínovaný plech	„ „	22	50	27	40	24	95
„ „ 265—476 mm.	1 bedna (300 tab. malé formy)	38	80	45	30	42	05
Mísový plech 320 mm. do čtverce	76 tabulí ve svazcích 40 kgr.	16	80	—	—	—	—
„ „ 520 „ „ „	104 kgr.	43	85	—	—	—	—
Žlabový plech 320—750 mm.	bedna váhy 91 kgr. za 100 kgr.	38	80	—	—	—	—
„ „ 520—750 „	149 kgr.	62	20	—	—	—	—

D. Poměry peněžné a úvěrní.

1. Pražská bursa v l. 1879 a 1880.

Během let 1879 a 1880 upadly Karlovarská banka, pak akciová společnost pro hornictví a hutnictví (ve Kšticích) v konkurs; akciová společnost „Bohemia“ (pro průmysl papírnický a knëhtiskařský) a Holešovická akc. společnost pro potiskování kartounů skončily svou likvidaci, podniknutí sama přešla pak v soukromní ruce.

Prošlá dvě léta přivedla veškera odvětví trhu peněžného k značnému polepšení. Nejprvé začaly rakouské státní papíry se lepšiti, po těch pak akcie podniknutí pro komunikaci a převoznictví a konečně místní cenné papíry i náleží zejmena s potěšením zaznamenávati, že toto stoupání kursů původ vzalo nikoli ze špekulace bursovní, nýbrž skutečně z ustálených poměrů obchodních, z rozmnožení se příjmů z dopravy při podniknutích pro vozbu a z plodné činnosti bank a že následkem toho při své výši také trvale dovedlo se udržet. Tak znamenány jsou zejmena:

	Kursy dne 2. ledna 1879:		*Kursy dne 31. prosince 1880:*	
Rakouská renta papírová	61 zl.	60 kr.	73 zl.	20 kr.
„ „ stříbrná	62 „	75 „	74 „	15 „
„ „ zlatá	73 „	10 „	88 „	10 „
Akcie české společnosti pro úvěr hypoteční	135 „	— „	200 „	50 „
Akcie české eskomptní banky	150 „	— „	203 „	— „
Akcie české Unionbanky	22 „	50 „	72 „	25 „
Hosp. úvěrní banka	— „	— „	145 „	— „
Úvěrní banka v Kolíně	— „	— „	210 „	— „
Živnostenská banka	50 „	25 „	70 „	50 „
Česká severní dráha	— „	— „	115 „	50 „
Česká západní dráha	— „	— „	250 „	— „
Buštěhradská dráha, lit. A.	— „	— „	643 „	— „
„ „ „ B.	— „	— „	153 „	25 „
Duchcovsko-Podmokelská dráha	— „	— „	221 „	— „
Dráha cís. Františka Josefa	— „	— „	184 „	25 „
Turnovsko-Kralupská dráha	— „	— „	230 „	— „

Co se papírů průmyslných tkne, ležel obchod stále ještě ladem a nabyl teprvé roku 1881 věčí živosti, když bylo zejmena se ukázalo, že rok 1880 byl zištný.

Pro obchod s cukrem staly se poměry v l. 1879 a 1880 příznivějšími, ceny měnily se však značně. — Znamenány byly zejmena:

Rafináda dne 2. ledna 1879 .	41 zl.	25 kr.,	dne 31. prosince 1880	43 zl.	25 kr.
Melasa „ „ „ „ .	41 „	— „	„ „ „ „	42 „	25 „
Cukr syrový 93° polarisace dne 2. ledna 1879	28 „	25 „	„ „ „ „	31 „	75 „
Cukr syrový 88° polarisace dne 2. ledna 1879	29 „	90 „	„ „ „ „	33 „	80 „

Členů čítala bursa r. 1879 60, r. 1880 189. Tento vzrůst počtu členův bursy za r. 1880 pošel z pokusu, připoutati obchod s cukrem k burse; pokus ten nezdařil se však, naraziv na nepřízeň prostředníkův.

Příjmy bursy činily	r. 1879 . 4.603 zl.	47 kr.,	r. 1880 . 5.541 zl.	77 kr.
Vydání pak	r. 1879 . 6.763 „	10 „	r. 1880 . 5.292 „	35 „
I jeví se schodek	r. 1879 . 2.159 „	63 „		
naopak přebytek	r. 1880 . 249 „	42 „		

Reservní fond obnášel koncem r. 1880 15.734 zl. 59 kr. **Kusů** podáno r. 1879 89, z těch náleželo 9 v příslušnost rozhodčího soudu; r. 1880 podáno kusů též 89, z nich 39 rozhodčímu soudu.

Číslo řadové	Jméno ústavu	Rok	Obrat peněžný v zl. rak. měny		Aktiva v zlatých	
			Příjem	Vydání	Závěrečný stav pokladny	Stav půjčených kapitalů
	a) V Praze:					
1.	Česká spořitelna v č. 1009-I.	1879	58,541.162	56,951.964	1,589.198	74,172.42[illegible]
		1880	57,541.846	55,348.688	2,193.157	73,945.9[illegible]
2.	Městská spořitelna v č. 1-I.	1879	12,557.200	12,212.661	344.539	7,816.[illegible]
		1880	13,211.258	12,881.691	329.567	8,877.60[illegible]
3.	Záložna řemesl. pražsk. v č. 28-II.	1879	154.762	155.458	2.785	172.7[illegible]
		1880	154.393	149.623	4.769	166.2[illegible]
4.	První občan. záložna v č. 720-II.	1879	7,996.645	7,917.147	119.055	2,493.[illegible]
		1880	9,382.181	9,328.634	53.547	2,596.445
5.	Všeobecná záložna v č. 782-II.	1879	1,149.725	1,149.581	12.906	246.093
		1880	1,064.672	1,065.690	11.882	241.949
6.	Zálož. malostranská v č. 35-III.	1879	2,360.730	2,352.807	18.580	911.56[illegible]
		1880	2,690.316	2,688.390	20.506	1,080.370
7.	Zálož. sv.-Václavská v č. 223-I.	1879	4,162.891	4,095.461	67.430	1,620.635
		1880	5,310.789	5,248.368	62.421	1,907.374
8.	Obchodní záložna v č. 61-II.	1879	348.020	335.266	12.753	53.41[illegible]
		1880	414.071	401.368	12.702	90.49[illegible]
9.	Hospodářská záložna v č. 793-II.	1879	350.902	350.566	632	63.701
		1880	387.889	378.181	10.341	88.37[illegible]
10.	Spořitelna, záložna a kasa k podpoře zřízenců praž. obvodu telegraf. v č. 909-II.	1879	64.845	63.559	1.286	29.86[illegible]
		1880	68.052	67.984	67	34.611
	V hromadě . .	1879	87,686.882	85,584.470	2,169.164	87,580.514
		1880	90,225.467	87,558.623	2,698.959	89,029.491
	b) V okolí:					
11.	Občan. zálož. v Karlíně v č. 204	1879	8,226.096	8,170.483	78.310	2,522.135
		1880	8,179.604	8,173.785	84.129	2,281.511
12.	Všeob. zálož. v Karlíně v č. 5	1879	364.496	364.141	6.514	93.75[illegible]
		1880	419.106	417.239	8.381	107.8[illegible]
13.	Občan. zálož. na Smíchově v č. 339	1879	1,824.624	1,823.192	29.853	641.040
		1880	1,647.706	1,654.483	23.077	617.452
14.	Spolek pro úsporu a úvěr na Smíchově v č. 217	1879	2,347.212	2,204.065	143.146	351.545
		1880	2,283.914	2,175.296	108.618	413.479
15.	Záložna Vinohradská v č. 323	1879	398.153	399.626	3.739	75.667
		1880	435.158	435.141	3.756	105.076
	V hromadě . .	1879	13,160.581	12,961.507	261.562	3,684.145
		1880	12,965.488	12,855.943	227.961	3,525.398
	Hlavní suma . .	1879	100,847.463	98,545.977	2,430.726	91,264.659
		1880	103,190.955	100,414.566	2,926.920	92,554.799

*) K ústavům, v této tabulce jmenovaným, přibyl začátkem m. října 1879 ným ručením", který však již v listopadu 1880 upadl v konkurs.

a záložny. *)

Tab. LIII.

rak. měny		Passiva v zlatých rak. měny							
Cenné papíry, úroky, nemovitosti a j.	Suma	Závěrečný stav vkladův Počet	Závěrečný stav vkladův Obnos	Fond reservní	Úroky	Jiné	Čistý zisk v zlatých rak. měny	Číslo řadové
22,769.951	98,531.574	113.582	89,697.972	8,673.405	66.864	93.333	1,708.739	1.
26,230.569	102,369.689	117.081	92,370.414	9,859.806	39.831	99.638	1,186.401	
2,302.356	10,462.986	13.205	10,236.458	213.157	9.767	3.604	179.774	2.
2,429.385	11,636.556	14.315	11,246.171	376.732	10.010	3.643	163.575	
74.687	250.203	—	—	149.940	—	100.263	5.738	3.
84.035	255.026	—	—	149.940	—	105.086	4.823	
738.420	3,351.468	—	2,909.316	135.830	11.029	295.293	28.388	4.
750.485	3,400.475	5.251	2,853.002	150.373	9.291	387.809	23.080	
47.938	306.937	—	256.647	9.987	2.818	37.485	2.231	5.
63.985	317.816	—	269.742	11.192	2.561	34.321	2.017	
168.949	1,099.095	2.250	874.861	21.029	8.002	195.203	10.529	6.
139.224	1,240.100	2.543	1,031,676	25.673	9.886	172.865	11.938	
759.051	2,447.116	—	2,257.257	57.063	7.064	125.732	5.868	7.
795.529	2,765.324	—	2,546.819	63.955	11.651	142.899	11.000	
4.295	70.464	116	59.476	2.266	427	8.295	33	8.
12.407	115.599	167	103.922	2.420	692	8.565	1.460	
23.445	87.778	—	39.158	1.257	675	46.688	654	9.
17.291	116.007	—	77.055	1.957	1.131	35.864	892	
59.620	90.769	471	83.593	2.508	—	4.668	4.668	10.
66.417	101.095	474	92.540	2.776	—	5.779	5.779	
26,948.712	116,698.390	—	106,414.738	9,266.442	106.646	910.564	1,946.622	
30,589.327	122,317.687	—	110,591.341	10,644.824	85.053	996.469	1,408.045	
839.198	3,439.643	—	2,882.039	245.883	15.435	296.286	27.818	11.
607.391	2,973.031	—	2,504.430	260.921	14.597	193.083	24.131	
14.191	114.463	430	77.013	6.602	669	30.179	5.484	12.
15.683	131.944	513	101.515	12.087	288	18.054	2.674	
420.000	1,090.893	—	889.498	62.346	5.328	133.721	—3.394	13.
380.373	1,020.902	1.778	827.924	62.535	4.072	126.371	6.855	
169.857	664.548	—	561.484	15.202	3.288	84.574	292	14.
173.137	695.234	—	594.409	15.912	4.671	80.242	4.112	
21.793	101.199	—	77.242	241	687	23.029	—908	15.
4.118	112.950	—	84.141	521	862	27.420	211	
1,465.039	5,410.746	—	4,487.276	330.274	25.407	567.789	29.292	
1,180.702	4,934.061	—	4,112.419	351.976	24.490	445.176	37.983	
28,413.751	122,109.136	—	110,902.014	9,596.716	132.053	1,478.353	1,975.914	
31,770.029	127,251.748	—	114,703.760	10,996.800	109.543	1,441.645	1,446.028	

ještě „Spořitelní a zastavární ústav v Praze, zapsané společenstvo s obmeze-

Tab. LIV.

Číslo řadové	Jméno ústavu	Rok	Obrat peněžný (kasový)	A k- Závěrečný stav pokladny	Stav půjček a záloh
			z l a t ý c h		
1.	Filiálka rakousko-uherské banky v č. p. 992-II.	1879	220,888.000	—	11,983.011
		1880	262,153.000	—	14,771.636
2.	Filiálka c. k. priv. rak. ústavu úvěrního pro obchod a průmysl v č. p 998-II.	1879	60,700.000	297.232	6,250.354
		1880	65,300.000	225.283	7,247.545
3.	Hypoteční banka království českého v č. p. 365-I.	1879	23,802.050	2,420.934	60,640.904
		1880	35,570.070	331.841	69,852.945
4.	Hospodářská úvěrní banka pro Čechy v č. p. 982-I.	1879	109.352.777	142.909	70.068
		1880	130,566.975	155.671	66.685
5.	Česká společnosť pro úvěr hypoteční v č. p. 894-II.	1879	71,868.244	75.930	8,687.547
		1880	95,843.194	109.106	9,245.444
6.	Živnostenská banka pro Čechy a Moravu v Praze v č. p. 957-I.	1879	59,958.014	357.698	3,237.840
		1880	76,964.443	286.081	3,435.752
7.	Česká eskomptní banka v č. p. 969-I.	1879	53,987.307	734.876	16,091.502
			Směn. eskompt.		
		1880	62,228.414	488.606	17,534.789
8.	Česká Unionbanka v č. p. 959-I.	1879	26,219.835	218.140	43.037
		1880	33,622.667	239.971	45.789
9.	První pražská zastavárna v č. p. 34-II.	1879	2,479.691	1.524	316.790
		1880	2,617.564	2.884	325.504

jich hospodářské.

Tab. LIV.

t i v a		P a s s i v a			V ý n o s y				
Ostatní	Suma	Složená jistina akciová	Fond reservní	Ostatní	Hrubý výnos neb ztráta (—)	Zisk nebo ztráta (—)	Dividenda vůbec	na % akc. kap.	Číslo řadové
r a k.	m ě n y								
— —	— —	— —	— —	— —	424.790 481.930	262.047 311.555	— —	— —	1.
6,441.173 7,447.598	12,988.759 14,920.426	— —	— —	12,988.759 14,920.426	— —	— —	— —	— —	2.
1,706.097 4,985.195	64,767.935 75,169.981	61,721.800 71,723.100	1,000.000 1,000.000	2,046.135 2,446.881	— —	133.152 130.999	— —	— —	3.
9,868.480 10,471.578	10,081.457 10,693.934	1,000.900 1,000.900	387.792 479.383	8,692.765 9,213.651	771.400 848.623	194 628 275.024	100.090 100.090	10.0 10.0	4.
4,664.410 5,199.253	13,427.887 14,553.903	3,000.000 3,000.000	261.608 280.174	10,166.279 11,273.729	697.832 809.380	248.534 240.029	210.000 210.000	7.0 7.0	5.
6,166.139 6,527.521	9,761.677 10,249.354	4,000.000 4,000.000	248.313 277.275	5,513.364 5,972.079	448.167 487.781	124.921 151.415	120.000 150.000	3.0 3.7	6.
1,882.538 2,374.450	18,708.916 20,397.845	2,000.000 2,000.000	361.178 374.677	16,347.738 18,023.168	147.271 188.932	111.497 152.607	111.497 140.000	5.6 7.0	7.
8,300.214 7,478.202	8,561.391 7,763.962	5,000.000 4,000.000	150.000 —	3,411.391 3,763.962	252.505 457.095	81.774 292.096	100.000 240.000	2.0 6.0	8.
— —	318.314 328.388	200.000 200.000	7.585 8.850	110.729 119.538	44.818 48.965	25.291 28.773	21.000 24.000	10.5 12.0	9.

E. Prostředky dopravní v l. 1879 a 1880.

I. Doprava v městě.

1. Tramway a omnibusy. a) Délka kolejí dráhy koněspřežné obnášela r. 1879 celkem 9366 metrů, roku 1880 pak 9.457.71 metrů, z čehož připadá 2901.14 m. na Prahu, 2494 m. na Karlín a 4062.57 m. na Smíchov. Délka kolejí dvojitých měří 7869,42 m., a sice v Praze 1415,60 v Karlíně 2494,00 a na Smíchově 3959,82 metrů, délka kolejí jednoduchých 1588,29 metrů, z čehož připadá na Prahu 1485.54 a na Smíchov 102.75 metrů, Karlín má veskrze koleje dvojité. Výhybek jest celkem 8, v Praze 7, na Smíchově 1, stanic úředních 21, a to 8 v Praze, 4 v Karlíně a 9 na Smíchově. Prostředky dopravní záležely z 26 vozů a r. 1879 z 83, r. 1880 z 86 koní. Personál skládal se z 3 úředníkův ředitelských (gener. ředitele, ředitele výkonného a officiála) a 4 úředníkův dopravních (2 kontrollorův a 2 výpravčích), 21 kondukterův a 21 kočích. Mimo to zaměstnáno při podniknutí: 1 mistr zámečnický, 4 pomocníci zámečničtí, kteří jsou zároveň lampaři, 2 šafáři, 2 metaři, 1 metař kůlen, 1 ponocný a 11 lidí k obsluze koní. R. 1880 přibyli k osobám těmto ještě 1 truhlář a 1 natěrač. Koncem r. 1880 zaměstnáváno tudíž při podniknutí tomto přímo 73 osob, mimo 2 lékaře, z nichž 1 zřízen v Praze a 1 na Smíchově. Čas jízdy zůstal bez proměny. Na trati Karlín-Praha jezdí průměrem 12, na trati Smíchovské 8 vozů denně. Osob dopraveno r. 1879 celkem 2,025.124 a přijato za to 148.904 zl. 51 kr., r. 1880 pak 2,057.328 osob a přijato 151.817 zl. 70 kr. V příčině spojení pražské tratě tramwaye s tratí smíchovskou přes řetězový most Františkův, které jest dávním přáním obecenstva, stala se hned s jara r. 1879 mezi ředitelstvími obou podniknutí úmluva o položení kolejí přes zmíněný most, ale návrh smlouvy této nebyl ještě v létě r. 1881 se strany bruselské valné hromady společnosti dráhy koněspřežné ratifikován.

b) Pražská společnost pro jízdu v omnibusech jezdila v obou letech 1879 i 1880 se 6 vozy na trati Karlín-Malá strana a vydržovala 30 koní. Vozů záložních bylo 10. Vozba se proti r. 1878 značně usílila, byloť r. 1879 dopraveno 269.173 osob a přijato za to 24.251 zl. 15 kr., r. 1880 pak 271.702 osob a činil příjem 24.497 zl. 55 kr. Střední denní frekvence obnášela prvého roku 737, roku posléze jmenovaného 742 osob. Stav personálu při dopravě zaměstnaného zůstal v obou řečených letech týž; záležel z 1 ředitele, 1 výpravčího, 1 šafáře, 7 kondukterův a 11 kočích, celkem tudíž z 21 osob.

2. Jiné povozy. Zdvižení jejich ukazuje následující tabulka:

Tab. LV.

Pojmenování povozu:	Rok 1879				Rok 1880			
	Největší propůjčené číslo	čísel prázdn. po celý rok	čísel prázdn. po půl roku	Konečný stav	Největší propůjčené číslo	čísel prázdn. po celý rok	čísel prázdn. po půl roku	Konečný stav
1. Fiakry	189	29	3	157	189	25	2	162
2. Drožky	250	—	11	239	256	—	8	24[illegible]
3. Vozy společenské	2	2	—	—	2	2	—	—
4. Soukromní kočáry hostinské	9	—	1	8	12	—	—	12
5. Dostavníky	41	15	1	25	41	24	3	14
6. a) Veřejné vozy nákladní na Starém a Novém městě	53	14	3	36	53	14	1	3[illegible]
b) „ „ „ „ Menším městě	7	3	—	4	7	5	—	[illegible]
V hromadě	.	63	19	469	. .	70	14	476

3. Koncessionovaných nosiček bylo r. 1879 celkem 262 (nejvyšší udělené číslo 267), r. 1880 pak 261 (nejvyšší číslo 269). — Spolek posluh „Přemysl“ a ústav posluh „Express“ ostaly v obou letech 1879 a 1880 beze změny co do počtu členů čili osob zaměstnaných; bylot jich jako r. 1878 při jednom i při druhém po 134, za to rozmnožil se počet vozíků ručních, při prvějším o 2 (konečný stav 114), při poslednějším o 6 (konečný stav 79 vozíků).

4. Mosty. Obecní železný most Františka Josefa vykazuje za r. 1879 hrubého příjmu 48.110 zl. 50 kr. (o 453 zl. 70 kr. více než r. 1878) a 9567 zl. 43 kr. vydání (z toho na slušné a provise výběrčím 4.058 zl. 30 kr., na správky a čištění mostu 4.990 zl. 69$^1/_2$, na vytápění a osvětlování domků mýtních 107 zl. 42 kr. a zbytek na vydání ostatní), čistého příjmu tudíž 38.543 zl. 07 kr. R. 1880 obnášel hrubý příjem 49.930 zl. 44 kr., vydání pak 10.995 zl. 72 kr. (z čehož připadlo na slušné a provise mýtným 4091 zl. 12 kr., na správky mostu 6718 zl. 32 kr., na vytápění a osvětlování domků mýtních 82 zl. 11 kr. a zbytek na vydání různá) i rovnal se čistý příjem 38.934 zl. 72 kr. — Most Palackého měl r. 1879 hrubého příjmu 46.968 zl. 90 kr., vydání činilo 4.497 zl. 24 kr. (slušné a provise výběrčích obnášely 4.092 zl. 05 kr., vytápění a osvětlování domků mýtních 102 zl. 82 kr., ostatní 302 zl. 37 kr.), tak že čistý příjem 42.471 zl. 66 kr. obnášel. R. 1880 vzrostl hrubý příjem na 52.879 zl. 03 kr., vydání činilo 4355 zl. 01$^1/_2$ kr. (slušné a provise výběrčím 4161 zl. 87$^1/_2$, správky a čištění mostu 100 zl. 68 kr., vytápění a osvětlování domků mýtních 77 zl. 37 kr. různé 15 zl. 09 kr.) i obnášel čistý příjem 48.524 zl. 01$^1/_2$ kr. — Příjmy mýtního fondu akcijní společnosti pražského řetězového mostu Františkova činily r. 1879 s přičtením přenášky zisku z r. 1878 (31.011 zl. 09 kr.) 109.149 zl. 60 kr. (o 10.125 zl. 61 kr. méně než r. 1878), čistý zisk obnášel 81.657 zl. 98$^1/_2$ kr. (o 7465 zl. 10$^1/_2$ kr. méně než r. 1878). Příjmy r. 1880 obnášely s přičtením přenášky zisku z roku předchozího (35.773 zl. 98$^1/_2$ kr.) toliko 98.619 zl. 82$^1/_2$ kr. (o 10.529 zl. 77$^1/_2$ kr. méně než r. 1879) a čistý zisk klesl na 74.249 zl. 55 kr. (o 7.408 zl. 43$^1/_2$ kr. méně než r. 1879). — Hrubý příjem na pražské lávce řetězové obnášel r. 1879 jen 18.225 zl. 95 kr. (o 44 zl. 77 kr. méně než r. 1878), ale čistý zisk klesl za příčinou správek, v tomto roce provedených, na 11.707 zl. 39 kr. (proti roku 1878 o 2482 zl. 22$^1/_2$ kr. méně); r. 1880 přijato pak mýtného 18.917 zl. 88 kr. a vzrostl zisk na 14.594 zl. 54 kr.

5. Jízda malých parníků. Počátkem dubna 1880 bylo belgické firmě „Parrau a syn“ po delším kommissním jednání dáno povolení k pravidelným jízdám po malých parnících mezi Malou stranou, Starým a Novým městem a sady Rudolfovými. Jízdy byly dne 16. dubna 1880 čtyřmi šroubovými parníky zahájeny a dne 30. září zastaveny. Přístaviště zvolena na ostrově Kampě, u Karlova mostu (pod klášterem křižovnickým), u zahrady jezovitské, pod Letnou (u tamější vodárny) a u mostu Františka Josefa (nábřeží třídy Alžbětiny). Jelikož však podniknutí tohoto způsobu po výtce vždy na návštěvu sadů Rudolfových a návštěvu obou plováren odkázáno zůstane a mimo to jaro i léto 1880 nad míru bylo nepříznivé, zůstaly jak vozba tak zisk daleko za očekáváním.

II. Doprava vnější.

1. Plavba po Vltavě. a) Parníky pražské společnosti pro paroplavbu na Vltavě, zahájivše časně s jara r. 1879 plavbu skončily ji měsícem listopadem. Za dobu tu vykonaly celkem 488 jízd, a sice do Štěchovic 392, do Davel 64, do Zbraslavě 29 a do Chuchlí 3. Osob dopraveno 92.738 a přijato za lístky jízdní 27.586 zl. 15 kr., vydání pak obnášelo 19.723 zl. 02½ kr., tak že čistý zisk 7.863 zl. 12½ kr. činil. Fond reservní vzrostl po vyplacení 5% dividendy na 30.364 zl. 05 kr. (o 2555 více než r. 1878). R. 1880 zahájena plavba počátkem března a skončena v první polovici listopadu. Jízd vykonáno celkem 486, a sice do Štěchovic 421, do Davel 28, do Zbraslavě 32 a do Chuchlí 5. Osob dopraveno 101.900 a přijato za jízdní lístky 30.132 zl. 35 kr., vydání pak činilo 19.591 zl. 14 kr. tak že čistý zisk na 10.541 zl. 21 kr. vzrostl. Členům vyplacena z něho 6% dividenda a zbytek odkázán fondu reservnímu, jenž na 35.627 zl. 69½ kr se rozmnožil.

b) Doprava nákladů po dolejší Vltavě a dolejším Labi, pražskou společností pro plavbu parní a plachetní provozovaná, vzmáhá se napořád utěšeně (v St. př. kn. na r. 1878 na str. 53). Bylot r. 1879 po vodě dolů na 379 lodech 66,069.616 kilogr. nákladu rozvezeno (z toho z Prahy na 166 lodech 13,615.725 kilogr.), proti proudu pak na 308 lodech 48,456.776 kilo přivezeno (z toho do Prahy na 108 lodech 7,037.741 kilogr.) a mimo to plavbou řetězovou na trati Žandovsko-Ústecké 4020 lodí dopraveno. Ve shodě s dopravou zvýšil se též příjem (činilť 564.482 zl. 09 kr.) a odečte-li se vydání (v částce 462.081 zl. 16 kr.), — tím samým i čistý zisk, který 102.400 zl. 93 kr. obnášel (r. 1878 toliko 71.055 zl. 25 kr.) R. 1880 rozvezeno po vodě dolů na 385 lodech 73,626.089 kilogr. nákladu (z toho z Prahy na 164 lodech 14,719.947 kilogr.), naproti tomu dovezeno proti proudu na 400 lodech 67,175.373 kilogr. (z toho do Prahy na 126 lodech 8,136.486 kilogr.) a plavbou řetězovou na zmíněné shora trati dopraveno 5635 lodí. Hromadný příjem roku tohoto obnášel 609.153 zl. 37 kr., výdeje 493.705 zl. 39 kr., tak že čistý zisk 115.447 zl. 98 kr. učinil. Prostředky dopravní r. 1879, na 390.804 zl. 91 kr. oceněné, záležely z 6 parníků, 55 člunů vlečných, 3 touérů, 1 řetězu vlečného a 6 vlečných pramic, roku 1880 pak rozmnožen toliko počet člunů vlečných o 11, ano stav ostatních prostředků dopravních bez proměny zůstal a cennosť jich na 361.469 zl. 79 kr. se určila.

2. Železnice. Vzdor tomu, že i tentokráte následující tab. LVI. obvyklé mezery vykazuje, jest přece z tabulky této na první pohled zřejmo, že velká většina drah, v Praze ústících, nového usílení dopravy pražské stanice ústřední v obou směrech se dočkala. V příčině dopravy osobní měla vlastně jen rak. severozápadní dráha jistou ztrátu, přece však umenšil se i při dráze Turnovsko-Kralupské (r. 1879 též při dráze Františka Josefa a dráze Buštěhradské) výnos z vozby osob o poznání, za to však vykazují veškery ostatní dráhy v obou letech a sice oběma směry s část velmi silný přírůstek. Doprava nákladu zvýšila se značně zejmena na české západní a Buštěhradské dráze, s části také na české severozápadní dráze a dráze Františka Josefa, na ostatních drahách měrou skrovnější, výnosy však jeví toliko při obou, na předním místě jmenovaných drahách skutečně silné zvýšení.

Zvláštní důležitosti pro Čechy vůbec a pro obchod tržiště pražského zvláště jest založení „společnosti rakouských drah místních sídlem v Praze", povolené výnosem minister. ze dne 24. února 1880, která v řadu početných svých projektů, obchodu pražského nepřímo se do-

týkajících (podobně jako podnikatel staveb Jan Muzika) též přímé spojení Prahy s Modřany byla pojala. Také dávno již žádoucí projekt stavby nádraží na sestavování vlaků dráhy Františka Josefa mezi Vršovici a Nůsli přiblížil se v následcích výsledků jednání kommissního ze dne 7. září 1880 něco uskutečnění svého a podobně bude nucena i dráha Pražsko-Duchcovská, která ze spoluužívání nádraží západního ke dni 23. září 1881 výpověď dostala, založiti sobě časem svým zvláštní nádraží, což zajisté jen k oživení vozby její přispěje. — Posléze budiž zde zmínka učiněna o tak zvaných „vlacích omnibusových", kteréž c. k. státní dráha dnem 15. května 1880 na trati Praha-Roztoky byla zavedla, aby čilé dopravě osobní, jež na této trati za letní doby z pravidla panuje, podlé možnosti vstříc přišla.

O zřízení skladiště (domu skladního) v nádraží Bubenském a podobném skladišti v osobním nádraží rak. dráhy severozápadní, založeném roku 1879, jež místnímu obchodu v Praze velmi na prospěch jsou, učiněna již zmínka v Stat. př. kn. VII. str. 54. Vzhledem k poslednějšímu dodáváme, že jest skladiště toto dílem banky anglo-rakouské či vlastně filialky její v Praze, že stavba jeho v únoru 1879 počala, a že úpravné a prostorné stavení toto dne 1. srpna téhož roku účelu svému odevzdáno bylo.

Doprava železniční stanice pražské v l. 1879 a 1880.

Tab. LVI.

Jméno železnice	Rok	Doprava osob: Přijelo (Osob)	Doprava osob: Odjelo (Osob)	Doprava osob: Z toho vzešlý příjem zl.	Doprava osob: Z toho vzešlý příjem kr.	Doprava zboží: Dovezeno (Tůn)	Doprava zboží: Vyvezeno (Tůn)	Doprava zboží: Z toho vzešlý příjem zl.	Doprava zboží: Z toho vzešlý příjem kr.	Úhrn příjmův zl.	Úhrn příjmův kr.	na % veškerých příjmů
Státní dráha	1879	314.620	301.527	—	—	215.831	91.909	—	—	—	—	—
	1880	333.705	330.425	—	—	227.970	103.596	—	—	—	—	—
Rak. severozáp. dráha	1879	131.846	136.065	178.372	62	76.011	46.157	369.138	69	547.511	31	5.2
	1880	133.567	136.418	183.691	63	77.785	53.306	411.126	44	594.818	07	5.2
Dráha císaře Frant. Josefa	1879	131.288	136.523	243.300	96	204.705	186.292	806.963	60	1,050.264	56	13.7
	1880	144.766	151.986	323.377	07	236.832	210.716	667.092	95	990.470	02	10.8
Česká západní dráha	1879	158.599	159.904	425.588	39	174.501	110.875	1,033.769	62	1,459.358	01	45.8
	1880	171.781	170.016	430.790	37	225.249	109.880	1,125.493	13	1,556.283	50	46.1
Dráha Buštěhradská	1879	120.995	126.228	337.773	—	244.683	94.829	992.265	—	1,330.038	—	26.9
	1880	122.418	129.759	356.545	—	266.450	84.104	950.836	—	1,307.381	—	24.6
Pražsko-Duchcov. dráha	1879	—	30.891	36.887	81	—	26.918	73.961	51	110.849	32	10.8
	1880	—	33.612	40.425	16	—	43.842	103.919	67	144.344	83	12.6
Dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská	1879	34.412	78.957	153.682	99	11.848	33.976	130.199	18	283.882	17	20.1
	1880	36.083	83.882	157.294	72	14.639	44.967	162.451	68	319.746	40	20.9
Summa	1879	—	970.095	—	—	—	590.950	—	—	—	—	—
	1880	—	1,036.098	—	—	—	650.411	—	—	—	—	—
Více (+) nebo méně (—) proti roku předchozímu	1879	—	+ 128.875	—	—	—	+ 64.742	—	—	—	—	—
	1880	—	+ 66.003	—	—	—	+ 59.455	—	—	—	—	—

3. Doprava poštová v Praze v l. 1879 a 1880.

a) Zásilky listové. Tab. LVII. a)

Rok provozovací	Listů vyplacených	Listů nevyplacených	Lístků korrespondenčních	Tiskových věcí a časopisů	Vzorků zboží	Výplatné zásilky po poště listové	Bezplatné zásilky po poště listové
	k u s ů						
1879	30,120.300	257.800	10,530.400	7,920.000	76.300	2,536.000	4,530.000
1880	30,200.460	248.600	10,840.300	9,000.000	76.530	2,547.000	4,549.600

b) Zásilky po poště povozní. Tab. LVII. b)

Rok provozovací	Zásilky bez ceny				Zásilky peněžní a cenné					
	Počet kusů		Váha v kilogr.		Počet kusů		Váha v kilogr.		Hodnota v zlatých rak. měny	
	Podáno	Došlo	Podáno	Došlo	Podáno	Došlo	Podáno	Došlo	Podáno	Došlo
1879	305.140	177.938	1,305.605	849.890	2,139.630	1,331.262	5,274.250	1,423.418	268,469.230	182,146.330
1880	326.106	212.310	1,401.780	723.998	2,255.658	1,329.227	5,616.636	1,615.680	273,442.992	197,766.576

c) Obrat peněžný. Tab. LVII c)

Rok provozovací	Příjmy v zl. rak. m.		Vydání v zl. rak. m.		Cena peněžní věcí depositních v zl. r. m.	V hromadě zl. r. m.
	bankovek	stříbra a zlata	bankovek	stříbra a zlata		
1879	32,532.500	107.000	30,717.700	52.800	91.976	63,501.976
1880	39,982.500	66.400	37,806.900	28.400	60.314	77,944.514

4. Telegrafování v Praze v l. 1879 a 1880.

a) Stav. Tab. LVIII a)

Úřad telegrafní	Počet státních dratovodů 1879	1880	železničních dratovodů 1879	1880	telegraf. strojů 1879	1880	úředníků 1879	1880
Na Novém městě (hlavní)	40	38	10	10	[1]) 52	[2]) 48	[3]) 116	[3]) 116
V Menším městě	4	4	1	1	3	3	4	4
Na Hradčanech	1	1	—	—	1	1	2	2
v hromadě	45	43	11	11	56	52	122	122
v Bubnech	2	2	—	—	1	1	[4]) 1	[4]) 1
„ Karlíně	3	3	—	—	1	1	2	2
ve Vinohradech [5])	—	2	—	—	—	1	—	[4]) 1
na Smíchově	2	2	2	2	2	2	3	3
„ Vyšehradě	2	2	—	—	1	1	[4]) 1	[4]) 1
v hromadě	9	11	2	2	5	6	7	8
Hlavní suma	54	54	13	13	61	58	129	130

[1]) V tom 50 Morsého, 1 Hughesův, 1 Meyerův stroj. [2]) V tom 46 Morsého, 1 Hughesův, 1 Meyerův stroj. [3]) Mezi nimi 37 telegrafistek. [4]) Telegrafistka soukromní. [5]) Od 15. července 1880.

Tab. LVIII b)

b) Výprava.

Úřad telegrafní	Sjednaných depeší					Příjmy v zlatých rak. měny	Původ vypravených depeší			
							Podáno do		Došlo	
	podáno	došlo	prošlo	v hromadě	v tom depeší státních		zemí rak.	ciziny	ze zemí rak.	z ciziny
Rok 1879.										
Na Novém městě (hlavní úřad) .	193.085	226.964	734.406	1,154.455	341	141.886	160.668	32.417	185.862	41.10[illegible]
v Menším městě . .	10.910	11.374	8.862	31.146	—	7.004	10.183	727	10.647	72[illegible]
na Hradčanech . .	2.794	3.558	—	6.352	954	1.318	2.717	77	3.442	11[illegible]
v hromadě	206.789	241.896	743.268	1,191.953	1.295	150.208	173.568	33.221	199.951	41.[illegible]
v Bubnech	1.808	2.412	—	4.220	—	1.012	1.607	201	2.254	15[illegible]
„ Karlíně .	8.538	10.997	—	19.535	—	5.287	7.540	998	9.713	1.2[illegible]
na Smíchově	7.151	8.487	10.652	26.290	—	4.859	6.519	632	7.841	646
„ Vyšehradě . . .	2.326	3.767	—	6.093	—	1.221	2.141	185	3.547	2[illegible]
V hromadě	19.823	25.663	10.652	56.138	—	12.379	17.807	2.016	23.355	2.3[illegible]
Hlavní suma	226.612	267.559	753.920	1,248.091	1.295	162.587	191.375	35.237	223.306	44.2[illegible]
Rok 1880.										
Na Novém městě (hlavní úřad) . .	211.625	254.336	789.986	1,255.947	22	158.495	173.502	38.123	201.369	52.9[illegible]
v Menším městě . .	12.014	11.955	8.718	32.687	10	8.313	11.252	762	11.082	[illegible]
na Hradčanech . .	3.406	3.690	—	7.096	1.280	1.559	3.203	203	3.477	213
V hromadě	227.045	269.981	798.704	1,295.730	1.312	168.367	187.957	39.088	215.928	54.053
V Bubnech	2.223	3.253	—	5.476	—	1.404	1.982	241	2.978	275
„ Karlíně	9.727	11.905	—	21.632	32	6.725	8.649	1.078	10.525	1.3[illegible]
ve Vinohradech [1]) .	663	1.741	—	2.404	—	338	615	48	1.631	110
na Smíchově	8.446	9.714	10.786	28.946	—	5.513	7.669	777	8.533	1.181
na Vyšehradě . .	2.282	3.655	—	5.937	—	1.282	2.151	131	3.472	18[illegible]
V hromadě	23.341	30.268	10.786	64.395	32	15.262	21.066	2.275	27.139	3.12[illegible]
Hlavní suma	250.386	300.249	809.490	1,360.125	1.344	183.629	209.023	41.363	243.067	57.1[illegible]

[1]) Počnouc 15. červencem 1880.

E. Konsumce.

Příhon a dovoz dobytka i masa do Prahy vůbec a na trh, jakož i spotřeba toho v l. 1879 a 1880.
Tab. LIX.

Čís. řad.	Druh dobytka	Příhon a dovoz vůbec[1] Počet kusů 1879	Příhon a dovoz vůbec[1] Počet kusů 1880	Příhon a dovoz na trh[2] Počet kusů 1879	Příhon a dovoz na trh[2] Počet kusů 1880	Spotřeba[3] Počet kusů 1879	Spotřeba[3] Počet kusů 1880
1.	Hovězího .	20.889	20.142	22.775	23.333	15.265	14.742
2.	Telat . . .	29.852	33.778	23.938	24.947	39.538¼	40.271¼
3.	Skopového	41.711	30.355	45.505	45.754	38.730¾	42.582
4.	Vepřového	7.831	5.139	6.288	3.938	9.982	6.549
5.	Jehňat . .	2.979	2.653	2.301	2.702	} 20.547	} 20.255¼
6.	Kůzlat . .	4.755	467	893	439		
	V hromadě	108.017	92.534	101.700	101.113	124.063	124.399½
	Dovoz masa	Kilogramů					
1.	Hovězího .	2,615.311	2,875.945	2,820.651	2,997.365	—	—
2.	Telecího .	11.233	—	112	—	—	—
3.	Skopového	177	—	—	—	—	—
4.	Vepřového	3,040.015	3,154.754	1,420.007	1,336.006	—	—
	V hromadě	5,666.736	6,030.699	4,240.770	4,333.371	7,976.520¾	8,321.115½

[1]) Dle výkazů měst. stráže. [2]) Dle výkazů úřadu trhu dobytčího. [3]) Dle výkazů ředitelství ájmu daně potravní.

II. Ceny prodejní na pražském trhu dobytčím a váha hovězího dobytka.[1])

Tab. LX.

Čís. řadové	Cena		Hov. dobytka domácího jakosti I.	Hov. dobytka domácího jakosti II.	Hov. dobytka domácího jakosti III.	Hov. dobytka pol. a uher.	Telat	Skopců	Prasat českých	Prasat polských	Prasat uherských	Jehňat kus zl.	Jehňat kus kr.	Kůzlat kus zl.	Kůzlat kus kr.	Váha hov. dobytka domácího jakosti I.	Váha hov. dobytka domácího jakosti II.	Váha hov. dobytka domácího jakosti III.	Váha hov. dobytka pol. a uher.
			jednoho kilogramu krejcarů									zl.	kr.	zl.	kr.	kilogramu			
1.	Nejvyšší	1879	39	36	33	—	68	49	54	51	56	4	80	2	10	848	634	510	600
		1880	40	38	33	—	68	50	60	59	70	4	90	2	20	830	600	480	—
2.	Nejnižší	1879	34	32	23	—	45	30	42	41	42	3	18	1	15	540	445	309	430
		1880	34	31	27	—	40	30	44	43	55	2	20	—	90	574	420	325	—
3.	Střední	1879	37	34	28	—	56½	40¾	48	46	49	3	99	2	12½	685	530	412	506
		1880	37	35	30	—	54	40½	52	51	62½	3	55	1	55	696	529	405	—

[1]) Dle zpráv měst. úřadu trhu dobytčího.

11

III. Čistý dovoz čili spotřeba ostatních věcí, dani potravní podléhajících. [1]

Tab. LXI.

Čís. řad.	Jmeno	Roku 1879	Roku 1880
1.	Likérů 1 hektol.	828·36	840·31 1/2
2.	Rumu a lihu „	[2] 93.774·54 3/4	[3] 111.260·56
3.	Kořalky „	565·90	502·81 1/2
4.	Vína „	9.894·91 1/2	11.155.23 1/2
5.	Vinného mestu a stírky „	25·25 1/2	37·82
6.	Ovoc. mestu „	2·03	1·35
7.	Medoviny „	0·49	0·7
8.	Piva „	215.527·40 3/4	222.995·49 3/4
9.	Octa „	1.842·08	1.991·74
10.	Hus, kachen, kapounů a krocanu . . kusů	478.685	493.493
11.	Kuřat a holubů „	270.457	588.629
12.	Jelenů „	260	216
13.	Div. prasat „	391 1/2	406
14.	Div. selat, srnců a kamzíků „	1.805	1.931 1/2
15.	Zajíců „	67.235	73.646
16.	Vysekávané srnčí, jelení a černé zvěřiny kilo	4.067	4.142 1/2
17.	Bažantů, tetřevů a tetřívků kusů	10.114	9.407
18.	Kuroptví „	[4] 46.270	[5] 28.460
19.	Drob. ptáků tuctů.	2.345 5/12	1.584 7/12
20.	Obyčejných ryb kilo	1.353·29 1/2	1.361·63 1/2
21.	Stolních ryb „	2.705·19 1/2	2.674·59 1/2

Čís. řad.	Jmeno	Roku 1879	Roku 1880
22.	Rýže . . kilo	4.377·89 1/4	4.833·22
23.	Krupice . „	311·25	363·70
24.	Oves. krupek . . „	315·58	465·06?
25.	Chleba . „	13.865·39	11.344·16
26.	Mouky[6] . „	94.675·32	79.419·95?
27.	Pšenice . „	388.263·66	390.783·80?
28.	Žita . . „	126.956·74	135.545·26
29.	Ječmene . „	4.010·49	4.018·97
30.	Kukuřice „	1.106·45	962·18
31.	Ovsa . . „	50.535·06	51.099·13
32.	Otrub . . „	501·97	775·75
33.	Sena . . „	60.825·36	62.482·67
34.	Slámy . „	26.561·87	28.871·36
35.	Zeleniny „	12.468·54	13.548·06?
36.	Mýdla . „	1.111·34	1.185·98?
37.	Čerst. ovoce kilo	55.379·88	49.507·72
38.	Sušen. ovoce . . . „	3.457·92 1/2	3.491·09
39.	Másla . „	9.371·85 1/4	9.861·90
40.	Vepř. sádla „	2.728·81 1/2	2.660·29
41.	Sýra . . „	3.715·17 3/4	4.002·57
42.	Vajec . kusů	28,820.221	29,237.745
43.	Loje . . kilo	769·98 1/4	1.144·36
44.	Loj. svíček „	1.418·32 1/2	1.474·05
45.	Vosku . „	195·91	196·71
46.	Tuků a olejů . . „	14.691·74	14.936·38
47.	Tvrd. dříví k. met.	11.378 1/2	14.624?
48.	Měk. dříví k. met.	149.812 7/8	152.972
49.	Dřev. uhlí kilo	5.369·98	5.855·35
50.	Kamen. uhlí kilo	1,526 202·09	1,497.759·68

[1] Dle zpráv městského ředitelství nájmu daně potravní.
[2] V tom rumu 575·91 3/4 hl. Vývoz všelikých lihovin činil týmž časem 84.318·06 1/2 hl.
[3] V tom rumu 672·05 hl., vývoz všelikých lihovin týmž časem 102.640·43 hl.
[4] V tom 39 slípek.
[5] V tom 30 slípek.
[6] Naopak vyvezeno mouky r. 1879 celkem 203.772·91 kilo, r. 1880 jen 200.329·37 kilogr.

V. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze v l. 1879 a 1880.[1]

Tab. LXII.

Čís. řadní	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	kr.	1880 zl.	kr.	proti r. 1879 zl.	kr.
	I. Obilí a píce.						
1.	Pšenice . 1 hektol.	8	96	9	97	+1	01
2.	Žito . . . „	6	23	7	99¼	+1	76¼
3.	Ječmen . „	5	88½	6	15	+	26½
4.	Hrách . . „	10	20	11	40	+1	20
5.	Čočka . . „	14	36½	17	43	+3	06½
6.	Boby . . „	9	60	11	71½	+2	11½
7.	Vikev . . „	6	81	6	56	—	25
8.	Oves . . „	3	53½	3	82¼	+	28¾
9.	Seno . . 100 kilo	3	94	3	46	—	48
10.	Sláma dlouhá „	2	15	2	10½	—	04½
11.	„ ke krmení . „	1	69	1	64½	—	04½
	II. Výrobky mlýnské.						
1.	Mouka výražková . . 1 kilo	—	22	—	23	+	01
2.	Mouka krupičná . . 1 kilo	—	20	—	22	+	02
3.	Mouka bílá 1 kilo	—	17	—	20	+	03
4.	Mouka podbělová 1 kilo	—	14½	—	18	+	03½
5.	Mouka zadní 1 kilo	—	11½	—	15½	+	04
6.	Krupice pšen. I. 1 kilo	—	24½	—	25	+	00½
7.	Krupice pšen. II. 1 kilo	—	23½	—	23¾	—	00¼
8.	Výražek žitný 1 kilo	—	15½	—	19½	+	04
9.	Žitná m. obyč. 1 kilo	—	14	—	18	+	04
10.	Kroupy švábské 1 kilo	—	16	—	17½	+	01½
11.	„ obyč. 1 kilo	—	15	—	16½	+	01½
12.	„ trhané 1 kilo	—	16½	—	19	+	2½
13.	Jáhly . . „	—	16	—	19	+	03
	III. Maso.						
1.	Hovězí . 1 kilo	—	63	—	62	—	01
2.	Telecí přední s přívažkem 1 kil.	—	59½	—	59½	—	—

Čís. řadní	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	kr	1880 zl.	kr.	proti r. 1879 zl.	kr.
3.	Telecí zadní s přívažkem 1 kil.	—	66	—	66	—	—
4.	Telecí zadní bez přívažku 1 kilo	—	68½	—	70½	+	02
5.	Skopové přední s přívažkem 1 kil	—	52½	—	54½	+	02
6.	Skopové zadní s přívažkem 1 kil.	—	60½	—	61	+	00½
7.	Vepřové s přívažkem, 1 kilo	—	59½	—	65½	+	06
8.	Uzené maso přední . 1 kilo	—	93	1	14½	+	21½
9.	Uzené maso zadní . 1 kilo	1	73	1	76½	+	3½
10.	Uzený jazyk hovězí . . 1 kus	1	88½	2	03	+	14½
11.	Sele . . . „	2	47½	2	30	—	17½
12.	Kůzle . . „	1	35½	1	54	+	18½
13.	Jehně . . „	3	25	3	06½	—	18½
14.	„ čtvrť přední . . . 1 kus		97	—	91½	—	05½
15.	Jehně, hřbet „	2	08	1	70	—	38
	IV. Zvěřina.						
1.	Maso jelení k vaření . 1 kilo	—	52	—	44	—	08
2.	Maso jelení k pečení . . 1 kilo	—	70½	—	66½	—	04
3.	Maso srnčí k vaření . . 1 kilo	—	70½	—	57½	—	13
4.	Maso srnčí k pečení . . 1 kilo	1	29	—	84½	—	44½
5.	Srnec . . 1 kus	9	89	9	82	—	07
6.	Zajíc mladý „	—	78	—	80	+	02
7.	„ starý „	1	37½	1	47	+	09½
8.	Bažantů . 1 pár	4	34	3	81	—	53
9.	Koroptví „	1	09½	1	06	—	03½
10.	Ptáků drobn. 1 tct.	—	32	—	27	—	05
11.	„ velkých 1 kus	—	16	—	15½	—	00½
	V. Drůbež a vejce.						
1.	Kachna . 1 kus	—	92½	—	90	—	02½
2.	Husa . . . „	2	65	2	87½	+	22½
3.	Krocan . . „	3	27	3	12½	—	14½

[1]) Dle výkazů měst. úřadu tržního.

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze v l. 1879 a 1880
Tab. LXII. (Pokr.)

Čís. řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	kr.	1880 zl.	kr.	proti r. 1879 zl.	kr.
4.	Kapoun . 1 kus	1	49	1	45½	—	03½
5.	Kohout . . „	—	82	—	83	+	01
6.	Slepice . . „	—	64½	—	65	+	00½
7.	Kuře . . . „	—	56½	—	53½	—	03
8.	Holoubata, 1 pár	—	44	—	45	+	01
9.	Vejce . . 1 kopa	1	46½	1	48	+	01½
	VI. Mléko a omastky.						
1.	Mléka dobr. 1 litr	—	13	—	13	—	—
2.	„ sebr. „	—	7	—	7	—	—
3.	Smetany . „	—	27	—	27	—	—
4.	Másla čerstvého 1 kilo	—	92	—	96½	+	04½
5.	Másla přepoušť. 1 kilo	1	02	1	09½	+	07½
6.	Tvarohu . „	—	17	—	20	+	03
7.	Syrečků čerstvých . 1 kus	—	03	—	03	—	—
8.	Syrečků nakládaných, 1 kopa	—	80	—	74½	—	05½
9.	Loje hovězího syrov. . 1 kilo	—	27	—	31½	+	04½
10.	Loje ledvinov. 1 kilo	—	58	—	60	+	02
11.	Loje skopového syrov. . 1 kilo	—	27½	—	30½	+	03
12.	Loje přepoušť. 1 kilo	—	49½	—	47½	—	02
13.	Sádla vepřového přepoušť. 1 kilo	—	67	—	85½	+	18½
14.	Sádla syrov. „	—	68	—	90	+	22
15.	Slaniny . „	—	71½	—	90	+	18½
	VII. Nápoje.						
1.	Víno české bílé 1 litr	—	62½	—	77	+	14½
2.	Víno červené 1 litr	—	63½	—	87	+	23½
3.	Víno staré „	1	00½	1	57	+	56½
4.	„ rak. mladé 1 litr	—	37	—	62½	+	25½
5.	Víno rak. staré 1 litr	—	93	1	04	+	11
6.	Víno uher. bílé 1 litr	—	38	—	56	+	18

Čís. řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	kr.	1880 zl.	kr.	proti r. 1879 zl.	kr.
7.	Víno uher. červ. 1 litr	—	46½	—	71½	+	[illegible]
8.	Víno uher. staré 1 litr	—	79½	1	29	+	[illegible]
9.	Pivo obyčejné 1 litr	—	12	—	12	—	—
10.	Ležák . . „	—	16	—	16	—	—
11.	Pivo plzeňské 1 litr	—	26	—	26	—	—
12.	Pivo bavorské 1 litr	—	36	—	36	—	—
	VIII. Kořalky, octy a kvasnice.						
1.	Líh 36—38° . 1°	—	35	—	39	+	04
2.	Perlovka 14-18° 1 litr	—	25	—	24½	—	00[illegible]
3.	Kořalka obyč. 5—9° . . 1 litr	—	11½	—	11	—	00[illegible]
4.	Ocet vinný „	—	26	—	21½	—	04[illegible]
5.	„ kořalečný 1 litr	—	07	—	06½	—	01[illegible]
6.	Ocet pivný „	—	—	—	—	—	—
7.	Kvasnice pivné 1 litr	—	—	—	—	—	—
	IX. Bambuliny.						
1.	Brambory 1 hektol.	2	70½	2	85	+	14[illegible]
2.	Vodnice 60 otýpek	2	11	1	94	—	17
3.	Kolník . 1 košík	—	35	—	25	—	10
4.	Mrkev 60 otýpek	2	79½	2	68½	—	11
5.	Tuřín . 60 kusů	2	35½	2	52	+	16[illegible]
6.	Řipa 60 otýpek	3	36	3	04	—	32
	X. Zeleniny.						
1.	Chřest 1 kilogr.	1	18	1	25	+	07
2.	Špenát 1 košík	—	32½	—	31	—	01[illegible]
3.	Petržel 1 otýpka	—	8½	—	09	+	00[illegible]
4.	Celer . „	—	25	—	32½	+	07[illegible]
5.	Salát hlávkový 60 kusů	1	25½	1	14	—	11[illegible]
6.	Okůrky čerstvé 60 kusů	2	50	2	63½	+	13[illegible]
7.	Marjánka 1 kilgr.	—	92	1	19½	+	27[illegible]
8.	Kadeřák 60 kusů	2	75½	2	72	—	03[illegible]
9.	Kapusta „	2	52½	2	53	+	00[illegible]

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze v l. 1879 a 1880.
Tab. LXII. (Pokr.)

Čís. řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.	proti r. 1879 zl.	proti r. 1879 kr.
0.	Pór . 1 otýpka	—	03½	—	03½	—	—
1.	Cibule 1 pletenec	—	11½	—	17	+	05½
2.	Česnek „	—	05	—	06½	+	01½
3.	Zelí hlávkové 60 kusů	4	40	4	74	+	34
4.	Křen 1 otýpka	2	32½	2	93½	+	61
	XI. Chmel.						
1.	Žatecký, 100 kilogr.	235	41½	247	91½	+12	50
2.	Úštecký, 100 kgr.	160	83	164	58	+3	75
3.	Zelený „	114	16½	101	41½	−12	75
4.	Starý . „	75	—	39	37½	−35	62½
	XII. Ovoce.						
1.	Třešně čerstvé 1 kgr.	—	23	—	32½	+	09½
2.	Třešně sušené 1 kgr.	—	39½	—	39	—	00½
3.	Hrušky čerstvé 1 kgr.	—	22½	—	21½	—	01
4.	Hrušky sušené 1 kgr.	—	23½	—	25½	+	02
5.	Jablka čerstvá 1 kgr	—	27½	—	27½	—	—
6.	Jablka sušená (křížaly) 1 kgr.	—	9½	—	20	+	10½
7.	Švestky čerstvé 1 kgr	—	18½	—	14½	—	04
8.	Švestky sušené 1 kgr.	—	21	—	26½	+	05½
9.	Povidla . „	—	22½	—	31½	+	09
10.	Ořechy lískové 1 kgr.	—	37½	—	48	+	10½
11.	Ořechy vlašské 1 kgr.	—	26	—	32	+	06
	XIII. Semena.						
1.	Anýz . 1 kilogr.	—	54½	—	62½	+	08
2.	Fenykl „	—	51½	—	51½	—	—
3.	Kmín . . 1 litr	—	24	—	22½	—	01½
4.	Mák . . . „	—	16½	—	21	+	04½
5.	Semeno řepkové 100 kgr.	13	67½	13	95	+	27½
6.	Semeno jetelové bílé . 100 kgr.	57	25	56	41½	—	83½

Čís. řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.	proti r. 1879 zl.	proti r. 1879 kr.
7.	Semeno jetelové červené 100 kgr.	42	66½	42	83	+	16½
8.	Semeno konopné 100 kgr.	11	75	11	37½	—	37½
9.	Semeno lněné 100 kgr.	11	39½	12	35	+	95½
	XIV. Mýdlo a svíčky.						
1.	Mýdlo lojové 1 kgr	—	44½	—	42	—	02½
2.	Mýdlo millov. 1 kgr.	—	—	—	—	—	—
3.	Svíčky lojové 1 kgr.	—	64½	—	63½	—	01
4.	Svíčky millov. 1 kgr.	—	96½	—	92½	—	04
5.	Svíčky voskové . 1 kgr.	2	70	2	70	—	—
6.	Vosk žlutý 1 kgr.	2	48½	2	50	+	01½
7.	Vosk bílý 1 kgr.	3	17½	3	20	+	02½
8.	Olej řepkový 1 kgr.		38½	—	39½	+	01
9.	Olej lněný 1 kgr.	—	45		46½	+	01½
10.	Olej makový 1 kgr.	—	77	—	77	—	—
11.	Olej terpent. 1 kgr.	—	35½	—	41½	+	06
	XV. Dříví a uhlí.						
1.	Dubové 80 centimetrů polenové, 1 metr . . .	5	35	5	53½	+	18½
2.	Dubové hůlkové, 1 metr	4	50	4	87½	+	37½
3.	Habrové 80 ctm. polenové 1 metr	6	50	6	87½	+	37½
4.	Habrové hůlkové, 1 metr	4	70	5	07½	+	37½

IV. Střední ceny kupní rozličných věcí domácí potřeby v Praze v l. 1879 a 1880
Tab. LXII. (Dok.)

Číslo řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.	proti r. 1879 zl.	proti r. 1879 kr.
5.	Bukové 80 ctm. polenové, 1 metr	5	90	6	27½	+	37½
6.	hůlkové „	4	30	4	67½	+	37½
7.	Březové 80 ctm. polenové, 1 metr	5	25	5	62½	+	37½
8.	hůlkové „	3	75	4	12½	+	37½
9.	Jedlové 80 ctm. polenové, 1 metr	4	60	4	77½	+	17½
10.	hůlkové „	3	15	3	50	+	35
11.	Borové 80 ctm. polenové, 1 metr	4	60	4	77½	+	17½
12.	hůlkové „	3	15	3	50	+	35
13.	Uhlí z dříví tvrd. 100 kgr.	4	02½	4	27½	+	25
14.	Uhlí z dř. měk. 100 kgr.	4	37	4	81½	+	44½
15.	„ kamen. „	1	15½	1	14½	—	01
16.	„ hnědé „	—	72	—	72½	+	00½
17.	Koksy „	—	72	—	77	+	05
	XVI. Rozličné.						
1.	Chleb žitný 1 kgr.	—	16	—	16	—	—

Číslo řadné	Pojmenování	Střední ceny 1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.	proti r. 1879 zl.	proti r. 1879 kr.
2.	Chleb režný 1 kgr	—	13	—	14	+	01
3.	Žemle bílá mléčná 1 kus	—	01	—	01	—	—
4.	„ bílá bez ml. „	—	01	—	01	—	—
5.	Ryby obyč. kg	—	70½	—	72½	+	02
6.	Káva „	1	60	1	58½	—	01[illegible]
7.	Cukr „	—	47	—	48½	+	01[illegible]
8.	Syrop řepný „	—	17½	—	14	—	03[illegible]
9.	„ třtinový „	—	32½	—	33½	+	01
10.	Rýže „	—	27	—	26½	—	[illegible]
11.	Moučka škrobová nejjemnější . 1 kgr.	—	44	—	43	—	01
12.	Škrob pšen. „	—	36½	—	36½	—	—
13.	Bobkové listí „	—	32½	—	36½	+	04
14.	Jalovec čerst. „	—	14	—	14½	+	[illegible]
15.	Limon 1 kus	—	05½	—	05	—	[illegible]
16.	Med český 1 kg.	—	62½	—	76½	+	14
17.	Brambory „	—	06½	—	06	—	[illegible]
18.	Zelí kyselé nakládané 1 kg.		08	—	12	+	04
19.	Kvasnice lis. „	—	85	—	90	+	05

Poznamenání k tab. LIX. až LXII. Aby se porozumělo výpočtům o sp- třebě masa v Praze v letech 1879 a 1880, jež v následující tab. LXIII. obsaženy jsc sluší především pověděti, že v Praze r. 1879 podlé výkazu stráže obecní 13.707 ku dobytka hovězího (od 115 řezníků), roku pak 1880 podlé výkazu c. k. stráže bezpečno (na kterou totiž od 1. ledna 1880 dohlídka na jatky byla přešla) 12889 kusů téhož dru dobytka od 138 řezníků poraženo bylo. V témž období činila porážka na Vyšehra podlé zprávy tamnějšího úřadu městského 984 a 1004 kusů. Po míře střední váhy ma kterouž jsme posud na 340 kilo při jednom kuse byli cenili, rovnalo by se za r. 1- toto množství masa 4,994.940 kilogr., za r. 1880 pak 4,723.620 kilogr.

Užije-li se k zjištění druhu masa, jež podlé výkazu správy městského nájmu daně p travní v letech 1879 a 1880 do Prahy dovezeno bylo, methody ve Stat. př. kn. VII. na str. vyložené, vzniknou summy v tab. LXIII. oddělení a) obsažené. K zjištění poměrné spotře masa (na 1 hlavu obyvatelstva) přijato obyvatelstvo Prahy v obou letech za stálé (155.- hlav); obyvatelstvo Vyšehradu činilo dle výsledků současných popisů 3702 a 3831 du střední stav posádky pražské činil pak v dotýčných letech 9276 a 9044 mužů.

Co se tkne výsledků tab. LXIII, tož je zjevno, že se u porovnání s r. 1- spotřeba masa vůbec zvýšila, což také o každém z ostatních druhů masa, vyjmo jediné maso hovězí, zvláště platí. Při tomto důležitém prostředků výživy kle také zároveň ustavičně číslo poraženého dobytka, ustupujíc vzmáhajícímu se napoř dovozu „masa mrtvého“ (obzvláště z Haliče). — Že ve shodě s tímto výsledkem ta relativní spotřeba masa u nás se usílila, rozumí se samo sebou, ale příčina tohoto zna ného usílení u porovnání s posledními léty předchozími záleží prostě v té okolnosti, dříve, jak dostatečně známo, obyvatelstvo Prahy mnohem výše bylo ceněno, než posledním popisem zjistilo.

Spotřeba masa v Praze a na Vyšehradě (v kilogramech).

Tab LXIII.

Rok	Maso hovězí	telecí	skopové	vepřové	jiné	v hromadě
a) vůbec						
1879	9,033.432	1,319.917	774.854	4,192.139	176.670	15,497.012
1880	9,076.395	1,328.951	851.640	4,138.614	182.298	15,577.898
b) na 1 hlavu veškerého obyvatelstva						
1879	53·52	7·82	4·59	24·83	1·05	91·81
1880	53·80	7·87	5·05	24·53	1·08	92·33

O spotřebě masa koňského máme tentokráte pohříchu velice nedokonalé zprávy před rukama, jelikož předepsané průkazy (srovn. St. př. kn. VI. str. 33) v těchto letech toliko s část magistrátu dodány byly. Dle kusého tohoto meteriálu bylo r. 1879 celkem 55.912 kilogr. masa koňského (z 389 koní), r. 1880 63.490 kilogr. (z 455 koní) pro přímou spotřebu Prahy a Vyšehradu přes čáru daně potravní dopraveno, ano nemenší zajisté množství, k průvozu prý určené, registrování ušlo.

Co spotřeby piva se tkne, jeví se podlé zpráv c. k. zemského finančního ředitelství při výrobě piva v Praze v letech 1879 a 1880 následující poměry:

Výroba piva v Praze v letech 1879 a 1880.

Tab. LXIV.

Stupňů	Výroba piva 1879	Výroba piva 1880	Výnos daně 1879 zl.	Výnos daně 1879 kr.	Výnos daně 1880 zl.	Výnos daně 1880 kr.
	v hektolitrech					
9°	2280	8136	3426	84	12.228	40½
10°	184.214	195.912	307.637	38	327.173	04½
11°	29.922	29.952	54.966	71	55.021	82½
12°	7.674	8.956	15.378	70	17.947	86
13°	1682	918	3651	62	1992	98
14°	960	1848	2244	48	4320	62
16°	—	24	—	—	64	13
Suma	226.732	245.746	387.305	73	418.748	87
K tomu: Dodatečná daň za převaření . . .			8222	85½	7359	13
Od nájmu daně potravní:						
a) poplatek za výrobu			217.296	—	217.296	—
b) za přívoz . . .			66.240	—	66.240	—
Hlavní suma výnosu daně . .			679.064	58½	709.644	—

Poněvadž pak po míře tab. LXI. dovoz piva r. 1879 215.527·41 hektolitrů, r. 1880 však 222.995·50 hektol. obnášel, vývoz piva naopak (dle zvláštních výkazů správy nájmu daně potravní) v témž období 37.058·91 a 38.396·79 hektol. činil, tož byla čistá spotřeba piva v Praze a na Vyšehradě, počtouc v to i posádku vojenskou.

Roku 1879 . . 405.200·50 hektol. čili 240·1 litrů na hlavu
„ 1880 . . 430.344·71 „ „ 255·3 „ „ „

Naopak činila výroba piva v Praze podlé (officiosního) „Časopisu spolku pro průmysl pivovárský“ ve vojenském roce 1879 při 28 sládcích 232·812 hektol., ve vojenském roce 1880 (tolikéž pravovárečníků) 237.340 hektolitrů; v témž období navařeno r. 1879 v 32 pivovárech pražského okresu opovídacího 381.547 hektol., r. 1880 však 395.355 hektol. Nejvíce piva navařili a sice v Praze: J. Reitler (32.640 a 35.100 hkl.), Fr. Vanka (26.940 a 30.396), J. Klička (17.630 a 16.300), A. Kwaysser (14.160 a 12.960), F. Urban (10.000 a 12.400), Vojt. Buňata (9920 a 10.800), J. Jelínek (10.050 a 10.750). Jak. Heller (11.800 a 9700) a J. M. Schary (10.704 a 6936 hkl.); — ve vůkolí pražském akcijní pivovar na Smíchově (68.100 a 71.100), pivovar v Nůslích (50.000 a 54.900); přes 20.000 hkl. pivovary v Pračích, Vršovicích, Staré Libni; přes 15.000 hkl. pivovary v Pakoměřicích (r. 1879 přes 20.000), v Košířích, Hlubočepích; přes 10.000 pivovary na Smíchově (Stejskalův), v Úněticích, Nové Libni, Michlích a Troji.

Oddělení páté.

Péče o blahobyt veřejný.

A. Zdvižení a stav spolků v l. 1879 a 1880.

I. Zdvižení jmenovité. [1])

A. Spolky náboženské.

I. Katolické.

Přírůstek 1880. 1. Farní jednota sv. Cyrillská v okresu sv. Haštala. [2])
„ 2. Farní jednota sv. Cyrillská v okresu sv. Petra. [2])
„ 3. Farní jednota sv. Cyrillská v okresu sv. Štěpána. [2])

II. Židovské.

Přírůstek 1879. 1. První židovský spolek pro odbývání pobožností.
„ 2. Spolek pro vydržování synagogy při židovském sirotčinci chlapeckém.

B. Spolky humanitní.

(Bez vzájemnosti).

I. K podpoře domácích chudých.

1. Vůbec.

Přírůstek 1879. 1. Pražský spolek pro zřízení a vydržování útulny pro lidi, bez přístřeší jsoucí.

2. Náboženské.

Přírůstek 1879. 1. „Poale Tow“, spolek k podpoře domácích chudých.

II. K podpoře vdov a sirotků vůbec.

Úbytek 1879. 1. Ústav pro vdovy a sirotky po pražských obchodnících. [3])

III. K podpoře potřebných dětí.

Přírůstek 1880. 1. Spolek sv. Václava v Praze. [4])

---

[1]) Jména, písmena a čísla, jichž zde k určení druhů spolkův užito, vztahují a srovnávají se s přehledem všech spolků pražských, v St. přír. kn. I. str. 60 a násl. obsaženým.

[2]) Jest odvětvím spolku sv. Cyrilla.

[3]) Proměnil se v nadání.

[4]) K podporování chudých školních dětí při měšťanské škole novoměstské.

C. Spolky k vzájemné podpoře.

II. Spolky pro podporu v nemoci, při úmrtích a v jiných potřebách životních.

1. Povahy náboženské.

Úbytek 1879. Židovský spolek ku vzájemné podpoře v nemocech. [1])

3. Mezi samostatnými podnikateli a osobami.

Přírůstek 1880. 1. „Koldín“, spolek ku podpoře a vzdělání písařů při úřadech zeměpanských a samosprávných v Praze.
„ 2. Spolek pro podporu úředníků při polním a lesním hospodářství i jeho průmyslu v království Českém.
„ 3. „Biene“, první pražský spolek vzájemně se podporujících podomních obchodníků.
„ 4. Spolek pro podporování vdov a sirotků po kostelnících z Prahy a okolí.
Úbytek 1879. 1. „Javor“, vzájemně výpomocný spolek pražských dřevoštěpů. [1])

4. Mezi příručími živnostenskými.

Přírůstek 1879. 1. Bratrstvo pilníkářů z Prahy a okolí
„ 2. První všeobecný dělnický spolek pro podporu v nemoci, úrazu, sešlosti věkem a úmrtí v Praze. [2])
„ 3. Spolek pomocníků cukrářských k vzájemné podpoře v nemocech.
„ 4. Vzájemně se vzdělavající a podporující spolek umělých zahradníků „Květena“. [3])
„ 5. „Otakar“, vzdělávací a podporovací spolek číšníků (sklepníků) pražských.
Úbytek 1879. 1. Společná pokladna vzájemně se podporujících pomocníků dlaždických v Praze. [4])

5. Spolky vojenských vysloužilců.

Přírůstek 1880. 1. První spolek vojenských záložníků z Prahy a okolí k vzájemné podpoře.

D. Spolky pro duševní i hmotné vzdělání.

I. Spolky pro vzdělání hmotné.

1. Pro živnosti zemědělské.

e) hedvábnictví a včelařství.

Přírůstek 1879. 1. Společnosť přátel včelařství v Čechách. [5])

---

[1]) Rozešel se dobrovolně.

[2]) S právem, rozšiřovati činnosť svou na veškery země, v říšské radě zastoupené, a zřizovati dle potřeby filialky v jednotlivých městech

[3]) Od r. 1880 pod jmenem „Flora“.

[4]) Úředně rozpuštěn.

[5]) Od r. 1880 po míře změněných stanov „Rakouská společnost přátel včel.“ Táž má jednotlivá odvětví v jiných městech.

II. Spolky pro vzdělání duševní.

1. Spolky vědecké.

a) vůbec.

Přírůstek 1879. 1. Statovědecká společnost v Praze.
„ 1880. 2. Spolek pro pěstování geologie, mineralogie a palaeontologie.

b) mezi studujícími.

Úbytek 1879. 1. Spolek československého studentstva.[1]

2. Spolky umělecké.

Přírůstek 1879. 1. Spolek k zvelebení orchestrální hudby v Praze.
Úbytek 1880. 1. „Matice divadelní".[2]

3. Spolky k rozšíření vzdělání odborného a k ochraně zájmů jednotlivých stavů.

Přírůstek 1879. 1. Spolek českých knihkupců a nakladatelů.
„ 2 Ústřední spolek jednot učitelských v Čechách.
„ 3. Ústřední spolek přátel záložen českomoravských.
Přírůstek 1880. 4. Jednota kandidátů advokacie v království Českém.
„ 5. Německá jednota stenografů Gabelsbergrovských.

4. Spolky k zvelebení osvěty národní, k vydávání laciných spisů národních vůbec i k účelům zvláštním

Přírůstek 1880. 1. „Matice divadelní."
„ 2. „Ústřední Matice školská"
Úbytek 1879. 1. „Osvěta".[1]
„ 2. „Matice rolnická", spolek k vydávání laciných kněh ze všech odvětví zemědělství.[1]
„ 3. Komitét pro postavení pomníku Prokopu Chocholouškovi v Nadějkově[3]

6. Spolky čtenářské.

Přírůstek 1880. 1. „Koło Polskie v Pradze", spolek přátel polského jazyka.

7. Spolky politické.

Přírůstek 1879. 1. „Reforma", politický klub.
Přírůstek 1880. 2. „Politický spolek."
„ 3. Politický klub dělnický.
Úbytek 1879. 1. Jednota pro zastoupení poměrné.[1]
Úbytek 1880. 2. „Reforma", politický klub.[1]
„ 3. „Politický spolek."[4]
„ 4. Politický klub dělnický.[4]

---

[1]) Rozešel se dobrovolně.
[2]) Úředně rozpuštěna.
[3]) Rozšel se dokrovolně, dosáhnuv účelu svého.
[4]) Úředně rozpuštěn.

E. Spolky povahy národohospodářské.

II. Společnosti akciové

1. Pro průmysl

Úbytek 1879. 1. Akc. společnost pro dobývání uhlí v severozápadních Čechách. [1])
„ 2. Akc společnost pro hornictví a hutnictví v Čechách. [2])
„ 3. Holešovická akc. společnost pro potiskování kartounů. [1])
Úbytek 1880. 4. Akc. společnost Neubergových továren na zápalky a lučební výrobky v Praze. [3])
„ 5. „Bohemia", akc. společnost pro průmysl papírnický a knihtiskařský. [3])

3. Pro komunikaci a převoznictví.

Přírůstek 1880. 1. Rakouská místní železniční společnost sídlem v Praze.

4. Pro úvěr a peněžnictví.

a) Banky sídlem v Praze.

Úbytek 1879. 1. Česká národní banka.

5. Společnosti pojišťovací.

a) Sídlem v Praze.

Úbytek 1880. 1. Česká banka, dobytek vzájemně pojišťující. [2])

III. Spolky a společenstva hospodářská.

1. Spolky potravní.

Úbytek 1879. 1. První pražský ústav pro úsporu při zakupování potravin
„ 1880. 2. Pražský spolek potravní.

3. Záložny a spolky úvěrní.

Přírůstek 1879. 1. Spořitelní a zastavární ústav v Praze.
„ 1880. 2. Dělnická záložna v Praze.

5. Spolky podnikatelské.

Přírůstek 1880. 1. Závod tiskařský a vydavatelský v Praze. [4])

6. Spolky loterní (pro kupování loterních papírů a rozdělování výhry).

Přírůstek 1879. 1. „Biene", spolek loterní a pro úsporu.
„ 2. „Concordia", spolek výherní a pro úsporu.
„ 3. „Hoffnung," spolek pro koupi loterních papírů.
„ 4. „Dales", spolek výherní a zábavný.
„ 5. „Důvěra", spolek výherní.
„ 6. „Lípa", spolek výherní.
„ 7. „Unitas", spolek výherní.

---

[1]) V likvidaci.
[2]) Upadla v konkurs.
[3]) Rozešla se; závody pak přešly u vlastnictví soukromní.
[4]) T. j. společnost, v jejíž vlastnictví přešel časopis „Politik" s příslušenstvím.

Přírůstek 1880. 8. „Haupttreffer", spolek výherní.
„ 9. „Haupttreffer", spolek výherní.
„ 10. „Prosperitas", spolek výherní.
„ 11. „Zufall", spolek výherní.

Úbytek 1879. 1. „Croesus", spolek pro kupování loterních papírů. [1])
„ 2. „Dividende", spolek výherní. [1])
„ 3. „Fortuna", spolek loterní. [1])
„ 4. „Jistota", spolek výherní [1])
„ 5. „Praga", spolek výherní. [1])

Úbytek 1880. 6. „Felix", spolek výherní. [1])
„ 7. „Glückstern", spolek pro kupování loterních papírů. [1])
„ 8. „Pech", spolek výherní. [1])

F. Spolky zábavné.

1. Povahy obecné.

Přírůstek 1879. 1. „Fidelitas", spolek zábavný.
„ 2. „Jarost", spolek zábavný.
„ 3. „Netopýr", spolek zábavný.
„ 4. „Radost", spolek zábavný.

Přírůstek 1880. 5. „Beseda Sladkovský".
„ 6. „Činnost", spolek zábavný a vzdělávací.
„ 7. „Fröhlich", spolek zábavný.
„ 8 „Ghibellina", spolek zábavný.
„ 9. „Harmonia", spolek zábavný.
„ 10. „Niklasverein", spolek zábavný a ochotnický.
„ 11. „Pražská beseda", spolek zábavný.
„ 12. „Vítězslav", spolek zábavný a čtenářský.

Úbytek 1879. 1. „Eintracht", spolek zábavný. [1])
„ 2. „Mravenci", beseda čtenářsko-zábavná. [2])
„ 3. „Pišišvorové", spolek zábavný. [1])

II. Povahy zvláštní.

2. Pro jisté stavy.

Přírůstek 1879. 1. Dělnická jednota v Praze.
„ 2. Dělnický klub v Praze.
„ 3. Rukavičkářská beseda.
„ 4. Strojnická beseda v Praze a okolí.
„ 5. Vzdělávací spolek dělníků krejčovských.

Přírůstek 1880. 6. Bulharská sedjanka.
„ 7. Dělnická beseda.
„ 8. Mládenecký klub dělníků krejčovských.
„ 9. Spolek pražských assekuračních úředníků.

Úbytek 1879. 1. Dělnická beseda." [2])
„ 2. „Javor", spolek srbských akademiků. [1])

Úbytek 1880. 3. „Žďár", spolek akademiků z Rokycan a okolí.[1])

---

[1]) Rozešel se dobrovolně.

[2]) Úředně rozpuštěn.

3. Bratrstva německých studentů.

Přírůstek 1879.	1. Akademicko-polytechnické krajanstvo „Harmonia“.
Přírůstek 1880.	2. „Campia“, spolek zábavný německých studentů.
„	3. „Fidelitas“, polytechnický zábavný spolek. [1])
Úbytek 1879.	1. „Delegirten-Couleur-Verband.“
„ 1880.	2. „Franconia“, sbor polytechnický.

4. Spojené s cvičením hudebním.

Přírůstek 1880.	1. „Společnost Harmonie“.
„	2. „Tauwitz“, spolek pěvecký.
Úbytek 1879.	1. „Liběna“, ženský spolek pěvecký. [2])

5. S jinými vedlejšími účely.

Přírůstek 1879.	1. „Blesk“, veslařský klub v Praze.
„ 1880.	2. „Nautillus“, veslařský a bruslařský klub.
Úbytek 1879.	1. Pražský spolek bruslařský. [3])

---

[1]) Od r. 1881 přeměněn ve: Spolek německých študentů „Cimbria“.
[2]) Rozešel se dobrovolně.
[3]) Neustavil se.

II. Přehled zdvižení a stavu spolků v Praze koncem roku 1879 a 1880.

Tab. LXV.

Jméno	Počet spolků konc. r. 1878	Přírůstek 1879	Úbytek 1879	Stav koncem 1879	Přírůstek 1880	Úbytek 1880	Stav koncem 1880	Čistý přírůstek od r. 1878
A) **Spolky náboženské:**								
I. Katolické . .	7	—	—	7	3	—	10	+ 3
II. Židovské . .	4	2	—	6	—	—	6	+ 2
B) **Spolky humanitní:**								
I. pro chudé . .	14	2	—	16	—	—	16	+ 2
II. pro vdovy a sirotky . . .	6	—	1	5	—	—	5	— 1
III. pro chudou mládež . . .	16	—	—	16	1	—	17	+ 1
IV. pro slepce . .	2	—	—	2	—	—	2	—
V. pro spisovatele	1	—	—	1	—	—	1	—
VI. pro studující .	17	—	—	17	—	—	17	—
VII. pro služebné .	2	—	—	2	—	—	2	—
VIII. pro nemocné .	6	—	—	6	—	—	6	—
IX. k ochraně zvířat	2	—	—	2	—	—	2	—
X. jiné	3	—	—	3	—	—	3	—
C. **Spolky vzájemné podpory:**								
I. Pensijní . . .	26	—	—	26	—	—	26	—
II. pro podporu v nemoci atd. .	95	5	3	97	5	—	102	+ 7
III. Pohřební . .	26	—	—	26	—	—	26	—
D) **Spolky pro vzdělání:**								
I. vzděl. hmotné	16	1	—	17	—	—	17	+ 1
II. „ duševní	106	6	5	107	8	4	111	+ 5
E) **Spolky národohospodářské:**								
I. Společ. akcijní	121	—	4	117	1	3	115	— 6
II. Společ. hospodářské . . .	30	8	6	32	6	4	34	+ 4
F) **Spolky zábavné:**								
I. Povahy obecné	24	4	3	25	8	—	33	+ 9
II. „ zvláštní	60	7	5	62	9	2	69	+ 9
V hromadě .	584	35	27	592	41	13	620	+36

B. Ústavy zaopatřovací.

I. Od povahy ústavů vychovávacích.

Tab. LXVI.

Číslo řadové	Jméno a sídlo ústavu	Rok	Učitelé	Dohližitelé	Počet chovanců vnitř ústavu mužsk.	vnitř ústavu žensk.	vně ústavu mužsk.	vně ústavu žensk.	všech	Náklad na ošetřování vůbec v zlatých rak. m.	na 1 hl. v kr.	Chovanci bezplatní	Stipendisté
1.	Soukromní sirotčinec u sv. Jana Křtitele v č. 466-II.	1879	4	1	52	—		—	52	7333	44	42	10
		1880	4	1	57	—	—	1	58	7244	40	33	25
2.	Sirotč. vlašský v č. 335-III.	1879	3	5	32	—		—	32	5576	48	32	—
		1880	3	5	30	—	—	—	30	4250	61	30	—
3.	Židovský sirotčinec pro chlapce v č. 233-V.	1879	1	1	13	—	—	—	13	5764	120	13	—
		1880	1	1	13	—	—	—	13	2215	47	13	—
4.	Ústav soukromního spolku paní k vychování chudých osiřelých děvčat židovských v č. 140-V.	1879	1	1	—	18	—	—	18	2604	37	18	—
		1880	1	1	—	18	—	—	18	2764	38	18	—
5.	Ústav spolku paní sv. Nothburky k vychování osiřelých děvčat k stavu služebnému v č. 321-III.	1879	—	4[1])	—	80	—	—	80	9591	33	30	50
		1880	—	4[1])	—	85	—	—	85	10.030	34	30	55
6.	Soukromní ústav vyučovací a vychovací pro hluchoněmé v č. 502-II.	1879	11	—	79	46	—	—	125	8242[2])	20	53	72
		1880	11	—	75	49	—	—	124	8000[3])	19	52	72
7.	Soukromní ústav vychovací a léčebný pro chudé dívky slepé a trpící od neduhův očních v č. 104-IV.	1879	6	—	21	8	—		29	3735	30	15	10
		1880	6	—	22	9	—		31	3503	28	17	10
8.	Ústav pro idioty v č. 57-IV.	1879	1	1	34	14	—	—	48	4416	37	48	—
		1880	1	1	32	16	—		48	6775	36	48	—
9.	Vychovací ústav spolku pro blaho propuštěných káranců v č. 522-II.	1879	2	1	8	—	10	1	19	4178	60	19	—
		1880	2	1	13	—	6	—	19	4593	66	19	—
10.	Seminář luž. v č. 90-III.[4])	1879		1	23	—	—	—	23	6820	99	18	5
		1880	—	1	23	—	—	—	23	6695	97	18	5
11.	Městský sirotčinec J. C. V. paní arcivév. Gisely v č. 111-IV.	1879	—	2	80	37	—	—	117	19.503	66	117	—
		1880	—	2	84	46	—	—	130	22.628	66	130	—

[1]) Vyučování a dohlídka jsou vesměs v rukou milosrdných sester.
[2]) Veškeren náklad obnášel 28.062 zl.
[3]) Celkový náklad 28.450 zl.
[4]) Pro nastávající katolické kněze z Lužice saské.

II. Vlastní ústavy ošetřovací.

Tab. LXVII.

Číslo řadové	Jméno a sídlo ústavu	Rok	Počet ošetřovanců: mužsk.	žensk.	v hrom.	Počet dní ošetřovacích: v celku	na osobu	Náklad: vůbec zl.	kr.	na osobu a den kr.	Úmrtí: v hromadě	na % ošetřovaných
1.	Městská chudobnice u sv. Bartoloměje v č. 435-II.	1879	137	292	429	134.465	313	67.866	37,5	50,5	56	13,1
		1880	145	287	432	134.349	311	71.304	13	53,0	64	14,8
2.	Městská chorobnice na Karlově v č. 453-II. . .	1879	190	216	406	123.861	305	53.934	—	43,5	51	12,6
		1880	187	217	404	123.882	306	61.732	94	49,8	45	11,1
3.	Špitál chudých ryt. řádu Křižovníkův u sv. Františka v č. 191-I.	1879	8	6	14	4380	292	3173[1])	59	72,5	2	14,3
		1880	6	6	12	4380	365	3185[1])	95	72,7	1	8,3
4.	Špitál chudých sv. Alžběty v klášteře Strahovském v č. 155-IV.	1879	3	14	17	5773	340	1661[2])	87	28,8	2	11,8
		1880	4	13	17	5843	344	1652[3])	48	28,3	1	5,9
5.	Zaopatřovací ústav Barb. Lämlové v č. 186 a 187-V.[4]) .	1879	9	16	25	8924	357	7105	57	79,6	1	4,0
		1880	10	17	27	8849	328	7221	78	82,2	2	7,4
6.	Nadací Jachyma Wiena v č. 139-V.[5])	1879	—	7	7	—		256	93	10,0	1	14,3
		1880	—	8	8	—		238	—	8,1	—	
7	Nadací Leopolda šl. z Portheimu v č. 279-V.[6]) . . .	1879	16	30	46			—	-	—	2	4,3
		1880	17	29	46	—		-		—	-	—
8.	Špitál Isáka a Kateřiny Taussigových v č. 1180-II.	1879	4	8	12	3173	264	1713	42	54	3	25,0
		1880	4	7	11	3508	319	1891	32	54	1	9,1
9.	Ústav k zaopatření a zaměstnávání dospělých slepců v č. 131-III. . .	1879	19	29	48	18.457	287	11.624	77	63	1	2,1
		1880	21	31	52	19.826	311	13.388	46,5	67,5		—

[1]) Kromě toho 1200 zl. almužny 40 chudým vně ústavu (po 2 zl. 50 kr. měsíčně). [2]) Mimo to vydání správní a daně 476 zl. 41 kr. [3]) Mimo to vydání správní a daně 1759 zl. 16 kr. [4]) Kromě toho má v nadačním domě Simona Lämela, s ústavem tímto spojeném, 52 rodin (26 židovských a 26 křesťanských) bezplatný byt. [5]) Svobodný byt, světlo a palivo pro 8 ženských osob vyznání židovského. [6]) Bezplatný příbytek pro 12 chudých rodin židovských.

C. Veřejné ústavy zdravotní.

I. Nemocnice.

Tab. LXVIII. 1. Stav.

Jméno a sídlo ústavu	Rok	Počet lékařů prim.	Počet lékařů sek.	Počet osob správních	Počet osob opatrovníků	Počet postelí	Počet dní ošetřovacích celkem	Počet dní ošetřovacích na 1 hlavu	Náklad vůbec zl.	Náklad vůbec kr.	Náklad na 1 osobu a den zl.	Náklad na 1 osobu a den kr.
C. k. obecná nemocnice v č. 499-II.	1879	7[1])	21	8	148	948	270.737	22·6	312 251	—	1	15
	1880	7[1])	21	8	148	948	274.108	21·0	311.670	79	1	14
Filiální nemocnice milosrdných sester v č. 336-III.	1879	1	1	3	—	220[2])	82.276	43·3	59.238	72	—	72
	1880	1	1	3	—	220[2])	83.874	40·5	60.389	28	—	72
Dětská nemocnice Frant. Josefa v č. 1359-II.	1879	1[3])	2	3	12	100	18.379	21·2	17.863	29	—	97·9
	1880	1	2	3	12	100	19.004	19·2	19.674	96	1	03
Obecná nemocnice židovská v č 258-V.	1879	1	1	2	4	52	11.872	19	12.005	37·5	1	01
	1880	1	1	2	4	52	11.373	19	13.085	29·5	1	15
Nemocnice milosrdných bratří v čís. 847-I.	1879	1[4])	3[4])	—	—	166[5])	42.934	15·7	57.562	58	—	—
	1880	1[4])	3[4])	—	—	166[5])	42.809	16·4	62.363	70	—	
Nemocnice Alžbětinek v č. 448-II.	1879	1	1	3	—	60[6])	18.250	16	17.155	—	—	94
	1880	1	1	3	—	60[6])	20.075	18	19.331	—	—	96
Nemocnice gremia obchodnického v č. 458-II.	1879	1	1	1	7	22	2.041	16·9	7.617	86	3	78
	1880	1	1	1	7	22	2.561	18·5	8.459	35	3	30·4
Zemské domy choromyslných v. č. 450, 460 a 468-II.	1879	3	5	4	138	1369	409.218	216·2	252.636	—	—	61·7
	1880	3	5	4	140	1369	415.950	207·5	275.010	—	—	66·1
V hromadě	1879	16	35	24	309	2937	855.707	40·2	736.329	82·5	—	86·0
	1880	16	35	24	311	2937	869.754	38·4	769.990	37·5	—	88·5

[1]) Primáři jsou spolu professory i jest zde ještě 6 professorů jakožto představených klinik, kteří nejsou lékaři primárními, a 11 assistentů.

[2]) Mimo to 36 postelí výpomocných.

[3]) Kromě toho 1 ředitel, 1 představený dětské kliniky, 1 operatér, 1 prosektor.

[4]) Primární lékař co fysik ústavu jest světským doktorem lékařství. Co sekundární lékaři jsou tu 1 diplom. vrchní ranlékař a 2 podlékaři, všichni tři členové řádu.

[5]) Mimo to ještě 10—20 postelí výpomocných a v oddělení pro choromyslné 10—15 postelí.

[6]) Kromě toho ještě 10 postelí výpomocných.

2. Činnost veřejných nemocnic pražských.

Tab. LXIX.

Jméno ústavu	Rok	Počet průchodem roku ošetřovaných nemocných			Střední denní počet nemocných	Z nemocných průchodem roku ošetřovaných — bylo propuštěno — vyhojených			polepšených			nevyhojených			zůstalo v ošetřování			zemřelo			
		mužsk.	žensk.	V hrom.		mužsk.	žensk.	V hrom.	mužsk.	žensk.	V hrom.	mužsk.	žensk.	V hrom.	mužsk.	žensk.	V hrom.	mužsk.	žensk.	V hrom.	na %
C. k. obecná nemocnice	1879	6672	5308	11980	733	3631	2733	6364	1559	1160	2719	387	374	761	422	354	776	673	687	1360	11·3
	1880	7455	5615	13070	811	3939	2869	6808	1947	1310	3257	474	426	900	395	335	730	700	675	1375	10·5
Filial. nemoc. milosrd. sest.	1879	1037	861	1898	225	467	387	854	180	120	300	6	2	8	140	108	248	244	244	488	25·7
	1880	1126	932	2058	229	507	415	922	210	116	326	14	20	34	126	104	230	269	277	546	26·5
Děts. nemocn. Frant. Josefa	1879	428	440	868	50	229	249	478	29	30	59	36	38	74	18	28	46	116	95	211	24·3
	1880	507	483	990	52	246	245	491	55	44	99	28	21	49	25	19	44	153	154	307	31·0
Obec. nemocn. židovská	1879	290	332	622	32	200	250	450	42	26	68	—	—	—	16	17	33	32	39	71	11·4
	1880	307	299	606	31	237	209	446	31	27	58	—	—	—	7	20	27	32	43	75	12·4
Nemocn. milosrd. bratří	1879	2735	—	2735	117	1838	—	1838	501	—	501	81	—	81	122	—	122	193	—	193	7·1
	1880	2617	—	2617	117	1704	—	1704	447	—	447	157	—	157	123	—	123	186	—	186	7·1
Nemocn. Alžbětinek	1879	—	1157	1157	50	—	963	963	—	37	37	—	25	25	—	64	64	—	68	68	5·9
	1880	—	1170	1170	55	—	1024	1024	—	30	30	—	7	7	—	53	53	—	56	56	4·8
Nemocn. gremia obchod.	1879	122	—	122	6	90	—	90	15	—	15	—	—	—	7	—	7	10	—	10	8·2
	1880	138	—	138	7	102	—	102	16	—	16	2	—	2	7	—	7	11	—	11	8·0
Zemské domy choromysln.	1879	1062	831	1893	1121	67	54	121	147	117	264	71[1])	12[2])	83	601	520	1121	176	128	304	16·1
	1880	1116	888	2004	1130	50	76	126	130[3])	104[4])	234	115[5])	62[6])	177	627	488	1115	194	158	352	17·5
V hromadě	1879	12346	8929	21275	2344	5522	4636	11158	2473	1490	3963	581	451	1032	1326	1091	2417	1444	1261	2705	12·7
	1880	13266	9387	22653	2370	6785	4838	11623	2836	1631	4467	790	536	1326	1310	1019	2329	1545	1363	2908	12·8

[1]) Z těch 60 převezeno do jiných ústavu. [2]) Z toho 3 převezeny. [3]) Z těch 7 uteklo. [4]) Z těch 1 utekla. [5]) Z nich 100 převezeno do jiných ústavu. [6]) Z těch 62 přeneseno jinam.

II. Zemská porodnice a dům nalezencův.

1. Porodnice.

Tab. LXX.

Zdvižení:	Rok	Matek na třídě 1.	Matek na třídě 2.	Matek na třídě 3.	Matek v hromadě	Dětí chlapců	Dětí děvčat	Dětí v hromadě
1. Přírůstek.								
Z roku předešlého zůstalo v ošetřování	1879	—	3	222	225	29	25	54
	1880	—	—	223	223	41	32	73
Průchodem roku přibylo . .	1879	3	21	3053	3077	1599	1452	3051
	1880	1	26	2860	2887	1478	1369	2847
Celkem . .	1879	3	24	3275	3302	1628	1477	3105
	1880	1	26	3083	3110	1519	1401	2920
2. Úbytek.								
Propuštěno po porodu . . .	1879	3	15	2962	2980	1421	1305	3726
	1880	1	20	2785	2806	1358	1254	2512
„ před porodem .	1879	—	7	71	78	—	—	—
	1880	—	5	88	93	—	—	—
Narodilo se mrtvě	1879	—	—	—	—	73	64	137
	1880	—	—	—	—	68	52	120
Zemřelo	1879	—	2	19	21	93	76	169
	1880	—	—	19	19	68	53	121
Celkem . .	1879	3	24	3052	3079	1587	1445	3032
	1880	1	25	2892	2918	1494	1359	2853
3. Zbylo koncem roku:	1879	—	—	223	223	41	32	73
	1880	—	1	191	192	25	42	67

Poznamenání k tab. LXX. a LXXI. Porodnice a dům nalezencův. Denní střední stav ošetřovanek v porodnici obnášel r. 1879 192 (o 1 méně než r. 1878), r. 1880 pak tolikéž 192, doba ošetřování zůstává stále táž, t. j. průřízem 23 dní (doba normální 8—9 dní.) Počet dní ošetřovacích r. 1879 obnášel 73.111 (o 2635 více než r. 1878), r. 1880 naopak 70.276 (—2835); hromadný výdej r. 1879 činivší 88.945 zl. 33 kr. (o 6079 zl. $2^1/_2$ kr. méně než r. 1878) vzrostl r. 1880 na 91.702 zl. 45 kr. a ve shodě s tím činil náklad na hlavu matky denně r. 1879 1 zl. 22 kr. (o 12 kr. méně než r. 1878), r. 1880 však 1 zl. $30^1/_2$ kr. Změna ve výšce tax neprošla žádná, obnášíť taxa jako v letech předešlých na klinice $52^1/_2$ kr, v oddělení tajném 2 zl., resp. 1 zl. 40 kr. a 90 kr. za hlavu a den. Denní střední počet porodův obnášel r. 1879 8, nejvyšší 18, nejnižší 4, r. 1880 počet střední 7, nejvyšší taktéž 18 a nejnižší 1. Porodů s dvojčaty bylo r. 1879 41 (o 2 více než r. 1878), r. 1880 jen 34, porodů s trojčaty nebylo v obou letech žádných, porodů pouličních r. 1879 34 (o 9 více než r. 1878) r. 1880 pak 25. Počet postelí jest nezměněný, a sice pro matky 322, pro děti 176, pro studující a báby 47 a pro opatrovnice 31. — Personál zdravotní záležel jako v letech předešlých z 3 professorů, 6 assistentů a 9 bab (1 vrchní, 3 školních při klinikách a 5 výpomocných), personál správní pak (společný porodnici i domu nalezencův) z 12 osob a sice z 1 ředitele, 1 správce, 6 úředníků, 1 dozorce domu, 1 praktikanta, 1 diurnisty a 1 sluhy. Mezi služebnictvem porodnice (37 osob — 4 mužští a 33 ženských) byli 1 vrátný,

3 sluhové, 31 opatrovnic a 2 posluhovačky. Osob služebných, porodnici a domu nalezencův společných, bylo 14 (5 m. a 9 ž.) a sice: 1 strojník, 1 topič, 1 výpomocný topič při stroji parním, 1 ponocný, 1 nosič léků, 1 obstarávatelka prádla, 1 dohlížitelka při čištění prádla a 7 pradlen.

V domě nalezencův bylo v obou letech po 77 postýlkách pro nalezence, 76 pro kojné a 7 pro ošetřovatelky. Průřízem přijímáno denně r. 1879 7 dětí, r. 1880 taktéž 7; r. 1879 obnášel největší denní příjem 18, nejmenší 2, r. 1880 16 nejmenší 0. Střední denní stav ošetřovaných dítek obnášel r. 1879 — 84 (nejvyšší 120, nejnižší 75), r. 1880 — 75 (nejvyšší 107, nejnižší 41). Na hlídání za stravné bylo dáno r. 1879 — 2337 dětí (1212 chlapců, 1125 děvčat), tudíž průřízem denně 6 dětí; největší denní počet byl 15, nejmenší 1; r. 1880 dáno na hlídání 2397 dětí (1244 chlapců a 1153 děvčat), průřízem denním 6 dětí, největší denní počet byl 15, nejmenší 2. — Kojných užito v ústavě r. 1879 celkem 2374, r. 1880 ale 2241, (z nichž z roku 1878 — 86, z r. 1879 — 79); z prvějších dodáno 2288, z poslednějších 2162 z porodnice a 36, po případě 38 vraceno opět ústavu ze služby soukromní; dobrovolně nastoupily do ústavu r. 1880 3 kojné. R. 1879 vstoupilo do služeb soukromních na složení předepsané taxy 295 kojných (o 24 méně než r. 1878), r. 1880 pak 292 a vyměněno za jiné roku prvějšího 30, roku poslednějšího 36. R. 1879 propuštěno pro nemoc 42 kojných a 1842 po uplynutí doby kojení (12 dní), r. 1880 pro nemoc 15, po zapravení taxy výkupné 2, po uplynutí doby kojení 1812, 2 posléze uprchly. Koncem r. 1879 zbylo tudíž v ústavu 79 kojných, r. 1880 pak 82. — Suma veškerých výdejů r. 1879 obnášela 297.995 zl. 15 kr. (a sice výdaje v domě na děti 46.230 zl. 77 kr. a na hlídání mimo dům 251.764 zl. 38 kr.), r. 1880 pak již 316.061 zl. 07½ kr. (46.323 zl. 41½ kr, za stravování v domě a 269.737 zl. 66 kr. mimo dům). Taxa za 1 nalezence do 1 roku v domě hlídaného obnáší za 1 den 91 kr., za dítko přes 1 rok 56 kr.; za dítko do 1 roku hlídané mimo dům platí se 22 kr., do 2 roků 15 kr. a přes 2 léta 12 kr. denně. — Personál zdravotní záleží z 1 professora, 1 lékaře sekundárního, 1 assistenta a 1 dohlížitelky nalezencův, služebnictvo pak z 1 sluhy, 1 posluhovačky, 7 opatrovnic a 1 domovnice.

Tab. LXXI.

2. Dům nalezencův.

Z d v i ž e n í	Chlapců		Děvčat		V hromadě	
	1879	1880	1879	1880	1879	1880
1. Přírůstek.						
a) Zůstalo z roku předešlého, a sice:						
v domácím ošetřování { v ústavu v Praze	51	49	39	35	90	84
v domácím ošetřování { „ „ v Karlíně	13	7	—	3	13	10
v ošetřování za plat mimo dům	2517	2696	2749	2907	5266	5603
v hromadě . .	2581	2752	2788	2945	5369	5697
b) Přijato bylo:						
z porodnice { za taxu	88	106	97	97	185	203
z porodnice { bezplatně	1308	1220	1174	1126	2482	2346
v hromadě . .	1396	1326	1271	1223	2667	2549
odjinud { za stravné	48	49	56	51	104	100
odjinud { bezplatně	—	—	—	—	—	—
odjinud { do Karlína	17	36	14	2	31	38
v hromadě . .	65	85	70	53	135	138
celkem { za taxy a stravné	136	155	153	148	289	303
celkem { bezplatně	1325	1256	1188	1128	2513	2384
v hromadě . .	1461	1411	1341	1276	2802	2687
Bylo tedy ošetřováno v domě i mimo dům . .	4042	4163	4129	4221	8171	8384
2. Úbytek.						
a) Bylo propuštěno a sice:						
vydáním z domu (norm. stáří a za vlastní)	43	58	41	55	84	113
z Karlína „ „ „ „	6	5	—	2	6	7
vydání na ošetřování mimo dům (norm. věk a za vlastní)	344	331	352	353	696	684
v hromadě . .	393	394	393	410	786	804
b. Zemřelo:						
v domě	306	269	262	215	568	484
v Karlíně	—	—	—	—	—	—
v ošetřování mimo dům	591	589	529	553	1120	1142
v hromadě . .	897	858	791	768	1688	1626
Celkem tedy ubylo . .	1290	1252	1184	1178	2474	2430
Koncem roku zbylo tedy:						
v domě ústavu v Praze	49	47	35	40	84	87
„ „ v Karlíně	7	15	3	5	10	20
v ošetřování mimo dům	2696	2849	2907	2998	5603	5847
v celku . .	2752	2911	2945	3043	5697	5954

D. Veřejná bezpečnosť. *)

I. Agenda c. k. policejního ředitelství v l. 1879 a 1880.

Tab. LXXII.

Agenda	roku 1879	roku 1880	Agenda	roku 1879	roku 1879
Spisů podáno v kanceláři praesidialní	8.397	8.674	Vykonáno intervencí při spolkových a jiných shromážděních	1.194	1.262
Spisů podáno v běžném protokollu podacím . .	55.540	57.514	Vyhotoveno průvodních listů do cizozemska . .	826	847
Spisů podáno v ostatním obvodu policejním . . .	35.972	37.282	Vyhotoveno průvod. listů pro dělníky a služebné	748	1.311
Dobrozdání podáno o spolcích	44	53	Přihlášeno a zapsáno stran nájemných . . .	32.373	32.927
Dobrozdání podáno o změnách stanov	60	80	Přihlášeno a zapsáno cizinců	66.859	64.790
Povolení dáno k prodeji obrazů a k sbírání předplatitelů	53	103	Přihlášeno a zapsáno služebných	37.781	40.674
Povolení dáno k představením divadelním . . .	38	169	Počet zapsaných svědectví, vyhledání povahy skutků a revisí	23.770	24.598
Censurováno kusů divadelních	763	865	Vykonáno inspekcí úředních při divadelních a jiných představeních a ve veřejných příčinách .	2.139	2.518
Censurováno textů ke kupletům, koncertům atd.	1.953	3.125	Zredigováno článků pro oznamovatele policejního	3.847	4.097
Revidováno tiskopisů periodických	179	214	Zredigováno článků pro žurnály popisné	594	684
Revidováno povinných exempl. rozličných tiskopisů	1.067	1.944	Vykonáno prohlídek denních i nočních, jakož i služeb inspekčních . .	30.663	31.730

*) Dle písemních zpráv c k. policejního ředitelství.

II. Činnost c. k. stráže bezpečnosti.

Tab. LXXIII.

Ze zatknutých osob bylo	roku 1879	roku 1880	Ze zatknutých osob bylo	roku 1879	roku 1880
			Přenáška . .	9.479	8.671
odevzdáno c. k. zemskému co trestnímu soudu	368	448	do káznice dodáno . . .	34	33
odevzdáno c. k. měst. deleg. soudu okresnímu . . .	2.800	2.327	odevzdáno úřadům vojenským, finančním a jiným	41	42
dodáno do nemocnice .	423	352	odevzdáno c. k. komisařstvím policejním k dalšímu opatření	2.487	2.862
postrkem vyhnáno . . .	5.880	5.540	odevzdáno magistrátu pražskému	1.472	1.684
do blázince dodáno . .	8	4	trestáno policejně . . .	3.699	3.086
Snáška . .	9.479	8.671	Všech zatknutých . .	17.212	16.378

Ostatně neprošly jak v systemisovaném stavu c. k. policejního ředitelství, tak v stavu c. k. stráže bezpečnosti průchodem obou let, kterýmž tato zpráva svědčí, nižádné změny. Ovšem stala se roku 1880 v nejvyšším řízení našeho c. k. úřadu bezpečnosti změna (jak se podobá) velice vážná potud, že koncem června t. r. jmenován byl na místě dřívějšího c. k. policejního ředitele a dvorního rady p. Fr. Cihláře, jenž na odpočinek se odebral, přednostou pražského ředitelství policejního posavadní policejní rada při ředitelství vídeňském p. Fr. rytíř Stejskal s titulem (později též s hodností) dvorního rady. Dv. r. Stejskal nastoupil dne 7. července 1880 nový úřad svůj a působení jeho dávalo se i hned znáti jak zvýšenou činností c. k. stráže bezpečnosti, tak celou řadou velice příhodných opatření. Poněvadž opatření tato většinou v souhlasu s pražskou radou městskou nebo magistrátem pražským, s části též k ponuknutí obou učiněna byla, uvádějí se (pokud ještě do r. 1880 spadají) na příslušném místě posledního oddělení t. díla.

V zhledem k agendě c. k. stráže bezpečnosti třeba zde ještě doložiti, že zmíněná stráž v následcích rozpuštění městské stráže obecní (viz o tom článek „Policie místní“ v VI. oddělení t. d.) dnem 1. května 1880 v posavadní výkony tohoto sboru městského se uvázala.

E. Statistika přestupků, přečinů a zločinů v l. 1879 a 1880.

I. Činnost c. k. městského delegovaného soudu o přestupcích pro Prahu a Vyšehrad.[1]

Tab. LXXIV.

Číslo řadové	Přestupky	Rok	Počet obviněných	Z obviněných bylo: Za nevinné prohlášeno	odsouzeno: k vězení	k pokutě peněžité	k ztrátě práv a povolení	v hromadě
1.	Zločiny nezletilých, jež náleží stíhati jako přestupky	1879	—	—	—	—	—	—
		1880	2	1	1	—	—	1
2.	Proti veřejnému pořádku a pokoji	1879	3	3	—	—	—	—
		1880	—	—	—	—	—	—
3.	Proti veřejným ustanovením a opatřením	1879	749	43	535	171	—	706
		1880	691	34	479	178	—	657
4.	Proti povinnostem veřejného úřadu	1879	3	—	2	1	—	3
		1880	1	1	—	—	—	—
5.	Proti bezpečnosti života	1879	31	12	11	8	—	19
		1880	22	7	11	4	—	15
6.	Proti zdraví	1879	—	—	—	—	—	—
		1880	—	—	—	—	—	—
7.	Proti bezpečnosti tělesné	1879	360	88	178	93	1	272
		1880	380	91	148	141	—	289
8.	Proti bezpečnosti vlastnictví	1879	838	244	572	22	—	594
		1880	720	186	516	18	—	534
9.	Proti bezpečnosti cti	1879	1177	957	107	113	—	220
		1880	1324	1090	113	121	—	234
10.	Proti veřejné mravnosti	1879	391	29	305	57	—	362
		1880	421	58	315	48	—	363
11.	Ostatní, v obecném zák. trestním zvlášť nevytknuté přestupky	1879	1611	33	1527	51	—	1578
		1880	1210	36	1125	49	—	1174
	V hromadě	1879	5163	1409	3237[2])	516	1	3754
		1880	4771	1504	2708[3])	559	—	3267

[1]) Dle zpráv tímto c. k. trestním soudem ochotně sdělených.

[2]) Z těch bylo odsouzeno k vězení déle 3 měsíců 1, přes 1—3 měsíce 63, k vězení více než 8 dní až do 1 měsíce 390 a k vězení na osm dní a méně 2783 osob.

[3]) Z těch odsouzeno k vězení déle 3 měsíců 0, přes 1—3 měsíce 61, k vězení více 8 dní až do 1 měs. 670 a k vězení na 8 dní a méně 1977 osob.

II. Činnost pražského c. k. zemského jako trestního soudu.[1])

Tab. LXXV. a)

Způsob zločinu	Rok	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	Nevinnými nalezeno
Uražení Veličenstva	1879	20	16	—	4
	1880	29	27	—	2
Veřejné násilí	1879	39	35	—	4
	1880	51	50	—	1
Padělání veřejn. papírů úvěr.	1879	2	1	—	1
	1880	2	2	—	—
Rušení náboženství	1879	5	5	—	—
	1880	5	3	—	2
Násilné smilství a zprznění	1879	17	13	—	4
	1880	14	13	—	1
Vražda	1879	11	11	—	—
	1880	9	8	—	1
Zabití	1879	3	3	—	—
	1880	7	6	—	1
Těžké poškození tělesné	1879	40	38	—	2
	1880	48	45	—	3
Snáška	1879	137	122	—	15
	1880	165	154	—	11

Způsob zločinu	Rok	Obžalováno	Odsouzeno pro zločiny	Odsouzeno pro přečiny	Nevinnými
Přenáška	1879	137	122	—	[illegible]
	1880	165	154	—	[illegible]
Krádež	1879	655	615	—	[illegible]
	1880	647	602	—	[illegible]
Zpronevěření	1879	45	39	—	[illegible]
	1880	48	42	—	[illegible]
Loupež	1879	6	6	—	[illegible]
	1880	1	1	—	[illegible]
Podvod	1879	90	59	—	[illegible]
	1880	91	76	—	[illegible]
Žhářství	1879	4	3	—	[illegible]
	1880	3	2	—	[illegible]
Shluknutí	1879	3	3	—	[illegible]
	1880	7	6	—	[illegible]
Provinění proti bezpečnosti života	1879	7	4	—	[illegible]
	1880	9	8	—	1
Provinění zaviněného úpadku	1879	34	26	—	[illegible]
	1880	37	28	—	[illegible]
Celkem	1879	981	877	—	104
	1880	1008	919	—	89

Poznamenání. Průchodem r. 1879 bylo odevzdáno c. k. zemskému co trestnímu soudu celkem 951 osob (733 mužských a 218 ženských), r. 1880 pak 1007 osob (780 m a 227 ž.) — Podáno bylo průchodem r. 1879 32.881 čísel, z nichž 30.387 stolice I a 2494 kusů stolice II. se týka'o. Protokol podací r. 1880 vykazuje 34.434 čísel, a sice 32.067 kusů v stolici I. a 2367 kusů v stolici II. Hlavních přelíčení v I. stolici bylo roku prvějšího 838, a sice 66 před porotci a 772 před zkoušenými soudci, roku poslednějšího 880, a to 70 před porotou a 810 před zkoušenými soudci.

[1]) Dle ochotných zpráv téhož c. k. soudu.

Tab. LXXV. b)

Roku	Odsouzeno bylo k žaláři na dobu 15—20 roků	10—15 roků	5—10 roků	3—5 roků	2—3 roků	1—2 roků	6 měsíců až 1 roku	3—6 měs.	1—3 měs.	méně 1 měs.	k menším trestům	V hromadě
1879	7	4	12	11	16	110	127	185	267	141	108	988
1880	1	3	17	9	26	111	153	205	373	216	121	1235

III. Trestnice a věznice.

Tab. LXXVI.

Jméno a sídlo ústavu	Rok	Počet osob správních	lékařů	duchovních	strážných	vězněných průchodem roku mužsk.	žensk.	dní ošetřovacích celkem	na hlavu	Náklad vůbec zl.	kr.	na hlavu a den kr.	Úmrtí vůbec	na %
. k. trestnice pro mužské v č. 329—II.	1879	5	1	2	88	1.656	—	392.481	237	187.729[1])	—	47·8	98	5·9
	1880	5	1	2	82	1.588	—	380.468	239	Neznámo	—	—	76	4·8
rál. zemská káznice v č. 180—IV.	1879	3	1	1	29	329	—	78.230	238	17.918	83	22·9	31	9·4
	1880	3	1	1	29	365	—	85.208	233	19.259	29	22.6	40	11·0
ěstská věznice v č. 374—II.	1879	1	1	1	4	2.830	331	30.613	10	16.507	—	53·9	19	0·6
	1880	1	1	1	3	2.789	392	31.372	10	15.624	—	49·8	18	0·6
ěznice c. k. měs. del. soudu okr. v č. 587-I.	1879	1	2	—	2	2.952	831	16.137	4	4.012	53½	24·9	—	—
	1880	1	2	—	2	2.539	757	17.796	5	4.093	64	23·0	—	—
ěznice c. k. zem. co trest. soudu v č. 2-II.	1879	1	3	1	31	1.640	452	55.990	27	42.197	87½	75·4	9	0·4
	1880	1	3	1	31	1.817	472	65.646	29	48.865	04½	74·4	5	0·2
V hromadě	1879	11	8	5	154	9.397	1614	573.451	516	268.365	19	46·8	157	1·4
	1880	11	8	5	147	9.098	1621	580.490	516	—	—	—	139	1·3

[1]) Z toho 12.496 zl. uhraženo výdělkem trestníků.

F. Vyučování v

I. Vysoké školy, pak

1. Stav a návštěva

Tab. LXXVII.

Jméno vysokých škol:	Počet přednášek	Síly učící: Počet	mezi těmi: řád. prof.	mimoř. prof.	supplentů	přiděl. i assistentů	docentů	učitelů	Úhrn studujících
I. C. k. universita.									
a) Zimní semestr 1878—1879.									
1. Fakulta theologická	29	13	9	—	—	2	2	—	134
2. „ státoprávní	57	24	10	6	—	—	8	—	912
3. „ medicinská	60	79	15	12	1	31	20	—	289
4. „ filosofická	117	75	25	10	—	13	22	5	503
Suma	263	191	59	28	1	46	52	5	1836[1])
b) Letní semestr 1879.									
1. Fakulta theologická	30	13	9	—	—	2	2	—	121
2. „ státoprávní	52	24	10	6	—	—	8	—	856
3. „ medicinská	65	79	15	12	1	31	20	—	277
4. „ filosofická	133	75	25	10	—	13	22	5	453
Suma	280	191	59	28	1	46	52	5	1707[4])
II. C. k. česká technika.									
Odbory:									
1. Pro inženýrství	23	59	14	4	1	17	15	8	266
2. „ architekturu	27								63
3. „ stavbu strojů	17								96
4. „ technickou lučbu	16								165
5. Předměty do odborů nevřaděné	—								72
Suma	83	59	14	4	1	17	15	8	662
III. C. k. německá technika.									
Odbory:									
1. Pro inženýrství	23	44	12	3	4	12	7	6	154
2. „ architekturu	25								45
3. „ stavbu strojů	18								74
4. „ technickou lučbu	17								90
5. Předměty do odborů nevřaděné	—								84
Suma	83	44	12	3	4	12	7	6	447
IV. Česko-slovanská akad. obchodní	51	13	7	6	—	—	—	—	73
V. Německá akademie obchodní	20	14	8	—	1	2	—	3	199
Hlavní součet (s vynecháním první sumy).	517	321	100	41	7	77	74	22	3.088

[1]) Mezi těmi 118 cizozemců a to z Uher a Charvátska 71, z Němec 29, ze Švýcar 3, z Italie 1, z Rusi 4, Rumunska 1, ze Srbska 3, z Bulharska 4, z Ameriky 1 a z Egypta 1. [2]) Mezi těmi 52 farmaceutů. [3]) Mimo to 242 od polovice kolejného osvobozených. [4]) Mezi těmi 107 cizozemců, a to z Uher

I. 1879 a 1880.

akademie pražské.

školního r. 1878—79. Tab. LXXVII.

Studující: řád. posl.	mim. posl.	mezi těmi podlé národnosti: Čechů	Němců	Poláků	Malorusů	Slov. Char. Srb.	Vlachů	Rumunů	Maďarů	jiných	podlé vyznání: katolíků	pravoslavných	evangelíků	Židů	jiných	od kolejného osvob.	stipendistů	Obnos v zl. r. m.: kolejného	stipendií
133	1	107	25	2	—	—	—	—	—	—	134	—	—	—	—	99	3	559	380
853	59	563	337	4	—	6	—	—	—	2	768	5	9	129	1	79	87	14.836	5.492
264	25	157	111	4	1	11	2	—	1	2	218	7	5	59	—	11	27	6.296	4.850
397	106	341	146	3	—	8	—	—	3	2	475	10	4	14	—	66	58	9.139	7.012
1647	191[2])	1168	619	13	1	25	2	—	4	6	1595	22	18	202	1	255[3])	175	30.830	27.734
120	1	93	26	2	—	—	—	—	—	—	121	—	—	—	—	90	5	554	587
814	42	530	310	4	1	8	—	—	1	2	727	5	6	117	1	90	105	11.549	19.272
255	22	148	109	3	1	12	—	—	1	3	208	10	6	53	—	16	36	5.838	6.481
361	92	294	141	3	1	9	—	—	2	3	423	11	6	13	—	48	62	6.685	8.050
1550	157[5])	1065	586	12	3	29	—	—	4	8	1479	26	18	183	1	244[6])	208	24.621	34.390
266	—	264	—	1	1	—	—	—	—	—	251	—	14	1	—	112	20	16.775	3.137
63	—	62	1	—	—	—	—	—	—	—	62	—	1	—	—	17	2		338
96	—	93	—	—	—	3	—	—	—	—	92	—	3	1	—	33	4		339
165	—	164	—	—	—	1	—	—	—	—	160	—	5	—	—	49	4		640
—	72	66	1	1	—	4	—	—	—	—	68	1	1	2	—	—	—		—
590	72	649	2	2	1	8	—	—	—	—	633	1	24	4	—	211[7])	30	16.775	4.454
154	—	64	84	—	—	3	1		2	—	131	2	4	17	—	63	16	10.362	2.522
45	—	23	22	—	—	—	—	—	—	—	43	—	1	1	—	14	6		1.142
74	—	29	42	2	1	—	—	—	—	—	57	1	3	13	—	19	6		818
90	—	23	65	—	—	1	—	—	1	—	68	1	—	21	—	31	7		642
—	84	71	11	1	—	—	1	—	—	—	76	—	6	2	—	—	—		—
363	84	210	224	3	1	4	2	—	3	—	375	4	14	54	—	127[8])	35	10.362	5.124
71	2	73	—	—	—	—	—	—	—	—	65		6	2	—	3	5	9.600	600
197	2	42	151	2	—	—	1	—	2	1	97	—	5	97	—	34	13	25.476	1.436
2771	317	2039	963	19	5	41	3	—	9	9	2649	31	67	340	1	619	291	86.834	46.004

a Charv. 60, z Němec 24, ze Švýcar 3, z Italie 1, z Rusi 6, z Rumunska 1, ze Srbska 7, z Bulharska 4 a z Ameriky 1. [5]) Mezi těmi 52 farmaceutů. [6]) Mimo to 153 od polovice kolejného osvobozených. [7]) Mimo to 70 od polovice kolejného osvobozených. [8]) Mimo to 42 od polovice kolejného osvobozených.

Jméno vysokých škol	Počet přednášek	Síly učící: Počet	mezi těmi: řád. prof.	mimoř. prof.	supplentů	přivt. i assistentů	docentů	učitelů	Úhrn studujících
I. C. k. universita.									
a) Zimní semestr 1879-1880.									
1. Fakulta theologická	32	9	9	—	—	—	—	—	151
2. „ státoprávní	51	27	10	7	—	—	8	2	1002
3. „ medicinská	77	74	13	12	2	27	20	—	311
4. „ filosofická	117	70	27	8	—	10	20	5	464
Suma	277	180	59	27	2	37	48	7	1928[1])
b) Letní semestr 1880.									
1. Fakulta theologická	32	9	9	—	—	—	—	—	131
2. „ státoprávní	48	27	10	7	—	—	8	2	967
3. „ medicinská	67	75	13	12	2	27	21	—	305
4. „ filosofická	104	71	27	8	—	10	20	6	419
Suma	251	182	59	27	2	37	49	8	1822[4]
II. C. k. česká technika.									
Odbory:									
1. Pro inženýrství	24	58	14	4	—	16	16	8	221
2. „ architekturu	27								50
3. „ stavbu strojů	19								83
4. „ technickou lučbu	16								176
5. Předměty do odborů nevřaděné	-								59
Suma	86	58	14	4	—	16	16	8	589
III. C. k. německá technika.									
Odbory:									
1. Pro inženýrství	23	47	13	4	3	15	7	5	150
2. „ architekturu	25								32
3. „ stavbu strojů	18								72
4. „ technickou lučbu	17								128
5. Předměty do odborů nevřaděné									56
Suma	83	47	13	4	3	15	7	5	438
IV. Česko-slovanská akad. obchodní	51	13	8	5	—	—	—	—	97
V. Německá akademie obchodní	20	14	8	—	1	2	—	3	207
Hlavní součet (s vynecháním první sumy.)	491	314	102	40	6	70	72	24	3153

[1]) Mezi těmi 52 cizozemcův, a to z Němec 33, z Italie 2, z Francie 1, z Rusi 7, Rumunska 1, ze Srbska 4, z Bulharska 2, z Ameriky 2. [2]) Mezi těmi 48 farmaceutů. [3]) Mimo to 223 od polovice kolejného osvobozených. [4]) Mezi těmi 47 cizozemcův, a to z Němec 27, z Italie 1, z Nizozemí 1,

Studující																		Obnos	
		mezi těmi																	
řád. posl.	mim. posl.	podlé národnosti									podlé vyznání					od kolejného osvob.	stipendistů	kolejného	stipendií
		Čechů	Němců	Poláků	Malorusů	Slov. Char. Srbů	Vlachů	Rumunů	Maďarů	jiných	katolíků	pravoslavných	evangelíků	židů	jiných			v zl. r. m.	
151	—	125	24	2	—	—	—	—	—	—	151	—	—	—	—	124	7	500	639
943	59	600	385	8	—	7	—	—	2	—	846	5	11	138	2	144	116	15.785	21.070
285	26	168	123	3	2	10	1	—	4	—	232	6	4	68	1	15	36	7.165	7.654
356	108	320	131	4	—	7	—	—	2	—	419	5	14	26	—	51	49	8.218	6.983
1735	193[2])	1.213	663	17	2	24	1	—	8	—	1648	16	29	232	3	334[3])	208	31.669	37.345
131	—	112	19	—	—	—	—	—	—	—	131	—	—	—	—	107	7	445	639
910	57	595	354	6	—	10	—	—	1	1	814	3	12	136	2	136	123	13.456	21.589
266	39	156	129	7	—	8	—	—	1	4	226	5	8	65	1	10	39	6.743	7.889
327	92	280	126	5	—	7	—	—	1	—	373	8	10	25	3	46	60	6.036	8.112
1634	188[5])	1.143	628	18	—	25	—	—	3	5	1544	16	30	226	6	299[6])	229	26.680	38.228
221	—	219	—	—	—	—	—	—	2	—	214	1	4	2	—	104	20	14.500	2.408
50	—	49	—	—	—	—	1	—	—	—	42	—	7	1	—	16	4		1.052
83	—	82	—	1	—	—	—	—	—	—	76	—	5	2	—	41	3		270
176	—	171	1	—	—	—	—	—	4	—	168	—	8	—	—	58	6		754
—	59	57	—	2	—	—	—	—	—	—	53	1	3	2	—	—	—		—
530	59	578	1	3	—	—	1	—	6	—	553	2	27	7	—	219[7])	33	14.500	4.484
150	—	57	85	1	—	3	—	—	4	—	124	2	2	22	—	57	21	11.462	3.454
32	—	15	17	—	—	—	—	—	—	—	28	—	1	3	—	12	4		366
72	—	31	39	—	1	—	—	—	1	—	59	1	2	10	—	17	3		320
128	—	80	95	1	—	1	—	—	1	—	88	1	1	38	—	30	12		1.571
—	56	44	10	—	—	—	1	—	1	—	49	—	3	4	—	—	—		—
382	56	177	246	2	1	4	1	—	7	—	348	4	9	77	—	116	40	11.462	5.711
84	13	96	—	—	—	1	—	—	—	—	87	1	7	2	—	2	12	12.000	1.740
206	1	44	156	2	—	2	—	—	3	—	94	—	6	107	—	21	10	27.630	1.325
2836	317	2.038	1031	25	1	32	2	—	19	5	2626	23	79	419	6	657	324	92.272	51.488

z Rusi 3, Rumunska 3, ze Srbska 6, z Bulharska 4, z Ameriky 2. [5]) Mezi těmi 47 farmaceutů. [6]) Mimo to 173 od polovice kolejného osvozozených. [7]) Mimo to 42 od polovice kolejného osvobozených. [8]) Mimo to 52 od polovice kolejného osvobozených.

3. Zkoušky na c. k. universitě a výsledky jejich.

Tab. LXXIX. a).

a) Zkoušky učitelské před kommissí	Rok	Počet zkoušených	Počet approbovaných	Počet reprobovaných
a) gymnasialní:				
1. Pro školy české	1879	84	63	21
	1880	73	57	16
2. „ „ německé	1879	47	41	6
	1880	57	51	6
Celkem	1879	131	104	27
	1880	130	108	22
b) realní:				
1 Pro školy české	1879	28	20	8
	1880	34	25	9
2. „ „ německé	1879	25	19	6
	1880	27	20	7
Celkem	1879	53	39	14
	1880	61	45	16

Tab. LXXIX b).

b) Zkoušky přísné k doktorství na fakultě	Rok	s approbací	s reprobací	promocí
1. bohoslovecké	1879	4	—	1
	1880	14	—	1
2. právnické a státovědecké	1879	154	25	51
	1880	174	27	55
3. lékařské	1879	97[1]	5	28
	1880	130[2]	6	34
4. filosofické	1879	22[3]	1	10
	1880	17[4]	2	10
Dohromady	1879	277	31	90[5]
	1880	335	35	100[6]

c) Státní zkoušky právnické	Rok	Počet zkoušených	Počet approbovaných	Počet reprobovaných
1. právnicko-historické	1879	240	202	38
	1880	248	190	58
2. soudní	1879	151	139	12
	1880	181	148	33
3. státovědecké	1879	164	139	25
	1880	135	111	24
Dohromady	1879	555	480	75
	1880	564	449	115

[1]) Kromě toho 47 přísných zkoušek farmaceutů s approbací. [2]) Kromě toho 43 přísných zkoušek farmaceutů s approbací. [3]) Kromě toho 30 přísných zkoušek farmaceutů s approbací. [4]) Kromě toho 36 přísných zkoušek farmaceutů s approbací. [5]) Kromě toho obdrželo 19 kandidátů diplomy na mistrovství farmacie, 1 diplom na mistrovství porodnictví a 250 ženským vydány diplomy na babictví. [6]) Kromě toho obdrželo 22 kandidátů diplomy na mistrovství farmacie, 2 diplomy na mistrovství porodnictví, 1 na mistrovství zubního lékařství a 271 ženským vydány diplomy na babictví.

4. Zkoušky na c. k. technikách a výsledky jejich.

a) Půlletní a roční zkoušky. Tab. LXXX. a)

Jméno ústavu a odborův jeho	Rok	Půlletních zkoušek výsledky dobré	Půlletních zkoušek výsledky nedostatečné	Ročních zkoušek výsledky dobré	Ročních zkoušek výsledky nedostatečné	Počet diplomů udělených
I. C. k. česká technika:						
Odbory:						
1. Pro inženýrství	1879	141	—	261	—	—
	1880	—	—	212	—	—
2. „ architekturu	1879	21	—	77	1	—
	1880	—	—	49	—	—
3. „ stavbu strojů	1879	30	—	156	—	—
	1880	—	—	75	—	—
4. „ technickou lučbu	1879	165	—	241	—	—
	1880	—	—	165	—	—
V hromadě	1879	357	—	735	1	—
	1880	—	—	501	—	—
II. C. k. německá technika.						
Odbory:						
1. Pro inženýrství	1879	150	12	320	15	—
	1880	112	6	360	20	—
2. „ architekturu	1879	24	2	85	5	—
	1880	10	1	70	2	—
3. „ stavbu strojů	1879	36	4	108	9	—
	1880	57	3	122	13	—
4. „ technickou lučbu	1879	110	10	170	12	—
	1880	102	5	146	12	—
V hromadě	1879	320	28	683	41	—
	1880	281	15	628	47	—

b) Státní zkoušky všeobecné a odborné. Tab. LXXX. b)

Jméno ústavu a odborův jeho	Rok	První (všeobecné) státní zkoušky Počet skoušených	První (všeobecné) Počet approbovaných	První (všeobecné) Počet reprobovaných	Druhé (odborné) státní zkoušky Počet skoušených	Druhé (odborné) Počet approbovaných	Druhé (odborné) Počet reprobovaných
I. C. k. česká technika.							
Odbory:							
1. Pro inženýrství	1879	1	1	—	—	—	—
	1880	19	19	—	1	1	—
2. „ architekturu	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	10	9	1	—	—	—
3. „ stavbu strojů	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	8	8	—	—	—	—
4. „ technickou lučbu	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	21	21	—	3	3	—
V hromadě	1879	1	1	—	—[1]	—	—
	1880	58	57	1	4	4	—
II. C. k. německá technika.							
Odbory:							
1. Pro inženýrství	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	48	41	7	—	—	—
2. „ architekturu	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	5	4	1	—	—	—
3. „ stavbu strojů	1879	—	—	—	—	—	—
	1880	21	20	1	—	—	—
4. „ technickou lučbu	1879	3	3	—	—	—	—
	1880	16	11	5	—	—	—
V hromadě	1879	3	3	—	—[1]	—	—
	1880	90	76	14	—	—	—

[1] Roku 1878—79 neodbývaly se odborné zkoušky státní.

II. Veřejné střední školy.

1. Stav a návštěva.

Tab. LXXXI.

Jméno a sídlo ústavu	Rok	Počet učících: profesorů i s ředitelem	učitelů náboženství	supl. a pom. učitelů	vedlejších učitelů	v hromadě	Počet žáků: veřejných	privatistů	v hromadě	mezi těmi: Čechů	Němců	jiné národnosti	od školního …
Gymnasia:													
C. k. akad. vyšší gymn. (č.) v čís. 190—I. . .	1879	12	2	10	7	31	617	9	626	621	4	1	35[illegible]
	1880	12	2	16	8	38	690	11	701	697	3	1	34[illegible]
C. k. vyšší gymn. malostr. (něm.) v č. 529-III.	1879	10	1	1	9	21	412	22	434	80	345	9	144
	1880	10	1	2	8	21	427	25	452	84	359	9	17[illegible]
C. k. gymn. novoměst. (něm.) v čís. 892—II.	1879	11	1	8	3	23	565	8	573	93	476	4	13[illegible]
	1880	12	1	8	3	24	558	5	563	88	473	2	10[illegible]
Suma . .	1879	33	4	19	19	75	1.594	39	1.633	794	825	14	61[illegible]
	1880	34	4	26	19	83	1.675	41	1.716	869	835	12	61[illegible]
Reální školy:													
C. k. vyšší reální školy české v čís. 518—II. .	1879	17	1	10	3	31	579	2	581	581	—	—	38[illegible]
	1880	15	1	11	3	30	560	2	562	562	—	—	38[illegible]
C. k. první něm vyšší reál. školy v č. 134-II.	1879	14	1	4	10	29	486	1	487	180	299	8	14[illegible]
	1880	14	1	4	10	29	425	7	432	175	252	5	12[illegible]
C. k. druhé něm. vyšší reál. školy v č. 506-III.	1879	11	1	4	3	19	325	7	332	133	193	6	132
	1880	10	1	4	4	19	330	6	336	147	183	6	12[illegible]
Suma . .	1879	42	3	18	16	79	1.390	10	1.400	894	492	14	66[illegible]
	1880	39	3	19	17	78	1.315	15	1.330	834	435	11	63[illegible]
Reální gymnasia:													
Obec. vyšší reál. gymn. české v čís. 457—III.	1879	19	1	7	3	30	500	1	501[1]	500	—	1	21[illegible]
	1880	19	1	9	3	32	559	3	562[2]	560	—	2	2[illegible]
C. k. první čes. reální a vyšší gymn. v č. 76—II.	1879	12	2[3]	11	4	29	509	—	509	508	—	1	324[illegible]
	1880	12	2[3]	14	4	32	573	3	576	574	—	2	349[illegible]
C. k. druhé české reální gymn. v čís. 900—II.	1879	5	1	7	3	16	296	3	299	299	—	—	16[illegible]
	1880	6	1	7	3	17	317	2	319	319	—	—	17[illegible]
C. k. reální gymn. něm. v čís. 1012—I.[4] . .	1879	7	1	5	3	16	229	—	229	67	160	2	51[illegible]
	1880	7	1	5	2	15	287	1	288	95	191	2	5[illegible]
Suma . .	1879	43	5	30	13	91	1.534	4	1.538	1.374	160	4	75[illegible]
	1880	44	5	35	12	96	1.736	9	1.745	1.548	191	6	86[illegible]
Dívčí školy:													
Měst. vyšší dívčí škola česká v č. 683 a 684-II.	1879	15[5]	1	—	—	16	176	—	176	176	—	—	[illegible]
	1880	15[6]	1	1	—	17	209	—	209	209	—	—	[illegible]
Německé dívčí lyceum v čís. 736—II. . . .	1879	8	3	10	4	25	273	—	273	23	250	—	[illegible]
	1880	8	3	7	4	22	244	—	244	27	214	3	[illegible]
Suma . .	1879	23	4	10	4	41	449	—	449	199	250	—	[illegible]
	1880	23	4	8	4	39	453	—	453	236	214	3	[illegible]

[1]) Z toho 88 v třídách vyšší reální školy. [2]) Z toho 93 v třídách vyšší r[illegible] školy. [3]) V tom 1 výpomocný učitel náboženství. [4]) Od škol r. 1879—1880 gymna[illegible] [5]) Mezi těmi 5 třídních učitelek. [6]) Mezi těmi 6 třídních učitelek.

2. Výsledky zkoušek maturitních.

Tab. LXXXII.

Jméno ústavu	Rok	Zkoušeno bylo: žáků ústavu	cizích	v hromadě	Z těch bylo za: dospělé s vyznam. uznáno	dospělé uznáno	nedospělé uznáno
Gymnasia:							
C. k. akad vyšší gymnasium (české) . . .	1879	48	2	50	9	38	3
	1880	43	4	47	11	31	5
C. k. vyšší gymnasium malostranské (něm.)	1879	36	6	42	8	32	2
	1880	48	12	60	13	37	10
C. k. vyšší gymnasium novoměstské (něm.)	1879	34	1	35	5	29	1
	1880	35	—	35	11	18	6
C. k. první české reál. a vyšší gymnasium, třídy gymnasialní	1879	25	—	25	8	17	—
	1880	39	—	39	12	27	—
Obecní vyšší reální gymnasium (české), třídy gymn.	1879	12	1	13	4	9	—
	1880	20	2	22	9	13	—
Suma . .	1879	155	10	165	34	125	6
	1880	185	18	203	56	126	21
Reální školy:							
C. k. české vyšší reální školy	1879	73	1	74	23	49	2
	1880	66	1	67	15	52	—
C. k. první něm. vyšší reál. školy	1879	39	3	42	3	38	1
	1880	41	1	42	4	37	1
C. k. druhé něm. vyšší reál. školy	1879	29	—	29	5	19	5
	1880	16	—	16	5	10	1
Obecní vyšší reál. gymn. (české), třídy reál.	1879	15	—	15	5	10	—
	1880	24	1	25	6	19	—
Suma . .	1879	156	4	160	36	116	8
	1880	147	3	150	30	118	2

III. Ústavy pro vzdělání učitelů a učitelek (spojené se školami cvičebnými.)

Tab. LXXXIII. I. Stav a návštěva.

Jméno a sídlo ústavu	Rok	Počet učících (i s ředitelem): na ústavě samém, muž.	na ústavě samém, žen.	na cvičeb. škole, muž.	na cvičeb. škole, žen.	na obou zároveň, muž.	na obou zároveň, žen.	V hromadě	Počet kandidátů: mužských	ženských	mezi těmi: stipendistů	mezi těmi: za dospělé uznaných	Počet žáků v cvičebné škole: chlapců	děvčat
C. k. česk. ústav pro vzděl. učitelů v č. 856—II.	1879	12	—	4	—	2	—	18	489	—	85	76	194	—
	1880	12	—	4	—	2	—	18	555	—	87	141	237	—
C. k. německý ústav pro vzděl. učitelů v č. 528-III.	1879	12	—	5	—	—	—	17	265	—	51	61	202	—
	1880	12	—	5	—	—	—	17	253	—	48	64	200	—
C. k. český ústav pro vzděl. učitelek v č. 293 I.	1879	9	2	—	6	1	—	18	—	369	26	80	—	147
	1880	9	2	1	6	1	—	19	—	388	26	88	—	162
C. k. něm. ústav pro vzděl. učitelek v č. 545 III.	1879	9	5	1	5	—	—	20	—	245	26	51	—	206
	1880	9	5	1	5	—	—	20	—	236	26	73	—	212
Suma	1879	42	7	10	11	3	—	73	754	614	188	268	396	358
	1880	42	7	11	11	3	—	74	808	624	187	366	437	374

2. Výsledky zkoušek uzpůsobovacích pro školy obecné i měšťanské.

Tab. LXXXIV. a)

Počet		Rok	Zkoušky podstoupilo: pro školy obecné	Zkoušky podstoupilo: pro školy měšťanské	Z těch bylo approbováno: pro školy obecné	approbováno: pro školy měšťanské	reprobováno: pro školy obecné	reprobováno: pro školy měšťanské
Kandidátů	českých	1879	90	33	78	18	12	15
		1880	126	25	118	23	8	2
	německých	1879	101	17	80	10	21	7
		1880	142	17	112	12	30	5
	V hromadě	1879	191	50	158	28	33	22
		1880	268	42	230	35	38	7
Kandidátek	českých	1879	28	1	23	1	5	—
		1880	34	3	34	3	—	—
	německých	1879	26	1	26	1	—	—
		1880	39	1	39	2	—	—
	V hromadě	1879	54	2	49	2	5	—
		1880	73	4	73	4	—	—

bec bylo od zavedení nového způsobu zkoušek, t. j. od měsíce dubna 1870 zkoušeno

Tab. LXXXIV. b)

Počet		Rok	Zkoušky podstoupilo: pro školy obecné	Zkoušky podstoupilo: pro školy měšťanské	Z těch bylo approbováno: pro školy obecné	Z těch bylo approbováno: pro školy měšťanské	Z těch bylo reprobováno: pro školy obecné	Z těch bylo reprobováno: pro školy měšťanské
Kandidátů	českých	1879	1.051	194	920	130	131	64
		1880	1.177	219	1.038	153	139	66
	německých	1879	702	159	565	101	137	58
		1880	844	176	677	113	167	63
	V hromadě	1879	1.753	353	1.485	231	268	122
		1880	2.021	395	1.715	266	306	129
Kandidátek	českých	1879	114	19	105	18	9	1
		1880	148	22	139	21	9	1
	německých	1879	220	53	202	45	18	8
		1880	259	54	241	46	18	8
	V hromadě	1879	334	72	307	63	27	9
		1880	407	76	380	67	27	9

IV. Městské školy obecné. *)

1. Hlavní výsledky popisu mládeže školní v srpnu r 1880.

Tab. LXXXV.

Čtvrť	Počet dětí ke škole přiznaných: vůbec: chlapců	vůbec: děvčat	vůbec: celkem	v tom bylo: českých: chl.	českých: děv.	německých: chl.	německých: děv.	obojího jazyka mocn.: chl.	obojího jazyka mocn.: děv.	na procentech: českých: chl.	českých: děv.	německých: chl.	německých: děv.	obojího jazyka mocných: chl.	obojího jazyka mocných: děv.
taré m.	1977	1838	3815	1378	1300	409	293	190	245	69·70	70·73	20·69	15·94	9·61	13·33
ové m.	3000	2968	5968	2432	2398	254	250	314	320	81·07	80·80	8·47	8·42	10·46	10·78
enší m.	974	927	1901	746	662	149	174	79	91	76·59	71·41	15·30	18·77	8·11	9·82
radčany	355	331	686	316	281	26	19	13	31	89·01	84·8[illegible]	7·32	5·74	3·67	9·37
osefov	456	467	923	230	236	116	116	110	115	50·44	50·54	25·44	24·84	24·12	24·62
raha	6762	6531	13293	5102	4877	954	852	706	802	75·46	74·67	14·10	13·05	10·44	12·28

*) Sestaveno dle materiálu, kanceláři od c. k. okresní rady školní propůjčeného, podobně jako tab. LXXXVIII. a LXXXIX.

2. Stav a návštěva městských škol obecných.

Tab. LXXXVI. a) Školního roku 1878—1879.

Číslo řadové	Jméno školy	Počet tříd		Počet učících[1])				Počet žáků a žákyň			Počet prostředků učebných [illegible]
		chlapčích	dívčích	katechetů	učitelů s řídícím	učitelek	v hromadě	chlapců	děvčat	v hromadě	
	A) Školy měšťanské:										
1.	Staroměst. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	8	—	1	10	—	11	507	—	507	955[illegible]
2.	Staroměst. česká měšťanská škola dívčí	—	3	—	1	3	4	—	117	117	207[illegible]
3.	Staroměst. německá obecná a měšťanská škola chlapčí	13[2])	—	1	14	—	15	885	—	885	47[illegible]
4.	Staroměst. německá obecná a měšťanská škola dívčí .	—	15[3])	1	4	12	17	—	939	939	33[illegible]
5.	Novoměst. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	8	—	1	9	—	10	518	—	518	43[illegible]
6.	Novoměst. česká obecná a měšťanská škola dívčí .	8	—	—	1	8	9	—	570	570	42[illegible]
	B) Školy obecné:										
7.	Staroměst. česká škola dívčí	—	5	—	3	2	5	—	373	373	60[illegible]
8.	U sv. Havla chlapčí . . .	5	—	—	5	—	5	196	—	196	92[illegible]
9.	„ „ Jiljí dívčí	—	7[4])	—	3	4	7	—	290	290	40[illegible]
10.	„ „ Františka chlapčí .	6[5])	—	—	7	—	7	336	—	336	125[illegible]
11.	„ „ Haštala chlapčí . .	9[6])	—	—	9	—	9	464	—	464	635[illegible]
12.	„ „ Ducha dívčí	—	8[7])	—	2	6	8	—	376	376	82[illegible]
13.	„ „ Petra chlapčí a dívčí	6[8])	6	—	9	5	14	379	349	728	41[illegible]
14.	„ „ Jindřicha dívčí . .	—	5	—	3	2	5	—	201	201	49[illegible]
15.	„ P. Marie Sněžné dívčí .	—	5	—	3	2	5	—	213	213	151[illegible]
16.	„ Nejsvět. Trojice chlapčí	5	—	—	5	—	5	248	—	248	131[illegible]
17.	„ sv. Štěpána chlapčí a dívčí	5	7[9])	—	6	6	12	373	357	730	14[illegible]
18.	„ na Hrádku chlapčí a dívčí	6[10])	7[10])	—	7	7	14	361	374	735	10[illegible]
19.	„ sv. Vojtěcha chlapčí a dívčí	4	4	—	6	2	8	209	186	395	82[illegible]
20.	Novoměst. německá škola chlapčí a dívčí	5	5	—	7	8	15	376	399	775	4[illegible]
21.	U P. Marie Vítězné česká chlapčí	9[11])	—	—	9	—	9	440	—	440	154[illegible]
22.	Malostranská německá škola chlapčí a dívčí	5	5	—	5	5	10	310	257	567	19[illegible]
23.	U sv. Mikuláše chlapčí .	5	—	—	5	—	5	216	—	216	8[illegible]
24.	„ „ Tomáše dívčí . . .	—	6	—	2	5	7	—	342	342	46[illegible]
25.	„ Maltezů dívčí	—	5	—	5	—	5	—	240	240	9[illegible]
26.	Hradčanská chlapčí a dívčí	5	5	—	8	2	10	360	251	611	154[illegible]
27.	Josefovská německá škola chlapčí a dívčí	4	4	—	4	4	8	218	579	497	474[illegible]
	Suma . .	116	102	4[12])	152	83	239	6396	6113	12.50[illegible]	17.5[illegible]

[1]) Mimo učitelstvo mimořádné a učitelky industriální [2]) Mezi těmi 5 parallelek. [3]) Mezi těmi 7 parallelek. [4]) Mezi těmi 2 parallelky. [5]) Mezi těmi 1 parallelka. [6]) Mezi těmi 4 parallelky. [7]) Mezi těmi 2 parallelky. [8]) Mezi těmi 1 parallelka. [9]) Mezi těmi 2 parallelky. [10]) Mezi těmi 2 parallelky. [11]) Mezi těmi 4 parallelky. [12]) Skutečně zřízení; na ostatních školách kaplani okresů farních.

b) Školního roku 1879—1880.

Tab. LXXXVII.

Číslo řadové	Jméno školy	Počet tříd: chlapčích	Počet tříd: dívčích	Počet učících [1]): katechetův	Počet učících [1]): učitelů s řídícím	Počet učících [1]): učitelek	Počet učících [1]): v hromadě	Počet žáků a žákyň: chlapců	Počet žáků a žákyň: děvčat	Počet žáků a žákyň: v hromadě	Počet prostřed. učebných (kusů)
	A. Školy měšťanské:										
1.	Staroměst. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	8	—	1	11	—	12	506	—	506	9.668
2.	Staroměst. česká měšťanská škola dívčí	—	3	—	1	3	4	—	90	90	2.131
3.	Starom. něm. obecná a měšťanská škola chlapčí	13[2])	—	1	14	—	15	961	—	961	479
4.	Starom. něm. obecná a měšťanská škola dívčí	—	15[3])	1	4	12	17	—	893	893	341
5.	Novom. česká obecná a měšťanská škola chlapčí	8	—	1	9	—	10	491	—	491	2.108
6.	Novom česká obecná a měšťanská škola dívčí	8	—	—	1	9	10	—	569	569	1.675
	B. Školy obecné.										
7.	Star. česká škola dívčí	—	5	—	3	2	5	—	385	385	80
8.	u sv. Havla chlapčí	5	—	—	5	—	5	174	—	174	620
9.	„ Jiljí dívčí	—	7[4])	—	5	4	9	—	256	256	1.053
10.	„ Františka chlapčí	7[5])	—	—	7	—	7	348	—	348	955
11.	„ Haštala chlapčí	9[6])	—	—	8	—	8	495	—	495	678
12.	„ Ducha dívčí	—	8[7])	—	3	5	8	—	409	409	370
13.	„ Petra chlapčí a dívčí	7[8])	7[9])	—	8	5	13	384	372	756	460
14.	„ Jindřicha dívčí	—	5	—	2	3	5	—	190	190	550
15.	„ P. Marie Sněžné dívčí	—	5	—	3	2	5	—	187	187	627
16.	„ Nejsvět. Trojice chlapčí	5	—	—	5	—	5	233	—	233	1.061
17.	„ Štěpána chlapčí a dívčí	5	7[10])	—	6	7	13	404	365	769	456
18.	na Hrádku chlapčí a dívčí	7[11])	7[12])	—	7	7	14	432	398	830	174
19.	u sv. Vojtěcha chlapčí a dívčí	4	4	—	5	3	8	223	181	404	850
20.	Novom. něm. škola chlapčí a dívčí	5	5	—	7	8	15	445	501	946	46
21.	u P. M. Vítězné česká chlapčí	9[13])	—	—	9	—	9	456	—	456	524
22.	Malostr. něm. škola chlapčí a dívčí	5	5	—	5	5	10	314	240	554	193
23.	u sv. Mikuláše chlapčí	5	—	—	5	—	5	193	—	193	702
24.	„ Tomáše dívčí	—	7	—	2	5	7	—	385	385	461
25.	u Maltézů dívčí	—	5	—	5	—	5	—	240	240	98
26.	Hradčanská chlapčí a dívčí	5	5	—	8	2	10	344	247	591	1.693
27.	Josefská něm. škola chlapčí a dívčí	4	4	—	4	5	9	241	273	514	149
	Suma	119	104	4[14])	152	87	243	6.644	6.181	12.825	28.202

[1]) Mimo učitelstvo mimořádné a učitelky industriální. [2]) Mezi těmi 5 parallelek. [3]) Mezi těmi 7 parallelek. [4]) Mezi těmi 2 parallelky. [5]) Mezi těmi 2 parallelky. [6]) Mezi těmi 4 parallelky. [7]) Mezi těmi 3 parallelky. [8]) Mezi těmi 2 parallelky. [9]) Mezi těmi 1 parallelka. [10]) Mezi těmi 2 parallelky. [11]) Mezi těmi 2 parallelky. [12]) Mezi těmi 2 parallelky. [13]) Mezi těmi 4 parallelky. [14]) Skutečně zřízení; na ostatních školách kaplani okresů farních.

V. Školy soukromní.

1. Od povahy škol obecných, měšťanských nebo středních.

Tab. LXXXVIII.

Druh školy	Rok	Počet škol	Počet učících: učitelů	učitelek	Řeč vyučovací: č.	n.	čn.	Počet tříd	Počet žáků: vnitř ústavu: chlap.	děvčat	vně ústavu: chlap.	děvčat	v hromadě
1. Od povahy škol obecných:													
a) pro chlapce	1879	4	10	5	1	3	—	7	7	—	103	—	110
	1880	4	12	2	1	3	—	7	9	—	120	—	129
b) pro dívky	1879	14	37	74	1	11	2	61	—	—	—	1960	1960
	1880	13	35	71	1	11	1	59	—	—	—	2012	2012
c) pro obě pohlaví	1879	5	36	10	1	3	1	29	90	79	271	301	741
	1880	5	38	9	1	3	1	29	92	76	249	301	718
V hromadě	1879	23	83	89	3	17	3	97	97	79	374	2261	2811
	1880	22	85	82	3	17	2	95	101	76	369	2313	2859
2. Od povahy škol měšťanských:													
a) pro chlapce	1879	3	17	—	1	2	—	15	—	—	605	—	605
	1880	3	15	—	1	2	—	15	—	—	451	—	451
b) pro dívky	1879	3	43	30	—	3	—	23	—	—	—	441	441
	1880	3	42	29	—	3	—	23	—	—	—	359	359
c) pro obě pohlaví	1879	1	5	2	—	1	—	7	—	—	45	10	55
	1880	1	5	2	—	1	—	7	—	—	50	11	61
V hromadě	1879	7	65	32	1	6	—	45	—	—	650	451	1101
	1880	7	62	31	1	6	—	45	—	—	501	370	871
3. Od povahy škol středních:													
Vyučovací ústav J. Slánského v č. 99—I. s předměty nižšího gymnasia a nižších reálních škol	1879	1	8	—	—	1	—	5	—	—	34	—	34
	1880	1	8	—	—	1	—	5	—	—	31	—	31
Celkem	1879	31	156	121	4	24	3	147	97	79	1058	2712	3946
	1880	30	155	113	4	24	2	145	101	76	901	2683	3761

2. Školy odborné.

a) Soukromních vlastníkův.

Tab. LXXXIX.

Druh školy	Rok	Počet škol	Počet učitelů	Počet učitelek	Počet učňův mužsk.	Počet učňův žensk.	Počet učňův v hromadě
Pro vyučování jazykům:							
a) Pro jazyk franc. . . .	1879	2	1	3	26	55	78
	1880	2	1	2	15	54	69
b) Pro jazyky a jiné předměty	1879	2	—	9	—	62	62
	1880	2	—	9	—	66	66
V hromadě . .	1879	4	1	12	23	117	140
	1880	4	1	11	15	120	135
Školy umělecké:							
a) Pro zpěv . .	1879	3	5	1	23	31	54
	1780	2	5	—	21	19	40
b) Pro hudbu a její theorii .	1879	10	13	21	148	380	528
	1880	9	10	24	155	360	515
c) Pro piano o sobě	1879	4	3	18	50	53	103
	1880	4	3	19	49	52	101
d) Pro piano s jinými předměty	1879	2	3	6	50	84	134
	1880	2	3	6	52	86	138
e) Pro krasopis a kreslení . . .	1879	2	3	—	119	45	164
	1880	3	4	1	136	83	219
Snáška . .	1879	21	27	46	390	593	983
	1880	20	25	50	413	600	1013

Druh školy	Rok	Počet škol	Počet učitelů	Počet učitelek	Počet učňův mužsk.	Počet učňův žensk.	Počet učňův v hromadě
Přenáška . .	1879	21	27	46	390	593	983
	1880	20	25	50	413	600	1013
f) Pro tanec .	1879	2	2	—	250	100	350
	1880	2	2	—	230	120	350
g) Pro tělocvik	1879	1	2	—	25	—	25
	1880	1	3	—	40	—	40
V hromadě . .	1879	24	31	46	665	693	1358
	1880	23	30	50	683	720	1403
3. Školy živnostenské:							
a) Pro práce ženské vůbec	1879	3	—	4	—	100	100
	1880	3	—	4	—	105	105
b) Pro práce ženské a jiné předměty	1879	1	—	1	—	7	7
	1880	1	—	1	—	5	5
c) Pro šití šatů	1879	4	4	2	—	62	62
	1880	4	4	2	—	57	57
d) Pro nauky obchodní . .	1879	3	12	—	250	—	250
	1880	3	10	—	223	—	223
e) Pro telegrafii	1879	1	3	—	10	12	22
	1880	1	3	—	17	19	36
V hromadě . .	1879	12	19	7	260	181	441
	1880	12	17	7	240	186	426
Celkem . .	1879	40	51	65	948	991	1936
	1880	39	48	68	938	1026	1964

2. Školy odborné.

Tab. XC. b) Od spolků neb korporací vydržované.

Číslo řadové	Název školy:	Rok	Řeč vyučovací	Počet tříd	Počet učících: učitelů	Počet učících: učitelek	Počet učňův: muž.	Počet učňův: žensk.	Počet učňův: v hrom.
	I. Pro vyučování jazykům:								
1.	Škola „Talmud Thora“	1879	něm.	5	4	—	284	—	284
		1880	něm.	5	4	—	310	—	310
	II. Pro umění:								
1.	Konservatoř hudby	1879	č. a n.	4	20	1	109	14	123
		1880	č. a n	4	21	1	125	23	148
2.	Škola varhanická	1879	č. a n.	3	7	—	81	—	81
		1880	č. a n.	3	6	—	105	—	105
3.	Škola spolku pro pěstování hudby vojenské	1879	č. a n.	2	6	—	42	—	42
		1880	č. a n.	2	6	—	42	—	42
4.	Akademie umění výtvarných	1879	č. a n.	3	6	—	70	—	70
		1880	č. a n.	3	6	—	69	—	69
5.	Akademie Žofinská	1879	něm.	2	1	3	8	60	68
		1880	něm.	2	1	3	11	68	79
6.	Zemská škola šermířská	1879	něm.	2	1	—	23	—	23
		1880	něm.	2	1	—	25	—	25
7.	„ „ taneční	1879	č. a n.	1	1	—	7	—	7
		1880	č. a n.	1	1	—	7	—	7
8.	„ „ jízdná	1879	č. a n.	1	2	—	12	—	12
		1880	č. a n.	1	2	—	12	—	12
9.	Tělocvična J. Malýpetra	1879	č. a n.	6	6	—	250	—	250
		1880	č. a n.	6	6	—	271	—	271
10.	„ spolku paní a dívek pražských	1879	česká	5	—	5	—	335	335
		1880	česká	5	—	4	—	335	335
11.	C. k. vojenská průpravna V. Funka	1879	něm.	3	14	—	20	20	20
		1880	něm.	3	14	—	22	22	22
	III. Pro hospodářství:								
1.	Škola zahradnická	1879	č. a n.	1	1	—	19	—	19
		1880	č. a n.	1	1	—	28	—	28
2.	„ pomologická v Troji	1879	č. a n.	1	3	—	16	—	16
		1880	č. a n.	1	3	—	21	—	21
	IV. Pro průmysl:								
1.	Škola zlatnická	1879	něm.	3	2	—	45	—	45
		1880	něm.	3	3	—	44	—	44
2.	„ průmyslová	1879	č. a n.	4	15	—	581	—	581
		1880	č. a n.	4	15	—	619	—	619
3.	„ sladovnická	1879	č. a n.	2	9	—	37	—	37
		1880	č. a n.	2	9	—	43	—	43
	Snáška .	1879	1 č. 5 n. 11 čn.	48	98	9	1674	409	2083
		1880	1 č 5 n. 11 čn.	48	99	8	1754	426	2180

2. Školy odborné.

(Dok.) b) Od spolků neb korporací vydržované. Tab. XC.

Číslo řadové	Název školy:	Rok	Řeč vyučovací	Počet tříd	Počet učících: učitelů	Počet učících: učitelek	Počet učňův: muž.	Počet učňův: žensk.	Počet učňův: v hrom.
	Přenáška . . .	1879	1 č. 5 n. 11 čn.	48	98	9	1674	409	2083
		1880	1 č. 5 n. 11 čn.	48	99	8	1754	426	2180
4.	Škola českého ženského spolku výrobného	1879	česká	4	12	17	—	554	554
		1880	česká	5	12	15	—	554	554
5.	„ německého ženského spolku výrobného	1879	něm.	4	9	10	—	508	508
		1880	něm.	4	9	12	—	594	594
6.	„ průmyslového spolku paní sv. Ludmily	1879	česká	2	1	3	—	71	71
		1880	česká	3	1	3	—	96	96
7.	Pokračovací školy řemeslnické .	1879	česká	5	5	—	126	—	126
		1880	česká	10	10	—	484	—	484
	V. Pro obchod:								
1.	Nedělní odborná škola obchodní	1879	č. a n.	4	10	—	580	—	580
		1880	č. a n.	4	11	—	606	—	606
	V hromadě . .	1879	4 č. 6 n. 12 č. a n.	67	135	39	2380	1542	3922
		1880	4 č. 6 n. 12 č. a n.	74	142	38	2844	1670	4514

Poznamenání k tab. XC. o školách odborných, od spolků neb korporací vydržovaných. 1. Na akademii umění výtvarných bylo v roce 1879—80, a sice v I. půlletí 79, v druhém pak 69 učňů, z nichž a) v oddělení elementárním 35 resp. 31, b) ve vyšším oddělení a sice v oddělení antickém 12 resp. 13, v oddělení pro modellování 16 resp. 7, v hromadě 28 resp. 20, c) ve škole malířské a sice v oddělení pro malířství 10 resp. 12, ve výkonném oddělení 6, v hromadě 16 resp. 18 řádných učňův. Ve školním roce 1878—79 navštěvovalo vyučování ve všech třech odděleních v I. půlletí 75, v II. půlletí 70 učňův. Na akademii přednášeli tři řádní professoři (nejstarší z nich od r. 1880—81 co rektor) a 3 mimořádní učitelé.

2. Pražská škola průmyslová čítala na konci školního roku 1880 67 řádných žáků denních (proti 71 v r. 1879), z nichž 26 nalezalo se v běhu přípravním, 17 v oddělení strojnickém, 16 v oddělení stavebním a 8 v ornamentálním. Mezi 633 navštěvovateli vyučování nedělního a večerního bylo 150 tovaryšů, 458 učeníků a 25 mimo řemeslo stojících mladíků; 277 pocházelo jich z Prahy, 332 z jiných končin Čech, 16 z ostatních zemí říše rakouské a 8 z cizozemska. Vedlé školy průmyslové, tedy co doplněk její, zavedeny jsou od jednoty k povzbuzení průmyslu v Čechách v různých okresích Prahy pokračovací školy řemeslnické, a sice u sv. Jakuba, u sv. Štěpána

u P. Marie Sněžné, u sv. Františka (pro uzenáře a řezníky), dále v novoměstské měšťanské škole chlapčí pro učeníky krčejovské a obuvnické oddělení připravní, pak pro učeníky krejčovské a pro učeníky obuvnické zvl. vyučování.

3. V dívčí obchodní a průmyslové škole ženského výrobního spolku českého vyučováno v r. 1880 ve 5 odborech (r. 1879 ve 4), rozdělených na 13 oddělení (r. 1879 na 12). I bylo v oddělení obchodním žákyň 66, pro jazyk francouzský 122, pro jazyk německý 315, pro jazyk ruský 31, pro kreslení 55, v oddělení doplňovacím 73, pro drobné ruční práce 100, pro šití prádla 271, pro přistřihování prádla a vyšívání 101, pro šití šatů 139, pro přistřihování šatů 51, pro braní míry a kreslení střihů 128, pro šití na stroji 158 žákyň.

4. Škola německého ženského výrobního spolku měla 4 odbory, rozpadající se v 12 oddělení. V těch bylo na konci r. 1880, a sice ve škole obchodní (oddělení připravní, obchodní a pro jazyk francouzský) 119, ve škole večerní 29, v cvičebné škole pro učitelky při dětské zahrádce 19 a ve škole pro práce (oddělení pro šití prádla, přistřihování, pro šití na stroji, pro vyšívání prádla, pro kreslení písmen, pro šití šatů, pro pletení na stroji) 491 žákyň.

G. Duchovenstvo r. 1879 a 1880.

I. Duchovenstvo nekatolické a židovské.

1. Vyznání křesťanská kromě katolického (o kterém viz str. 127) byla r. 1880 následovně zastoupena: Církev pravoslavná 1 arciknězem a 1 ďákem, církev evangelická vyznání augšpurského národnosti české 1 superintendentem, jenž zastává spolu místo faráře; táž církev národnosti německé 1 farářem a 1 vikářem, církev reformovaná (helv.) česká 1 farářem a církev anglikánská (skotská) 1 kazatelem.

2. Stav duchovenstva židovského záležel z následujících osob: z 1 vrchního rabbína, spravujícího rabbinát pražský, z 1 přísedícího rabbinátního a 3 chrámových kazatelů, z nichž dvěma přísluší ad personam titul rabbínů. Tito kazatelé jsou oprávněni konati sňatky, ale toliko mezi příslušníky těch chrámů, při nichž co kazetelé zřízeni jsou. Mimo rabbinátního přísedícího a 1 chrámového kazatele jsou zde ještě 4 učitelé náboženství, kteří spolu s oběma předchozími jednak na školách obecných a měšťanských, jednak na školách středních vyučují. Kromě toho má stálé sídlo své v Praze krajský rabbín berounský, jenž jest spolu učitelem náboženství na školách středních, a 24 tak zvaných rabínů nadačních.

II. Katolické duchovenstvo.

Tab. XCI.

a) Duchovenstvo světské	Rok 1879	Rok 1880
I. Ve správě duchovní:		
arcibiskup a biskup .	2	2
v kapitole metropolitní	11	11
„ u Všech Svatých	3	2
v kanceláři konsistorní	5	3
v osobní službě arcibiskupově	2	2
při chrámu metropolit.	7	7
	30	27
Na farách:		
farářů	12	13
kaplanů	21	21
	33	34
II. V jiném zaměstnání:		
na vysokých školách .	10	10
v semináři	5	4
na ústavech vyučovacích a vychovávacích . .	20	18
na ústavech zdravotních a dobročinných . .	3	3
v trestnici u sv. Václava	3	3
	41	38
III. Ostatních:		
světských	35	33
vojenských	5	5
	40	38
V hromadě . .	144	137

b) Duchovenstvo řeholní	Rok 1879	Rok 1880
a) Mniši:		
I. Ve správě duchovní:		
představených klášterů	13	14
farářů	7	7
kaplanů	16	18
	36	39
II. V jiném zaměstnání:		
na vysokých školách .	2	2
na ústavech vyučovacích a vychovacích . .	13	12
na ústavech zdravotních a dobročinných . .	4	5
	19	19
III. Ostatních:	76	76
IV. Jiných osob duchovních:		
kleriků	41	40
noviců	28	24
bratrů	56	59
	125	123
V hromadě . .	256	257
b) Jeptišky:		
Představených klášterů	7	7
na ústavech vyučovacích a vychovacích . . .	38	38
na ústavech zdravotních a dobročinných . .	77	74
ostatních	48	54
	170	173
Jiných osob duchovních:		
novicek	46	20
pouhých sester	24	35
novicek sesterství . .	5	7
	75	62
V hromadě . .	245	235

Na fakultě bohoslovecké studovalo r. 1879 celkem 83 seminaristů a sice v ročníku IV. 14, v III. 14, v II. 19 a v I. 36., r. 1880 pak 99, a sice v ročníku V. 13, v III. 17, v II. 21 a v I. 48.

H. Literární činnost v Praze v letech 1879 a 1880*).

Tab. XCII. **I. Vyšlé knihy (díla celistvá).**

Obsahu	Roku 1879 v jazyku: českém	německém	polském	francouzsk.	latinském	v hromadě	Roku 1880 v jazyku: českém	německém	polském	francouzsk.*	latinském	v hromadě
bohoslovného	19	7	—	—	—	26	20	9	—	—	—	2[illegible]
právnicko-politického . . .	10	14	—	—	—	24	15	5	—	—	—	2[illegible]
lékařského	3	5	—	—	—	8	12	3	1	—	—	1[illegible]
mathematického	6	6	—	—	—	12	14	9	—	—	—	2[illegible]
filosofického	3	1	—	—	—	4	1	3	—	—	—	4[illegible]
přírodovědeckého	15	19	—	—	2	36	33	24	1	—	—	5[illegible]
zeměpisného	8	6	—	—	—	14	13	8	—	—	—	21
dějepisného	17	16	—	—	—	33	28	15	—	—	4	47
paedagogického	9	10	—	—	—	19	19	10	—	—	—	2[illegible]
filolog. a linguistického . .	24	11	1	2	2	40	26	17	—	1	2	4[illegible]
básnického	23	5	—	—	—	28	29	9	—	—	—	3[illegible]
zábavného	25	6	—	—	—	31	68	8	—	—	—	7[illegible]
uměleckého vůbec	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
hudebního	12	8	—	3	—	23	25	6	—	2	—	3[illegible]
hospodářského a lesnického	12	12	—	—	—	24	12	7	—	—	—	1[illegible]
průmyslného a tržebního .	3	9	—	—	—	12	3	1	—	—	—	[illegible]
vojenského	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Celkem .	190	136	1	5	4	336	[illegible]83	134	2	3	6	46[illegible]

*) Sestaveno hlavně na základě povinných výtisků c. k. universitní knihovny a jiných pomůcek.

II. Spisy pokračovací (v sešitech vycházející). Tab. XCIII.

Obsahu	Roku 1879							Roku 1880						
	Od povahy				Celkem			Od povahy				Celkem		
	jedin. díla		sborníku					jedin. díla		sborníku				
	českého	německ.	českého	německ.	českých	německ.	vůbec	českého	německ.	českého	německ.	českých	německ.	vůbec
bohoslovného	—	—	4	1	4	1	5	—	—	4	1	4	1	5
právnicko-politického . . .	—	—	2	1	2	1	3	—	—	3	2	3	2	5
lékařského	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	1
mathematického	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
filosofického	2	—	—	—	2	—	2	2	—	—	—	2	—	2
přírodovědeckého	1	—	3	2	4	2	6	1	1	2	3	3	4	7
zeměpisného	1	1	1	—	2	1	3	3	1	1	—	4	1	5
dějepisného	3	—	1	1	4	1	5	2	—	1	1	3	1	4
paedagogického	—	—	7	1	7	1	8	—	—	7	1	7	1	8
filolog. a linguistického . .	2	—	3	1	5	1	6	3	—	5	1	8	1	9
básnického	—	—	12	—	12	—	12	—	—	13	—	13	—	13
zábavného	1	—	21	—	22	—	22	3	—	24	—	27	—	27
uměleckého vůbec . . .	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	1
hudebního	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1
hospodářského a lesnického	—	—	3	2	3	2	5	—	—	4	2	4	2	6
průmyslného a obchodního	1	1	2	—	3	1	4	1	1	2	—	3	1	4
vojenského	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celkem .	12	2	60	9	72	11	83	16	3	68	10	84	14	98

Tab. XCIV. **III. Vyšlé brošůrky.**

Obsahu	Roku 1879 v jazyku českém	německ.	rusk.	francouz.	latinsk.	v hromadě	Roku 1880 v jazyku českém	německ.	rusk.	francouz.	latinsk.	v hromadě
bohoslovného	5	6	—	—	3	14	5	6	—	—	3	14
právnicko-politického . . .	6	3	—	—	1	10	6	4	—	—	1	11
lékařského	1	3	—	—	1	5	1	3	—	—	1	5
mathematického	3	2	—	—	—	5	3	2	—	—	—	5
filosofického	1	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	2
přírodovědeckého	6	5	—	—	—	11	6	11	—	—	—	17
zeměpisného	5	3	—	—	—	8	5	3	—	—	—	8
dějepisného	5	3	1	—	6	15	5	3	1	—	6	15
paedagogického	5	2	—	—	—	7	6	3	—	—	—	9
filologického a linguistického	8	3	—	—	—	11	8	3	—	—	—	11
básnického	11	4	—	—	—	15	11	4	—	—	—	15
zábavného	6	4	—	—	—	10	6	5	—	—	—	11
uměleckého vůbec	4	3	—	—	—	7	4	3	—	—	—	7
hudebního	9	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	9
lesnického a hospodářského	4	5	—	—	—	9	4	5	—	—	—	9
průmyslného a obchodního	7	11	—	—	—	18	7	12	—	—	—	19
vojenského	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Celkem . . .	86	59	1	—	11	157	87	69	1	—	11	168

IV. Publikace periodické.

1. Ročníky.

Tab. XCV.

Způsob	Roku 1879			Roku 1880		
	české	německé	v hrom.	české	německé	v hrom.
Almanachy	2	—	2	2	—	2
Kalendáře	28	10	38	28	10	38
Programy a účetní zprávy*)	14	21	35	14	21	35
Jiné	2	7	9	2	7	9
Celkem	46	38	84	46	38	84

*) Neúplné.

2. Noviny.

a) Zdvižení zvlášť o sobě.

Tab. XCVI.

Rok	Jméno	Vychází	Rok	Jméno	Vychází
	B. Politické.		Přírůstek 1880	„Pražské listy“ . . .	2. měs.
	b) obecné:				
Přírůstek 1879	„České noviny“ . . .	denně	„	„Pražské noviny“ . .	„
			„	„Rovnosť“	„
„	„Illustrirtes Prager Extrablatt“	2. týdně[1])	Úbytek 1879	„Brousek“	—
„	„Illustr. Wucherfeind“	1. týdně	„	„Illustr. Wucherfeind“	—
„	„Montagsrevue aus Böhmen“	1. týdně	„	„Organisace“	—
„	„Slovanské listy“ . .	denně	„	„Posel z Prahy“ . .	—
„	„Volksfreund“ . . .	2. měs.	„	„Slovanské listy“ . .	—

[1]) Od r. 1881 vychází denně a má dvakrát týdně českou přílohu.

Tab. XCVI. (Pokr.)

Rok	Jméno	Vychází
Úbytek 1879	„Social-politische Rundschau"¹) . . .	—
„	„Tagesbote aus Böhmen"	—
„	„XX. Věk."	—
Úbytek 1880	„Epoche"	—
„	„Pravda"	—
„	„Právo"	—
„	„Pražské listy" . . .	—
„	„Pražské noviny" . .	—
„	„Volksfreund" . . .	—
„	„Volnost"	—
	c) humoristické:	
Přírůstek 1879	„Die Geissel"	2. měs.
Přírůstek 1880	„Šotek"	1. týdně
	C. Odborné.	
	a) Konfessionální:	
Přírůstek 1879	„Hirtentasche für katholische Seelsorger"	1. měs.
Přírůstek 1880	„Pastýř duchovní" . .	1. měs.
	b) vychovatelské:	
Přírůstek 1879	„Paedagogium . . .	1. měs.
	c) právnické:	
Přírůstek 1879	„Samosprávný obzor"	1. měs.
	d) medicínské:	
Úbytek 1879	„Wochenblatt für Marienbad" . . .	—
	g) umělecké:	
Přírůstek 1879	„Cyrill"²)	1. měs.
„	„Dalibor"	3. měs.
Přírůstek 1880	„Český kreslíř" . . .	dvouměs.
„	„Divadelní listy" . .	2. měs.³)
Úbytek 1879	„Blätter für Stenografie"	
„	„Cecilie"	—
„	„Hudební a divadelní věstník"	—
„	„Měsíčník pražského spolku stenografů Gabelsbergerových"	—
„	„Monatschrift des I. Gabelsberger Stenografenvereines" . .	—
	h) zemědělské:	
Přírůstek 1879	„Časopis zemského spolku ovocnického pro království České"	1. měs.

¹) Nevychází více v Praze.
²) Pro katol. chrámovou hudbu.
³) Od r. 1881 týdně.

Tab. XCVI. (Dok.)

Rok	Jméno	Vychází	Rok	Jméno	Vychází
Přírůstek 1879	„Zeitschrift des Landesobstbauvereines für das Königreich Böhmen"	1. měs.	Úbytek 1879	„Pražský časopis pro obuvníky"	—
			„	„Průmyslný věstník"	
„	„Oesterreichische Bienenzeitung" . .	1. měs.		l) Obchodní a národohospodářské:	
Přírůstek 1880	„Listy českého spolku pro ochranu ptactva"	—	„	„Arbeiterfreund" [1] .	—
			„	„Pražská Fortuna" .	—
Úbytek 1879	„Der Bienenvater" .	—	„	„Pražský Lloyd" . .	—
„	„Úřední věstník zemědělské rady" . . .	—		D) Prostonárodně vzdělávací.	
				a) konfessionální:	
„	„Včelařské listy" . .	—	Úbytek 1880	„Českobratrský Hlas"	—
	k) průmyslné:			b) obecné:	
Přírůstek 1879	„Českoslovanský obuvník"	1. měs.	Přírůstek 1879	„Ruch"	1. měs.[2]
„	„Industrieller Anzeiger"	1 měs.	Úbytek 1880	„Česká rodina" . . .	—
„	„Průmyslný věstník"	1 měs.	„	„Česká včela"	—
				c) pro mládež:	
Přírůstek 1880	„Der internationale Aussteller"	3. měs.	Úbytek 1879	„Naší mládeži" [3] . .	—
„	„Mlynář"	2. měs.		E) Zábavné:	
Úbytek 1879	„Allg. oesterr. Ziegel- und Thonwaaren-Zeitung"	—	Přírůstek 1879	„Zábavné listy" . . .	2. měs.
			„	„Zábavy večerní" . .	2. měs.
„	„Českoslovanský obuvník"	—	Úbytek 1879	„Ozvěna"	—
„	„Industrieller Anzeiger"	—	„	„Slavia" (románové listy)	—

[1]) Zde se jen tiskne, vychází v Liberci.
[2]) Od r. 1881 vychází 3krát měsíčně.
[3]) Vychází v Sušici, v Praze se jen tiskne.

b) Přehled stavu a zdvižení koncem r. 1879 a 1880.

Tab. XCVII.

Druh novin	Stav koncem r. 1878.	Přírůstek (r. 1879)	Úbytek (r. 1879)	Stav koncem (r. 1879)	Přírůstek (r. 1880)	Úbytek (r. 1880)	Stav koncem (r. 1880)	v tom českých	v tom německých	v tom jiných
A. Vědecké a literární. . .	8	—	—	8	—	—	8	5	2	1[1]
	8	—	—	8	—	—	8	5	2	1
B. Politické:										
a) konfessionální	2	—	—	2	—	—	2	1	1	—
b) obecné	19	6	8	17	3	7	13	6	5	2[1]
c) humoristické	1	1	—	2	1	—	3	2	1	—
	22	7	8	21	4	7	18	9	7	2
C. Odborné:										
a) konfessionální	3	1	—	4	1	—	5	3	2	—
b) vychovatelské	8	1	—	9	—	—	9	7	2	—
c) právnické	2	1	—	3	—	—	3	2	1	—
d) medicinské	5	—	1	4	—	—	4	1	3	
e) inženýrské a stavitelské . .	2	—	—	2	—	—	2	1	1	—
f) vojenské	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
g) umělecké	9	2	5	6	2	—	8	7	1	—
h) zemědělské	10	3	3	10	1	—	11	7	4	—
i) hornické	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
k) průmyslné	10	3	5	8	2	—	10	6	4	—
l) obchodní a národohospodářské	9	—	3	6	—	—	6	1	5	—
m) pro učení jazyk.	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1
	59	11	17	53	6	—	59	35	23	1
D) Prostonárodně vzdělávací:										
a) konfessionální	2	—	—	2	—	1	1	1	—	—
b) obecné	6	1	—	7	—	2	5	5	—	—
c) pro mládež	5	—	1	4	—	—	4	4	—	—
	13	1	1	13	—	3	10	10	—	—
E. Zábavné	3	2	2	3	—	—	3	3	—	—
Celkem	105	21	28	98	10	10	98	62	32	4
Proti roku předchozímu .	+1	+14	+22	−7	−11	−18	—	−7	−2	+2

[1]) Českoněmecké.

J. Knihovny v l. 1879 a 1880.*)

I. Od povahy veřejných knihoven.

1. Stav v l. 1879 a 1880.

a) Knihovna c. k. university v č. 190-I. Tab. XCVIII.

Sbírka kněh a rukopisů a sice:	Počet svazků koncem šk. r. 1879	1880	Jiné sbírky:	Počet kusů koncem roku 1879	1880
Rukopisů	3801	3818	1. Sbírka map	415	415
prvotisků	1528	1528	2. „ obrazů a sice:		
			a) obrazů svatých . .	9823	9823
disertací (hádání) . .	1180	1221	b) obrazných thesí .	519	519
jiných samostatných tisků	157.909	160.403	c) světských obrazů .	14.659	14.659
			d) fotografií	3372	3413
větší sbírka Kinských [1])	8752	8752	3. Sbírka programů školních, zejmena:		
menší sbírka Kinských [1])	881	881	a) gymnasiálních . .	318	559
oddělení vojenské . . .	883	883	b) reálních, měšťanských, tržních a j. škol	280	319
Celkem . .	174.934	177.486			

b) Knihovna c. k. vysokých škol technických (společná) v č. 240-I.

Počet svazků	17.453	18.055	Počet časopisů vědecko-technických, pro sbor učitelský vyložených .	93	98

c) Knihovna Jednoty k povzbuzení průmyslu v Čechách v č. 539-I.

Počet děl [2])	7480	7550	Počet vyložených časopisů	40	43

d) Knihovna Musea království českého v č. 858-II.

Tab. XCIX.

Stav koncem sluneč. roku	1880	Přírůstky	1879	1880
1. Rukopisů, čísel	2590	1. Rukopisů	13	16
2. Tiskovýsh děl, svazků . .	150400	2. Tisk. děl, svazků . . .	1181	1124
3. Rytin, čísel	140000	3. Rytin: a) rytinových děl	1	1
		b) čísel	104	40
4. Korespondencí (jednotlivých dopisů)	31300	4. Dopisů, čísel	25	39

*) Dle původních zpráv, pokud bylo lze je obdržeti a s vyloučením knihoven soukromních.

[1]) T. j. knihovna hraběte Fr. Kinského a majorátní knihovna rodu hrabat K., r. 1777 bibliothece Klementinské věnované, a však s výhradou práva vlastnictví.

[2]) Koncem slunečních roků 1879 a 1880.

e) **Knihovna c. k. rady zemědělské (býv. vlastenecké hospodářské společnos… v č. 799-II.**

Obsahovala v srpnu 1881 celkem 6181 děl o 25.723 svazcích.

Po vykonání potřebného katalogisování, kteréž ku konci r. 1881 se č… otevříti se má k veřejnému užití.

f) **Knihovna p. Vojty Náprstka (průmyslového musea) v č. 269-270-I.**

Tab. C.

Stav koncem roku 1878	Přibylo svazků r. 1879 koupí českých	jiných	darem	V hromadě	Kromě toho časopisů (svazků)	Stav koncem roku 1879	Přibylo svazků r. 1879 koupí českých	jiných	darem	V hromadě	Kromě toho časopisů (svazků)	Stav koncem roku 1880	V tom kněh českých děl	svazků	Šířka stereo-…
30.100	303	625	109	1037	128 (97)	31265	311	510	246	1067	128 (97)	32460	5286	5982	4…

2. **Používání.**

Tab. CI.

Čís. řad.	Jméno knihovny	Roku 1879 Počet čtenářů v čítárně	Počet vydaných děl (svazků) vnitř čítárny	vně čítárny	Roku 1880 Počet čtenářů v čítárně	Počet vyda… děl (svazků) vnitř čítárny	vně čítárny
1.	Knihovna universitní .	47603	134711	8730[1]	59290	139663	923…
2.	„ technická . .	—	9512	991	—	9431	114…
3	„ jednoty prům	—	15143	—	—	16539	—
4.	„ musejní . . .	—	691	608	—	1004	63…
5.	„ p. Vojty Náprstka (prům musea)	7709	4650	6583	7742	6200	744…

[1]) V tom 1054 svazků mimo Prahu

[2]) V tom 1018 svazků mimo Prahu.

II. Knihovny školní.

1. Ústavů vyšších.

a) Obchodních akademií. Tab. CII.

Čís. řad.	Jméno ústavu	Stav koncem školního roku						Používání	
		1879			1880			1879	1880
		svazků	sešitů	listů	svazků	sešitů	listů	půjčeno kněh domů	
1.	Československá obchodní akademie	—	—	—	855	—	—	—[1]	—[1]
2.	Něm. obch. akademie	3581	620	296	3678	669	342	1350	1380

b) Akademie výtvarných umění v č. 190-II. Tab. CIII.

Čís. řad.	Jméno oddělení	Stav koncem šk. r.				Používání			
		1879		1880		1879		1880	
		svazků	listů	svazků	listů	čtenářů	děl	čtenářů	děl
1.	Rukopisy a listiny	—	23	—	23				
2.	Knihy všeobecného i odborního obsahu	796	—	820	—				
3.	Díla obrazná	199	—	216	—	51	181	59	253
4.	Časopisy umělecké	50	—	54	—				
5.	Sbírky rytin, fotografií atd.	—	3297	—	3300				
	Celkem	1045	3320	1090	3323	51	181	59	253

c) Konservatoř hudby v čís. 234-I..

Ústav tento čítal koncem šk. r. 1881 celkem 21 svazků prakt. návodů hudebních, 129 symphonií v partiturách i hlasech, 214 ouvertur v part. i hl., 98 sešitů jiných drobnějších hudebnin v part. i hl., 42 hudebních děl Händlových, 75 Mozartových, 1600 děl pro nástroje šmyccové a 1600 děl pro nástroje foukací,

[1]) Knihovny té používají jen professoři ústavu.

2. Veřejných škol středních.

Tab. CIV.

Čís. řad.	Jméno a sídlo ústavu	Počet svazků knihovny			
		učitelské		žáků	
		1879	1880	1879	1880
	A. Gymnasia.				
1.	C. k. akademické vyšší gymnasium (české) . .	6330	6416	5186	5351
2.	C. k vyšší gymnasium malostranské (něm.) . .	4837	4930	5867	5940
3.	C. k. vyšší gymnasium novoměstské (něm.) . .	5167	5215	2443	2544
	B. Reální školy.				
4.	C. k. vyšší reální školy české	2666	2826	2522	2733
5.	C. k. první německé vyšší reální školy . . .	9866	10291	5186	5372
6.	C. k. druhé německé vyšší reální školy	1010	1115	1595	1713
	C. Reální gymnasia.				
7.	Obecní vyšší reální gymnasium české	1367	1436	2249	2287
8.	C. k. první české reál. vyšší gymnasium . . .	800	870	980	1115
9.	C. k. druhé české reál. gymnasium	692	766	1069	1370
10.	C. k. nižší reální gymnasium něm.	1036	1116	771	895
	D. Ústavy učitelské.				
11.	C. k. český ústav pro vzdělávání učitelů . . .	930[1])	930[1])	—	—
12.	C. k. německý ústav pro vzdělávání učitelů . .	3898	4099	1189	1189
13.	C. k. český ústav pro vzdělávání učitelek . . .	400	500	200	270
14.	C. k. německý ústav pro vzdělávání učitelek .	1149	1217	341	342
	E. Dívčí vyšší školy.				
15.	Městská vyšší dívčí škola česká	420	510	252	327
16.	Německé dívčí lyceum	737	825	875	964

[1]) Společná s knihovnou žáků (kandidátů).

Jméno školy	Stav knihovny učitelské 1879 děl	svazků	1880 děl	svazků	Stav knihovny žákův 1879 děl	svazků	1880 děl	svazků	Zapůjčilo se ke čtení 1879 žákům	svazků	1880 žákům	svazků
A. Školy měšťanské.												
Staroměstská česká obecná a měšťanská škola chlapčí	868	1221	872	1236	716	1454	716	1454	289	1904	266	1392
Staroměstská česká měšťanská škola dívčí	—	—	289	302	—	—	297	310	—	—	99	1153
Staroměstská německá obecná a měšťanská škola chlapčí .	—	—	—	—	—	100	—	285	—	—	—	—
Staroměstská německá obecná a měšťanská škola dívčí . .	—	—	—	—	536	597	599	746	—	—	—	—
Novoměstská česká obecná a měšťanská škola chlapčí	4	26	15	45	365	466	523	546	—	—	379	6361
Novoměstská česká obecná a měšťanská škola dívčí . .	25	—	26	26	499	—	583	583	100	4063	428	5206
B. Školy obecné.												
Staroměstská česká škola dívčí	120	124	126	124	805	1024	866	1047	220	2640	226	2710
u sv. Havla chlapčí	100	100	100	100	734	734	768	768	70	—	—	—
u sv. Jiljí dívčí	—	—	—	—	744	—	760	760	—	—	—	—
u sv. Františka chlapčí . .	-	—	—	—	618	—	618	—	156	2709	189	4532
u sv. Haštala chlapčí . . .	—	—	—	—	485	673	506	694	237	2752	237	3765
u sv. Ducha dívčí		—	-	--	614	618	667	674	—	—	180	3558
u sv. Petra chlapčí a dívčí	562	788	320	367	315	364	663	885	—	500	210	3200
u sv. Jindřicha dívčí	—	—	—	—	829	832	829	832	110	2090	103	1726
u P. Marie Sněžné dívčí . .	—	—	—	—	800	2013	713	1268	112	2104	139	2076
u Nejsv. Trojice chlapčí . .	-	—	—	—	658	687	682	711	105	654	118	895
u sv. Štěpána chlapčí a dívčí	—	-	—		719	814	716	849	—	—	345	2768
na Hrádku chlapčí a dívčí	126	145	286	315	635	657	635	666	100	600	340	800
u sv. Vojtěcha chlapčí a dívčí	-	—	—	—	899	930	899	930	264	2640	225	2600
Novoměstská německá škola chlapčí a dívčí	-	—	—	—	—	208	—	250	—	—	—	—
u P. Marie Vítězné česká chlapčí	263	268	301	304	1108	1149	1126	1167	200	2420	301	3319
Malostranská německá škola chlapčí a dívčí	—	126	—	126	—	670	—	670	—	—	—	—
u sv. Mikuláše chlapčí . . .	27	130	27	131	707	—	735	—	134	2121	145	2446
u sv. Tomáše dívčí	—	-	—	—	476	480	505	507	230	960	251	1506
u Maltezů dívčí	—	—	—	--	413	454	474	482	135	1688	128	1675
Hradčanská škola chlapčí a dívčí	252	252	253	253	1231	1267	1252	1288	144	1282	143	977
Josefovská německá škola chlapčí a dívčí	428	771	—	1694	527	527	554	554	176	—	240	—

Tab. CVI. 4. Okresní knihovny učitelské.

Jméno	Stav koncem škol. roku						Zapůjčeno bylo roku			
	1879			1880			1879		1880	
	děl	svazků	sešitů	děl	svazků	sešitů	učitelským osobám	kněh	učitelským osobám	kněh
Okres. knihovna česká v č. 539-I.	1805	2209	731	1874	2315	685	55	725	60	74[illegible]
Okres. knihovna němec. v č. 1000-I.	—	797	—	—	830	—	34	208	25	16[illegible]

5. Soukromní školy.

V příčině škol, pod záhlavím V. 1 str. 122 t. d. uvedených, dodáváme, že z nich přihlásilo jen 21 vlastní knihovny, kteréž čítaly koncem škol. roku 18[illegible] v hromadě 8763 svazků (a sice knihovny učitelské 4579, knihovny pro žáky 427[illegible] sv.); r. 1880 pak měly tytéž knihovny v hromadě již 9.954 sv. (a sice učitelské 5327, dětské 4.627 sv.). Přes 1000 svazků čítaly v obou letech (dle vlastního udání) knihovna školy Freyovy v č. 785—I (2500 svazků), Uršulinská v č. 139—II. (r. 18[illegible] 1141 sv.) a knihovna školy hluchoněmých v č. 502—II (1000); přes 500 knihovn[illegible] školní ct. OO. piaristů v č. 892—II, anglických panen v č. 43—III, německé evangel. církve v č. 153 –II a milosrdných sester v č. 542—III. — Ze škol, pod záhlavím V. 2 b. uvedených, bylo lze (pokud již výše o nich neděje se zmínka) dopátrati se následujících dát: Škola varhanická čítala r. 1879 děl theoretických 30[illegible], hudebnin 1240, r. 1880 děl theoretických 315, hudebnin 1252; akademie Žofínsk[illegible] měla 566 děl, škola pomologická 185 a 200 děl; tělocvična J. Malýpetra 14[illegible] a 1550 kněh, škola zlatnická 80 a 100 děl, škola průmyslová r. 1881 799 čísel.

III. Knihovny důležitějších spolků.

1. Spolkův od povahy vědecké neb umělecké.

Tab. CVII.

Čís. řadové	Jméno spolku neb společnosti	Počet svazků	
		1879	1880
1.	Král. česká společnost náuk v č. 562—I.	10.900	11.5[illegible]
2.	Lékařská čítárna (Medicinisches Lese-Museum) v č. 560—I.	2.800	2.9[illegible]
3.	Spolek pro dějepis Němců v Čechách v č. 188-I.	13.817	14.62[illegible]
4.	Jednota právnická v č. 780-I.	—	1255 s[illegible] [1])
5.	Přírodovědecký spolek „Lotos“	—	90[illegible]
6.	Společnost fysiokratická v č. 799—II.	—	1.5[illegible]
7.	Spolek architektů a inženýrů v č. 915—I.	4.700	4.92[illegible]
8.	Německý spolek polytechnický v č. 859-II.	více než 8.000	více než 8.0[illegible]
9.	Beseda umělecká v č. 28—II.	2.698	2.8[illegible]

[1]) V tom knihovna po † univ. prof. Jonákovi 986 děl v 1064 sv., obecn[illegible] 269 děl. Spolek něm. právníků drží jen přes 100 odborních časopisů pro členy sv[illegible]

2. Spolků studentských.

a) Knihovna akad. čtenářského spolku v č. 780—II.

Tab. CVIII.

Odbory	Stav								
	ku konci října 1879				ku konci října 1880				
	počet		v tom nově zařaděno		počet		v tom nově zařaděno		V tom darováno (svazků)
	děl	svazků	děl	svazků	děl	svazků	děl	svazků	
A až V . .	12.196	19.719	526	641	12.759	21.484	662	861	248

b) Knihovna spolku „Lese- u. Redehalle deutscher Studenten" v č. 166—II.

Tab. CIX.

Odbory	Počet svazků								
	Stav v únoru 1879	Přirostlo		Vyloučeno	Stav v únoru 1880	Přirostlo		Vyloučeno	Stav v únoru 1880
		koupí	darováním			koupí	darováním		
A až Z	19.764	105	1.163	217	20.815	86	622	767	20.750

K. Divadla v letech 1879 a 1880*).

I. Divadla zemská.

1. Stav a správa.

Tab. CX.

Počet	České divadlo		Německé divadlo	
	1879	1880	1879	1880
Úředníků správních a režijních	10	11	10	10
Lékařů divadelních	2	2	2	2
Nápovědů	2	2	2	—
Dramaturgů	1	1	—	—
Herců	11	11	15	16
Herešek	11	8	11	12
Pěvců	10	10	9	10
Pěvkyň	7	9	5	5
Ve sboru: pánů	14	16	22	23
„ „ dám	17	17	24	27
Při baletu: pánů	1	1	1	
„ „ dám	13	11	17	17
Při orchestru: pánů	37	37	44	44
Malířů dekoračních	1	1	2	2
Sluh divadelních	3	3	3	3
Personál dekorační a strojní, mužských . . .	18	18	14	14
„ šatní: mužských	4	4	6	6
„ „ ženských	5	5	4	4
„ pomocný: mužských	12	12	9	9
Billetéři	13	13	14	14
Celkem . . .	192	192	214	218

*) Dle původních zpráv, od ředitelství poskytnutých, pak dle divadelních almanachů.

2. Činnost.

a) Provozovací rok 1879 (od 1. prosince 1878 do 30. listopadu 1879).

Tab. CXI.

Divadla	Počet provozovaných her, a sice								
	oper	operet	truchloher	činoher	dramat	veseloher	frašek	výprav. her	v hromadě
A. Královské zemské české divadlo.									
1. Zimní divadlo.									
a) Večerní představení	39	48	17	16	13	31	30	—	194
b) Odpolední představení	—	3	—	5	6	10	10	—	34
V hromadě . .	39	51	17	21	19	41	40	—	228
Mezi těmi nových her	3	2	1	2	2	3	3	—	16
Počet pohostinských vystoupení[1]) . .	8	—	—	—	1	—	2	—	11
2. Nové české divadlo. (Letní divadlo)									
a) Večerní představení	28	27	8	5	4	12	19	9	112
b) Odpolední představení	—	3	—	1	—	2	1	3	10
V hromadě . .	28	30	8	6	4	14	20	12	122
Mezi těmi nových her	—	1	2	1	1	2	5	1	13
Počet pohostinských vystoupení[2]) .	20	2	1	—	—	—	—	—	23
3. Národní arena.									
Představení	2	27	—	4	—	12	37	—	82
Mezi těmi nových her	—	2	—	—	—	1	4	—	7
Počet pohostinských vystoupení[3]) . .	—	4	—	—	—	—	—	—	4
B. Královské zemské německé divadlo.									
1. Zimní divadlo.									
a) Večerní představení	82	80	15	43	4	75	36	2	337
b) Odpolední představení	4	11	—	2	1	7	5	—	30
V hromadě . .	86	91	15	45	5	82	41	2	367
Mezi těmi nových her	1	4	1	3	1	14	5	—	29
Počet pohostinských vystoupení[4]) . .	7	5	4	4		10	—	—	30
2. Novoměstské divadlo. (Letní divadlo)									
a) Večerní představení	21	23	18	28	21	47	19	—	177
b) Odpolední představení	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě . .	21	23	18	28	21	47	19	—	177
Mezi těmi nových her	—	1	—	—	—	4	—	—	5
Počet pohostinských vystoupení[5]) . .	9	15	18	14	20	29	18	—	123

[1]) Od 7 hostí. [2]) Od 8 hostí. [3]) Od 1 hosta. [4]) Od 18 hostí. [5]) Od 15 hostí a tří společností.

b) Provozovací rok 1880.

Tab. CXII.

Divadla	Počet provozovaných her, a sice: oper	operet	truchloher	činnoher	dramat	veseloher	frašek	výprav. her	v hromadě
A. Královské zemské české divadlo									
1. Zimní divadlo.									
a) Večerní představení	41	39	23	19	11	28	18	—	179
b) Odpolední představení	—	4	—	5	4	10	9	—	32
V hromadě	41	43	23	24	15	38	27	—	211
Mezi těmi nových her	1	1	1	3	1	3	2	—	12
Počet pohostinských vystoupení[1]	7	—	2	1	—	1	—	—	11
2. Nové české divadlo. (Letní divadlo)									
a) Večerní představení	54	38	13	7	6	19	34	6	177
b) Odpolední představení	—	1	—	1	1	4	10	2	19
V hromadě	54	39	13	8	7	23	44	8	196
Mezi těmi nových her	—	2	3	1	—	2	4	1	13
Počet pohostinských vystoupení[2]	14	3	1	—	3	—	12	—	33
3. Národní arena.									
Představení	1	2	—	1	—	12	24	—	40
Mezi těmi nových her	—	—	—	—		—	7	—	7
Počet pohostinských vystoupení[3]	—	—	—	1		—	—	—	1
B. Královské zemské německé divadlo.									
1. Zimní divadlo.									
a) Večerní představení	64	53	14	36	8	81	24	1	281
b) Odpolední představení		5	—	5	1	7	5	1	24
V hromadě	64	58	14	41	9	88	29	2	305
Mezi těmi nových her	3	4	2	4	2	12	6	1	34
Počet pohostinských vystoupení[4]	16	6	3	4	1	7	6	—	43
2. Novoměstské divadlo. (Letní divadlo)									
a) Večerní představení	27	37	3	11	—	48	33	17	176
b) Odpolední představení	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě	27	37	3	11	—	48	33	17	176
Mezi těmi nových her	1	2	—	1	—	3	5	1	13
Počet pohostinských vystoupení[5]	11	19	1	7	-	27	19	2	86

[1]) Od 6 hostí. [2]) Od 11 hostí a 1 společnosti. Mimo to vystupoval 1 host po celé letní období až do listopadu. [3]) Od 1 hosta. [4]) Od 14 hostí a 2 společností. [5]) Od 11 hostí a 1 společnosti.

II. Soukromní divadla.

Co se tohoto druhu podniknutí týče, jeví se býti i pro Prahu s pravdou, že toliko v podstatě solidní podnik trvale dovede se udržeti. Tak zaniklo vystavěné průchodem roku 1875 „Teatro salone italiano" v obci Vinohradské (srov. Stat. př. kn. III. str. 96) i bylo po rozličných osudech r. 1879 konečně prodáno a rozebráno. Podobně nedovedlo se udržeti ani druhé, témuž podnikateli vznik děkující divadlo soukromní, tak zvané „Tivoli Averino" na ostrově Štvanici (srov. Stat. př. kn. VI. 72), v kterémž toliko za jeden podzimek hráno a kteréž od toho času jen náhodou bývá používáno; konečně zaniklo zmíněné na témž místě (Stat. kn. III. str. 96) „Orpheum" také již r. 1878. Naopak započata r. 1880 od soukromního podnikatele stavba tak zvaného „Theatre varieté" v Karlíně, určeného pro jízdná i jiná umělecká představení a na delší trvání vypočteného (zděného). Divadlo toto dohotoveno sice již v počátku r. 1881 se značným nákladem, mohlo však teprvé na podzim r. 1881 skutečně býti otevřeno.

Ze starších podniknutí (srov. Stat. př. kn. III. str. 96) zůstávají ještě v činnosti německé letní divadlo (arena) v Heinově (bývalé Pštrosově) zahradě, Švandova arena (česká) na Smíchově a arena (česká) v Kravíně (ve Vinohradech), těšíce se každého léta hojné návštěvě. Naopak zaniklo soukromní divadlo u sv. Mikuláše (německé) v následcích prodeje domu č. 27-I. (býv. kláštera sv. Mikuláše), a sice koncem r. 1879. Bývalý podnikatel a ředitel jeho otevřel však dne 5. prosince 1880 v restauračním stavení tak zvaného Novoměstského divadla (ve Vinohradech) novou řadu představení s týmž účelem; trvání jeho, a s ním i trvání divadla Novoměstského, naleză se ale v stálém nebezpečenství od vzmáhajícího se napořád ruchu stavebního v oněch končinách.

Oddělení šesté.

Věci správy obecní.

A. Správa obecní.

I. Sbor starších obecních a rada městská.

1. Volby obecní.

Doplňovací volby do sboru starších obecních na rok 1880 konaly se dne 27. listopadu 1879, na rok 1881 pak dne 7. prosince 1880 a sice s následujícím výsledkem: Tab. CXIII.

Volební okres	Rok	Počet oprávněných voličů			z těch dostavilo se k volbě						Zvoleno členů do zastupitelstva		
					vůbec			na %					
		I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
		v e s b o r u											
Staré město . . .	1879	427	1057	801	133	256	299	31·1	24·2	37·3	5	4	4
	1880	388	943	772	120	244	300	30·9	25·9	38·9	3	3	4
Nové město	1879	566	1838	976	150	516	335	26·5	28·1	34·3	4	5	4
	1880	553	1702	926	164	498	381	29·6	29·3	41·1	5	5	4
Malá Strana . . .	1879	178	644	227	74	196	92	41·6	30·4	40·5	1	2	1
	1880	—	586	186	—	172	100	—	29·3	53·8	—	3	4
Hradčany	1879	31	105	—	17	54	—	54·8	51·4	—	1	1	—
	1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Josefov	1879	—	135	—	—	26	—	—	19·3	—	—	1	—
	1880	45	—	83	28	—	44	62·2	—	53·0	1	—	1
Praha vůbec . . .	1879	1202	3779	2004	374	1048	726	31·1	27·7	36·2	11	13	9
	1880	986	3231	1967	312	914	825	31·6	28·8	41·9	9	11	13

Při doplňovacích volbách dne 27. listopadu 1879 zvoleni byli do sboru starších obecních zejmena tito pánové:

a) za Staré město: Bečvář Tomáš, Bělský Jan, Fingerhut Vojtěch, Fric Jan, Kandert Josef, Kettner Jiří, Klečka Josef, Phil Dr. Kořistka Karel, Procházka Emanuel, Sommerschuh Václav, Štěpánek Alois, JUDr. Vaněk Jan a Voitl Václav;

b) za Nové město: Baroch Benedikt, Beneš Václav, Med. Dr. Funda Josef, Gregor Čeněk, Jireček Josef, Kheil Karel, JUDr. Milde Josef, Med. Dr. Neureutter Bohdan, JUDr. Rieger Frant. Lad., Schauer z Augenberka Josef, Stýblo Bedřich, Tomek Václav Vl. a Žižka Gabriel;

c) za Malou Stranu: Kaisberger Antonín, JUDr. Kavka Matěj, Med. Dr. Krčma Jan a Ordnung Hugo;

d) za Hradčany: Pollach Štěpán a Schwarz Karel;

e) za Josefov: JUDr. Wien Ignác,

Volbami dne 7. prosince 1880 povoláni jsou do sboru starších obecních tito pánové:

a) za Staré město: Hněvkovský Frant., Kadleček Karel, Malý Dominik, Müller Josef, Neureutter Karel, Skramlík Emilian, Staus Josef, JUDr. Talíř Matěj, Tallowitz Ferd. a Zeithammer A. O;

b) za Nové město: Baroch Benedikt, JUDr. Černý Tomáš, Doubek Josef, Fuchs Ignac, Fuchs Karel, Legler Jindřich, Nykles Václav, Schauer z Augenburku Josef, Med. Dr. Šír Vladislav, JUDr. Škarda Jakub, JUDr. Šolc Jindřich, Vališ Ferdinand, Vávra Jan a Záhorský Antonín;

c) za Malou stranu: JUDr. Diviš Jan, Eckert Jindřich, Fišer Frant., JUDr. Hauer Josef, Pharm. Dr. Jandouš Alois, Kytka Frant. a Strach Jan;

d) za Josefov: JUDr. Bendiener Ludvík a Zappert David.

Při obvyklém obnovování rady městské povoláni k hodnosti této na r. 1880 volbou starších obecních ze dne 11. prosince 1879 následující pánové:

a) za Staré město: Bělský Jan, Fišer Frant., Kandert Josef, Kettner Jiří, Klička Josef, Makovský Karel, Müller Rudolf, JUDr. Nittinger Robert, Voitl Václav a Zeithammer A. O.;

b) za Nové město: Baroch Benedikt, Brosche Bedřich ml., JUDr. Černý Tomáš, Jireček Josef, Marek Josef, JUDr. Milde Josef, Nykles Václav a Vališ Ferdinand;

c) za Malou stranu: Höcker Bedřich, Legler Jindřich, Ordnung Hugo a Schwarz Karel;

d) za Hradčany: Jaroš František a

e) za Josefov: JUDr. Bendiener Ludvík.

Při volbě dne 27. prosince 1880 zvoleni za členy rady městské tito pánové:

a) za Staré město: Fišer Frant., Hněvkovský Frant., Kandert Josef, Kettner Jiří, Klička Josef, Makovský Karel, JUDr. Nittinger Robert, Voitl Václav a Zeithammer A. O.;

b) za Nové město: Baroch Benedikt, Brosche Bedřich ml., JUDr. Černý Tomáš, Marek Josef, JUDr. Milde Josef, Nykles Václav, Otto Jan, Med. Dr. Šír Vladislav a Vališ Ferdinand;

c) za Malou stranu: JUDr. Diviš Jan, Eckert Jindřich, Höcker Bedřich a Legler Jindřich;

d) za Hradčany: Jaroš František a posléze

e) za Josefov: JUDr. Bendiener Ludvík.

Jelikož dne 3. srpna r. 1879 doba tříletého úřadování posavadního purkmistra p. Emiliana Skramlíka se končila, svolal týž na den 2. srpna t. r. sbor starších obecních ke schůzi a složiv prostředkem dvou tištěných zpráv účty z působení svého, vzdal se hodnosti své. Zastupitelstvo obecní sešlo se na to dne 4. srpna opět v hromadu, aby ujalo se volby nového purkmistra. Co nově zvolený vyšel z osudí 69 hlasy z 71 přítomných

opět p. Emilian Skramlík, jenž nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. srpna od J. Veličenstva v úřadě tom byv potvrzen, dne 6. září 1879 obvyklým způsobem jest instalován.

Nedlouho potom, totiž dne 25. září t. r. složil posavadní naměstek purkmistrův p. A. O. Zeithammer v příčině parlamentárních a jiných veřejných prací, úřad svůj, jejž téměř plných sedm roků byl zastával, zůstávaje členem rady městské od r. 1867. Místo jeho zaňal volbou dne 27. září t. r. k tomu povolaný radní městský p. JUDr. Tomáš Černý, kterýž při obvyklém obnovování rady městské ve schůzích sboru starších obecních dne 29. pros. 1879 a dne 27. pros. 1880 pokaždé zase za náměstka zvolen jest. V obou posléze uvedených schůzích sboru starších obecních zvolen vrchním ředitelem ústavu chudinského po obojíkráte městský radní p. Karel Makovský, jenž místo to již od r. 1877 bez přetržky zastává.

Ve stavu zastupitelstva obecního prošlo během posledních dvou roků několik změn. Tak vzdal se zejmena dne 3. června 1879 hodnosti své dlouholetý a neunavný člen rady městské p. Vavřinec Kriesche († dne 9. října 1881), na jehož místo zvolen obecní starší p. Václav Voitl. Dne 11. listopadu t. r. vzdal se hodnosti člena sboru starších obecních p. Antonín Klenka rytíř z Vlastimilů, druhdy vrchní ředitel ústavu chudinského, a sice pro těžkou chorobu tělesnou, již také dne 4. listopadu 1880 podlehl. Roku 1880 ztratila rada městská dva členy, a sice p. Jana Bělského, stavitele, a p. Rudolfa Müllera, obchodníka. Prvý zemřel dne 7. února 1880 a místo jeho zaňal obecní starší p. Med. Dr. Rob. Vaeter rytíř z Artensu (který však ještě téhož roku do Litoměřic se odstěhoval), druhý na své místo resignoval a byl nahražen obecním starším p. J. Ottem. Ze středu sboru vystoupili p. JUDr. Frant. Brauner († dne 21. června 1880) a pp. Med. Dr. Bohdan Neureutter a Antonín Stáně.

Jiné změny.

Nové volby do jedenácti stálých odborův, ku kterýmž na r. 1881 ještě čtyři nové přibyly *), jakož i volby dozorců pro rozličná odvětví správy obecní a ústavy humanitní, od obce vydržované, konány jsou na r. 1880 dne 30. pros. 1879 a na r. 1881 dne 4. ledna t. r. V týchže schůzích obnovena také rada plynáren obecních. Obvyklé obnovení jedné třetiny výboru spořitelny městské vykonáno dne 4. dubna 1879 a dne 5. dubna 1880. Taktéž obnovena volbou rady městské dne 7. října 1879 obecní kommisse statistická na další tři léta, jejížto předsednictvo dne 29. října 1879 a dne 30. října 1880 nově bylo voleno.

II. Úřady obecní.

1. Systemisování a jiné změny.

a) Ve schůzi rady městské dne 8. června 1879 usnešeno navrhnouti sboru starších obecních zřízení místa ředitele úřadů obecních, jemuž by náleželo míti stálou dohlídku k úřadům magistrátním a kancelářím úřadů obecních vůbec a, pokud purkmistr tak ustanoví, zastávati téhož při schůzích okresních rad školních, při okresní kommissi pro daň pozemkovou,

*) Jsoutě zejmena: 13členná kommisse, zkoumající vodární projekt prof. Krejčího (XII), 9členná kommisse, zkoumající vodární projekt Vrutický (XIII), 8členná kommisse, zkoumající vody studničné v Praze (XIV), a 8členná užší kommisse kanalisační (XV).

při magistrátu, jakož i při řízení záležitostí obecních působnosti přenešené. Témuž příslušelo by zároveň vypracovati návrh, jakým způsobem by se služba při referátech magistrátních upraviti a agenda jich rozděliti dala, a učiniti přiměřené opatření, aby závadám a nedostatkům, jevícím se ve službě aneb při zřízencích obecních, odpomoženo bylo. Radnímu magistrátnímu, jemuž úřad ten svěřen bude, má roční služné o 1000 zl. býti zvýšeno. Sbor starších obecních schválil ve schůzi dne 12. července 1879 návrh tento a volbou rady městské ze dne 18. července t. r. povolán k hodnosti této první magistrátní radní pan Jan Aulehle, jenž dnem 1. srpna t. r. v ni se uvázal.

b) Za příležitosti zřízení samostatného referátu školního systemisovány pro kancelář okresní školní rady 1 místo koncipisty a 1 místo konceptního adjunkta s nejnižšími platy obou těchto kategorií. Vybírání školného ve školách městských, bylo usnešením rady městské ze dne 28. února 1879 svěřeno šesti v obecní službě se nalezajícím úředníkům za roční odměnu 200 zl. a vydána jim zvláštní instrukce, od městského účetního navržená.

Usnešením sboru ze dne 19. května 1879 systemisováno místo úředníka k dohlídce při vyklizení stok s ročním platem 1000 zl. a téhož dne uzavřeno rozmnožiti sbor hasičský o 4 muže s denním platem po 80 kr.

Usnešením sboru st. obecn. ze dne 3. února 1879 udělen inženýru obecní plynárny v Žižkově titul vrchního inženýra a dvěma assistentům titul inženýrů.

c) Z ostatních opatření organisačních sluší vytknouti následující:

Oddělení úřadu berního k udržování v evidenci katastrů voličů zrušeno a agenda jeho přikázána opět kanceláři presidiální (usnešení rady městské ze dne 8. červc. 1879); dále svoleno k žádosti výboru zemského k tomu, aby úřad berní obstarával předepisování, vybírání a účtování okresních přirážek pro obec Vyšehradskou (usneš. rady m. ze dne 28. října 1879) a zavedeny posléze k zjednodušení prací v úřadě berním k návrhu kommisse organisační některé opravy, na jichž základě úřednictvu nová instrukce vydána byla (usneš. rady m. ze dne 12. dubna 1880). Taktéž přikročeno dle usnešení rady m. ze dne 23. září 1879 k vnitřnímu upravení referátu berního a rozdělen zmíněný referát na dvě oddělení. Oddělení A) obstarává záležitosti všech daní, poplatku z nájemného, daně ze psů a daně za povolení k hudbě, oddělení B) pak záležitosti poplatků právních, konkursů, requisice daní a poplatků jiných úřadů se týkající a záležitosti hudebného. Oddělení A) řídí pod vlastní zodpovědností magistrátní radní, maje k ruce 1 koncipistu, 2 officiály, 1 praktikanta a 1 denního písaře, oddělení B) pak spravuje pod vlastní sice odpovědností, ale pod dozorem magistrátního radního magistrátní sekretář, jemuž přiděleni jsou 1 konceptní adjunkt (po případě konceptní praktikant), 1 officiál a 2 diurnisté. K službám obou oddělení přidán 1 strážník.

Podobně změněna usnešením sboru starších obecních ze dne 27. listopadu 1879 agenda referátu popisního, a sice v ten způsob, že od od 1. ledna 1880 obstarává agendu magistrátní, týkající se doplňování c. k. vojska, městský úřad popisní. V příčině té ustanoveno, že v čele úřadu popisního má býti ředitel s hodností magistrátního sekretáře se služným 2000 zl., ale bez ročního přídavku 200 zl.; týž má býti absolvovaný právník, jenž tři theoretické státní zkoušky s dobrým prospěchem složil; druhým úředníkem má býti na místě posavadního kancelářského officiála s 1200 zl.,

adjunkt v hodnosti magistrátního koncipisty s platem ročních 1400 zl. bez osobního přídavku 200 zl. a s touž způsobilostí jako ředitel. (Srov. Stat. přír. kn. VI. str. 76.)

Stále množící se agenda magistrátu Pražského a rostoucí s ní potřeba rozmnožení sil konceptních vedla sice hned r. 1878 k rozmnožení počtu úřednictva této kategorie (srov. Stat. přír. kn. VII. str. 86), ale průchodem nejnovější doby přiváděla se potřeba nových sil do té míry k platnosti, že se rada městská rozhodla přikročiti k náležité organisaci úřednictva konceptního, jež tou dobou z 32 sil se skládalo. Proto uloženo řediteli úřadů obecních, aby společně s kommissí organisační podal návrh jak na potřebné rozmnožení úřednictva konceptního, tak na provedení nové organisace magistrátu vůbec. V měsíci květnu 1880 byla kommisse s prací svou hotova a předložila návrh radě městské, která jej opět sboru starších obecních k přijetí odporučila. Sbor pak schválil ve schůzi dne 9. června 1880 celý návrh s některými změnami, ustanoviv zároveň, aby nový stav věcí dnem 1. července 1880 do života vstoupil. Podle toho záleží úřednictvo konceptní při magistrátních referátech, v kanceláři praesidiální, v kanceláři vrchního ředitelství ústavu chudinského a v úřadě popisním z 47 osob a dělí se takto:

6 magistrátních radních, z nichž jest jeden zároveň ředitelem úřadů obecních s platem 4000 zl., 1 s platem 3000 zl., 2 s platem po 2600 zl. a 2 s platem po 2400 zl. ročně;

16 sekretářů, a sice 6 po 2000 zl. (z nich jeden ředitelem úřadu popisního), 5 po 1800 zl. a 5 po 1600 zl.;

21 koncipistů a to: 8 po 1400 zl., (z nich jeden adjunktem při úřadě popisním), 7 po 1200 zl. a 6 po 1000 zl. a

4 konceptní praktikanti, každý s adjutem ročních 700 zl.

Osobní přídavky po 200 zl., úředníkům konceptním od sekretáře dolů usnešením sboru obecních st. ze dne 10. ledna 1878 povolené (srov. St. př. kn. na r. 1878 str. 86 a 87) byly přijetím výše zmíněné organisace zrušeny. Od té doby činí náklad na úřednictvo konceptní 74.400 zl. ročně.

V následcích obmýšleného zřízení městské rady zdravotní jakožto orgánu poradního a dobré zdání u věcech zdravotnických dávajícího systemisováno usnešením sboru st. obecních ze dne 22. listop. 1880 při městské službě zdravotní místo městského fysika s ročním platem 2400 zl. Fysik městský má obstarávati scientifické řízení veškeré služby zdravotní při obci Pražské a má jakožto představený veškerého v službě obecní jsoucího personálu zdravotního a jsa co takový radě městské a, pokud se týče, magistrátu podřízen, zřetel svůj obraceti k zdravotnictví, má závady zdravotní, v Praze shledané, v úvahu bráti a k jich odstranění přiměřené kroky činiti.

Poněvadž dále úmrtím posavadních dvou radních zdravotních s ročním platem po 1400 zl. uprázněná po nich místa za delší dobu zůstala neobsazena, ustoupil sbor starších obecních od úmyslu zrušiti je a přeměnil je usnešením ze dne 20. pros. 1880 v místa lékařů okresních s týmž platem. Odtud bude se skládati personál okresních lékařů ze 14 osob, a sice 2 po 1400 zl., 6 po 1200 zl. a 6 po 1000 zl. ročního platu.

K žádosti výboru spořitelny městské za zvýšení služného resp. upravení personálu dotčeného ústavu usnesl se sbor st. ob. dne 11. srpna 1880 upraviti platy ty podle návrhu řečeného výboru a zříditi 5 míst officiálů na místě posavadních 3 a dosavadní 2 místa praktikantská

zrušiti, ač neklesne-li čistý výtěžek spořitelny za r. 1880 pod 36.000 zl. Kromě toho usneseno, aby daň z příjmů, která ze služného úředníkův a sluh vyměřena bude, zapravena byla i s přirážkami spořitelnou samou. Upravení toto vešlo v platnost dnem 1. ledna 1881.

Posléze upravena prostředkem zvláštní instrukce ze dne 7. března 1879, personálu hřbitovnímu se schválením vyšších instancí od rady m. vydané, služba na hřbitovech Olšanských a Košířských a provedeny usnešením sboru st. ob. ze dne 22. pros. t. r. některé změny v personálu. Tak zejmena zrušeno od 1. ledna 1880 místo diurnisty na hřbitově Olšanském a zřízeno místo účetního praktikanta s adjutem 500 zl., plat zahradníka tamnějšího zvýšen pak ze 600 na 700 zl.; místo diurnisty na hřbitově Košířském změněno v zatímní místo hřbitovního assistenta s platem 600 zl. a s kaucí rovnou služnému.

Odměny a přídavky povoleny usnešením sboru st. ob. ze dne 27. listop. 1879: účetnímu městskému 600 zl. jmenem odměny a správci váhy městské 400 zl. jmenem přídavku aktivního; usnešením sboru ze dne 5. dubna 1880 řediteli úřadu popisného 200 zl. a jeho adjunktovi 100 zl.; usnešením sboru ze dne 15. července 1880 sekretáři K. Stehlíkovi osobní příspěvek ročních 200 zl., sekretáři v referátě školském V. Císaři 300 zl. za r. 1879 a 150 zl. za 1. půlletí r. 1880, vrchnímu inženýru obecní plynárny v Žižkově 600 zl. z pokladny plynárny obecní a posléze povolen snešením sb. o. st. ze dne 5. dubna 1880 řediteli kanceláře statistické substituční plat 600 zl. na supplenta, jenž ho po čas jeho jednoroční dovolené co c. k. professora zastupoval.

2. Agenda pražského magistrátu v letech 1879 a 1880.

a) Agenda protokollu podacího.

CXIV.

	Počet spisů úředních roku 1879	1880
A. Podáno bylo:		
1. u věcech politických a obecních	165.334	171.904
2. „ „ poplatku z nájemného	4.579	2.001
3. „ „ c. k. okresní školní rady české	16.261	23.645
4. „ „ „ „ „ „ „ německé .	4.623	5.688
Úhrnem . . .	190.797	203.238
B. Ze spisů těchto bylo přiděleno k vyřízení:		
1. referátu hospodářskému (I. mag. radní Aulehle) .	10.636	11.315
2. „ živnostenskému (II. mag. radní Čakrt) .	14.208	13.664
3. „ stavebnímu a zdravotnímu (III. mag. radní Plch)	18.187	17.266
4. „ popisnímu (IV. mag. radní JUDr. Vraný)	21.997	26.751
5. „ bernímu (V. mag. radní Mynářík) . . .	73.755	73.390
6. u věcech plynárny obecní referátu I.	628	858
7. „ vojenských úřadu popisnímu (ředitel Šámal)	14.125	16.946
8. úřadovně c. k. okresních rad školních (mag. radní Kozel)	13.601	14.051
9. u věcech daně potravní sekretáři praesidiálnímu J. U. Dr. Jind. Malému	61	51

Mimo to přijal protokoll podací peněz a cenných papírů roku 1879: 312.030 zl. 71 kr. (o 133.900 zl. 36 kr. více než r. 1878) a uložil z nich 84.765 zl. 03 kr. v úřadech berním, školním a zádušním a ve výpravně a 227.265 zl. 68 kr. v hlavní pokladně městské, roku 1880 pak 220.075 zl. 66 kr.. z čehož uloženo 58.215 zl. 14 kr. v úřadech berním a zádušním a ve výpravně, 30.545 zl. 42½ kr. v referátě školním a 131.315 zl. 09½ kr. v hlavní pokladně městské.

b) Agenda výpravny magistrátní.

Tab. CXV.

	Roku	
	1879	1880
Výpravně odevzdáno ze všech referátů kusů	159.334	169.821
V tom bylo exekučních rozkazů pro dlužné daně, poplatky právní, léčebné atd.	35.872	36.012
K těmto rozkazům vybráno ve výpravně samé zl. .	48.209	57.820
Zpráv c. k. místodržitelství podáno	1.408	1.499
Poštou vypraveno kusů	36.892	37.631
Koncessí živnostenských vyhotoveno	237	179
Listů „ „	1.204	1.154
Vyhlášek novinami uveřejněných bylo	52	55

B. Jmění obecní.

Následující tabulky CXVI a CXVII. zobrazují na základě původních pramenů [1]), jakož i obvyklým způsobem jak hospodaření s jměním obecním, tak závěrečný stav jeho koncem správních let 1879 a 1880. Aby také letos zejmena tab. CXVII. nepozbývala před veřejností obvyklého výkladu (tab. CXVI. objasňuje se s důstatek články pod záhlavím D a E t. oddělení položenými), následuje na str. 166 stručný rozbor jednotlivých položek. Tomuto účelu slouží ostatně také již tab. CXVIII., schválně k tomu konci vyčíslená.

[1]) Jsou to zejmena publikace účtárny městské z let 1880 a 1881, a sice: Předchozí rozpočty, závěrky účtů a zprávy kommissí pro zkoušení účtův obecních za l. 1879 a 1880, Inventáře jmění obecního za l. 1879 a 1880, jakož i jiná ústně daná vysvětlení, dále protokolly o schůzích rady městské a sboru starších obecních. Veškerých těchto pramenův užito též při zdělávání oddílů D. a E.

I. Výsledky hospodaření s jměním král. hlav města Prahy dle schválených závěrek za l. 1879 a 1880*) Tab. CXVI.

Čís. ř.	Příjmy	1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.
	A. Příjmy řádné.				
	I. Příjmy z jmění dle práva soukromního.				
1.	Z jmění nezdvižného	80.862	16	78.942	79
2.	Z jmění zdvižného (z úpisů a jistin aktivních)	49.434	43	30.937	49
3.	Z práv požitečných	71.810	33	78.598	18
4.	Hrubý příjem z úvěrních a živnostenských podniknutí	2,476.834	72	2,613.728	26
5.	Příjem změnami vlastnictví vzešlý . .	88.464	72	65.124	37
		2,767.406	36	2,867.331	09
	II. Příjmy z důvodů veřejných (mimo poplatky obecní).				
1.	Městské poplatky za vykonávání policie tržní a zdravotní (v čemž zahrnuta jest i daň ze psů) a za užívání vlastnictví obecního	84.916	89	87.686	43
2.	Taksy	3.408	58	4.405	94
3.	Školné	70.605	92	91.484	41
4.	Jiné příjmy z důvodů veřejných . . .	57.002	91	24.848	06
		215.934	30	208.424	84
	III. Příjmy z nadaného jmění obecního.				
1.	Ze všeobecného důchodu opatrovacího	24.898	92	30.223	74
2.	Z měšťanského důchodu	155.717	47	234.095	17
3.	Z důchodu sirotčího	4.906	07	4.699	61
4.	Z jiných důchodův	141.616	05	137.842	83
		327.138	51	406.861	35
	IV. Příjmy rozličné	151.281	17	114.688	94
	V. Poplatky obecní.				
1.	Poplatek z nájemného (3 kr. z každého zl. přes 100 do 300 zl. a 5 kr. nad 300 zl.)	380.232	67	377.115	25
2.	Přirážky k daním přímým	725.469	55	718.114	59
3.	„ „ „ nepřímým	401.085	46	401.085	46
4.	Poplatek na ubytování vojska	152	06	41	57
5.	Jiné poplatky obecní	10.578	80	9.425	70
		1,517.518	54	1,505.782	57
	Úhrn příjmů řadných . .	4,979.278	88	5,103.088	79
	B. Příjmy průchozí.				
I.	Obdržené půjčky	11.299	59	132.883	57
II.	Obdržené zálohy	192.248	22	253.986	66
III.	Jiné příjmy prozatímní	292.977	71	63.978	30
IV.	Nahražené výdeje prozatímní . .	452.109	95	408.212	43
V.	Počáteční zbytek pokladniční . .	939.659	54	848.043	77
	Úhrn příjmů průchozích . .	1,888.295	01	1,707.104	73
	C. Veškeren příjem	6,867.573	89	6,810.193	52

*) Sestaveno od městské účtárny.

I. Hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy v l. 1879 a 1880.
Tab. CXVI. (Pokr.)

Čís. ř.	Výdeje	1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.
	A. Výdeje řádné.				
	I. Všeobecné výdeje správní.				
1.	Zastupitelství obecní:				
	a) Purkmistrovi služné a výměrek na vydržování povozu	6.319	42	7.000	—
	b) výlohy na volby	333	38	247	45
		6.652	80	7.247	45
2.	Služné úředníkům:				
	a) úředníkům konceptním	54.983	—	61.625	28
	b) „ technickým	35 025	50	36.022	20
	c) „ účtárním	29.066	56	28.522	68
	d) „ pokladničním	4.500	—	4.500	—
	e) „ pomocných úřadů . .	37.049	93	39.733	32
	f) „ ostatním	29.395	16	27.608	24
		190.020	15	198.011	72
3.	Platy sluhám	17.504	08	17.986	43
4.	Denní platy	29.780	60	32.763	65
5.	Odměny a výpomocné	1.471	—	3.442	—
6.	Denní útratné a pocestné	1.189	52	1.717	38
7.	Nájemné z místností úředních	—	—	—	—
8.	Potřeby úřední a kancelářské:				
	a) na potřeby psací a kreslicí	5.419	82	3.913	73
	b) „ věci tiskové	5.273	68	6.526	74
	c) „ práce knihařské	1.714	36	1.847	44
	d) „ osvětlení	1.421	75	1.809	82
	e) „ vytápění	2.158	69	3.756	12
	f) „ nábytek	1.065	32	4.026	19
	g) „ čištění	1.262	22	1.238	22
	h) „ rozličné výlohy	9.317	56	7.689	10
		27.633	40	30.807	36
9.	Povinnosti z důvodů správních (výslužné, provise, dary z milosti, příspěvky k vychování, odbytné, pohřební čtvrtletné atd.)	74.323	33	75.892	94
10.	Jiné výlohy správní (služné úředníkům v příkaznosti, mýtné, náklady správní a p.)	1.293	81	1.684	50
		349.868	69	369.553	43
	II. Výlohy na vlastnictví soukromní.				
1.	Výlohy na jmění nezdvižné:				
	a) výlohy na správu a zachování . . .	47.074	99	65.595	91
	b) zeměpanské daně a jiné dávky . .	40.824	34	35.076	35
	c) jiné vylohy	25.991	41	39.817	27
		113.890	74	140.489	53
2.	Výlohy na práva požitečná	2.623	08	2.691	94
3.	„ „ úvěrní a živnost. podniknutí .	2,364.866	95	2,210.736	74
4.	„ „ koupi stavení a pozemků .	12.740	96	76.830	26
		2,494.121	73	2,430.748	47

I. Hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy v l. 1879 a 1880.
Tab. CXVI. (Pokr.)

Čís. ř.	Výdeje	1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.
	III. Výdeje na veřejnou bezpečnosť.				
1.	a) Výdeje na státní policii místní . .	44.700	—	44.700	—
	b) „ „ obecní „ „ . .	35.599	41	30.857	90
		80.299	41	75.557	90
2.	a) Výlohy na osvětlování města . . .	62.657	99	65.472	53
	b) „ „ čištění ulic	150.249	26	140.033	09
		212.907	25	205.505	62
3.	Na vyklizení stok	32.151	65	43.180	38
4.	Výlohy na hasičstvo a hlásné	31.621	04	43.319	39
5.	„ „ opatření při povodních . .	1.117	78	1.037	20
		358.097	13	359.600	49
	IV. Opatrování chudých.				
1.	Výlohy na všeobecné ústavy opatrovací	75.415	84	80.960	37
2.	Výlohy na měšťanské ústavy opatrovací	178.166	91	239.315	94
3.	Výlohy na opatrování sirotkův . . .	21.547	67	25.670	09
4.	„ „ „ nemocných (lékaře chudých, příspěvků nemocnicím)	30.268	06	30.664	34
5.	Výlohy na jiné podobné ústavy . . .	68·079	88	73.987	38
		373.478	36	450.598	12
	V. Výdeje k účelům bohoslužebným.				
1.	Stavby kostelů:				
	a) na zachování	52.486	75	25.536	31
	b) na stavby nové	—	—	1.600	—
		52.486	75	27.136	31
2.	Jiné výlohy k účelům bohoslužebným	52.146	68	48.523	79
		104.633	43	75.660	10
	VI. Výlohy k účelům vyučovacím a vůbec vzdělávacím.				
1.	Na řízení a zachování real. gymnasia obecního	41.485	92	44.612	94
2.	Na zřízení a zachování škol národních	293.193	17	318.588	98
3.	„ „ „ „ „ tělocvičných	130	10	138	33
4.	„ „ „ „ „ jiných . .	43.205	38	46.402	28
5.	„ „ „ „ školních stavení:				
	a) na zachování	8.007	55	8.637	66
	b) na nové stavby	81.517	13	285.612	46
		89.524	68	294.250	12

I. Hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy v l. 1879 a 1880.
Tab. CXVI. (Pokrač.)

Čís. ř.	Výdaje	1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.
6.	Příspěvky školám průmyslným . . .	11.530	—	10.780	—
7.	„ „ jiným	4.222	—	4.054	—
8.	Na knihovny, ježto nejsou přímo k vyučování určeny	2.886	26	3.847	25
9.	Na musea a jiné sbírky	200	—	400	—
10.	Podpory vědeckým spolkům	100	—	110	—
11.	Jiná vydání k rozšiřování umění a věd	2.519	86	2.125	—
		488.997	37	725.308	90
	VII. Výlohy na přenešený obor.				
1.	Na vybírání daní	33.947	32	32.602	11
2.	Na záležitosti popisní	10.610	96	10.404	85
3.	Na ubytování vojska	91.965	54	49.136	99
		136.523	82	92.143	95
	VIII. Na veřejné stavby.				
1.	Na ulice dlážděné:				
	a) na zachování	17.547	30	31.700	54
	b) na nové stavby	54.488	86	37.387	35
		72.036	16	69.087	89
2.	Na ulice nedlážděné a na silnice:				
	a) na zachování	6.987	06	5.181	76
	b) na nové stavby	503	54	12	75
		7.490	60	5.194	51
3.	Na mosty:				
	a) na zachování	5.712	16	19.981	82
	b) na nové stavby	16.803	70	73	73
		22.515	86	20.055	55
4.	Na stavby vodní:				
	a) na zachování	187	—	3.852	80
	b) na nové stavby	46.186	83	12.438	06
		46.373	83	16.290	86
5.	Na stoky:				
	a) na zachování	5.669	52	6.581	42
	b) na nové stavby	726	26	26.271	92
		6.395	78	32.853	34

I. Hospodaření s jměním král. hlav. města Prahy v l. 1879 a 1880.

Tab. CXVI. Dokonč.

Čís. ř.	Výdaje	1879 zl.	1879 kr.	1880 zl.	1880 kr.
6.	Na vodovody:				
	a) na zachování	41.666	13	63.895	06
	b) na nové stavby	29.865	65	79.728	45
		71.531	18	143.623	51
7.	Na veřejné sady (sady anglické, zahrady):				
	a) na zachování	17.075	80	29.341	31
	b) na nové zřizování	53.125	41	6.631	43
		70.201	21	35.972	74
8.	Na jiné veřejné stavby (lázně, jatky, hřbitovy atd.)				
	a) na zachování	27.007	15	17.298	54
	b) na nové stavby	—	—	—	—
		27.007	15	17.298	54
		323.552	37	340.376	94
	IX. Výlohy za příčinou neobyčejných událostí živelních a jiných případů neštěstí	769	18	16.568	31
	X. Výlohy na obecní dluhy.				
1.	Na splácení	110.070	06	107.828	44
2.	Na úrokování	175.093	38	457.837	89
		285.163	44	565.666	33
	XI. Jiná rozličná vydání	41.758	73	40.963	42
	Úhrn řádných výdejů	5,256.964	25	5,467.188	46
	B. Výdeje průchozí:				
	I. Vydané půjčky	—	—	—	—
	II. Vydané zálohy	478.558	43	599.401	07
	III. Jiná vydání prozatímní	40.026	32	2.384	85
	IV. Splacené příjmy prozatímní	243.981	12	171.273	19
	V. Závěreční zbytek pokladniční	848.043	77	569.945	95
	Úhrn výdejů mimořádných	1,610.609	64	1,343.005	06
	C. Veškeren výdej	6,867.573	89	6,810.193	52

II. Přehled jmění obecního král. hlav. města

Tab. CXVII.

Číslo řadové	Předmět	Rok	I. Důchody obce Pražské[1] zl.	kr.	II. Fond ústavu chudých zl.	kr.	III. Fondy chudobnice u sv. Bartoloměje[2] zl.	kr.	IV. Měšťanská a jiná nadání místní zl.	kr.
	A. Jmění aktivní.									
1.	Cena věcí nezdvižných	1879	7,177.312	24	—	—	419.304	98	15.616	20
		1880	7,703.677	46	—	—	418.136	98	15.616	20
2.	Cena práv poži-tečných	1879	2,056.176	20	148.427	80	25.540	—	15.518	80
		1880	2,133.272	10	142.020	20	25.680	—	15.518	80
3.	Jistin aktivních .	1879	129.072	74	248.831	14	439.342	37	618.523	36
		1880	128.941	19	262.689	20	455.792	65	625.095	80
4.	Cena hmot a naturalií v zásobě	1879	112.396	93	—	—	1.748	93	—	—
		1880	56.196	07	—	—	2.245	38	—	—
5.	Cena zdvižných věcí inventárních	1879	496.702	38	123	60	16.764	71	—	—
		1880	521.319	48	146	81	17.842	10	—	—
6.	Cena nářadí kostelního	1879	—	—	—	—	1.069	84	—	—
		1880	—	—	—	—	1.071	99	—	—
7.	Nedoplatky na příjmy	1879	454.291	64	31.985	69	5.507	17	23.630	90
		1880	620.019	99	15.084	59	8.367	85	42.440	39
8.	Závěreční zbytek pokladny . .	1879	587.155	88	—	—	228	58	1.041	57
		1880	145.001	00	—	—	743	93	1.356	42
	Úhrnem . .	1879	11,013.108	01	429.368	23	909.506	58	674.330	83
		1880	11,308.427	29	419.940	80	929.880	88	700.027	61
	B. Jmění dlužní.									
1.	Jistiny dlužní . .	1879	7,989.541	21	—	—	86.500	—	—	—
		1880	7,992.452	85	—	—	56.500	—	—	—
2.	Nevýplatky . . .	1879	68.103	90	174	21	6.373	48	3.174	98
		1880	225.745	70	218	38	6.367	34	4.531	71
	Úhrnem . .	1879	8,057.645	11	174	21	92.873	48	3.174	98
		1880	8,218.198	55	218	38	62.867	34	4.531	71
	Čisté jmění aktivní ke dni 31. prosince . . .	1879	2,955.462	90	429.194	02	816.633	10	671.155	85
		1880	3,090.228	74	419.722	42	867.013	54	695.495	90

[1]) Spolu s důchody statku Libeňského, zámecké kaple v Libni, mostu císaře Františka Josefa a Palackého, městského fondu školního a fondu městského sirotčince. [2]) Totiž vlastní fond chudobnice, který měl koncem r. 1879 jmění aktivního 795.180 zl. 54 kr., passivního 88.264 zl. 53 kr., čistého jmění tedy 706.916 zl. 01 kr. — koncem r. 1880 pak jmění aktivního 814.930 zl. 19 kr., passivního 61.218 zl. 47 kr., čistého jmění tedy 753.711 zl. 72 kr, a fond stavební, jenž měl koncem r. 1879 jmění aktivního 114.326 zl. 04 kr., passivního 4.608 zl. 95 kr., čistého jmění tedy 109.717 zl. 09 kr. — koncem r. 1880 pak jmění aktivního 114.950 zl. 69

Prahy dle stavu ze dne 31. prosince 1879 a 1880.

Tab. CXVII.

V.		VI.		VII.		VIII.		IX.		X.				
Fond opatrovny dítek na Hrádku		Fond chorobnice na Karlově		Fond obročnický		Fond sirotčí		Městská pojišťovna[3])		Městské plynárny ke dni 30. června[4])		V hromadě		Číslo řadové
zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	
—	—	132.148	40	85.594	25	—	—	—	—	1,504.094	66	9,334.070	73	1.
—	—	132.148	40	85.594	25	—	—	—	—	1,516.013	51	9,871.186	80	
—	—	13.159	50	2.954	90	9.757	30	—	—	—	—	2,271.534	50	2.
—	—	17.561	00	2.954	90	9.100	10	—	—	—	—	2,346.107	10	
28.516	23	392.818	30	390.517	45	90.802	40	—	—	—	—	2,338.423	99	3.
28.596	10	394.137	32	391.569	45	90.802	40	—	—	—	—	2,377.624	11	
—	—	3.155	41	—	—	—	—	—	—	89.889	26	207.190	53	4.
—	—	2.387	11	—	—	—	—	—	—	81.535	25	142.363	81	
75	10	14.330	20	—	—	—	—	—	—	13.453	92	541.449	91	5.
75	10	14.426	18	—	—	—	—	—	—	13.169	33	566.979	00	
—	—	9.677	45	—	—	—	—	—	—	—	—	10.747	29	6.
—	—	9.845	75	—	—	—	—	—	—	—	—	10.917	74	
98	25	1.331	47	2.681	63	4.340	02	—	—	55.599	86	579.466	57	7.
77	00	1.164	66	2.744	57	5.233	44	—	—	56.183	49	751.315	98	
31	73	5	23	14.021	50	—	—	—	—	73.783	47	676.267	96	8.
49	48	529	40	16.165	65	—	—	—	—	89.039	7?	252.885	64	
28.721	31	566.625	96	495.769	73	104.899	72	—	—	1,736.821	11	15,959.151	48	
28.797	68	572.199	82	499.028	82	105.135	94	—	—	1,755.941	34	16,319.380	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,076.041	21	1.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,048.952	85	
49	70	207	82	490	72	288	19	—	—	43.977	04	122.840	04	2.
11	30	247	75	458	83	251	35	—	—	51.538	86	289.8 1	22	
49	70	207	82	490	72	288	19	—	—	43.977	04	8,198.881	25	
11	30	247	75	458	83	251	35	—	—	51.538	86	,338.324	07	
28.671	61	566.418	14	495.279	01	104.611	53	—	—	1,692.844	07	7,760.270	23	
28.786	38	571.952	07	498.569	99	104.884	59	—	—	1,704.402	48	7,981.056	11	

kr., passivního 1.648 zl. 87 kr., čistého jmění tedy 113.301 zl. 82 kr. [3]) Veškeré jmění tohoto fondu v nominální ceně 155.772 zl. 26 kr. r. m. bylo k nařízení rady městské ze dne 5. prosince 1879 č. j. 1569 praes. odevzdáno do správy a účtování pojišťovně městské i vypuštěno tudíž z vlastního jmění obecního. [4]) Totiž plynárna v Žižkově a na Smíchově; onano měla koncem června 1879 čistého jmění 1,410.889 zl. 59 kr., tato 281.954 zl. 48 kr. — koncem června 1880 pak onano 1,416.138 zl. 98 kr., tato 288.263 zl. 50 kr.

III. Přehled přírůstků a úbytků jmění

u porovnání s ro-

Tab. CXVIII.

Číslo řadové	Předmět	Rok	I. Důchody obce pražské zl.	kr.	II. Fond ústavu chudých zl.	kr.	III. Fondy chudobince u sv. Bartoloměje zl.	kr.	IV. Měšťanská a jiná nadání místní zl.	kr.
	A. Jmění aktivní.									
1.	Cena věcí nezdvížných . .	1879	+104.964	16	—	—	+19.828	98	—1.187	60
		1880	+526.365	22	—	—	—1.168	00	—	—
2.	Cena práv požitečných . .	1879	—37.871	80	—5.882	00	—	—	—	—
		1880	+77.095	90	—6.407	60	+140	00	—	—
3.	Jistin aktivních	1879	—18.768	14	+974	40	+13.290	72	+17.571	75
		1880	—131	55	+13.858	06	+16.450	28	+6.572	44
4.	Cena hmot a naturalií v zásobě	1879	+52.356	68	—	—	—143	49	—	—
		1880	—56.200	86	—	—	+496	45	—	—
5.	Cena zdvižných věcí inventárních	1879	+36.103	47	—	—	+1.136	06	—	—
		1880	+24.617	10	+23	21	+1.077	39	—	—
6.	Cena nářadí kostelního . . .	1879	—	—	—	—	+45	65	—	—
		1880	—	—	—	—	+2	15	—	—
7.	Nedoplatky na příjmy	1879	+24.479	84	+2.169	65	+195	93	—306	64
		1880	+165.728	35	—16.901	10	+2.860	68	+18.809	49
8.	Závěreční zbytek pokladny . .	1879	—110.133	41	—	—	—41	41	—778	77
		1880	—442.154	88	—	—	+515	35	+314	85
	Úhrnem . .	1879	+51·130	80	—2.737	95	+34.312	44	+15.298	74
		1880	+295.319	28	—9.427	43	+20·374	30	+25.696	78
	B. Jmění dlužní.									
1.	Jistiny dlužní .	1879	—98.770	47	—	—	—	—	—	—
		1880	+2.911	64	—	—	—30.000	00	—	—
2.	Nevýplatky . .	1879	+23.182	44	—29	61	+1.002	05	—910	64
		1880	+157.641	80	+44	17	—6	14	+1.356	73
	Úhrnem . .	1879	—75.588	03	—29	61	+1.002	05	—910	64
		1880	+160.553	44	+44	17	—30.006	14	+1.356	73
	Čisté jmění aktivní ke dni 31. pros.	1879	+126.718	83	—2.708	34	+ 33.310	39	+16.209	38
		1880	+134.765	84	—9.471	60	+ 50.380	44	+24.340	05

*) S vypuštěním jmění pojišťovny městské, o čemž srov. poznámka 3.

obecního v letech 1879 a 1880.

kem předešlým*)

Tab. CXVIII.

V. Fond opatrovny dítek na Hrádku		VI. Fond chorobnice na Karlově		VII. Fond obročnický		VIII. Fond sirotčí		IX. (X.) Městské plynárny ke dni 30. června		V hromadě		Číslo řadové
zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	
—	—	+5.000	00	—33	00	—	—	+26.915	63	+155.488	17	1.
—	—	—	—	—	—	—	—	+11.918	85	+537.116	07	
—	—	—636	00	—	—	—507	00	—	—	—44.896	80	2.
—	—	+4.401	50	—	—	—657	20	—	—	+74.572	60	
+66	10	+156	60	—	—	+60	00	—	—	+13.351	43	3.
+79	87	+1.319	02	+1.052	00	—	—	—	—	+39.200	12	
—	—	+171	54	—	—	—	—	—31.324	71	+21.360	02	4.
—	—	—768	30	—	—	—	—	—8.354	01	—64.826	72	
+6	70	+50	11	—	—	—	—	—65	17	+37.231	17	5.
—	—	+95	98	—	—	—	—	—284	59	+25.529	09	
—	—	+46	59	—	—	—	—	—	—	+92	24	6.
—	—	+168	30	—	—	—	—	—	—	+170	45	
+2	10	+215	07	—18	94	—19	52	+201	13	+26.918	62	7.
—21	25	—166	81	+62	94	+893	42	+583	69	+171.849	41	
+28	47	—4	63	+2.026	73	—	—	+22.846	69	—86.056	33	8.
+17	75	+524	17	+2.144	15	—	—	+15.256	29	—423.382	32	
+103	37	+5.299	28	+1.974	79	—466	52	+18.573	57	+123.488	52	
+76	37	+5.573	86	+3.259	09	+236	22	+19.120	23	+360.228	70	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—98.770	47	1.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—27.088	36	
+38	40	+23	34	—572	44	+24	55	+13.148	65	+35.906	74	2.
—38	40	+39	93	—31	89	—36	84	+7.561	82	+166.531	18	
+38	40	+23	34	—572	44	+24	55	+13.148	65	—62.863	73	
—38	40	+39	93	—31	89	—36	84	+7.561	82	+139.442	82	
+64	97	+5.275	94	+2.547	28	—491	07	+5.424	92	+186.352	25	
+114	77	+5.533	93	+3.290	98	+273	06	+11.558	41	+220.785	88	

při tab. předešlé.

A. Vzhledem k přímému neb vlastnímu jmění obecnímu (důchody obce Pražské s příslušenstvím) viděti z tab. CXVIII., že v obou letech správních se rozmnožilo, o čemž následující rozbor určitější dáta podává.

I. 1. Značné zvýšení hodnoty realit, obci přímo náležitých, způsobeno bylo především vlivem staveb, r. 1879 a 1880 provedených (srov. o tom oddíl D), jichž skutečný náklad stavební k původním hodnotám jejich byl připočten. Cestou touto rozmnožila se cennost obecních nezdvižností r. 1879 o 159.827 zl. 05 kr., r. 1880 o 314.812 zl. 30½ kr., ano naopak zbouráním r. 1879 29.700 zl., r. 1880 jen 22.982 zl. 46 kr. k odepsání přišlo [1]).

2. Koupěmi získány jsou, a sice:

a) Domy r. 1879 za 2355 zl. r. 1880 pak za 215.000 zl. Zejmena zakoupen byl r. 1879 dům č. p. 123-IV, a pozemek zbořeného domu č. 189-IV. za 1005 zl. k účelům rozšíření ulice a založení sádku (Sb. ob. st. ze dne 13. října 1879), pak bývalá výběrna úřadu pro potravní daň č. p. 356-II v Podskalí za 1350 zl. k účelům upravovacím. Roku 1880 přešly koupí do vlastnictví obce: Díl domu č. 48-II pro upravení resp. rozšíření ulice Vladislavovy za 16.000 zl. (Sb. ob. st. 22. září 1880), dům č. 769-I k rozšíření hradební ulice a příjezdu k nábřeží Rudolfovu za 9000 zl. (Sb. ob. st. 27. října 1880) konečně k zřízení nových škol domy č. 47 a 48-II za 115.000 zl. a dům č. 873-I za 75.000 zl. (Sb. ob. st. ze dne 4. února a 5. dubna 1880).

b) Pozemků přibylo koupí r. 1879 za 7560 zl. 07 kr., r. 1880 za 76.685 zl. Zakoupeno bylo zejmena r. 1879 vnitř města k účelům upravovacím (jmenovitě k rozšíření ulice Klimentské, Zlatnické, Vladislavské, Žitné, Vyšehradské a Lužické) 6 dílců ve výměru 295,30 □m. za 7.485 zl. 87 kr. a pobřežní pozemek v Líbni k upravení břehu Vltavy ve výměru 1507·0 □m. za 74 zl. 20 kr. (Sb. ob. st. 3. ún., 13. břez., 11. června, 12. července a 25. září 1879). Roku 1880 bylo zakoupeno k podobnému účelu, totiž k upravení ulice Sraňkové, Kozí a ulice u Milosrdných, pak ulice Soukennické, Zlatnické a Smeček 7 dílců v úhrnném výměru 99·44 □m. za 1785 zl. 14 kr. (Sb. ob. st. 5. dubna. 9. a 19. června 1880). Podobný účel (zřízení spojovací silnice mezi náměstím Karlovým a mostem Palackého) sledovala koupě dílcův a ohrady č. 358 a 360-II za 60.000 zl. (Sb ob. st 27. října 1880). K stavbě silnice spojovací mezi Malou stranou a mostem císaře Františka Josefa byl dále od usedlosti č. 130-III odkoupen pozemek u výměře 463·79 □m. za 12.900 zl. (Sb. ob. st. dne 26. května 1880), a konečně získány koupí též dílce Ellenbergerovy č. 146, 147, 167 a 168 v Braníku výměry 2 jiter 1187 □° čili 15.760·29 □m. za 2000 zl. (Sb. ob. st. 22. září 1880).

c) Směnou získáno r. 1879, a sice k upravení Ječné ulice 31·90 □m. půdy uliční za 638 zl.; r. 1880 k upravení ulice Šerlinkovy, Mýtné a Mariánské 42·84 □m. pozemků uličních za 741 zl. (Sb. ob. st. 22. září 1880). Taktéž byl od držitele ohrady V. Bubeníčka proti postupu 4·5 □m. pozemku uličního vyměněn dílec č. 134 při č. p. 353-II 158·0 □° aneb 568.27 □m. výměry k upravení silnice Podskalské a vyplaceno za něj 9977 zl. 50 kr.

---

[1]) Obořeny byly zejmena r. 1879: dům č. 362-II v Podskalí k účelům regulování, a za touž příčinou dům č. 80-I (staroměstský dvůr stavební) na nábřeží Rudolfově; dále stavení č. 956-I (na masném trhu) při přestavování školy č. 1000-I; r. 1880 dům č. 82-I (bývalá jízdárna zemská) na nábřeží Rudolfově (za příčinou stavby nové školy) pak někdejší výběrna potravní daně č. 574-II v Mezibranské ulici k rozšíření ulice; bývalá umrlčí komora a byt kostelníkův u sv. Klimenta (hlavně k zřízení sádku) pak domek č. 123-IV u říšské brány (za týmž účelem).

a příspěvek 700 zl. k vystavení zdi ohradní (Sb. ob. st. 17. března 1880). Konečně bylo za směnu pozemků v Braníku 919 zl. složeno (Sb. ob. st. 22. list. 1880).

3. Prodáno bylo naopak:

a) v obvodu rozšířeného města, a sice r. 1879 šesti stranám 265·214 □° čili 953·88 □m. pozemků za 20.329 zl. 35 kr. a r. 1880 třem stranám pozemky v úhrnné míře 441·645 □° čili 1588·42 □m. za 35.085 zl. 88 kr. (Sb. ob. st. 11. června a 12. července 1879 pak 3. května, 9. června a 27. listopadu 1880);

b) vnitř města, na větším díle k novým stavbám a k přestavování prodáno, a sice r. 1879 celkem 5 dílů v souhrnném výměru 77·73 □m. za 2194 zl. 64 kr. (Sb. ob. st. 19. května, 11. června, 29. října a 22. prosince 1879); roku 1880 9 dílců uličních výměrou 327·630 □m. za 6.282 zl. 18 kr. (Sbor obecních starších 5. dubna, 22. září a 27. října 1880); mimo to odpadlo při směnách pozemků uličních 42·11 □m., za které se celkem 1345 zl. 56 kr. stržilo (Sb. ob. st. 25. září 1879 pak 11. srpna a 22. září 1880). Kromě toho třeba zmíniti se o směně pozemků plynárny Smíchovské s tamnější firmou Ringhoffrovou k zřízení vlečné dráhy, při čemž tato firma za převzatou větší výměru 431·6 □m. kupní cenu 1980 zl. zapravila (Sb. ob. st. 25. září 1879).

4. Mimo to hodnota obecních nemovitostí v obou letech minulých také jiným ještě způsobem byla změněna. Přihodilot se jednak snížení ceny obecních domů zmenšením výnosu činžovního (jako při č. 138-I a 771-I), podobně při rozličných pozemcích uličních, jichžto hodnota toliko dle časného užívání jich se vyměřuje. Cennosť jiných pozemků přišla následkem přímého jich užití k účelům komunikačním (proménou v půdu uliční) v inventáři prostě k výmazu a t. d. Takovým způsobem odpadlo z úhrnu hodnoty realit obecních v inventáři za r. 1879 celkem 1787 zl. 80 kr. a v inventáři za r. 1880 13.857 zl. 50½ kr. Naopak přirostlo obracením v časný užitek pozemků uličních a pobřežních (mezi nimi 6 přístavišť firmy Parrau a syn) obecním realitám hodnoty r. 1879 o 2260 zl., r. 1880 pak o 2819 zl. 30 kr.

II. Po míře tab. CXVIII. vzešel cennosti práv požitečných obce Pražské r. 1879 úbytek, r. 1880 dostalo se jí naopak zvěčení, kteréž dvojnásobné hodnotě loňského úbytku se rovná. Úbytek r. 1879 vznikl hlavně ze skrovnějšího výnosu machadel, činže z lázní a řeky, městské váhy, trhu dobytčího, z místného na trzích, z poplatků za výkladní skříně a tax za právo měšťanské a domovské. Naopak vynesla všecka ostatní práva požitečná větší zisk a zvláště následkem dlouhé a tuhé zimy 1879—1880 vzmohl se výtěžek z náplavky a sekání ledu skoro o 5%. Za to klesl tento požitek r. 1880, a podobně vzaly tenkráte také ostatní říční činže, jakož i výnos místného v městském trhu dobytčím některou újmu; zvláště pak přišel bývalý užitek z novoměstského skladiště obilního v č. 793-II následkem vykoupení této služebnosti (srov. St. př. kn. VII. str. 90) docela k odepsání. Že ale všecka ostatní práva požitečná proti r. 1879 byla více vynesla, byl konečný výsledek r. 1880 v té příčině velice potěšitelný.

III. Co se týče ostatních součástí přímého jmění obecního, jsou zajisté rozdíly jich hodnot závěrečných pro l. 1879 a 1880 buď příliš nepatrné, než aby jim zvláštního vysvětlení třeba bylo, buď objasňují se samy od sebe. Toliko v příčině značného ztenčení hotovosti pokladniční v obou letech budiž připomenuto, že úbytek tento jde hlavně na účet nákladu stavebního, jakož i na hotové výplaty při četných koupích nemovitostí, jmenovitě r. 1880.

Stav dluhů obce pražské vykazuje r. 1879 snížení následkem pravidelného jich uplácení, r. 1880 ovšem přírůstek, kterýž po míře tab. CXVIII. skoro výhradně z nevýplatků pochází, i neměl by tudíž veliké váhy, kdyby nebyly skutečně nové půjčky se staly. Zejmena uznala obec pražská r. 1879 toho potřebu, mimo dvě půjčky, o nichž již v St. př. kn. VII. str. 93

zmínka se stala, pomýšleti na třetí vypůjčku. Jestiť to půjčka 2 millionů zl. k účelům školským, zejmena k postavení nových škol, o kteréž stalo se usnešení po delších poradách v radě městské k návrhu zvláštní kommisse a jejíž plán (5% zúrokování listů podílních, $^1/_2$% umořování dluhu, obé z poplatku školního) ve schůzi sb. st. ob. dne 10. ledna 1880 schválení dosáhl. Zákonu zemskému ze dne 2. července 1880, v té příčině vymoženému, udělena jest nejvyšší sankce dne 21. září t. r.

Nemenší váhy, ale i rozhodného prospěchu pro finance obecní jest konvertování starších 3 městských půjček z roku 1864 (1 mill. zl.), z r. 1873 (600.000 zl.) a z r. 1874 (5 mill.), jež sborem ob. st. ve schůzi dne 14. června 1880 bylo usnešeno a k jehož provedení sobě obec povolení sněmu zemského zákonem ze dne 3. července 1880 (schváleným dne 4. září 1880) dříve již byla vymohla. Po delším vyjednávání s několika ústavy úvěrními, domácími i cizími, a když ve schůzi sb. ob. st. ze dne 18. června 1880 usnešení o zadání nové půjčky, ke konvertování potřebné, c. k. priv. rak. úvěrnímu ústavu pro obchod a průmysl, učiněné dne 14. června 1880, zase zrušeno jest bylo, přijato konečně ve schůzi dne 29. října 1880 podání všeobecného rakouského ústavu pro úvěr pozemkový ve Vídni ze dne 27. října i s dodatky ze dne 28. a 29. října t. r., pro finance obecní rozhodně nejpříznivější. Podle smlouvy, dne 15. listopadu 1880 uzavřené, vypůjčí se obec Pražská od jmenovaného ústavu k zaplacení zbytku vzpomenutých 3 půjček (v celku 6,464.000 zl.), k vyplacení 10% prémie při půjčkách z r. 1864 a 1873 a k uhražení nákladu konvertovacího nový kapitál nevypovídatelný v obnosu 6.750.000 zl., kterýž ve 100 dekursivních lhůtách pololetních, počnouc 16. listopadem 1880, s 5·4%₀ zpět splacen bude, a tudíž, poněvadž umořovací kvota jen 0·5% obnáší, toliko 4·9% se úrokuje, ana míra úroková valuty, již jmenovaný ústav po lhůtách do 1. července 1883 vyplatí, 4·15% obnáší. Podle rozdílu mezi obnosem staré a nové půjčky, zvýší se stav dluhů obce Pražské skrze konversí o 285.500 zl., za to ušetří obec na úrocích, od r. 1882 počínajíc, 52·000 zl. ročně.*)

V též schůzi sb. ob. st. (dne 29. října 1880) přiřknuto jest (po zamítnutí méně příznivého podání městské spořitelny ve spolku s bankou živnostenskou) také realisování vypůjček z r. 1875 a 1879 k uhražení nákladu na stavbu mostu Palackého s nábřežím (kterýž se cestou zálohy z 5milionové půjčky z r. 1874 zapravoval) v úhrnném obnosu 2,100.000 zl., 15. listop. 1880 počínajíc, všeobecnému rak. ústavu pro úvěr pozemkový, a sice na tytéž podmínky jako provedení půjčky konvertovací.

Tentýž ústav obdržel konečně na stejné výminky usnešením sb. ob. st ze dne 12. dubna 1881 financování městské půjčky školské v obnosu 2 mil. zl.

B) V příčině jmění fondů, ve správě obce Pražské se nalezajících, postačí krátké připomenutí. Mimo fond ústavu chudých a sirotčí fond prospívaly za minulých dvou let všecky ostatní fondy obecní; ale i při oněch dvou fondech vznikl schodek jmění jedině tím, že práva požitečná, jim přikázaná, buď odpadla buď ve výnosu se stenčila. Tak přišla zejmena ohledně fondu chudinského v inventáři za r. 1879 následkem úmrtí k odepsání hodnota doživotního platu z domů č. 992 a 1002-II; dále byl v těchto obou letech percentní výnos z dražeb a pokut, do toho fondu plynoucích, skrovnější než kteréhokoli roku předešlého; což také platí o právech požitečných fondu sirotčího (pronájem trávy s části pozemků fortifikačních). Za to byl stav vkladů a cenných papírů při ústavě chudých r. 1880 zcela potěšitelný.

---

*) Legalisování dlužních úpisů (také na půjčku k stavbě mostu) stalo se dne 16. listopadu 1880, konvertování, a sice nejprvé obou půjček premiových z r. 1864 a 1873 (ve zbývajícím obnosu 1,695.201 zl. 90 kr.) počalo po předchozí výpovědi dne 1. března 1881 prostředkem městské hlavní pokladny, slosování půjčky z r. 1874 provedeno jest dne 23 dubna 1881.

Spojený fond chudobnice shromáždil nejen po obě leta potěšitelným způsobem kapitály a mohl r. 1880 také dosti znamenitou úplatou dluhů se vykázati, nýbrž následkem věčího výnosu činže z domu Richtrovského zvýšila se r. 1879 také hodnota nemovitostí, fondu tomu patřících. R. 1880 nastal sice v ohledu posledním méně příznivý obrat, přece však dostalo se fondu tomuto přijetím do vlastnictví čtvrtiny domu č. 73-II, jemu r. 1879 odkázané, dosti cenného přírůstku.

Fondu tak zvaných nadání měšťanských přirostly r. 1879 čtyři, v r. 1880 tři nové nadace; podobně bylo v obou letech možno o jmění fondu chorobnice sestaviti příznivější bilanci, k čemuž r. 1879 zvýšení ceny nemovitostí jeho (za příčinou rozličných oprav atd.), r. 1880 pak zvýšení výnosu práv požitečných (šestina příspěvků fondu policejního od držitelů fiakrů a drožek a poplatku z plesů maškarních) podnět dalo.

Ustavičné přibývání hodnoty nemovitostí plynáren městských vysvětluje se zdokonalováním jich prostředků provozovacích; zmenšení zásob v obou letech je právě jen dobrým znamením rychlejšího odbytu výrobků vedlejších.

C) Z opatření, jež rada městská nebo sbor ob. st. k zvelebení hospodářství obecního během r. 1879 a 1880 učiniti za prospěšné byly uznaly, a z nichž zmíněné již konvertování premiových vypůjček městských na předním místě postaviti náleží, budiž zde nejprvé vzpomenuto usnešení rady městské ze dne 6. června 1879, dle kteréhož vůči snížení míry úrokové z vkladů, jež česká i městská spořitelna ode dne 1. července 1879 byly zavedly, ředitelstva ústavů těch požádána jsou, aby míru úrokovou požadavků svých za obcí Pražskou přiměřeným způsobem snížila. Žádosti té bylo také se strany obou ústavů vyhověno, a míra úroků pro mladší požadavky české spořitelny (koncem r. 1879 v hromadě 614.764 zl. 59 kr. obnášející) s 6 na 5%, a u městské spořitelny při dluhu 224.827 zl. 64 kr. se 6 na $5^1/_4$% snížena.

Následkem usnešení ze dne 11. listopadu 1879 obmýšlela rada městská pro půjčku na stavbu mostu Palackého při finančních úřadech podobného polehčení v povinnosti kolkové a t. d. se dožadovati, jakého obec Vídeňská při některých půjčkách svých požívá Že ale tato půjčka obdržela potom povahu půjčky soukromní (srov. nahoře), nedošlo na provedení tohoto úmyslu.

Z péče o zvelebení důchodů obecních vyšlo také opětné převzetí nájmu potravní daně na další tři léta (sb. ob. st. 27. list. a 27. pros. 1880), vymožení zákona zemského ze dne 3. července 1880 o upravení mýta dlažebního (o čemž níže ještě připomenuto bude), jakož i ve schůzi r. m. ze dne 22. září 1879 usnešené zavedení knihy stížností, která v kanceláři presidiální má býti vyložena, aby do ní každá legitimovaná osoba případná přání nebo stížnosti vzhledem k hospodářství obecnímu zapsati mohla.

Úsilnému zakročení městské rady resp. magistrátu Pražského podařilo se také, pohnouti ředitelství dráhy císaře Františka Josefa, aby počalo konečně uplácením od mnoha let zadržené pohledávky obce Pražské za štěrk, k zřízení nádraží sestavovacího v Nůslích dodaný. Následkem toho byla v prvních dnech měsíce června 1879 první lhůta v obnosu 63.000 zl. se strany dráhy u hlavní pokladny městské složena.

C. Výnosy daní v Praze a n

I. Výnosy da

Tab. CXIX.

Doba a druh daně	Řádná daň s přirážkou mimořádnou zl.	kr.	Přirážka pro fond vyvazovací zl.	kr.	Přirážka pro fond zemský zl.	kr.	Příplatek obecní zl.	kr.	Taksy a kolky zl.	kr.	Pokuty zl.	kr.
A. Daň po-												
Za léta předešlá	70	56	3	69	14	68	—	—	—	—	—	-
za rok 1879. .	2838	89½	147	79	635	95	—	—	—	—	—	—
V hromadě . .	2909	45½	151	48	650	63	—	—	—	—	—	—
B. Daň čin-												
Za léta předešlá	142619	98	10271	08	41066	23	15412	59	—	—	190	2[illegible]
za rok 1879. .	1694007	38	102539	57½	441913	48	176114	52½	—	—	4	-
V hromadě . .	1836627	36	112810	65½	482979	71	191527	11½	—	—	194	23[illegible]
C. Daň vý-												
Za léta předešlá	92673	87½	3174	71½	12665	87½	7948	—	—	—	595	[illegible]
za rok 1879. .	252245	95	8321	63½	36693	76½	23707	80	—	—	—	—
V hromadě . .	344919	82½	11496	35	49359	64	31655	80	—	—	595	[illegible]
D. Daň z												
Za léta předešlá	366490	38	12793	10	49650	36½	59883	64	503	03	324	2[illegible]
za rok 1879. .	752006	42½	23685	74	102030	72½	102790	29	86	60	11	—
V hromadě . .	1118496	80½	36478	84	151681	09	162673	93	589	63	335	2[illegible]
E. Daň z výnosu činže z do-												
Za léta předešlá	13044	03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
za rok 1879. .	35366	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě . .	48410	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
F. Úhrn veške-												
Za léta předešlá	614898	82½	26242	58½	103397	15	83244	23	503	03	1110	3[illegible]
za rok 1879. .	2736465	05	134694	74	581273	92	302612	61½	86	60	15	—
V hromadě . .	3351363	87½	160937	32½	684671	07	385856	84½	589	63	1125	36[illegible]

*) Od městského berního úřadu skrze p. officiala L. Rebeku, taktéž tab. CXX.

…yšehradě v l. 1879 a 1880.

… 1879 vůbec.*)

Tab. CXIX.

…řirážka školní zl.	kr.	Úroky z prodlení zl.	kr.	Veškeren příjem zl.	kr.	Předepsaná povinnost zl.	kr.	Od toho suma vykonaných odpisů zl.	kr.	Zůstává upravená náležitost zl.	kr.	Nedoplatky vůbec zl.	kr.	Nedoplatky na % náležitosti
…emková.														
7	18	—	28	96	39	380	36	—	—	380	36	283	97	74.7
301	20	1	30	3925	13½	4177	97	—	—	4177	97	252	83½	6.1
308	38	1	58	4021	52½	4558	33	—	—	4558	33	536	80½	11.8
…ovní.														
…1610	87	5156	14	236327	42½	287994	91	33939	00	254055	91	17728	48½	6.9
…969	75½	5525	95	2639074	66½	2946573	26½	34898	54	2911674	72½	272600	06	9.4
…580	62½	10682	39	2875402	09	3234568	17½	68837	54	3165730	63½	290328	54½	9.2
…ělková.														
…6538	68½	4196	71	127793	71	377951	83½	53506	18½	324445	65	196651	94	60.6
…123	30½	2233	87	341326	32½	583346	05	49179	55½	534166	49½	192840	17	36.1
…4661	99	6430	58	469120	08½	961297	88½	102685	74	858612	14½	389492	11	45.4
…příjmů.														
…25801	24½	5510	98	520957	02	762325	61½	52995	19	709330	42½	188378	40½	26.6
…48260	47	2240	72	1031111	97	1186511	33	1311	59	1185199	74	154087	77	13.0
…74061	71½	7751	70	1552068	99	1948836	94½	54306	78	1894530	16½	342461	17½	18.1
…mů daně činžovní prostých.														
—	—	—	—	13044	03	17360	07	770	22	16589	85	3545	82	21.4
—	—	—	—	35366	40	48033	65½	—	—	48033	65½	12667	25½	26.4
—	—	—	—	48410	43	65393	72½	770	22	64623	50½	16213	07½	25.1
…rých daní.														
…53957	98	14864	41	898218	57½	1446012	79	141210	59½	1304802	19½	406583	62	31.2
…5654	73	10001	84	4050804	49½	4768642	27	85389	68½	4683252	58½	632448	09	13.5
…39612	71	24866	25	4949023	07	6214655	06	226600	28	5988054	78	1039031	71	17.4

II. Výnosy re

Tab. CXX.

Doba a druh daně	Řádná daň s přirážkou mimořádnou zl.	kr.	Přirážka pro fond vyvazovací zl.	kr.	Přirážka pro fond zemský zl.	kr.	Přirážka obecní zl.	kr.	Taksy a kolky zl.	kr.	Pokuty zl.	kr.	Přirážka školní zl.	kr.
											A. Daň p-			
Za léta předešlá	113	48½	5	89	25	32	—	—	—	—	—	—	11	[illegible]
za rok 1880	2878	28	149	69	644	71	—	—	—	—	—	—	305	[illegible]
V hromadě .	2991	76½	155	58	670	03	—	—	—	—	—	—	316	[illegible]
											B. Daň čin-			
Za léta předešlá	156371	82½	10810	19	46169	57	18180	12	—	—	320	85½	22942	[illegible]
za rok 1880	1709267	91	103133	89	444268	74½	177706	51½	—	—	25	10	221157	[illegible]
V hromadě .	1865639	73½	113944	08	490438	31½	195886	63½	—	—	345	95½	24410[illegible]	[illegible]
											C. Daň vý-			
Za léta předešlá	107053	07½	3677	75	15496	16	9675	49½	—	—	630	27	7955	[illegible]
za rok 1880	243459	86½	8191	73½	35287	88½	22789	47	—	—	30	84	17479	[illegible]
V hromadě .	350512	94	11869	48½	50784	04½	32464	96½	—	—	661	11	25434	[illegible]
											D. Daň z			
Za léta předešlá	353459	50½	11965	07½	50404	49	62069	17½	429	68	170	00	2935[illegible]	[illegible]
za rok 1880	658142	61½	21554	21	92849	01½	89217	20½	47	20	25	00	4184[illegible]	[illegible]
V hromadě .	1011602	12	33519	28½	143253	50½	151286	38	476	88	195	00	71199	77
					E. Daň z výnosův činže z do-									
Za léta předešlá	9825	63½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
za rok 1880	32418	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V hromadě .	42244	46½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
									F. Úhrn veške-					
Za léta předešlá	626823	52½	26458	90½	112095	54	89924	79	429	68	1121	12½	60260	[illegible]
za rok 1880	2646167	50	133029	52½	573050	35½	289713	19	47	20	80	94	280791	[illegible]
V hromadě .	3272991	02½	159488	43	685145	89½	379637	98	476	88	1202	06½	341052	[illegible]
Proti r. 1879 více (+) nebo méně (-)	—78372	85	—1448	89½	+474	82½	—6218	86½	-112	75	+76	70	+1439	[illegible]

880 vůbec.

Tab. CXX.

Úroky z prodlení zl.	kr.	Veškeren příjem zl.	kr.	Předepsaná povinnost zl.	kr.	Od toho suma vykonaných odpisů zl.	kr.	Zůstává upravená náležitost zl.	kr.	Nedoplatky vůbec zl.	kr.	na % náležitosti
z e m k o v á.												
1	67	157	54½	536	38½	—	—	536	38½	378	84	70.6
2	46	3980	72	4181	82½	—	—	4181	82½	201	10½	4.8
4	13	4138	26½	4718	21	—	—	4718	21	579	94½	12.3
ž o v n í.												
6121	79	260917	30½	312429	44½	36375	13½	276054	31	15137	00½	5.5
5451	48	2661011	42½	2961739	78½	35484	34½	2926255	44	265244	01½	9.1
11573	27	2921928	73	3274169	23	71859	48	3202309	75	280381	02	8.8
d ě l k o v á.												
4177	76	148665	66½	432032	37½	71462	47½	360569	90	211904	23½	58.8
2136	56	329376	01	570029	99½	57615	50	512414	49½	183038	48½	35.7
6314	32	478041	67½	1002062	37	129077	97½	872984	39½	394942	72	45.2
p ř í j m ů.												
9008	69½	516857	48	742245	08½	55382	34	686862	74½	170005	26½	24.8
1875	70	905559	86	1088807	64½	956	92½	1087850	72	182290	86	16.8
10884	39½	1422417	34	1831052	73	56339	26½	1774713	46½	352296	12½	19.9
m ů d a n ě č i n ž o v n í p r o s t ý c h.												
—	—	9825	63½	18915	21½	503	94½	18411	27	8585	63½	46.6
—	—	32418	83	47556	52½	44	71	47511	81½	15092	98½	31.8
—	—	42244	46½	66471	74	548	65½	65923	08½	23678	62	35.9
r ý c h d a n í.												
19309	91½	936423	63	1506158	50½	163723	89½	1342434	61	406010	98	30.2
9466	20	3932346	84½	4672315	77½	94101	48	4578214	29½	645867	45	14.1
28776	11½	4868770	47½	6178474	28	257825	37½	5920648	90½	1051878	43	17.8
+3909	86½	—80252	59½	—36180	78	+31225	09½	—67405	87½	+12846	72	—

III. Rozbor předpisů jednotlivých daní v l. 1879 a 1880.*)

1. Daň pozemková a daň z nájemného.

Tab. CXXI.

Číslo řadové	Čtvrť města	Daň pozemková: Katastrální čistý výnos v kon. m. zl.	kr.	Daň pozemková: Povinnost v rak. m. zl.	kr.	Daň činžovní: Zbytek výnosu činže, dani podléhající¹) zl.	kr.	Z toho daně předepsané a sice řádná 16% daň s ⅓ přirážky zl.	kr.	mimořádná přirážka zl.	kr.	V hromadě zl.	kr.
	a) na rok 1879.												
I.	Staré město	472	19	105	80	2,749.980	89½	586.664	17	146.666	57	733.330	74
II.	Nové město	3.915	44	877	12½	3,138.234	72½	669.491	70	167.373	80½	836.865	[illegible]
III.	Menší město	2.494	59	558	88	796.509	75	169.922	93	42.481	12	212 404	05
IV.	Hradčany	1.641	32	367	70	115.875	02	24.720	19	6.180	14	30.900	33
V.	Josefov	19	7	4	28	235.173	60	50.170	87½	12.543	05	62.713	92
VI.	Obvod fortifikač.	1.659	38	371	76	—	—	—	—	—	—	—	
	Praha	10.203	19	2.285	54½	7,035.773	39	1,500.969	86½	375.244	68½	1,876.214	[illegible]
	Vyšehrad	577	44	129	41	45.351	88½	9.675	15½	2.418	81½	12 093	97
	Praha s Vyšehradem	10.781	3	2.414	95½	7,081.125	27½	1,510.645	02	377.663	50	1.888.308	52
	b) na rok 1880												
I.	Staré město	469	12	105	10	2,752.465	35½	587.193	67	146.798	90	733.992	57
II.	Nové město	3.912	17	876	35	3,183.070	24½	679.056	11	169.765	07	848.821	18
III	Menší město	2.491	27	558	08½	799.496	14½	170.560	12½	42.640	41½	213.200	54
IV	Hradčany	1.641	32	367	70	115.055	96½	24.545	44	6.136	47½	30.681	91
V.	Josefov	19	7	4	28	233.207	85½	49.752	43½	12.438	63½	62.191	07
VI.	Obvod fortifikač.	1.658	35	371	52½	—	—	—	—	—	—	—	
	Praha	10.192	10	2.283	04	7,083.295	56½	1,511.107	78	377·779	49½	1,888.887	27
	Vyšehrad	577	40	129	40	45.832	22	9.777	62½	2.444	48	12.222	10
	Praha s Vyšehradem	10.769	50	2.412	44	7,129.127	78½	1,520.885	40½	380.223	97½	1,901.109	[illegible]

*) Dle stat. materiálu v c. k. berní administraci.

¹) Totiž s vyloučením výnosův z domů buď zcela neb s část daně činžovní pro[...]tých. O tom, jakož i o hrubém výnosu domů, dani činžovní podléhajících, za léta 1[...] a 1879 viz Stat. př. kn. VII., tab. XXXII. a) a b), str. 34 a 35 a dále tab. XL. a XL[...] t. d. str. 41.

2. Daň výdělková.

a) Sumy předepsaných podniknutí dle sazby.

Tab. CXXII.

Sazby daně výdělkové	Počet předepsaných v rozličných sazbách daně výdělkové															
	I. továren či závodů		II. podniknutí tržebních a dopravních, a sice: menších		II. větších		III. umění a řemesel		IV. živností přisluhovacích, zejmena: vyučovacích		IV. prostředkování obchodů		IV. doprava osob a věcí		V hromadě	
	na začátku roku															
	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880	1879	1880
zl. 62½ kr.	—	—	—	—	—	—	124	125	—	—	—	—	—	—	124	125
3 zl. 15 kr.	—	—	—	—	—	—	4198	4330	39	39	7	7	19	17	4263	4393
4 „ 20 „	—	—	—	—	—	—	477	468	—	—	2	2	7	4	486	474
5 „ 25 „	—	—	—	—	—	—	481	473	1	1	5	7	13	9	500	490
8 „ 40 „	—	—	—	—	—	—	3152	3145	22	22	18	21	333	352	3525	3540
10 „ 50 „	—	—	—	—	—	—	61	59	—	—	13	15	1	1	75	75
12 „ 60 „	—	—	—	—	—	—	8	4	19	19	—	—	—	—	27	23
15 „ 75 „	—	—	—	—	—	—	770	783	2	2	15	22	11	12	798	819
16 „ 80 „	—	—	—	—	—	—	17	20	—	—	—	—	—	—	17	20
21 „ — „	—	—	—	—	—	—	74	79	3	3	22	25	1	1	100	108
26 „ 25 „	—	—	—	—	—	—	24	26	—	—	4	3	—	—	28	29
31 „ 50 „	—	—	38	54	—	—	326	317	5	5	8	14	3	3	380	393
42 „ — „	31	31	32	34	—	—	18	24	—	—	201	198	3	3	285	290
52 „ 50 „	74	74	784	743	—	—	3	30	—	—	10	8	14	14	885	869
63 „ — „	—	—	4	5	—	—	4	3	—	—	21	18	—	—	29	26
73 „ 50 „	20	20	5	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	26	23
84 „ — „	7	6	10	7	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	18	16
105 „ — „	19	19	102	97	—	—	3	4	—	—	2	2	4	4	130	126
157 „ 50 „	7	7	37	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	44
210 „ — „	2	2	4	4	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	8	8
315 „ — „	6	5	3	3	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	19	18
525 „ — „	3	2	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6
735 „ — „		—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2
1050 „ — „	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
1575 „ — „	4	4	—	—	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	15	13
Úhrnem	173	170	1019	986	29	27	9743	9895	92	92	328	342	409	420	11793	11932

b) Předepsaná daň výdělková dle sazby.

Tab. CXXIII.

Sazby daně výdělkové	Předepsaná daň v jednotlivých sazbách daně výdělkové: na začátku r. 1879, a sice: Počet podniknutí	Čistá daň výdělková zl.	kr.	Mimořádná přirážka zl.	kr.	V hromadě zl.	kr.	na začátku r. 1880, a sice: Počet podniknutí	Čistá daň výdělková zl.	kr.	Mimořádná přirážka zl.	kr.	V hromadě zl.	kr.
2 zl. 62½ kr.	124	325	50	227	85	553	35	125	328	12½	229	68½	557	81
3 zl. 15 kr.	4263	13.428	45	9.399	91½	22.828	36½	4.393	13.837	95	9.686	56½	23.524	51
4 „ 20 „	486	2.041	20	1.428	84	3.470	04	474	1.990	80	1.393	53	3.384	[illegible]
5 „ 25 „	500	2.625	—	1.837	50	4.462	50	490	2.572	50	1.800	75	4.373	[illegible]
8 „ 40 „	3525	29.610	—	20.727	—	50.337	—	3.540	29.736	—	20.815	20	50.551	20
10 „ 50 „	75	787	50	551	25	1.338	75	75	787	50	551	25	1.338	75
12 „ 60 „	27	340	20	238	14	578	34	23	289	80	202	86	492	[illegible]
15 „ 75 „	798	12.568	50	8.797	95	21.366	45	819	12.899	25	9.029	47½	21.928	72
16 „ 80 „	17	285	60	199	92	485	52	20	336	—	235	20	571	[illegible]
21 „ — „	100	2.100	—	1.470	—	3.570	—	108	2.268	—	1.587	60	3.855	60
26 „ 25 „	28	735	—	735	—	1.470	—	29	761	25	761	25	1.522	50
31 „ 50 „	380	11.970	—	11.970	—	23.940	—	893	12.379	50	12.379	50	24.759	—
42 „ — „	285	11.970	—	11.970	—	23.940	—	290	12.180	—	12.180	—	24.360	—
52 „ 50 „	885	46.462	50	46.462	50	92.925	—	869	45.622	50	45.622	50	91.245	—
63 „ — „	29	1.827	—	1.827	—	3.654	—	26	1.638	—	1.638	—	3.276	—
73 „ 50 „	26	1.911	—	1.911	—	3.822	—	23	1.690	50	1.690	50	3.381	—
84 „ — „	18	1.512	—	1.512	—	3.024	—	16	1.344	—	1.344	—	2.688	—
105 „ — „	130	13.650	—	13.650	—	27.300	—	126	13.230	—	13.230	—	26.460	—
157 „ 50 „	44	6.930	—	6.930	—	13.860	—	44	6.930	—	6.930	—	13.860	—
210 „ — „	8	1.680	—	1.680	—	3.360	—	8	1.680	—	1.680	—	3.360	—
315 „ — „	19	5.985	—	5.985	—	11.970	—	18	5.670	—	5.670	—	11.340	—
525 „ 50 „	5	2.625	—	2.625	—	5.250	—	6	3.150	—	3.150	—	6.300	—
735 „ — „	4	2.940	—	2.940	—	5.880	—	2	1.470	—	1.470	—	2.940	—
1050 „ — „	2	2.100	—	2.100	—	4.200	—	2	2.100	—	2.100	—	4.200	—
1575 „ — „	15	23.625	—	23.625	—	47.250	—	13	20.475	—	20.475	—	40.950	—
Úhrnem	11793	200·034	45	180.800	86½	380.835	31½	11.932	195.366	67½	175.852	89½	371.219	57

c) Přehled sumarní.

Tab. CXXIV.

Třída daně	Pojmenování	Rok	Počet podniknutí	Předepsaná daň: Čistá daň výdělková	Předepsaná daň: Mimořádná přirážka	Předepsaná daň: V hromadě
				v zlatých rak. měny		
I.	Továrny či závody	1879	173	23.761	23.761	47.522
		1880	170	22.838	22.838	45.676
II.	Podniknutí tržební a dopravní, a sice:					
	a) menší podniknutí	1879	1.019	63.483	63.483	126.966
		1880	980	60.984	60.984	121.968
	b) věčí podniknutí[1])	1879	29	31.573	31.573	63.146
		1880	27	27.536	27.536	55.072
III	Umění a řemesla	1879	9.743	72.193	54.416	126.609
		1880	9.895	74.361	56.395	130.756
IV.	Živnosti přisluhovací, zejmena:					
	a) vyučovací	1879	92	878	684	1.562
		1880	92	878	684	1.562
	b) prostředkování obchodů . . .	1879	328	11.900	11.587	23.487
		1880	342	11.872	11.490	23.362
	c) doprava osob a věcí	1879	409	4.535	3.587	8.122
		1880	420	4.670	3.682	8.352
I-IV.	Úhrnem . .	1879	11.793	208.323	189.091	397.414
		1880	11.932	203.139	183.609	386.748

[1]) Zejmena banky a ústavy úvěrní, pojišťovny, dráhy železné, plavební společnosti a jiná věčí podniknutí dopravní.

Tab. CXXV.

3. Daň z příjmů.

a) Předpis vůbec.

Třída	Pojmenování:	Rok	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně	Předepsaná daň, a sice: řádná daň	přirážka	V hromadě
				v zlatých rak. měny			
I.	a) dani výdělkové podléhající spočnosti akcijní a jiná podniknutí výdělková	1879	6.460[1]	8,423.499	260.366	254.947	515.313
		1880	7.747[2]	—	437.217	430.836	868.053
	b) Hornictví a hutnictví	1879	—	—	—	—	—
		1880	—	—	—	—	—
	c) Zisk nájemců z najatých objektů . . .	1879	56	106.960	4.430	4.376	8.806
		1880	76	—	5.866	5.833	11.699
	Suma třídy I. . .	1879	6.516	8,530.459	264.796	259.323	524.119
		1880	7.823	—	443.083	436.669	879.752
II.	a) aktivitní přídavky, výslužné, platy vdovské a sirotčí atd. s vyloučením úředníků a sluh státních	1879	2.188	2,733.772	40.658	33.693	74.351
		1880	2.418	2,966.000	43.968	36.403	80.371
	b) Příspěvky státní a fondové k obročím, klášterům atd. . .	1879	14	12.106	126	90	216
		1880	12	10.100	101	80	181
	c) Důchody ze zaměstnání v §. 2. patentu o dani z příjmů, a sice pod literou e), f) a g) uvedených . .	1879	38	37.000	812	739	1.551
		1880	49	50.230	1.098½	994½	2.093
	Snáška . .	1879	2.240	2,782.878	41.596	34.522	76.118
		1880	2.479	3,026.330	45.167½	37.477½	82.645

[1]) Z toho platilo ⅓ daně výdělkové jmenem daně z příjmů 477 podniknutí s příjmem (dani podléhajícím) 187.260 zl. (Suma předepsané daně 4.373 zl., z čehož 2.340 zl. čisté daně). Dále jest pod I. a) zahrnuto 1.219 podniknutí továrních a tržebních s hromadným, dani podléhajícím příjmem 6,514.179 zl. a předepsanou daní 439.801 zl., v tom 219.899 zl. přirážek.

[2]) Z toho platilo ⅓ daně výdělkové jmenem daně z příjmů 825 podniknutí. Suma předepsané daně 6.364 zl., z čehož 3.399 zl. čisté daně.

Tab. CXXV (Pokrač.)

Třída	Pojmenování:	Rok	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně	Předepsaná daň, a sice: řádná daň	přirážka	V hromadě
					v zlatých rak. měny		
	Přenáška . .	1879	2.240	2,782.878	41.596	34.522	76.118
		1880	2.479	3,026.358	45.167½	37.477½	82.645
II.	d) Stálé důchody roční od společností pojišťujících život a důchody	1879	1	17	½	½	1
		1880	1	16	½	½	1
	e) Důchody prodavačů kolků a tabáku, kolektantů, poštmistrů a t. d.	1879	2	1.812	20½	15½	36
		1880	3	2.700	30½	21½	52
	f) Všecky ostatní, dle třídy II. počítané důchody	1879	14	1.765	123	120	243
		1880	193	102.807	3.714	3.632	7.340
	Suma třídy II. . .	1879	2.257	2,786.470	41.740	34.658	76.398
		1880	2.676	3.131.853	48.912½	41.131½	90.044
III.	a) Úroky z podílných poukázek hypotečních	1879	—	—	—	—	—
		1880	—	—	—	—	—
	b) Úroky ze služebních, snubních a jiných podobných jistot osob občanských i vojenských	1879	104	2.580	129	129	258
		1880	86	4.040	202	202	404
	c) Úroky ze soukromních ústavů dlužních	1879	56	23.360	1.168	1.168	2.336
		1880	45	26.380	1.319	1.319	2.638
	d) Důchody doživotné	1879	14	37.780	1.889	1.889	3.778
		1880	12	34.740	1.737	1.737	3.474
	Snáška . .	1879	174	63.720	3.186	3.186	6.372
		1880	143	65.160	3.258	3.258	6.516

Tab. CXXV. (Dokonč.)

Třída	Pojmenování:	Rok	Počet poplatníků	Příjem, na němž založen výměr daně	Předepsaná daň, a sice: řádná daň	přirážka	V hromadě
				v zlatých rak. měny			
	Přenáška . .	1879 1880	174 143	63.720 65.160	3.186 3.258	3.186 3.258	6.372 6.516
III	e) Úroky z jistin, pojištěných na domech daně prostých . . .	1879 1880	252 200	79.060 72.580	3.953 3.629	3.953 3.629	7.90[illegible] 7.25[illegible]
	f) Úroky ze zástavních listin a dlužních úpisů c. k. všeob. společnosti pro úvěr hypoteční	1879 1880	1 2	1.000 360	50 18	50 18	100 36
	g) Čisté příjmy spořitelen	1879 1880	3[1] 3	1,142.740 1,210.860	57.137 60.543	57.137 60.543	114.274 121.0[illegible]
	h) Ostatní úroky . .	1879 1880	23 23	61.060 29.760	3.053 1.488	3.053 1.488	6.10[illegible] 2.97[illegible]
	Suma třídy III. . .	1879 1880	453 371	1,347.580 1,378.720	67.379 68.936	67.379 68.936	134.75[illegible] 137.872
IV.	Dani podléhající výnosy činžovní z domů, zcela neb s část daně prostých	1879 1880	616 673	950.376 945.879	47.519 47.294	— —	47.519 47.294
	Hlavní suma . .	1879 1880	9.842 11.543	13,614.885 —	421.434 608.225½	361.360 546.736½	782.794 1,154.962

[1]) Česká a pražská městská spořitelna, pak česká hypoteční banka.

b) Předpis daně výdělkové a daně z příjmů při podniknutích, ke skládání veřejných účtů zavázaných.

Tab. CXXVI.

Skupenství	Druh	Rok	Počet podniknutí	Příjem, na němž založen výměr daně	Předepsaná daň výdělková s přirážkou	Předepsaná daň z příjmů s přirážkou	Předepsaná hromadná daň
				v zlatých rak. měny			
1.	Dráhy železné a jiná věcí podniknutí dopravní [1]	1879	5	1,123.170	22.406	99.362	121.768
		1880	5	1,217.030	22.406	108.746	131.152
2.	Ústavy úvěrní	1879	7	1,734.330	20.140	150.334	170.474
		1880	7	1,609.210	16.990	144.120	161.110
3.	Pojišťovny (aktivní . . .	1879	10	106.920	4.616	6.180	10.796
		1880	8	75.260	2.202	5.638	7.840
4.	Spořitelny	1879	2	774.460	—	77.446	77.446
		1880	2	865.320	—	86.532	86.532
5.	Podniknutí průmyslná aktivní)	1879	30	1,485.220	30.952	117.169	148.121
		1880	27	1,350.215	25.198	109.931	135.129
6.	Společnosti úvěrní, a sice:						
	a) Spolky pro úsporu a záložny (aktivní) . .	1879	10	158.890	649	15.091	15.740
		1880	8	137.300	560	13.181	13.741
	b) Spolky potravní . .	1879	1	360	22	8	30
		1880	1	280	17	7	24
	c) Společenstva výrobná a skladová . . .	1879	3	1.060	94	24	118
		1880	3	2.045	67	125	192
	Úhrnem . . .	1879	68	5,384.410	78.879	465.614	544.493
		1880	61	5,256.660	67.440	468.28	535.720

[1]) Pražsko-Duchcovská a Plzeňsko-Březenská dráha, dále česká severní dráha až Rumburg-Warnsdorf-Podmokly a táž od Podmokel do Šluknova a k hranicím země, konečně rakouská společnost pro dráhy místní jsou na čas daně prosty.

D. Práce veřejné.

I. Rozšíření města.

1. Další rovnání půdy. O odkopání stanoviště pro příští nové museum a dětský sad, ležící na hořejší části náměstí Václavského, učiněna již zmínka v St. př. kn. na r. 1878 str. 104. S odkopávkou severní strany sousedního vršku u nového českého divadla, pokud leží v obvodu rozšířeného města, počato v únoru 1879 a práce ta průchodem léta t. r. dokončena. Následujícího na to podzimku provedeno planování celého terrainu, jenž byl k účelům kontrolly daně potravní prozatím dřevěným plotem obehnán, upraveno hřiště pro děti, kdež s jara r. 1880 dosti úhledný sádek založen a zřízena stezka do kr. Vinohrad, podlé níž vysázeno stromořadí. Odkopávka zmíněného vršku vyžadovala 18.258 zl. 28 kr. nákladu, planování terrainu s ostatními pracemi r. 1879 2371 zl. 37 kr., r. 1880 292 zl. 41 kr. — Taktéž byla po vystavění nové zatímní výběrny v prodloužené ulici Žitné s jara r. 1880 stará celnice u bývalé Žitné brány stržena a půda tamější odkopána.

2. Stavby obecní. Dávno již projektovaná stavba stoky v býv. hradebním příkopu před nádražím rak. dráhy severozápadní, jakož i stoky v dolejší části prodloužené ulice Hybernské byla teprvé r. 1880 ke konci přivedena (viz o tom ostatně níže pod záhlavím: Cesty dopravní, stoky a sady). K usnadnění kommunikace byly jízdní dráha a část chodníku v prodloužené ulici Žitné podél nových domů na bývalých pozemcích fortifikačních předlážděny (r. 1879), dráha jízdná mezi hořejší části náměstí Václavského a silnicí Černokosteleckou až k hranicím obce Vinohradské vydlážděna a nová 7·4 metrů široká silnice s vyvýšenými chodníky od silnice Sadové až k ulici Marianské zřízena (poslednější dvě práce vykonány r. 1880). Mimo to byl vodovod ve velikém sadu městském o 580 metrů 100millimetrového potrubí rozšířen, což r. 1879 náklad 78 zl. 40 kr., roku 1880 pak 1423 zl. 05$^1/_2$ kr. vyžadovalo, a roku prvějšího k osvětlení sadu mezi ulicí Růžovou a náměstím Senovážným plynovod položen a 24 kandelábrů o jednom plameni postaveno.

3. Velký sad městský. S jara r. 1879 začato s pracemi v oné části tohoto sadu, která mezi prodlouženou ulicí Růžovou a náměstím Senovážným podél dolejší ulice Marianské se prostírá. Práce upravovací a zahradnické byly také průchodem jarní doby se zdarem provedeny a tak celý sad učiněn přístupným obecenstvu, jež tu odpočinku vyhledává. Celkový dojem jest velmi pěkný, k čemuž nemálo přispěla zmíněná již část nově upraveného sadu, která na straně ulice Jeruzalemské hustým křovím posázena jsouc, pusté a jinak nízké stavení bývalé pily Zeyrovské obmyká, skrývajíc je takto oku navštěvovatele. Pro pohodlí obecenstva postaveno v sadech 40 železných odpočivadel.

4. Stavby soukromní. Následkem prodeje stavebních pozemků na bývalých pozemcích fortifikačních byl ruch stavební v letech 1879 a 1880 velmi čilý. Zejmena provedeny početné úhledné stavby v prodloužené ulici Žitné, v hořejší části ulice Mezibranské, podél východní strany silnice Sadové na straně Vinohradské, v ulici Marianské a v prodloužené ulici Bredovské, kteréžto poslednější i se sousedními, do velkého sadu obrácenými domy architektonickým vkusem nad jiné vynikají a sadu samému k nemalé ozdobě jsou. Ruch stavební byl by se dojista věcí ještě měrou rozvinul, kdyby se bylo obci pražské podařilo rozprodati staveniště ve čtverhranu při prodloužené ulici Hybernské, k čemuž obec zákonem zemským ze dne 25. listopadu 1878 povolení byla obdržela. V příčině rychlejšího rozprodání stavenišť usnesla

se rada městská v lednu r. 1880, aby rozdělení zmíněného čtverhranu na staveniště, v němž zvláštní díl pro stavbu velikého hotelu vyhražen byl, znova se provedlo a při tom díl tento na dvě menší plochy se rozdělil, tak že by čtverhran místo 11 původně navržených nyní 12 stavenišť. Z příčiny té změněn také regulativ, za provedení staveb na řečeném pozemku vydaný a c. k. místodržitelstvím i výborem zemským r. 1879 schválený, a sbor starších obecních dal dne 14. června 1880 k tomu svolení, aby rozprodej takto upravených dílů stavebních v hromadné výměře [illegible] □ sáhů dán byl české společnosti pro úvěr hypoteční do kommisse. Ale věc nevedla vzdor tomu k cíli. Teprvé když v následku zákona zemského ze dne 17. srpna 1880 obci povolení dáno, další ještě plochu [illegible] □° v témž čtverci k staveništím prodati a kupci za jednotlivé díly pořídku se přihlašovali, přistoupil sbor starších obecních ve schůzi dne 20. dubna 1881 na příznivé celkem nabídnutí české společnosti pro úvěr hypoteční, která byla podala offertu na koupi celého čtverhranu a které se také podařilo celý komplex průchodem r. 1881 šťastně rozprodati.

5. **Náklad** na upravení odstoupeného obvodu fortifikačního, pokud v oněch letech provedeno bylo, činil roku 1879 [illegible] zl. 61 kr., z čehož připadá na bourání hradeb 81 zl. 28 kr., na stavbu stok 241 zl. 16 kr., na práce upravovací a zahradnické 20.673 zl. 69 kr., na vodovod 78 zl. 40 kr., na založení rybníka 61 zl. 02 kr., na zřízení podporní zdi v ulici Mezibranské 1914 zl. 41 kr., na snešení terrainu za bývalou branou Koňskou 18.258 zl. 28 kr., na planování terrainu, vysazování stromů tamtéž 2371 zl. 37 kr. Roku 1880 obnášel podobný náklad 26.854 zl. 80 kr., z čehož připadá na stavbu stok 22.764 zl. 30 kr., na práce zahradnické a upravovací 2355 zl. 74 kr., na vodovod 1423 zl. 05½ kr., na rybník ve velkém sadu 19 zl. 30 kr. a na planování a jiné práce 292 zl. 41 kr. Všechen dosavádní náklad na upravení obvodu fortifikačního činil podle inventáře jmění obecního dnem 31. prosince 1880 **1,151.811 zl. 36 kr.**, přičte-li se však k tomu náklad na stavbu mýtnic a novoměstského dvora, od r. 1874 do r. 1880 realisovaný v obnosu 79.613 zl. 76 kr., činí konečný náklad summou **1,231.425 zl. 12 kr.**

II. Nábřeží královiče Rudolfa.

1. Rychlejšímu provedení velikolepého tohoto projektu, kterýž zcela k tomu jest způsobilý, aby vlivem jeho nejen břeh Vltavy v těchto stranách, nýbrž i přilehlé části Starého města časem nové nabyly tvářnosti, překaží, jak známo, posud hlavně spor s firmou Lanovou stran obnovy vyhořelé r. 1878 pily č. 77-I. Právní tato pře, o níž v St. přír. kn. VII. str. 105 zmínka byla učiněna, došla následkem odvolání se magistrátu pražského z rozsudku c. k. místodržitelství a vynešení c. k. ministerstva vnitra ze dne 12. června 1880 na nové řízení kommissní, kteréž odbývalo se při řečené pile dne 10. července 1880. Jelikož většina kommisse i při tomto řízení rozhodla na újmu obce pražské, podali zástupcové obce, m. r. Jos. Kandert, ob. st. JUDr. Jakub Škarda a stavební rada Jenšovský (ku kterýmž v té příčině i zástupce stavby „Rudolfina“ se připojil) námitky, dovozujíce, že následkem chatrnosti zdí dosavadních musí provedena býti z ohledův veřejné bezpečnosti stavba nová či při nejmenším přestavení, následkem čehož stavba tato spadá pod §. 4 řádu stavebního, při přestavení pak že náleží firmě Lanové, podrobiti se ustanovením magistrátu o schválené čáře upravovací. Tomuto právnímu aktu menšiny kommisse snažila se rada městská dodati větší váhy, vyslavši dne 22. července ze sebe zvláštní deputaci k c. k. místodržitelství s prosbou za ochranu práv a prospěchu obce, kteráž byla firmě Lanově za 1 □ sáh pozemku, na kterémž pila stojí, již 170 zl. po dobrém nabízela.

Rosudek c. k. ministerstva vnitra ze dne 31. srpna 1880 čís. 12.378, došlý magistrátu pražského dne 18. září 1880, dává odvolání jeho ve více důvodech za právo a zakazuje stavbu pily. Proti tomuto rozsudku odvolal se však rytíř Lana k c. k. správnímu dvoru soudnímu, kterýž výnosem ze dne 21. února 1881 č. 221 zrušil vzpomenuté rozhodnutí ministerské, a sice pro nedostatečné řízení, poněvadž prý spoléhá na povaze skutku v odporu jsoucí se zněním akt, dle kterých prý náleží beze vší pochybnosti vřaditi obmýšlenou stavbu pod §. 2. ř. st. co pouhé stavební změny.

2. Nemohouc tedy tuhý odpor jednoho z čelnějších občanů pražských cestou práva zmoci, zůstávala rada městská vždy toho pamětliva, aby aspoň v jiných stranách přispíšila uskutečnění velikého toho díla. Tak zejmena koupeny jsou, jak již nahoře povědíno (sr. str. 164 t. d.), pro uprázdnění prostoru dolejší části nábřeží a rozšíření příjezdu k němu od strany mostu Frant. Josefa r. 1879 dům č. 769-I. v rohu ulice Hradební a r. 1880 dům č. 873 (manželů Nejtkových) na Sv.-Janském náměstí. Ještě v první polovici r. 1879 přijaty též v radě městské a k vyššímu schválení předloženy zevrubné plány hospodářského úřadu, jak v příčině stavby dolejší části nábřeží Rudolfova,[1]) tak v příčině úpravy ulic sousedních až nahoru k ulici u obecního dvora, k náměstím staroměstským a k ulici Karlově. Zvláště pak pečováno o to, aby hořejší na polo hotová část toho nábřeží (býv. Rejdiště) ve shodě se vzmáhající se stavbou nové městské školy (viz o této v článku VI. 1.) a sousedního „Rudolfina“ [2]) vzala na sebe podobu spořádaného a pěkného prostranství.

3. V té příčině sbořena jest ještě v létě 1879 tak zv. poustka staroměstská (č. 80-I) a r. 1880 i býv. jízdárna stavovská (č. 82-I.). Ještě s jara r. 1879 upraven prozatímně (prostředkem zábradlí a prostředkem dřevěných planěk) chodník po kraji nábřeží níže řetězové lávky až k pile Lanově a odtud až k převozu proti občanské plovárně.

Ve shodě s usnešením r. m. ze dne 10. října 1879, kteréž učiněno bylo k návrhu zvláštní znalecké kommisse, počato ještě r. 1879 se zavážením a rovnáním celého prostranství býv. Rejdiště ve výšce 30 m. nad povrchem Vltavy, kteréž ovšem až do konce r. 1880 se prodlelo. Práce rovnací r. 1880 (a sice od května t. r.) vztahovaly se však hlavně již k sadu, jenž dle svrchu zmíněného a dodatečného usnešení r. m. ze dne 2. dubna a 4. května 1880 prozatím jen v dolejší prostoře náměstí se zakládal. Na-

---

[1]) Dle tohoto plánu má se díti další stavba nábřeží v stejné výšce a šířce 22·75 m., jako posud. Aby však způsoben byl přístup k řece v celé délce příštího nábřeží, což z ohledů obchodních je věcí velice žádoucí, navrhuje se založení spodního nábřeží zšíří 9·48 m., kteréž by, zůstanouc jinak v mezích čáry regulační hlavního nábřeží, nalezalo se toliko ve výši 1 metru nad normálním stavem řeky. Přístup k tomuto nábřeží má býti zjednán jednak podjezdem 6 metrů širokým se strany ulice Kozí, jednak dvěma rampami, z nichž dolejší nalezala by se blíž mostu Františka Josefa, druhá při konci nové projektované ulice od staroměstského kostela sv. Mikuláše přímo k řece.

[2]) Na stavbu této nádherné budovy povolen v mimořádném valném shromáždění české spořitelny dne 3. dubna 1879 nepřestupný stavební náklad 1,462.406 zl. a vyměřen zároveň účel její (používání od akademie umění, konservatoře a umělecko-průmyslného musea), oč mají časem svým náležité smlouvy býti zdělány a valnému shromáždění ke schválení předloženy.

sypávání kypré země pro sad a úprava cest v něm dle původního plánu[1]) skončeny na podzim r. 1880, sad pak vysázen v rozloze asi 2000 □m. s jara 1881, tak že již od května t. r. mohl s prospěchem účelu svému sloužiti. Týmž časem zřízena pro snadnější přístup k sadu se strany ulice Platnéřské a Křižovnické od továrny Kutzerovy rampa 5·0 až 7·3 m. šířky, plocha její vyštěrkována a vypískována, sklon pak vydlážděn kamenem lomným. Zároveň zřízeno na okraji sadu a níže až k píle Lanově po celé délce hotové nábřežní zdi železné zábradlí se žulovými sloupky v hromadné délce 407 metrů. Dodání části železných svěřeno bylo Pražské společnosti pro průmysl železný, a sice jeden běžný metr hotového zábradlí i s postavením a nátěrem (stříbrošedým) za 18 zl. 39 kr. Dodání žulových sloupků (57) svěřeno bylo kameníku A. Viškovi, a sice sloupky menší (počtem 49) za 42 zl. a větší pak (8), jež jsou zároveň podstavci ozdobných kandelábrů, za 100 zl. Výkresy k zábradlí i kandelábrům zhotovil úřad hospodářský.

Veškeren náklad na upravovací a j. práce, r. 1879 hotově vyplacený, činil 1660 zl. 50 kr., r. 1880 přišlo však jen 372 zl. 47 kr. k hotové výplatě, ačkoli cena jediného zábradlí i s příslušenstvím převyšuje 10.000 zl. Až do konce r. 1880 stálo vůbec toto nábřeží obec pražskou 230.111 zl. 50 kr.

4. V příčině pozemku, jejž obec pražská již od let pro c. k. aerar k stavbě umělecko-vědeckého ústavu v záloze drží, vynasnažilo se zastup. obecní během posledních dvou let všemožně, aby záležitosť ta definitivně byla vyřízena. Tak zejmena předloženy již v srpnu 1879 výminky prodejní, v říjnu t. r. schválen též nový plán dílčí, jejž následkem změn, stavbou nové školy v rozloze pozemkův prošlých, nastala potřeba předložiti, a ve schůzi sboru ob. st. dne 19. června 1880 schváleny definitivní výminky prodeje v ten smysl, že obec hotova jest postoupiti c. k. aeraru na nábřeží Rudolfově staveniště ve výměře 900·84 □° čili 3240·0 □m., sáh po 150 zl. čili metr po 41 zl. 70½ kr. s tou výhradou, aby trhový peníz v obnosu 135.126 zl. vyvazen byl na účet zbytku trhového peníze, jejž c. k. aerar pohledávati má za obcí pražskou v sumě 169.200 zl. za odprodané jí pozemky fortifikační a aby obmýšlená stavba aerární byla ve shodě se stavbou Rudolfina aestheticky a co možná brzo provedena.

Usnešení tomu vymohla obec zákon zemský ze dne 3. srpna 1880, jenž dnem 12. září došel nejvyššího schválení. Následkem toho, jakož i k nové žádosti r. m. vložen také do říšského rozpočtu na r. 1881 od c. k. ministerstva vyučování dodatečný úvěr v obnosu 75.000 zl. co první lhůta k stavbě nové školy pro c. k. český ústav učitelek, nové akademie umění a školy pro řemesla umělecká, jež se na onom pozemku dle nového úmyslu ministerstva mají směstnati. Přes to všecko nedošla však tato záležitosť ani r. 1881 ještě svého vyřízení.

III. Nábřeží a most Palackého.

K stavbě této, kteráž, jak známo (srov. St. kn. VII. str. 110), již dne 22. prosince 1878 veřejnosti odevzdána byla, připomíná se dodatečně, že kromě rampy, vedoucí dolů ke třídě Podskalské a r. 1879 teprv dokonale upravené, také teprvé toho roku dokončen jest úplně podjezd při Smíchovském konci mostu. Podjezd ten byl v měsíci květnu 1879 od podnikatelův stavby pp. Kruliše a Zelenky formálně obci odevzdán a činiltě schválený náklad na něj 25.406 zl. 58 kr.

---

[1]) Dle tohoto plánu (schváleného ve schůzi r. m. dne 4. května 1880) postaveno k zakrytí domku výběrčího při řetězové lávce skupenství křovin, podél nábřežní zdi vysázeny dvě řady stromů a na druhé straně zřízen též chodník se stromořadím zšíří 8·5 m. a jízdní dráha 11·3 m. široká. Ostatní prostor rozdělen na pole trávníků, ozdobených skupenstvím křovin a květinovými záhony.

Z usnešení r. m. dne 7. listopadu 1879 vysázeno jest s jara 1880 na nábřeží Palackého podél chodníka akaciové stromořadí s nákladem 1200 zl. a ještě na podzim r. 1879 vyštěrkovány jsou poznovu jak nábřeží samo, tak rampa na straně Smíchovské. Aby pak jízdní dráha po nábřeží ještě byla dokonalejší, usnešeno posléze ve schůzi r. m. dne 26. listopadu 1880, aby průchodem r. 1881 upraveno bylo nábřeží makadamem, od ulice Náplavní počínajíc.

O koupi dílcův ohrady č. 358 a 360-II. v býv. ulici Přívozní v příčině obmýšleného přímého spojení mostu a nábřeží s náměstím Karlovým učiněna již zmínka na str. 164. t. d. Také pozemky, posledním mostním pilířem na straně Smíchovské zaňaté a obci pražské postoupené nebo prodané, přijaty ve schůzi sb. dne 19. června 1880 do vlastnictví obce a svoleno, aby přepsány byly do berního katastru obce pražské a vymožen na to zvláštní zákon zemský.

Naopak domáhala se obec pražská v l. 1879—1880 marně převzetí rampy na straně západní od obce Smíchovské a vyřízeno jest toto přání ve smyslu příznivém teprv r. 1881.

Vyplacený r. 1879 náklad na dohotovení nábřeží a mostu Palackého činil ještě 15.903 zl. 70 kr., r. 1880 připadá nepatrný obnos 73 zl. 73 kr. Veškeren náklad na stavbu obou velikých objektů činil tedy 1,205.375 zl. 83 kr.

IV. Ústřední jatky a trh dobytčí.

V Stat. přír. kn. VII. str. 113. a 114 připomenuty byly kroky, jež učinila r. m. r. 1878 a v první polovici r. 1879 v příčině uskutečnění důležitého projektu toho. Spis pamětní ze dne 21. května 1879 o věci této c. k. místodržitelství podaný a od mag. sekretáře p. K. Stehlíka sepsaný, odůvodňuje, jak s hlediště veřejného zdraví, tak z požadavků finančních nezbytnou toho potřebu, aby obci pražské ještě před zřízením nových jatek cestou zákona zaručeny byly jisté výhody, jako povinnost nuceného porážení dobytka v nových jatkách, jak pro Prahu, tak i obce vůkolní, zápověď přívozu poraženého dobytka a masa z venkova nebo aspoň obmezení přívozu masa na měsíce zimní, a to pod povinností prohlídky v jatkách samých od zřízencův obecních za jistý poplatek. Žádosť tato, jejíž vyřízení z usnešení r. m. dne 21. listopadu 1879 znova vymáháno, předložena jest od českého c. k. místodržitelství ministerstvu vnitra, od něhož vydáno dne 22. prosince 1880 čís. 10147 rozhodnutí v ten smysl, že se zůstavuje obci pražské, aby sobě výhody žádané cestou zákonodárství zemského přímo vymohla; co se pak týče žádaného obmezení přívozu masa do Prahy, nemá prý c. k. ministerstvo vnitra obmezování takové za dosti odůvodněné a rozdílný v té věci náhled za podstatnou překážku toho, aby se se stavbou ústředních jatek ještě déle prodlévalo.

V. Projekty o zásobování Prahy vodou.

Zpráva užší a širší obecné kommisse vodárenské z měsíce ledna 1879, jakož i separátní votum prof. J. Krejčího ze dne 31. března 1879 (srov. St. kn. VII. str. 112 a 113) vedlo nejprvé k mnohým a častým úvahám v lůně rady městské, kteráž s jedné strany přistoupila k přání kommisse, pozvati Drážďanského stavebního radu p. Salbacha, aby jmenoval proti náhradě místo, odkudž pro Prahu dostatek spodní vody sobě slibuje; s druhé strany pak, majíc otázku zlepšení studnic pražských za velice vážnou a pilnou, usnesla se ve schůzi dne 15. května 1879 navrhovati sboru ob. st. povolení nákladu na chemické a mikroskopické zkoumání studnic pražských.

Když pak p. st. rada S a l b a c h, přišed k pozvání rady měst. do Prahy, za zjevení tajemství svého žádal sobě honoráře 25.000 zl. nebo v případě provedení projektu $3^1/_2$ % z obnosu veškerého nákladu stavebního, svolána jest z usnešení r. m. ze dne 6. června 1879 schůze sb. ob. st. na den 11. června t. r. Ve schůzi této, v kteréž podával také tehdejší předseda kommisse vodárenské, prof. S a l a b a, zprávu o dosavádní činnosti kommisse, splnomocněna jest rada městská, vyslyšeti pana Salbacha a smluviti s ním jmenem obce zaplacení tajemství jeho; zároveň pak povoleno k žádosti r. m. 1600 zl. na případné předchozí práce projektu Salbachova, jakož i 5000 zl. na vědecké zkoumání studnic pražských.

Pan Salbach zjevil na to ve schůzi vodárenské kommisse dne 16. července tajemství své, jmenovav krajinu v úhlu mezi stokem Jizery a Labe (zvláště pak mezi Starou Boleslaví a Vesci), co nejzpůsobilejší k zásobování Prahy vodou spodní, tedy krajinu, v které k upozornění prof. Krejčího již r. 1878 se strany obce pražské mnohoslibné pokusy byly se děly (srov. St. kn. VII. str. 111). Den na to zajel p. Salbach ve společnosti prof. Krejčího a měst. inženýra Zeleného do krajiny Boleslavské a nabízel se pak, na útraty obecní zkoumati mocnosť spodní vody v této krajině. Širší kommisse vodárenská přistoupila k tomuto nabídnutí, žádala sobě však zároveň spolupůsobení některých čelnějších geologů cizích, jakož i prof. dr. Kořistky v Praze. Rada městská neuznala za prospěšné, býti v tom kommissi ihned po vůli a obávajíc se přílišného nákladu, odkázala prvé věc kommissi finanční. Zároveň nařízeno úřadu hospodářskému, aby pokračoval v pokusech svých o přirozené filtraci vody Vltavské (srov. o tom níže).

Zpráva o tomto stavu věci podaná ve schůzi sb. ob. st. dne 29. října 1879 a byla by málem vedla k poděkování se kommisse vodárenské. Posléze shodla se však tato přece s míněním r. m. a společně s kommissí finanční usnesla se v lednu 1880 odporučovati obci, aby vody Vltavské, avšak přirozeně filtrované k účelům veřejným a živnostenským dále se používalo, pro potřebu domácí však aby zaopatřila se raději v o d a p r a m e n i t á (nikoli však spodní co zdraví méně užitečná a vůbec neobvyklá) a to ve množství 6000 kr. metrů denně čili 30 až 33 litrů pro jednoho obyvatele. Rada městská schváliviši ve schůzi dne 20. ledna 1880 většinou hlasů a v podstatě tyto návrhy, dala vypracovati hlavní z p r á v u k e s b o r u o b. s t. a pojiti do ní též dobrozdání prof. Krejčího (srov. Stat. kn. VII. str. 113), jakož i shodující se s tím votum menšiny r. m., „aby sice Praha zásobena byla dobrou vodou pitnou, avšak aby zároveň činěny byly pokusy na zjednání takové vody v obvodu Prahy samé nebo v nejbližším okolí.“

Zpráva tato, kterouž vypracoval s nevšední (dle úsudku autorit) přesností a věci znalostí mag. sekretář p. K. S t e h l í k, schválena jest ve schůzi r. m. dne 25. března a předložena sboru ob. st. dne 26. května 1880. Ten však odročil usnešení definitivní a schválil toliko, aby p r o v e d e n y b y l y z k o u š k y s p r o j e k t e m p r o f. K r e j č í h o a s p r o j e k t e m V r u t i c k ý m z á r o v e ň, a s i c e j a k p r o P r a h u t a k p r o p ř e d m ě s t í.

Ve shodě s tímto usnešením přistoupila rada městská hned ve schůzi dne 28. května k jmenování d v o u o s m i č l e n n ý c h k o m m i s s í, z členů sboru obecních starších složených.

První kommissi, do níž povoláni pp. Baroch, Dittrich, Doubek, Gregor, Legler, dr. Milde, dr. Škarda a Vávra, uloženo vyříditi n á v r h p r o f. K r e j č í h o, druhé pak složené z pp. ob. st. Bondyho, Brosche, Kanderta, dr. Kořistky, dr. Nittingra, dr. Prachenského, dr. Poppra a prof. Salaby, náleželo zkoumati a k plné evidenci dovésti p r o j e k t s v e d e n ý c h p r a m e n ů V r u t i c k ý c h. Oběma kommisím dáno právo, sesíliti se dle potřeby ještě zvláštními znalci.

Vedle těchto kommissí pokračoval úřad hospodářský v pokusech přirozeným procezováním vody Vltavské, jiní pak znalci v chemickém a mikroskopickém zkoumání studnic pražských.

1. Projekt prof. Krejčího.[1])

Kommisse ke zkoumání návrhu prof. Krejčího, kteráž měla první schůzi dne 9. června 1880, uznala především, že nelze potlačiti obavu, zdali by vyčištěním a upravením studnic pražských všeobecné a trvalé rozřešení o studniční vodě očekávati se dalo.[2]) Následkem toho přistoupila kommisse k prvotnímu návrhu prof. Krejčího, aby voda tvrdá, stejné jakosti jako Vrutická, v samém okolí pražském hledána byla. (Srov. St. kn. VII. str. 113.)

Shledaloť se totiž, že silurský útvar, na němž Praha leží, prostoupen jest mohutnými rozsedlinami, dle nichž sloh dolních vrstev jest přetržen a pošinut, a že v těchto rozsedlinách voda do vrstev vnitra země vnikající se hromadí, původ dávajíc četným malým pramenům, ano v prostorech jiných, kde totiž pevné, neporušené skály stojí, voda pro neprostupnost těchto do vnitř země vniknouti nemůže, nýbrž rychle odtéká, a co tak zvaná spodní voda pod náplavem písčitým a štěrkovým v nížinách se hromadí.

Vlastní skalní voda objevuje se v okolí pražském tedy jen v oněch skalních rozsedlinách, kde tyto rozsedliny s vytvořením údolí souvisí — a k ní pro uhražení potřeb pražské pitné vody jedině lze obrátiti zřetel, zvlášť za tou příčinou, že právě skrze Prahu jdou dvě mohútné rozsedliny skalní a sice jedna ve směru severo-východním z údolí Košířského podél paty Petřína do Karlína k patě Žižkova, druhá ve směru severním od Zbraslavě přes Bráník k Podbabě. (Sr. Archiv pro výzkum Čech IV.) Ono místo, kde se obě rozsedliny skalní protínají či interferují, nachází se v lůně měst pražských a sice v řečišti Vltavy. V uznání těchto pravd geologických usnešeno, aby k zachycení vody pramenité konány byly pokusy u větší míře za pomocí caissonů a lokomobil, především na ostrově Židovském, pak i na jiných místech ve Vltavě.

K návrhu tomu ustanovila se r. m. dne 12. června 1880 na těchto důležitých usnešeních: Provedení prací technických v tom i onom směru, jak jej naznačuje prof. Krejčí, přiděleno býti má měst. inž. Reiterovi, any rozbory lučební vod svěřiti se mají prof. Štolbovi, mikrospické prof. Vejdovskému. Dohlídka technická svěřena obec. staršímu p. Č. Gregorovi.

I započato s hloubáním studnice a čerpáním vody na ostrově Židovském, kterýžto pokus brzo theoretickou doměnku o hojnosti vody na tom místě také úplně potvrdil; neboť ze studnice na 11·6 m. prohloubení prýštila se tvrdá voda pramenitá v takové hojnosti, že ji lokomobila vyčerpávala v čas pokusu okolo 4000 kr. metrů denně.

---

[1]) Dle písemní zprávy měst. inženýra p. Jos. Reitera a tištěné zprávy kommisse.

[2]) Až do měsíce března 1881 zkoumáno bylo chemicky od prof. Štolby, dr. Bělohoubka a dr. Jandouše z 1000 studnic pražských skoro 300; od dr. Vejdovského mikroskopicky nemenší počet studnic, při čemž arci shledáno značné znečištění valného počtu jejich, jakož i půdy vůkolní hlavně látkami organickými, zaviněné největším dílem skrze polohu studnic (blíže záchodů, smetišť atd.) jakož i nedbalým jich opatřením.

Druhé takové interferenční místo dvou skalních rozsedlin nachází se pod Braníkem, kde údolí Krčské údolí Vltavské protíná. I tam byla založena pokusní studnice na louce u břehu Vltavy, jež hojnosť vody pramenité dávala. Že však po delším čase v té vodě objevily se hojné organismy bylinné a živočišné, bylo od vodovodu Bránického, na nějž již úplný projekt, jakož i rozpočet sestaven byl, upuštěno a vypracován generální rozpočet na přivádění pitné vody z ostrova Židovského, kterýž k hlavní zprávě kommisse, zabývající se otázkou „zásobiti Prahu vodou pitnou a k domácí potřebě", z r. 1881 přiložen jest.

Jiné čtyři pokusy, totiž jeden u Žofínského ostrova, druhý na ostrově Střeleckém, třetí u Novomlýnské vodárny a čtvrtý u Komořan nepodařily se, jelikož tam brzo dostížena byla celistvá skalní plocha, nad níž obyčejná, méně čistá spodní voda se objevila.

2. Projekt Vrutický.

Kommisse, zřízená ke studování projektu Vrutického, měla první schůzi dne 16. června 1880 za předsednictví náměstka purkmistrova, dr. Černého, v kteréž usnešeno především, prozkoumati ještě jednou krajinu okolo Vrutic Kropáčových i Mělnických, jak v příčině hydrografické, tak i geologické. Zároveň odporučeno radě městské, pozvati osvědčenou firmu Aird a Marc v Berlíně, aby vzala na sebe provedení všech předchozích v té příčině prací technických.

Návrhy tyto schváleny jsou od r. m. již dne 18. června 1880 a následkem prošlého v té věci vyjednávání počala řečená firma prozkoumání krajiny již v měsíci září t. r. a pokračovala v něm až do měsíce března 1881. Geologické prozkoumání provedl v žádosti firmy univ. prof. Laube, jakosť pramenů zkoušena ve dnech 6—7. listopadu 1880 od obecních chemiků prof. Štolby a dr. Jandouše za spolupůsobení měst. inženýra Reitra, všecky ostatní práce pak vykonány jsou zřízenci firmy samé vedením inženýra jejího Smrekra. Výsledky podány jsou v podobě obšírné vědecké zprávy v dubnu 1881 kommisi obecní, kteráž v květnu t. r. předložila zprávu radě městské, připojivši k ní své vlastní návrhy. Také tato zpráva vydána jest počátkem července 1881 tiskem v obou jazycích zemských nákladem důchodův obecních.

3. Zprávy obou kommissí.

a) Zpráva kommisse, zkoumavší projekt prof. Krejčího, dělí se podstatně ve dvě části. První část obsahuje referát a návrhy kommisse (zpravodaj prof. Krejčí), výsledky chemického a drobnohledného rozboru vody spodní ze Židovského ostrova (prof. Štolby a dr. Vejdovského), jakož i rozpočet na zřízení vodovodů z pramenů těchto, sestavený od hospodářského úřadu a ob. st. Gregora. Druhá část vztahuje se výhradně k projektu zásobování Prahy přirozeně cezenou vodou říčnou z Vltavy a sestavena jest od hospodářského úřadu městského (stav. r. Jenšovský a inženýr Reiter) a ob. st. architekta Doubka.

α) Co se první části zprávy dotýče, je hlavní obsah její již výše naznačen. Za provedení projektu přimlouvá se kommisse zejmena v té příčině, že spodní voda ostrova Židovského všelikým podmínkám vody pitné co do jakosti vyhovuje, že co do hojnosti na denní potřebu 2000 až 2500 krychlových metrů, tedy na spotřebu 11·2 až 14·7 litrů pro jednoho obyvatele Prahy úplně stačí a že provedení projektu ve finančním ohledu nepoměrně jeví se býti výhodnější, než vodovod Vrutický. Poněvadž ale umístění silného tlakostroje parního ke zdvihání a hnání vody na ostrově Židovském

bylo by s obtížemi a značným nákladem spojeno, navrhuje se, aby před definitivním rozhodnutím učinily se ještě pokusy při vodárně Malostranské, taktéž v ostrovní poloze se nalezající, zdaliž by i tam na výdatné prameny vody spodní se neuhodilo, načež by vodárna tato k jmenovanému účelu upravena býti mohla.

Náklad na zřízení vodovodu takového činil by dle rozpočtu 385.000 zl., roční výdeje režijní 12.000 zl. V nákladu stavebním obsahuje se zachycení pramenův obnosem 48.000 zl., zřízení čerpací stanice stálo by 52.000 zl., potrubí výtlačné u vodojmu 45.000 zl., vodojmy (hlavní, pak vyrovnávací klenutý vodojem na denní množství vody 2500 kr. m.) 32.000 zl., potrubí v městě i s kladením 153.000 zl., zakoupení pozemků a odškodnění 55.000 zl. I s přirážkou 7% úroku ze stavebního nákladu přišel by 1 krychlový metr vody na 4·26 kr.

β) Druhá část zprávy kommisse, kterouž náleží považovati jako výsledek mnoholetých snah a pokusů městského úřadu hospodářského, zaopatřiti městu z vlastního bohatého a dobrého pramene, z Vltavy totiž, vodu čistou, ke všem potřebám soukromním i veřejným kromě pití se hodící, a to s použitím dosavadních motorů, tedy způsobem nejlacinějším, — poukazuje nejprv k výborným vlastnostem Vltavy vůbec a vody, cestou přirozeného filtrování v prostředku řečiště samého nabyté, zvláště [1]), vypočítává dále potřebné pro Prahu a Vinohrady denní množství vody k účelům domácím (kromě pití a vaření), živnostenským i veřejným, kteréž při 200.000 obyvatelích na 21.000 kr. m. čili na 98·8 litrů pro osobu určuje, z čehož dosavadní vodárny městskéjiž 13.000 kr. m. mohou dodávati.

Potom přistupuje zpráva k vypočítávání tlaku, k rozvádění vody po městě až do nejvyšších poloh a pater potřebného, a dělí dle toho město i s Vinohrady na dvě pásma, dolejší a hořejší, toto pak na dvě zony, Hradčanskou a Hořejší Novoměstskou, pro něž pak vypočítává jak potřebné množství vody, tak sílu tlaku i velikosť vodojmů. Dále dovozuje dle pokusů starších i novějších, že čistou vodu Vltavskou přirozeně cezenou lze toliko obdržeti na pravém břehu Vltavy, poněvadž řeka na levém břehu silně pomíchána jest vnikající do ní vodou pramenitou, z čehož dále následuje, že lze ke zdvihání a rozvádění filtrované vody Vltavské použíti jen 4 dosavadních vodáren pražských, na pravém břehu Vltavy položených, kteréž představují na ten čas sílu vodní 111 koní; kdyby se však vykoupily mlýny č. 252-II. při vodárně Šitkovské a č. 201-I. při vodárně staroměstské, zvýšila by se veškera mocnosť všech 4 vodáren na sílu 176 koní, což by stačilo k vyzdvižení 12971 kr. m. vody na výšku I. zony na kotě 237 m. denně.

Poněvadž však k dennímu rozvedení 18.000 kr. m. k této výšce třeba jest 244 sil koňských, bude musiť obec postarati se o doplnění dosavadních sil, jakož i o zjednání pro případy třenice ledu atd. potřebné síly reservní. Vyvazením jiných ještě snad mlýnů při nynějších vodárnách a rozmnožením vodních sil jejich nepořídí se dle mínění kommisse ničeho více, poněvadž v řečišti Vltavy vnitř Prahy nelze více založiti, než 11 studnic filtračních (8 činných a 3 reservní); neboť každá studnice vyžaduje obvod aspoň 60 m. Třeba tedy založiti ostatní potřebný počet studnic filtračních (5) mimo Prahu a doplniti počet stávající síly vodní silou parní; k tomu konci radí

[1]) K tomu konci děly se již od r. 1878 pokusy při vodárnách Šitkovské, Žofínské i Novomlýnské, od 17. listopadu 1880 pak konány pravidelné zkoušky na nové studni filtrační, dle usnešení r. m. při vodárně Novomlýnské zřízené; druhá pak studnice upravena při vodárně Žofínské v měsíci květnu 1881. Studnice Novomlýnská dávala denně ok. 5000 kr. m. čisté vody, Žofínská 2500 až 3000 kr. m.

kommisse, získati známý ostrov knížete Švarcenberka proti Podolí (600 m. dlouhý a 50 m. široký) a zříditi zde 5 filtračních studnic, drenážovými rourami (jako pražské studnice) mezi sebou spojených, a postaviti proti ostrovu, na pravém břehu Vltavy vodárnu s parní silou 120 koní (68 sil doplňovacích 52 záložních), kteráž by sloužila, dodávati až 9000 kr. m. cezené vody na kotu I. pásma.

Jinak rozumí se ovšem samo sebou, že i posavadní vodárny náléželo by k novému výkonu zvlášť upraviti; kromě toho bylo by třeba k vyzdvihování vody na kotu druhého pásma zříditi dvě stanice přečerpávací (ku kterýmž by se ostatně parní stroje Žofínské a Malostranské vodárny použiti daly),založiti dvojí potrubí drenážové řekou na Malou stranu, postaviti nové vodojmy a j. úpravy více.

Náklad na postavení takového vodovodu s veškerým příslušenstvím vypočítává zpráva následujícím způsobem:

1.	Vykoupení potřebných mlýnů a pozemků	173.500 zl.
2.	Zřízení čerpacích stanic I. pásma se studnicemi	211.500 „ [1]
3.	„ přečerpavací stanice Novoměstské	70.000 „
4.	„ přečerpavací stanice Hradčanské (nad starými zámeckými schody)	30.000 „
5.	„ tří nových vodojmů[2]) s hromadným obsahem 10.800 kr. m.	151.200 „
6.	„ sítě vodní č. potrubí[3])	612.660 „
7.	Rozličné j. výdeje	61.940 „
	Veškeren náklad stavební . . .	1,600.000 fl.

Náklad na vydržování nového tohoto vodovodu jak v chodu, tak v dobrém stavu praeliminuje se výročně na . 73.000 zl. a připojuje se konečně ještě rozvaha, dle kteréž by se při zavedení povinného odbírání vody (zákonem zemským) hned v prvních letech z prodeje vody (výrobní cena 1 kr. m. = 4.63 kr.) uhradily nejen úrok i amortisace potřebného kapitálu 2 mill. zl. (dosavadní výlohy na zřízení vodárny novomlýnské v obnosu 400.000 zl. v to počítajíc), nýbrž i náklad vydržovací, ano zjednal i fond obnovovací pro celou vodárnu ve výši 12.000 zl.

b) Zpráva kommisse, zkoumající projekt Vrutický, obsahuje kromě návrhů kommisse a stručné průvodní zprávy firmy Aird a Marc důkladný referát řídícího inženýra této firmy Smrekera o vykonaných pracech technických a vědeckých v příčině tohoto projektu, pak zprávu o geologických poměrech úvodí pramenů Vrutických od prof. G. Laube, lučebné rozbory z r. 1877 a 1880 (od prof. Štolby a dr. Jandouše), tabulku měřených studní ve Vruticích Mělnických, zprávu o drobnohledném zkoumání vod z pramenů Vrutických od dr. Vejdovského, hlavní předchozí rozpočet nákladu stavebního i vydržovacího a konečně zprávu o spodní vodě údolí Labského mezi Brandýsem a Neratovicemi, vše s četnými grafickými přílohami.

---

[1]) V tom na upravení vodárny Šítkovské i s příslušenstvím 117.000 zl., Žofínské 14.400 zl., Staroměstské 124.800 zl., Novomlýnské (doplnění) 33.000 zl., Podolské (nové) 211.500 zl.

[2]) Zejmena: hl. vodojmu v č. 1264-II. v obecní zahradě s obsahem 8000 kr. m., vodojmu vyrovnavacího na Malé straně s obsahem 2000 a vodojmu za Strahovskou branou s obsahem 800 kr. m.

[3]) V tom za převáděcí vodovod z trub kovaných na Malou stranu řečištěm Vltavy (u řetězové lávky) 28.000 zl. a zřízení štoly ve skále Vyšehradské k převádění potrubí z Podolí do Prahy 11.200 zl.

Zřízenci firmy Aird a Marc neobmezili se prozkoumáním vrchoviště Vruticko-Kropáčovského, nýbrž vztáhli práce své také na vrchoviště u Vrutic Mělnických, a posléze i na okres spodních vod v úhlu Jizery a Labe. V úvodí Kropačovském proskoumány čtyři prameny, tak zv. Klokočský, Krpský, Střižovický a prameny v bažantnici Košatecké (hlavně tak zv. „Velké okno"); v úvodí Vrutic Mělnických vyšetřeny všestranně hlavní pramen ve vsi samé, pramen u kovárny tamější a četné prameny v tak zv. „olšínách". Mocnosť všech těchto pramenů shledána po častém měření v době od měsíce září do měsíce března[1]) do té míry výhodnou, že každý z těchto pramenů sám o sobě stačí, aby Praze poskytoval žádané denní množství 6000 kr. m.. Zpráva páči zejmena střední vydatnosť jmenovaných pramenů v úvodí Vruticko-Kropáčovském na 159 litrů za sekundu čili 13.854·89 kr. m. denně (v tom hlavní pramen, Klokočský, 56·19 litrů za sekundu čili 4854·82 kr. m. denně) střední mocnosť pramenů ve Vruticích M. dokonce na 173·91 litrů za sekundu čili 15.026·42 kr. m. denně, z čehož na hlavní pramen vesský připadá 139·21 litrů za sekundu čili 12.027·74 kr. m. denně.[2]) Voda všech těchto pramenů shledána bez veškeré barvy a vůně a chemické rozbory z r. 1880, porovnané s rozbory, r. 1877 vykonanými (srov. Stat. kn. VII. str. 111), prokázaly dokonalou shodu. I v mikroskopickém ohledu vyhovuje voda všelikým požadavkům, zvláště až prameny budou náležité podchyceny. Tvrdosť povšechná shledána mezi 15·5 až 16·7 stupni německými, stálá tvrdosť (t. j. při vaření) kolísá mezi 2·69 až 2·86° něm. při hlavním prameni M. Vrutickém a mezi 2·77 až 3·37° něm. při hlavním prameni K. Vrutickém (t. j. Klokočském). Máť tedy hlavní pramen Kr. Vrutický při vaření téměř touž měkkosť, co voda Vltavská. Teplota těchto pramenů, měřená thermografy v říjnu a listopadu 1880 a v lednu 1881 několikráte, ukázala se býti všudež a vždy skoro stejnou, nalézajíc se mezi 8·10 a 8·40° R.

Tyto výsledky jakož i podniknuté ještě v obou úvodích měření mocnosti vody v potocích a studnách a konečně i geologické skoumání dokázaly nade vši pochybnosť, že nelze míti Praze lepší vody pro všelikou potřebu domácí a to v množství více než dostatečném, jako z této krajiny, zvláště pak od Vrutic Mělnických. Kromě věci čistoty, menší tvrdosti a nepoměrné hojnosti přimlouvají se však za zvolení těchto pramenův i ohledy finanční (jak zpráva dole dokazuje), jelikož nehledíc ani k tomu, že nejhojnější pramen V. Kropáčovský, pramen totiž Klokočský, ano i pramen Krpský jako statek tamního cukrovaru nelze snad ani dostati a že pramen v bažantnici má vodu z rašeliniště, — jsou poměry výkupní mlýnův při potoku Kokořínském mnohem výhodnější, než při Košateckém a vodovod od Vrutic M. k Přívorům (kudy by oba prameny vésti bylo nezbytné) o 3·5 klm. kratší, než od Vrutic Kr. Protož radí zpráva rozhodně, „aby vůči zamýšlenému přivádění toliko 6000 kr. m. denně upuštěno bylo od vrchoviště Košateckého a přestalo se na pouhém hlavním prameni ve Vruticích M."

Ostatní část zprávy (kromé příloh) obírá se provedením vodovodu.

---

[1]) Celkem měřeny jsou na mocnosť prameny ve Vruticích M. 274krát, ve Vruticích Kr. vykonáno přes 80 nových měření.

[2]) K lepšímu ještě poznání mocnosti pramenů, jakož i z ohledův informace pro příští vyvazování mlýnů atd. měřeny též potoky Košatecký (Vr. Kr.) a Kokořínský (Vr. M.) a shledáno při onom, že nese 148·25 až 390·25 litrů za sekundu čili 14.234 až 34.495 kr. m. vody za den, při tomto shledána mocnosť střední 440 litrů za sekundu čili 37.996 kr. m. denně. Podobně měřeny četné studně v ouvodí obou potoků, zvláště pak potoka Kokořínského.

Stanici čerpací radí se založiti z příčin technických i obchodních na levém břehu Labe při silnici z Neratovic k Jiřicům. Délka rourovodu k stanici čerpací (kterýž by náleželo do hloubky 1·5 m. položiti a kterýmž by voda přirozeným tlakem odtékala) činila by z Vrutic M. až ku stanici čerpací 14.600 m., od Vrutic Kr. 11.290 m., vodojem projektuje se u Kanalské zahrady ve výšši 261 m. s denním obsahem 6000 kr. m. Mezi vodojmem a stanicí čerpací náleželo by pro výšku vysočiny mezi Labem a Vltavou (sedlo Prosecké 281·0 m.) zříditi vodovod výtlačný, kterýž by měl délku 20.850·0 metrů s rourami 0·40 m. v světlosti, taktéž 1·5 m. pod zemí založenými. Ke zdvihání vody v stanici čerpací třeba bude postaviti dva stroje parní o 80 silách koňských, z čehož 56 třeba jest k zdvihání a hnání vody (70 l. za sekundu), ostatek je síla záložní.

Náklad stavební při denní dodávce 6000 kr. m. vypočítává se ve zvláštní příloze jak následuje: Zachycení pramenů 45.000, přivádění vody k stanici čerpací 273.645 zl., zřízení stanice čerpací 240.000, tlakovod k vodojmu 481.900, vodojem 110.000, potrubí 500.000, pozemky a výkupné 130.000, jiná vydání 69.455, hromadný náklad stavební 1,850.000 zl., výdej výroční na vydržování 136.000 zl. Následkem toho byla by výrobní cena 1 kr. m. vody Vrutické 0·062 zl. r. m. (t. j. 6 kr.). Kdyby však přivádělo se od Vrutic jen 2000 kr. m. denně, činil by náklad stavební 1,100.000 zl., výrobní cena 1 kr. m. zvýšila by se pak na 0·105 zl. (10½ kr.). Kdyby však obec rozhodla se, vésti do města 10.000 kr. m. denně, obnášel by náklad stavební sice 2,500.000 zl., za to klesla by výrobní cena 1 kr. m. na 0·05 zl. (5 kr.)

V této příčině jakož i vzhledem k obtížím, kteréž by dle zkušenosti firmy činilo rozvedení pouhých 6000 kr. m. vody pitné po městě, radí firma úsilně k přivádění 10.000 kr. m. a upozorňuje posléze na finanční výhodnosť projektu, zásobovati Prahu vodou spodní z úhlu mezi Jizerou a Labem, kterýž dala též schválně proskoumati.

Kommisse přistoupila celkem k těmto návrhům firmy Aird a Marc, zavrhnuvši projekt na dodávání 2000 kr. m. vody denně a prohlásivše se jednohlasně pro 6000 kr. m., při čemž zpravodaj kommisse (obecní st. a docent univ. dr. Popper) projekt na 10.000 kr. m. zvláště odporučoval.

4. Dosavádní náklad.

Na pokusy s vodou spodní na ostrově Židovském a ve vůkolí Prahy vůbec a na proskoumání projektu Vrutického povolil sb. ob. st. ve schůzi dne 11. srpna 1880 z půjčky pětimillionové 10.000 zl. a zvýšil ve schůzi dne 22. listopadu dotaci tuto ještě o 2000 zl. Vyplaceno bylo skutečně ze starší dotace r. 1879 ještě 2216 zl. 94 kr., r. 1880 pak 5625 zl. 83½ kr. Do konce r. 1880 pak bylo vůbec k těmto účelům vydáno 35.686 zl. 87½ kr.

VI. Ostatní stavby obecní.

1. Stavby pozemní.[1])

a) Stavba škol. Již v St. přír. knížce na r. 1878 str. 115 učiněna zmínka o zamýšlené stavbě nového školního stavení na Rejdišti, určeného pro obecnou dívčí školu u sv. Ducha, obecnou chlapčí školu u sv. Františka a Staroměstskou českou dívčí školu měšťanskou, ke kteréžto stavbě

[1]) Věčím dílem dle zpráv, od městského úřadu hospodářského, zejmena od inženýrův Srdínka, Reitra a Tafouna, pak v příčině staveb zádušních dle zpráv úřadu zádušního, zvláště pak inženýrů Novotného a Staňka.

sbor starších obecních ve schůzi dne 13. března 1879 povolení své byl dal. Když pak c. k. okresní rada školní přípisem ze dne 13. června t. r. prohlásila, že předložené jí plány stavební schválila, přikročeno hned dne 30. června t. r. k stavbě samé a pokračováno v ní s takovým uspíšením, že škola dne 10. září 1880 z úplna dokončena, 19. září slavně vysvěcena a přímo potom účelu svému odevzdána byla.

Staveniště nové školy tvoří obdélník, jehož strany 31·8 m. a 52·8 m. zdélí měří, tak že plocha stavební i s risality a portály 1713·63 □ m. obnáší. Z této plochy jest 1282·46 □ m. zastaveno, zbytek pak 431·17 □ m. připadá na dvůr, resp. letní tělocvičny. Stavení samo jest třípatrové o dvou křídlech a má 23 velikých učebních síní, 2 zimní tělocvičny, 9 menších místností (pro ředitelny, sborovny a kabinety), pak 2 byty školníků a byt pro učitele řídícího. Stavba vyžadovala 150.741 zl. 94 kr. nákladu, vnitřní zařízení, jako jest installace plynová, vodní, pořízení nábytku pro školy a tělocvičny a t. d. stálo 13.000 zl. Průměrná cena 117 zl. 58 kr. za 1 čtverečný metr zastavené plochy jest vůči té okolnosti velmi mírná, že celé stavení spočívá na sklepeních, jejichž základy do hloubky až na 8·10 metrů sahají, při jichž kladení bylo stavitelům zápasiti s vodou spodní. Plány k této škole shotovil městský vrchní inženýr p. Josef Srdínko. Týž řídil také stavbu, již podnikatelé pp. Hebrle a Bílek provedli. Poprsí Komenského a Tómy ze Štítného, ve výklencích nad oběma hlavními portály stavení umístěná, zhotovena jsou z mramoru kararského v nadživotní velikosti, a sice socha Komenského od sochaře Ant. Wilda a Štítného od Tomáše Seidana.

Nádvorní třípatrové křídlo Staroměstské německé obecné a měšťanské školy v č. p. 1000—I. bylo průchodem doby letní r. 1879 provedeno a počátkem školního roku 1879—80 účelu svému odevzdáno. V doplněném takto stavení umístěny kromě zmíněných dvou škol (chlapcích i dívčích) také dívčí třídy německé Josefovské školy obecné. Co se německé obecné školy Josefské tkne, postaráno již o vhodné staveniště k umístění jejímu. Koupenať pro ni usnešením sboru st. obecn. ze dne 5. dubna 1880 usedlosť manželů Nejtkových č. p. 873—I. za cenu 75.000 zl. a usnešeno ve schůzi rady m. ze dne 6. srpna 1880 dáti všem nájemníkům o hromnicích r. 1881 čtvrtletní výpověď, načež ihned k bourání starého stavení se přikročí. Též v záležitosti obmýšlené stavby nového stavení pro obecné školy z okresů P. Marie Sněžné a Nejsv. Trojice (jak české tak německé) překonány posléze překážky, projekt tento zdržující. Byltě totiž ve schůzi sboru st. obecních dne 22. listopadu 1880 schválen návrh rady m., aby konsistoři paušální suma 2000 zl. z příjmů školních vyplacena a tak pře o právo vlastnické ke školnímu stavení č. p. 81—II., mezi ní a obcí za delší dobu vedena, po dobrém uklizena byla. Jelikož také koupě domů č. p. 47 a 48—II. od Zikm. Wolfa za trhovou cenu 115.000 zl., ve schůzi sboru st. obecn. dne 4. února 1880 schválená, uskutečněna byla, zbývá toliko uzavříti s fondem náboženským, resp. říšským ministerstvem války prostřednictvím zdejšího velitelství vojenského smlouvu o koupi kasáren Trojických, aby s přípravnými pracemi k stavbě ihned začíti se mohlo, kterážto věc vůči tomu, že již jen o ubytování jedné setniny vojska se jedná (o ubytování dvou jiných setnin jest již postaráno), zajisté skorého vyřízení svého dojde.

Při bližším ohledání školy Hrádecké, o jejímž opravení rada m. hned dne 16. srpna 1878 byla se usnesla (v. St. př. kn. na r. 1878 str. 116), uznán stav její tak chatrným, že se jí k účelům školským déle užíti nedá. Proto ustanovila rada m. ve schůzi dne 6. dubna 1880, aby řečené stavení dle plánů, mezi tím zdělaných, ze základů nově vystaveno bylo a sice na nynějším staveništi, budouc příště sloužiti jak účelům školy obecné, tak účelům opatrovny. Místnosti školní obecných škol u Matky boží Vítězné a u Maltézů byly rozšířeny, opatrovna v domě Zbraslavském upravena, Staroměstská pak školka mateřská z posavadních místností v klášteře Svatojakubském, v nichž

plných 12 let se byla nalezala, do č. p. 79—I. na Rejdišti v býv. ohradě Švarcenberské, kde před tím paralelky obecné školy u sv. Ducha umístěny bývaly — počátkem školního r. 1880 přeložena. Jelikož pak tímto přeložením dolejší část Starého města zbavena byla opatrovny, uzavřela rada městská ve schůzi dne 30. listopadu 1880, přihlížejíc k husté zalidněnosti této čtvrti města a vzdálenosti její od Rejdiště, zříditi ve farním okresu u sv. Ducha novou opatrovnu, ku kterémuž konci částka 3000 zl. do praeliminaře na r. 1881 položena jest.

V příčině přestavění školy u sv. Mikuláše zahájeno vyjednávání s arcib. konsistoří o postoupení usedlosti č. p. 178—III., náležející záduší pražskému. — Vůči velikému návalu mládeže do škol obecných bylo také r. 1879 třeba najmouti některé místnosti v domech soukromních. Tak byly najaty pro jednu paralelku obecné školy u sv. Jiljí a jednu paralelku obecné školy u sv. Františka místnosti v domě č. p. 208—I. na náměstí Anenském, pro paralelky obecné školy Hrádecké v domě č. p. 1376—II.; dále prodloužen nájem místností pro dvě třídy obecné školy u sv. Havla v domě č. p. 596—I. v ulici Celetné a posléze najata místnost ve čtvrti Svatopetrské pro paralelku první třídy tamní školy obecné.

Mimo projekty, s část již provedené, s část obmýšlené, učinila rada městská dobou poslední v příčině získání příhodných stavenišť k účelům školským, jež mají uhraženy býti z 2 millionové půjčky školské (srov. o tom na str. 166 t. d.), ještě celou řadu důležitých usnešení, z nichž vytknouti sluší ta, která ve schůzi dne 6. srpna 1880 učiněna jsou byla. Přijalať rada m. za příležitosti podané jí od c. k. okresních rad školních zprávy, jak daleko dospěly přípravy k provedení projektův na stavby škol nových a úprav na školách stávajících, následující resoluce:

Co se tkne Staroměstské školy dívčí, má pro ni vyhledati úřad hospodářský jiné staveniště, jelikož staveniště v Dlouhé třídě navržené pro školu tu nijak se nehodí. — Stran obecných škol pro chlapce a dívky z farních okresův sv. Havla a sv. Jiljí budiž úřad hospodářský vyzván, aby postaral se o příhodné staveniště v dotýčných okresích, a sice pro každou školu zvláště. — V příčině stavby obecné školy u sv. Jindřicha má se k vůli urychlení požádati arcib. konsistoř za svolení k prodeji pozemku zádušního, za kterýž budiž nabídnuto po 120 zl. za 1 □ sáh. — Co se tkne rozšíření obecné školy u sv. Haštala, má se dožádati c. k. okresní rada školní za sdělení programmu stavebního. — Od obmýšlené stavby obecné školy ve farním okresu sv. Apollináře budiž vůči nepatrnému dosud počtu žáctva (250 dětí školou povinných) prozatím upuštěno. — Vzhledem k rozšíření obecné školy u sv. Vojtěcha budiž c. k. okresní rada školní požádána za sdělení programmu stavebního, ale hospodářskému úřadu budiž zároveň nařízeno vyšetřiti, mělo-li by se posavadní stavení upraviti novým přístavkem nebo postavením třetího patra. V příčině rozšíření obecné školy u sv. Štěpána budiž s arcib. konsistoří zahájeno vyjednávání stran získání potřebného k tomu pozemku od nynější zahrady farské a nabídnuto jí po 80 zl. za 1 □ sáh. Programm stavební, okresní radou školní předložený, byl schválen. Při té příležitosti usnešeno, požádati okresní radu školní, aby ona sama ponavrhla radě městské pořádek, v jakém by se zmíněné stavby prováděti měly.

b) Stavby k účelům humanitním. Mimo dokončení ohradní zdi při chorobnici městské podél ulice Horské a postavení nových hromosvodů na chorobnici nebyla v obou posledních letech 1879 a 1880 žádná jiná stavba tohoto druhu ani projektována ani provedena.

c) Stavby k jiným účelům obecním. Zrušením bývalé zasedací síně sboru starších obecních v severo-východním traktu Starom. radnice a upravením jí v místnosti kancelářské pohřešovala obec pražská za delší

dobu příhodné místnosti, v které by schůze sboru starších obecních, jak toho důstojnosť Prahy vyžaduje, odbývati se mohly. Proto uzavřel sbor starších obecních ve schůzi dne 3. dubna 1879 zříditi z posavadních místností praesidiálních a síně primatorské v jižním traktu radnice novou síň zasedací, která by účelu svému úplně vyhovovala. Z příčiny té upraveny nejprvé v druhém patře radnice na straně velikého náměstí Staroměstského kanceláře pro praesidium rady městské, do nichž se toto dne 11. června 1879 přestěhovalo. Po té přikročeno ihned k stavbě síně zasedací, která během roku 1879 a 1880 podlé plánů architekta Ant. Bauma provedena byla. Stavba její netrvala ani celý rok, neboť dne 26. května 1880 odbývána v ní první schůze zastupitelstva obecního. Síň sama, provedená v slohu renaissančním, jest 19 metrů dlouhá, 14 metrů široká a 10 metrů vysoká, jsouc v části severní opatřena dvěma prostranými galeriemi pro obecenstvo. Osvětlení jest plynové a děje se prostředkem dvou velikých přístrojů po 36 plamenech a 6 menšími po 16 plamenech. Okna jsou opatřena skly barevnými. Nábytek v síni jest dubový. Celkový náklad obnáší 42.594 zl., z čehož připadá 36.494 na stavbu, 1800 zl. na okna a 4300 zl. na nábytek. V příčině vyzdobení síně bylo v sezení sboru starších obecních dne 26. května 1880 usnešeno, okrášliti stěny malbami na obmítce a přistoupeno k návrhu Dra. Fr. L. Riegra na jmenování zvláštní kommise, která by podala své dobré zdání, jaké předměty by se měly k malbám těm voliti a s kterými umělci mělo by se o provedení jich vyjednávati.

Současně se stavbou této síně pracováno též na upravení jiných místností kancelářských v radnici Staroměstské, jež, měly-li obecné potřebě alespoň s části vyhověti, nezbytně musily býti rozšířeny. Věc ta nedala se ovšem jinak rozřešiti, než uprázdněním místností c. k. hlavní vojenské stráže a upravením jich na kanceláře. Z příčiny té jala se rada městská ještě během r. 1879 se správou vojenskou o přeložení stráže té do kasáren Josefských vyjednávati a když byl sbor starších obecních v schůzi dne 17. března 1880 přistoupil na podmínku obci kladenou, aby právo, umístiti v případě potřeby c. k. vojenskou stráž opět v radnici Staroměstské, eráru vojenskému na domech č. p. 1 a 2—I. vloženo bylo do kněh pozemkových jakožto služebnosť bydlení, přikročeno v dubnu t. r. k práci a místnosti ty upraveny nákladem 6200 zl. pro městskou spořitelnu. Místnosti v 1. patře radnice, jichž spořitelna užívala, upraveny pak vesměs pro městský úřad berní a místnosti v 2. patře, v nichž se účetní oddělení spořitelny městské nalezalo, spojeny s úřadem popisním.

Leč úpravami těmi neskončily se ještě práce stavební v radnici Staroměstské. Při kommissionelním ohledání arkýřové kaple v radnici, s jejíž rekonstrukcí ještě r. 1880 počato býti mělo, shledáno, že nejen zdivo kaple a věže, ale i vedlejšího přístavku orlojového velmi vetché a chatrné jest a že trhliny sáhají až k základům věže, při jichž odkrývání přišlo se pod přízemím na sklepení, rumem zasypané, nejspíše to nějaké staré vězení. Po odklizení rumu podchyceny základy a sesíleny betonováním, načež přikročeno k výměně starého zdiva. Jelikož pak zdivo přístavku orlojového vždy více povolovalo, upuštěno zatím od obmýšlené opravy kaple a veškera péče obrácena jak na opravu věže, tak na sesílení zmíněného přístavku a zdí, s ním sousedících. Starodávní orloj a nové hodiny průsvitné rozebrány a zatím u továrníka hodin p. L. Hainze uloženy, střecha pak s vížkou nad orlojem strženy a novými nahraženy a měděným plechem pobity. Při té příležitosti musilo býti hnuto také zdmi „staré soudní síně," které k věži a přístavku přiléhají, neboť i tyto bylo třeba důkladně vyspraviti. Během těchto prací opravních shledáno, že nad hladkým stropem rákosovým naleză se starý gotický strop žebrový, rozličnými malbami vyzdobený, podobný stropu v staré síni zasedací. K návrhu znalecké kommisse usnesla se rada městská na restauraci této umělecké památky. Průchodem léta r. 1880 vyměněny též

zvětralé již gotické stříšky nad sochami králů v průčelí mladšího křídla radnice na straně k Týnu, chatrná lomenice prostřední části radnice nad starou síní zasedací naproti ulici Sirkové v původní své podobě obnovena a chodba vedoucí k nedávně upraveným kancelářím praesidialním v 2. patře radnice opatřena novým portálem, jejž souměrně se slohem starého portálu k velké síni zasedací z červeného mramoru shotovil sochař J. Seeling. Taktéž byly krámy pod velkou zasedací síní v přízemí č. 1 a 2—I., před tím rozličným obchodníkům pronajaté, z nova upraveny a plynárně obecní pro sklad lustrů a kancelář instalační ponechány.

Z ostatních prací, do kategorie této spadajících, sluší uvésti zřízení ústředního skladiště pro náčiní k metení a čištění ulic a j., jež (následkem zboření poustky Staroměstské u lávky řetězové) v bývalé ohradě Brabcově na Františku, již obec r. 1877 za 141.751 zl. byla zakoupila, v létě r. 1879 provedeno jest, posléze pak stavbu nového obecního dvora, která v ulici Sokolské v sousedství vozatajských kasáren u brány slepé se provádí a do něhož obecní dvůr novoměstský z ulice školské přeložen bude. Část stavby této na r. 1880 projektované byla také provedena a ještě během měsíce října t. r. účelu svému odevzdána. Na prostorném staveništi, měřícím asi 600 □ sáhů, zřízena dvě obdélná přízemní stavení, která průčelím k sobě obrácena jsou; v jižním stavení jsou kůlny na 18 pohřebních vozů, v severním nalezají se tři kůlny pro jiné vozy obecní, jakož i prozatimní byt obecního šafáře, kterýž později zrušen a v kůlny na vozy proměněn bude. Konírny pro 20 párů koní, na straně k Vinohradům obrácené, a dvoupatrové stavení určené ke kasárnám novoměstského oddělení městsk. sboru hasičského, pro telegraf požární a byty dvoreckého a šafáře na straně třídy Sokolské, provedeny budou později. Plány na stavbu tuto vzdělal městský inženýr Ant. Halla a provedení její svěřeno podnikatelům staveb Krulišovi a Zelenkovi. Náklad na zřízení ústředního skladiště činil celkem 3550 zl. 96 kr. (z čehož na r. 1880 připadalo jen 81 zl. 95 kr.), nový dvůr novoměstský stál v nynější podobě roku 1880 celkem 14.826 zl. 23 kr.

d) Stavby kostelů. Dodatkem k zprávě o opravách na patronátních kostelích pražských, do konce r. 1878 provedených (viz St. př. kn. na r. 1878 str. 116 a sl.), připomínáme, že oprava chrámu Týnského s věžemi vyžadovala 26.529 zl. 42 kr. nákladu. R. 1879 bylo toliko veliké kůrové okno v průčelí téhož kostela nákladem 1641 zl. 23½ kr. v původním slohu obnoveno. — Při kostele P. Marie Sněžné, jehož vnitřní a s věčí část i vnější úprava r. 1878 dokončena byla, opravena na podzim r. 1879 také jen střecha nad sakristií nákladem 356 zl. 93 kr. — V kostele Svatoštěpánském dokončena r. 1879 vnitřní úprava pobočních lodí, okna v sakristii rozšířena a opatřena železným brlením. Veškeren náklad, s obnovením tohoto kostela spojený, činí 28.322 zl. 63½ kr., rekonstrukce věže pak 16.335 zl. 06 kr.

Na zvonici Svatojindřišské, jejíž střecha břidlicí anglickou pokryta jest a kdež hlavní práce stavební koncem r. 1878 věčinou úplně provedeny byly, počato s jara r. 1879 s prací klempířskou a jinými drobnějšími pracemi závěrečnými. I byly vížka hřebenová, jakož i gallerie, na hlavní římse spočívající, s věžičkami rohovými olovem pokryty, ve věži postaven stroj hodinový z dílny p. L. Hainze s čtyřmi ciferníky (cena 820 zl.), a na gallerii, obrácené do ulice Jindřišské, umístěny polychromované znaky Čech, Starého i Nového města pražského a znak říše Rakouské. Vchod do věže, v slohu gotickém provedený, opatřen přiměřenými dveřmi dubovými. Při té příležitosti byl také kout mezi touto věží a domem č. p. 845—II. železnou mříží ohražen a tamní bouda tabáčnická odstraněna. Hromadný náklad, na rekonstrukci této věže vynaložený, obnáší 27.860 zl. 42½ kr.

Kostel nejsv. Trojice na Spálené ulici, vnitř valně již sešlý, podroben r. 1880 náležité opravě. Fresky Schlachterovy na klenbách a lunetách obnoveny akadem. malířem Ant. Königem, ostatní práce malířské provedeny malířem Karlem Nácovským; některé zbytečné otvory u oken a dveří zazděny, nová dlažba položena a nábytek kostelní vyspraven. Okna v presbyteriu zasklena sklem kathedrálním, ostatní pak sklem obyčejným a do lomenice nad hlavním průčelím zasazeno okno železné. Veškery tyto opravy, jež pod vrchním dozorem městsk. radního p. Jindř. Leglera provedeny jsou byly, vyžadovaly nákladu 3268 zl. 95 kr., k jehož uhražení jistý nejmenovaný dobrodinec částkou 1154 zl. přispěl. Také v kostele sv. Mikuláše na Malé straně bylo r. 1880 železné kůrové okno nově osazeno a přikročeno téhož roku k důkladné opravě tamní věže, v níž r. 1881 ještě se pokračovalo. Náklad, pracemi těmi r. 1880 způsobený, obnášel 6275 zl. 24½ kr.

Z oprav, na venkovských kostelích městského patronátu průchodem r. 1879 a 1880 provedených, zasluhují býti vytknuty: obnovení kostela sv. Rocha na Olšanech a kostela sv. Vavřince ve Velké vsi.

S obnovením kostela sv. Rocha počato r. 1879. Střecha jeho byla opravena, světlík v kopuli nově zasklen, vnitřek kostela vymalován a podobiznami sv. evangelistů ozdoben, podlaha dlaždičkami cementovými nově vyložena, kruchta značně rozšířena a novými varhanami opatřena, oba poboční oltáře a kazatelna oštafírovány, nábytek kostelní vyspraven a nový hlavní oltář postaven. Náklad s tím spojený činil 5468 zl. 88 kr., z čehož částka 1563 zl. 90 kr. jednak výnosem dobrovolných příspěvků, jednak výtěžkem za prodané staré náhrobky pokladně záduší nahražena byla.

R. 1880 přistoupeno k přestavování starobylého kostela sv. Vavřince ve Velké vsi, jehož pěkný gotický sloh novověkými opravami velikou byl ujmu vzal. Rekonstrukce jeho děje se v slohu původním. Po stržení staré střechy a vyspravení sešlého zdiva byla věž o 3 metry vyvýšena, nová střecha s gotickými vikýři postavena a věž na místo bývalé báně střechou sedlovou opatřena. Střecha nade věží a vížkou nad hlavním oltářem pobita modrou břidlicí anglickou, k pokrytí ostatní střechy užito břidlice železnobrodské a moravské. Zvětralé kružby a žebra oken byly nově osazeny, vnějšek zdiva částečně obnoven a vnitřek kostela pro malíře upraven. Na opravách těch, na 10.890 zl. 13 kr. praeliminovaných a zádušním inženýrem B. Staňkem řízených, pracováno od polovice srpna až do vánoc r. 1880, další práce pak zůstaveny roku příštímu. Na konec budiž podotknuto, že též kostelíček v Dolních Chabrech byl průchodem r. 1880 nákladem 296 zl. 09½ kr. vně i uvnitř vkusně opraven.

e) Oprava věží. α) Oprava malostranské věže mostecké, v kteréž hned r. 1875 započato, byla průchodem let 1879 a 1880 v původním slohu úplně dohotovena. Po osazení tří nových věžiček nárožních a vyspravení hořejších pater na straně k ulici Mostecké, což ještě roku 1878 provedeno bylo, přikročeno v následujících dvou letech k vyměňování potrhaných kvádrů a vetchého zdiva v dolejších patrech vůbec a na straně k mostu obrácené zvláště. Krám, jenž v přízemí věže na straně západní se nalezal, zrušen jest a komín jeho, hyzdící celou věž, odstraněn. Po té upraven přiměřený vchod do věže a sice se strany posavádního průjezdu, a osazeny nové schody, jdoucí všemi patry až pod krov. Ozdob průčelních bylo co nejvíce šetřeno a části zvětralé novými nahraženy, mimo to zasazeny též nad výklenky obou průčelí zcela nové ozdobné kružby, které tam asi původně projektovány byly, na jichž provedení ale nedošlo. Konsoly obloukových žeber v průjezdu byly novými vyměněny a veškery staré, poněkud lépe zachované ozdoby z průčelí, jakož i staré znaky z průjezdu zazděny pro památku uvnitř věže. Nová krytba věže opatřena dvěma věčími

měděnými a čtyrmi menšími makovicemi, jichž tu druhdy nebývalo, a okna zasklena sklem kathedrálním. Na práce tyto vydáno průchodem let 1879 a 1880 ještě 17.972 zl. 36 kr., tak že ouhrnný náklad, na restauraci této vzácné památky umění stavitelského vzešlý, 49.376 zl. 46½ obnáší. Vrchní dohlídku při této restauraci měli pp. měst. radní J. Kandert a stavební rada Arn. Jenšovský, práce opravní pak, v režii obce prováděné, řídil městský inženýr Ant. Tafoun.

β) Oprava věže na radnici Novoměstské. Dodatkem k zprávě naší o nákladu na stavbu věže této (St. př. kn. na r. 1878 str. 119) podotýkáme, že podlé účtů závěrečných, sboru starších obecních dne 9. června 1880 předložených, obnášel celkový náklad 27.683 zl. 47 kr.

γ) Prašná brána. Tato vzácná památka gotiky české věku 15. byla sice hned r 1878 kommissionelně ohledána a pro bezpečnosť obecenstva lešením v hořejších patrech opatřena (srov. St. př. kn. VI. str. 119), ale na vlastní opravy došlo teprvé r. 1880. Především podchyceny základy věže a betonováním sesíleny. Po té vyměněny v přízemí potrhané a zvětralé kvádry, rozebrány přistavené části schodiště, toto pak přeloženo a vchod slušně upraven. Aby se další trhání svrchního zdiva zamezilo, byly zpuchřelé dubové kleště, vnitř zdí uložené a na rozích přeplátované, opatrně vybourány, železnými šroubovými kleštěmi nahraženy a tak zdi jednotlivých pater náležitě upjaty.

δ) Rekonstrukce Staroměstské věže vodárenské. Práce opravní na této věži staly se vzhledem k chatrnému stavu jejímu, obzvláště po posledním požáru dne 9. října 1878 (v. St. př. kn. VI. str. 119), do té míry nalehavými, že neměla-li činnosť vodárny přerušena býti, k nim bezodkladně náleželo přikročiti. Proto zřízena ještě v posledních měsících zmíněného roku prozatímní patra a provedena obezdívka stoupacích trub, s jara pak roku následujícího přikročilo se k opravě zdí. Při ohledávání základů věže shledáno, že základy spočívají na dokonale zachovaném zdravém roštu dubovém, zapuštěném 3·70 metrů pod hladinou vodní, a že jehly jeho až na malou blánu do té míry zkamenely, že teprv nejlepší pila stačila je naříznouti. Kvádrový spodek věže byl důkladně vyspraven věž sama o 4½ metru zvýšena, prozatímní patra odstraněna a na místě nich zřízena nová patra s klenbami, do železných nosičů zapuštěnými. Střecha vystavěna v dřívějším sice, celkem ale štíhlejším a vkusnějším slohu gotickém, ale vykýře z ní vypuštěny. Bývalé krovy dřevěné ustoupily konstrukci železné a krytba břidlicová krytbě měděné. Plány k této konstrukci, od p. Pacolda, professora na české technice, a assistenta jeho p. Trejbala shotovené, opatřil svým nákladem městský radní p. Bohumil Bondy a věnoval je radě městské, montování střechy se vším potřebným materiálem a krytbou provedla pak českomoravská strojírna za nabídnutou cenu 10.743 zl. 10 kr. Ostatní práce provedeny ve vlastní správě obce pod vrchní dohlídkou měst. radního p. J. Kanderta, obec. staršího p. Aug. Salaby, professora na české polytechnice, a měst. stavebního rady p. Arnošta Jenšovského a řízením osobním měst. inženýra Josefa Reitera. Průsvitné hodiny věžní sestrojil Václav Krečmer, hodinář ve Vinohradech, opatřiv je zvláštním samočinným přístrojem rozsvěcovacím, který po slunce západu ihned rozsvěcuje a před východem slunce plameny zháší. Celkový náklad na opravu věže činí okolo 30.000 zl., z čehož vyplaceno r. 1879 jen 2779 zl. 33 kr., r. 1880 14.048 zl. 97 kr., celkem teprv 16.828 zl. 30 kr.

2. Cesty dopravní, stoky a sady.

a) Upravování (regulování). α) Konečné upravení hranic katastrálních mezi obcemi pražskou a Vinohradskou, jež v zásadě již r. 1878 řešeno bylo (srovn. St. př. kn. VI. str. 119), provedeno teprvé r. 1880. Usneslť se sbor starších obecních ve schůzi dne

9. června 1880, že při úpravě hranic mezi zmíněnými obcemi plochy pozemečné, po právu vlastnickém té i oné obci náležející, pokud následkem oné úpravy hranic do obecního statku obce druhé spadají, změniti se mají tou měrou, že postoupí od svých pozemků obec pražská obci Vinohradské 728·97□° a naopak obec Vinohradská obci pražské 199·80□° a že obec Vinohradská zaplatí obci pražské za plochu více získanou per 519·17□° úhrnem 3222 zl. 64½ kr., čili 6 zl. 9 kr. za každý čtvercový sáh. Změna tato týká se hranic, táhnoucích se od prodloužené ulice Hybernské až k Slepé bráně. Změna ta schválena zákonem zemským, jemuž dne 4. dubna 1881 dostalo se nejvyšší sankce. Jednání o upravení ostatních hranic mezi branou Slepou a Karlovem není až posud ukončeno.

Též vyloučení dvou dílců pozemků na levém břehu Vltavském ve výměře 67·3□° a 35·5□°, od obce Smíchovské a pí. Příbramové získaných a pilířem i předmostím mostu Palackého zabraných, z katastru obce Smíchovské a převedení jich do katastru obce pražské, které smlouvou, v příčině té od obce Smíchovské dne 13. března 1880, od zastupitelstva obce pražské dne 9. června 1880 a od okresního výboru na Smíchově dne 5. srpna t. r. schválenou, co do podstaty své již provedeno bylo, čeká jen na vydání a sankci zvláštního zákona zemského, aby nabylo konečné právní platnosti.

β) Zastupitelstvo obce pražské, jsouc nešeno snahou zvelebiti město v každém směru, dává sobě zejmena také na tom záležeti, jak by postupem času odpomohlo těm vadám a nedostatkům, které čilejšímu ruchu kommunikačním na překážku jsou. Z příčiny té pomýšlí se ustavičně jednak na rozšíření a upravování ulic a náměstí již stávajících, jednak na otvírání nových cest. Tak byla po zrušení poustky Staroměstské a urovnání půdy na Rejdišti otevřena na podzim r. 1879 nová cesta přes bývalou ohradu Švarcenbergskou od konce ulice Kaprové k lávce řetězové a schválen od rady městské ve schůzi dne 14. listopadu 1879 kommissí technickou prozkoumaný a úřadem hospodářským vypracovaný projekt na upravení kanalisace, dlažby a položení plynovodu v nové ulici na pozemcích usedlosti V. Breitfelda č. 524—II., která třídu Sokolskou s ulicí Tůnní spojovati bude. Též obmýšlené otevření nové cesty mezi vojenským kostelem sv. Vojtěcha a Prašnou branou, jejíž potřeba již od drahné doby pociťována byla, jest uskutečnění svému velmi blízko. Neboť kroky, které rada městská průchodem r. 1880 v příčině té u c. k. říšského ministerstva války byla učinila, potkaly se s žádoucím výsledkem. Dohodlať se obec pražská s vojenským erárem o zboření zdi, dělící kasárny Králodvorské od náměstí Josefského. Na místo zdi postaví obec, avšak poněkud hloub do dvora kasáren, velký bazar železné konstrukce, jenž by měl asi 30 krámů. Mimo to budou zde vystavěny stavení pro auditoriát a lázně pro vojsko. Krámy tyto bude míti obec po 20 let v držení, načež opět připadnou eráru do vlastnictví. Zbořením této zdi získá velice a rozšíří se Josefské náměstí, které bude celé upraveno a uprostřed sádek zřízen. —

V příčině rozšíření ulice na Slupi, jejíž upravení vzhledem k projektované tam silnici do Nůslí stalo se nezbytným, vešla rada městská s výborem zemským u vyjednávání stran zboření ohradní zdi podél kostela Zvěstování P. Marie u tamnější filiálky blazince zemského, kteréžto zeď hluboko do ulice zasahovala. Když byla rada městská ve schůzi dne 18. dubna 1879 na podmínky, od výboru zemského kladené přistoupila, a sbor starších obecních ve schůzi dne 19. května t. r. je byl schválil, přikročeno v letě t. r. k bourání zdi, čímž plocha ulice o 63□° se rozšířila. Mimo to zakoupeny k témuž účelu usnešením sboru ze dne 17. března 1880 od dráhy císaře Františka Josefa dva dílce pozemku ve výměře 70·8□° —.

Pro pohodlnější příjezd k bráně Strahovské zakoupila obec od c. k. eráru finančního domek č. p. 123—IV. u téže brány s plochou 16·2□° a pozemek č. 189 ve výměře 33·6□° se zdí, podél něho se táhnoucí, v délce 9,7° (sbor st. obecn. dne 29. října 1879), který průchodem r. 1880 zbořiti a získané místo náležitě upraviti dala. Touž dobou byl také domek u kostela sv. Klimenta v ulici stejného jména zbořen a staveniště urovnáno, posléze pak taktéž r. 1880 domek k vybírání daně potravní č. 575 a 576—II. na rohu ulice Žitné a Mezibranské stržen a, když byl před tím hradební příkop u řečené ulice částečně zasypán, městiště takto rozšířené splanirováno. Při té příležitosti byla hořejší část ulice Mezibranské, se zmíněným městištěm sousedící, odkopána, aby práce regulační, v dolejší části této ulice již zahájené, ukončeny býti mohly. K uvolnění jízdy na náměstí Sv. Václavském byla socha sv. Václava, na témž náměstí stojící, nákladem Vyšehradského proboštа P. Václ. Štulce rozebrána, na Vyšehrad přenesena a před tamním proboštstvím znova postavena, což stalo se v polovici července r. 1879. Téhož měsíce a sice v noci ze dne 28. na 29. odstraněna ze zmíněného náměstí také socha sv. Jana Nepomuckého. Rampa, z nádvoří mlýnů Šitkovských pod ohradou Bubeníčkovu k tamější náplavce v šíři 7 metrů projektovaná, byla r. 1880 zřízena a upravena a sice s část nákladem obce a s část nákladem vlastníků tamních mlýnů (tito přispěli částkou 1900 zl.). —

Mimo shora uvedené práce schváleny a určeny ještě rozličné čáry regulační. Tak byla za příčinou projektovaného přestavění domu č. p. 1167—II. v ulici Sv. Petrské, jejížto šířka až posud 12—17 metrů obnášela, stanovena šířka vesměs stejná, totiž 15 metrů. Též pro ulici Lužickou na Malé straně, a sice počnouc od ústí ulice Míšeňské až po ostrov Kampu, schválena z ohledů veřejných za příležitostí přestavění domu č. p. 89—III. nová čára regulační, tak že tu příště šířka ulice 10 metrů obnášeti bude. Kromě toho schváleny kommissemi vyšetřené čáry upravovací pro ulici Lazarskou, a sice se zřetelem na vozbu, kteráž následkem otevření mostu Palackého v místech těchto stále se vzmáhá, pak pro ulici Sv. Martinskou a Perštýn a posléze pro sad Poříčský naproti Karlínu.

Aby docílena byla živější kommunikace od mostu Palackého ulicí Myslíkovou, uložila rada městská v dubnu 1880 úřadu hospodářskému, aby vypracoval plány na upravení této ulice, což se také stalo, upravení samo pak provedeno v rozsáhlém způsobě teprv průchodem leta 1881.

b) Dláždění[1]) *α*) Nové způsoby dlažby. Aby veřejné ulice a náměstí v Praze opatřeny byly dlažbou dobrou a trvalou, uzavřela rada městská ve schůzi dne 14. února 1879 užíti příště k dláždění ulic hlavních a obzvláště živých kostek žulových, k vydláždění pak ulic vedlejších obyčejného kamene Řevnického. V ulicích však méně živých, ale s dostatek širokých má místo dlažby zavedeno býti makadamisování. V tomto směru provádějí se nyní veškery úpravy nových dlažeb v Praze. Jízdní dráha nových těchto dlažeb jest vesměs mírně vypuklá a stoupání její má se z pravidla jako 1 : 50. Výška kamene dlažebního pohybuje se mezi 16—18 centimetry. Dláždění samo děje se buď na srovnané planii přirozeného terrainu, buď na podložce betonu ve výšce 15—20 cm. Betonu užívá se hlavně tam, kde terrain přímo před početím vydlažďování buď v následcích rekonstrukce stok anebo překládání rour plynových anebo vodních se nakypří a tudíž obava jest, že by se půda ssednouti mohla. Odvodnění dráhy jízdné děje se prostředkem nádržek s vodní uzavírkou, která zamezuje vystupování výparů z hlavních stok. Chodníky vyvyšují se nyní 13 cm. nad dráhu jízdní (dříve obnášelo vyvýšení 15 cm.) a mají podlé jakosti materiálu, z něhož jsou zho-

[1]) Dle zpráv měst. úřadu hospodářského, zejmena inž. příručího Jos. Václavka.

toveny, spád od 1:50 až 1:75 a jsou na okrajích vroubeny plotnami žulovými 32 cm. šíři, jež se kladou na podezdívku z cihel. Chodníky vyvádějí se buď z mosaiky mramorové anebo z dlaždiček chamottových; novější dobou užívá se téměř výhradně dlaždiček, kterým mosaika napořád ustupuje. Nejužívanější jsou nyní dlaždičky teplické, které ze všech druhů, jichž posud užito, jakostí i tvrdostí nejlépe se osvědčily. Vedle dlaždiček teplických užito též na zkoušku dlaždiček zbraslavských, třemošenských, bechyňských a cementových. Dlaždičky kladou se buď na urovnanou půdu, lépe na beton nebo posléze na podložku cihlovou, která se nejlépe osvědčuje. Na místech, kde jsou vjezdy do domů, kladou se místo dlaždiček malé cihly chamottové.

β) Položené dlažby: z věčích prací tohoto druhu sluší uvésti r. 1879: 1. novu dlažbu v ulici Marianské v části, ohraničené ulicí Bredovskou a Růžovou, s chodníky mosaikovými a jízdní drahou z kamene řevnického; 2. novou žulovou dlažbu pro střední jízdní dráhu na náměstí Sv. Václavském od ulice Marianské až k bývalé bráně Koňské; 3. novou dlažbu v ulici Železné s jízdní drahou z žuly čerčanské a chodníky z dlaždiček zbraslavských (z továrny knížete z Öttingen a bechyňských (z továrny knížete Paara), kteréžto poslednější darovány byly na zkoušku od správy statku bechyňského zdarma a jimiž vydlážděn chodník podél stavení universitního až k německému divadlu zemskému.

R. 1880 provedeny tyto nové dlažby: 1. dlažba od býv. brány Koňské až k hranicím obce Vinohradské, kdež až po tu dobu byl toliko chodník upraven, kamenem řevnickým, 2. dlažba v hořejší části ulice Mezibranské u býv. brány Žitné kamenem řevnickým a 3. dlažba kolem národního divadla a sice v třídě Ferdinandově a na nábřeží až k mostu Žofínskému kamenem žulovým a v ulici Divadelní starým kamenem dlažebním. Chodníky kolem divadla národního jsou z ploten žulových, na nábřeží směrem k Žofínu z dlaždiček třemošenských, v ulici Divadelní, kdež také nové žulové schody s pissoirem pod nimi se staví, z dlaždiček zbraslavských.

Z ostatních menších dlažeb, průchodem obou posledních let provedených, stůjtež zde následující: Dlažba náměstí u sv. Havla, opravení dlažby v ulici Úzké a na náměstí Třístudničném v čtvrti Josefovské kamenem starým, vydláždění vyvýšeného chodníku na Staroměstském náměstí před domem Vintikovým č. p. 549—I. dlaždičkami teplickými, jež tamnější továrna na zboží chamottové na zkoušku byla obci bezplatně dodala, dále dlažba podobného chodníku před a pod loubím na Staroměstském náměstí proti radnici, zřízení vyvýšených chodníků mosaikových v obou obloucích, vedoucích od příjezdu k mostu Karlovu na nábřeží Staroměstské, upravení dlažby v hořejší části náměstí Sv. Václavského při přechodech z jednoho stromořadí do druhého, vydláždění hořejší části ulice Lípové podél ústavu pathologického, úprava nové dlažby podél kostela sv. Klimenta v ulici téhož jména a více jiných. Náklad, s těmito dlažbami a úpravami ulic spojený, obnášel r. 1879 celkem 51.428 zl. 98 kr., roku 1880 pak 37.387 zl. 35 kr.

c) Silnice. Vyjednávání o stavbu spojovací silnice mezi mostem císaře Františka Josefa a Malou stranou podél strání Letenských, hned r. 1878 v radě městské navržené (viz St. přír. VI. str. 120), bylo počátkem r. 1879 s výborem zemským zahájeno a dospělo v příčině té části silnice, která povede od ústavu slepců po usedlosti č. p. 130—III. přes zahradu Jezovitskou až k plovárně občanské, k hotové úmluvě, již sbor starších obecních, v sezení dne 26. května 1880 odbývaném, schválil. Dle úmluvy této svoluje sbor starších obecních, aby silnici tu založila obec pražská dle plánu, městským úřadem hospodářským vypracovaného, nákladem vlastním a zjednala k ní potřebné pozemky, vyjmouc ty, které patří výboru zemskému, resp. nadaci Strakovské aneb eráru vojen-

skému (pozemky erární uvolil se výbor zemský sám opatřiti). Hotovou silnici bude pak co kommunikaci veřejnou vydržovati a osvětlovati obec pražská svým nákladem, ano výbor zemský daruje k silnici onu část pozemku svého, resp. fondu Strakovského, která do ní spadá. Šířka silnice, pokud jíti má usedlostí č. p 180—III., ustanovuje se zatím na 7 metrů. Niveau silnice v onom místě, kde ji protíná cesta, vedoucí od plovárny občanské na Letnou, ustanoví se v dorozumění s zemským výborem a taktéž smluví se s ním, jak se mají založiti rampy k příjezdu a odjezdu povozů k ústavům nadačním, jež tu vystavěny budou. Rampy tyto jest však zemský výbor povinen zříditi nákladem vlastním. Mimo to uvolil se výbor zemský poskytnouti obci k uhražení nákladů, se stavbou silnice spojených, bude-li obec za to žádati, zúročitelnou, ve lhůtách splatnou zálohu z fondu stavebního. Aby s pracemi co možná nejskůře počíti se mohlo, zakoupila obec ještě průchodem r. 1880 od manželů Fantových od jich usedlosti č. p. 130—III. potřebnou plochu 129□° za 12.900 zl. r. m. (srov. nahoře).

Záležitosť stavby spojovací silnice Vyšehradsko-Podolské dostala se konečně o krok ku předu. Komitét pro podporování stavby této silnice svolal totiž na den 25. ledna 1880 do radnice Vyšehradské veškery interessenty ke schůzi, v níž usnešeno, žádati na příslušných místech za podporu k rychlému provedení tohoto projektu a za příspěvek k stavbě z prostředků zemských. Jelikož k zajištění peněz, potřebných k zúrokování a umořování nákladu, jenž na 120.000 zl. praeliminován jest, od interessentů, jako obcí Podolské a Branické, cementárny Podolské, cukrovaru Modřanského, knížete Karla Švarcenberka, okresního zastupitelstva Vinohradského a jiných obcí a soukromníků výroční příspěvek, v hromadě asi 6000 zl. obnášející, slíben jest a mýtné samo ročně na 7000 zl. se páčí, jest projekt tento uskutečnění svému dosti blízký. Co se tkne účastenství obce pražské v této věci, zvolena radou městskou technická kommisse, aby zjistila, jak dalece a jakým nákladem pro obec pražskou projekt ten provésti se dá.

Spor o vydržování silnice Olšanské, jenž mezi obcí pražskou a obcí Žižkovskou po léta se vlekl, rozhodnut posleze s jara r. 1879 zemským výborem v ten rozum, že obec Žižkovská jest povinna, zmíněnou silnici vydržovati, obci pražské pak se ukládá, přispívati na vydržování její tak dlouho, pokud vozy pohřební po ní jezditi budou, 400 zl. ročně z jmění zádušního. Veškera práva obce pražské k této silnici přecházejí koncem r. 1879 na obec Žižkovskou, prvější zůstavuje se však právo, klásti v zmíněné silnici potrubí plynové i vodní, vyměňovati je a rozšiřovati. Dle usnešení rady městské ze dne 30. června 1880 vyplácí se zmíněný příspěvek ve dvou půlletních lhůtách po 200 zl. vždy prošlých od 1. ledna 1880.

d) Stoky. Aby odpomoženo bylo zdravotní závadě, mající původ svůj v tom, že výměty z několika domů v ulici Chotkově a u brány Újezdské, do otevřené strouhy v hradebním příkopu před touž branou odváděné, vzduch otravovaly, a aby vůči obmýšlené přeměně dosavadní soustavy kanalisační stavba nové stoky v těchto místech, jinak velmi nákladná, nestala se prodlením doby bezúčelnou, uzavřela rada městská stoku v ulici Chotkově, do níž by výměty ony na příště se odváděly, rekonstruovati. Když bylo c. k. místodržitelství plán takový s jara r. 1879 schválilo, opravena nejen zmíněná již stoka v ulici Chotkově a hlavní stoka v ulici Říční, ale zřízena také menší nová spojovací stoka v ulici Šeříkové, kteráž odtok výmětů ze stoky prvnější do stoky hlavní sprostředkuje. — Za příležitostí úpravy nové dlažby v ulici Železné byla také stará stoka v ulici této úplně přestavěna. Mimo opravy několika stok, již stávajících, nebyla r. 1879 žádná nová stoka více zřízena. Stavba nových stok zůstavena roku 1880.

Ze staveb stok r. 1880 sluší zejmena vytknouti stavbu stoky u býv. brány Poříčské a podobnou stavbu v prodloužené ulici Hybernské. — Jak známo byla po zboření hradeb vystavena od

obce pražské na dřívějších pozemcích fortifikačních hlavní stoka, která končí u hráze bývalé brány Poříčské, odtud pak sváděny výkaly příkopem, provisorně přikrytým, do Vltavy. Za příčinou zdravotních závad, tímto nedostatečným odváděním výmětů způsobených, nastala nutná potřeba proměniti tento příkop v řádnou stoku. Jelikož však pozemek, jímž příkop jde, jest majetkem rak. dráhy severozápadní, jala se rada městská opět r. 1879 s generálním ředitelstvím dotýčné dráhy o svolení k takové stavbě vyjednávati, což se také s výsledkem potkalo. Schváliltě sbor starších obecních ve schůzi své dne 5. dubna 1880 návrh smlouvy s jmenovanou drahou, toho znění, že obec Pražská vystaví přes zmíněný majetek svým nákladem klenutou hlavní stoku se zabočením na meze majetku téhož a dráha že vyplatí obci 2000 zl., obec pak že bude platiti dráze za povolení služebnosti stoky klenuté roční činži 10 zl. a tato že svolí k výmazu služebnosti stoky otevřené, vtělené na majetku řečené dráhy. Po uzavření smlouvy přikročeno ihned k stavbě řečené stoky. Tato jest 163 metrů dlouhá se spádem 1 : 100; profil její má 3·5 m. zvýší a 2·8 m. zšíří. — Nová stoka v prodloužené ulici Hybernské, v letě r. 1880 vystavěná, jest 115 m. dlouhá se spádem 1 : 20 a má profil normální, t. j. 0·5□ m. plochy.

Posléze sluší podotknouti, že smlouva s městem král. Vinohrad v příčině svádění dešťové vody do stok pražských ze dne 7. srpna 1877 má býti vztažena též na ten obvod zmíněného města, při němž docíliti se dá spád ku Praze v poměru 1 : 250. Dotýčné výkupné ustanoveno na 1500 zl. (schůze sboru st. obecn. dne 9. června 1880).

Náklad na stavby nových stok obnášel r. 1879 toliko 485 zl. 10 kr. r. 1880 pak 26.271 zl. 92 kr., náklad na správky stok již stávajících roku prvnějšího 5569 zl. 52½ kr., roku posléze jmenovaného 6581 zl. 42 kr., tudíž hromadný náklad na stoky vůbec v obou zmíněných letech 39.007 zl. 96½ kr.

e) Sady. Od obmýšleného zřízení sadů po případě trávníků na hořejší části náměstí Sv.-Václavského, a sice od ulice Marianské až k býv. bráně Koňské, jež během r. 1879 uskutečniti se mělo, bylo z usnešení rady městské ze dne 28. března t. r. upuštěno a sice proto, že by nebylo lze bez značného obmezení čilé vozby a bez újmy veřejné kommunikace vůbec v těchto místech úmysl onen se zdarem provésti. Taktéž ustoupeno prozatím od vysázení stromořadí na velkém náměstí Staroměstském a sice v oné části, jež k radnici přiléhá a odtud po levé straně k Dlouhé třídě, za něž městský radní pan A. O. Zeithammer se byl přimlouval. Za to přikročeno hned s jara r. 1879 k zařizování malého, hned r. 1876 projektovaného, sadu před kostelem P. Marie Vítězné na Malé straně (viz St. př. kn. V. str. 111) a zakládání podobného o něco většího squaru na býv. stanovišti fiakrů před vojenským kostelem sv. Vojtěcha v ulici Celetné, kteréžto obě práce průchodem jarních měsíců t. r. provedeny byly. Sad před kostelem P. Marie Vítězné ohražen mimo to mříží drátěnou. Touž dobou vysázeno také stromoví akaciové před kostelem sv. Petra na Poříčí a v hořejší části ulice Štěpánské, počínajíc od fary tamější až k ulici Ječné. Pro sádek před pomníkem Karla IV., který po restauraci Staroměstské věže mostecké znova byl upraven, opatřeny k pohodlí obecenstva dvě odpočívadla.

R. 1880 byly toliko sady na příštím staveništi národního musea a na nábřeží králevice Rudolfa zřízeny nebo připraveny, kromě toho prodlouženo stromořadí na Štěpánské ulici až k Jámě. V ostatním přestávaly práce zahradnické na odstraňování a novém vysazování značné části stromoví a křovin, jež v následcích neobyčejně tuhé zimy, r. 1879 na r. 1880 panovavší, u veliké míře trpěly a většinou za své vzaly. Proto také jeví se celkový náklad na vydržování sadů r. 1880 býti mnohem větší než r. 1879; obnášelť, počtouc v to náklad na služné a mzdy zaměstnaného při tom personálu, roku prvějšího 16.769 zl. 77 kr., roku 1880 však 29.045 zl. 43½ kr.

Spolek pražský pro vysazování stromů přičinil se v obou letech minulých, seč síly jeho byly, k zvelebování Prahy a vůkolí jejího způsobem, sobě vlastním. Tak poskytnul r. 1879 bezplatně do sadů králevice Rudolfa 1119 kusů rozličných stromů, do věčího i menšího sadu městského 2530, do Chotkových sadů a vůkolí 2562 kusů stromů, do sadů před kasárnami c. k. pluku dělostřelcův na Hradčanech 12 kusů, na fortifikační pozemky před říšskou branou 200 kusů a na silnici mezi Říšskou a Píseckou branou 510 kusů, v hromadě tedy v Praze samé 6933 kusů stromů a křovin. Kromě toho dal vysázeti ve vůkolí pražském 2742 kusů stromoví a keřů.

R. 1880 dodáno od téhož spolku k rozlíčným sadům vnitř města vůbec 100 kusů, na Letnou 200 kusů, do věčího sadu městského 100 kusů, na Marianské hradby 180 kusů, do zahrady pluku J. V. korun. prince Rudolfa na Hradčanech 240, na jiné fortifikační pozemky za Říšskou a Píseckou branou 380 kusů, v obvodu Prahy tedy vůbec 1200 kusů stromoví a křovin. Týmž časem vysázeno od něho přímo nebo nepřímo ve vůkolí Prahy 6072 kusů stromů a křovin.

3. Stavby vodní a zakládání studní.

a) Mosty a jiné stavby pobřežní.[1]) α) Opravy na mostě Karlově zahájeny ještě na sklonku stavební doby r. 1879 a sice obnovením schodiště, na ostrov Kampu vedoucího, jež záleželo v tom, že byly lícní plochy kvádrů jak obou okřídlí, tak přízemních krámků otesány a vyspraveny a kvádry porušené novými nahraženy. Upravení toto stálo 1820 zl. 64 kr. Za příležitosti touto shledáno, že klenby mostu v obloucích od pobřeží Vltavy k věži Malostranské jdoucích, jichž majitelé domů sousedních k rozmanitým účelům ode dávna užívají, tou měrou škodu byly vzaly, že vedle zvláštní piéty, jíž tato velikolepá stavba doby Karlovy hodna jest, také ohledy bezpečnosti nezbytně toho vyžadují, aby s důkladnou opravou déle otáleno nebylo. Proto praeliminována na opravu mostu na r. 1880 částka 10.000 zl., která také průchodem roku toho úplně vyčerpána byla. S opravami počato od věže malostranské tím způsobem, že založena na místě rozličných výšek parapetu veskrz stejně vysoká zeď kvádrová, která rovnoběžně s chodníky stoupá a o 20 cm. užší jest než zábradlí staré. Ve shodě se súžením zábradlí rozšířeny chodníky (o 20 cm.) a sešlá jejich mosaika nahražena dlaždičkami teplickými, jež po celé délce dráhy jízdné lemovány jsou ploskami žulovými. Zmíněné již klenby v obloucích byly tím způsobem důkladně opraveny, že po odkrytí svém byly vyčištěny, vycementovány, cihlovou dlažbou obloženy a asfaltovány, načež dráha jízdná 150 metrů zdélí vyhraněným kamenem řevnickým znova jest vydlážděna. Současně s úpravou vnitřní pokračováno v nasazování vydrobených a omšených klenáků v lících, kteréž se přibraly, vyrovnaly, vyspárovaly a, aby nevětraly, vodním sklem napustily. Opravami těmi stává se most nejen schůdnějším, ale i úhlednějším, aniž by tím starobylý ráz jeho nějaké újmy bral. Také sochy sv. Ivana, sv. Vincence a Prokopa, sv. Kajetána a sv. Kozmy a Damiana na témž mostě byly průchodem zmíněných dvou let opraveny. Náklad na opravu mostu Karlova v letech 1879 a 1880 činil 12.884 zl. 08 kr. Vrchní dozor nad pracemi těmito měl městský radní p. Jos. Kandert.

β) Opravy na železném mostě cís. Františka Josefa záležely v obou posledních letech v tom, že byly chodníky po obou stranách postupně novými lištami tak vyloženy, že se mezi nimi 5 mm. spáry vynechaly, aby provětrávaly, čímž se tyto nejen bytelnějšími staly, ale i toho docíleno, že učiněna přítrž škodlivým skulinám, kteréž vodu nadržujíce, hnilobu a tlení urychlovaly. Rovněž byla jízdná dráha až na nepatrnou část

---

[1]) Dle zprávy úř. hosp., zejmena inž. Jos. Reitra.

přeložena a v měsících srpnu a září 1880 celá železná konstrukce dobrou barvou olejovou třikráte natřena. Aby se nabylo jistoty, zdali železná konstrukce mostu v zakotvení a uložení svém neutrpěla a ve všech částech dostatečně stužena jest, bylo k návrhu měst. radního p. Jos. Kanderta ustanoveno, aby most každého roku ve všech částech svých dopodrobna od zručných montérů se prohledával, neboť se opatření takové tu i tam třeba v nepatrnostech již bylo osvědčilo. Výroční náklad na správky tohoto mostu obnáší z pravidla okrouhlou summu 6000 zl. — Ze staveb pobřežních provedena v obou letech další část zdi oporné při silnici Belcrediho pod Letnou, což vyžadovalo celkem 4640 zl. 68. kr. nákladu.

b) Vodovody staré.[1]) Aby nedostatku říčné vody ve všech částech města trvale odpomoženo bylo a přítok čisté, přirozeně filtrované vody se zabezpečil, byla nejen posavadní síť vodního potrubí značně rozšířena, nýbrž také studne filtrační při jednotlivých vodárnách založeny (srov. str. 185 t. d.). Při kladení potrubí přihlíženo hlavně k tomu, aby položeno bylo tak, aby se ho příště užíti dalo pro projektovanou velikou vodárnu. Na základě plánů, městským úřadem hospodářským vypracovaných, přikročeno také k provedení navržených prací i položeny průchodem r. 1879 následující rourovody:

Hlavní řad s průměrem 200 mm. v ulici Celetné přes velké náměstí Staroměstské až na malý rynek a podobný řad v třídě Ferdinandské kolem národního divadla na nábřeží a v ulici Divadelní;

odbočka, 125 mm. v průměru držící, z velkého náměstí Staroměstského ulicemi Železnou a Havířskou až k hlavnímu řadu na Příkopě a odbočka stejného průměru od hlavního řadu na náměstí Jungmannově ulicí Jungmannovou, hořejší ulicí Vodičkovou a Karlovým náměstím až k ulici Ječné, kde připojena k hlavnímu řadu vodovodu Žofínského;

dále odbočky 100 mm. světlosti od hlavního řadu v ulici Celetné, trhem Ovocným a částí ulice Rybní, a od vodovodu na náměstí Sv.-Václavském ulicí Štěpánskou a posléze

odbočka 80 mm. v světlosti v Nekázance a v ulici Celetné do sadu u kostela sv. Vojtěcha tamtéž.

Téhož roku zřízena u vodárny Malostranské ssací studna a opatřena primitivním filtrem, záležejícím z dřevěného truhlíku, naplněného žulovým štěrkem k tomu konci, aby pumpám vodárenským dostávalo se vody čisté, jelikož voda v řece rozličnými hrubými hmotami znečištěna jest. Taktéž byly dva sedmipalcové rourovody, od vodárny Malostranské k nábřeží Ferdinandovu běžící, vyčištěny a přeloženy a co pokračování jich položeny do tělesa nábřeží Ferdinandova dva nové rourovody 200 mm. světlosti a sice na účet banky pro stavby a nemovitosti v okolí Pražském, kteréž až k řetězovému mostu Františkovu sáhají. Odtud položen na zimu zmíněného roku nový hlavní řad s průměrem 300 mm., který procházeje poternou u mostu řetězového, běží ulicí Všehrdovou na Újezd a odtud ulicí Karmelitskou po náměstí Malostranském až do ulice Josefské.

R. 1880 pokračováno v kladení 300millimetrového hlavního řadu ulicemi Letenskou, Lužickou až ke kasárnám pod Bruskou, odkudž položen ze starých 7- a 8palcových trub vodovod přes staré schody zámecké až na prostranství u královského hradu, kdež umístěn též starý plechový vodojem, jenž druhdy stával na věži vodárny Novomlýnské. Dále zřízeny na Malé straně odbočky, a sice jedna 125 mm. světlosti z ulice Karmelitské ulicí Harantovou přes náměstí Maltézské ulicemi Lázeňskou, Mosteckou, Míšeňskou a Lužickou až do ulice Letenské, kdež se spojuje s řadem hlavním, druhá

---

[1]) Dle zpráv m. úř. hosp., zejmena inž. Jos. Zeleného.

100 mm. průměru, kteráž vycházejíc z] hlavního řadu na náměstí Malostranském běží ulicí Tomášskou, přes náměstí Valdštýnské a ulicí Valdštýnskou do ulice Lužické, kdež se k řadu hlavnímu přimyká; třetí odbočka s průměrem 100 mm. vychází z hlavního potrubí na Újezdě a jde ulicemi Chotkovou, Říční, Novodvorskou, Nostickou, náměstím Maltézským a Velkopřevorským, ulicí Mosteckou na náměstí Malostranské kolem c. k. generálního velitelství. Posléze zřízeny odbočky 80millimetrové v ulicích Nebovidské, Prokopské a Josefské. Na Starém městě zřízen rourovod 200 mm. průměru v ulici Poštovské, Křižovnické a na Rejdišti, na Novém městě pak v světlosti 125 mm. v ulici Lípové a kolem obecné nemocnice a v světlosti 100 mm. v ulici Salmovské, Vodičkové a části ulice Petrské.

Téhož roku zřízena v řece u vodárny Novomlýnské filtrační studna 4 m. v průměru měřící a 3 m. hluboká, z kteréž stroje vodárny táhnou pomocí potrubí ssacího vodu čistou, přirozeně filtrovanou (náklad 2408 zl. 99 kr.). Taktéž byly pobřežní pilíře upraveny a železná lávka k převádění potrubí vodního od studně ssací nákladem 15.940 zl. $22^1/_2$ kr. dohotovena. Druhá studna filtrační zřízena u vodárny Žofínské a provedeno od ní ssací potrubí k starému i novému parostroji, tak že i tato vodárna vodu filtrovanou do města dodává (náklad 6438 zl. 04 kr.). Posléze byl ve vodárně Malostranské a Hradčanské postaven r. 1880 malý reservní stroj parní k pohánění starých výpomocných pump pro Malou stranu a zřízena 2 m. široká ssací žumpa (náklad 563 zl. 94 kr.), ze které ssaje vodu jak výpomocný stroj Malostranský, tak i parostroj Hradčanský. Náklad na položení trubové sítě na Starém a Novém Městě obnášel v obou zmíněných letech 30.381 zl. 95 kr. a na rozšíření potrubí Malostranského 37.968 zl. 55 kr.; potřebné k tomu roury dodala Vojtěšská huť na Kladně.

c) Kašny. Jelikož rozšířením trubovodů téměř ve všech živějších částech města majitelům domů jest možnosť dána potřebnou vodu říční sobě zaopatřiti, bylo opět několik veřejných kašen průchodem obou let zrušeno, a sice r. 1879: dřevěná kašna na Karlovu náměstí poblíž kostela sv. Ignáce, kamenná kašna na dolejším náměstí Sv.-Václavském a stojan v ulici Soukenické (stará dřevěná kašna u věže Svatojindřišské sice odstraněna, ale nahražena kašnou z náměstí Karlova), r. 1880 pak zrušena dřevěná kašna u kostela Voršilek a kamenná kašna kolem sochy Nejsv. Trojice na náměstí Malostranském a vypuštěna kašna v nádvoří radnice Staroměstské (kamenná kašna v ulici Kaprové sice odstraněna, ale nahražena dřevěnou od věže Svatojindřišské). Za to postaveny na stanovištích drožek a fiakrů nové výtokové stojany a to po 1 ve třídě Ferdinandské u kostela Voršilek, v ulici Jindřišské, na náměstí Jungmannovu a trhu Ovocném a dva na náměstí Sv.-Václavském (1 v části dolejší naproti domu „u Špinků“ a 1 poblíž ulice Vodičkové). Mimo to byly posud stávající kamenné kašny: pod Bruskou, v ulici Lužické, na Újezdě, v ulici Všehrdové (u zbrojnice), na náměstí Maltézském, v ulici Ostruhové a Vlašské, na Slupi, v ulici Jilské, v třídě Vyšehradské, na trhu Uhelném, v ulicích Lazarské a Vodičkové a na náměstí Petrském, které od tuhých mrazů potrhány byly, průchodem r. 1880 náležitě vyspraveny a kašna na Pohořelci přeložena a znovu upravena.

E. Ostatní záležitosti obecní.

I. Udělení práva domovského a měšťanského, vyznamenání, slavnosti atd.

1. Udělování příslušenství a měšťanství. a) Roku 1879 uděleno bylo 35 osobám, v Praze bydlícím, právo domovské a 42 právo měšťanské, roku následujícího pak 54 právo domovské a 50 právo měšťanské. V hromadě dosáhlo tudíž za obě léta 89 osob práva domovského a 92 práva měšťanského. Práva měšťanského dosáhli pak r. 1879 zejmena: 2 advokáti, 2 bankéři, 3 hostinští, 2 klempíři, 1 knihař, 1 knihkupec, 2 kominíci, 2 krejčí, 1 krupař, 4 kupci, 1 lékař, 3 majitelé domu, 1 majitel inštall. závodu plynového, 1 majitel pivováru, 4 obchodníci, 2 obuvníci, 1 radní při c. k. místodržitelství, 1 revisor při dráze, 2 rukavičkáři, 1 ředitel statků, 1 ředitel ústavu, 1 řezník, 2 uzenáři a 1 vyrabitel granátového zboží; roku následujícího pak: 1 advokát, 1 hostinský, 1 knihkupec, 1 knihvedoucí, 1 kolář, 2 krejčí, 1 krupař, 10 kupců, 2 majitelé domu, 1 majitel mlýna, 1 malíř pokojů, 1 nitař, 1 nožíř, 13 obchodníků, 2 obuvníci, 1 pokladník knížecí, 1 rukavičkář, 2 řezníci, 1 setník c. k. místního velitelství, 1 stavitel varhan, 1 uzenář, 2 voňavkáři, 1 zasílatel a 1 zástupce velkoobchodu. Tito složili při skládání slibu v praesidiu rady městské ve prospěch dobročinných ústavů a spolků r. 1879 částku 720 zl. 44 kr., r. 1880 pak 791 zl. 10 kr.

Poplatků za udělení práva domovského (po 2 dukátech) vybráno průchodem r. 1879 v hromadě 336 zl., roku 1880 518 zl. 40 kr., za udělení práva měšťanského (po 6 dukátech) r. 1879 1.123 zl. 20 kr. a r. 1880 1.497 zl. 60 kr.; přijato tudíž celkem za udělení práva domovského i měšťanského r. 1879 1.459 zl. 20 kr. a roku následujícího 2.016 zl.

b) Z opatření, v příčině udílení práva měšťanského jakož i v příčině příslušenství za minulých dvou let učiněných, buďtež zejmena vytknuty následující:

Právo měšťanské má se dle usnešení rady městské ze dne 5. října 1880 považovati za udělené teprvé tehdy, když žadatel, jemuž bylo připovězeno, nejdéle ve čtyrech nedělích slib, plniti povinnosti měšťanské, byl vykonal.

K udržování náležité evidence příslušnosti osob, v Praze bydlících, uložila rada městská v květnu 1879 úřadu popisnímu, aby ti, kdož dle listů popisných náležitými doklady o právu domovském opatřeni nejsou, k podání takovýchto průkazů byli přidržáni. Spolu usnešeno požádati c. k. policejní ředitelství, aby se o to postaralo, aby vlastníci domů nepřijímali do bytů osob, kteréž nemohou se listy domovskými neb jinými doklady o své příslušnosti prokázati. K podobnému účelu směřovalo usnešení rady městské v říjnu 1880, aby zemskému výboru podána byla opětná žádost za zrušení tajného oddělení v porodnici zemské, kdež děti narozené jako bezdomovci, jejichž příslušnost domovskou nelze zjistiti, protože rodiče jich jsou neznámi, přikazováni bývají mezi příslušníky obce pražské.

2. Vyznamenání. Z vyznamenání, pražským měšťanům nebo příslušníkům v l. 1879 a 1880 udělených, připomínáme zejmena: udělení řádu železné koruny 3 třídy pražskému purkmistru, p. Emilianu Skramlíkovi v uznání záslužné jeho činnosti (cís. list vlastnoruční ze dne 6. června 1880) a udělení rytířského kříže řádu Frant. Josefa m. r. p. Jindř. Leglerovi v uznání dlouholeté jeho činnosti lidumilné a obci prospěšné (nejv. rozhodnutí ze dne 1. prosince 1880). V lednu 1879 obdržel kromě toho m. r. p. Ferd. Vališ, byv již roku 1878 v uznání záslug o sbírání příspěvků pro nemocné a raněné ve válce srbsko-turecké rytířským křížem srbského

řádu Takovského vyznamenán, v stejné příčině od společnosti červeného kříže čestný kříž její. V květnu 1879 udělen ob. st. p. Janu Fritzovi rytířský kříž papežského řádu sv. Řehoře.

3. Slavnosti. Ze slavností, jichž se obec v l. 1879 a 1880 buď zastoupením zúčastnila aneb ku kterým sama podnět dala, vyjímáme zejmena: a) oslavení stříbrné svatby J. J. V. V. císaře a císařovny dne 23. a 24. dubna 1879, kteráž po míře usnešení sb. ob. st. ze dne 2. února a 13. března 1879 vysláním zvláštní deputace k cís. dvoru, podáním blahopřejné adressy, osvětlením města, podělením měst. obročníků, pořádáním bezplatného představení v král. zemském českém divadle pro chudé a j. p. oslavena jesť byla.

b) V příčině zaslíbení se J. cís. V. korunního prince Rudolfa s J. král. V. princeznou Štěpanou Belgickou zvolena jesť ve schůzi sb. obec. st. dne 10. března 1880 15tičlenná deputace k složení blahopřání u dvora jmenem obce pražské, kteráž dne 14. března v slyšení přijata byla. K přípravám slavností snubních se strany obce zvolen jesť již ve schůzi sboru dne 8. května 1880 komitét 15tičlenný.

c) Vůči očekávané návštěvě J. ap. V. císaře do Prahy povolen již dne 26. května 1880 potřebný náklad; příchod J. V. (dne 1. června) a pobyt jeho ve městě pak důstojně oslaven. (Ke kratší návštěvě přijel ostatně J. V. již dne 28. srpna 1879 do Prahy.)

d) K slavnosti 50tiletých narozenin J. V. císaře (18. srpna 1880) byli z usnešení sb. obec. st. ze dne 2. srpna t. r. mimo jiné důkazy vřelého účastenství veškeří měštští obročníci počastováni, 1000 chudých poukázkami na oběd poděleno, konečně pak obraz J. Veličenstva v životní velikosti pro velkou zasedací síň na památku objednán.

Jinak slavila obec v obou letech narozeniny a jmeniny J. cís. V. korunního prince a r. 1879 narozeniny J. Emin. kardinála-arcibiskupa, zemského velitele barona Filippoviče a J. Jasnosti knížete A. J. Švarcenberka vysláním zvláštních blahopřejných deputací. Konečně pořádány na památku zemřelého dne 21. června 1880 vynikajícího spoluměšťana a člena sb. ob. st. dr. Fr. Braunera slavnostní zádušní mše v Týnském kostele (dne 25. června 1880).

Náklad na slavnosti r. 1879 činil 10.015 zl. 60½ kr., r. 1880 pak 10.564 zl. 19 kr.

II. Důležitější opatření správní v příčině nájmův domovních, zásobování města potravou a vodou, důchodkův obecních a j.

1. Nové lhůty nájemní. Jak známo (srov. St. přír. kn. IV. str. 120) učinila rada městská již r. 1874 pokus na vyšších místech, aby zastaralé, k nynějším poměrům společenským málo se hodící lhůty nájemní přiměřeným způsobem byly změněny, t. j. s rokem slunečním ve shodu uvedeny. Snahy tyto došly konečně k novému podnětu c. k. zemského velitelství a následkem opětného o tom se usnešení r. m. ze dne 21. října 1879 v tom způsobě svého splnění, že vyhláškou c. k. místodržitelství ze dne 31. července 1880 od 1. února 1881 počínajíc ustanoveny jsou netoliko pro Prahu, nýbrž i pro celý policejní obvod pražský lhůty platební nájemného na dni 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. Nařízením tímto upravuje se zároveň vypovídání a stěhování se způsobem, skutečné potřebě zcela přiměřeným.

2. Trhy. Aby řád trhu dobytčího ve shodu uveden byl s ustanoveními nového zákona říšského o moru dobytčím z r. 1880, vypracoval referent v záležitostech živnostenských, p. mag. rada M. Čakert, návrh nového řádu pro trh dobytčí, vedlé kteréhož odděluje se doba trhu na dobytek jateční od času trhu na dobytek pro užitek, a sice v ten způsob, že trhy na dobytek jateční držeti se mají příště v pondělí a ve čtvrtek (jako dosud), trhy na dobytek užitečný každý úterý. Kromě toho ustanovuje se, že zboží trhové (dobytek, maso), vně Prahy koupené neb objednané, může kupujícímu (bez újmy ustanovení o prohlídce) přímo býti dopraveno, začež však musí býti složen poplatek tržní. Jen takové zboží zůstalo by prosto poplatku tržního, kteréž není určeno pro obchod.

Návrh tento schválen jest od r. m. k odporučení zvláštní kommisse dne 15. června 1880 a předložen k vyšší sankci.

Ostatně provedeny jsou již r. 1879 k usnešení r. m. ze dne 8. srpna t. r. některé změny v hnacím řádu dobytka po silnici Sadové, ve schůzi pak dne 26. října t. r. usnešeno, upraviti příhodněji huntýřský trh staroměstský, což také ještě téhož roku ve skutek uvedeno.

Co se trhu na koně týče, usnešeno ve schůzi r. m. dne 9. ledna 1880, aby v prospěchu obce i tržby odbývány byly trhy koňské vícekrát za měsíc, zejmena každou sobotu, kterémužto usnešení dostalo se dne 14. června 1880 místodržitelského schválení. První týdenní trh koňský odbýván dne 5. července t. r.

Z usnešení r. m. ze dne 12. prosince 1879 přenechány místnosti dobytčího trhu obecního k prodeji vybrakovaných koní vojenských, a to pro denní potřebu s vyjmutím pondělka a čtvrtka.

V příčině ostatních tržišť obecních prošly průchodem r. 1879 ještě ty změny, že v dorozumění s c. k. policejním ředitelstvím svoleno k tomu, aby na trhu ovocném smělo ovoce prodávati se též o nedělích a svátcích, vyjímajíc hody vánoční, velikonoční a svatodušní, jakož i hod Božího těla.

Z definitivního usnešení r. m. ze dne 8. října 1879 přeloženy jsou trhy Sv.-Václavský, Sv.-Mikulášský a Sv.-Josefský na náměstí kozí, od čehož však vzhledem k trhu Sv.-Josefskému r. 1880 zase ustoupeno.

Počátkem r. 1879 žádala obec kr. Vinohrad při c. k. hejtmanství v Karlíně za povolení, aby směla míti vlastní trhy dobytčí. R. m., byvši za mínění své požádána, odepřela vůči nevyřízené posud otázce ústředních jatek a v uvážení, že pražským trhem dobytčím dokonale vyhovuje se i potřebám obcí vůkolních, ve schůzi dne 28. března 1879 svolení svého k této novotě.

3. V příčině dodávání vody do domů soukromních, zejmena pak za příležitostí kladení nových rourovodů ustanovila r. m. ve schůzi dne 27. září 1879, aby takoví vlastníci domů, kteří již ze starších dob vodu zavedenou mají, povinni byli vésti toliko náklad na vyzdění špuntu nad kohoutkem vyměřovacím a za dodání nového železného příklopu, čímž dostalo se jim značného polehčení. O věcí ještě a všeobecné úlevě usnešeno se ve schůzi dne 17. října t. r. zejmena v tom způsobě, aby náhrada, při zřizování a opravování soukromních vodovodů za dohlídku a užití nářadí obecního na soukromnících žádaná, vyměřovala se příště obnosem 10% z ceny práce, nikoli ale z celého nákladu na zřízení nebo opravu, jako do té doby bylo v obyčeji.

4. Důchodky obecní. a) Již nahoře (srov. str. 75 t. d.) vzpomenuto zavedení paroplavby místní skrze firmu „Parrau syn“ mezi Malou stranou a dolejším Novým městem. Staloť se tak po delším vyjednávání

s r. m., při čemž bedlivý zřetel brán, nejen k požadavkům kommunikačním, nýbrž k prospěchu důchodův obecních. V obojím směru položeny zejmena řečenému podnikatelstvu následkem usnešení r. m. ve schůzích dne 13. a 20. dubna 1880 tyto podmínky svolení, aby kotly parníkův zřízeny byly tak, aby nekouřily, aby vytápěny byly koksem; kromě toho vymíněna pololetní výpověď a plat ½ kr. z osoby na trati mezi třídou Eliščinou a stanicí pod Letnou, minimum tarifu pak ustanoveno na 2 kr. za osobu. Po přijetí těchto výminek skrze podnikatelstvo usnešeno posléze ve schůzi dne 4. května t. r., nečiniti proti koncessi, tomuto podniknutí udělené, žádných námitek.

b) V příčině obnovení nájmu daně potravní schváleno ve schůzi sb. ob. st. dne 27. listopadu 1880, aby rada městská jmenem obce pražské podala aeraru finančnímu žádaný pachtovní peníz 1,496.921 zl. ročně, od 1. ledna 1881 počínajíc, na dobu tří let za vybírání potravní daně a obecních přirážek na čáře, za clo Vltavské a mýto cestní, majíc na zřeteli, že jen takovým způsobem jednak domůže se přiměřeného výtěžku z upraveného městského dlažebného, jednak také usnadní nejen přeložení některých mýtních zarážek v Praze, ale i nutné uspořádání některých položek nynější daně potravní.

Nabídnutí toto obdrželo v prosinci 1880 k návrhu c. k. vrchního finančního ředitelství nejvyššího schválení v ten smysl, že pronajímá se obci pražské na další 3 léta a bez vypisování řízení offertního vybírání daně potravní a ostatních důchodkův aerarních za roční pachtovné 1,079.574 zl. (bez přirážek obecních) a že o tom uzavřena byla smlouva v ten rozum, aby obec pražská odváděla aeraru jen tento jeho podíl, že kauce vyměří se jen dle podílu aerárního a týmž způsobem že také poplatek předepsán bude.

Správcem tohoto podniknutí jmenován byl ve schůzi sb. ob. st. dne 27. prosince 1880 ob. st. p. K. Neureutter, jemuž již po smrti býv. správce A. M. Picka prozatímní vedení t. úřadu ve schůzi sb. ob. st. dne 3. května 1880 bylo jest svěřeno.

c) V příčině zvýšení výtěžku z dlažebného usnesl se ve schůzi dne 25. září 1879 sbor ob. st. k návrhu rady městské ze dne 11. července t. r., aby právo obce k vybírání dlažebného rozšířeno bylo takovým způsobem, aby obec pražská oprávněna byla vybírati dlažebné po 10 kr. z každého kusu potahu, jímž se z venkova buď přímo přes čáru daně potravní nebo nepřímo přes státní nádraží a náplavky městské do Prahy jakékoli zboží, buď si pro potřebu v městě a nebo na průchodě vozmo dováží", k čemuž má se vymoci zákon zemský. Zákon tento vydán také ve schůzi sněmu dne 3. července 1880 a však s obmezením na náklady nejméně 300 kilogr. vážící a s vyloučením paliva, k čemuž byl sbor ob. st. ve schůzi dne 9. června 1880 k předchozímu vyrozumění výboru zemského a dodatečně ve schůzi dne 11. srpna t. r. přičinil své svolení.

III. Osvětlení.[1]

1. Plynárna v Žižkově.

a) **Stav prostředků provozovacích** ve veliké plynárně obecní zůstal roku 1879—80 (od 1. července 1879 do 30. června 1880) týž jako roku předchozího.

---

[1]) Dle zprávy ředitelství městských plynáren (v. inž. J. Krosta).

b) Soustava plynovodů v městě byla jednak prodloužením potrubí již stávajícího, jednak položením nových rourovodů značně rozšířena. Bylof staré potrubí rozšířeno zejmena v ulici Jeruzalemské, v Nekázance, na Zderaze, v ulici Resslově, v ulici u obecné nemocnice, v ulici Kateřinské, Melounové, Ječné, Sokolské a v Podskalí, nově pak položeno na silnici Táborské, na náměstí Karlově od ulice Resslovy až k ulici Ječné, ve velikém sadu městském; mimo to položeny nové přívody k početným plynoměrům soukromním a k veřejným svítilnám nově postaveným. Veškeren náklad na rozšíření a rozmnožení potrubí plynového obnášel v zmíněném roce 13.409 zl. 45 kr., hromadná délka celé soustavy plynovodů na pozemcích obce pražské a s část i Vinohradské měřila koncem června r. 1880 120·238 kilometrů, tudíž o 1286 metrů více než roku předchozího.

c) Přístroje k veřejnému osvětlení (svítilny a kandelábry) byly rozmnoženy postavením velkého kandelábru na náměstí Svatojanském a podobného kandelábru na náměstí Kozím, věčího počtu jednoplamenných kandelábrů na nám. Sv.-Václavském (31), v sadu městském mezi ulicí Růžovou a náměstím Senovážným (24) a nástěnných svítilen v ulicích Jungmannově, Spálené a Myslíkově. Toto rozmnožení svítilen a kandelábrů vyžadovalo 2.924 zl. 92 kr. nákladu.

K osvětlování veřejnému bylo tudíž koncem června r. 1880 v činnosti:

16	osmíramenných kandelábrů v hromadě	s	176	plameny,
10	čtyřramenných „ „	s	40	„
19	trojramenných „ „	s	57	„
2	velké kandelábry s jednou svítilnou	s	5	„
553	jednoduchých kandelábrů	s	553	„
12	svítilen na roubeních studní a veřejných močištích	s	12	„
2089	svítilen nástěnných a visutých	s	2089	„
19	svítilen na sloupcích dřevěných	s	19	„
4	kandelábry soukromní	s	4	„
17	nástěnných svítilen soukromních	s	17	„
	úhrnem		2972	plamenů.

Z uvedených plamenů hořelo denně 332 až do 10 hodin večer, 1953 až do půlnoci a 687 až do rána. — Mimo to bylo 18 denně až do půlnoci a 47 až do rána hořících svítilen petrolejových.

d) Co se tkne výroby plynu v této plynárně a spotřeby jeho, tož obnášela

výroba v době od 1. července 1879 do 30. června 1880 . . . 6,155.360 kbm.
spotřeba pak . . . . 6,156 630 kbm.

Ze spotřeby připadá

1,282.498 kbm. na osvětlení veřejné,
130.973 „ na osvětlení obecních domů, úřadů a ústavů,
3,913.956 „ na osvětlení soukromní, počtouc v to i stavení erární a zemská a
829.203 „ na vlastní spotřebu plynárny, kanceláří a strážnic jejich v městě, skladiště lustrů a na ztrátu v potrubí plynovém.

Největší denní výroba 28.236 kubických metrů připadla na den 13. ledna 1880, nejmenší 7037 kbm. na den 4. srpna 1879; největší denní spotřeba 30.115 kbm. na den 31. prosince 1879, nejmenší pak 7908 kbm. na den 13. července 1879.

e) Co se tkne výrobků vedlejších, děje se výroba čpavku v plynárně samé a má ji najatou lučebník p. Frt. Šebor. — Odbyt koksu se zlepšil, taktéž byl dehet kamenouhelný vyprodán, ovšem že za ceny nízké.

f) Veškeren náklad na veřejné osvětlení města ve výrobním roce 1879—80 činil 71.555 zl. 13 kr., z čehož připadá na osvětlení ulic 64.922 zl. 13 kr., na osvětlení obecních domů a úředních místností 3.929 zl. 67 kr. a na vydržování svítilen výstražných 2.703 zl. 33 kr.

2. Plynárna na Smíchově.

Také v této plynárně nebyly prostředky provozovací v správním roce 1879—80 rozmnoženy aneb jinak valně změněny.

Přístroje osvětlovací rozmnoženy toliko o 2 jednoplamenné svítilny, a sice v třídě Přemyslově a Královské, tak že počet veškerých svítilen (kromě tří nyní neužívaných) koncem zmíněného roku obnášel 163, z nichž bylo 99 půlnočních a 64 celonočních.

Potrubí plynové rozmnoženo o 145 m. nákladem 556 zl. 08 kr. i obnášela hromadná délka jeho 9·717 kilometrů. Mimo to bylo v třídách Švarcenberské a Kynských hlavní potrubí vyměněno za silnější nákladem 3.893 zl. 12 kr.

Plynu vyrobeno v zmíněném roce 761.749 kbm. a od soukromníků spotřebováno 542.836 kbm. Rozdíl mezi výrobou a spotřebou spadá na účet spotřeby vlastní (v plynárně), dále na překročenou spotřebu při osvětlení veřejném a posléze na ztrátu v potrubí pouličním. — Co se tkne výrobků vedlejších, šel ve výrobním roce 1879—80 zejmena koks velmi na odbyt a později do jisté míry také dehet.

3. Opatření v příčině rozmnožení spotřeby plynu.

Sem náleží opětné snížení cen plynu, počínajíc dnem 1. července 1880, a sice za 10 kbm. z 1 zl. na 95 kr. čili z 2 zl. 83·15 kr. za každých 1000 kub. stop anglických na 2 zl. 69 kr. (usnešení rady m. ze dne 30. června 1880 a sboru obecních starších ze dne 15. července t. r.), dále obmýšlené rozšíření obecní plynárny v Žižkově nákladem 49.988 zl., doplnění potrubí plynového (nákladem 10.746 zl. 73 kr.) a rozšíření čpavkárny při též plynárně (praelim. náklad 5381 zl. 33 kr.), jež ve schůzi sboru dne 3. května 1880 schváleno bylo.

V příčině projektovaného osvělení pražských kostelů patronátních plynem (viz St. př. kn. VII. str. 126) ustanovila rada městské v sezení dne 18. května 1880 zvláštní kommissi, kteráž by podala své dobré zdání, ve kterém kostele by takové osvětlení jaksi na zkoušku provésti se mělo.

IV. Čištění ulic a stok.

1. Náklad, spojený s čištěním ulic a stok obnášel roku 1879 v hromadě 185.422 zl. 92 kr. (proti roku 1878 o 38.695 zl. $06^1/_2$ kr. více), roku 1880 pak 183.213 zl. $46^1/_2$ kr. (— 2.209 zl. $45^1/_2$ kr.). Ze sumy té připadlo na čištění stok samých

	r. 1879	r. 1880
	32.151 zl. 65 kr.	43.180 zl. 38 kr.
	(— 20.862 „ $01^1/_2$ „)	(+ 11.028 „ 73 „)
a na metení ulic	151.865 „ $18^1/_2$ „	138.765 „ $14^1/_2$ „
	(+ 16.427 „ 78 „)	(— 13.100 „ 04 „)

	r. 1879	r. 1880
Personálu zaměstnanému při řádném čistění ulic vyplaceno dále jmenem mzdy a nákladu na šactvo	69.359 „ 80 „ (+ 4.611 „ 30½ „)	70.264 „ 05½ „) (+ 904 „ 25½ „)
Počet koní, zaměstnaných při čištění ulic činil 29 párů (+ 3) a sice 13 párů na Starém, 12 na Novém a 4 v Menším městě pražském, kočích bylo 29, podkočích 11. Náklad na koně i kočí obnášel .	41.071 „ 71 „ (+ 1.488 „ 87 „)	32.442 „ 77 „ (— 8.628 „ 94 „)
Na zachování a koupi náčiní metařského a náčiní pro potahy vydáno .	11.606 „ 97½ „ (+ 654 „ 40 „)	9.383 „ 97 „ (— 2.223 „ 00½ „)
výloby za písek, skládání rumu a mýtné činily . .	964 „ 74 „ (— 724 „ 66 „)	1.894 „ 88 „ (+ 930 „ 14 „)
a vydání na mimořádné čištění ulic	28.861 „ 96 „ (+ 11.857 „ 72 „)	24.779 „ 47 „ (— 4.082 „ 49 „)
jiné vedlejší výdeje vyžadovaly pak obnos . . .	1.406 „ 08½ „ (— 53 „ 77 „)	1.267 „ 94 „ (— 138 „ 14½ „)

Osob při čištění ulic zaměstnáno bylo z pravidla 308, mezi těmi jsou 3 šafáři, 6 nádenníků v obecních dvorech a 2 spolu k dovážení stravy do opatroven, 76 karkářů, 10 dohližitelů na metení, 34 závozníci, 164 metaři a 2 spolu k nošení lidí na ulici ochuravělých, 1 koutník čili poklizeč veřejných záchodů, 1 metař v trhu dobytčím a při vozech pohřebních, 2 rovnači smetí, pak 1 hlídač smetiště v Libni a 6 rovnačů smetí.

K udržování věčí čistoty na stanovištích vozů fiakrských a drožkářských a spolu k usnadnění napájení koní usnesla se r. m. dne 29. srpna 1879, aby byly poblíž těchto stanovišť malé stojany zřízeny, z nichž by k napájení koní a ke kropení chodníků a míst, koni znečištěných, voda vážiti se mohla. Prozatím usnešeno dáti takové stojany postaviti na Sv.-Václavském náměstí, u kláštera Voršilek a v Jindřišské ulici a dále (z usnešení ze dne 17. října 1879) na Jungmannově náměstí a na Ovocném trhu.

V příčině kropení a splachování ulic pečováno o to, aby dosavádní způsob kropení za pomocí voznic zařizováním hydrantů nahražen byl, ježto přímým proudem vody z nich kropení vydatněji a zejmena v ranních hodinách bez všelikého obtěžování lze prováděti. V následcích základního tohoto usnešení nařídila rada městská (dne 17. října 1879), aby při nově kladeném potrubí na Malé straně hydranty ve vzdálenosti 50 až 60 m. od sebe byly zasazovány.

V příčině čištění stok vykonal městský úřad hospodářský k nařízení rady městské v prosinci 1879 přehlídku všech stok i shledáno, že jsou řádně čištěny; toliko takové stoky, které mají dlouhý tah bez stoupací šachty, byly shledány poněkud zanešeny, čemuž ale předejíti lze zřízením stoupací šachty se železným příklopem. K návrhu hospodářského úřadu uzavřela rada městská požádati také magistrát za náležité opatření, aby sníh nebyl do stok vhazován.

2. Co se týče čištění stok a kališť domovních [1]), které počnouc dnem 1. ledna 1879 do vlastní správy obce pojato bylo (srov. Stat. kn. VII. 127), rozdělen jest obvod města na sedm okresů, a sice Staré město a Josefov na dva, Nové město na tři a Menší město s Hradčany na dva okresy. Čištění stok a kališť jakož i odvážení dobytých výmětků v těchto okresích svěřeno jest pod dohlídkou zvláštního úředníka (viz o tom str. 150 t. d.) pěti kontrahentům, z nichž tři pro Staré a Nové město a Josefov, dva pro Menší město s Hradčany zřízeni jsou. Výsledky čištění toho za léta 1879 a 1880 poznati lze z následujícího přehledu:

Tab. CXXVII.

Rok	Počet pracovních dnů	Průměrný počet denně zaměstnaných		Počet domů, v nichž stoky vyčištěny byly	Roční spotřeba desinfekce		Délka vyčištěných stok veřejných v metrech
		dělníků	povozů		chlorového vápna v kilogr.	zelené skalice v kilogr.	
1879	252	64	40	3273	977	1.956	34.600
1880	247	52	36	3291	1.100	1.700	28.200

Úředník, jemuž dohlídka k čištění stok a kališť domovních svěřena byla, jest dle dané mu instrukce povinen, k řádnému provádění prací dohlížeti a o vykonaném vyčištění v domě se přesvědčiti. Z usnešení rady městské ze dne 21. února 1879 mají býti po vykonaném vyčištění všechna výkalem znečištěná místa na ulici řádně vodou spláchnuta a smíšeninou z chlorového vápna a zelené skalice desinfekována. Totéž má se díti v záchodech a stokách domovních. Mimo založení katastru všech domů, v nichž se čištění provádí, spadá ještě do roku 1879 sestavení zvláštního situačního plánu všech hlavnějších i pobočních stok domovních, jehož další doplňování a upravování úředník jmenovaný má na péči.

Ještě průchodem prvního půlletí r. 1879 převzala obec cestou vyjednávání za přiměřenou náhradu čištění stok ve veřejných staveních, aeráru, po případě fondům patřících, pokud se ve správě c. k. místodržitelství nalezají, dále pak ve všeobecné nemocnici. Spolu zavedeno v stejné příčině vyjednávání s c. k. vojenským stavebním ředitelstvím.

3. Aby odvážení výmětů způsobem obyvatelstvo nejméně obtěžujícím se díti mohlo, obrátilo se praesidium rady městské na obce měst Drážďan, Lipska, Mohuče, Norimberka a Stuttgartu za podání zpráv o zkušenostech, v těchto městech s čištěním stok a odvážením výkalů nabytých.

Došlé zprávy odevzdala pak rada městská (dne 18. dubna r. 1879) zvláštní kommissi, aby je prozkoumala a příslušné návrhy podala. Zároveň vysláni také z usnešení rady městské ze dne 8. července 1879 pp. městský radní Legler a stavební rada Jenšovský do Mohuče a Stutgartu, aby se o způsobu čištění stok přesvědčili a příhodný stroj na zkoušku pro obec pražskou po případě zakoupili. Byltě totiž od zmíněné svrchu kom-

[1]) Dle zprávy hospodářského úřadu skrze inženýra J. Nardelliho.

misse podán radě městské dne 18. dubna 1879 návrh, aby se vyklízení stok domovních za pomocí zvláštního ssacího stroje vykonávalo. Táž kommisse odporučila pak radě městské dne 28. listopadu 1879, aby se dosavádních stok upotřebilo toliko k odvádění tekutin a špinavých vod, čili tekutého výkalu vůbec, pro výkaly husté pak aby zřizovaly se po domech **žumpy**, z kterých by se pak výkaly pomocí jmenovaného stroje vyklízely. Ježto však zavedení tohoto způsobu čištění dosavádní osnova kanalisační v Praze nepřekonatelné takořka překážky činí, odporučila kommisse za účelem odstranění překážek těch a pro příští zamezení znečišťování Vltavy výtoky ze stok **zřízení radiální stoky**, která by pojímala do sebe veškery tekuté nečistoty po jedné straně své, ano by po druhé straně její směrem k řečišti provedlo se čištění pomocí žump pro husté výkaly. Ku provedení tohoto opatření náleželo by vymoci sobě patřičné doplnění řádu stavebního při sněmě zemském. Mimo to navrhla kommisse, aby se při dosavadním čištění stok obsah jejich na dlažbu v ulicích nekládal. Rada městska schválila veškery tyto návrhy kommisse kanalisační i učinila opatření, aby se výhodnosť nového toho způsobu vyklízení stok zkouškami zjistila.

V. Zdravotnictví.

1. Obecný přehled osob zdravotních koncem r. 1880.

Tab. CXXVIII.

Číslo řadové	Čtvrť města	Lékařů	Ranhojičů	Lék. zubních	Skotoléčitelů	Lékařů koní	Bab	Lékárníků	V hromadě
1.	Staré město	61	5	6	1	—	51	8	132
2.	Nové město	186	3	2	3	—	137	5	336
3.	Menší město	10	—	—	1	—	23	4	38
4.	Hradčany	6	—	—	—	1	9	—	16
5.	Josefov	2	—	—	—	—	1	—	14
	Praha . .	265	8	8	5	1	232	17	536
	Proti r. 1878 více (+) nebo méně (—)	+5	—2	—	+1	—	+1	+1	+6

Poznamenání. Z doktorů lékařství bylo 118 zároveň doktory ranhojičství, 2 lékaři očními, 107 mistry porodnictví, 4 lékaři zubními, 2 mistry skotoléčitelství, 3 approbovanými ranhojiči a spolu lékaři porodními a 88 doktory veškerého lékařství. Z doktorů lékařství bylo dále zřízeno 5 od státu neb obce k správě zdravotní a 20 od sborů neb osob soukromních k účelům veřejným, 33 lékařů nalezalo se při nemocnicích, 16 jich ustanoveno od státu, země neb obce k léčení mimo nemocnice, 49 bylo jich na lékařských stolicích učitelských, ostatních pak 142 čili 53·6% nebylo v službě ustanoveno. — Mimo to nalezalo se v městě 33 lékařů vojenských a sice 23 v službě činné a 10 mimo službu.

Mezi ranhojiči jest 1 také mistrem ranhojičství a porodnictví a týž jest spolu městským ranhojičem okresním, ostatní jsou pouhými patrony. Mezi skotoléčiteli jest jeden městským skotoléčitelem a 1 zeměpanským, prvější jest spolu doktorem lékařství a spravuje obecní kontumační stáj pro dobytek v č. p. 75-I.

V počtu bab jest 8 bab, zřízených od státu při klinikách, a sice 3 školní a 5 pomocných, 1 v porodnici a 1 v nalezinci, zřízené od země, a 6 okresních, placených z důchodův obecních, ostatních 216 nebylo v službě ustanoveno. — Mimo shora uvedené lékárníky, kteří jsou držiteli lékáren veřejných, nalezalo se v lékárnách veřejných ještě 40 assistentů (22 diplomovaných a 18 bez diplomu) a 13 učňů lékárnických. Ze soukromních lékáren náleží uvésti lékárnu v c. k. obecné, v nemocnici milosrdných sester, v nemocnici Alžbětinek, v nemocnici židovské a dvě lékárny při nemocnicích vojenských.

2. Opatrování veřejného zdraví.

a) Léčení chudých v Praze. Dle zpráv jednotlivých lékařů okresních, jakož i dle zprávy dětské nemocnice a polykliniky bylo průchodem r. 1879 celkem 14.718 chudých, r. 1880 pak 16.825 chudých zdarma léčeno. Z osob r. 1879 léčených propuštěno vyléčených 10.618, polepšených 2069, nevyhojených 640, poukázáno do nemocnic 496 a zemřelo 496 osob čili 3·4%, na r. 1880 zbylo k léčení 399 osob, k nimž průchodem téhož roku přibylo 16.429 nemocných; z těch pak vyléčeno 10.925, polepšených odešlo 3.318, nevyléčených 946, poukázáno bylo do nemocnic 597, zemřelo 617 osob čili 3·7%, zbytek pak 445 osob zůstal v léčení na r. 1881. — Ze zemřelých r. 1879 sešlo zejmena se světa: 84 od tuberkulí, 13 od sešlosti věkem, 19 úbytěmi dětskými, 15 od slabosti přirozené, 9 od hniloby kostí a rozličných rakovin, 3 od ústrojné vady srdeční, 3 od vodnatosti dutin mozkových atd., celkem 158 osob, které zemřely od nemocí nezhojitelných. Ze zemřelých r. 1880 sešlo od tuberkulí 74, od sešlosti věkem 27, úbytěmi dětskými 31, od slabosti přirozené 38, od hniloby kostí a rakovin 19, od ústrojné vady srdeční 5, od vodnatosti dutin mozkových 4 a od ostatních nemocí 39, celkem tedy od nemocí nezhojitelných 237 osob. Odečtou-li se sumy tyto od sumy zemřelých, již zdarma léčeni byli, objevuje se poměr zemřelých od nemocí zhojitelných k zemřelým vůbec r. 1879 jako 68·15 : 100·00, roku 1880 pak jako 61·59 : 100·00.

b) Vydání na přímé opatrování veřejného zdraví, r. 1879 z důchodův obecních uhražené, obnášelo 29.108 zl. 65 kr. (o 790 zl. 43½ kr. více než r. 1878). Z toho připadlo na služné lékařům obecním a ranhojičům, výměrku na potřeby kancelářské těmto, na výslužné, platy i podpory vdovám a sirotkům 20.687 zl. 16 kr., na platy okresním babám porodním 1200 zl., na honorář za zkoušení účtů lekárnických 400 zl., na bezplatné poskytování léků, obvazkův a lázní 4208 zl. 4 kr., na postavení a rozebrání lázní obecních 959 zl. 33 kr., na výlohy za přenášení nemocných aneb osob k úrazu přišlých, převážení mrtvol a vydržování komor umrlčích 497 zl. 91 kr. a na rozličná jiná vydání 1156 zl. 21 kr. Vydání r. 1880 činilo 28.569 zl. 30½ kr., z čehož připadlo na služné lékařům, potřeby kancelářské a platy i podpory vdovám a sirotkům 20.295 zl. 59½ kr., babám okresním 1200 zl., na zkoušení účtů lékárnických 337 zl. 50 kr., na léky pro chudé 3120 zl. 47 kr., na postavení a rozebrání lázní obecních 229 zl. 4 kr., na přenášení nemocných, převážení mrtvol a vydržování komor umrlčích 825 zl. 39 kr. a na jiná vydání 2561 zl. 31 kr. Naopak bylo důchodům obecním za ošetřování cizích příslušníkův r. 1879: 1570 zl. 99 kr. a r. 1880: 1460 zl. 36½ kr. nahraženo, tak že veškery výdeje zdravotní obnášely roku prvějšího 27.537 zl. 66 kr., roku poslednějšího 27.108 zl. 94 kr.

c) Očkování. Počet stanic očkovacích obnášel r. 1879 19 (o 2 méně než r. 1878). Na těchto stanicích bylo očkováno 1997 dětí (o 30 více než r. 1878), a sice s prospěchem 1739 čili 87·2%, bez prospěchu 39 čili 1·9% a s výsledkem neznámým 219 čili 10·9%. Látkou tekutou bylo očkováno 1986 dětí čili 99·4%, láskou suchou 11 čili 0·6%. R. 1880 bylo stanic očkovacích toliko 16 a počet dětí očkovaných obnášel 2075. Z těch bylo očkováno s prospěchem 1743 čili 84·0%, bez prospěchu 74 čili 3·6% a s výsledkem neznámým 258 čili 12·4%. Látkou tekutou očkováno 2014 dětí čili 97·1%, suchou pak 61 čili 2·9%.

3. Policie zdravotní.

a) R. 1879 bylo s část na obvodní čáře pro vybírání daně potravní, s část na nádražích a v trzích v příčině zdravotní zadrženo a zabaveno následující množství dobytka, masa a jiných potravin: 4 kusy hovězího dobytka, 8 telat, 1 ovce, 178 prasat, 1659 kilo rozličného masa, 1 srnka, 1 zajíc, 32 koroptví, 168 kusů rozmanité drůbeže, 12 zpěvných ptáků, 8 kilo ryb, 45 kilo ustřic, 2 hovězí hlavy, 1 hovězí játra a 124 košů ovoce. R. 1880 zabaveny tyto potraviny: 17 čtvrtí hovězího masa, 3 skopci, 3 skopové zadky, 1 tele, 1 telecí zadek, 13½ prasete, 216 kilo rozličného masa, 20 uzených kýt, 2 kuřata, 9 košů raků, 1 koš třešní, 3 pytle hrušek, 13 míst lískových ořechů, 129 košů italské cibule a 3 koše vína. — Psů bylo schytáno r. 1879 celkem 821 (30 velkých, 791 malých), z těch vyplaceno 222 a 599 zabito, r. 1880 schytáno pak 957 psů (a sice 38 velkých a 919 malých), z nichž vyplaceno 270, zabito 687. Výplatného za psy přijato roku prvějšího 280 zl. 00½ kr., roku poslednějšího 346 zl. 00½ kr. (Daň ze psů vynesla r. 1879: 10.578 zl. 80 kr. a nedoplatků zbylo 452 zl., r. 1880 jen 9425 zl. 70 kr. a nedoplatků 255 zl. 10 kr.).

b) Z opatření k účelům zdravotním, jednak z iniciativy rady městské, jednak z usnešení magistrátu nebo instancí vyšších učiněných, sluší vytknouti následující:

Aby odstranil se zápach a kouř, jenž vzduch ve velkém sadu a v přilehajících končinách města otravuje a pobyt v sadu nepříjemným činí, dala rada městská po marném dovolávání se pomoci při ředitelství dráhy Turnovsko-Kralupsko-Pražské a dráhy Františka Josefa závadu tuto magistrátem úředně zjistiti a obrátila se opětně k c. k. místodržitelství s prosbou, aby zmíněné dráhy přinuceny byly od vytápění lokomotiv uhlím upustiti a přizpůsobiti se v příčině té ředitelstvím dráhy státní a rak. severozápadní, které vytápění lokomotiv smíšeninou koksu a uhlí již byly zavedly (viz St. př. kn. na r. 1878 str. 182). V následcích žádosti této, v březnu r. 1879 podané, nařídilo vys. c. k. ministerstvo tržby výnosem ze dne 27. října 1879 č. 62.777 správě dráhy cís. Františka Josefa, aby k vůli odstranění zmíněné závady postarala se o umístění strojů v prostoře kryté a k tomu konci aby vystavěti dala v Nuslích zvláštní stavení k vytápění lokomotiv.

Podobně obnovil magistrát v následcích početných stížností na znečišťování vzduchu v městě k vůli zachování zdravoty a čistoty předpis o vysypávání popele a smetí do povozů obecních, jež prvé řádně pokropiti se má, aby je vítr neroznášel (v prosinci 1880). — V příčině zdravotnictví školního uložila v březnu r. 1879 rada městská lékařům okresním, aby nejméně jednou za měsíc veškery světnice pražských škol obecných i měšťanských jak v době vyučování tak po ukončení jeho prohlíželi a o tom, co byli shledali, zprávu podávali. V příčině dokonalejšího zařízení topení ve školách, jež by zavésti se mělo v staveních školních, která nově stavěti se budou, vyslala rada městská v lednu r. 1881, vrchního inženýra Jos. Srdínko a okresního lékaře Ignáce Pelce do Vídně, aby topení tamních škol proskoumali a o zkušenostech nabytých zprávu podali.

Z veřejných ohledů zdravotních připomenula rada městská v srpnu r. 1879 na základě výnosu místodržitelského ze dne 12. listopadu 1853 všem správcům zdejších úřadů farních, aby nedovolovali vystavovati v kostelích mrtvoly takových osob, které od nějaké nemoci nakažlivé byly zemřely. Touž dobou vyzvala rada městská magistrát, aby učinil patřičná opatření v příčině odstranění umrlčí komory židovské, ješto se nachází v sousedství školy Josefovské. Za příležitostí porad o zřízení ústřední komory umrlčí na hřbitovech Olšanských stalo se dne 24. dubna 1880 usnešení, že mají veškery komory umrlčí v Praze se zrušiti a mrtvoly osob od nemocí nakažlivých zemřelých ihned do komory Olšanské odvážeti.

Aby při náhlých nemocech a nehodách uličních lékař, k pomoci přivolaný, měl rychle po ruce aspoň nejnutnější potřeby, dala rada městská v srpnu 1879 zakoupiti více skřínek s náčiním chirurgickým a nejpotřebnějšími léky, jimiž jednotlivá c. k. policejní komisařství podělena byla. V č. 111 na Hradčanech umístěna v lednu 1880 nosítka pro náhle ochuravělé. Jelikož při různých případech onemocnění též ledu co prostředku léčivého se užívá, uzavřela rada m. dne 30. června 1880 vyjednávati s některými pány majitely pivovárů, nebyli-li by ochotni učiniti takové opatření, aby na poukázku lékaře led v každé době pro nemocné z jich závodů vydáván býti mohl.

Z příčiny rozmáhající se nákazy neštovičné zřídila rada městská k nařízení c. k. místodržitelství počátkem března 1880 na Karlově nemocnici z nouze, již všemi potřebami opatřila a k pomoci tamějšímu lékaři ještě jednoho lékaře jako assistenta přibrala. Posléze usnesla se rada městská dne 24. srpna t. r. k návrhu kommisse zdravotní, že dítky, které nalezají se v chorobnici na Karlově a trpí malomocností mysli, mají dávány býti do ústavu idiotův.

V příčině zlepšení jakosti vody Vltavské učinilo zastupitelstvo obecní provisorní opatření v ten způsob, že zříditi dalo filtrační studně u vodárny Malostranské, Novomlýnské a Žofínské (šíře viz o tom str. 204 t. d.). Poněvadž se však zjistilo, že voda v řece znečišťuje se hlavně rozličnými tekutinami z početných velikých továren na Smíchově, k nimž přidružila se r. 1880 ještě továrna na draslo na Zlíchově, odkudž zdraví obyvatelstva měrou nemalou ohroženo jest, jala se rada městská na odstranění takovýchto závad u příslušných instancí naléhati a zejmena o zrušení draslárny na Zlíchově společně s magistrátem pražským, obcí Smíchovskou a ostatními interessenty usilovati. Veškery kroky v příčině poslednější podniknuté nepotkaly se do konce r. 1880 s žádoucím výsledkem, teprvé v nejnovější době (na sklonku r. 1881) zdá se zmíněná věc v prospěšnější stadium zabočovati.

Co se tkne přívozu masa do Prahy, uzavřela rada městská dne 14. dubna 1879 k vůli lepšímu vykonávání dozoru zdravotního obmeziti dovoz ten toliko na býv. bránu Žitnou, most Palackého, bránu Bruskou a železný most cís. Františka Josefa a sice na dobu od 15. září do 15. května. K určitějšímu vyměření dalších pravidel zvolena zvláštní kommisse znalcův. — V příčině zjištění zdravotního stavu dobytka, dováženého do Prahy ze zemí, kde v některých krajinách mor dobytčí panuje, dala rada městská, jelikož posavadní stáj kontumační v býv. jízdárně na Rejdišti k vůli stavbě nové školy tamtéž zbořena byla, novou stáj kontumační zříditi v najatých k tomu cíli od ředitelství státní dráhy dvou obloucích viaduktu též dráhy v Karlíně pod Hrabovkou nedaleko rampy, kde se dobytek z vagonů vykládá, a sice nákladem 161 zl. 58 kr. — Zdravotní dohlídka k masu rozšířena též na takové zboží uzené, jež pro spotřebu Prahy po železnicích sem se dováží. Z usnešení rady městské ze dne 12. října 1880 zakoupen k prohlížení uzenin na trichiny zvláštní mikroskop pro obecního lékaře, kterému prohlídka taková uložena. Jelikož však hlavní úřad celní místnosť k prohlížení uzenin potřebnou nebyl povolil, obrátila se rada městská v listopadu t. r. k c. k. místodržitelství s žádostí, aby příhodné místnosti v domě poštovního ředitelství lékaři okresnímu k zmíněnému účelu vykázati dalo.

Hanění poměrů zdravotních v Praze, proti němuž obci začasté jest bojovati, spoléhá dílem také v té okolnosti, že v zemské radě zdravotní nezasedal nikdo, kdožby obecních poměrů zdravotních náležitě byl svědom. Proto usnesla se rada městská ve schůzi dne 23. dubna 1880, požádati p. místodržitele, co předsedu rady zdravotní, aby při nejbližším sestavování zemské rady zdravotní k tomu přihlížel, aby tam byl povolán v zastoupení Prahy buď člen obecního zastupitelstva anebo lékař okresní. Než však k no-

vému ustavení zmíněné rady dojde, aby na základě čl. 11. zákona ze dne 30. dubna 1870 č. zák. říš. 68 povolával k poradám jejím, jedná-li se o nějakou zdravotní záležitost obce Pražské se týkající, též buď některého člena obecního zastupitelstva aneb okresního lékaře. K žádosti o to dne 14. května t. r. podané přistoupilo praesidium c. k. místodržitelství a povolalo k návrhu zemské rady zdravotní přípisem ze dne 18. června 1880 č. 4508 do zmíněné rady jako zástupce Prahy okresního lékaře Ign. Pelce. Týmž přípisem oznámeno též praesidium rady městské, že pro léta 1880, 1881 a 1882 členové rady této dekretem ministerským ze dne 13. pros. 1879 č. 18.400 již jmenováni byli.

c) Širší kommisse zdravotní, která povstala ze zvláštní kommisse zdravotní, zřízené od rady městské r. 1878 k vypátrání a odstranění závad zdravotních v jednotlivých čtvrtech městských (viz o tom šíře St. př. kn. na r. 1878 str. 133), konala první schůzi svoji dne 12. února 1879. V schůzi té usnešeno zříditi dvanáctičlenný užší komitét, v němž by zasedalo po 2 členech sboru starších obecních, obecních lékařů okresních, spolku lékařů českých, spolku lékařů německých, doktorského kollegia lékařského a společnosti fysiokratické, a uložiti mu vypracování návrhů, čelících k zlepšení zdravotnictví v Praze. Tento užší komitét, maje dne 19. února t. r. ustavující schůzi, rozstoupil se ve tři sekce podle tří čelných částí úkolu sobě přiděleného a zvolil ve shodě s tím 3 subkomitéty, každý o 3 členech, k vypracování dotýčných návrhů. Prvnímu subkomitétu přikázáno upravení zdravotnictví městského vůbec, druhému zjištění a vysvětlení závad zdravotních v Praze a třetímu určení ochranných opatření proti nemocem epidemickým. Subkomitéty tyto předložily hned v nejblíže příštích schůzích komitétu užšího, dne 5. a 8. března odbývaných, návrhy své, které po důkladných poradách kommissi širší předloženy byly. Tato proskoumala zevrubně v několika schůzích, v měsících březnu, dubnu a červnu odbývaných, předložené jí elaboraty a odporučila zejmena návrhy sekce první (o organisaci zdravotní služby v Praze) a třetí (o ochranných prostředcích proti nemocem epidemickým) radě městské většinou hlasů k provedení, návrhy pak sekce druhé (o zřízení zvláštní kommisse vyšetřovací k zjištění rozličných závad zdravotních v Praze) k bedlivému uvážení. Rada městská, proskoumavši všestranně předložené jí návrhy a majíc zřetel k tomu, že organisace veřejné služby zdravotní beze změny posavadního statu obecního, jenž záležitosti zdravotní v Praze magistrátu přikazuje, provésti se nedá a tudíž ani zřízení zvláštního samostatného úřadu zdravotního s fysikem v čele, s působností magistrátu příslušnou nepřipouští, a že tedy také zřízení zvláštního sboru poradního a dobrá zdání dávajícího, jenž by zmíněnému úřadu jako městská rada zdravotní po boku stál, skládaje se při tom většinou z osob mimo zastupitelstvo obecní a magistrát stojících, v rámci platného statutu obecního místa míti nemůže — vrátila dotýčné návrhy kommissi zdravotní, která u věci té nový návrh ze dne 20. března 1880 předložila. Rada městská přikázala návrh tento odboru organisačnímu k proskoumání a podání dobrého zdání o něm. Tento shledal, že se fysikovi k samostatnému řízení opět přidělují výkony takové, jež výhradně magistrátu přísluší, a že tudíž věc ta bez porušení platných ustanovení provésti se nedá; ale seznal též, že nynější organisace obecního personálu zdravotního, pohřešujíc řízení jednotného a vědeckého, vyžaduje obezřelé opravy, jíž by se dosáhlo nejsnáze tím způsobem, že by magistrátnímu referátu zdravotnímu přiděleno bylo k pomoci zvláštní oddělení zdravotní s fysikem v čele, který by u věcech zdravotních jednotlivým referátům magistrátním zprávy a dobrá zdání podával a o řádné provádění zdravotních opatření péči měl. Co se týče městské rady zdravotní, byl však odbor organisační toho náhledu, že zmíněná rada zdravotní záležeti by měla toliko z členů zastupitelstva obecního, že by však rada městská byla volna povolati od případu k případu i jiné znalce odborní k poradám posavadní kommisse zdravotní, jež by se příště

nazývala „městská rada zdravotní." Návrhy tyto přijala rada městská ve schůzi dne 2. července 1880 odbývané, v obou směrech za své a doplnila návrh na zřízení městské rady zdravotní v ten smysl, že se má zmíněná rada zdravotní skládati z 21 členů, z nichž by dvě třetiny tvořili členové sboru starších obecních neb úředníci obecní a jednu třetinu zastupcové spolků lékařských (rada ta by se obnovovala každá tři leta a mohla by se ještě jinými způsobilými silami doplniti, schůze odbývaly by se jednou za měsíc a předseda by musil být členem sboru starších obecních). Jelikož však postavení fysika vůči magistrátu nebylo dosti určitě vytknuto, vrátil sbor starších obecních dne 7. června r. 1880 celý elaborát radě městské k dalšímu uvážení a teprv dne 22. listopadu 1880 systemisoval místo navrhovaného fysika a vzal na vědomí zřízení městské rady zdravotní, která k první schůzi ustavující dne 6. července 1881 svolána jest.

VI. Hřbitovy a pochovávání vůbec.[1])

1. Změny. a) V příčině převzetí hřbitovů pražských do vlastní správy úřadu zádušního (srovn. Stat. př. kn. VII. str. 86 a 128) vydala rada m. v březnu r. 1879 pro správce hřbitovů, zahradníka, hrobníky, vrátné a strážníky resp. dozorce zvláštní instrukce jakož i pravidla o užívání umrlčích komor, kteréž byly od c. k. místodržitelství ve srozumění s arcibiskupskou konsistoří schváleny.

α) V příčině hřbitovů Olšanských vypracovány z rozkazu rady m. (ze dne 20-VII.1880) od měst. úřadu hospodářského plány na zřízení ústřední umrlčí komory na hřbitovech těch. Plány tyto byly pak od rady m. zvláštní kommissi technické ke zkoušení a podání příslušných návrhů odkázány. Náklad na zřízení ústřední umrlčí komory vypočten na 50.000 zl. Mezitím došlo však rozhodnutí c. k. okresního hejtmanství v Karlíně, že od 31. prosince 1882 nesmějí se mrtvoly na hřbitovech Olšanských více pochovávati, aby tudíž vyhledala obec pražská místo příhodnější ku zřízení ústředního hřbitova, a sice ve věčí vzdálenosti od města. Rada městská usnesla se dne 22. října 1880 ohlásiti proti tomuto rozhodnutí rekurs k c. k. místodržitelství a to nařídilo v té věci kommissionelní jednání v ohledu geologickém, chemickém i mikroskopickém. Vzdor tomu zřídila rada m. již ve schůzi dne 3. září 1880 zvláštní kommissi, kteráž by pro případné zřízení nového hřbitova na Prosíku vše prozkoumala, náklad na takové opatření vyšetřila, zjistíc zároveň výnos poplatků za přenechání míst k hrobům za posledních šest let. Spolu usnešeno, aby táž kommisse vyjednávala o případné účastenství při zmíněném hřbitově také s obcí Karlínskou.

V příčině prodávání starých pomníků a křížů, ku kterým nikdo se nehlásí, ve prospěch důchodů zádušních, nařídila rada m. v červenci 1879 úřadu zádušnímu, aby šetřeno bylo památníků osob zvláště zasloužilých. Spolu zakázano z nálezu c. k. okresního hejtmanství v Karlíně přenášení mrtvol z obyčejných hrobů do hrobek času letního.

V listopadu 1880 dohotovena byla munificencí světícího biskupa dr. Průchy na hřbitově Olšanském (V.) hrobka pro světské duchovenstvo pražské nákladem více 5.000 zl., ve kteréž pro 48 rakví místa se nalézá.

β) Následkem převzetí hřbitovů Košířských dnem 1. ledna 1879 do vlastní správy úřadu zádušního udělány jsou i zde z dřevních bytů hrobníků kanceláře a obydlí zahradníka, vrátného a strážníka. Mimo to vystavěna pro strážníka při vchodu pro pěší lóže vrátného, dále opatřen neo-

[1]) Hlavně dle zpráv úřadu zádušního, v příčině hřbitovů pak dle písemního podání správce jejich A. Peřiny.

hražený pozemek v zadní části hřbitova prkenným plotem i postavena na této prostoře kůlna na skládání rozličného nářadí. K pěstování a rozmnožování květin zřízeno tu 14 paříšť a pro pohodlí obecenstva záchod. K snadnějšímu orientování se postaveny taktéž návěštní tabulky, udávající číslo hřbitova, jeho oddělení a běžná čísla hrobů. Veškery práce tyto, jakož i upravení ohradních zdí, provedeny jsou pod vrchní dohlídkou m. r. p. Jindř. Leglera co inspektora hřbitovů, i vyžadovaly hromadného nákladu 2.013 zl. 97½ kr.

K nalehání obce Smíchovské na zrušení hřbitova Košířského ustanovilo c. k. místodržitelství zvláštní kommissi. Po skončení porad jejich dáno c. k. okres. hejtmanství na Smíchově na srozuměnou, aby v záležitosti zrušení hřbitova co první instance samo rozhodlo. I vydalo okr. hejtmanství nařízení, aby hřbitov zmíněný ze zdravotních ohledů zrušen byl a obec pražská ve lhůtě 2 let (do konce r. 1882) po jiném místě se poohledla. Rada m. usnesla se však dne 14. ledna 1881, proti tomuto nálezu taktéž rekurs ohlásiti.

γ) Pro lepší přehled nynější rozsáhlosti a nové úpravy hřbitovů pražských podáváme v následujících tabulkách data o velikosti kladbiště těchto hřbitovů, jakož i o výsledcích prací, se zachováním a okrašlováním hrobů r. 1880 spojených, jež nám od správy hřbitovů těchto ochotně sdělena byla.

Velikosť kladbiště hřibotovů pražských.

Tab. CXXIX..

Hřbitov	Hrobek vyzděných (krypt)		Počet hrobů		V hromadě	Hrobů společných (šachet) rozloha ve □ metr.
	počet	rozloha ve □ m.	obyčejných	dětských		
1. Hřbitovy Olšanské.						
I.[1]	1	4·50	5	—	5	—
II.	325	1.535·31	3.967	658	4.625	—
III.	239	1.362·07	3.103	1.256	4.359	—
IV.	276	3.174·19	4.463	987	5.450	—
V.[2]	182	2.346·41	4.523	2.600	7.123	6.049·60
V hromadě .	1023	8 422·48	16.061	5.501	21.562	6.049·60
2. Hřbitovy Košířské.						
I.	201	928·14	2.673	845	3.518	—
II.	109	1.177·30	1.159	228	1.387	—
V hromadě .	310	2.105·44	3.832	1.073	4.905	—
Celkem .	1.333	10.527·92	19.893	6.574	26.467	6.049·60

[1]) Není více pohřebištěm.
[2]) Na témž nalezá se zvláštní ohražené pohřebiště pro zemřelé bezvěrce, kteréž zaujímá prostory 318·91 □ m. a čítá dosud 7 hrobů (srov. Stat. př. III. str. 122.)

Obkládání a zalévání hrobů na hřbitovech pražských r. 1880.

Tab. CXXX.

Hřbitov	Počet hrobů drnem obložených		Počet hrobů zalévaných		Počet hrobů obyčejných i dětských	
	obyčejných	dětských	obyčejných	dětských	obložených a zalévaných	pouze zalévaných
1. Hřbitovy Olšanské.						
I.	3	—	5	—	3	2
II.	1.384	113	1.984	143	1.497	630
III.	698	131	1.096	215	829	482
IV.	787	91	1.280	148	878	550
V.	691	225	989	287	916	360
V hromadě .	3.563	560	5.354	793	4.123	2.024
2. Hřbitovy Košířské.						
I.	624	58	1.103	74	682	495
II.	240	21	364	27	261	130
V hromadě .	864	79	1.467	101	943	625
Celkem .	4.427	639	6.821	894	5.066	2.649

Z tab. CXXX. jde na jevo, že počet hrobů, na hřbitovech pražských r. 1880 ošetřovaných, obnášel 7.715 (=29.15% všech hrobů), takže o 18.752 hrobů (70·85%) nikdo z pozůstalých se nestaral. Správa hřbitovní však, přihlížejíc ku všeobecnému pořádku a čistotě na hřbitovech, ošetřovala i tyto hroby, opatřujíc je náhrobky z prsti urovnanými a dávajíc pěšinky mezi nimi vyklízeti a pískem posypávati. K obkládání hrobů spotřebováno 1.358 kop drnu v ceně 2838 zl. 08 kr. (z toho na hřbitovech Olšanských 1115½ kopy v ceně 2.331 zl. 07 kr. a na hřbitovech Košířských 242½ kopy v ceně 507 zl. 01 kr). Konečně zmiňujeme se o počtu osob při ošetřování hrobů a hrobek, pak při pěstování květin, jakož i při čištění cest zaměstnávaných. Času letního (od 1. dubna do 31. října) vydržovala správa hřbitovní k účelům těmto na hřbitovech Olšanských zejmena 1 zahradníka, 6 zahradnických pomocníků, 25 dělníků, 21 dělnic a 1 zedníka, na hřbitovech Košířských pak 1 zahradníka, 1 zahradnického pomocníka, 5 dělníků a 6 dělnic, času zimního pak v Olšanech 1 zahradníka, 6 zahradnických pomocníků, 10 dělníků, 1 dělnici a 1 zedníka, v Košířích 1 zahradníka a 1 zahradnického pomocníka. Při kopání hrobů a pohřbívání mrtvol zaměstnáni byli 4 hrobníci a 6 podhrobníků na hřbitovech Olšanských a 4 podhrobníci na hřbitovech Košířských. O pořádek pak a o bezpečnosť cizího statku pečovali onde 2 vrátní a 4 strážníci, tuto 1 vrátný, 1 strážník a hlídač.

b) Pokud se sazby poplatkové za obkládání, zalévání a okrašlování hrobů tkne, usnesla se rada m. dne 30. března 1880 navrhnouti c. k. místodržitelství přiměřené snížení poplatků dosavádních; spolu však usnešeno předložiti ke schválení zvláštní sazbu za rozličné práce, jako jsou správky na hrobech, zřízení záhonků na hrobech, vykopání zůstatků z hrobů prošlých za příčinou jich přenešení, vyzdění základů pro pomníky a kříže a t. d., na kteréžto práce dosud žádná určitá sazba ustanovena nebyla.

Mimo to nařídila rada m. ve schůzi dne 9. března 1880, aby z hrobek, které jsou tak zařízeny, že majitelé jich platí poplatky za obkládání drnem

a za zalévání, nebyl vybírán žádný poplatek za hlídání a čištění; taktéž nemá se poplatek takový vybírati za onen rok, v jehož průběhu byla stavba hrobky dokončena.

2. Hroby a pohřby. Dle denníka pohřebního pražského úřadu zádušního bylo na hřbitovech Olšanských a Košířských pochováno r. 1879 celkem 7125 a r. 1880 7402 mrtvol a sice:

	r. 1879.	r. 1880.
dospělých mužských	2.232	2.176
„ ženských	2.036	2.051
chlapcův	1.507	1.690
děvčat	1.350	1.485

Z toho připadlo na

Staré město	867	972
Nové město	4.286	4.397
Menší město	992	1.027
Hradčany	179	181
Josefov	172	235
Karlín	314	339
Smíchov	128	84
ostatní venkovské obce	187	167

Počet umrlčích vozů rozmnožen o jeden dětský, kterýž ku četným přáním nádherněji zařízen jest. Za propůjčování jeho ustanovila rada m. (dne 6. dubna 1880) sazbu 5 zl. V příčině zvonění při úmrtích a pohřbech katolíků přijala pak rada m. dne 5. října 1880 návrh úřadu zádušního na upravení, vlastně obmezení jeho i schválila dále dne 2. listopadu 1880 sazby za zvonění umíráčkem a hran zvoníkům a kostelníkům.

V příčině pochovávání mrtvol z obcí předměstských na hřbitovy pražské přijala rada m. dne 30. září 1879 na vědomí vyzvání c. k. místodržitelství, aby pochovávání mrtvol Smíchovských obyvatel na hřbitov Košířský bylo úplně zastaveno. Dále usnesla se rada m. dne 28. října 1879 na tom, aby pro osoby, zemřelé v oné části obce Vinohradské, která k faře Vršovické přináleží, hrobová místa na hřbitovech Olšanských v příčině obmezené jich prostory prodávána nebyla, jak to již dříve při Karlínských zavedeno bylo.

3. Hospodaření s poplatky pohřebními v letech 1879 a 1880 jeví se z následujícího přehledu:

Tab. CXXXI.

Čís. řad.	Pojmenování	Obnos r. 1879 zl.	Obnos r. 1879 kr.	Obnos r. 1880 zl.	Obnos r. 1880 kr.
	Příjmy:				
I.	Za hroby zvláštní a společné	11.965	06½	12.905	67½
II.	Za propůjčení vozů pohřebních	20.075	73½	21.143	41
III.	Za zvonění hran v městských kostelích patronátních a na hřbitovech	2.470	38½	2.498	73½
IV.	Za povolení k umístění desk pamětních . .	6	30	38	99
V.	Za povolení k postavení železných křížů .	609	—	779	10
VI.	Mýta na vydržování silnice Olšanské . . .	362	14½	402	04½
	Suma příjmů . .	35.488	63	37.767	95½
	Proti roku předešlému více (+) nebo méně (—)	—1.375	56	+2.279	32½
	Výdeje:				
I.	Za kolky na kvitance z poplatků pohřebních	298	83	330	80
II.	Kostelníkům podílův za zvonění hran . . .	890	25½	889	12
III.	Mzdy 6 nakládačům mrtvol	2.841	80	2.840	50
IV	Obci pražské za přípřeže, dodané k vozům pohřebním, náhrady	9.102	80	7.615	90
V.	Fondu silnice Olšanské	361	84½	401	52
VI.	Rozličná vedlejší vydání	20	83½	17	62
	Suma výdejů . .	13.516	36½	12.095	46
	Proti roku předešlému více (+) nebo méně (—)	—767	29½	—1.420	90½
	Čistý zisk fondu kostelnímu odvedený činil tudíž	21.972	26½	25.672	49½
	Proti roku předešlému více (+) nebo méně (—)	—608	26½	+3.700	23

VII. Pojišťování a hasičství.

1. Městská pojišťovna. [1])

a) Pojištění.

Tab. CXXXII.

Zdvižení	Stavení: Počet	Stavení: Cennosť zl.	Stavení: Prémie zl.	Stavení: Prémie kr.	Věci zdvižné: Počet	Věci zdvižné: Cennosť zl.	Věci zdvižné: Prémie zl.	Věci zdvižné: Prémie kr.
Stav koncem roku 1878	3.315	34,473.990	27.395	66	3.716	25,211.007	23.783	61
Zrušené pojistky počátkem r. 1879	113	1,118.410	1.077	70	308	2,365.394	2.670	77
Stav počátkem r. 1879	3.202	33,355.580	26.317	96	3.408	22,845.613	21.112	84
Přírůstek	160	1,989.980	1.734	16	442	2,354.106	3.155	61
Stav koncem roku 1879	3.362	35,345.560	28.052	12	3.850	25,199.719	24.268	45
Zrušené pojistky počátkem r. 1880	101	786.770	661	62	325	2,182.422	2.111	88
Stav počátkem r. 1880	3.261	34,558.790	27.390	50	3.525	23,017.297	22.156	57
Přírůstek . . .	128	1,554.070	1.144	79	360	1,840.172	2.253	25
Stav koncem r. 1880	3.389	36,112.860	28.535	29	3.885	24,857.469	24.409	82

[1]) Dle písemní zprávy ředitelství městské pojišťovny (A. Svoboda).

b) Výsledky.

Tab. CXXXIII.

Účet	Příjmy						Výdeje		Výsledky				Stav fondu záložního	
	Prémie a poplatky		Jiné příjmy		Suma				Zisk		Ztráta			
	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
Roku 1879:														
Pojišťovací	53.484	06	[1] 19.730	37	73.214	43	[3] 59.694	43	13.520	—	—	—	—	—
Fondu záložního . . .	—	—	[2] 7.773	19	7.773	19	—	—	7.773	19	—	—	171.099	53
V hromadě	53.484	06	27.503	56	80.987	62	59.694	43	[4] 21.293	19	—	—	171.099	53
Roku 1880:														
Pojišťovací	53.985	07	[5] 10.023	93	64.009	—	[7] 46.799	—	17.210	—	—	—	—	—
Fondu záložního . . .	—	—	[6] 7.376	81	7.376	81	[8] 420	94	6.955	87	—	—	186.660	40
V hromadě	53.985	07	17.400	74	71.385	81	47.219	94	[9] 24.165	87	—	—	186.660	40

[1]) V tom provise a náhrady od společnosti zajišťovací v obnosu 9.776 zl. 05 kr., úroků z peněz výdejných 1.630 zl. 64 kr., vrácené daně 6.123 zl. 68 kr. a příspěvky několika pojišťoven na požární telegraf 2.200 zl. (srov. Stat. př. kn. VII. str. 135).

[2]) Úroky z jistin fondu záložního.

[3]) Z toho náhrady škod 8.859 zl. 81 kr., na zajištění 27.452 zl. 99 kr., na služné, provise a správní výlohy 10.846 zl. 97 kr., daň 1.453 zl. 30 kr., za požární telegraf 11.081 zl. 36 kr.

[4]) Z toho připsáno dle §. 42 stanov fondu záložnímu 14.533 zl. 19 kr. a k účelům obecním odvedeno 6.760 zl.

[5]) V tom provise a náhrady od společnosti zajišťovací v obnosu 8.756 zl. 94 kr., úroků z peněz výdejných 1.266 zl. 99 kr.

[6]) Úroky z jistin fondu záložního.

[7]) Z toho náhrady škod 8.053 zl. 68 kr., na zajištění 27.965 zl. 89 kr., na služné, provise a správní výlohy 10.779 zl. 43 kr.

[8]) Daň z úroků téhož fondu.

[9]) Z toho připsáno fondu záložnímu 15.560 zl. 87 kr. a k účelům obecním odvedeno 8.605 zl..

Tab. CXXXIV.

c) Náhrady za vzešlé škody.

Škody	Rok	Počet	Cennosť zl.	Cennosť kr.	Náhrada zl.	Náhrada kr.
Na staveních obytných . .	1879	10	191.600	—	1.943	41
	1880	14	226.070	—	831	53
Na staveních průmyslových	1879	—	—	—	—	—
	1880	2	43.600	—	115	—
Na zboží a zásobách . . .	1879	8	49.200	—	6.162	20
	1880	5	41.200	—	6.276	24
Na svršcích a nábytku . . .	1879	5	26.000	—	167	20
	1880	5	40.500	—	581	91
Na skle zrcadlovém	1879	12	6.391	—	587	—
	1880	9	3.568	—	249	—
V hromadě . .	1879	35	273.191	—	8.859	81
	1880	35	354.938	—	8.053	68

d) Z opatření, v příčině městské pojišťovny učiněných, sluší zejmena uvésti usnešení rady m. ze dne 11. června 1880, aby přijímala městská pojišťovna pražská příště také pojistky na vinice a villy, k předměstí Smíchovu příslušné, a na nábytek v nich.

Nemalé důležitosti pak jest také rozhodnutí správního soudního dvora ze dne 23. září 1879 v příčině stížnosti rady m. proti zamítnutí se strany c. k. zemského finančního ředitelství českého rekursu jejího, v příčině vyměření daně výdělkové a z příjmů městské pojišťovně pražské podaného. Zrušilť správní soudní dvůr nález c. k. zemského finančního ředitelství z toho důvodu, že se městská pojišťovna pražská jeví býti pojišťovací společností, na vzájemnosti spočívající a nikoliv obchodním podniknutím obce pražské.

Městská pojišťovna stala se z usnešení rady m. ze dne 9. ledna 1880 zakládajícím členem spolku českých žurnalistů se základným 100 zl. a ročním příspěvkem 10 zl. a dále ještě přispívajícím členem na r. 1880 s ročním příspěvkem po 50 zl. pěti spolků dobrovolných hasičů a sice oněch na Smíchově, v Karlíně, na Vyšehradě, ve Vinohradech a v Žižkově.

2. Městský sbor hasičský.

a) Náklad.

Tab. CXXXV.

Číslo položky	Pojmenování	r. 1879 zl.	r. 1879 kr.	r. 1880 zl.	r. 1880 kr.
1.	Platy a mzdy mužstva	18.356	90	19.375	—
2.	Léčebné a pohřebné	157	75½	118	46
3.	Koupě, správky a čištění oděvu, obuvi, prádla a ložních potřeb .	3.146	20	5.000	70½
4.	Palivo	395	31½	459	39
5.	Mzdy najatým dělníkům k obsluze stříkaček při hašení požárův . .	47	10	66	70
6.	Zachování a přikupování nářadí, náčiní a nábytku	1.785	17½	1.227	59½
7.	Požární telegraf	1.339	54½	1.453	59
8.	Na koně a vozky	3.022	01	2.997	09
9.	Výdeje rozličné	242	34½	479	59
	V hromadě . .	28.492	34½	31.178	12
	Proti roku předchozímu více (+) nebo méně (−)	+ 686	58	+ 2.685	77½

Mimo to bylo na mzdy a ostatní potřeby 6 městských hlásných roku 1879 v hromadě 3.128 zl. 69 kr. a roku následujícího 3.141 zl. 27 kr. vyplaceno.

b) Co se **nářadí a náčiní po sbor hasičský** týče, usnesla se rada m. ve schůzi své dne 7. února 1879 zakoupiti 1 stříkačku pro stanici Hradčanskou. Roku 1880 pak postaveno v obecním dvoře staroměstském nové lešení ku cvičení hasičů nákladem 1188 zl. 82 kr. Konečně budiž zde zmínka učiněna o usnešení rady m. ze dne 14. října 1879, aby zřízena byla v obecním dvoře staroměstském pro onemocnělé hasiče a jiné zřízence místnosť na 4 postele. — **Stav** sboru hasičského rozmnožen z usnešení r. m. ze dne 2. května 1879 o 4 muže z té příčiny, že následkem zřízení požárního telegrafu přibylo sboru mnoho práce.

V příčině **telegrafu požárního** provedeno mimo vzpomenuté již (srov. Stat. př. kn. VII. str. 135) spojení pražské sítě telegrafní se Smíchovskou také spojení zřizovaného požárního telegrafu v Karlíně r. 1880 na žádosť hasičské jednoty v Karlíně (r. m. ze dne 13. února 1880). — K docílení náležitého spojení hasičské stanice na Hradčanech s požárním telegrafem ustanovila rada m. (17. října 1879), aby v oné stanici zřízen byl Morseův přístroj telegrafní, v květnu 1880 pak zřízena na Hradčanech řádná stanice telegrafní v domě čp. 112—IV. na Pohořelci.

V **příčině pomoci při požárech vůbec** sluší za r. 1879 připomenouti ustanovení (usnešení rady m. ze dne 12. prosince 1879), po míře kteréhož k požárům v nejbližším okolí pražském jezditi se má s naplněnými voznicemi, z r. 1880 pak ustanovení rady m. (ze dne 9. listopadu 1880), aby troubení hasičů při jízdě se stříkačkami při nočních požárech

přestalo a tak obyvatelstvo ve spaní zbytečně nebylo vyrušováno. Ve schůzi dne 28. listopadu 1879 přistoupila rada m. k přání c. k. zámeckého hejtmanství, aby každý vzniklý požár byl i na dále jako dříve na věži zámecké udeřením na zvon oznamován.

V příčině vyvarování vzniku požárů požádala rada m. (v srpnu 1879) magistrát, aby konány byly občas revise v jednotlivých domech, kdež nacházejí se sklady věcí a hmot hořlavých, aby v tomto směru potřebná opatření učiniti se mohla.

3. Přehled požárů v l. 1879 a 1880 v Praze se přihodivších.

a) Požáry.

Tab. CXXXVI.

Číslo řadové	Měsíc	1879 Počet požárů	1879 Počet v tom pojištěno	1879 Způsobená škoda (v zlatých r. m.)	1879 Vyplacená náhrada za škody na staveních (v zlatých r. m.)	1879 Vyplacená náhrada za škody na nábytku (v zlatých r. m.)	1880 Počet požárů	1880 Počet v tom pojištěno	1880 Způsobená škoda (v zlatých r. m.)	1880 Vyplacená náhrada za škody na staveních (v zlatých r. m.)	1880 Vyplacená náhrada za škody na nábytku (v zlatých r. m.)
1.	Leden	8 [1])	6	5.857	83	5.774	6	6	733	109	564
2.	Únor	11	1	2	—	2	2	1	10	—	10
3.	Březen	5	3	150	19	131	5	3	25	15	10
4.	Duben	1	—	—	—	—	3 [3])	2	2.545	50	2.495
5.	Květen	4	2	36	—	36	—	—	—	—	—
6.	Červen	—	—	—	—	—	3	2	414	19	395
7.	Červenec	1	—	—	—	—	4	1	10	—	10
8.	Srpen	4	—	—	—	—	3	2	538	38	500
9.	Září	1	1	100	—	100	3	1	6	6	—
10.	Říjen	3 [2])	2	4.677	1.060	3.617	2	1	84	84	—
11.	Listopad	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—
12.	Prosinec	12	6	472	352	120	4	1	458	—	458
	Vhromadě	52	21	11.294	1.514	9.780	38	20	4.823	321	4.442

[1]) V tom dne 2—I. v č. p. 804—II. s vyšetřenou a nahraženou škodou v obnosu 3.050 zl. a 4—I. v č. p. 281—III. se škodou nahraženou v obnosu 2.234 zl.

[2]) V tom 27—X. v č. p. 423—II. s vyšetřenou a nahraženou škodou 4.577 zl.

[3]) V tom dne 14—IV. v č. p. 561—II. s vyšetřenou a nahraženou škodou v obnosu 2.495 zl.

b) Příčiny.

Tab. CXXXVII.

	Počet případu roku	
	1879	1880
Podložení	3	1
Nedbalosť v zacházení s ohněm a světlem	23	18
Chatrné topení	9	6
Nedostatečně vymetené komíny	2	—
Výroba v příčině ohně nebezpečná	1	2
Blesk	—	1
Jiné příčiny	8	5
Neznámé příčiny	6	5
V hromadě	52	38

Všecka stavení, jichž požáry se týkaly, měla krytbu tvrdou. Z vyplacených náhrad za škody v Praze požárem způsobené připadlo r. 1879 v hromadě 7.246 zl. čili 64·1%, roku následujícího však toliko 971 čili 20·4% na městskou pojišťovnu, zbytek náhrad škodovaly ostatní pojišťovny.

VIII. Policie obecní.

1. Stav stráže obecní r. 1879 zůstal týž jako roku předchozího, taktéž rozdělení služby její nepotkalo se roku toho s nižádnou změnou (viz St. př. kn. na r. 1878 str. 136 a násl.). Avšak za příležitosti projednávání předchozího rozpočtu obecního na r. 1880 schválil sbor obecních starších dne 10. prosince 1879 návrh rady městské na rozpuštění zmíněné stráže a převedení vykonávání policie místní na c. k. stráž bezpečnosti. Vyjednávání u věci té s c. k. policejním ředitelstvím a c. k. místodržitelstvím zahájené vedeno s takovým uspíšením, že již 5. dubna 1880 schválil sbor úmluvu s dotýčnými úřady uzavřenou, podle níž obstarávání policie místní v témž objemu jako před r. 1866 přešlo dnem 1. května 1880 na c. k. stráž bezpečnosti; toliko dohlídka zdravotní na čáře pro vybírání dané potravní, doprava hnanců z Prahy a udržování pořádku v trzích zůstavena obci pražské, která je i na dále zřízenci svými obstarávati musí. V následcích toho klesl stav stráže obecní z 41 na 29 mužů, z nichž 13 ustanoveno k dohlídce zdravotní a dopravě hnanců, 8 do trhů a na mosty, 7 k službě v kancelářích obecních a 1 pro novoměstskou váhu. Strážníci tito přijati jsou na výpověď čtrnáctidenní s platem 1 zl. denně.

2. Ve shodě s předchozím opatřením změnil se též náklad na stráž obecní, činiltě r. 1879 celkem 17.689 zl. 00½ kr. (o 5493 zl. 41½ kr. méně než r. 1878), r. 1880 klesl pak na 14.291 zl. 61½ kr. Z toho vydáno roku prvějšího na platy 14.899 zl. 85 kr. (o 4883 zl. 65 kr. méně než r. 1878), na oděv, prádlo a potřeby ložní 1924 zl. 63 kr. (— 476 zl. 97½ kr.), na topení, otvětlení a čištění kasáren a strážnic 163 zl. 99 kr. (— 68 zl. 76½ kr.), na potřeby kancelářské, nábytek, léčebné a j. 700 zl. 53½ kr. (— 64 zl. 02½ kr.); roku poslednějšího vydáno na platy 12.133 zl. 10 kr., na oděv, prádlo a potřeby ložní 1499 zl. 55 kr., na topivo a svítivo 83 zl. 62½ kr., na potřeby kancelářské a ostatní 575 zl. 34 kr. — Výlohy na věznici městskou obnášely r. 1879: 14.629 zl. 27 kr. (o 314 zl. 02½ kr. více než r. 1878), na

ošetřování trestanců ve věznici c. k. policejního ředitelství 2050 zl. 33 kr. (— 535 zl. 11½ kr.), na ošetřování příslušníků pražských v káznici zemské a za hnance do Prahy příslušné a j. 1230 zl. 80½ kr. (— 2436 zl. 47 kr.), na opatření při povodních 1.117 zl. 78 kr. (+ 853 zl. 81 kr.), roku 1880 činily výlohy ty 13.746 zl. 34½ kr., 1857 zl. 79 kr., 962 zl. 15½ kr. a 1037 zl. 20 kr. — Příspěvek na vydržování c. k. stráže bezpečnosti jest stálý a obnáší každého roku 44.700 zl. — Hrubý náklad na veřejnou bezpečnosť, nepočtouc v to náklad na městské hlásné, obnášel r. 1879 celkem 81.417 zl. 19 kr (o 7297 zl. 16½ kr. méně než r. 1878), r. 1880 však 76.595 zl. 10½ kr. — Odečtou-li se však od zmíněných nákladů náhrady za ošetřování cizích příslušníků ve věznici městské, jakož i za dopravu hnanců obci pražské zapravené r. 1879 v částce 4500 zl. 91½ kr. a r. 1880 částkou 4993 zl. 80½ kr., jakož i příjmy místního fondu policejního, které r. 1879: 10.740 zl. 02 kr. a r. 1880: 13.381 zl. 37½ kr. obnášely, činil čistý náklad hromadný, na bezpečnosť veřejnou vynaložený, r. 1879: 66.176 zl. 25½ kr. (o 6799 zl. 41 kr. méně než r. 1878), r. 1880 pak jen 58.219 zl. 92½ kr.

3. Jako v letech předešlých, přihlíženo také v obou posledních rocích k přesnému zachovávání předpisů v příčině bezpečnosti jmění i osoby, pokud v obor policie obecní spadají. V příčinách těch obnovena nejen mnohá již dávno prošlá nařízení, ale vydána také některá nová. Závažnější z nich jsou následující:

Zákaz vykládání zboží na chodníky a vyvěšování masa před krámy řeznické obnoven v květnu 1879, následujícího na to měsíce ustanovila rada městská, že krámy ovocnářek na trhu Ovocném v letě 1 metr a v zimě 2 metry od chodníků postavovati se mají, v říjnu t. r., že propůjčování uličních pozemků ku zřizování výkladních skříní, z nichž obec poplatek 2 zl. za každý běžný metr vybírá, příště díti se má toliko na čtvrtletní výpověď. Téhož roku zakázáno magistrátem prodavačům koňského masa užívati v štítu lva se sekerou, jehož mají od starodávna řezníci, a to zejmena v té příčině, aby obecenstvo kupující nebylo uváděno v omyl. V říjnu r. 1880 usnesla se rada městská, že příště nikomu nemá býti dáno povolení zřizovati v třídě Josefovské stánky k prodeji zboží v neděli a ve svátek a v listopadu t. r. nařídila rada městská majitelům všech průchodních domů v Praze, které ve výnosu býv. gubernia zemského ze dne 17. října 1839 č. 56.049 zaznamenány jsou a do té doby za veřejné považovány byly, aby je pod uvarováním značných pokut peněžných k obecnému užívání obecenstva od rána do večera otevřeny měli a krámky prodavačů z nich odstraniti dali. Z ohledů veřejné pasáže a bezpečnosti nařídil magistrát, že při skládání cukru do skladů nesmí týž s vozu se házeti, nýbrž nositi (v červnu 1880), policejní ředitelství pak zakázalo v srpnu 1879 služkám nositi kufry po chodnících a rybářům chytati ryby s nábřeží u mlýnů Staroměstských, za to však svolilo v červenci 1880 k tomu, aby vozíky dětské, jsou-li v nich skutečně děti, po chodnících jezditi směly. K vůli zamezení ohlušujícího hřmotu, působeného od vozů, zbožím železným naložených, nařídilo policejní ředitelství v září 1880, že příště takovéto zboží slamou nebo jinou měkkou látkou podloženo býti musí. Za stanoviště pro povozy drožkářské vykázala rada městská v září 1879 místo podél zdi trestnice Svatováclavské a za shromaždiště pro žence, kteří posud na náměstí Staroměstském se shromažďovali, vykázala ve srozumění s c. k. policejním ředitelstvím v říjnu 1880 náměstí Kozí. — Aby cizincům, Prahu navštivivším, dostalo se úřadně doporučených průvodčích, kteří by místní památky a dějiny důkladně znali, zavedeny pro tyto průvodce k návrhu c. k. polic. ředitelství zkoušky u magistrátu a jen těm, kdož při zkoušce obstáli, dostane se mimo zvláštní odznak též povolení k provádění cizinců. — Dne 21. května 1880 usnesla se rada m. požádati c. k. polic. ředitelství, aby k zamezení stále se vzmáhající žebroty odstranilo z Prahy ony pří-

slušníky cizích obcí, kteří zde žebrotou se živí. — K náležitému šetření stávajících předpisů, dle kterých průvody pohřební vždy cestou nejkratší na hřbitov ubírati se mají, nařídila rada městská v listopadu 1879 úřadu zádušnímu, aby ve srozumění s c. k. polic. ředitelstvím o zachování předpisů těchto pečoval a jen při pohřbech osob vynikajících výminku z toho činil. — Jelikož se zhusta přihází, že mládež školní veřejné sady městské všelijak poškozuje, vyzvala rada městská v květnu 1879 c. k. místní šk. rady v Praze a na Žižkově, aby mládež o důležitosti sadů náležitě poučena a před takovým poškozováním varována byla. — Z ohledů veřejné slušnosti učiněno od rady městské r. 1880 opatření, aby před veřejným koupadlem u tak zvaného ostrova Primátorského pod mostem cís. Frant. Josefa, určeným k svlékání a oblékání šatstva, zařízeno bylo v délce asi 50 kroků a výšce 3 metrů dřevěné pažení — K vůli vyvarování možným úrazům, pocházícím z obvyklého šplhání mládeže po drátech hromosvodných, které dole volné bývají, učinil sbor starších obecních dne 12. července 1879 opatření, aby zmíněné dráty až do jisté výšky nad ústím svým do země veskrz zakryty byly. — Ohledy bezpečnosti před ohněm přiměly radu městskou k tomu, že dne 1. srpna 1879 se usnesla, požádati magistrát za vykonávání občasných prohlídek domů zejmena takových, v nichž větší zásoby hmot hořlavých a snadno zápalných uloženy jsou, aby v tomto směru potřebná opatření v čas učiněna býti mohla.

Z opatření, učiněných pro případ povodně, uvádíme tato: Aby se podle možnosti předešlo všelikému nebezpečí, které při povodních vzniknouti by mohlo statku neb lidem, rozdělena jest Praha v 11 okresů inundačních. V každém z těchto okresů, pokud nebezpečí povodně hrozí, má kommisse o provedení náležitých opatření pečovati. Jakmile objeví se známky, že by vody přibývati mohlo, rozestaví se po březích Vltavy návěstné stráže, které by zprávy o stavu vody podávaly, a kommisař okresu I. má pečovati o provedení ochranných opatření. První znamení, když vody nebezpečně přibývá, neb když led lámati se počne, dá se na Výtoni třemi ranami z hmoždířů v přestávkách minutových, kteréžto znamení se opětuje z děl ve tvrzi Vyšehradské šesti ranami, vypálenými vždy po přestávce dvou minut, a tolikéž ranami na baště č. XIX. Druhé znamení se dá, když voda vystoupí na 50 palců čili 1·316 metru nad normál, dvěma dvojnásobnými ranami z hmoždířů na Výtoni a třemi dvojnásobnými ranami z děl na Vyšehradě a na baště č. XIX, které se vystřelí vždy po přestávce tří minut. Třetí znamení, když voda vystoupila na 70 palců čili 1·844 metru nad normál a do jednotlivých ulic se již vylévá, dá se čtyřmi brzo po sobě vystřelenými ranami z hmoždířů na Výtoni a pěti vždy po přestávce dvou minut vypálenými dvojnásobnými ranami z děl na Vyšehradě a baště č. XIX. Za příbytek těch, kdož zbaveni jsou přístřeší a za skladiště jich věcí ustanoveny jsou: na Starém městě škola u sv. Jakuba a škola v domě Zbraslavském; na Novém městě škola u P. Marie Sněžné, škola u sv. Vojtěcha, klášter emauský a škola na Hrádku; na Malé straně dívčí škola u sv. Tomáše a škola maltézská. Mimo zřízence obecní jsou při povodních pomocni také členové pražského dobrovolného sboru ochraňovacího.

Jako dodatek k návrhu nového stavebního řádu pro Čechy, jenž sněmu zemskému k schválení podán byl (viz St. př. kn. na r. 1878 str. 138), přijal sbor starších obecních ve schůzi, dne 26. srpna 1880 odbývané, návrh rady městské na rozšíření článku 13. téhož řádu v tom směru, že kommisse stavební v Praze má záležeti mimo jiné členy též za zástupce obce pražské. Zemský výbor království českého, přistoupiv k návrhu tomu, přimlouval se u sněmu zemského za přijetí dotýčné změny, která, nabyvši v 3. výročním zasedání téhož sněmu r. 1881 formy zákona, čeká jen na nejvyšší schválení.

IX. Chudinství.

1. Chudinství městské. a) Co se především chudinství vnějšího tkne, byl náklad na ně uhražován v přední řadě z fondu městského ústavu chudinského, jenž vykazoval r. 1879 příjmů toliko 22.932 zl. 54$^1/_2$ kr., roku následujícího 26.841 zl. 07 kr., any výdeje jeho 73.251 zl. 73$^1/_2$ kr. a 77.432 zl. 44 kr. činily. K uhražení těchto výdejů poskytnuta z důchodův obecních r 1879 dotace 50.516 zl. 92 kr., roku 1880 pak 50.736 zl. 63 kr. Mezi výdeji sluší zejmena vytknouti dotace, v obnosech 66.345 zl. (r. 1879) a 68.163 zl. 55 kr. (r. 1880) 20 okresním pokladnám chudinským k uhražení výdejů poskytnuté, jichž podíly z tab. CXXXVIII se jeví a kteréžto výdeje, pokud dotace k nim nestačila, z výnosů dobrovolných sbírek a jiných darů uhražení svého došly. Podrobné podělování chudých almužnami jest přehledně sestaveno za obě léta podle okresů chudinských v následující tabulce:

Výkaz almužníků a almužen jim poskytnutých v l. 1879 a 1880.

Tab. CXXXVIII.

Číslo řad.	Okres chudinský (farní)	Rok	Počet podělených mužských	ženských	dětí	v hromadě	Suma almužen měsíčních zl.	kr.	Náklad celoroční zl.	kr.
1.	U matky Boží před Týnem .	1879	5	30	2	37	115	50	1.353	20
		1880	5	25	4	34	101	52	1.281	62
2.	„ sv. Ducha	1879	29	148	23	200	673	--	6.667	—
		1880	44	155	23	222	634	29	7.222	32
3.	„ „ Františka	1879	14	56	12	82	226	80	2.934	—
		1880	15	55	12	82	245	20	2.791	68
4.	„ „ Haštala	1879	19	75	5	99	338	20	3.345	40
		1880	21	71	10	102	303	70	3.678	45
5.	„ „ Havla	1879	6	27	5	38	143	40	1.544	60
		1880	7	25	4	36	123	21	1.454	25
6.	„ „ Jakuba	1879	5	20	3	28	96	60	1.002	20
		1880	5	24	2	31	92	84	1.053	61
7.	„ „ Jiljí	1879	13	70	6	89	312	—	3.214	80
		1880	23	48	21	92	283	71	3.221	72
8.	„ „ Jindřicha	1879	26	63	48	137	314	60	4.100	80
		1880	22	72	43	137	361	98	4.275	—
9.	„ „ Apollináře . . .	1879	9	48	10	67	159	20	1.959	60
		1880	15	46	11	72	196	99	2.163	—
10.	„ P. Marie Sněžné	1879	4	16	—	20	83	40	719	20
		1880	5	21	2	28	81	56	778	62
11.	„ sv. Petra	1879	36	115	26	177	628	20	6.282	80
		1880	32	119	32	183	511	28	6.228	64$^1/_2$
12.	„ „ Trojice v Podskalí .	1879	39	125	32	196	552	80	5.605	—
		1880	40	127	41	208	504	36	5.888	81
13.	„ „ Štěpána	1879	36	212	33	281	973	20	10.359	80
		1880	37	213	42	292	872	92	10.215	30
	Snáška . . .	1879	241	1005	205	1451	4616	90	49.088	40
		1880	271	1001	247	1519	4313	56	50·253	02$^1/_2$

Výkaz almužníků a almužen jim poskytnutých v l. 1879 a 1880.

Tab. CXXXVIII. (Dok.)

Číslo řad.	Okres chudinský (farní)	Rok	Počet podělených: mužských	ženských	dětí	v hromadě	Suma almužen měsíčních zl.	kr.	Náklad celoroční zl.	kr.
	Přenáška . . .	1879	241	1005	205	1451	4616	90	49.088	40
		1880	271	1001	247	1519	4313	56	50.253	02½
14.	U sv. Trojice na Spálené ulici	1879	2	20	5	27	73	80	1.064	40
		1880	2	16	6	24	68	57	906	13
15.	" " Vojtěcha	1879	18	84	18	120	415	70	4.190	34
		1880	18	91	15	124	373	14	4.148	15
16.	" " Mikuláše	1879	16	126	7	149	502	30	5.350	—
		1880	22	124	8	154	464	25	5.301	30½
17.	" P. Marie Vítězné . .	1879	36	132	39	207	535	—	7.229	—
		1880	35	127	42	204	565	89	6.723	96
18.	" sv. Tomáše	1879	10	66	6	82	242	70	2.793	—
		1880	13	72	7	92	278	52	2.977	88
19.	" " Víta	1879	10	47	6	63	183	60	1.887	80
		1880	8	43	6	57	152	53	1.868	18
20.	Na Strahově	1879	13	46	16	75	173	60	2.283	20
		1880	15	56	14	85	208	37	2.500	—
	Celkem . .	1879	346	1526	302	2174	6743	60	73.886	14
		1880	384	1530	345	2259	6424	83	74.678	63
	Proti roku předchozímu více (+) nebo méně (—) . . .	1879	+6	+21	—46	—19	—	—	— 609	06
		1880	+38	+ 4	+43	+85	—318	77	+ 792	49

Mimo to vydáno z městského fondu chudinského, a sice:

Tab. CXXXIX.

Číslo položky		Roku 1879 zl.	kr.	Roku 1880 zl.	kr.
1.	Podpor chudým příslušníkům pražským	1.141	39½	1.613	64
2.	Náhrad za ošetřování jich v nemocnicích a podobných ústavech . .	838	18½	881	75½
3.	Za domácí jich léčení v obcích cizích	136	25	139	75
4.	Na dopravování chudých nemocných	209	16	136	07½
5.	Na ošetřování chudých dětí . . .	752	80	1.115	83
6.	Na výlohy pohřební	76	85	109	26½
	V hromadě . . .	3.154	64	3.996	31½

β) Do správy vrchního ředitelství chudých patří v příčině návrhu k rozdělování výnosu jeho také městský fond sirotčí a fond tak zvaných nadací měšťanských a místních. Vlastní příjmy městského fondu sirotčího obnášely r. 1879 toliko 4.606 zl. 47 kr. a roku následujícího 4.571 zl. 66½ kr., vydání však činilo 5.789 zl. 40 kr. a 6.158 zl. 77½ kr. K uhražení těchto poskytnutá dotace z důchodův obecních činila r. 1879 1.110 zl. a r. 1880 1.625 zl. 96 kr. Podělení sirotků požitky nadačními [1]) vyžadovalo zejmena roku 1879 nákladu 5.245 zl. 97½ kr., r. 1880 pak 5.382 zl. 76½ kr. Mimo to vydáno přímo z důchodův obecních na podporování sirotků roku 1879 76 zl. 45 kr. a roku následujícího 216 zl. 88 kr. — Náklad na městský sirotčinec J. C. V. paní arcivévodkyně Gisely, taktéž z důchodův obecních vedený, činil r. 1879 15.355 zl. 15½ kr. a r. 1880 19.027 zl. 63½ kr., a to 3.242 zl. 55 kr. na služné a mzdy, 9.692 zl. 55 kr. na stravování a 2.877 zl 07 kr. na šacení sirotkův, na ostatní potřeby pak 3.215 zl. 46½ kr. Ošetřování sirotků vůbec dosáhlo tudíž r. 1879 nákladu 20.677 zl. 58 kr. a r. 1880 24.627 zl. 28 kr.

Z příjmů fondu nadání měšťanských a místních bylo r. 1879 plných 26.566 zl. a r. 1880 34.334 zl. jménem vlastních chudinských požitků nadačních k tomuto účelu vynaloženo.

γ) Fond obročnický měl r. 1879 celkem 26.689 zl. 91 kr., roku následujícího 26.831 zl. 95 kr. příjmů, vydání nadačních však pouze 10.127 zl. 57½ kr. roku prvního a 10.003 zl. 74 kr. následujícího roku (154 míst nadačních): i byloť tedy možné z příjmů tohoto fondu r. 1879 12.800 zl., r. 1880 pak 12.900 zl. ve prospěch jiných fondů dobročinných obrátiti. Obnášelyť pak následkem toho výdeje fondu obročnického vůbec roku 1879 24.626 zl. 67 kr., roku následujícího 24.749 zl. 80 kr.

δ) Rubrika chudinství vnějšího vyžadovala tudíž sama r. 1879 nákladu 134.411 zl. 93½ kr., roku následujícího pak 147.639 zl. 96½ kr.

b) Chudinství vnitřní. α) Sem náleží ošetřování chudých měšťanů pražských v městské chudobnici sv. Bartoloměje, jakož i neduživých osob toho druhu v městské chorobnici na Karlově, čehož hlavní výsledky obsaženy jsou již v tab. LXVII. na str. 99 t. d. Poněvadž výdeje fondu městské chudobnice r. 1879 v hromadě 62.903 zl. 76½ kr. a r. 1880 64.384 zl. 15½ kr. činily, any příjmy čistého jmění vlastního toliko 26.285 zl. 38½ kr. r. 1879 a 26.214 zl. 80 kr. r. 1880 byly vynesly, náleželo schodek uhraditi dotací 31.269 zl. 04½ kr. a 31.663 zl. 75 kr. z důchodů obecních a po 6000 zl. (v obou letech) z fondu obročnického. Fond městské chudobnice vykazuje mimo to

	r. 1879	r. 1880
příjmů nadačních	34.559 zl. 12½ kr.	35.409 zl. 45 kr.
a výdejů	35.250 zl. 48½ kr.	31.965 zl. 25 kr.

β) Podobně naloženo také s městskou chorobnicí, jejíž fond měl r. 1879 toliko 22.397 zl. 75 kr. a r. 1880 23.045 zl. 63½ kr. důchodů, any výdeje obnášely r. 1879 v hromadě 56.171 zl. 40 kr., roku následujícího pak 57.379 zl. 31 kr. (Kromě toho vykazuje fond tento 2.351 zl. 70 kr. a 2.258 zl. 90 kr. příjmů, vedle toho pak 2.200 zl. 28 kr. a 2459 zl. 94½ kr. výdejů nadačních). Dotace tohoto fondu činily zejmena

	r. 1879	r. 1880
z důchodův obecních	26.789 zl. 29 kr.	28.178 zl. 30 kr.
a z fondu obročnického	6.800 zl. – kr.	6.900 zl. — kr.

[1]) Nadání sirotčích jest úhrnem 230 a sice: nadání pro děti zcela osiřelé v prvním a v druhém roce jich věku s měsíčním požitkem 4 zl., od doplněného druhého až do konce čtrnáctého roku 3 zl.; nadání pro děti poloosiřelé v prvním a druhém roce jich věku s měsíčním požitkem 3 zl. 15 kr., od doplněného druhého až do konce čtrnáctého roku měs. 2 zl.

Chudinství vnitřní vyžadovalo tudíž r. 1879 hromadného nákladu 156.525 zl. 93 kr., r. 1880 pak 156.188 zl. 66 kr.

γ) Přičteli se k tomu ještě shora uvedený náklad na chudinství vnější, jakož i dalších 7.723 zl. 67 kr. (r. 1879) a 7.616 zl. (r. 1880), kteréž posledňějším směrem z důchodův obecních vydány byly (s vyloučením podpor, spolkům a ústavům humanitním povahy soukromní poskytnutých), shledá se, že na přímé opatrování chudých, pokud skrze orgány obce samé vykonáno bylo,

	r. 1879	r. 1880
vynaloženo jest alespoň	298.661 zl. 53½ kr.	311.444 zl. 62½ kr.
z čehož neméně než	132.840 „ 53	139.065 „ 15½ „

z důchodův obecních bylo dosazeno.

c) Z ostatních opatření rady městské, v příčině opatrování chudých učiněných, sluší vytknouti ještě každoroční rozdělování koksu a vydržování vyhříváren, kteréž zejmena v č. 624—I., 873—I., 1262—II., 1384—II., 493—III. a 74—IV. otevřeny byvše, r. 1879 1321 zl. 09½ kr., r. 1880 pak 12'9 zl. 82 kr. nákladu vyžadovaly. Za příležitosti stříbrné svatby J. V. císaře a krále Františka Josefa I. a J. V. císařovny a královny Alžběty konány dne 23. a 24. dubna 1879 obcí pražskou zvláštní slavnosti, při kterých almužníci pražští po 1 zl. ve stříbře z důchodův obecních poděleni byli.

Z usnešení sboru obecních starších (11—VIII. 1880) povolen ve prospěch povodní postížených obyvatel Moravy a Slezska příspěvek 2000 zl. a ve prospěch zemětřesením postížených obyvatel charvátského hlavního města Zahřeba taktéž (22—XI. 1880) příspěvek 2000 zl. z důchodův obecních.

V příčině zjištění zdravotního stavu osob, o almužnu neb jiné zaopatření se hlásících, usnesla se rada městská v měsíci březnu 1879 k návrhu, vrchního ředitelství ústavu chudých na tom, aby prohlížení takových osob od okresních lékařů ve zvláštní k tomu zřízené místnosti se dělo a sice vždy dvakráte za týden. Aby pak podělování chudých almužnami, které dosud jednou za týden se dělo, zřízencům obecním se usnadnilo, ustanovila rada městská ve schůzi dne 7. října 1879, že se mají porce budoucně vypláceti v prošlých lhůtách měsíčních (po 5 zl. 20, 4 zl. 70, 3 zl. 50, 2 zl. 60, 1 zl. 80 kr.), při čemž po míře dalšího usnešení (ze dne 30. ledna 1880) vyřknuto pravidlo, aby zemře-li aneb zaopatří-li se jinak osoba, almužnu požívající, před 15tým dnem měsíce, toliko poloviční obnos měsíční almužny se vyplácel.

d) Zde budiž ještě zmínka učiněna o darech a odkazech, průchodem let 1879 a 1880 buď k rozdělení mezi chudé, buď ve prospěch dobročinných ústavů určených. Z těchto soukromních skutků dobročinných, pokud skrze obec vykonány jsou byly, zasluhují zvláštního vytknutí: Dar J. V. panujícího císaře a krále Františka Josefa v obnosu 5.000 zl. pro pražské chudé (za příležitosti návštěvy jeho v Praze ve dnech 1. až 6. června 1880), odkaz rozešedšího se prvního pražského spolku potravního v obnosu 2300 zl. státní renty papírové pro dobročinné ústavy, odkaz architekta p. J. Novotného v obnosu 122.000 zl. pro rozličné dobročinné ústavy a k jiným blahodějným účelům, odkaz p. J. M. M. Bellota v obnosu 500 zl. pro chudé farního okresu u sv. Jindřicha, odkaz býv. vrchního ředitele ústavu chudých, p. Ant. Klenky rytíře z Vlastimilů, v obnosu 1000 zl. k zřízení nadace pro chudé měšťanské rodiny pražské a po 200 zl. pro měst. chudobnici a chorobnici, a dar dědiců jeho 200 zl. pro chudé a 100 zl. pro dítky opatrovny sv. Petrské, konečně dar p. J. Stampfla 40.000 zl. pro dobročinné ústavy zdejší. Mimo to přijal fond ústavu chudých nadační jmění po prof. B. V. Bezděkovi, skládající se ze 34 státních úpisů dlužních v úhrnné nomin. ceně 12.400 zl. k zřízení nadace pro chudé staré a

churavé osoby bezúhonné v Praze a odkaz po Jos. Jeschkovi, státní totiž rentu papírovou 1000 zl. Témuž fondu uvolil se obecní starší p. Vojta Náprstek přispívati 400 zl. ročně, 1. červnem 1879 počínajíc, a to na místě obvyklého podělování chudých chlebem. Fond městské chudobince přijal pak: Odkaz JUDra. Eduarda ryt. Doubka, skládající se z papírové renty státní v obnosu 3.900 zl. a odkaz J. M. M. Bellota 4000 zl. v hotovosti a dalších 2000 zl. pro stavební fond též chudobince.

2. Chudinství soukromní. a) Především budiž ve shodě se staršími ročníky Stat. př. kn. vzpomenuto činnosti spolku pro podporování domácích chudých. Tento spolek rozdal ve správních letech 1879 a 1880 (od 1. října do 30. září r. násl.) zejmena tyto podpory:

	r. 1879	r. 1880
darů peněžných 2666 žadatelům	11.075 zl. — kr.	
a 2640 žadatelům		10.180 zl. 80 kr.
polévky 120.365 porcí po 2 žejdlíkách 982 žadatelům za	2.716 „ 38 „	
a 125.708 porcí 1126 žadatelům za .		2.787 „ 61 „
dříví 529° 2628 žadatelům v ceně . . .	3.620 „ 95 „	
a 514° 2784 žadatelům v ceně		3.718 „ 92 „
šatstva a pokrývek zimních v ceně . .	4.547 „ 73 „	4.233 „ 97 „
naturalií a jiných potřeb domácích za .	88 „ 83 „	45 „ 28 „
v hromadě . .	22.048 zl. 89 kr.	20.966 zl. 58 kr.
tudíž proti roku předešlému méně o . .	793 „ 16 „	1.082 „ 31 „

Ostatní řádné výdeje (po výtce správní) činily r. 1879 v hromadě 2.029 zl. 04½ kr. a r. 1880 2.110 zl. 10½ kr. Jmění spolkové kleslo v následcích menších příjmů r. 1879 s 55.186 zl. 32 kr. (1878) na 52.275 zl. 25½ kr. (— 2.911 zl. 6½ kr.), r. 1880 pak na 50.924 zl. 27 kr. (— 1.350 zl 98½ kr.).

Ústav pro úsporu při zakupování naturalií, s tímto spolkem spojený, čítal r. 1879 683 a r. 1880 692

	r. 1879		r. 1880
účastníků s hromadným vkladem . .	14.524 zl. 10 kr.	a	14.705 zl. 02 kr.
kterýmž za to poskytnuto uhlí, dříví a jiných naturalií v ceně	15.606 „ 26 „	a	16.038 „ 63 „

čímž docíleno téměř plných 15% zisku.

b) Také spolek pro zřizování a vydržování obecných kuchyň pokračoval dále v prospěšné činnosti své. Týž vydržoval obecnou kuchyň pro Staré město a Josefov, obecnou kuchyň u sv. Petra a obecnou kuchyň v Karlíně. Polévkový ústav v Podskalí musil býti 15. února 1879 uzavřen; polévkový ústav v Žižkově, uzavřený již dne 13. dubna 1878, nebylo taktéž možno zase obnoviti. Prodáno bylo zejména

	r. 1879	r. 1880
v obecné kuchyni pro Staré město a Josefov		
porcí polévky po 2 kr.	131.289	132.298
„ příkrmů po 6 kr.	70.580	78.027
„ masa „ 7 „	28.213	26.240
„ chleba „ 1 „	60.402	55.826
v hromadě porcí . .	290.484	292.391
v obecné kuchyni u sv. Petra:		
porcí polévky	24.365	11.718
„ příkrmů	12.493	6.908
„ čaje	891	768
„ housek	8.305	4.584
v hromadě porcí . .	46.054	23.978

v obecné kuchyni v Karlíně.

porcí polévky po 2 kr.	73.341	63.564
„ masa „ 6 „	5.252	4.222
„ příkrmů „ 6 „	23.169	22.290
„ čaje „ 3 „	4.641	2.993
„ housek „ 1 „	6.616	10.937
v hromadě . .	113.019	104.006
v polévkovém ústavu v Podskalí (v lednu a únoru 1870)		
porcí polévky	3.701	
Ve všech čtyrech ústavech prodáno bylo tudíž		
porcí polévky	232.696	207.580
„ příkrmů	106.242	107.225
„ masa	33.465	30.462
„ čaje	5.532	3.761
„ chleba a housek	75.323	71.347
v hromadě porcí . .	453.258	420.375

c) Útulna pražská. Ve schůzi své dne 7. března 1879 usnesla se rada městská, snahy komitétu dám, za účelem zřízení zvláštního asylu pro osoby bez přístřeší pod protektorátem choti J. Exc. tehdejšího c. k. místodržitele, paní baronky Weberové z Ebenhofu založeného a brzo ve zvláštní spolek se proměnivšího, — dle možnosti podporovati, i propůjčila k tomu účelu prozatím býval. školu u Sv. Trojice. Sbor obecních starších povolil kromě toho dne 29.—II. 1879 obnos 6000 zl. ve prospěch zřízení ústavu, zároveň pak odevzdán fond pro zřízení útulku pro osoby bez přístřeší, ve správě obecní se nacházející (srov. Stat. př. kn. II. str. 159), k jmenovanému účelu c. k. místodržitelství. Útulna otevřena dne 19. listopadu 1879 i nalezlo v ní do konce r. 1879 přístřeší 2130 osob (1405 mužů, 616 žen a 109 dětí) r. 1880 pak 22.869 osob (15.009 m., 6.508 ž. a 1352 dětí). Příjmy spolku útulny činily r. 1880 v hromadě 13.931 zl. 28 kr., výdeje 10.225 zl. 90 kr. Koncem prosince 1880 obnášel reservní fond 19.707 zl. 26 kr. a jmění vůbec 27.309 zl. 36 kr.

X. Školství.

1. Městské střední školy. O stavu učitelstva a o návštěvě obou středních škol, obcí pražskou vydržovaných, učiněna již zmínka na str. 116 a 117 tab. LXXXI. a LXXXII. t. d. Co se nákladu na vydržování tkne, činil týž při gymnasiu reálním r. 1879 v hromadě 41.485 zl. 92 kr., r. 1880 pak 44.612 zl. 94 kr., při vyšší dívčí škole r. 1879 19.279 zl. 36½ kr., r. 1880 20.565 zl. 34½ kr., celkem tudíž r. 1879 na obě střední školy 60.765 zl. 28½ kr. (o 445 zl. 10½ kr. méně než roku předešlého), r. 1880 pak 65.178 zl. 28½ kr. (o 4.413 zl. více než r. 1879). Náklad ten byl jen s část výnosem školného jakož i výtěžkem tax přijímacích a jiných příspěvků uhražen; z příjmů toho druhu (r. 1879 12.087 zl. 56 kr. a r. 1880 13.339 zl. 39 kr.) připadá na gymnasium reální r. 1879 8.393 zl. 94 kr. a r. 1880 8.266 zl. 50 kr., na vyšší dívčí školu r. 1879 3.693 zl. 62 kr. a r. 1880 5.072 zl. 89 kr.

V příčině městského reálního gymnasia uvažujíc rada m., že vydržování jeho pro důchody obecní stálým břemenem býti se jeví, usnesla se ve schůzi dne 18. listopadu 1879 v zásadě domáhati se toho, aby střední škola malostranská, jenž svým časem jen proto zřízena byla, že počet státních středních škol v Praze s vyučovací řečí českou naprosto nestačil, do státní správy byla převzata. Sbor ob. st. schválil pak v schůzi dne 10. ledna 1881 návrh rady m., aby požádány byly rada říšská i vláda za převzetí malostranské střední školy ve správu státní s tím nabídnutím, že obec, bude li na ústavu tom zachován ráz český, volna jesť ponechati vládě k úplnému

užívání nynější stavení školní (vyhražujíc sobě ovšem právo vlastnictví) se vším příslušenstvím i nábytkem, s pomůckami učebními a školními knihovnami, a že nad to také ochotna jest, smluviti se s vládou o ostatních požadavcích vydržování stavení, topení i osvětlení.

Míru oběti, kterouž obec pražská, udržujíc již na 16tý rok malostranské střední školy, obyvatelstvu netoliko pražskému, nýbrž zvláště kromě-pražskému přináší, poznati lze z následujících dvou přehledů:

Přehled návštěvy městského reálního gymnasia v Praze od času založení jeho vůbec, jakož i žáků osvobozených zvláště, obé dle provenience žáků (t. j. bydliště rodičův).

Tab. CXL.

Číslo položky	Školního roku	Návštěva vůbec: Zapsáno bylo žáků	Z těch měli rodiče neb poručníky, zůstávající: v Praze	na Smíchově	v ostatních Čechách	v jiných zemích	Osvobození od školného: Osvobozeno bylo od školného žáků vůbec	Z těch měli rodiče n. poručn., zůstávající: v Praze	na Smíchově	v ostatních Čechách	v jiných zemích
1.	1865—66	108	33	7	67	1	—	—	—	—	—
2.	1867	136	49	10	76	1	5	5	—	—	—
3.	1868	173	58	11	104	—	14	7	1	6	—
4.	1869	209	78	15	116	—	28	10	1	17	—
5.	1870	253	80	23	149	1	39	10	3	26	—
6.	1871	302	97	22	180	3	55	13	5	37	—
7.	1872	347	110	24	203	10	64	14	5	43	2
8.	1873	381	125	29	214	13	65	21	3	40	1
9.	1874	404	136	35	226	7	67	23	3	41	—
10.	1875	401	130	44	223	4	94	31	8	55	—
11.	1876	419	122	53	241	3	119	39	17	62	1
12.	1877	445	142	62	236	5	172	54	23	93	2
13.	1878	447	140	70	234	3	195	63	34	97	1
14.	1879	479	154	78	243	4	216	71	35	109	1
15.	1880	538	153	95	285	5	189	66	30	92	1
	Úhrn za l. 1866—1880	5.042	1.607	578	2.797	60	1.322	427	168	718	9
	Na procentech . . .	100·0	31·9	11·4	55·5	1·2	100·0	32·3	12·7	54·3	0·7
	Průříz . . .	336	107	39	186	4	88	28	11	48	1
	Na procentech . . .	100·0	31·8	11·6	55·4	1·2	100·0	31·8	12·5	54·6	1·1

Náklad na vydržování městského gymnasia reálního v l. 1865—1880.

Tab. CXLI.

Sluneční rok	Hrubý náklad		Příjmy (školné, taxy a j.)		Čistý náklad	
	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
1865	2.699	69	888	00	1.811	69
1866	5.471	44½	882	67	4.588	77½
1867	8.011	59	3.136	30	4.875	29
1868	10.310	22½	3.626	00	6.684	22½
1869	12.517	26	4.024	64	8.492	62
1870	13.834	40	3.546	00	10.288	40
1871	19.804	84½	4.184	00	15.620	84½
1872	26.982	41	5.347	00	21.635	41
1873	31.580	52	5.934	57½	25.645	94½
1874	36.265	06	6.296	42½	29.968	63½
1875	39.988	00½	5.903	80	34.084	20½
1876	42.666	52	5.608	00	37.058	52
1877	40.176	31½	6.445	20	33.731	11½
1878	40.645	37½	8.181	40	32.463	97½
1879	41.485	92	8.393	94	33.091	98
1880	44.612	94	8.266	50	36.346	44
V hromadě v létech 1865—1880 . .	417.052	52	80.664	45	33[illegible].388	07
Průřizem za jeden rok	26.065	78	5.041	53	21.024	25
Za léta 1873—1880[1])	317.420	65½	55.029	84	262.390	81½
Průřizem za jeden rok	39.677	58	6.878	73	32.798	85

[1]) T. j. od času úplnosti ústavu. — Kromě toho vystavila obec v l. 1875 a 1876 novou školní budovu pro městskou střední školu v ceně inventární 242.207 zl. 81 kr.

2. **Školy obecné a měšťanské.** Jak z následující tab. CXLII. na jevo jde, činily **veškery výdeje** na školy obecné a měšťanské r. 1879 v hromadě **380.881 zl. 02½ kr.**, r. 1880 pak **611.926 zl. 72 kr.** Z toho připadlo

	r. 1879	r. 1880
na platy učitelů a školníků	249.668 zl. 09½ kr.	251.351 zl. 35½ kr.
na výlohy správní	26.886 „ 47½ „	52.758 „ 81 „
na stavbu a vlastní vydržování školských stavení a místností s jich příslušenstvím	101.636 „ 49 „	305.596 „ 06 „
na výdeje nadační a opatřování knih školních a jiných potřeb učebních školním dětem chudým	2.694 „ 96½ „	2.220 „ 49½ „

Výdeje na obecné a měšťanské školy městské v l. 1879 a 1880.

Tab. CXLII.

Číslo řad.	Výdeje:	Rok	Obnos výdejů na školy české zl.	české kr.	německé zl.	německé kr.
	A. Školní náklad obecní:					
1.	Koupě nemovitostí k účelům školním, nové stavby školních budov, pak zřizování školních místností, zahrad a tělocvičen	1879	46.131	48	35.378	43
		1880	207.445	91½	78.166	55
2.	Vydržování školních budov, zahrad a tělocvičen	1879	6.515	06	1.622	59
		1880	6.111	40½	2.664	58
3.	Opatřování a zachování školního nářadí	1879	3.337	87	1.467	41
		1880	9.910	88	2.175	91½
4.	Vytápění místností školních	1879	5.216	06	1.348	58½
		1880	6.427	94	2.106	41½
5.	Osvětlování místností školních	1879	249	53	156	65
		1880	378	77	196	81½
6.	Roční paušály na čištění školních místností, práce při vytápění, potřeby vyučovací a inkoust pro školní děti, pak zálohy na menší správky a rozličné nepaušalované potřeby	1879	7.749	31½	1.930	44½
		1880	7.306	00½	1.709	05
7.	Nájemné z místností najatých k účelům školním	1879	6.147	43	5.841	50
		1880	5.549	36	5.658	25
8.	Opatřování knih školních a jiných potřeb učebních školním dětem chudým	1879	1.849	06	512	—
		1880	1.416	73	469	86
9.	Požitky školníků	1879	3.032	40	1.679	68
		1880	3.564	63	1.958	02
10.	Nadání Eleonory Kulhánkové	1879	333	90½	—	—
		1880	333	90½	—	—
	Snáška	1879	80.562	11	50.271	19½
		1880	248.111	63½	95.105	45½

Výdeje na obecné a měšťanské školy městské v l. 1879 a 1880.

Tab. CXLII. (Dok.)

Číslo řad.	Výdeje:	Rok	Obnos výdejů na školy české zl.	kr.	německé zl.	kr.
	Přenáška . . .	1879	80.562	11	50.271	19½
		1880	248.111	63½	95.105	45½
11.	Odměny za vyučování náboženství	1879	4.183	28	2.324	50
		1880	4.786	49	2.318	83
12.	Rozličné školní výdeje obecní . .	1879	1.555	27½	592	12½
		1880	10.810	26	7.259	66½
13.	Příbytečné školních ředitelů a řídících učitelů zákonem vyměřené	1879	2.680	—	635	—
		1880	2.645	—	740	—
14.	Příspěvky na byt učitelstvu obcí dobrovolně a odvolatelně povolené	1879	17.066	96	5.884	08
		1880	17.901	37	6.198	32
15.	Zatímní přídavky učitelstvu obcí dobrovolně a odvolatelně povolené	1879	24.462	42	7.388	25
		1880	23.270	76	8.246	99
	Suma školního nákladu obecního	1879	130.510	04½	66 761	24½
		1880	307.859	42	119.869	26
	B. Školní náklad okresní:					
16.	Služné učitelstva	1879	109.789	04	35.719	66½
		1880	111.524	52½	37.769	91
17.	Služební přídavky pětileté . . .	1879	7.832	50	1.318	66
		1880	7.793	—	1.851	14
18.	Funkční přídavky	1879	4.799	93	1.100	—
		1880	4.733	26	1.100	—
19.	Remunerace roční a mimořádné mimo odměny za vyučování náboženství, osobní přídavky, výpomoce a platy substituční . .	1879	17.494	73	2.272	—
		1880	12.662	45	2.286	66
20.	Konference učitelské	1879	20	—	—	—
		1880	10	—	—	—
21.	Knihovna učitelská	1879	325	57	363	21
		1880	370	07	110	20
22.	Pomůcky vyučovací a knihovny školní	1879	1.426	41	946	07
		1880	2.797	99	568	98½
23.	Roční školní výdeje okresní . . .	1879	119	70	82	25
		1880	503	51	116	34
	Suma školního nákladu okresního	1879	141 807	88	41.801	85½
		1880	140.394	80½	43.803	23½
	Hromadný náklad . .	1879	272 317	92½	108.563	10
		1880	448.254	22½	163.672	49½
	Proti roku předešlému více (+) nebo méně (—)	1879	+ 47.500	71½	+34.564	34
		1880	+175.936	30	+55.109	39½

V hromadném tomto nákladu na městské školy obecné a měšťanské nejsou zahrnuty pense učitelů a vdov učitelských, aniž příspěvky na vychování jich sirotků a jiné výdeje tohoto způsobu, neboť platí se, jak známo, větším dílem z c. k. zemského školního fondu pensijního. Pokud výdeje toho způsobu na obec pražskou náleží, činily r. 1879 celkem 2.503 zl. 91 kr., r. 1880 2.624 zl. 78 kr.

Veškery příjmy fondu pro městské školy obecné a měšťanské vynesly r. 1879 celkem 397.474 zl. 77 kr. (o 27.406 zl. 56½ kr. více než roku předešlého), r. 1880 pak 418.000 zl. 19½ kr. (+ 20.525 zl. 42½ kr.); z toho připadlo r. 1879 339.612 zl. 71 kr. (+ 12.453 zl. 41½ kr.) a r. 1880 340.017 zl. 09½ kr. (+ 404 zl. 38½ kr.) na 14% školní přirážku k daním přímým, počítajíc do toho i třetinnou přirážku k dani pozemkové a k dani činžovní, na místě daně z příjmů vybíranou. Nedoplatky na tuto přirážku činily koncem r. 1879 65.204 zl. 79 kr. a koncem r. 1880 64.084 zl. 18½ kr.

3. Z dětských opatroven vydržovala obec v l. 1879 a 1880 opatrovny a dětské zahrádky u sv. Jakuba (v č. p. 635—I.), u sv. Štěpána (v č. p. 1428—II.), v domě Zbraslavském (č. p. 287—I.), u sv. Petra (v č. p. 1550—II.), Novoměstskou (v č. p. 685—686—II.), Malostranskou (v č. p. 335—III.) a na Hrádku (v č. p. 432—II.).

Hrubý náklad na vydržování těchto ústavů obnášel r. 1879 18.951 zl. 75 kr. a r. 1880 20.827 zl. 17½ kr., nepočítajíc v to náklad na opatrovnu Hrádeckou (r. 1879 1.511 zl. 24 kr. a r. 1880 1.535 zl. 64½ kr.), který z příjmů vlastního fondu jejího (1.605 zl. 80½ kr. a 1.633 zl. 27½ kr.) s dostatek byl uhražen. V tomto hromadném nákladu na opatrovny a dětské zahrádky nejsou také zahrnuty obnosy 2.611 zl. 65½ kr. a 2.681 zl. 07 kr., kteréž r. 1879 a 1880 vyplaceny byly z důchodův obecních na stravování chudých dítek v opatrovnách a mateřských školkách městských.

4. Z opatření rady městské, pokud k městským školám obecným a opatrovnám hleděla, sluší v první řadě vzpomenouti přístupu rady m. ve schůzi dne 18. června 1880 na návrh okresní školní rady v příčině rozdělení rozsáhlého školního okresu Sv. Štěpánského na dva přiměřené díly, z nichž jeden (239 domů) přikázán jako zvláštní školní okres obecné škole u sv. Štěpána, druhý pak (183 domů) Novoměstským školám měšťanským. Rozdělení toto vešlo v platnosť po došlém schválení zemské školní rady počátkem školního roku 1880—81, a sice prozatím pro první třídy těchto škol a provede se postupně ve čtyrech letech vždy po jedné z ostatních čtyr tříd.

Jinak usnesla se rada městská ve schůzi dne 16. července 1880 požádati zemskou školní radu, aby konec školního roku položen byl při obecných a měšťanských školách v Praze na stejnou dobu se školami středními. V příčině provisorně ustanovených učitelek při dětských zahrádkách usnesla se rada m. dne 31. ledna 1879 na tom, že mají po dokonané dvouleté službě právo k plné odměně a že mohou dále po dokonané tříleté službě ustanoveny býti definitivně, při čemž jim tříletá provisorní služba při vyměřování pětiletých přídavků i pensí čítána býti má.

5. Také podporování cizích ústavů vyučovacích (anebo spolků ústavy takové vydržujících) zůstávala obec pražská v l. 1879 a 1880 stejně pamětliva.

a) Bylyť pak obnosy podpor, ústavům těm poskytovaných, následující:

	R. 1879	r. 1880
Českoslovanské obchodní akademii	4.522 zl.	4.354 zl.
Jednotě průmyslové na vydržování večerní a nedělní školy průmyslové 3000 zl., na vydržování denní školy průmyslové 3000 zl., na vydržování nedělní školy pro učenníky 900 zl., na odměny žákům 30 zl. a každoročního příspěvku k témuž účelu 100 zl., v hromadě	7.030 zl.	7.030 zl.
mimo to za přestěhování z č. p. 1000—I. do nových školních místností v č. p. 87—I. a za potřebné práce truhlářské	271 zl. 90 kr.	— zl.
a na vydávání řemeslnické bibliotheky	— zl.	350 zl.
Škole pivovarské	200 zl.	200 zl.
Spolku vlasteneckých přátel umění	105 zl.	— zl.
Spolku pro zvelebení umění hudebního	210 zl.	— zl.
Spolku na zvelebení hudby chrámové	200 zl.	200 zl.
České společnosti pro zvelebení zahradnictví	42 zl.	50 zl.
Tělocvičnému spolku „Sokol“	200 zl.	200 zl.
Ženskému tělocvičnému spolku	50 zl.	50 zl.
Jednotě paní sv. Anny k vyučování bliných	100 zl.	— zl.
Českému ženskému výrobnímu spolku	2.400 zl.	2.400 zl.
a k nájmu nových místností	1.100 zl.	— zl.
Německému výrobnímu spolku	200 zl.	200 zl.
Prvnímu ženskému spolku průmyslovému	400 zl.	400 zl.
a spolku paní sv. Lidmily	400 zl.	— zl.
Bylo tudíž 13 ústavů vyučovacích čili spolků, ústavy podobné vydržujících, hromadným příspěvkem	17.430 zl. 90 kr.	15.434 zl.
obmýšleno; kromě toho pak ještě poskytnuto	4.320 zl. 96 kr.	6.843 zl. 61 kr
34 jiným ústavům uměleckým a dobročinným.		

Při českoslovanské obchodní akademii zřízeno mimo to po schváleném návrhu rady m. sborem obecních starších (20—VIII. 1879) 12 nadačních míst po 120 zl. ročně prozatím na tři léta a sice pro mladíky pražské, kdyby však nebylo těch dosti způsobilých, i pro mladíky venkovské (sbor 25—IX. 1879). Udělení nadačních míst těch 4 posluchačům, příslušným do Prahy a 8 venkovským schváleno konečně ve schůzi sboru dne 22. prosince 1879.

b) V příčině vyjednávání o převzetí průmyslové školy ve správu státní čili vlastně o zřízení státní průmyslové školy v Praze usnesl se sbor ob. st. ve schůzi dne 15. července 1880, aby nabídly se vladě k užívání místnosti v domě č. p. 87—I. (svým časem za 75.000 zl. zakoupeném a nákladem 7.701 zl. 66½ kr. k účelům školním upraveném) pro státní školu průmyslovou; kdyby však místnosti ony postupem času nepostačovaly, má se ještě povoliti příplatek až do 4.700 zl. na nájem, 2000 zl. na topivo, světlo a obsluhu, pak užívání potřeb a pomůcek, pořízených nákladem obce pro školu průmyslovou, a posléze 3000 zl. Jednotě k povzbuzení průmyslu v Čechách na vydržování školy nedělní a večerní. Kdyby však v příčině regulování dům č. p. 87—I. měl býti sbořen, ustanoven roční příspěvek 10.000 zl. k placení nájmu nových místností. — Nejvyšším rozhodnutím ze dne 11. června 1881 schváleno konečně na r. 1882 zřízení státní průmyslové školy v Praze. Tato státní průmyslová škola, která ve školním roce 1882—83 otevřena bude, rozdělena bude v oddělení stavitelsko-živnostenské a strojnicko-živnostenské. Mimo to budou denně přednášky o ornamentálním směru, jako dosud a to tak dlouho, dokud sloučením tohoto ornamentálního oddělení s všeobecnou kreslířskou školou a školou pro zlatníky nebude zřízení samostatného umělecko-vědeckého ústavu v Praze možným učiněno.

V náhradu za chemicko-technické oddělení zřízena jsou stipendia pro příslušníky pražské obchodní komory stavu živnostenského, aby se vzdělávali na některém odborném ústavě mimo Prahu. Pokud se vyučovací řeči tkne, bude škola ta podobojí, tak že veškeré vyučování v obou jazycích zemských ve zvláštních odděleních díti se bude.

6. Na podporu věd a umění vůbec učiněno též v posledních dvou letech od obce vše možné. Kromě podpor, rozličným ústavům a spolkům tohoto druhu každého roku z pravidla udílených a v odstavci 5. uvedených, sluší zejmena vytknouti zřízení zvláštního musea městského, v němž by se veškery obci náležející předměty umělecké ukládaly a obecenstvu vhodným způsobem přístupnými učinily. Návrh za zřízení tohoto musea, jenž v domácí radě „Klubu českého“ vznikl, schválen jest ve schůzi r. m. dne 7. ledna 1880. Kommisse, ve shodě s tímto usnešením zřízena, ustanovila se v dubnu 1880 na tom, navrhnouti k umístění tohoto musea pěkný, obci náležející letohrádek Dienzenhofrův při č. p. 462- II., k řízení podniknutí pak navrhnouti jmenování zvláštního komitétu, kterýžby z polovice záležel z umělců skutečných a z polovice ze znalcův umění. Náklad praeliminován zatím na 1000 zl. ročně. Návrhy tyto schválila r. m. ve schůzi dne 23. dubna 1880, ale k provedení jich došlo teprvé průchodem r. 1881.

Vedle usnešení sboru st. ob. ze dne 20. srpna 1879 byla ulice Hurtovská ke cti vynálezce parního šroubu Josefa Ressla, rodáka Chrudimského, přezvána ulicí Resslovou a dne 22. listopadu 1880 udělena k návrhu ob. staršího pana Vojty Náprstka cestovateli po Africe, Dru. Emilu Holubovi, 1000 zl. na novou cestu výskumnou.

XI. Záležitosti patronátní.

1. V kostelích a kaplích, pod patronát obce pražské slušících (srov. Stat. př. kn. II. str. 163), byly průchodem r. 1879 a 1880 k usnešení rady městské nákladem fondu zádušního mnohé opravy provedeny (viz str. 195 a násl. t. d.). Také usnesla se rada městská dne 13. května 1879, aby freskové malby v domě úřadu zádušního v Týnském dvoře, jež velikou cenu uměleckou i historickou mají, v příčině upravení jich obkresleny byly.

Vzhledem k farnímu kostelu sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, v němž obec pražská od staletí právo patronátní vykonávala, usnesla se rada městská dne 31. prosince 1879, aby patronát nad kostelem tím dne 15. ledna 1880 na obec Smíchovskou převeden byl.

2. K obmýšlenému upravení kongruy pražského duchovenstva farního usnesl se sbor obecních starších dne 22. prosince 1878, aby byl do praeliminář na l. 1880 a 1881 vřaděn obnos 2.500 zl., z něhož by se příspěvky drahotní vyplácely, a sice faráři Týnskému 200 zl., Haštalskému 100 zl., 2 kaplanům v Týně po 150 zl. a 19 kaplanům na jiných farách po 100 zl. — V příčině upravení platů ředitelů kůrův a varhaníků schválilo ministerstvo kultu a vyučování (v květnu 1879) návrhy rady městské, aby byl povolen, a sice prozatím na 3 léta, ředitelům kůrův při hlavních farních kostelích (kromě kostela sv. Mikuláše) příspěvek drahotní 200 zl. ročně a při ostatních farních kostelích (kromě kostela sv. Vojtěcha) 150 zl., oněm pak ředitelům kůrův, kteří na místě naturálního bytu aequivalent 105 zl. dosud požívali, příplatek 95 zl. Za to mají jmenovaní ředitelé pečovati o zvelebení hudby chrámové. Varhaníkům povolen a sice varhaníkům při hlavních farních chrámech příspěvek ročních 82 zl., ostatním 74 zl. Zároveň svoleno, aby při těch chrámech, kde dosud zvláštní varhaníci zřízeni nebyli (jako u sv. Havla, sv. Petra, u nejsv. Trojice v Podskalí a na Spálené ulici), místa varhaníků s platem ročních 126 zl. a příspěvkem 74 zl. byla založena. — Dále zvolila rada městská dne 2. dubna

r. 1880 zvláštní kommissi, která by vzala v úvahu, jakým způsobem by náleželo upraviti služební výkony kostelníkův, při farních chrámech patronátu pražského ustanovených, jmenovitě k tomu účelu, aby zřízencům těm překaženo bylo, za služby své jakékoli neoprávněné odměny od stran požadovati.

XII. Záležitosti vojenské.

1. Doplňování vojska roku 1879 a 1880.

V Praze a mimo Prahu k odvodu povolaní branci domácí.

Tab. CXLIII a)

Třída věku	Kontingent: k vojsku řadovému a námořnictvu	Kontingent: k záloze	Kontingent: hromadný	Počet k odvodu povolaných	Z těch: slouží již: ve vojště neb na moři	Z těch: slouží již: v zemské obraně	Z těch: byli vůbec osvobozeni	Z těch: nebyli přítomni	Z těch: vystěhovali se neb zemřeli	Z těch: v hromadě	Dostavili se osobně
r. 1879											
I.	167	137	304	781	95	—	9	42	41	187	594
II.				525	82	—	11	21	4	118	407
III.				469	46	—	16	20	1	83	386
Celkem . .				1775	223	—	36	83	46	388	1387
V procentech				100·0%	12·6	—	2·0	4·7	2·6	21·9	78·1
r. 1880											
I.	192	124	316	724	88	—	15	12	56	171	553
II.				583	95	—	10	5	8	118	465
III.				473	82	—	9	4	7	102	371
Celkem . .				1780	265	—	34	21	71	391	1389
V procentech				100·0%	14·9	—	1·9	1·2	4·0	22·0	78·0

Tab. CXLIII b)

Třída věku	Z dostavivších se bylo													
	vráceno pro			vymazáno pro			odvedeno							
							k vojsku							
	nedostatek míry	chyby	v hromadě	nedostatek míry	chyby	v hromadě	jednoročních dobrovolníků	jiných	do zálohy	k zemské obraně	v hromadě	dobrovolníků nepovinných	úhrnem
					r. 1879								
I.	17	396	413	9	29	38	42	67[3])	34[4])	—	143	44	187
II.	14	286[1])	300	—	40	40	10	—	57	—	67	—	67
III.	15	255[2])	270	—	5	5	8	—	55	48	111	—	111
Suma	46	937	983	9	74	83	60	67	146	48	321	44	365
Na %	3·3	67·6	70·9	0·6	5·4	6·0	4·3	4·8	10·5	3·5	23·1	—	—
					r. 1880								
I.	15	347[5])	362	7	80	87	46	58[6])	—	—	104	51	155
II.	11	319	330	3	57	60	14	23	38	—	75	—	75
III.	11	254	265	—	7	7	7	—	92	—	99	—	106
Suma	37	920	957	10	144	154	67	81	130	—	278	51	329
Na %	2·7	66·2	68·9	0·7	10·4	11·1	4·8	5·8	9·4	—	20·0	—	—

2. Ubytování vojska.

a) Jak známo, byla Praha do nejnovější doby vřaděna v příčině náhrad za byty vojenské do druhé třídy dotýčného tarifu. Ješto však jiná, mnohem menší města požívala výhody třídy první a tudíž i věčí náhrady se strany státu, dovolávala se rada městská častěji také pro Prahu povýšení do třídy vyšší (podalať obec průchodem r. 1873—1877 neméně než čtvero takových žádostí k c. k. ministerstvu obrany zemské), ale vždy nadarmo. Byloť sice obci pražské výnosem c. k. místodržiteltsví ze dne 31. srpna 1874 žádané vřadění do třídy I. přislíbeno, ale jen pro ten případ, jest-li delegace spojený s tím věčí výdej, jenž by do rozpočtu vojenského na r. 1876 se pojal, schválí, k čemuž však nedošlo. Rada městká přihlížejíc k tomu, že zmíněný požadavek její jest zcela spravedlivý a že věc ta dotýká se v přední řadě důchodův obecních, obnovila r. 1878 žádost svoji, ale i tenkráte byla odmrštěna, sdělenoť jí výnosem místodržitelským ze dne 15. prosince t r., že c. k. ministerstvu obrany zemské nevidělo se vyhověti žádosti z příčiny té, že k uhražení věčího výdeje, jejž by vřadění obce pražské do třídy 1. způsobilo, není důstatek peněz a ostatně, že nový zákon o ubytování vojska a spojený s ním tarif v několika měsících platnosti nabude. Zákonem tímto, jemuž se dostalo dne 11. června 1879 nejvyššího schválení a který dnem vyhlášení svého t. j. 1. července t. r. nabyl platnosti, ulehčilo se konečně obci pražské, neboť jest jím Praha do třídy první vřaděna. Řídíť se náhrada za ubytování vojska ode dne posléze jmenovaného následující sazbou:

---

¹) Z těch 1 předveden před kommissi přezkoušecí. ²) Z těch 1 poukázán do nemocnice. ³) Z těch zapravilo taxu 6. ⁴) Z nich zapravili taxu 4. ⁵) Z těch 1 poukázán do nemocnice. ⁶) Z těch zapravili taxu 3.

Tab. CXLIV.

Třída dietní	Pojmenování	Roční náhrada: činže	Roční náhrada: za nábytek
		v zlatých rak. měny	
	A. Za byty pro:		
I.	1 polního maršálka	1.800	70
III.	1 zbrojmistra, generála jízdy, admirála . .	1.440	70
IV.	1 podmaršálka, místoadmirála . . . . (pak vojenské duchovní, auditory, vojenské lékaře, vojenské účetní a vojenské úředníky stejných tříd dietních)	1.260	70
V.	1 generálmajora, contreadmirála	990	70
VI.	1 plukovníka, kapitána řadové lodi	920	60
VII.	1 podplukovníka, kapitána fregaty	715	60
VIII	1 majora, kapitána korvety	715	60
IX.	1 setníka, rytmistra, poručíka řadové lodi . .	495	45
X.	1 nadporučíka, praporečníka řadové lodi . . .	295	35
XI.	1 poručíka	295	35
XII.	1 námořního kadeta (aspiranta)	160	20
—	Každého profosa, námořnického sluhy, okr. šikovatele zemské obrany (okr. nadmyslivce zemských střelců) a dle první třídy ženatého poddůstojníka	160	20
—	Ostatní osoby vojenské, jež berou gaži, avšak do žádné třídy dietní nejsou vřaděny:		
	dvě svobodné	160	25
	jednu ženatou	160	20
—	Jednoho důstojnického sluhu	—	8
	B. Za vedlejší potřeby:		
	1 pokoj s jedním oknem	120	—
	1 „ s dvěma okny	150	—
	1 „ s třemi okny	180	—
	1 stáj pro důstojnického koně	80	—
	1 „ „ koně mužstva denně $1\frac{1}{2}$ kr.		
	Kolnu a sice na 1 vůz generálů a brigádníků (plukovníků)	60	—

Nová sazba za půjčení nábytků do kanceláří vojenských nebyla pro Prahu dosud ustanovena.

V následcích zákona toho, jímž trvalé i průchodné ubytování vojska se upravuje, uzavřela rada městská dne 4. listopadu 1879, opírajíc se o čl. 23. zmíněného zákona, žádati zemský výbor král. českého, aby při stálém ubytování vojska nahražen byl obci pražské z důchodů zemských náklad, jejž obec vždy ještě připláceti musí na stálé byty vojenské, zejmena vyšších důstojníků; dále pak usnešeno žádati zemský výbor na základě

čl. 38 téhož zákona, aby přistoupil k zřízení tak zv. okresu konkurenčního, pokud se týče průchodního ubytování, a povolil obci z důchodů zemských příplatek k náhradě, již v té příčině poskytuje správa vojenská; posléze usneseno žádati, aby náklad na ubytování průchodní považován byl za výdej průběžný, který by se prozatím uhražoval z důchodův obecních, jimž by se však opět nahradil jednak od správy vojenské, jednak z pokladny zemské.

Co se tkne nábytku pro byty důstojnické, usnesla se rada městská dne 1. srpna 1879, aby důstojníkům po předchozím ohlášení se u městského úřadu ubytovacího za náhradu půjčován byl a přáli-li by ho sobě, aby jim též odprodán byl.

Jelikož obec pražská k stálému ubytování vojska má najaty též kasárny Trojické a Svatojirské, za něž správa vojenská v poměru k počtu ubytovaného tam mužstva obci náhradu poskytuje, která však dle třídy, do níž vřaděny jsou, se řídí, žádala rada městská na základě §. 5. shora jmenovaného zákona za kommissionelní zjištění třídy, do níž dotýčné kasárny náleží. Při této kommissi postaveno na jisto, že zmíněné kasárny náleží považovati za kasárny z nouze a nikoliv za kasárny řádné. — Posléze budiž podotknuto, že klášterní stavení u sv. Jiří obci pražské k účelům ubytování vojska na další rok v nájem puštěny byly.

b) Počet bytů, k stálému ubytování c. k. vojska po hotově jsoucích, obnášel o Havle 1879 toliko 18 (tudíž o 218 bytů méně než r. 1878), o Havle r. 1880 pak 38. Z prvějších byly najaty a zařízeny: 1 pro podmaršálka, 5 pro generály, 7 pro plukovníky, 2 pro štábní a 3 pro podřízené důstojníky; z poslednějších: 1 pro podmaršálka, 4 pro generály, 4 pro plukovníky, 2 pro štábní důstojníky a 27 pro nižší strany vojenské. Mimo to vydržovala obec r. 1879 pro kanceláře vojenské 18 místností, stáje pro 58 koní a kolny na 12 vozů; r. 1880 pak pro kanceláře 22 místností, stáje pro 49 koní a kolny na 8 vozů.

Náklad na stálé ubytování vojska roku 1879 činil 83.677 zl. 00½ kr. (o 37.054 zl. 66½ kr. méně než r. 1878), z čehož připadlo 76·943 zl. 61½ kr. na nájemné z bytů pro vojenské gažisty a kanceláře najatých a na nábytek obcí opatřený a 6.733 zl. 39 kr. na najaté kasárny, r. 1880 pak klesl na 27.199 zl. 73½ kr., z čehož připadlo na nájemné z bytů a kanceláří a nábytek v nich 21.966 zl. 90 kr. a na nájem a vydržování kasáren 5.232 zl. 83½ kr. — Náhrada od c. k. vojenského eráru obci navzájem poskytnutá obnášela r 1879: 54.904 zl. 81½ kr. (o 11.982 zl. 74 kr. méně než r. 1878), z čehož 53.660 zl. 58 kr. náhrady za byty gažistů a kanceláře a nábytek v nich a 1244 zl. 23½ kr. za společné ubytování vojska v kasárnách, r. 1880 pak 23.460 zl. 22 kr., z čehož připadá na byty gažistů a kanceláře atd. 22.456 zl. 08½ kr. a za ubytování vojska v kasárnách 1004 zl. 13½ kr.

c) Ubytování průchodní vztahovalo se r. 1879 na 1588 generálů a štábních důstojníků, 8229 jiných důstojníkův a stran vojenských, 1895 mužů a 1959 koní (z čehož připadlo na obranu zemskou 203 štábních důstojníků, 444 důstojníků, 162 mužů a 203 koně) a způsobilo obci výdej 15.912 zl. 82 kr. (o 4143 zl. 33 kr. více než r. 1878), z čehož erár obci nahradil 4096 zl. 59 kr.; r. 1880 vztahovalo se toto ubytování na 972 generály a štábní důstojníky, 11.232 jiných důstojníkův a vojenských stran, 1628 mužů a 3398 koní (z toho připadlo na obranu zemskou 52 štábních důstojníků, 1073 důstojníků 69 mužů a 69 koní) a způsobilo obci výdej 23.154 zl. 20 kr., z čehož jí erár 4803 zl. 37½ kr. nahradil.

d) V následcích §§. 8. a 9. zákona ze dne 11. června 1879 ř. z č. 93, jímž se ustanovuje, jak mají se opatřovati byty a potřeby vedlejší pro stálé vojsko, námořské loďstvo a obranu zemskou, dále v následcích nařízení

ministerstev obrany zemské a financí ze dne 1. července 1879 ř. z. č. 94 o provedení dotčeného zákona, byla k rozkazu c. k. místodržitelství ze dne 5. září 1879 č. 54.761 za příčinou porůzného ubytování v Praze na základě schválních přepisův archů přiznávacích výnos z nájemného vyšetřena prostornost jak pro ubytování normální tak pro ubytování nutné (z nouze) a po vyřízení případných reklamací zdělán od městského úřadu ubytovacího — upravený výkaz, jejž tuto v plném znění klademe.

Výkaz o vyšetřené prostornosti koncem r. 1880.

α) Pro ubytování normální.

Tab. CXLV.

Jméno čtvrti	Byty vojenských gažistů pro trvalé ubytování v třídě dietní	počet	Byty vojenských gažistů pro dočasné ubytování v třídě dietní	počet	Porůzných světnic pro důstojníky	Pro mužstvo od šikovatele dolů	Světnic kancelářských	Skladišť	Stájí pro koně
Staré město .	I—XII	200	III—VIII	65	217	5560	51	12	150
Nové město . .	I—XII	345	III—VIII	92	383	8340	67	62	588
Menší město .	IV—XII	151	III—VIII	29	68	2205	29	—	270
Hradčany . . .	VII—XII	30	III—VIII	5	23	364	10	—	64
Josefov	—	—	—	—	10	648	—	—	5
Praha . .	I—XII	726	III—VIII	191	701	17.117	157	74	1077

β) Pro ubytování nutné (z nouze).

Tab. CXLVI.

Jméno čtvrti	Byty vojenských gažistů při ubytování dočasném v třídě dietní	počet	Porůzných světnic pro důstojníky	Pro mužstvo od šikovatele dolů	Světnic kancelářských	Skladišť	Stájí pro koně	Byty gažistů, světnice pro důstojníky a kanceláře vykazují prostornost pro mužstvo při normálním ubytování	Byty gažistů, světnice pro důstojníky a kanceláře vykazují prostornost pro mužstvo při nutném ubytování
Staré město . .	III—VIII	66	278	6655	57	12	209	796	934
Nové město . . .	III—VIII	97	418	10.012	85	62	841	1268	1514
Menší město . .	III—VIII	29	96	2597	31	—	370	310	370
Hradčany	III—VIII	5	27	418	10	—	90	86	94
Josefov	—	—	10	750	—	—	8	20	20
Praha . .	III—VIII	197	889	20.432	183	74	1518	2480	2932

Při ubytování trvalém rozdělují se byty gažistů dle tříd dietních následovně:

Tab. CXLVII.

Čtvrt města	Počet bytů v dietní třídě									Všech bytů
	I	III	IV	V	VI	VII VIII	IX	X XI	XII	
Na Starém městě . .	4	5	6	13	14	42	46	49	21	200
„ Novém městě . .	7	11	18	21	33	61	74	89	31	345
„ Menším Městě . .	—	—	4	8	12	30	38	48	11	151
„ Hradčanech . . .	—	—	—	—	—	2	7	13	8	30
v Josefově	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V Praze vůbec . .	11	16	28	42	59	135	165	199	71	726

Nákladem městské komisse statistické vyšla ještě následující díla:

Statistika král. hlav. města Prahy. Svazek I. Obsah: Topografické a podnební poměry — Obyvatelstvo. — Přílohy. — S plánem Prahy a 1 listem diagrammův. — V Praze 1872. — Tiskem Hynka Fuchse. **Cena vázaného výtisku 2 zl. 50 kr.** V kommissi knihkupectví Th. Mourka. (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na rok 1871 (72). S přílohou a plánem Prahy. Tiskem Hynka Fuchse 1873. **Cena sešitého výtisku 1 zl. 20 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy na l. 1872 a 1873. S přílohou. Tiskem Hynka Fuchse 1874. **Cena sešitého výtisku 1 zl.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1874. Tiskem akcijní společnosti „Bohemie" 1875. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1875. Tiskem Hynka Fuchse 1876. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1876. Tiskem Hynka Fuchse 1877. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1877. Tiskem V. Nagla 1878. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

Statistická příruční knížka král. hlav. města Prahy za rok 1878. Tiskem „Politiky" 1880. **Cena sešitého výtisku 80 kr.** (Též německy.)

K vyjasnění smrtelnosti v Praze. Tiskem Hynka Fuchse 1877. **Cena sešitého výtisku 20 kr.** (Též německy.)

Plán Prahy s vůkolím. 2. vydání z r. 1875. **Cena vázaného výtisku s textem 40 kr.** (Též německy.) Rozebráno.

Google